

Toivakan kunnan perusopetuksen opetussuunnitelma 1.8. 2023 alkaen

Sisällysluettelo

Toivakan kunnan perusopetuksen opetussuunnitelma 1.8. 2023 alkaen

Toivakan paikallisen opetussuunnitelman lukuohje

Klikkaa kuvaa, niin näet mitä on oppiminen!

Käsitys oppimisesta

Laaja-alainen osaaminen

LUKU 1 Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

1.1 Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

1.2 Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

1.3 Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

LUKU 2 Perusopetus yleissivistuksen perustana

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

2.1 Opetuksen järjestämistä ohjaavat veloitteet x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

2.2 Perusopetuksen arvoperusta

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Toivakan koulukeskuksen oppilaskunnan lv 2021-22 sanoittamat Toivakan perusopetuksen arvot

2.3 Oppimiskäsitys

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

LUKU 3 Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

3.1 Perusopetuksen tehtävä

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

3.2 Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

3.3 Tavoitteena laaja-alainen osaaminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Monilukutaito (L4)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Opetuksen hyvät käytännöt

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

LUKU 4 Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

4.1 Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

4.3 Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

4.4 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

LUKU 5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

- 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä x
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 5.2 Yhteistyö x
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö x
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 5.4 Opetuksen järjestämistapoja x
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 5.5 Perusopetuksen tavoitteita tukeva muu toiminta x
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
 - Hyvinvoinnin vuosikello
- 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat
 - 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat
- LUKU 6 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
 - LIITE Toivakkalainen OPS-ratkaisu: Arvioinnin vuosikellon tarkennuksia opettajalle
- 6.1 Arvioinnin tehtävät perusopetuksessa
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS
- 6.1.1 Formatiivinen arviointi
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS
- 6.1.2 Summatiivinen arviointi
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 6.2 Arvioinnin yleiset periaatteet
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS
- 6.3 Oppimisen ja osaamisen arviointi
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS
- 6.4 Työskentelyn arviointi
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS
- 6.4.2 Arviointi lukuvuoden päättyessä
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 6.4.3 Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS
- 6.4.4 Arviointi nivelvaiheissa
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS
- 6.5 Käyttötymisen arviointi
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS
- 6.6 Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana
 - 6.6.1 Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - 6.6.2 Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS
- 6.7 Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

- 6.8 Perusopetuksen päättöarviointi
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 6.8.1 Päättöarvosanan muodostaminen
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 6.8.2 Erityistä tukea saavan oppilaan päättöarviointi
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 6.8.3 Arvioitavat yhteiset oppiaineet päättöarvioinnissa
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 6.8.4 Taide- ja taitoaineiden oppimäärien arviointi päättöarvioinnissa
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 6.8.5 Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS
- 6.8.6 Johonkin oppiaineeseen painottuva opetus ja päättöarviointi
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 6.9 Poissaolojen vaikutukset arviointiin
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS
- 6.10 Arvioinnin uusiminen ja oikaisu
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS
- 6.11 Todistukset
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - 6.11.1 Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksissa
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS
 - 6.11.2 Lukuvuositodistus
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Todistukset
 - 6.11.3 Välitodistus
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS
 - 6.11.4 Erotodistus
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - 6.11.5 Perusopetuksen päättötodistus
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- Toivakkalaiset OPS-ratkaisut
 - 2.lk. nivelvaiheen itsearvio
- Syyslukukausi
 - 1.-9.lk käyttäytyminen ja työskentelytaidot
 - 1.-4.lk arviointikeskustelulomake
 - Kankaisten arviointikeskustelu, ope täyttää
 - Kankaisten itsearviointi 1.-2. lk.
 - Kankaisten itsearviointi 3.-4. lk.
 - Kankaisten itsearviointi 5.-6. lk.
- Kevätlukukausi
 - 1.-3. luokkien lukuvuositodistus pohja
 - Haastavan käyttäytymisen seuranta (LUOTTAMUKSELLINEN)
- Itsearviointi, monialaiset opinnot
 - Itsearviointi, monialaiset opinnot
- 6.12 Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- LUKU 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki x
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 7.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet x
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu

- 7.1.1 Ohjaus tuen aikana x
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 7.1.2 Kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana x
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 7.2 Yleinen tuki
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 7.3 Tehostettu tuki x
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 7.3.1 Pedagoginen arvio x
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 7.3.2 Tehostetun tuen oppimissuunnitelma x
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 7.4 Erityinen tuki
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 7.4.1 Pedagoginen selvitys x
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 7.4.2 Erityisen tuen päätös
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 7.4.3 Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma x
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 7.4.4 Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 7.4.5 Pidennetty oppivelvollisuus
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 7.4.6 Toiminta-alueittain järjestettävä opetus
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 7.5 Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot
 - 7.5.1 Tukiopetus
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
 - 7.5.2 Osa-aikainen erityisopetus
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
 - 7.5.3 Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 7.6 Paikallisesti päätettävät asiat
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- LUKU 8 Opiskeluhoito x
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 8.1 Monialainen oppilashuollon yhteistyö
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakan esi- ja perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma
- LUKU 9 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- 9.1 Saamelaiset ja saamenkieliset
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 9.2 Romanit
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 9.3 Viittomakieliset
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 9.4 Muut monikieliset oppilaat
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- LUKU 10 Kaksikielinen opetus
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 10.1 Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 10.1.1 Laajamittainen kaksikielinen opetus
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 10.1.2 Suppeampi kaksikielinen opetus
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- LUKU 11 Erytyiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuva perusopetus
- 11.1 Opetuksen järjestämisen periaatteet
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- Luku 12 Valinnaisuus perusopetuksessa
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- 12.2 Valinnaiset aineet
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS
- 12.3 Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset aineet
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS
- LUKU 13 Vuosiluokkakokonaisuus 1-2
- 13.1 Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1-2 tehtävä
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 13.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Toivakkalainen OPS-ratkaisu
- Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Hyvinvoinnin vuosikello
- Monilukutaito (L4)
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 13.3. Paikallisesti päätettävät asiat
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- 13.4 Oppiaineet vuosiluokilla 1-2
 - Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
 - Hyvinvoinnin vuosikello

Äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien ja toisen kotimaisen kielen opiskelu

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

13.4.1 Äidinkieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomen kieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 1

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 1

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokalla 1

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 2

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 2

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokalla 2

Painoalueet ja ydinsisällöt

Ruotsin kieli ja kirjallisuus (svenska och litteratur)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Saamen kieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Romanikieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Viittomakieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Muu oppilaan äidinkieli

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 1

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 1

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 2

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 2

Ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (svenska som andra språk och litteratur)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomi saamenkielisille

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ruotsi saamenkielisille (svenska för samisktalande)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomi viittomakielisille

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ruotsi viittomakielisille (svenska för teckenspråkiga)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

13.4.2 Toinen kotimainen kieli

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet TARKISTA VIELÄ

13.4.3 Vieraat kielet

Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toinen kotimainen kieli, ruotsi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toinen kotimainen kieli, suomi (det andra inhemska språket finska)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

13.4.3 Vieraat kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Vieras kieli, A-oppimäärä

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

13.4.4 Matematiikka

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

Matematiikan tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 1

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 1

Matematiikan arviointi vuosiluokalla 1

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Matematiikan tavoitteet vuosiluokalla 2

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 2

Matematiikan arviointi vuosiluokalla 2

13.4.5 Ympäristöoppi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

Ympäristöopin opiskelun tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

Ympäristöopin tavoitteet vuosiluokalla 1

Ympäristöopin sisällöt vuosiluokalla 1

Ympäristöopin arviointi vuosiluokalla 1

Ympäristöopin opiskelun tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Ympäristöopin tavoitteet vuosiluokalla 2

Ympäristöopin sisällöt vuosiluokalla 2

Ympäristöopin arviointi vuosiluokalla 2

13.4.6 Uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Evangelisluterilainen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 1

Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 1

Uskonnon arviointi vuosiluokalla 1

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 2

Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 2

Uskonnon arviointi vuosiluokalla 2

Ortodoksinen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Katolinen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Islam

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Juutalainen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

13.4.7 Elämäkatsomustieto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 1

Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 1

Elämäkatsomustiedon arviointi vuosiluokalla 1

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 2

Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 2

Elämäkatsomustiedon arviointi vuosiluokalla 2

13.4.8 Musiikki

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

Musiikin tavoitteet vuosiluokalla 1

Musiikin sisällöt vuosiluokalla 1

Musiikin arviointi vuosiluokalla 1

Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Musiikin tavoitteet vuosiluokalla 2

Musiikin sisällöt vuosiluokalla 2

Musiikin arviointi vuosiluokalla 2

13.4.9 Kuvataide

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

Kuvataiteen tavoitteet vuosiluokalla 1

Kuvataiteen sisällöt vuosiluokalla 1

Kuvataiteen arviointi vuosiluokalla 1

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Kuvataiteen tavoitteet vuosiluokalla 2

Kuvataiteen sisällöt vuosiluokalla 2

Kuvataiteen arviointi vuosiluokalla 2

13.4.10 Käsityö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

Käsityön tavoitteet vuosiluokalla 1

Käsityön sisällöt vuosiluokalla 1

Käsityön arviointi vuosiluokalla 1

Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Käsityön tavoitteet vuosiluokalla 2

Käsityön sisällöt vuosiluokalla 2

Käsityön arviointi vuosiluokalla 2

13.4.11 Liikunta

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

Esimerkkejä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista liikunnassa

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1 "Liikutaan yhdessä leikkien"

Liikunnan tavoitteet vuosiluokalla 1

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 1

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 1

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2 "Liikutaan yhdessä leikkien"

Liikunnan tavoitteet vuosiluokalla 2

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 2

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 2

13.4.12 Oppilaanohjaus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

LUKU 14 Vuosiluokkakokonaisuus 3-6

14.1 Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe ja vuosiluokkien 3-6 tehtävä

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

14.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Hyvinvoinnin vuosikello

Monilukutaito (L4)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

14.3 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

14.4 Oppiaineet vuosiluokilla 3-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

6. luokan lukuvuosisarviointin kriteerit

Äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien ja toisen kotimaisen kielen opiskelu

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

14.4.1 Äidinkieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomen kieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 3

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 3

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokalla 3

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 4

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 4

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokalla 4

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 5

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tekstien tulkitseminen

Tekstien tuottaminen

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 5

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

S2 Tekstien tulkitseminen

S3 Tekstien tuottaminen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokalla 5

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 6

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tekstien tulkitseminen

Tekstien tuottaminen

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 6

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

S2 Tekstien tulkitseminen

S3 Tekstien tuottaminen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

6. luokan lukuvuosisarviointin kriteerit

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokalla 6

Ruotsin kieli ja kirjallisuus (svenska och litteratur)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Saamen kieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Romanikieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Viittomakieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Muu oppilaan äidinkieli

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 3

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 3

S2 opetuksen arviointi vuosiluokalla 3

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 4

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 4

S2 opetuksen arviointi vuosiluokalla 4

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 5

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 5

S2 opetuksen arviointi vuosiluokalla 5

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 6

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 6

S2 opetuksen arviointi vuosiluokalla 6

Ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (svenska som andra språk och litteratur)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomi saamenkielisille

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ruotsi saamenkielisille (svenska för samisktalande)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomi viittomakielisille

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ruotsi viittomakielisille (svenska för teckenspråkiga)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

14.4.2 Toinen kotimainen kieli

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toinen kotimainen kieli, ruotsi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ruotsin kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 5-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

B-ruotsin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

B-ruotsin tavoitteet vuosiluokalla 6

B-ruotsin sisällöt vuosiluokalla 6

6. luokan lukuvuosiarviointin kriteerit

Toinen kotimainen kieli, suomi, A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6 (Finska som andra inhemska språk, A-lärokurs i årskurs 3-6)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toinen kotimainen kieli, suomi, B1-oppimäärä vuosiluokilla 3-6 (Finska som andra inhemska språk, A-lärokurs i årskurs 3-6)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ruotsin kieli, äidinkielenomainen ruotsi -oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomen kieli, äidinkielenomainen suomi, A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6 (Finska som andra inhemska språk, modersmålsinriktad A-lärokurs i årkurs 3-6)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

14.4.3 Vieraat kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Vieras kieli englanti, A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

A-englannin tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

A-englannin tavoitteet vuosiluokalla 3

A-englannin sisällöt vuosiluokalla 3

A-englannin arviointi vuosiluokalla 3

A-englannin tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

A-englannin tavoitteet vuosiluokalla 4

A-englannin sisällöt vuosiluokalla 4

A-englannin arviointi vuosiluokalla 4

A-englannin tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

A-englannin tavoitteet vuosiluokalla 5

A-englannin sisällöt vuosiluokalla 5

A-englannin tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

A-englannin tavoitteet vuosiluokalla 6

A-englannin sisällöt vuosiluokalla 6

Perusopetuksen arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi

Muu vieras kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Vieras kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Saamen kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

14.4.4 Matematiikka

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Matematiikan tavoitteet vuosiluokalla 3

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 3

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Matematiikan tavoitteet vuosiluokalla 4

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 4

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Matematiikan tavoitteet vuosiluokalla 5

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 5

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Matematiikan tavoitteet vuosiluokalla 6

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 6

Perusopetuksen arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi

14.4.5 Ympäristöoppi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

Ympäristöopin opiskelun tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Ympäristöopin tavoitteet vuosiluokalla 3

Ympäristöopin sisällöt vuosiluokalla 3

Ympäristöopin opiskelun tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Ympäristöopin tavoitteet vuosiluokalla 4

Ympäristöopin sisällöt vuosiluokalla 4

Ympäristöopin opiskelun tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Ympäristöopin tavoitteet vuosiluokalla 5

Ympäristöopin sisällöt vuosiluokalla 5

Ympäristöopin opiskelun tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Ympäristöopin tavoitteet vuosiluokalla 6

Ympäristöopin sisällöt vuosiluokalla 6

Perusopetuksen arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi

14.4.6 Uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalaiset OPS-ratkaisut

Evangelisluterilainen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalaiset OPS-päivitykset

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 3

Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 3

Uskonnon arviointi vuosiluokalla 3

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 4

Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 4

Uskonnon arviointi vuosiluokalla 4

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 5

Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 5

Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 5

Uskonnon arviointi vuosiluokalla 5

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 6

Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 6

Uskonnon arviointi vuosiluokalla 6

Perusopetuksen arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi

Hyvinvoinnin vuosikello

Ortodoksinen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Katolinen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Islam

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Juutalainen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

14.4.7 Elämäkatsomustieto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 3

Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 3

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 4

Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 4

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 5

Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 5

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 6

Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 6

Perusopetuksen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi

Hyvinvoinnin vuosikello

14.4.8 Historia

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 5 ja 6

Historian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Historian tavoitteet vuosiluokalla 5

Historian sisällöt vuosiluokalla 5

Historian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Historian tavoitteet vuosiluokalla 6

Historian sisällöt vuosiluokalla 6

Perusopetuksen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi

14.4.9 Yhteiskuntaoppi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4 sekä toivakkalainen OPS-ratkaisu

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Yhteiskuntaopin tavoitteet vuosiluokalla 4

Yhteiskuntaopin sisällöt vuosiluokalla 4

Perusopetuksen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi

14.4.10 Musiikki

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3,4,5 ja 6

Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Musiikin tavoitteet vuosiluokalla 3

Musiikin sisällöt vuosiluokalla 3

Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Musiikin tavoitteet vuosiluokalla 4

Musiikin sisällöt vuosiluokalla 4

Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Musiikin tavoitteet vuosiluokalla 5

Musiikin sisällöt vuosiluokalla 5

Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Musiikin tavoitteet vuosiluokalla 6

Musiikin sisällöt vuosiluokalla 6

Perusopetuksen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi

14.4.11 Kuvataide

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Kuvataiteen tavoitteet vuosiluokalla 3

Kuvataiteen sisällöt vuosiluokalla 3

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Kuvataiteen tavoitteet vuosiluokalla 4

Kuvataiteen sisällöt vuosiluokalla 4

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Kuvataiteen tavoitteet vuosiluokalla 5

Kuvataiteen sisällöt vuosiluokalla 5

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Kuvataiteen tavoitteet vuosiluokalla 6

Kuvataiteen sisällöt vuosiluokalla 6

6. luokan lukuvuosiarvioinnin kriteerit

14.4.12 Käsityö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Käsityön tavoitteet vuosiluokalla 3

Käsityön sisällöt vuosiluokalla 3

Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Käsityön tavoitteet vuosiluokalla 4

Käsityön sisällöt vuosiluokalla 4

Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Käsityön tavoitteet vuosiluokalla 5

Käsityön sisällöt vuosiluokalla 5

Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Käsityön tavoitteet vuosiluokalla 6

Käsityön sisällöt vuosiluokalla 6

Perusopetuksen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi

14.4.13 Liikunta

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

Esimerkkejä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista liikunnassa

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

"Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen."

Liikunnan tavoitteet vuosiluokalla 3

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 3

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 3

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

"Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen."

Liikunnan tavoitteet vuosiluokalla 4

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 4

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 4

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

"Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen."

Liikunnan tavoitteet vuosiluokalla 5

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 5

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 5

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

"Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen."

Liikunnan tavoitteet vuosiluokalla 6

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 6

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 6

Perusopetuksen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi

14.4.14 Oppilaanohjaus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

LUKU 15 Vuosiluokkakokonaisuus 7-9

15.1 Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe sekä vuosiluokkien 7-9 tehtävä

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

15.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Hyvinvoinnin vuosikello

Monilukutaito (L4)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

15.3 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

15.4 Oppiaineet vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Päätösarvioinnin kriteerit

Äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien ja toisen kotimaisen kielen opiskelu

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

15.4.1 Äidinkieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomen kieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 7

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 7

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokalla 7

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 8

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 8

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokalla 8

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 9

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 9

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

S2 Tekstien tulkitseminen

S3 Tekstien tuottaminen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Päätösarvioinnin kriteerit

Ruotsin kieli ja kirjallisuus (svenska och litteratur)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Saamen kieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Romanikieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Viittomakieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Muu oppilaan äidinkieli

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 7

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 7

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 8

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 8

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 9

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 9

Päätösarvioinnin kriteerit

Ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (svenska som andra språk och litteratur)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomi saamenkielisille

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ruotsi saamenkielisille (svenska för samisktalande)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomi viittomakielisille

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ruotsi viittomakielisille (svenska för teckenspråkiga)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

15.4.2 Toinen kotimainen kieli

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toinen kotimainen kieli, ruotsi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ruotsin kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

B1-ruotsin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

B1-ruotsin tavoitteet vuosiluokalla 7

B1-ruotsin sisällöt vuosiluokalla 7

B1-ruotsin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

B1-ruotsin tavoitteet vuosiluokalla 8

B1-ruotsin sisällöt vuosiluokalla 8

B1-ruotsin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

B1-ruotsin tavoitteet vuosiluokalla 9

B1-ruotsin sisällöt vuosiluokalla 9

Päätösarvioinnin kriteerit

Suomen kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9 (Finska som andra inhemska språk, A-lärokurs i årkurs 7-9)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomen kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 7-9 (Finska som andra inhemska språk, B1-lärokurs i årskurs 7-9)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ruotsin kieli, äidinkielenomainen oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomen kieli, äidinkielenomainen suomi, A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9 (Finska som andra inhemska språk, modersmålsinriktad A-lärokurs i årkurs 7-9)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

15.4.3 Vieraat kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Englanti, A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

A-englannin tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

A-englannin tavoitteet vuosiluokalla 7

A-englannin sisällöt vuosiluokalla 7

A-Englannin tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Englannin tavoitteet vuosiluokalla 8

Englannin sisällöt vuosiluokalla 8

A-Englannin tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Englannin tavoitteet vuosiluokalla 9

Englannin sisällöt vuosiluokalla 9

Päätösarvioinnin kriteerit

Muu vieras kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Vieras kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalaiset OPS-ratkaisut

B1-kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

B1-kielen tavoitteet vuosiluokalla 7

B1-kielen sisällöt vuosiluokalla 7

B1-kielen arviointi vuosiluokalla 7

B1-kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

B1-kielen tavoitteet vuosiluokalla 8

B1-kielen sisällöt vuosiluokalla 8

B1-kielen arviointi vuosiluokalla 8

B1-kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

B1-kielen tavoitteet vuosiluokalla 9

B1-kielen sisällöt vuosiluokalla 9

B1-kielen arviointi vuosiluokalla 9

Vieras kieli, B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

B2-kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

B2-kielen tavoitteet vuosiluokalla 7

B2-kielen sisällöt vuosiluokalla 7

B2-kielen arviointi vuosiluokalla 7

B2-kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

B2-kielen tavoitteet vuosiluokalla 8

B2-kielen sisällöt vuosiluokalla 8

B2-kielen arviointi vuosiluokalla 8

B2-kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

B2-kielen tavoitteet vuosiluokalla 9

B2-kielen sisällöt vuosiluokalla 9

B2-kielen arviointi vuosiluokalla 9

Saamen kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Saamen kieli, B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Kunnan OPS-sisältö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Latinan kieli, valinnainen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

15.4.4 Matematiikka

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Matematiikan tavoitteet vuosiluokalla 7

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 7

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Matematiikan tavoitteet vuosiluokalla 8

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 8

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Matematiikan tavoitteet vuosiluokalla 9

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 9

Päätösarvioinnin kriteerit

15.4.5 Biologia

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Biologian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Biologian tavoitteet vuosiluokalla 7

Biologian sisällöt vuosiluokalla 7

Biologian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Biologian tavoitteet vuosiluokalla 8

Biologian sisällöt vuosiluokalla 8

Biologian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Biologian tavoitteet vuosiluokalla 9

Biologian sisällöt vuosiluokalla 9

Päätösarvioinnin kriteerit

15.4.6 Maantieto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Maantiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Maantiedon tavoitteet vuosiluokalla 7

Maantiedon sisällöt vuosiluokalla 7

Maantiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Maantiedon tavoitteet vuosiluokalla 8

Maantiedon sisällöt vuosiluokalla 8

Maantiedon arviointi vuosiluokalla 8

Maantiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Maantiedon tavoitteet vuosiluokalla 9

Maantiedon sisällöt vuosiluokalla 9

Päätösarvioinnin kriteerit

15.4.7 Fysiikka

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Fysiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Fysiikan tavoitteet vuosiluokalla 7 vuosiluokkaistaminen??

Fysiikan sisällöt vuosiluokalla 7

Fysiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Fysiikan tavoitteet vuosiluokalla 8

Fysiikan sisällöt vuosiluokalla 8

Fysiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Fysiikan tavoitteet vuosiluokalla 9

Fysiikan sisällöt vuosiluokalla 9

Päätösarvioinnin kriteerit

15.4.8 Kemia

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Kemian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Kemian tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 7

Kemian sisällöt vuosiluokalla 7

Kemian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Kemian tavoitteet vuosiluokalla 8

Kemian sisällöt vuosiluokalla 8

Kemian arviointi vuosiluokalla 8

Kemian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Kemian tavoitteet vuosiluokalla 9

Kemian sisällöt vuosiluokalla 9

Päätösarvioinnin kriteerit

15.4.9 Terveystieto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Hyvinvoinnin vuosikello

Hyvinvoinnin vuosikello

Terveystiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Terveystiedon tavoitteet vuosiluokalla 7

Terveystiedon sisällöt vuosiluokalla 7

Terveystiedon arviointi vuosiluokalla 7

Terveystiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Terveystiedon tavoitteet vuosiluokalla 8

Terveystiedon sisällöt vuosiluokalla 8

Terveystiedon arviointi vuosiluokalla 8

Terveystiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

- Terveystiedon tavoitteet vuosiluokalla 9

- Terveystiedon sisällöt vuosiluokalla 9

- Terveystiedon arviointi vuosiluokalla 9

- Päätösarvioinnin kriteerit

15.4.10 Uskonto

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Evangelisluterilainen uskonto

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

- Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 7

- Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 7

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

- Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 8

- Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 8

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

- Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 9

- Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 9

- Päätösarvioinnin kriteerit

Islam

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Juutalainen uskonto

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Katolinen uskonto

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ortodoksinen uskonto

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

15.4.11 Elämäkatsomustieto

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

- Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 7

- Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 7

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

- Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 8

- Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 8

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

- Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 9

- Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 9

- Päätösarvioinnin kriteerit

15.4.12 Historia

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7 ja 8

Historian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

- Historian tavoitteet vuosiluokalla 7

- Historian sisällöt vuosiluokalla 7

- Historian arviointi vuosiluokalla 7

Historian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

- Historian tavoitteet vuosiluokalla 8

- Historian sisällöt vuosiluokalla 8

- Päätösarvioinnin kriteerit

15.4.13 Yhteiskuntaoppi

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Yhteiskuntaopin tavoitteet vuosiluokalla 9

Yhteiskuntaopin sisällöt vuosiluokalla 9

Yhteiskuntaopin arviointi vuosiluokalla 9

Päätösarvioinnin kriteerit

15.4.14 Musiikki

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalaiset OPS-ratkaisut

Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Päätösarvioinnin kriteerit

Musiikin tavoitteet vuosiluokalla 7

Musiikin sisällöt vuosiluokalla 7

Musiikin arviointi vuosiluokalla 7

15.4.15 Kuvataide

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Kuvataiteen tavoitteet vuosiluokalla 7

Kuvataiteen sisällöt vuosiluokalla 7

Päätösarvioinnin kriteerit

15.4.16 Käsityö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalaiset OPS-ratkaisut

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Käsityön tavoitteet vuosiluokalla 7

Käsityön sisällöt vuosiluokalla 7

Päätösarvioinnin kriteerit

15.4.17 Liikunta

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakan paikallinen OPS-ratkaisu

Esimerkkejä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista liikunnassa

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

"Liikutaan yhdessä minäkäsitystä ja osallisuutta vahvistaen, taitoja soveltaen."

Liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 7

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 7

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 7

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

"Liikutaan yhdessä minäkäsitystä ja osallisuutta vahvistaen, taitoja soveltaen."

Liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 8

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 8

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 8

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

"Liikutaan yhdessä minäkäsitystä ja osallisuutta vahvistaen, taitoja soveltaen."

Liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 9

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 9

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 9

Päätösarvioinnin kriteerit

15.4.18 Kotitalous

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Toivakkalaiset OPS-ratkaisut

Kotitalouden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Kotitalouden tavoitteet vuosiluokalla 7

Kotitalouden sisällöt vuosiluokalla 7

Kotitalouden arviointi vuosiluokalla 7

Kotitalouden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Kotitalouden tavoitteet vuosiluokalla 8

Kotitalouden sisällöt vuosiluokalla 8

Kotitalouden arviointi vuosiluokalla 8

Kotitalouden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Kotitalouden tavoitteet vuosiluokalla 9

Kotitalouden sisällöt vuosiluokalla 9

Kotitalouden arviointi vuosiluokalla 9

Päätösarvioinnin kriteerit

15.4.19 Oppilaanohjaus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaanohjauksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Oppilaanohjauksen tavoitteet vuosiluokalla 7

Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokalla 7

Oppilaanohjauksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Oppilaanohjauksen tavoitteet vuosiluokalla 8

Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokalla 8

Oppilaanohjauksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Oppilaanohjauksen tavoitteet vuosiluokalla 9

Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokalla 9

Ohjaus, tehostettu oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Ohjaus, tehostettu oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Toivakan kunnan esiopetuksen opetussuunnitelma 1.8.2023 alkaen

Luku 1 Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

1.1 Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

1.1 Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

1.2 Paikallinen opetussuunnitelma ja sen kehittäminen

Luku 1.2 Paikallinen opetussuunnitelma ja sen kehittäminen

1.3 Paikallisen opetussuunnitelman laatiminen ja keskeiset ratkaisut

1.3 Paikallisen opetussuunnitelman laatiminen ja keskeiset ratkaisut

Luku 2 Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Toivakkalainen esi-OPS- ratkaisu: esiopetuksen vuosikello

2.1 Esiopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

Esiopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

2.2 Esiopetuksen tehtävä osana oppimisen polkua

Esiopetuksen tehtävä osana oppimisen polkua

2.3 Arvoperusta

Arvoperusta

2.4 Oppimiskäsitys

Oppimiskäsitys

Toivakan esi-OPS-ratkaisu

2.5 Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa

Laaja-alainen osaaminen

Osallistuminen ja vaikuttaminen

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Monilukutaito

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Ajattelu ja oppiminen

Luku 3 Kasvua ja oppimista tukeva toimintakulttuuri

Toimintakulttuurin määrittelyä

3.1 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

3.1 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Toivakkalainen esi-OPS-ratkaisu

Kaikille yhteinen esiopetus

Kaikille yhteinen esiopetus

- Oppimisen ja oivalluksen ilo
 - Oppiva yhteisö
- Lapsi osallisena ja oman elämänsä toimijana
 - Lapsi osallisena ja oman elämänsä toimijana
- Hyvinvointi ja turvallinen arki
 - Hyvinvointi ja turvallinen arki
- 3.2 Oppimisympäristöt esiopetuksessa
 - Oppimisympäristöt
- 3.3 Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa
 - Toivakkalainen esi-OPS-ratkaisu
- Yhteistyö esiopetuksessa
 - Oppimisen polku
 - Toivakkalainen esi-OPS-ratkaisu
- Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö
 - Huoltajat
 - Toivakkalainen esi-OPS-ratkaisu
- Yhteistyö siirtymävaiheissa
 - Yhteistyö siirtymävaiheissa
 - Toivakkalainen esi-OPS-ratkaisu
- Luku 4 Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet
 - Yleisten ja toimintakulttuurin tavoitteiden huomioiminen
- 4.1 Monipuoliset työtavat
 - Monipuoliset työtavat
 - Toivakkalainen esi-OPS-ratkaisu
- 4.2 Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena
 - Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena
 - Toivakkalainen esi-OPS- ratkaisu
- 4.3 Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet
 - Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet
 - Toivakkalainen esi-OPS-ratkaisu
 - Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet Toivakassa
- Ilmaisun monet muodot
 - Ilmaisutaitojen merkitys
- Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet
 - Ilmaisun eri muodot
- Yksityiskohtaisemmat tavoitteet
 - Musiikillinen toiminta
 - Käsityöt
 - Kuvailmaisu
 - Suullinen ja kehollinen ilmaisu
 - Toivakkalainen esi- OPS-ratkaisu
- Kielen rikas maailma
 - Oppimisen kohde ja väline
- Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet
 - Vuorovaikutustaidot ja kielitietoisuus
- Yksityiskohtaisemmat tavoitteet
 - Kielitaidon kehittymisen tukeminen
 - Kuunteleminen ja puhuminen
 - Lukeminen ja kirjoittaminen
 - Oma tuottaminen
 - Lastenkirjallisuus
 - Motoriikka
 - Vertaileva kielitieto
- Minä ja meidän yhteisömme
 - Laajeneva elinpiiri
- Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet
 - Osallisuus ja tunnetaidot

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet

- Historia ja perinne
- Yhteiskunta, media ja lapsen oikeudet
- Eettinen kasvatus
- Uskonnot ja katsomukset
- Toivakkalainen esi-OPS-ratkaisu

Tutkin ja toimin ympäristössäni

- Matematiikka, ympäristö ja teknologia

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

- Matematiikka
- Luonto ja teknologinen ympäristö

- Kokeilu ja toiminnallisuus

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet

- Matemaattiset taidot

Kasvan ja kehityn

- Arjen taidot

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

- Liikunta
- Ruokailu ja kuluttaminen
- Hyvinvointi ja terveys
- Turvallisuus
- Toivakkalainen esi-OPS-ratkaisu

4.4 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

- Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityispiirteitä
- Yleiset kasvatus- ja oppimistavoitteet
- Esiopetuksessa käytettävät kielet

Erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat esiopetuksessa

- Saamelaiset
- Romanit
- Viittomakieli
- Vieras- ja monikieliset

Kaksikielinen esiopetus

- Kaksikielinen opetus
- Kaksikielisen opetuksen tavoitteet
- Suppea ja laaja
- Kaksikielisen opetuksen toteuttaminen

Laajamittainen kaksikielinen esiopetus

- Kotimaisten kielten varhainen täydellinen kielikylpy esiopetuksessa
- Muu laajamittainen kaksikielinen esiopetus

Suppeampi kaksikielinen esiopetus

- Kielirikasteinen esiopetus

Luku 5 Lapsen kasvun ja oppimisen tuki

- Lapsen kasvun ja oppimisen tuki
- Toivakkalainen esi-OPS-ratkaisu

5.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

- Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet
- Toivakkalainen esi-OPS-ratkaisu

5.2 Yhteistyö huoltajan kanssa tuen aikana

- Yhteistyö huoltajan kanssa tuen aikana

5.3 Yleinen tuki

- Yleinen tuki
- Toivakkalainen esi-OPS-ratkaisu

5.4 Tehostettu tuki

- Tehostettu tuki

Pedagoginen arvio

- Pedagoginen arvio

Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana

- Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana

5.5 Erityinen tuki

Erityinen tuki

Pedagoginen selvitys

Pedagoginen selvitys

Toivakkalainen esi-OPS-ratkaisu

Erityisen tuen päätös

Erityisen tuen päätös

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskevat suunnitelma

Pidennetty oppivelvollisuus

Pidennetty oppivelvollisuus

5.6 Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

Osa-aikainen erityisopetus

Osa-aikainen erityisopetus

Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja erityiset apuvälineet

Lapsen oikeus tukipalveluihin

Tulkkaukset

Avustaja

Apuvälineet

Tuen suunnittelu

Tuesta päättäminen

5.7 Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisesti päätettävät asiat:

Luku 6 Opiskeluhoito

Opiskeluhoito

6.1 Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma

Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma

Luku 7 Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva esiopetus

Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva esiopetus

Tuntijako

Toivakan kunnan valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 1.8.2023 alkaen

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

4 Toimintakulttuuri

4 Toimintakulttuuri

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

7 Oppilaan arviointi

7 Oppilaan arviointi

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

8 Todistukset

8 Todistukset

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Toivakan esi- ja perusopetuksen tieto- ja viestintätekniikan opetussuunnitelma

Tieto- ja viestintätekniikan opetussuunnitelma

Materiaaleja oppitunteihin

- luvustas 14 tuotuja

Micro:bit-ohjelmointia

- Ohjeet micro:bit-ohjelmointiin

Tekijänoikeusasiaa

- Tekijänoikeudet

Tietoturva-asioita

- Tietoturva-aiheita

Netiketti ja turvataitokasvatus internetissä

- Turvataitokasvatusmateriaalia

Kulttuurivakka UUSIN VERSIO TUOTAVA TÄNNE

- KulttuuriVakka; kulttuuriopetussuunnitelma 2022-2023

Liitteet

- Muutosmääräykset 2014 opetussuunnitelmaperusteisiin

Liite 1 perusopetusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Liite 2 perusopetusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Liite 3 perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

OPS-arkisto

- Tuntijako

LUKU 6 OPPIMISEN ARVIOINTI

- Kunnan OPS-sisältö

- Koulujen omat suunnitelmat

6.1 Arvioinnin tehtävät ja oppimista tukeva arviointikulttuuri

- Kunnan OPS-sisältö

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Koulujen omat suunnitelmat

6.2 Arvioinnin luonne ja yleiset periaatteet

- Kunnan OPS-sisältö

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Koulujen omat suunnitelmat

6.3 Arvioinnin kohteet

- Kunnan OPS-sisältö

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Koulujen omat suunnitelmat

6.4 Opintojen aikainen arviointi

- Kunnan OPS-sisältö

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Koulujen omat suunnitelmat

6.4.1 Arviointi lukuvuoden aikana

- Kunnan OPS-sisältö

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Koulujen omat suunnitelmat

6.4.2 Arviointi lukuvuoden päättyessä

- Kunnan OPS-sisältö

- Vuosiluokalta toiselle siirtyminen

- Valinnaisaineiden arviointi

- Todistukset ja niiden antamiseen liittyvät käytännöt sekä sanallisen ja numeroarvioinnin käyttö todistuksissa eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa:

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Koulujen omat suunnitelmat

6.4.3 Opintoissa eteneminen perusopetuksen aikana

- Kunnan OPS-sisältö

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Koulujen omat suunnitelmat

6.4.4 Arviointi nivelvaiheissa

Kunnan OPS-sisältö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Koulujen omat suunnitelmat

6.5 Perusopetuksen päättöarviointi

Kunnan OPS-sisältö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Koulujen omat suunnitelmat

6.5.1 Päättöarvosanan muodostaminen

Kunnan OPS-sisältö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Koulujen omat suunnitelmat

6.5.2 Johonkin oppiaineeseen tai erityiseen tehtävään painottuva opetus ja päättöarviointi

Kunnan OPS-sisältö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Koulujen omat suunnitelmat

6.6 Perusopetuksessa käytettävät todistukset ja todistusmerkinnät

Kunnan OPS-sisältö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Koulujen omat suunnitelmat

6.7 Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset

Kunnan OPS-sisältö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Koulujen omat suunnitelmat

Yrittäjyyskasvatuksen ops

Toivakan perusopetuksen kulttuuriopetussuunnitelma

Oppilashuoltolain toteuttaminen

Oppilashuoltolaki

OPS 24.5.2016 5.4 opetuksen järjestämistapoja

Kunnan OPS-sisältö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Koulujen omat suunnitelmat

Opetuksen hyvät käytännöt

Toivakan kunnan perusopetuksen opetussuunnitelma 1.8. 2023 alkaen

Toivakan paikallisen opetussuunnitelman lukuohje

Yleinen osa luvut 1-12

1-2 luokkien oppiaineet luvussa 13

3-6 luokkien oppiaineet luvussa 14 *)

7-9 luokkien oppiaineet luvussa 15 ^)

*) Kuudennen vuosiluokan arviointikriteerit löytyvät oppiaineittain vuosiluokan 6 sivuilta.

^) Päätösarvioinnin kriteerit löytyvät oppiaineittain vuosiluokan 9 sivuilta.

Sivuilla

- ylimpänä valtakunnalliset perusteet, joita tulee noudattaa määräyksenä sellaisenaan.

- perusteiden alapuolella paikalliset ratkaisut, joissa perusteita on joiltain osin toivakkalaisittain tarkennettu/ täsmennetty.

Oppiaineissa vuosiluokille painotettuja tavoitteita boldattuina sekä joissain sisällöissä toivakkalainen sisältö-OPS-ratkaisussa tarkennuksia

Klikkaa kuvaa, niin näet mitä on oppiminen!

Käsitys oppimisesta

- oppilas on aktiivinen toimija
- tehdään yhdessä
- oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden kanssa
- kartutetaan tulevaisuuden taitoja
- kasvetaan vastuuseen omasta opiskelusta

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen:

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

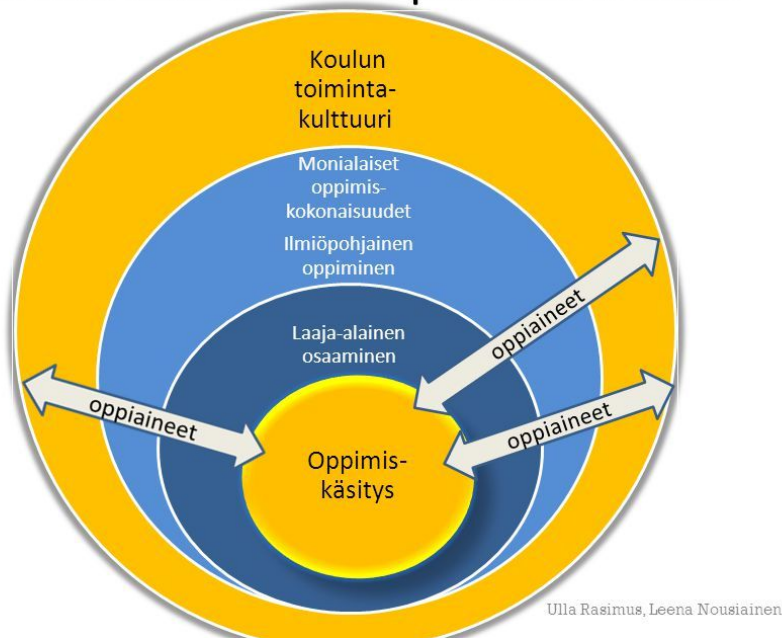
Monilukutaito (L4)

Tieto- ja viestintätekniikka (L5)

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Opetussuunnitelman perusteet 2016

LUKU 1 Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

1.1 Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksen ohjausjärjestelmän tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Ohjausjärjestelmän normiosan muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetukset, opetussuunnitelman perusteet sekä paikallinen opetussuunnitelma ja siihen perustuvat lukuvoisisuunnitelmat. Järjestelmän eri osat uudistuvat, jotta opetuksen järjestämisessä pystytään ottamaan huomioon muutokset koulua ympäröivässä maailmassa ja vahvistamaan koulun tehtävää kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa.

Opetussuunnitelman perusteet laaditaan perusopetuslain ja -asetuksen sekä tavoitteet ja tuntijaon määrittävän valtioneuvoston asetuksen pohjalta[1]. Perusteasiakirja on Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka mukaisesti paikallinen opetussuunnitelma valmistellaan[2]. Opetussuunnitelman perusteiden tehtävänä on tukea ja ohjata opetuksen järjestämistä ja koulutyötä sekä edistää yhtenäisen perusopetuksen yhdenvertaista toteutumista.

Perusopetus on opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus, jossa eri osa-alueiden tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita ja sisältöjä koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Perusteasiakirja sisältää tarpeellisilta osin myös viittauksia lainsäädäntöön, johon perusteissa määrättävät asiat perustuvat.

Paikallinen opetussuunnitelma on tärkeä osa ohjausjärjestelmää. Sillä on keskeinen merkitys sekä valtakunnallisten tavoitteiden että paikallisesti tärkeänä pidettyjen tavoitteiden ja tehtävien ilmentämisessä ja toteuttamisessa. Paikallinen opetussuunnitelma luo yhteisen perustan ja suunnan päivittäiselle koulutyölle. Se on strateginen ja pedagoginen työkalu, joka linjaa opetuksen järjestäjän toimintaa sekä koulujen työtä. Opetussuunnitelma liittyy koulujen toiminnan muuhun paikalliseen toimintaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi.

[1] Perusopetuslaki (628/1998), perusopetusasetus (852/1998), valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) ja valtioneuvoston asetus perusopetusasetuksen muuttamisesta (423/2012)

[2] Perusopetuslaki 14 § 2 mom. ja valtioneuvoston asetus (422/2012) 13 §

1.2 Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

1.2 Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet (LIITE OPH-4606-2022)

Opetuksen järjestäjällä on vastuu paikallisen opetussuunnitelman laadinnasta ja kehittämisestä¹. Opetussuunnitelmassa päätetään perusopetuksen kasvatustyön, opetuksen, oppimisen arvioinnin ja tuen, ohjauksen ja opiskeluhuollon, kodin ja koulun yhteistyön sekä muun toiminnan järjestämisestä ja toteuttamisesta. Siinä täydennetään ja painotetaan opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä tavoitteita, toimintaa ohjaavia linjauksia, keskeisiä sisältöjä ja muita opetuksen järjestämiseen liittyviä seikkoja paikallisesta näkökulmasta. Opetuksen järjestäjä ottaa opetussuunnitelmaa laatiessaan huomioon oppilaiden tarpeet, paikalliset erityispiirteet sekä itsearvioinnin ja kehittämistyön tulokset.

Opetussuunnitelman tehtävänä on edistää opetuksen laadun jatkuvaa kehittämistä ja vahvistaa koulutuksellista jatkumoa. Se luo perustan esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtymiselle. Laadinnassa otetaan huomioon muut paikalliset suunnitelmat kuten

- mahdollinen varhaiskasvatuksen suunnitelma
- esiopetuksen opetussuunnitelma
- mahdollinen perusopetukseen valmistavan opetuksen suunnitelma
- mahdollinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma

- lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma²
- yhdenvertaisuuslain mukainen yhdenvertaisuussuunnitelma³
- mahdollinen kestävän kehityksen tai kulttuurikasvatuksen suunnitelma sekä muut opetuksen järjestäjän tekemät, erityisesti koulutusta, lapsia, nuoria ja perheitä koskevat suunnitelmat ja päätökset.

Opetuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten⁴. Paikallinen opetussuunnitelma voidaan laatia kaikille saman opetuksen järjestäjän kouluille yhteisenä tai siten, että suunnitelma sisältää opetuksen järjestäjän yhteisiä sekä useamman koulun yhteisiä ja/tai koulukohtaisia osioita. Päätökset laatimistavasta tekee opetuksen järjestäjä. Opetuksen järjestäjät voivat sopia myös järjestäjärajat ylittävistä yhteistyöstä ja yhteisistä seudullisista opetussuunnitelmalinjauksista.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon, että opetus voi olla pääosin ainejakoista tai se voidaan toteuttaa eheytyttynä. Eheytyttyä opetusta käytettäessä myös opetussuunnitelma voidaan laatia vuosiluokkakokonaisuuksien osalta eheytyttynä.

Kaikki oppilaiden yksilölliset suunnitelmat rakennetaan yhteisen opetussuunnitelman varaan⁵. Lukuvoisuunnitelmalla täsmennetään, miten opetussuunnitelmaa toteutetaan kussakin koulussa lukuvuoden aikana. Perusopetusasetus velvoittaa tiedottamaan oppilaille ja näiden huoltajille keskeisistä lukuvoisuunnitelmassa päätetyistä asioista⁶.

Yhteistyö opetussuunnitelman ja lukuvoisuunnitelman laadinnassa edistää sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin ja lisää opetuksen ja kasvatustyön yhtenäisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii opetustoimen henkilöstön mahdollisuuksista osallistua yhteistyöhön ja edistää sekä oppiaineiden yhteistyötä että eri toimijaryhmien välistä monialaista yhteistyötä. Osallistumismahdollisuuksista huolehditaan riippumatta siitä, mikä suunnitelmien laatimistapa on. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus

osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien valmisteluun⁷. On tärkeää, että myös huoltajat voivat osallistua opetussuunnitelmatyöhön, lukuvoisuunnitelman valmisteluun sekä koulun toiminnan suunnitteluun, erityisesti kasvatustavoitteiden, toimintakulttuurin sekä kodin ja koulun yhteistyön osalta. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden ja huoltajien kannalta mielekkäisiin ja monipuolisiin sekä oppilaiden kehitysvaiheen huomioon ottaviin osallistumistapoihin.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa koulutyötä ja liittää sen ympäröivän yhteisön elämään. Perusopetuslaki velvoittaa laatimaan opetussuunnitelman opiskeluhoitoa sekä kodin ja koulun yhteistyötä koskevilta osin yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa⁸. Yhteistyötä tarvitaan myös muiden hallintokuntien kanssa, jotta kaikkien oppilaiden koulunkäynnistä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista voidaan huolehtia. Muidenkin organisaatioiden ja eri asiantuntijoiden kanssa tehtävä yhteistyö parantaa suunnitelmien ja koulutyön laatua.

Oppilaalla on perusopetuslain turvaama oikeus saada kaikkina koulupäivinä opetussuunnitelman mukaista perusopetusta⁹. Opetuksen järjestäjä huolehtii tämän oikeuden toteutumisesta, ja jokainen oppilaiden kanssa työskentelevä toteuttaa opetuksen järjestäjän vahvistamaa opetussuunnitelmaa ja noudattaa muita työtä ohjaavia normeja.

¹ Perusopetuslaki 15 § 1 mom.

² Lastensuojelulaki (417/2007) 12 §

³ Yhdenvertaisuuslaki (21/2004) 4 §

⁴ Perusopetuslaki 15 § 1 mom.

⁵ Perusopetuslaki 16 a §, 17 § ja 17 a § (642/2010)

1.3 Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetuksen järjestäjän tehtävänä on arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. Arvioinnin tarkoitus on koulutuksen kehittäminen ja oppimisen edellytysten parantaminen.^[1] Paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvoisuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää.

Opetuksen järjestäjän ja koulujen itsearvioinnissa voidaan hyödyntää kansallisten arviointien ja kehittämishankkeiden tuloksia sekä perusopetuksen valtakunnallisia laatukriteereitä^[2]. Yhteistyö oppilaiden, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa edistää avointa ja rakentavaa itsearviointia.

Muutokset opetussuunnitelman perusteissa edellyttävät vastaavien muutosten tekemistä paikalliseen opetussuunnitelmaan ja viemistä käytäntöön. Opetuksen järjestäjä voi tarkistaa opetussuunnitelmaansa ja parantaa sen laatua ja toimivuutta myös paikallisista tarpeista lähtien ja kehittämistyön tuloksia hyödyntäen.

[1] Perusopetuslaki 21 § 1 ja 2 mom. (1296/2013)

[2] Perusopetuksen laatukriteerit, opetus- ja kulttuuriministeriö 2012

1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut LIITE OPH-4606-2022

Paikallinen opetussuunnitelma, sitä tarkentavat lukuvoisuunnitelmat sekä muut suunnitelmat laaditaan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla edellä kuvattuina tavoitteita ja periaatteita noudattaen. Opetuksen järjestäjä voi päättää opetussuunnitelmaan sisältyvien ratkaisujen delegoinnista kouluille ja koulukohtaisen opetussuunnitelman laadinnasta.

Tässä alaluvussa määrätään ne paikallisesti päätettävät opetussuunnitelmaratkaisut sekä opetussuunnitelmassa kuvattavat asiat, joita ei käsitellä muissa luvuissa. Opetussuunnitelman perusteiden kussakin pääluvussa määrätään tarkemmin, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee kyseisessä luvussa käsitellyn kokonaisuuden osalta päättää ja kuvata.

Opetuksen järjestäjä päättää opetussuunnitelman laatimiseen liittyvistä ratkaisuista ja toimintatavoista:

- laaditaanko paikallinen opetussuunnitelma koulujen yhteisenä, kokonaan tai osin koulukohtaisena, seudullisena tai käytetäänkö muuta ratkaisua
- millä kielillä annettavaa opetusta varten opetussuunnitelma laaditaan ja hyväksytään (suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten)
- mikä on opetussuunnitelman rakenne ja asioiden käsittelyjärjestys, missä muodossa opetussuunnitelma julkaistaan
- miten henkilöstö sekä oppilaat ja huoltajat osallistuvat opetussuunnitelman laatimiseen, arviointiin ja kehittämiseen ja miten otetaan huomioon eri tilanteissa olevien huoltajien osallistumismahdollisuudet
- miten opetussuunnitelman laatimiseen liittyvä yhteistyö esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen sekä perusopetusta seuraavaa koulutusvaihetta edustavien oppilaitosten kanssa järjestetään
- mitkä muut tahot ovat mukana opetussuunnitelman laadinnassa ja toteutuksessa ja miten yhteistyö järjestetään
- miten paikalliset erityispiirteet ja -tarpeet, arviointien ja kehittämistyön tuottama tieto ja kehittämisen tavoitteet sekä muut paikalliset suunnitelmat otetaan opetussuunnitelman valmistelussa huomioon
- sisältyykö naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain¹⁰ mukainen koulukohtainen tasa-arvosuunnitelma opetussuunnitelmaan vai laaditaanko se erillisenä suunnitelmana
- lain mukaan suunnitelma laaditaan vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa; vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan myös laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla
- sisältyykö yhdenvertaisuuslain¹¹ mukainen koulukohtainen yhdenvertaisuussuunnitelma opetussuunnitelmaan vai laaditaanko se erillisenä suunnitelmana
- lain mukaan oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi; oppilaitoksella tulee olla suunnitelma toimenpiteistä ja sekä huoltajille että oppilaille on varattava mahdollisuus tulla kuulluksi edistämistoimenpiteistä.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetussuunnitelman laadintaan ja kehittämiseen liittyvät asiat:

- miten huolehditaan opiskeluhoitoa ja kodin ja koulun yhteistyötä käsittelevien osuuksien laatimisesta yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa
- miten opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja miten opetussuunnitelmaa arvioidaan ja kehitetään
- mitkä ovat ne paikalliset suunnitelmat ja ohjelmat, jotka täydentävät ja toteuttavat opetussuunnitelmaa (esimerkiksi aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma, kestävän kehityksen ohjelma, tasa-arvosuunnitelma, kulttuurikasvatussuunnitelma, tietostrategia).

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetuksen järjestämiseen liittyvät ratkaisut:

- miten edistetään perusopetuksen yhtenäisyyttä sekä siirtymävaiheisiin liittyvää yhteistyötä (perusopetuksen sisällä sekä esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen ja perusopetusta seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa)
- järjestetäänkö opetus tai osa siitä yhdysluokkaopetuksena (katso myös osiot "opetuksen järjestämistapoja" ja osioon "oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen" liittyvät paikallisesti päätettävät asiat)
- järjestetäänkö opetus tai osa siitä vuosiluokittain etenevänä vai vuosiluokkiin sitomattomasti etenevänä (katso myös osiot "opetuksen järjestämistapoja" ja osioon "oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen" liittyvät paikallisesti päätettävät asiat)
- järjestetäänkö opetus pääosin ainejakoisena vai kokonaan tai osin eheytyttyä; mitkä ovat mahdollisen eheytytyn opetuksen järjestämisen pääpiirteet
- miten opetustunnit jaetaan vuosiluokittain yhteisten oppiaineiden, taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien sekä oppilaalle valinnaisten aineiden kesken valtioneuvoston asetuksen edellyttämällä tavalla (paikallinen tuntijako)¹²
- mikä on opetuksen järjestäjän kieliohjelma, miltä vuosiluokilta eri kielten opetus aloitetaan (katso myös toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten osuudet sekä osio valinnaisuus perusopetuksessa)
- mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet ja mille vuosiluokille niiden opetus sijoittuu (katso myös osio valinnaisuus perusopetuksessa)
- mitkä ovat opetuksen mahdolliset painotukset ja miten ne toteutetaan; miten painotus näkyy tuntijaossa sekä opetuksen tavoitteissa ja sisällöissä (katso myös osio valinnaisuus perusopetuksessa)
- miten oppilaanohjaus järjestetään

o ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjakoa sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt, (katso myös vuosiluokkakokonaisuuksiin sisältyvä oppilaanohjauksen tehtäväkuvaus).

⁶ Perusopetusasetus 9 §

⁷ Perusopetuslaki 47 a § 1 mom. 81267/2013)

⁸ Perusopetuslaki 15 § 2 mom. (477/2003)

⁹ Perusopetuslaki 30 § 1 mom. (642/2010)

¹⁰ Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja sen muutos (1329/2014) 5 a §

¹¹ Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 6 §

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

MÄÄRÄYS 1 (1)
velvoittavana noudatettava

9.3.2021 OPH-557-2021

Perusopetuksen järjestäjät Voimassaoloaika 1.8.2021 alkaen toistaiseksi**Säännökset, joihin toimivalta määräyksen antamiseen perustuu:****Oppivelvollisuuslaki 11 § (1214/2020) ja Perusopetuslaki 11 a § (1216/2020)****Muuttaa määräystä nro 104/011/2014****Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset ja täydennykset kappaleisiin 1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut sekä 15.4.19 Oppilaanohjaus****Opetushallitus on päättänyt tänään muuttaa ja täydentää Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 kappaleita 1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut ohjaussuunnitelman sisällön osalta sekä 15.4.19 Oppilaanohjaus liitteen mukaisesti.****Paikalliset muutokset ohjaussuunnitelman sisältöön sekä tehostettuun****henkilökohtaiseen oppilaanohjaukseen liittyvät sisällöt tulee ottaa käyttöön 1.8.2021 alkaen. Uusien perusteiden mukaan laadittujen paikallisten opetussuunnitelmien käyttöönottoon saakka noudatetaan nykyisten perusteiden mukaan laadittuja suunnitelmia.****Perusopetuksen järjestäjä ei voi jättää noudattamatta tätä määräystä tai poiketa siitä.****Pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen****Opetusneuvos Marjo Rissanen**

LUKU 2 Perusopetus yleissivistyksen perustana

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetus luo perustan oppilaiden yleissivistykselle. Kunta on velvollinen järjestämään perusopetusta alueellaan asuville oppivelvollisuusikäisille^[1]. Perusopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet nousevat perustuslaista, perusopetuslaista ja -asetuksesta, valtioneuvoston asetuksista sekä opetussuunnitelman perusteista. Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon myös velvoitteet, jotka tulevat muusta lainsäädännöstä sekä kansainvälisistä sopimuksista, joihin Suomi on sitoutunut. Perusopetus rakentuu yhteiselle arvoperustalle ja käsitteille oppimisesta.

[1] Perusopetuslaki 4 § 1 mom.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Arvokeskustelut luovat perustan sekä opetussuunnitelman laadinnalle että yhteiselle opetus- ja kasvatustyölle. Paikallisesti päätetään, miten arvokeskustelut toteutetaan opetussuunnitelmaa laadittaessa ja muutoin säännöllisesti koulutyön aikana. Tällöin päätetään myös, miten luodaan edellytykset henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien sekä mahdollisten muiden yhteistyökumppanien osallistumiselle keskusteluun.

Täydennykset kirjataan lukuvuositteiseen toimintasuunnitelmaan.

2.1 Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

2.1 Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet LIITE OPH-4606-2022

Perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin perusopetuslaissa säädetään. Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä¹³. Perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu¹⁴. Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa¹⁵.

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä¹⁶. Opetusryhmät muodostetaan siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet¹⁷. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opetus ja sen edellyttämät oppikirjat ja muu oppimateriaali, työvälineet ja työaineet.

Lisäksi oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämää opiskeluhoitoa sekä laissa määritellyt opintososiaaliset edut ja palvelut.¹⁸ Opiskeluhoiton järjestämistä ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolaki¹⁹. Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön²⁰. Oppilaalle on annettava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty, täysipainoinen, maksuton ateria. Ruokailutilanteen on oltava ohjattu.²¹

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella²². Tasa-arvolaki velvoittaa kaikkia oppilaitoksia huolehtimaan siitä, että ihmisillä on sukupuoleen katsomatta samat mahdollisuudet koulutukseen. Opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea tasa-arvolain toteutumista.²³

Opetuksen järjestämisessä otetaan lisäksi huomioon opetushenkilöstön määrään ja kelpoisuuteen liittyvät säännökset sekä muun muassa turvallisuuteen ja työsuojeluun liittyvät säännökset, henkilötietojen käyttöä, julkisuutta ja yksityisyyden suojaa koskevat säännökset, tekijänoikeussäännökset sekä lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä ohjaavat määräykset.

YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus muodostaa historiallisen ja eettisen perustulkinan ihmisoikeuksien merkittävydestä²⁴. Suomi on sitoutunut useisiin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, jotka edellyttävät jokaisen lapsen oppimisesta ja hyvinvoinnista huolehtimista. Näistä keskeisiä ovat Lapsen

oikeuksien sopimus, Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus eli ns. TSS-sopimus, Euroopan ihmisoikeuksien sopimus sekä Vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimus²⁵. Saamelaisten oikeuksien turvaamiseksi otetaan lisäksi huomioon YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista²⁶.

YK:n lapsen oikeuksien sopimus antaa perusopetukselle oikeudellisen perustan. Sopimuksen mukaan lasten kanssa ja lasten hyväksi työskenteleviä velvoittavat sopimuksen yleisperiaatteet, jotka ovat yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys, lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus suojeluun, huolenpitoon ja kehittymiseen sekä lapsen oikeus ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi ja lapsen näkemysten kunnioittaminen. Sopimuksen mukaan jokaisella lapsella on oikeus hyvään elämään sekä yksilölliseen, ruumiilliseen, henkiseen, hengelliseen, moraaliseen ja sosiaaliseen kehittymiseen.

¹² Valtioneuvoston asetus (422/2012)

¹³ Perusopetuslaki 3 § 2 mom. (477/2003)

¹⁴ Perusopetuslaki 3 a § (163/2022)

¹⁵ Perusopetuslaki 3 § 3 mom. (477/2003)

¹⁶ Perusopetuslaki 30 § 1 mom. (642/2010)

¹⁷ Perusopetuslaki 30 § 2 mom.

2.2 Perusopetuksen arvoperusta

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetussuunnitelman perusteet on laadittu tässä esitetyn arvoperustan mukaisesti.

Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen

Perusopetus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksestä. Jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tässä oppilas tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea sekä kokemusta siitä, että koulu yhteisössä häntä kuunnellaan ja arvostetaan ja että hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään. Yhtä tärkeä on kokemus osallisuudesta ja siitä, että voi yhdessä toisten kanssa rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia.

Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumiseen koulutyössä. Oppiessaan oppilas rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -käsityksensä sekä paikkaansa maailmassa. Samalla hän luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan, luontoon ja eri kulttuureihin. Oppimisesta syrjäytyminen merkitsee sivistyksellisten oikeuksien toteutumatta jäämistä ja on uhka terveille kasville ja kehitykselle. Perusopetus luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle, joka on erottamaton osa hyvän elämän rakentamista.

Arvokasvatuksen merkitys korostuu maailmassa, jossa monimedialainen tiedonvälitys, globaalit tietoverkot, sosiaalinen media ja vertaisuudet muokkaavat lasten ja nuorten arvomaailmaa. Arvokeskustelu oppilaiden kanssa ohjaa oppilaita tunnistamaan ja nimeämään kohtaamia arvoja ja arvostuksia sekä pohtimaan niitä myös kriittisesti. Oppilaita tuetaan rakentamaan omaa arvoperustaansa. Koulun ja kotien yhteinen arvopohdinta ja siihen perustuva yhteistyö luovat turvallisuutta ja edistävät oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. Henkilöstön avoin ja kunnioittava suhtautuminen kotien erilaisiin uskontoihin, katsomuksiin, perinteisiin ja kasvatusnäkökulmiin on rakentavan vuorovaikutuksen perusta.

Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia

Perusopetus tukee oppilaan kasvua ihmisyyteen, jota kuvaa pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen sekä oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan. Ihmisyyteen kasvussa jännitteet pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välillä ovat väistämättömiä. Sivistyksen kuuluu taito käsitellä näitä ristiriitoja eettisesti ja myötätuntoisesti sekä rohkeus puolustaa hyvää. Sivistys merkitsee yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan perusteella. Eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmat ohjaavat pohtimaan, mikä elämässä on arvokasta. Sivistys ilmenee tavassa suhtautua itseän, muihin ihmisiin, ympäristöön ja tietoon sekä tavassa ja tahdossa toimia. Sivistynyt ihminen pyrkii toimimaan oikein, itseään, toisia ihmisiä ja ympäristöä arvostaen. Hän osaa käyttää tietoa kriittisesti. Sivistyksen kuuluu myös pyrkimys itsesäätelyyn ja vastuunottoon omasta kehittämisestä ja hyvinvoinnista.

Perusopetus rakentuu elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Se ohjaa niiden puolustamiseen ja ihmisarvon loukkaamattomuuteen. Perusopetus edistää hyvinvointia, demokratiaa ja aktiivista toimijuutta kansalaisyhteiskunnassa. Tasa-arvon tavoite ja laaja yhdenvertaisuusperiaate ohjaavat perusopetuksen kehittämistä. Opetus edistää osaltaan taloudellista, sosiaalista, alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa. Opetus on oppilaita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamaton. Koulua ja opetusta ei saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen kanavana.

Kulttuurinen moninaisuus rikkautena

Perusopetus rakentuu moninaiselle suomalaiselle kulttuuriperinnölle. Se on muodostunut ja muotoutuu eri kulttuureiden vuorovaikutuksessa. Opetus tukee oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin rakentamista ja kasvua aktiiviseksi toimijoiksi omassa kulttuurissaan ja yhteisössään sekä kiinnostusta muita kulttuureita kohtaan. Samalla opetus vahvistaa luovuutta ja kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta, edistää vuorovaikutusta kulttuurien sisällä ja niiden välillä ja luo siten pohjaa kulttuurisesti kestäväälle kehitykselle.

Eri kulttuuri- ja kielitaustoista tulevat ihmiset kohtaavat toisensa perusopetuksessa ja tutustuvat monenlaisiin tapoihin, yhteisöllisiin käytäntöihin ja katsomuksiin. Asioita opitaan näkemään toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin. Oppiminen yhdessä yli kieli-, kulttuuri-, uskonto- ja katsomusrajojen luo edellytyksiä aidolle vuorovaikutukselle ja yhteisöllisyydelle. Perusopetus antaa perustan ihmisoikeuksia kunnioittavaan maailmankansalaisuuteen ja rohkaaseen toimimaan myönteisten muutosten puolesta.

Kestävän elämäntavan välttämättömyys

Ihminen on osa luontoa ja täysin riippuvainen ekosysteemien elinvoimaisuudesta. Tämän ymmärtäminen on keskeistä ihmisenä kasvussa. Perusopetuksessa tunnustetaan kestävä kehitys ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys, toimitaan sen mukaisesti ja ohjataan oppilaita kestävä elämäntavan omaksumiseen. Kestävän kehityksen ja elämäntavan ulottuvuudet ovat ekologinen ja taloudellinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen. Ekososiaalisen sivistyksen

johtajatuksena on luoda elämäntapaa ja kulttuuria, joka vaalii ihmisarvon loukkaamattomuutta, ekosysteemien monimuotoisuutta ja uusiutumiskykyä sekä samalla rakentaa osaamis pohjaa luonnonvarojen kestäväälle käytölle perustuvalla kiertotaloudella. Ekososiaalinen sivistys merkitsee ymmärrystä erityisesti ilmastonmuutoksen vakavuudesta sekä pyrkimystä toimia kestävästi.

Ihminen kehittää ja käyttää teknologiaa sekä tekee teknologiaa koskevia päätöksiä arvojensa pohjalta. Hänellä on vastuu teknologian ohjaamisesta suuntaan, joka varmistaa ihmisen ja luonnon tulevaisuuden. Perusopetuksessa pohditaan kulutus- ja tuotantotavoissa ilmeneviä ristiriitoja suhteessa kestäväan tulevaisuuteen sekä etsitään ja toteutetaan yhteistoimin ja pitkäjänteisesti elämäntapaamme korjaavia ratkaisuja. Oppilaita ohjataan tuntemaan myös kehitykseen vaikuttavia yhteiskunnallisia rakenteita ja ratkaisuja ja vaikuttamaan niihin. Perusopetus avaa näköalaa sukupolvien yli ulottuvaan globaaliin vastuuseen.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Toivakan perusopetuksen arvot pohjautuvat perusopetuksen opetussuunnitelmaperusteiden arvoperustaan sekä kytkeytyvät Toivakan kuntastrategiaan.

kestävä elämäntapa	oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen	kulttuurinen moninaisuus	ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia
elämäntaidot	tunne ainutlaatuisuudesta oikeus omiin virheisiin ja omiin vahvuuksiin	ymmärtävä kohtaaminen	kunnioitus (kollegat, oppilas-aikuinen, aikuinen- oppilas, oppilas-oppilas, kaiken arvokkaan kunnioittaminen)
terveet elämäntavat	turvallisuus (fyys.,henk., sos.) yhteisöllisyys/ sitoutuminen (vastuunkanto)		toivo, usko tulevaisuuteen
	osallisuus		

Toivakan koulukeskuksen oppilaskunnan lv 2021-22 sanoittamat Toivakan perusopetuksen arvot

Me oppilaat arvostamme

yhteisen turvallisuuden ylläpitämistä

vastuun kantamista omista teoista ja sanoista

jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta ja sitä kuinka kaikki kunnioittavat toisiaan

liikuntamahdollisuuksia koulupäivän aikana, erityisesti turnaukset innostavat osallistumaan ja sitoutumaan koulumme toimintaan

apua ja tukea nykyistä ja tulevaa varten.

2.3 Oppimiskäsitys

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppiminen on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista. Kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat ajattelun ja oppimisen kannalta olennaisia. Uusien tietojen ja taitojen oppimisen rinnalla oppilas oppii reflektoidaan oppimistaan, kokemuksiinsa ja tunteitaan. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa. Se on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua, tutkimista ja näiden prosessien monipuolista arvioimista. Siksi oppimisprosessissa on olennaista oppilaiden tahto ja kehittyvä taito toimia ja oppia yhdessä. Oppilaita ohjataan myös ottamaan huomioon toimintansa seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin ja ympäristöön. Yhdessä oppiminen edistää oppilaiden luovan ja kriittisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja sekä kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia. Se myös tukee oppilaiden kiinnostuksen kohteiden laajentumista. Oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa opittavaan asiaan, aikaan ja paikkaan.

Oppimaan oppimisen taitojen kehittyminen on perusta tavoitteelliselle ja elinikäiselle oppimiselle. Siksi oppilasta ohjataan tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oppimisensa edistämiseen. Oppimisprosessistaan tietoinen ja vastuullinen oppilas oppii toimimaan yhä itseohjautuvammin. Oppimisprosessin aikana hän oppii työskentely- ja ajattelutaitoja sekä ennakoimaan ja suunnittelemaan oppimisen eri vaiheita. Jotta oppilas voisi oppia uusia käsitteitä ja syventää ymmärrystä opittavista asioista, häntä ohjataan liittämään opittavat asiat ja uudet käsitteet aikaisemmin oppimaansa. Tietojen ja taitojen oppiminen on kumuloituvaa ja se vaatii usein pitkäaikaista ja sinnikäästä harjoittelua.

Oppilaan kiinnostuksen kohteet, arvostukset, työskentelytavat ja tunteet sekä kokemukset ja käsitykset itsestä oppijana ohjaavat oppimisprosessia ja motivaatiota. Oppilaan minäkuva sekä pystyvyyden tunne ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa toiminnalleen. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus vahvistaa oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa sekä oppimista tukevaa että kiinnostuksen kohteita laajentavaa vuorovaikutusta.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Vuorovaikutus ja yhdessä tekeminen	<ul style="list-style-type: none"> • vuorovaikutustaitoja opitaan harjoittelemalla • vuorovaikutusta edistetään monipuolisilla opetusmenetelmillä • työpari- ja tiimityön kehittäminen • oppilas oppii vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja tekemällä
Ajattelu ja luovuus	<ul style="list-style-type: none"> • leikki kasvattaa mielikuvitusta ja luovuutta • ihmettely on ajattelun alku
Luottamus	<ul style="list-style-type: none"> • 1. kehä: opettaja antaa ohjeet • 2. kehä: oppilaalla on valinnanmahdollisuus tekemiseensä opettajan antamien ohjeiden puitteissa • 3. kehä: oppilas suunnittelee, toteuttaa ja arvioi itsenäisesti oppimistaan
Onnistuminen ja vaikeuksien voittaminen	<ul style="list-style-type: none"> • oppimista edistävät, sopivasti kehittävät tehtävät • häviämisen ja epäonnistumisen hyväksymisen harjoittelu ja niistä opiksi ottaminen • erilaisten tunteiden kanssa elämisen harjoittelu ja oppiminen • kannustava, rakentava ja jatkuva palaute

Oppimiskäsityksen toteutumista seurataan ja arvioidaan itsearvioiden, vertaispalautteella sekä opettajan antamalla palautteen avulla.

LUKU 3 Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Paikallisessa opetussuunnitelmassa on määritelty mitä perusopetuksen tehtävä sekä valtioneuvoston asetuksessa määritellyt opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet merkitsevät paikallisesti ja mitä tavoitteiden toteuttaminen edellyttää opetuksen järjestämiseltä, koulujen johtamiselta sekä opetuksen arjelta.

Perusopetuksen yhteiskunnallisen tehtävän toteuttamiseksi oppilaiden osallisuutta tuetaan koulujen oppilaskunta-, tuki- ja kummioppilas- sekä kerhotoiminnan avulla. Laaja-alaisen osaamisen tulevaisuuden taitojen kehittymistä, yhteisön jäseneksi kasvamista, työelämätaitoja ja yrittäjyyttä opitaan sekä oppi- ja valinnaisaineissa että monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa.

Koulujen toimintasuunnitelmaan kirjataan monialaisten oppimiskokonaisuuksien vuosittaiset suunnitelmat. Lukuvuosikertomuksessa arvioidaan myös monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteiden toteutumista.

3.1 Perusopetuksen tehtävä

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetus on koulutusjärjestelmän kivijalka ja samalla osa esiopetuksesta alkavaa koulutusjatkumoa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Se antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.

Perusopetuksen tehtävää voidaan tarkastella sen opetus- ja kasvatustehtävän, yhteiskunnallisen tehtävän, kulttuuritehtävän sekä tulevaisuustehtävän näkökulmasta. Perusopetusta kehitetään inklusioperiaatteen mukaisesti. Opetuksen saavutettavuudesta ja esteettömyydestä pidetään huoli. Jokaisella perusopetusta antavalla koululla on opetus- ja kasvatustehtävä. Tämä tarkoittaa oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista yhteistyössä kotien kanssa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittämiseen. Se rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Opetus edistää osallisuutta ja kestävää elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Perusopetus kartuttaa inhimillistä ja sosiaalista pääomaa. Inhimillinen pääoma koostuu osaamisesta ja sosiaalinen pääoma ihmisten välisistä yhteyksistä, vuorovaikutuksesta ja luottamuksesta. Yhdessä ne edistävät yksilöllistä ja yhteiskunnallista hyvinvointia ja kehitystä. Perusopetuksen tehtävänä on osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä sekä edistää sukupuolten tasa-arvoa. Perusopetus kannustaa yhdenvertaisesti tyttöjä ja poikia eri oppiaineiden opinnoissa sekä lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja.

Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa. Opetus lisää ymmärrystä kulttuureiden moninaisuudesta ja auttaa hahmottamaan kulttuureita menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden jatkumoina, joissa jokainen voi itse olla toimijana.

Koulua ympäröivän maailman muutos vaikuttaa väistämättä oppilaiden kehitykseen ja hyvinvointiin sekä koulun toimintaan. Perusopetuksessa opitaan kohtaamaan muutostarpeita avoimesti, arvioimaan niitä kriittisesti ja ottamaan vastuuta tulevaisuutta rakentavista valinnoista. Perusopetuksen globaalikasvatusta luodaan osaltaan edellytyksiä oikeudenmukaiselle ja kestäväälle kehitykselle YK:n asettamien kehitystavoitteiden suuntaisesti. Työtä tehdään mahdollisuuksien mukaan yhdessä muissa maissa toimivien koulujen ja opetuksen kehittäjien kanssa. Perusopetus vaikuttaa myönteisenä ja yhteiskuntaa rakentavana muutosvoimana kansallisesti ja kansainvälisesti.

3.2 Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnallisista tavoitteista säädetään perusopetuslaissa sekä tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa[1]. Tavoitteet ohjaavat opetussuunnitelman perusteiden kaikkien osa-alueiden laadintaa. Ne ohjaavat myös paikallisen opetussuunnitelman laadintaa ja koulutyötä.

Kasvu ihmisyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen

Valtioneuvoston asetuksen 2§:ssä korostetaan koulun kasvatus- ja opetustehtävää. Keskeisenä tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyteen ja eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksen ja kasvatuksen tulee myös tukea kasvua tasapainoisiksi ja terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi. Asetuksen mukaan opetus edistää kulttuurien sekä aatteellisten, maailmankatsomuksellisten ja uskonnollisten, kuten kristillisten, perinteiden sekä länsimaisen humanismin

perinteen tuntemista ja ymmärtämistä. Elämän, toisten ihmisten ja luonnon kunnioittamisen rinnalla korostetaan ihmisarvon loukkaamattomuutta, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja, kuten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Sivistykseen nähdään kuuluvaksi myös yhteistyö ja vastuullisuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kasvu hyviin tapoihin sekä kestävä kehityksen edistäminen.

Tarpeelliset tiedot ja taidot

Asetuksen 3§:n mukaan opetuksen keskeisenä tavoitteena on luoda perusta oppilaan laajan yleissivistyksen muodostumiselle sekä maailmankuvan avartumiselle. Tähän tarvitaan sekä eri tiedonalojen tietoja ja taitoja että tiedonaloja läpileikkaavaa ja yhdistävää osaamista. Taitojen merkitys korostuu. Asetuksessa todetaan, että opetettavan tiedon tulee perustua tieteelliseen tietoon. Siinä säädetään myös muulla kuin äidinkielellä annettavan opetuksen sekä erityiseen maailmankatsomukseen ja kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen järjestämisestä ja tavoitteista.

Sivistyksen, tasa-arvoisuuden ja elinikäisen oppimisen edistäminen

Asetuksen 4 § sisältää tavoitteita ja periaatteita, joiden mukaisesti opetus ja kasvatus sekä oppilashuolto tulee järjestää. Kaiken toiminnan tulee vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä parantaa oppimaan oppimisen taitoja ja edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen. Asetuksessa korostuu vuorovaikutteisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen sekä koulun ulkopuolella tapahtuva oppiminen opetustyön resurssina. Samoin korostuu kasvua ja oppimista edistävän toimintakulttuurin sekä toimivan oppilashuollon merkitys.

Valtioneuvoston asetuksessa säädetty tavoitteet ohjaavat tarkastelemaan opetusta kokonaisuutena, joka rakentaa tässä ajassa tarvittavaa yleissivistystä ja luo pohjaa elinikäiselle oppimiselle. Tiedonalakohtaisen osaamisen lisäksi tulee tavoitella oppiainerajat ylittävää osaamista. Tähän pohjautuen opetussuunnitelman perusteissa määritellään tavoitteet ja sisällöt sekä yhteisille oppiaineille että tavoitteet oppiaineita yhdistäville laaja-alaisille osaamisalueille ja monialaisille oppimiskokonaisuuksille. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä ja tavoitteiden toteutumisen arviointia.

[1] Perusopetuslaki 2 § ja valtioneuvoston asetus (422/2012) 2 - 4 §

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Keskeistä on, että

- oppilas on aktiivinen toimija
- tehdään ja toimitaan yhdessä
- oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden kanssa
- kartutetaan tulevaisuuden taitoja
- kasvetaan vastuuseen omasta oppimisesta, käyttäytymisestä ja opiskelusta

3.3 Tavoitteena laaja-alainen osaaminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Siihen, miten oppilaat käyttävät tietoaan ja taitojaan, vaikuttavat oppilaiden omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia. Laaja-alaisen osaamisen lisääntyneen tarpeen nousee ympäröivän maailman muutoksista. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu, työnteko sekä kansalaisena toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista.

Arvot, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan osaamisen kehittymiselle. Kukin oppiaine rakentaa osaamista oman tiedon- ja taidonalansa sisältöjä ja menetelmiä hyödyntäen. Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat sekä ne sisällöt, joiden parissa työskennellään että erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppijan ja ympäristön vuorovaikutus toimii. Oppilaille annettava palaute sekä oppimisen ohjaus ja tuki vaikuttavat etenkin asenteisiin, motivaatioon ja tahtoon toimia.

Seuraavassa kuvataan seitsemän laaja-alaista osaamiskokonaisuutta ja perustellaan niiden merkitys. Kokonaisuuksilla on useita liittymäkohtia toisiinsa. Niiden yhteisenä tavoitteena on perusopetuksen tehtävän mukaisesti ja oppilaiden ikäkauden huomioon ottaen tukea ihmisenä kasvamista sekä edistää demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyden ja kestävä elämäntavan edellyttämää osaamista. Erityisen tärkeää on rohkaista oppilaita tunnistamaan oma erityislaatunsa, omat vahvuutensa ja kehitysmahdollisuutensa sekä arvostamaan itseään.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet täsmennetään luvuissa 13, 14 ja 15 vuosiluokkakokonaisuuksittain. Tavoitteet on otettu huomioon oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöalueiden määrittelyssä. Oppiainekuvauksissa osoitetaan oppiaineiden tavoitteiden yhteys laaja-alaiseen osaamiseen.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Koulua käydään elämää, ei koulua varten.

Perusopetuksen keskeinen tavoite on saada sellaiset tiedot ja taidot, että selviää elämästä tuli mitä tuli.

Laaja-alaisen osaamisen taidot ovat osa kaikkia oppiaineita ja keskeinen osa koulun kaiken toiminnan suunnittelua, toteutusta ja arviointia sekä käytänteitä elämän- ja tulevaisuuden taitojen oppimiseksi.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättämällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentely, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvään ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Heitä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäsenenä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Leikit, pelillisuus, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systeemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttavat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Kannustetaan	- vertaisoppimiseen, jakamaan tietoa ja oivalluksia keskenään - vertaispalautteen antamiseen - kokeilemaan ja etsimään ratkaisuja - tiedon kriittiseen arviointiin ja käyttämään monipuolisia tiedonlähteitä
Huomioidaan	monenlaiset tavat oppia
Motivoidaan	- oppimaan merkityksien kautta - asettamaan itselle oppimisen tavoitteita - arvioimaan omaa työskentelyä, oppimisen edistymistä ja osaamista ilman vertailua muihin
Toteutetaan	monipuolisia opetusmenetelmiä (leikillisuus, kokeellisuus, pelillisuus, fyysinen aktiivisuus, muu toiminnallisuus, laajemmat aihekokonaisuudet, projektit, taiteen eri muodot)
Opetetaan	tehokkaita ja toimivia oppimisstrategioita

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuoliseksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeätä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Kulttuuriperintö ja juuret	<ul style="list-style-type: none"> • kotiseuturetket • sukupolvien ketjut
Hyvät tavat ja vuorovaikutus	<ul style="list-style-type: none"> • tunnetaidot ja itsetunto, KaMu-toiminta • arjen taidot, tapahtumat ja juhlat • toisten odotusten tunnistaminen, ystävällisyys • omasta edusta tinkiminen
Taide ja ilmaisu	<ul style="list-style-type: none"> • taideaineiden integroituminen osaksi hyvinvointia ja muita oppiaineita • kulttuuriVakka • oman paikkakunnan kulttuuri- ja taidetarjonta • monikulttuurisuus
Käsillä tekeminen	<ul style="list-style-type: none"> • ehjä käsityöprosessi • yhteistyöprojektit
Myönteinen ympäristösuhde	<ul style="list-style-type: none"> • luontoretket, luonnon kunnioittaminen • kestävä elämäntapa osana arkea
Ihmisoikeudet	<ul style="list-style-type: none"> • kunnioitus ja suvaitsevaisuus • Lapsen oikeuksien ja Ihmisoikeuksien julistukset • YK:n päivä, Nälkäpäivä

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestäväan elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämäntilanteilla ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestäväan elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Toivakan esi- ja perusopetuksen hyvinvoinnin vuosikello

[Hyvinvoinnin vuosikello -esitys.pdf](#)

Sosiaaliset taidot	Toimeen tuleminen kaikenlaisten ja eri-ikäisten ihmisten kanssa, tilannetietoinen käyttäytyminen, omien asioiden hoitaminen ja ongelmanratkaisutaitojen kehittyminen
Omien vahvuuksien löytäminen	Jokainen osaa jotakin, kukaan ei osaa kaikkea; oman intohimon löytäminen perusopetuksen päättymiseen mennessä
Ehjä oppimispolku	Varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, esiopetuksesta alkuopetukseen, vuosiluokkakokonaisuudet 1-2, 3-6 ja 7-9 sekä jatkumo oppivelvollisuuden päättymiseen saakka

Monilukutaito (L4)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaista tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painatussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osataksaan tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimedialaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikkaa tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Monilukutaito on

- tekstin tulkitsemista, tuottamista ja arvottamista
- oppimista arkikielestä kohti asiakieltä
- oppilaalle merkityksellisen tekstin ymmärtämistä ja tuottamista
- sosiaalisten tilanteiden lukutaitoa ja tilannetietoista käyttäytymistä
- monipuolisten tieto- ja viestintätekniisten (TVT) taitojen kehittymistä

Monilukutaitoa kehitetään spiraalimaisesti vuosiluokkakokonaisuuksittain

1-2 lk	<ul style="list-style-type: none"> • käytetään, tuotetaan, nautitaan erilaisia tekstejä • mietitään, onko teksti totta vai tarua? • mietitään, kuka on tekstin tekijä ja mikä on tekstin tarkoitus? • ihmetellään ilmiöitä • kysytään • kerrotaan tarinoita
3-6 lk	<ul style="list-style-type: none"> • fiktio, fakta ja mielipiteet; teksteillä on erilaisia tavoitteita • monipuoliset tiedon lähteet
7-9 lk	<ul style="list-style-type: none"> • analyyttinen, kriittinen ja kulttuurinen lukutaito • työelämään, kuluttamiseen ja talouteen liittyviä tekstejä • vaikuta ja osallistu!

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tv-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkimassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tv:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeitä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeitä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tv:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävästi kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tv:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Opitaan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja luontevalla ja vastuullisella tavalla osana oppilaan ja koulun arkea koko perusopetuksen ajan
Huolehditaan laitteistojen, ohjelmistojen ja sovellusten ajantasaisuudesta
Huolehditaan opettajien tieto- ja viestintäteknisten taitojen osaamisen kehittämisestä

Opetuksen hyvät käytännöt

Koodausharjoituksia:

<http://koodaustunti.fi>
<https://code.org>
<http://kodu.fi>

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämäntuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteita sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Oppilasta ohjataan oivaltamaan työntöön ja yrittäjyyden merkitys omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

- yhteistyötaitojen kehittäminen ja harjoittelu
- päätöksenteon ja vaikuttamisen harjoittelu
- oppilaskunta, kolmas sektori, kunta

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoa ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävä elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävä tulevaisuutta rakentaviksi.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen on

- neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista
- vaikuttamista, päätöksentekoa, vastuun ottamista
- sääntöjä, sopimuksia, luottamusta
- valintojen seurauksien harjoittelua ja ymmärtämistä
- syy- ja seuraussuhteen harjoittelua ja ymmärtämistä: jos osaat ottaa vastuuta työskentelystäsi, ansaitset enemmän valinnan vapautta

1-2 lk	oman ja ryhmän opiskelun pohtimista ja järjestämistä
3-6 lk	<ul style="list-style-type: none"> yhteistyötä, ristiriitojen käsittelyä ja päätöksentekoa omassa luokassa ja koulussa (ei vähätellä ketään, ristiriitojen käsittelyyn käytetään aikaa, ryhmän ilmapiiristä pidetään huolta) osallistumista, vaikuttamista ja vastuunkantamista (arkiset säännöt ja rutiinit ryhmässä) luontosuhteen vahvistuminen (mennään metsään, kierrätetään, ei roskata)
7-9 lk	<ul style="list-style-type: none"> kuulluksi ja arvostetuksi tulemistä tukioppilastoiminnan, ympäristötoiminnan, vapaaehtoistyön, median, taide-elämän, julkisen sektorin, kansalaisjärjestöjen ja poliittisten puolueiden kautta vaikuttamisen harjoittelua ja ymmärtämistä

LUKU 4 Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

4.1 Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetusta kehitetään opetussuunnitelmallisesti ja pedagogisesti yhtenäisenä kokonaisuutena. Perusopetus jäsenyy valtionneuvoston asetuksen mukaisesti vuosiluokkien 1–2, 3–6 sekä 7–9 muodostamiin jaksoihin. Vuosiluokat muodostavat opetuksellisesti eheän ja kasvatuksellisesti johdonmukaisen jatkumon. Yhteistyö esiopetuksen kanssa vahvistaa työn pitkäjänteisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii yhteistyöstä ja opetuksen yhtenäisyydestä riippumatta siitä, toimivatko esiopetus ja perusopetus tai perusopetuksen eri luokka-asteet hallinnollisesti eri yksiköissä tai eri rakennuksissa. Yhteistyötä tehdään mahdollisuuksien mukaan myös seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa.

Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Se vaikuttaa aina oppilaan kohtaamaan koulutyön laatuun^[1]. Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutuva tapa toimia. Toimintakulttuuria voidaan kehittää ja muuttaa. Se on kokonaisuus, joka rakentuu

- työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta
- johtamisesta sekä työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista
- yhteisön osaamisesta ja kehittämisestä
- pedagogiikasta ja ammatillisuudesta
- vuorovaikutuksesta, ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä.

Toimintakulttuuria muovaavat sekä tiedostetut että tiedostamattomat tekijät. Toimintakulttuuri vaikuttaa sen piirissä oleviin riippumatta siitä, tunnustetaanko sen merkitys ja vaikutukset vai ei. Aikuisten tapa toimia välittyy oppilaille, jotka omaksuvat koulu-yhteisön arvoja, asenteita ja tapoja. Esimerkiksi vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä sukupuoliroolit siirtyvät oppilaille. Toimintakulttuurin vaikutusten pohdinta ja sen ei-toivottujen piirteiden tunnistaminen ja korjaaminen ovat tärkeä osa toimintakulttuurin kehittämistä.

Toimintakulttuuri ilmenee selvimmin yhteisön käytännöissä. Perusopetuksessa kaikki käytännöt rakennetaan tukemaan opetus- ja kasvatustyölle asetettuja tavoitteita. Toimintakulttuurin tulee tukea tavoitteisiin sitoutumista ja edistää yhteisen arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista koulutyössä. Toimintakulttuuriin kehittämisen perusedellytys on toisia arvostava, avoin ja vuorovaikutteinen sekä kaikkia yhteisön jäseniä osallistava ja luottamusta rakentava keskustelu.

[1] Perusopetuksen laatukriteerit, opetus- ja kulttuuriministeriö 2012

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Toivakan perusopetuksen kouluissa panostetaan monialaisesti yhtenäisen opinpolun käytänteisiin, yhteisöllisyyteen, osallisuuteen sekä hyödynnetään oppilastuntemusta.

Koulujen toiminnan ja kehittämisen painopisteet päätetään koulujen toimintasuunnitelmassa. Painopistesuunnittelua ohjaavat oppilaiden ja koulu-yhteisöjen tarpeet.

Jokainen kouluissamme työskentelevä ja koulujemme toimintaan osallistuva vaikuttaa koulujen toimintakulttuuriin ja on siitä omalta osaltaan vastuussa.

4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksen toimintakulttuurin periaatteiden tehtävänä on tukea opetuksen järjestäjiä ja kouluja toimintansa suuntaamisessa. Periaatteet on kuvattu ajatellen erityisesti koulun toimintaa. Opetuksen järjestäjän tehtävänä on luoda edellytykset periaatteiden toteutumiselle kouluissa ja kehittää omaa toimintakulttuuriaan samassa suunnassa. Tavoitteena on luoda toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa. Periaatteiden toteuttamiseksi tarvitaan paikallisten tarpeiden ja mahdollisuuksien huomioon ottamista, yhteistyötä huoltajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa sekä oppilaiden aitoa mukanaoloa yhteisön kehittämisessä.

Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Koulu toimii oppivana yhteisönä ja kannustaa kaikkia jäseniään oppimiseen. Oppiva yhteisö kehittyy dialogin avulla. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä. Tavoitteiden pohdinta, oman työn säännöllinen arviointi ja kiireettömyys edistävät yhteisön oppimista. Sitä tukee kodeilta ja muilta yhteistyökumppaneilta saatu palaute. Oppimista edistää myös kehittämistyöstä, arvioinneista ja tutkimuksesta saadun tiedon hyödyntäminen. Pedagogisen ja jaetun johtamisen merkitys korostuu, ja johtaminen kohdistuu erityisesti oppimisen edellytyksistä huolehtimiseen.

Oppiva yhteisö luo edellytyksiä yhdessä ja toinen toisiltaan oppimiseen. Se luo edellytyksiä myös tutkimiseen ja kokeilemiseen sekä innostumisen ja onnistumisen kokemuksiin. Yhteisö rohkaisee jokaista jäsentään yrittämään ja oppimaan myös virheistä. Se antaa sopivia haasteita ja tukee vahvuuksien löytämistä ja hyödyntämistä. Yhteisön jäsenenä oppilaat voivat luoda myönteisen ja realistisen käsityksen itsestään ja kehittää luontaista kokeilun ja tutkimisen haluaan. Oppivassa yhteisössä ymmärretään fyysisen aktiivisuuden merkitys oppimiselle ja irrottaudutaan istuvasta elämäntavasta. Siinä arvostetaan työhön syventymistä, oppimisessa tarvittavaa ponnistelua ja työn loppuunsaattamista.

Hyvinvointi ja turvallinen arki

Oppivan yhteisön rakenteet ja käytännöt edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta ja luovat siten edellytyksiä oppimiselle. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen koulutyöhön ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Toiminnassa otetaan huomioon yhteisön jäsenten yksilöllisyys ja tasa-arvoisuus sekä yhteisön tarpeet. Koulun käytännöt ovat joustavia ja mahdollistavat monipuolisen toiminnan. Liikkuminen sekä mielen hyvinvointia edistävät yhteiset toiminnot ovat luonteva osa jokaista koulupäivää. Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa toimintakulttuuria.

Oppilailla on yhdenvertainen mahdollisuus saada ohjausta sekä tukea kehityksensä ja oppimiseensa sekä yksilöinä että ryhmän jäsenenä. Yhteisössä arvostetaan hyväntahtoisuutta ja ystävällisyyttä. Kiusaamista, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan. Koulutyössä pyritään arjen ennakoitavuuteen ja kiireettömyyteen. Kuulluksi tuleminen ja oikeudenmukaisuuden kokemus rakentavat luottamusta. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys edistävät työrauhaa.

Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

Vuorovaikutus, yhteistyö ja monipuolinen työskentely ovat yhteisön kaikkien jäsenten oppimista ja hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Oppiva yhteisö tunnistaa oppimisen ja tiedon rakentumisen moninaisuuden ja toimii joustavasti. Se rohkaisee kokeilemiseen ja antaa tilaa eri ikäkausille ja oppijoille tunnusomaiselle toiminnallisuudelle, luovalle työskentelylle, liikkumiselle, leikille ja elämyksille.

Koulutyössä hyödynnetään suunnitelmallisesti eri työtapoja ja oppimisympäristöjä ja työskentelyä pyritään säännöllisesti viemään ulos luokkahuoneesta. Luodaan mahdollisuuksia projektimaiseen työskentelyyn ja kokonaisuuksien opiskeluun sekä yhteistyöhön koulun sisällä ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Koulun aikuisten keskinäinen yhteistyö sekä vuorovaikutus ympäröivän yhteiskunnan kanssa tukevat oppilaiden kasvua hyvään vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Yhdessä tekeminen edistää oman erityislaadun tunnistamista ja taitoa työskennellä rakentavasti monenlaisten ihmisten kanssa. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään edistämään vuorovaikutusta sekä työskentelyn moniaistisuutta ja monikanavaisuutta.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Koulu oppivana yhteisönä on osa kulttuurisesti muuntuva ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa paikallinen ja globaali limittyvät. Erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppivassa yhteisössä kotikansainvälisyys on tärkeä voimavara. Yhteisö arvostaa ja hyödyntää maan kulttuuriperintöä ja kansalliskieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista monimuotoisuutta. Se tuo esiin saamelaiskulttuurin ja eri vähemmistöjen merkityksen Suomessa. Se kehittää yksilöiden ja ryhmien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta sekä vastuullista toimintaa. Yhteisössä tunnustetaan, että oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin on perusoikeus. Kulttuuritraditioihin tutustutaan, erilaisista ajattelu- ja toimintatavoista keskustellaan rakentavasti ja luodaan uusia tapoja toimia yhdessä.

Yksi kulttuurisen moninaisuuden ilmentymä on monikielisyys. Jokainen yhteisö ja yhteisön jäsen on monikielinen. Eri kielten käyttö rinnakkain koulun arjessa nähdään luontevana ja kieliä arvostetaan. Kielitietoisessa yhteisössä keskustellaan kieliin ja kieliyhteisöihin kohdistuvista asenteista ja ymmärretään kielen keskeinen merkitys oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sopeutumisessa. Jokaisella oppiaineella on oma kieliensä, tekstikäytäntönsä ja käsitteistönsä. Eri tiedonalojen kielet ja symbolijärjestelmät avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Opetuksessa edetään arkikielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. Kielitietoisessa koulussa jokainen aikuinen on kielellinen malli ja myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja.

Osallisuus ja demokraattinen toiminta

Oppivan yhteisön toimintatavat rakennetaan yhdessä. Osallisuutta edistävä, ihmisoikeuksia toteuttava ja demokraattinen toimintakulttuuri luo perustan oppilaiden kasvulle aktiiviseksi kansalaiseksi.

Oppilaat osallistuvat oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. He saavat kokemuksia kuulluiksi ja arvostetuiksi tulemisesta yhteisön jäsenenä. Yhteisö kannustaa demokraattiseen vuoropuheluun ja osallistumiseen sekä luo niille toimintatapoja ja rakenteita. Oppilaskuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppilaiden osallistumiselle. Muut toimintamuodot kuten tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö tai erilaiset kestävän kehityksen toiminnot täydentävät sitä. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Yhteistyö eri hallinnonalojen, seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa syventää käsityksiä yhteiskunnasta ja kansalaisyhteiskunnassa toimimisesta. Yhteydet eri maissa toimivien koulujen kanssa lisäävät globalisoituneessa maailmassa toimimisen taitoja.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Oppiva yhteisö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä^[1]. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamistakäikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.

Peruskouluaikana oppilaiden käsitys omasta sukupuoli-identiteetistä ja seksuaalisuudesta kehittyy. Oppiva yhteisö edistää arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa ja tukee oppilaita oman identiteetin rakentumisessa. Opetus on lähestymistavaltaan sukupuolittietoista. Yhteisö rohkaisee oppilaita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppimisympäristöjä, työtapoja ja opetusmateriaaleja valitsemalla ja kehittämällä luodaan näkyvyyttä inhimillisen moninaisuuden arvostamiselle.

Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

Oppiva yhteisö ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon kestävän elämäntavan välttämättömyyden. Arjen valinnoillaan ja toimillaan koulu ilmentää vastuullista suhtautumista ympäristöön. Raaka-aineita, energiaa ja luonnon monimuotoisuutta tuhlaavia materiaalivalintoja ja toimintatapoja muutetaan kestäviksi. Kestävän

elämäntavan aineettomien tekijöiden merkitystä hyvinvoinnille korostetaan ja niille annetaan aikaa ja näkyvyyttä päivittäisessä koulutyössä. Oppilaat ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävää arkea.

Oppiva yhteisö rakentaa toivoa hyvästä tulevaisuudesta luomalla osaamisperustaa ekososiaaliselle sivistykselle. Realistinen ja käytännöllinen asenne hyvän tulevaisuuden edellytysten muovaamiseen vahvistaa kasvamista vastuullisuuteen yhteisön jäsenenä, kuntalaisina ja kansalaisina. Se rohkaisee oppilaita kohtaamaan avoimesti ja uteliaasti maailman moninaisuutta sekä toimimaan oikeudenmukaisemman ja kestävämmän tulevaisuuden puolesta.

[1] Yhdenvertaisuuslaki (21/2004)

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Toimintakulttuurimme vahvistaa oppimista, yhteisöllisyyttä, osallisuutta, hyvinvointia ja kestävää elämäntapaa. Toimintakulttuurissa otetaan huomioon paikalliset tarpeet ja mahdollisuudet, tehdään yhteistyötä huoltajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa sekä huolehditaan oppilaiden aidosta osallisuudesta.

Yhteistyö kodin ja koulun välillä	<ul style="list-style-type: none"> Kankaisten kyläkoulun vanhempainyhdistys Toivakan koulukeskuksen vanhempaintoimikunta Wilma, Pedanet, puhelut vanhempainvarit ja arviointikeskustelut vanhempainillat tapaamiset palautte- ja kehittämiskeseyt
Kummioppilas	<ul style="list-style-type: none"> Koulukeskuksessa viidesluokkalaista tulee uusien 1. luokkalaisten kummeja. Kankaisten koululla 5 - 6 luokkalaista ovat 0 - 1 luokkalaisten kummeja yhteisiä toimintatukioita ja tapahtumia kummit auttavat kummioppilaitaan aina tarpeen mukaan yhteistä toimintaa järjestetään
Oppilaskunta	<ul style="list-style-type: none"> Oppilaskunta edistää yhteisöllisyyttä ja vahvistaa osallisuutta. Oppilaskunnan hallitus valitaan vuosittain. Oppilaskunta järjestää erilaisia tapahtumia ja osallistuu koulua koskevien asioiden valmisteluun tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan.
Tukioppilas	<ul style="list-style-type: none"> Tukioppilastoiminta on järjestäytyntä kouluyhteisön tukityötä, jossa oppilaat ottavat vastuuta toisistaan. Toiminnan tarkoituksena on mm. ennaltaehkäistä koulukiusaamista ja tukea oppilaita erilaisissa tilanteissa. Tukioppilaat järjestävät erilaisia tapahtumia koululla ja ovat mukana 7. luokan ryhmäytymisessä.
Välitunnit	<ul style="list-style-type: none"> Koulukeskuksen päivärytmiin kuuluvat päivittäiset harrastevälitunnit. Kankaisten koululla oppilaat saavat kerran viikossa yhdellä välitunnilla soittovuoron oman ryhmänsä kanssa.
Vanhempainyhdistys (Kankainen) ja vanhempaintoimikunta	<ul style="list-style-type: none"> Kankaisten koululla vanhempainyhdistys järjestää tapahtumia yhdessä koulun kanssa. Toivakan koulukeskuksen vanhempaintoimikunta osallistuu koulua koskevien asioiden valmisteluun keskusteluun ja kannanotoihin sekä järjestää tapahtumia ja toimintoja yhdessä koulun kanssa.
Yhtenäisen opinpolun kumppanit	<ul style="list-style-type: none"> Toivakan kunnan varhaiskasvatus Toivakan seurakunnat 4H-yhdistys Toivakan kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut Toivakan urheiluseurat Aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta Toivakan kunnan kirjasto Mannerheimin lastensuojeluliitto Kulttuuriantia Puulan seutuopisto Martat Toivakan yrittäjät Pitäjä- ja kyläseurat Keski-Suomen hyvinvointialue Palo- ja pelastustoimi

4.3 Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppimisympäristöt

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjen tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta[1]. Kaikki yhteisön jäsenet vaikuttavat toiminnallaan oppimisympäristöihin. Hyvin toimivat oppimisympäristöt edistävät vuorovaikutusta, osallistumista ja yhteisöllistä tiedon rakentamista. Ne myös mahdollistavat aktiivisen yhteistyön koulun ulkopuolisten yhteisöjen tai asiantuntijoiden kanssa.

Oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden. Kehittämisessä otetaan huomioon eri oppiaineiden erityistarpeet. Oppimisympäristöjen tulee tarjota mahdollisuuksia luoviin ratkaisuihin sekä asioiden tarkasteluun ja

tutkimiseen eri näkökulmista. Lisäksi oppimisympäristöjen kehittämisessä ja valinnassa otetaan huomioon, että oppilaat oppivat uusia tietoja ja taitoja myös koulun ulkopuolella.

Perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon ergonomia, ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys. Koulun tilaratkaisuilla kalusteineen, varusteineen ja välineineen on mahdollista tukea opetuksen pedagogista kehittämistä ja oppilaiden aktiivista osallistumista. Tilat, välineet ja materiaalit sekä kirjastopalvelut pyritään saamaan oppilaan käyttöön niin, että ne antavat mahdollisuuden myös itsenäiseen opiskeluun. Koulun sisä- ja ulkotilojen lisäksi eri oppiaineiden opetuksessa hyödynnetään luontoa ja rakennettua ympäristöä. Kirjastot, liikunta-, taide- ja luontokeskukset, museot ja monet muut yhteistyötahot tarjoavat monimuotoisia oppimisympäristöjä.

Tieto- ja viestintäteknologia on olennainen osa monipuolisia oppimisympäristöjä. Sen avulla vahvistetaan oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisen työskentelyn taitoja sekä tuetaan oppilaiden henkilökohtaisia oppimispolkuja. Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon monimuotoinen mediakulttuuri. Uusia tieto- ja viestintäteknologisia ratkaisuja otetaan käyttöön oppimisen edistämiseksi ja tukemiseksi. Oppilaiden omia tietoteknisiä laitteita voidaan käyttää oppimisen tukena huoltajien kanssa sovitavilla tavoilla. Samalla varmistetaan, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Onnistumisen kokemukset ja elämykset erilaisissa ympäristöissä ja oppimistilanteissa innostavat oppilaita oman osaamisensa kehittämiseen. Oppilaat osallistuvat oppimisympäristöjen kehittämiseen. Oppimisympäristöjen suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet[2]. Näin voidaan ehkäistä oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarvetta. Tuen tarpeen mukaan räätälöidyt oppimisympäristöt voivat olla osa oppilaan suunnitelmallista tukea.

Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon kouluyhteisön ja jokaisen oppilaan kokonaisvaltainen hyvinvointi. Ympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä ja edistää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista tervettä kasvua ja kehitystä[3]. Oppilaita ohjataan vastuulliseen ja turvalliseen toimintaan kaikissa oppimisympäristöissä. Hyvä työrauha sekä ystävällinen ja kiireetön ilmapiiri tukevat oppimista.

Työtavat

Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Työtapojen vaihtelu tukee ja ohjaa koko opetusryhmän ja jokaisen oppilaan oppimista. Opetuksessa käytetään eri ikäkausien sekä erilaisiin oppimistilanteisiin soveltuvia työtapoja. Työtapojen ja arviointimenetelmien monipuolisuus antaa oppilaalle mahdollisuuden osoittaa osaamistaan eri tavoin. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota myös sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Monipuoliset työtavat tuovat oppimiseen iloa ja onnistumisen kokemuksia sekä tukevat eri ikäkausille ominaisen luovaa toimintaa. Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat sekä eri aistien käyttö ja liikkuminen lisäävät oppimisen elämyksellisyyttä ja vahvistavat motivaatiota. Motivaatiota vahvistavat myös työtavat, jotka tukevat itseohjautuvuutta ja ryhmään kuulumisen tunnetta. Draamatoiminta sekä muut taiteelliset ilmaisukeinot edistävät oppilaiden kasvua itsensä tunteviksi, itsetunnonlaan terveiksi ja luoviksi ihmisiksi. Tällöin oppilaat pystyvät ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten ja ryhmien kanssa. Työtapojen valinnalla voidaan tukea myös yhteisöllistä oppimista, jossa osaamista ja ymmärrystä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa rooleissa, jakamaan tehtäviä keskenään ja olemaan vastuussa sekä henkilökohtaisista että yhteisistä tavoitteista.

Työtapojen valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineiden ominaispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen kehittäminen. Oppiaineille ominaisten työtapojen käyttö edistää sekä jäsenytenneiden tietorakenteiden muodostumista että taitojen omaksumista. Oppimisen kannalta tärkeitä ovat tiedon hankkimisen, käsittelyn, analysoimisen, esittämisen, soveltamisen, yhdistelemisen, arvioinnin ja luomisen taidot. Tutkiva ja ongelmalähtöinen työskentely, leikki, mielikuvituksen käyttö ja taiteellinen toiminta edistävät käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista, kriittistä ja luovaa ajattelua sekä taitoa soveltaa osaamista.

Opetuksen eriyttäminen ohjaa työtapojen valintaa. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen ja on kaiken opetuksen pedagoginen lähtökohta. Se koskee opiskelun laajuutta ja syvyyttä, työskentelyn rytmiä ja etenemistä sekä oppilaiden erilaisia tapoja oppia. Eriyttäminen perustuu oppilaan tarpeille ja mahdollisuuksille suunnitella itse opiskeluaan, valita erilaisia työtapoja ja edetä yksilöllisesti. Työtapojen valinnassa otetaan huomioon myös oppilaiden väliset yksilölliset ja kehitykselliset erot. Eriyttämällä tuetaan oppilaan itsetuntoa ja motivaatiota sekä turvataan oppimisen rauhaa. Eriyttämisellä myös ehkäistään tuen tarpeen syntymistä.

Myös opetuksen eheyttäminen ohjaa työtapojen valintaa. Opetuksen eheyttämistä käsitellään seuraavassa alaluvussa 4.4.

Monipuolinen ja tarkoituksenmukainen tieto- ja viestintäteknologian käyttö lisää oppilaiden mahdollisuuksia kehittää työskentelyään ja verkostoitumistaitojaan. Siten valmiudet tiedon omatoimiseen, vuorovaikutteiseen ja kriittiseen hankintaan, käsittelyyn ja luovaan tuottamiseen karttuvat. Työtapojen valinnassa hyödynnetään pelien ja pelillisyyden tarjoamat mahdollisuudet.

Opettaja valitsee työtavat vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa ja ohjaa oppilaita erityisesti uusien työtapojen käytössä itseohjautuvuutta vahvistaen. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät parhaiten silloin, kun opettaja ohjaa oppilaita myös suunnittelemaan ja arvioimaan työskentelytapojaan. Tämä motivoi ja auttaa oppilaita ottamaan vastuuta oppimisesta ja työskentelystä kouluyhteisössä. Yhteinen tavoitteiden ja arviointiperusteiden pohdinta sitouttaa tavoitteiden mukaiseen työskentelyyn.

[1] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 4 §

[2] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 4 §

[3] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 4 §

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Oppimisympäristömme tukee oppimista, kasvamista ja kehittymistä. Paikallisesti aktiivisessa käytössä ovat muun muassa koulukeskuksen tekonurmikenttä sekä liikunta- ja kuntosali sekä pihapiirissä oleva kirjasto.

Harrastevälitunneilla oppilaat voivat osallistua vapaamuotoiseen toimintaan.

Kankaisten koululla hyödynnetään lähimetsää ja kaukaloa sekä tehdään paljon retkiä.

Perusopetuksen aikana pyritään tutustumaan mm. seuraaviin paikallisiin oppimisympäristöihin:

Toivakan kirkot, Vanha pappila, Korsu, Leivonmäen kansallispuisto, Toivakan kirjasto, lähimetsät, uimaranta ja Perinnepiha.

Työtapa valitaan opetusryhmän, - tilan ja - välineiden mukaan sekä toteutetaan mm. oppilaskunnan järjestämiä turnauksia ja tapahtumia. Kankaisten koululla järjestetään kerran lukuvuodessa, mahdollisuuksien mukaan, yökoulu.

4.4 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetuksen yhtenäisyyttä tukevaa toimintakulttuuria. Eheyttämisen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi opiskeltavien asioiden välisten suhteiden ja keskinäisten riippuvuuksien ymmärtäminen. Se auttaa oppilaita yhdistämään eri tiedonalojen tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapa koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen. Eheyttämistä voidaan toteuttaa mm:

- rinnastamalla eli opiskelamalla samaa teemaa kahdessa tai useammassa oppiaineessa samanaikaisesti
- jaksottamalla eli järjestämällä samaan teemaan liittyvät asiat peräkkäin opiskeltaviksi
- toteuttamalla toiminnallisia aktiviteetteja kuten teemapäiviä, erilaisia tapahtumia, kampanjoita, opintokäyntejä ja leirikouluja
- suunnittelemalla monialaisia, pitempikkestoisia oppimiskokonaisuuksia, joiden toteuttamiseen osallistuu useampia oppiaineita ja joihin voi sisältyä edellä mainittuja eheyttämistapoja
- muodostamalla oppiaineista integroituja kokonaisuuksia
- kokonaisopetuksena, jossa kaikki opetus toteutetaan eheyttynä kuten esiopetuksessa.

Jotta voidaan turvata kaikkien oppilaiden mahdollisuus kokonaisuuksien tarkasteluun ja oppilaita kiinnostavaan tutkivaan työskentelyyn, opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että oppilaiden opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa. Monialaisten oppimis-kokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt ja toteuttamistavat päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa ja ne täsmennetään koulujen lukuvuosisuunnitelmissa. Oppimiskokonaisuudet suunnitellaan riittävän pitkäkestoisiksi siten, että oppilailla on aikaa syventyä oppimiskokonaisuuden sisältöön ja työskennellä tavoitteellisesti, monipuolisesti ja pitkäjänteisesti. Paikallisessa opetussuunnitelmassa ja lukuvuosisuunnitelmassa voidaan päättää myös muista opetuksen eheyttämistavoista.

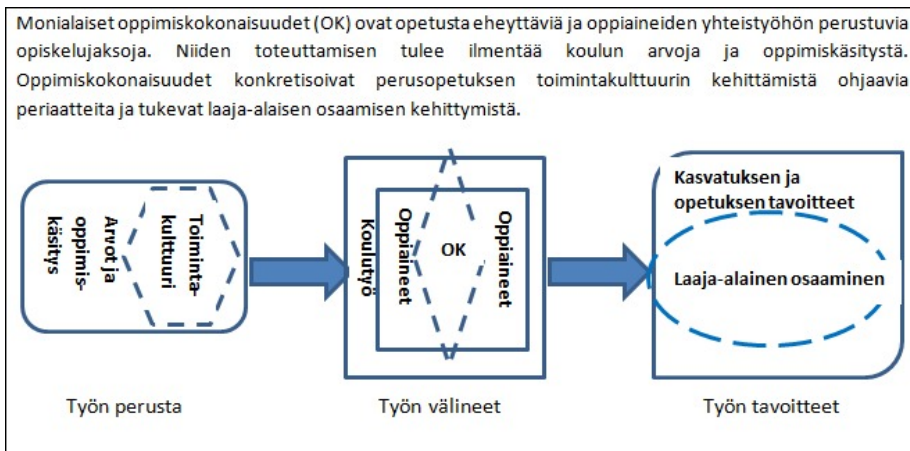
Monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään luvussa 4.2 kuvattuja toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppilaiden osallistuminen suunnitteluun on välttämätöntä. Oppimiskokonaisuuksien tarkoituksena on käsitellä toiminnallisesti oppilaiden kokemusmaailmaan kuuluvia ja sitä avartavia asioita, jolloin tavoitteena on

- vahvistaa oppilaiden osallisuutta ja tarjota mahdollisuuksia olla mukana opiskelun tavoitteiden, sisältöjen ja työskentelytapojen suunnittelussa
- nostaa esiin oppilaiden merkitykselliseksi kokemia kysymyksiä sekä luoda tilaisuuksia niiden käsittelyyn ja edistämiseen
- lisätä mahdollisuuksia opiskella erilaisissa ja eri-ikäisten oppilaiden ryhmissä ja työskennellä useiden eri aikuisten kanssa
- tarjota mahdollisuuksia yhdistää koulun ulkopuolinen oppiminen koulutyöhön
- antaa tilaa älylliselle uteliaisuudelle, elämyksille ja luovuudelle sekä haastaa monenlaisiin vuorovaikutus- ja kielenkäyttölanteisiin
- vahvistaa tietojen ja taitojen soveltamista käytäntöön sekä harjaannuttaa kestävän elämäntavan mukaista toimijuutta
- innostaa oppilaita toimimaan yhteisöä ja yhteiskuntaarakentavalla tavalla.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät yhteistyötä eri lähestymistapoja edustavien oppiaineiden kesken sekä koulun muun toiminnanhyödyntämistä. Kaikki oppiaineet ovat vuorollaan mukana oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa kulloisenkin kokonaisisuuden edellyttämällä tavalla. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Oppilaille annetaan palautetta työskentelystään oppimiskokonaisuuden aikana ja oppilaan osoittama osaaminen otetaan huomioon oppiaineissa annettavaa sanallista arviota tai arvosanaa muodostettaessa.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Jokaisella oppilaalla on oikeus vähintään yhteen riittävän pitkäkestoiseen monialaiseen oppimiskokonaisuuteen lukuvuoden aikana.

Monialainen oppimiskokonaisuus (MONO) edellyttää opettajien välistä yhteissuunnittelua ja eri oppiaineiden yhteistyötä, rohkeaa kognitiivisesti haastavaa ja argumentoitua pedagogista yhteiskehittämistä. Näin opettajastakin tulee reflektiivinen oppija, joka tutkii omaa opettajuuttaan ja siihen liittyviä käytänteitään, omien valintojensa ja mielipiteidensä pedagogisia perusteluita ja omia asenteitaan – niin yksin kuin yhdessä muun opettajayhteisön kanssa.

MONO:ssa tärkeää on mahdollistaa rinnakkaisluokkien ja eri-ikäisten oppilaiden yhteistyö, suunnittelua tehdään opettajien ja oppilaiden yhteistyönä. Oppimaan ja tutkimaan voidaan lähteä koulun ulkopuolelle. Koulun ulkopuolisten toimijoiden sekä huoltajien osallistaminen asiantuntijoina on suotavaa.

MONO:t eivät ole kouluarkeen päälleliimattuja teemapäiviä, vaan oppiaineita eheyttävää, kokonaisvaltaista oppimista. Tuotoksena ei tarvitse olla hienoja ja näyttäviä tuotoksia tai esityksiä. Tärkeintä on oppiminen ja yhteistyö! Myös ne oppijat, joille tavallisen kouluarjen rytmi tai tavoitteet eivät ole helppoa, voivat loistaa MONO:issa.

Lukuvuoden alussa voidaan MONO:ille sopia yhteinen yläteema. Varsinaisen MONO-teeman tulee kummuta oppilaiden mielenkiinnosta ja kokemusmaailmasta.

LUKU 5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä LIITE OPH-4606-2022

Arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri ilmenevät koulutyön käytännön järjestämisessä. Järjestämisen tulee edistää kasvatukselle ja opetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja perusopetuksen tehtävän toteuttamista. Järjestämisellä luodaan edellytykset oppilaiden hyvinvoinnille, kehitykselle ja oppimiselle sekä huolehditaan koulu yhteisön sujuvasta toiminnasta ja yhteistyöstä. Koulutyön käytännöt edistävät myös kestävästä elämäntapaa.

Lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisuudesta koulupäivästä. Kasvatustyö ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu koulun kaikille aikuisille tehtävästä riippumatta. Koulutyön järjestämisessä otetaan huomioon kaikkien oppilaiden tarpeet, edellytykset ja vahvuudet. Huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö tukee tässä onnistumista.

Opetussuunnitelman mukainen opetus, ohjaus, opiskeluhoito ja tuki kaikkina koulupäivinä sekä turvallinen oppimisympäristö ovat jokaisen oppilaan oikeus²⁷. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaan oikeudet toteutuvat ja huolehtii edellytysten luomisesta tätä edistävälle koulutyölle.

Koulun johdolla on käytännön vastuu opetuksen, ohjauksen, opiskeluhoitoon ja tuen järjestämiseen liittyvistä ratkaisuista koulu yhteisössä, kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa. Tähän sisältyy myös ongelmien ennaltaehkäisy sekä kasvun ja oppimisen esteiden tunnistaminen ja poistaminen koulun toimintatavoista.

Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vaikuttavat näihin pedagogisilla ratkaisuillaan ja ohjausotteellaan. Opettajan tehtävään kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen, jokaisen oppilaan arvostaminen ja oikeudenmukainen kohtelu, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen. Opettaja huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja opiskeluhoolliseen tukeen toteutuu. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti opiskeluhoitopalveluiden henkilöstön kanssa tehtävää yhteistyötä.

Oppilailla on koulu yhteisön jäsenenä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Laki velvoittaa oppilaan osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti. Oppilaan on käytäyttyävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, koulu yhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.²⁸ Vapautus opetukseen osallistumisesta voidaan myöntää oppilaalle vain tilapäisesti erityisestä syystä²⁹.

Koti ja koulu yhdessä ohjaavat oppilaita toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja tukevat oppilaita näiden ponnisteluisissa.

Koulun tehtävänä on puuttua poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

¹⁸ Perusopetuslaki 31 § 1 mom. (477/2013)

¹⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)

²⁰ Perusopetuslaki 29 § 1 mom.

²¹ Perusopetuslaki 31 § 2 mom.

²² Suomen perustuslaki (731/1999) 6 § 2 mom. ja yhdenvertaisuuslaki 6 § 1 mom.

²³ Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) 5 §

²⁴ YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus 1948

²⁵ YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista SopS 59-60/1991, TSS-sopimus SopS 6/1976, Euroopan ihmisoikeussopimus SopS 85-86/1998 ja YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista 2007

²⁶ YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista 2007

5.2 Yhteistyö x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

5.2 Yhteistyö LIITE OPH-4606-2022

Kodin ja koulun yhteistyö

Perusopetuslain mukaan opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa³⁰. Yhteistyöllä tuetaan kasvatuksen ja opetuksen järjestämistä siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Yhteistyö edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Huoltajien osallisuus sekä mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun kasvatusyhteistyö lisää oppilaan, luokan ja koko koulu yhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta. Hänen on myös huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Perusopetuslain mukaan oppivelvollisuuden voi suorittaa joko siten, että oppilas osallistuu opetukseen tai saa muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot.³¹ Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta koulu yhteisön jäsenenä.

Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämisestä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyön lähtökohdaksi on luottamuksen rakentaminen, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus sekä tiedon ja tuen tarpeet. Yhteistyön onnistumiseksi tarvitaan koulun henkilöstön aloitteellisuutta ja henkilökohtaista vuorovaikutusta huoltajien kanssa sekä muutoin monipuolista viestintää. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla.

Voidakseen huolehtia kasvatustehtävästään huoltajan tulee saada tietoa lapsensa oppimisen ja kasvun edistymisestä sekä mahdollisista poissaoloista³². Lisäksi huoltajan kanssa keskustellaan opetuksen järjestämisen keskeisistä asioista, kuten opetussuunnitelmasta, oppimisen tavoitteista, oppimisympäristöistä ja työtavoista, oppimisen tuesta ja opiskeluhuollosta, arvioinnista ja todistuksista sekä opiskeluun liittyvistä valinnoista ja lukuvuoden erilaisista tapahtumista. Kannustavat ja oppilaan oppimista ja kehitystä myönteisesti kuvaavat viestit ovat tärkeitä. Säännöllisen palautteen avulla huoltaja voi osaltaan tukea lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Erityisen tärkeää yhteistyö on oppilaan koulupolun nivelvaiheissa sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa. Henkilökohtaisten ja ryhmätapaamisten lisäksi yhteistyössä hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua koulun arkeen ja osallistua koulun toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen yhdessä koulun henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Yhteinen arvopohdinta luo perustaa yhteiselle kasvatustyölle. Kodin ja koulun yhteistyössä edistetään myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta ja luodaan pohjaa vanhempainyhdistystoiminnalle. Vanhempien verkostoituminen ja yhteinen toiminta vahvistavat yhteisöllisyyttä ja antavat tukea opettajien ja koulun työlle.

Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

Henkilöstön tiivis yhteistyö edesauttaa koulun kasvatusta ja opetustavoitteiden toteuttamista. Koulutyö järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti yhdessä toimien ja työtä jakaen. Aikuisten yhteistyö, kuten samanaikaisopettajuus, mallintaa koulun toimintaa oppivana yhteisönä myös oppilaille. Yhteistyötä tarvitaan erityisesti monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa, oppimisen arvioinnissa ja tuessa sekä oppilashuollon toteuttamisessa.

Koulut tekevät myös keskinäistä yhteistyötä. Tavoitteena on edistää opetuksen kehittämistä ja yhtenäisyyttä sekä vahvistaa henkilöstön osaamista. Yhteistyötä tarvitaan perusopetuksen nivelvaiheissa ja oppilaiden siirtyessä koulusta toiseen. Usein myös eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen, oppimisen tuen sekä opiskeluhuollon sujuva järjestäminen edellyttää hyvää koulujen välistä yhteistyötä. Toiminta paikallisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa edistää pedagogiikan kehittämistä.

Eheän oppimispolun varmistamiseksi koulu toimii yhteistyössä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa. Hyvä yhteistyö kerho- sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa edistää oppilaiden hyvinvointia. Yhteistyö nuoris-, kirjasto-, liikunta- ja kulttuuritoimen, poliisin sekä seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden lähiympäristön toimijoiden kuten luontokoulujen, museoiden ja nuorisokeskusten kanssa lisää oppimisympäristöjen monipuolisuutta ja tukee koulun kasvatustehtävää.

²⁷ Perusopetuslaki 30 § 1 mom. ja perusopetuslaki 29 § 1 mom. (1267/2013)

²⁸ Perusopetuslaki 35 § 2 mom. (163/2022)

²⁹ Perusopetuslaki 35 § 1 mom.

³⁰ Perusopetuslaki 3 § 3 mom.

³¹ Perusopetuslaki 26 § 1 mom.

³² Perusopetuslaki 26 § 2 mom. (477/2003)

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Koulutyön käytänteissä tuetaan kasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden saavuttamista ja edistetään perusopetuksen yhtenäisyyttä rakentavaa toimintakulttuuria. Koulukohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjakko sekä muu käytännön toteutus täsmennetään lukuvuosisuunnitelmassa.

Yhteistyö

Keskeisenä tavoitteena on tukea oppilaan kasvua vastuullisena koululaisena, kuntalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä. Yhteistyö eri tahojen kanssa edistää kotiseudun tuntemusta ja auttaa verkostoitumaan paikallisten toimijoiden kanssa. Yhteistyö voi liittyä esimerkiksi kunkin lukuvuoden painopistealueisiin.

Oppilaiden osallisuus toteutuu

- ohjaamalla yhteisön jäseneksi (esimerkiksi ryhmäytymispäivät)
- oppilaskunnan aidolla kuuntelemisella valmistelussa ja päätöksenteossa, oppilaita itseään vaikuttavissa asioissa
- tukemalla aktiivista oppilaskunta- ja tukioppilastoimintaa
- monipuolisin opetusmenetelmin ja -järjestelyin
- vahvistamalla oppilaan osallisuutta oppitunnilla
- ohjaamalla oppilasta aktiiviseksi toimijaksi ja vaikuttajaksi

Kodin ja koulun yhteistyö

- luottamus ja avoimuus
- yhteydenpito Wilman kautta, vanhempainvartit ja -illat, mahdolliset vanhempien kuulemiset esimerkiksi kyselyiden avulla, avoimet ovet, juhlat ja retket.
- koulun vanhempainyhdistys (Kankainen) ja vanhempaintoimikunta (Toivakan koulukeskus)

Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

- yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa sovitaan lukuvuosittain ja tapauskohtaisesti.

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö LIITE OPH-4606-2022

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa. Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen ovat kurinpitotoimia.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinoja tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle opiskeluhoitopalveluita sekä tukea turvallista paluuta

opetukseen. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36 h §:ssä tarkoitettuna opiskeluhoitona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tukemiseksi. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys.

Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kurinpitotoimesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella koulu sijaitsee, sosiaalihoollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaisestä erottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden tulee kirjata. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määrääjäksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tässä momentissa tarkoitettuun opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi, järjestetään tarvittava opiskeluhoolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa, kun hänet on poistettu luokkahuoneesta, muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi.33

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista³⁴. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatustieteiden ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjat ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun³⁵. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

33 Perusopetuslaki 36 § (477/2003) ja 36 a - 36 i § (1267/2013) ja (163/2022)

34 Perusopetuslaki 29 § (1267/2013)

35 Perusopetuslaki 47 a § (1267/2013)

Toivakkalaine OPS-ratkaisu

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön.

Koulutyön käytännön järjestämisessä kurinpidolliset ratkaisut tukevat kasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden saavuttamista ja edistävät perusopetuksen yhtenäisyyttä rakentavaa toimintakulttuuria.

Työrauhaan vaikutetaan opettajan antama ohjauksen ja palautteen, monenlaisen yhteistyön sekä yhteisen vastuunoton ja huolenpidon keinoin. Koulujen toimintakulttuuria, pedagogisia ratkaisuja sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla ja kehittämällä luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle.

Työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi on Toivakan esi- ja perusopetukseen laadittu kasvatustieteiden (KAKE)-polku.

Kasvatustieteiden ja jälki-istuntoa sekä kurinpidollisia toimia koskeva suunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään tarpeen mukaan.

KAKE- polku Toivakan esi- ja perusopetus

Tarkennukset Toivakan perusopetuksen opetussuunnitelman luvussa 5.3

1 KASVATUSKESKUSTELU
Opettajan ja oppilaan kesken, kirjataan, ilmoitus huoltajalle sekä vastuupettajalle.
Kasvatuskeskustelussa soitto huoltajalle oppilaan/rehtorin kanssa, oppilas kertoo asian.

1 Kuusi (6) Wilman häiriömerkintää oppi- tai välitunnilta ja opettajan puuttuminen esim. asiaton käytös, esim. kiroilu, puhelimen luvaton käyttö oppitunnilla ja asiaton käyttö välitunnilla tai ei työskentele pyynnöistä huolimatta, oppitunnilla myöhästyminen ilman pätevää syytä tai muu harkinnanvarainen syy eikä opettajan puuttumisesta huolimatta käyttäytyminen korjaannu
Wilma-valikosta tuntimerkintä kohtaan MUU ja tekstikenttään syy

2 JÄLKI-ISTUNTO
Opettaja tai rehtori määrää jälki-istunnon, ilmoitus huoltajalle

2 Kaksitoista (12) Wilman häiriömerkintää tai suoraan jälki-istuntoon johtavat vakavammat häiriöt, törkeä käytös tai järjestyssääntörikkomus, esim. luvaton poistuminen koulun alueelta tai muu harkinnanvarainen syy esim. väkivaltainen, uhkaava käytös

3 ENSIMMÄINEN MONIAMMATILLINEN TAI MONIALAINEN KASVATUSKESKUSTELU
kokoonpano tilanteen mukaan

3 Jos edelleen häiriömerkintöjä (kts. aiemmat), kasvatuskeskustelu, rehtori ja huoltaja mukana. Muistio. Suoraan moniammatilliseen tai monialaiseen palaveriin johtavat vakavammat häiriöt esim. tupakointi tai väkivaltainen uhkaava käytös

4 KIRJALLINEN VAROITUS

4 Kolmannen (kts. aiemmat askeleet) jälki-istunnon jälkeen rehtorin puhuttelu, jossa käsitellään oppilaan ja huoltajan kanssa kirjallisen varoituksen vakavuus. Kuuden (6) samana vuonna tulleen jälki-istunnon jälkeen harkitaan kirjallista varoitusta.

5 TOINEN MONIAMMATILLINEN TAI MONIALAINEN KASVATUSKESKUSTELU
kokoonpano tilanteen mukaan

5 Seitsemännen (7) samana lukuvuonna tulleen jälki-istunnon (kts. aiemmat askeleet) jälkeen moniammatillinen tai monialainen kasvatuskeskustelu, josta laaditaan muistio. Mukana myös rehtori

6 MÄÄRÄAIKAINEN EROTTAMINEN

6 Jos jälki-istunnot jatkuvat (kts. aiemmat askeleet) varoituksen ja monialaisen kasvatuskeskustelun jälkeen, harkitaan määräaikaista erottamista paikallisen opetussuunnitelman luvun 5.3 mukaan.

KAKE-polku varmistaa toimintapojen laillisuuden ja yhdenmukaisuuden sekä oppilaiden yhdenvertaisen kohtelun ja tukee järjestyssääntöjen toteutumista.

Hyvän ja turvallisen koulupäivän luomiseksi sekä yhteistyön mahdollistamiseksi ja järjestämiseksi tehdään monipuolista yhteistyötä koulujen kesken sekä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa, moniammatillisesti sekä yhtenäisellä opinpolulla varhaiskasvatuksesta perusopetuksen päättövaiheeseen.

Toivakassa ytimessä ovat

- esi- ja perusopetuksen yhtenäinen hallinto, toimintasuunnitelma ja lukuvuosikertomus sekä koulujen yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä KOR
- monitoimijainen tiimi (varhaiskasvatus, perusopetus, oppilashuolto, perhekeskus, perhevakka ja muut toimijat)
- kiusaamisen vastaiset tiimit, oppilaskunta- sekä tukioppilastoiminta
- vanhempainyhdistys (Kankaisten kyläkoulu) ja vanhempaintoimikunta (Toivakan koulukeskus); yhteiset vanhempainillat, arviointikeskustelut, vanhempainvartit ja kasvatuskeskustelut sekä Wilma.
- sitouttava kouluyhteisötyö
- nuorisotyö koulussa
- yhteistyö muiden toimijoiden kanssa (mm. kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi, kirjasto, seurakunnat, kolmas sektori)

Kasvatuskeskustelu	Ilmoittaminen	Kirjaaminen	Toimivalta
on ensisijainen keino puuttua oppilaan häiritsevään ja epäasialliseen käyttäytymiseen, vilpilin käyttöön tai koulun järjestyssääntöjen rikkomiseen.	Huoltajalle ilmoitetaan Wilma-viestillä. Varataan huoltajalle mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä, jos se katsotaan tarpeelliseksi.	Huoltajalle ilmoittaminen ja kasvatuskeskustelun syy kirjataan Wilman kurinpitolomakkeelle.	Opettaja tai rehtori
Keskustelussa on yksilöidään teko tai laiminlyönti, kuullaan oppilasta ja tarvittaessa selvitetään laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä keinot, joilla käyttäytymistä ja oppilaan hyvinvointia voidaan koulussa parantaa. Kasvatuskeskustelussa pyritään löytämään myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja yleisen hyvinvoinnin parantamiseksi. Samasta asiasta voidaan määrätä uudelleen kasvatuskeskusteluun tai jälki-istuntoon.			

KAKE-polulla kasvatuskeskusteluita on kolme

Kuuden Wilma-häiriömerkinnän jälkeen	Opettaja käy kasvatuskeskustelun kaksin oppilaan kanssa, kirjaa keskustelun Wilmaan ja ilmoittaa keskustelusta huoltajalle ja vastuupettajalle. Huoltajalle varataan mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun, jos se katsotaan tarpeelliseksi.
Kahdentoista Wilma-häiriömerkinnän jälkeen	Ensimmäinen moniammatillinen tai monialainen kasvatuskeskustelu, jonka kokoonpano määritellään tapauskohtaisesti, mutta johon osallistuvat vähintään luokanopettaja/- valvoja, oppilas ja hänen huoltajansa, rehtori sekä oppilashuollon edustaja
Seitsemännen samana lukuvuonna tulleen jälki-istunnon jälkeen	Toinen moniammatillinen tai monialainen kasvatuskeskustelu.
Ennen mahdollista kirjallista varoitusta	Rehtori käy oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa kasvatuskeskustelun, jossa käydään läpi kirjallisen varoituksen menettely ja vakavuus.

Lukuvuosittain pidetään huoli siitä, että koulujen opetushenkilöstöllä on ajantasainen tieto kasvatuskeskusteluista ja kurinpidollisista toimivaltuuksista. Henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen tapahtuu lukuvuoden alkaessa ja pitkin lukuvuotta. KAKE-polku arvioidaan pitkin lukuvuotta ja erityisesti lukuvuoden päättyessä lukuvuosikertomusta laadittaessa. Huoltajille tiedotetaan KAKE-polusta, koulujen järjestyssäännöistä ja laissa säädettyistä kurinpidollisista keinoista koulujen kotisivuilla Pedanetissa ja Wilman välityksellä. Oppilaille vielä edellisten lisäksi KAKE-polku-asioita käydään läpi luokissa.

Kurinpidollisten keinojen käytössä (jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen) tulee ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Huoltajaa on kuultava ennen kurinpitotoimesta päättämistä.

Lukusta / muusta opetustilasta / koulun järjestämästä tilaisuudesta poistaminen jäljellä olevan oppitunnin/tilaisuuden ajaksi	Ilmoittaminen Huoltajalle ilmoitetaan Wilma-viestillä ja tarpeen mukaan puhelimitse	Kirjaaminen Huoltajalle ilmoittaminen ja poistamisen syy kirjataan Wilman kurinpitomakkeelle. Voimakeinojen käyttämisestä tehtävä kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle	Toimivalta Opettaja ja/tai rehtori
Valvonta järjestettävä.			
Opettajalla tai rehtorilla yksin tai yhdessä on oikeus poistaa oppilas, joka ei noudata suullista määräystä poistua.			
Vastarintaa tekevä oppilas voidaan poistaa käyttäen sellaisia oppilaan poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Voimakeinojen käyttämisestä on annettava kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle.			
Voimankäyttövälineitä ei saa käyttää.			

Jälki-istunto Oppilas, joka kasvatuskeskustelun jälkeen jatkaa opetuksen häiritsemistä, koulun järjestyssääntöjen rikkomista tai vilpillistä menettelyä voidaan määrätä jälki-istuntoon.	Kuuleminen Oppilasta kuullaan ennen jälki-istunnon toteuttamista.	Ilmoittaminen Huoltajalle ilmoitetaan ennen jälki-istunnon toteuttamista.	Kirjaaminen Huoltajalle ilmoittaminen, oppilaan kuuleminen, jälki-istunnon syy kirjataan Wilman kurinpitomakkeelle.	Toimivalta Opettaja tai rehtori
12 Wilman häiriömerkintää				
Kesto enintään 2 tuntia, valvonta järjestettävä.				
Voidaan istuttaa hiljaa tai teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia ja tehtäviä, jotka tukevat kasvatus, opetusta ja kehitystä ja ovat oikeassa suhteessa oppilaan tekoon sekä ikään ja kehitystasoon.				
Ei voida järjestää siten, että oppilas jäisi pois opetuksesta tai koulun muusta toiminnasta.				

Opetuksen epäminen enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi Jos on olemassa vaara, että oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii väkivaltaisen tai uhkaavan käytöksen johdosta tai opetus vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käytöksen vuoksi.	Ilmoittaminen Huoltajalle soitetaan pyydetään häntä mahdollisuuksien mukaan noutamaan oppilas koululta. Ilmoitetaan sosiaalihuollon toimeenpanosta vastaavalle viranomaiselle.	Kirjaaminen Opetuksen epäamisen syy ja huoltajalle ilmoittaminen kirjataan Wilman kurinpitomakkeelle.	Toimivalta Rehtori
Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa.			
Opettajalla tai rehtorilla yksin tai yhdessä on oikeus poistaa oppilas, joka ei noudata suullista määräystä poistua.			
Vastarintaa tekevä oppilas voidaan poistaa käyttäen sellaisia oppilaan poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Voimakeinojen käyttämisestä on annettava kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle.			
Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.			
Voimankäyttövälineitä ei saa käyttää.			
Oppilaalle järjestetään tarvittava oppilashuolto.			

Kirjallinen varoitus Oppilas häiritsee opetusta, rikkoo koulun järjestyssääntöjä, menettelee vilpillisesti.	Kuuleminen Oppilasta kuullaan ja huoltajalle varataan tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöstä.	Ilmoittaminen Kirjallinen päätös valitusosoituksineen huoltajalle.	Kirjaaminen Hallinnollinen päätös Dynastyyn	Toimivalta Rehtori
Kuuden samana lukuvuonna tulleen jälki-istunnon jälkeen harkitaan tai suoraan syyn, teon tai laiminlyönnin ollessa hyvin karkea.				
Kirjataan varoituksen syy, teko tai laiminlyönti sekä tekoon liittyvä kurinpitohistoria. Oppilaalle järjestetään tarvittava mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.				

Määräaikainen erottaminen Vakava rikkomus tai toistuva piittaamattomuus, joka jatkuu jälki-istuntojen ja/tai kirjallisen varoituksen jälkeen.	Kuuleminen Oppilasta kuullaan ja huoltajalle varataan tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöstä.	Ilmoittaminen Kirjallinen päätös valitusosoituksineen huoltajalle. Ilmoitetaan sosiaalihuollon toimeenpanosta vastaavalle viranomaiselle.	Kirjaaminen Hallinnollinen päätös, joka voidaan panna täytäntöön sen estämättä, ettei päätös ole lainvoimainen.	Toimivalta Rehtori	
Kesto enintään 3 kuukautta Teko yksilöidään ja hankitaan selvitys sekä järjestetään oppilaalle opiskeluhoito. Opetus on järjestettävä niin, että oppilas ei jää jälkeen muusta opetusryhmästä. Oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma opetuksesta (opetuksen toteutus ja seuranta). Oppilaalle järjestetään tarvittava mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoillon psykologin tai kuraattorin kanssa.					
LISÄKSI MUUTA KURINPITOON LIITTYVÄÄ					
Poisotto-oikeus Häiritsevät ja vaaralliset esineet tai aineet Jos oppilaalla on häiritsevä tai vaarallinen esine tai aine tai esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta, opettajalla tai rehtorilla on oikeus ottaa se pois. Häirintään käytetty esine tai aine palautetaan oppilaalle oppitunnin tai koulun tilaisuuden päättymisen jälkeen. Jos on todennäköistä, että häirintä jatkuu, häirintään käytetty esine tai aine luovutetaan oppilaalle viimeistään työpäivän päätyttyä. Kielletyt esineet ja aineet Kouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussaan sellaista esinettä/ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. Kiellettyjä ovat mm. alkoholiain ja tupakkalain mukaiset tuotteet, teräaseet, ampuma-aseet, aseosat, patruunat, amukset, kaasusumuttimet, räjähteet, syövyttävät ja lamauttamiseen soveltuvat aineet.			Ilmoittaminen Ilmoitettava oppilaan huoltajalle mahdollisimman pian.	Kirjaaminen Kirjataan Wilman kurinpitomakkeelle. Myös esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen tulee kirjata.	Toimivalta Rehtorilla tai opettajalla yhdessä tai erikseen.
Kiellettyjen ja laittomien esineiden ja/tai aineiden luovutus Kielletyt esineet ja aineet luovutetaan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Laittomat esineet ja aineet luovutetaan poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos oppilaalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan. Ennen luovuttamista esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti. Esineiden ja aineiden luovutus tulee järjestää mahdollisimman pian haltuunotosta. Haltuun otetut huumausaineet, ampuma-aseet, aseosat, patruunat, amukset ja kaasusumuttimet sekä räjähteet tulee luovuttaa poliisille välittömästi. Jos huoltaja ei 3 kuukauden kuluessa nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Suositeltavaa on, että ennen hävittämistä muistutetaan noutovelvollisuudesta ja hävittämisestä tietynä päivänä, ellei esinettä tai ainetta noudeta.					
Viimesijainen puuttumiskeino. Haltuun ottamisessa noudatetaan hienontuneisuutta ja kunnioitetaan henkilökohtaista koskemattomuutta ja yksityisyyttä mahdollisimman pitkälle. Jos haltuun otettava vaarallista tai kiellettyä esinettä tai ainetta hallussaan pitävä oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla tai koulun opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarvion huomioon ottaen. Epävarmassa tilanteessa pyydetään poliisi paikalle. Voimakeinoja käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.					
Tarkastamisoikeus Opettajalla tai rehtorilla on oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, hänen hallinnassaan olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, jos on ilmeistä, että oppilaan hallussa on sellainen kielletty esine tai aine, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole. Tarkastusoikeus ei ulotu häiritsevän esineen tai aineen etsintään. Tarkastusoikeutta ei ole muulla henkilökunnalla.			Ilmoittaminen Huoltajalle ilmoitetaan mahdollisimman pian.	Kirjaaminen Kirjataan Wilman kurinpitomakkeelle.	Toimivalta Opettaja tai rehtori
Viimesijainen puuttumiskeino. Oppilaalle tulee ennen tarkastusta ilmoittaa tarkastuksen syy ja sen perustelu. Tarkastajan tulee olla oppilaan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva. Oppilaan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa koulun henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla. Näistä säännöistä voidaan kuitenkin poiketa, jos asian kiireellinen luonne ja turvallisuus sitä välttämättömästi vaativat. Tarkastaminen on tehtävä mahdollisimman turvallisesti ja hienontuneisesti. Oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen ei saa puuttua enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Vaatetuksen ja ihon väliseltä alueelta ei tarkasteta edes silloin, kun esineen tai aineen sijainnista on varma tieto. Tällöin kutsutaan poliisi paikalle. Vaatteiden päällisin puolin tunnustelu erogeenisiksi luokiteltavien alueiden kohdalta on kielletty. Tarkastusta tehtäessä on oltava erityisen varovainen ja otettava huomioon, ettei esimerkiksi ilmeinen teräse aiheuta vahinkoa tarkastettavalle tai tarkastajalle.					
Korvaaminen Se, joka tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttaa toiselle vahingon, on velvollinen korvaamaan sen. Alaikäinen (alle 18 vuotias) vahingonaiheuttaja on velvollinen korvaamaan vahingosta määrän, joka hänen ikäänsä ja kehitystasoonsa, teon laatuun, vahingon aiheuttajan ja vahingon kärsineen varallisuusoloihin sekä muihin olosuhteisiin katsoen harkitaan kohtuulliseksi. Ilmoitetaan oppilaan huoltajalle. Korvaamisesta voidaan tapauskohtaisesti sopia. Jos korvataan rahalla, pääsääntöisesti huoltaja käyttää puhevaltaa. Vahingonkorvauksen vaatiminen ja teosta rankaiseminen ovat toisistaan riippumattomia toimenpiteitä. Vahingonkorvausta ei saa käyttää rangaistuksenomaisesti. Syytteen vireilläolo Jos oppilasta vastaan on vireillä syyte tuomioistuimessa, se estää aloittamasta tai jatkamasta koulun rangaistusmenettelyjä. Jos syyte on vapauttava oppilaalle, häntä voidaan rangaista koulussa, kun teko ei ollut rikos, mutta koulussa rangaistava teko. Jos oppilas on tuomittu, samasta asiasta ei voida antaa kurinpitorangeistusta (eli varoitusta tai määräaikaista erottamista). Määräaikaisen erottaminen on kuitenkin tällöinkin mahdollinen, jos se oppilaan tekemän rikoksen tai siihen liittyvien seikkojen perusteella on perusteltua.					
Velvollisuus siivota omat jälkensä Jos tekijä on varmuudella tiedossa, hänet voidaan määrätä puhdistamaan tai uudelleen järjestämään tahallaan tai huolimattomuuttaan likaaman tai epäjärjestykseen saattaman koulun omaisuuden tai tilan			Ilmoittaminen Huoltajalle ilmoitetaan Wilma-viestillä.	Kirjaaminen Wilma	Toimivalta Opettaja tai rehtori
Kesto enintään 2 tuntia. Valvonta järjestettävä. Tehtävä ei saa muodostua oppilaan ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle vaaralliseksi tai raskaaksi. Oppilas ei voi tehtävän suorittamisen vuoksi jäädä pois opetuksesta. Tehtävän suorittaminen otetaan huomioon päätettäessä perusopetuslain mukaisista kurinpidollisista toimenpiteistä ja lasketaan korvattavan vahingon määrää, mikäli lisäksi vaaditaan vahingonkorvauksia.					

KAKE- polku Toivakan esi- ja perusopetus
Tarkennukset Toivakan perusopetuksen opetussuunnitelman luvussa 5.3

1 KASVATUSKESKUSTELU
Opettajan ja oppilaan kesken, kirjataan, ilmoitus huoltajalle sekä vastuopettajalle. Kasvatuskeskustelussa soitto huoltajalle oppilaan/rehtorin kanssa, oppilas kertoo asian.

1 Kuusi (6) Wilman häiriömerkintää oppi- tai välitunnilta ja opettajan puuttuminen esim. asiaton käytös, esim. kiroilu, puhelimen luvaton käyttö oppitunnilla ja asiaton käyttö välitunnilla tai ei työskentele pyynnöistä huolimatta, oppitunnilla myöhästyminen ilman pätevää syytä tai muu harkinnanvarainen syy eikä opettajan puuttumisesta huolimatta käyttäytyminen korjaannu
Wilma-valikosta tuntimerkintä kohtaan MUU ja tekstikenttään syy

2 JÄLKI-ISTUNTO
Opettaja tai rehtori määrää jälki-istunnon, ilmoitus huoltajalle

2 Kaksitoista (12) Wilman häiriömerkintää tai suoraan jälki-istuntoon johtavat vakavammat häiriöt, törkeä käytös tai järjestyssääntörikkomus, esim. luvaton poistuminen koulun alueelta tai muu harkinnanvarainen syy esim. väkivaltainen, uhkaava käytös

3 ENSIMMÄINEN MONIAMMATILLINEN TAI MONIALAINEN KASVATUSKESKUSTELU
kokoonpano tilanteen mukaan

3 Jos edelleen häiriömerkintöjä (kts. aiemmat), kasvatuskeskustelu, rehtori ja huoltaja mukana. Muistio. Suoraan moniammatilliseen tai monialaiseen palaveriin johtavat vakavammat häiriöt esim. tupakointi tai väkivaltainen uhkaava käytös

4 KIRJALLINEN VAROITUS

4 Kolmannen (kts. aiemmat askeleet) jälki-istunnon jälkeen rehtorin puhuttelu, jossa käsitellään oppilaan ja huoltajan kanssa kirjallisen varoituksen vakavuus. Kuuden (6) samana vuonna tulleen jälki-istunnon jälkeen harkitaan kirjallista varoitusta.

5 TOINEN MONIAMMATILLINEN TAI MONIALAINEN KASVATUSKESKUSTELU
kokoonpano tilanteen mukaan

5 Seitsemännen (7) samana lukuvuonna tulleen jälki-istunnon (kts. aiemmat askeleet) jälkeen moniammatillinen tai monialainen kasvatuskeskustelu, josta laaditaan muistio. Mukana myös rehtori

6 MÄÄRÄAIKAINEN EROTTAMINEN

6 Jos jälki-istunnot jatkuvat (kts. aiemmat askeleet) varoituksen ja monialaisen kasvatuskeskustelun jälkeen, harkitaan määräaikaista erottamista paikallisen opetussuunnitelman luvun 5.3 mukaan.

5.4 Opetuksen järjestämistapoja x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

5.4 Opetuksen järjestämistapoja LIITE OPH-4606-2022

Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet ja olosuhteet sekä paikalliset mahdollisuudet. Näin pyritään löytämään oppimista ja hyvinvointia parhaiten edistäviä ratkaisuja.

Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu

Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu on yksilöllisen opinnoissa etenemisen mahdollistava joustava järjestely. Vuosiluokkiin sitomatonta järjestelyä voidaan käyttää koko koulun, vain tiettyjen vuosiluokkien tai yksittäisten oppilaiden opiskelun järjestämisessä. Sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi lahjakkuutta tukevana tai opintojen keskeyttämistä ehkäisevänä toimintatapana.

Vuosiluokkiin sitomattoman opiskelun toteuttaminen edellyttää tätä koskevaa päätöstä opetussuunnitelmassa. Opetussuunnitelmassa päätetään tällöin, että eri oppiaineiden opinnoissa voidaan edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta kunkin oppilaan oman opinto-ohjelman mukaisesti.[1] Oppilaan oma opinto-ohjelma rakentuu opetussuunnitelmassa määrittäytyistä opintokokonaisuuksista. Opintokokonaisuudet suunnitellaan eri oppiaineille määriteltyjen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Näiden opintokokonaisuuksien suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opinnoissa etenemiselle ao. oppiaineessa ja opinnoissa kokonaisuutena. Opetussuunnitelmassa on määrättävä, mitkä opintokokonaisuudet ovat oppilaille pakollisia ja mitkä valinnaisia. Oppilaan opintojen etenemistä ja opintokokonaisuuksien suorittamista tulee seurata säännöllisesti. Oppimisen arviointi oman opinto-ohjelman mukaan edettäessä käsitellään luvussa 6.

Vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua käytettäessä tuntijako sekä oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja niihin liittyvät sisällöt määritellään opintokokonaisuuksittain. Opintokokonaisuudet muodostetaan kussakin aineessa valtioneuvoston asetuksen määrittämien tuntijaon nivelkohtien väliin muodostuvien

vuosiluokkakokonaisuuksien pohjalta[2]. Vuosiluokkakokonaisuudet voidaan jakaa kahdeksi tai useammaksi opintokokonaisuudeksi. Opintokokonaisuuksien sisältö voidaan myös muodostaa yhdistämällä eri oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä vuosiluokkakokonaisuuksien sisällä tai tarvittaessa yli tuntijaon nivelkohtien.

Tarvittaessa oman opinto-ohjelman mukaan etenemistä koskeva ratkaisu voidaan tehdä hallintopäätöksenä yksittäiselle oppilaalle myös perusopetuslain 18 §:n nojalla[3]. Tällainen hallintopäätös on mahdollinen silloinkin, kun paikallista opetussuunnitelmaa ei ole laadittu vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua varten. Oppilaalle tulee laatia oppimissuunnitelma. Siinä on mainittava opintokokonaisuudet, jotka sisältyvät oppilaan opinto-ohjelmaan sekä määriteltävä niiden suorittamisjärjestys, aikataulu ja mahdolliset erityistavoitteet.

Yhdysluokkaopetus

Yhdysluokalla tarkoitetaan opetusryhmää, jossa opiskelee eri vuosiluokilla olevia tai vuosiluokkiin sitomattomasti edettäessä eri-ikäisiä oppilaita. Yhdysluokka voidaan perustaa joko oppilasmäärän pienuuden vuoksi tai pedagogisista syistä. Opetus yhdysluokassa voidaan toteuttaa kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen. Vuorokurssittain opiskeltaessa tulee huolehtia opiskeltävien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä. Erityisesti on huolehdittava oppilaiden opiskelutaitojen kehittymisestä. Mikäli yhdysluokan eri vuosiluokilla on joissakin oppiaineissa erilaiset viikkotuntimäärät, oppiaineiden vuosiviikkotunnit voidaan myös jakaa osiin ja siten tasata oppiaineiden opetustunnit. Oppiaineiden opetustunteja tasattaessa tulee aina turvata oppilaan oikeus opetussuunnitelmassa määriteltyyn kokonaistuntimäärään. Mikäli oppilas siirtyy vuorokurssiperiaatteen mukaisesta opiskelusta vuosiluokittain etenevään opiskeluryhmään, oppilaan opetus järjestetään yksilöllisesti mahdollisen puuttuvan oppimäärän tai sen osan suorittamiseksi.

Opiskelu yhdysluokassa voidaan toteuttaa myös vuosiluokkiin sitomattomana perusopetusasetuksen mukaisesti[4]. Tällöin oppimäärä määritellään opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuksina jakamatta sitä vuosiluokkiin. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu voi koskea kaikkia koulun oppilaita, tiettyä yhdysluokkaa tai yksittäisiä oppilaita.

Yhdysluokkaopetuksessa on hyvät edellytykset edistää opetuksen eheyttämistä ja käyttää monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Yhdysluokkaopetuksessa hyödynnetään erityisesti vertais- ja mallioppimisen mahdollisuuksia. Yhdysluokissa lähiopetusta voidaan tukea ja rikastaa myös etäyhteyksiä hyödyntäen.

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Perusopetuksessa voidaan hyödyntää etäyhteyden kautta tapahtuvaa opetusta ja näin täydentää opetusta sekä tarjota monipuolisia opiskelumahdollisuuksia eri oppiaineisiin. Etäyhteyden kautta annettavasta opetuksesta vastaa aina perusopetuksen järjestämisluvan saanut opetuksen järjestäjä. Opetustavan soveltuvuutta pohditaan erityisesti oppilaiden iän ja edellytysten näkökulmasta.

Etäyhteyksillä voidaan tukea erityisesti harvemmin opiskeltujen kielten ja uskontojen sekä valinnaisten aineiden opetusta. Etäyhteyksiä hyödyntävällä opetuksella edistetään oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia monipuoliseen ja laadukkaaseen perusopetukseen koulun koosta ja sijainnista riippumatta. Etäyhteyksien käyttö lisää osaltaan koulun toiminnan ekologista kestävyyttä.

Etäyhteyksiä hyödyntämällä opetusta voidaan sekä eriyttää että eheyttää. Opetuksella voidaan vastata oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin - tarjota erityislahjakkuuden kehittymistä tukevaa opetusta, syventää koulun tarjoamaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea tai huolehtia opetuksesta joissakin poikkeustilanteissa, esimerkiksi oppilaan pitkän sairausjakson aikana. Etäyhteyksien ja erilaisten opetusteknologioiden käyttö monipuolistavat oppimisympäristöjä. Tällöin voidaan käyttää eri opettajien osaamista sekä koulun yhteistyökumppaneiden ja mahdollisten kansainvälisten verkostojen asiantuntemusta oppilaiden tarpeiden ja opetuksen tavoitteiden mukaisesti.

Oppimisympäristön turvallisuudesta sekä oppilaiden valvonnasta ja ohjauksesta huolehditaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin muissakin opetustilanteissa. Opetusryhmällä tulee olla turvallisuudesta ja hyvinvoinnista vastaava opettaja ja oppilaiden mahdollisuudet oppimista edistävään vuorovaikutukseen tulee turvata. Oppilaiden tarpeet huomioonottavalla ja opetusteknologian mahdollisuuksia hyödyntävällä pedagogisella suunnittelulla varmistetaan opetuksen laadukas toteuttaminen. Tekijänoikeuksia koskevan lainsäädännön toteutumiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Joustava perusopetus

Perusopetuslain mukaan kunta voi järjestää päättämässään laajuudessa perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa³⁶. Tässä käytetään joustavan perusopetuksen toiminnasta nimitystä joustava perusopetus. Opetus toteutetaan perusopetusta koskevien säädösten ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Joustavalla perusopetuksella pyritään vähentämään perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäisemään syrjäytymistä³⁷. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi oppilaita tuetaan, kun he siirtyvät seuraavaan koulutusvaiheeseen ja edistetään heidän valmiuksiaan menestyä opiskelussa.

Joustava perusopetus on tarkoitettu niille 7-9-luokkien oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja heikko opiskelumotivaatio sekä oppilaille, joiden arvioidaan olevan vaarassa syrjäytyä jatkokoulutuksesta ja työelämästä. Opetuksessa korostuu moniammatillinen sekä eri hallintokuntien ja organisaatioiden välinen yhteistyö. Yhteistyöhön voivat osallistua myös ammatilliset oppilaitokset ja lukiot, vapaan sivistystyön oppilaitokset sekä nuorten työpajat. Joustavaa perusopetusta suunnittelemaan ja organisoimaan voidaan muodostaa ohjausryhmä.

Koulun toimintatapoja ja opetusmenetelmiä kehitetään niin, että ne vastaavat joustavaan perusopetukseen valittujen oppilaiden yksilöllisiä tarpeita. Erityistä huomiota kiinnitetään työmuotoihin, joilla lisätään oppilaiden osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta koulu yhteisössä sekä vahvistetaan huoltajien ja kaikkien joustavassa perusopetuksessa työskentelevien yhteistä kasvatusystävyyttä. Opetuksessa painotetaan toiminnallisia ja työpainotteisia opiskelumenetelmiä.

Joustava perusopetus järjestetään pienryhmämuotoisesti koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita käyttäen³⁸. Opettajan lisäksi toimintaan osallistuu nuorten sosiaalisen kasvun tukemiseen, perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä muuhun tuki- ja neuvontatyöhön perehtynyt, opetuksen järjestäjän nimeämä ammattilainen. Opetusta voidaan tarvittaessa antaa osittain myös muun opetusryhmän yhteydessä.

Opetus toteutetaan lähiopetuksena koulussa sekä ohjattuna opiskeluna työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä. Opiskelu koulun ulkopuolella on oleellinen osa joustavaa perusopetusta. Näiden jakojen aikana oppilailla on oikeus opettajan antamaan ohjaukseen ja opetukseen. Oppilaille annetaan opetussuunnitelman mukaisia oppimistehtäviä. Suoriutuminen oppimistehtävistä otetaan huomioon oppilaan arvioinnissa. Työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä oppilaiden kanssa työskentelevä henkilöstö tulee perehdyttää työturvallisuuteen, tietosuojaan ja salassapitoon liittyviin sekä muihin tarvittaviin sääntöihin.

Oppilas valitaan joustavaan perusopetukseen oppilaan tai huoltajan hakemuksesta. Oppilaita valittaessa heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Opetuksen järjestäjä päättää oppilasvalinnan perusteista ja valintamenettelystä.³⁹ Oppilasvalinnasta tehdään hallintopäätös joka valmistellaan moniammatillisesti. Jos yksittäinen oppilas siirtyy pois joustavasta perusopetuksesta ennen perusopetuksen päättymistä, tehdään joustavan perusopetuksen päättymisestä hallintopäätös.

Joustavan perusopetuksen oppilaalla on oikeus säädösten mukaiseen oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, ohjaukseen ja opiskeluhoitoon. Oppilas voi tarvittaensa saada yleistä tai tehostettua tukea. Poikkeuksellisesti joustavaan perusopetukseen voidaan ottaa myös erityistä tukea saava oppilas, mikäli oppilas kykenee noudattamaan opetuksessa käytettävää opetussuunnitelmaa ja järjestelyä voidaan pitää oppilaan edun mukaisena.⁴⁰

Joustavan perusopetuksen oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma tai tarkistetaan hänelle jo aiemmin laadittua oppimissuunnitelmaa. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Se sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostetun tuen aikana laadittava oppimissuunnitelma. Lisäksi oppimissuunnitelmassa kuvataan oppilaan joustavan perusopetukseen liittyvät erityispiirteet, kuten opetuksen järjestäminen koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä. Mikäli oppilas saa erityistä tukea, joustava perusopetus kuvataan vastaavalla tavalla henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa eli HOJKSissa.

[1] Perusopetusasetus 11 § 3 mom.

[2] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 6 §

[3] Perusopetuslaki 18 §

[4] Perusopetusasetus 11 § 3 mom.

³⁶ Perusopetuslaki 5 § (1707/2009)

³⁷ Perusopetusasetus 9 a § 1 mom. (1768/2009)

³⁸ Perusopetusasetus 9 a § 2 mom. (1768/2009)

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Toivakan kouluissa

- on käytössä Peda.net-sähköinen oppimisympäristö sekä Google suite for Education-pilvipalvelukokonaisuus. Oppilaille tehdään omat tunnukset palveluihin viimeistään kolmannella luokalla.
- etäyhteys voidaan toteuttaa reaaliaikaisesti videopalaverisovelluksilla (Google Hangouts, Google Hangouts Meet) tai oppitunnista tehdyillä tallenteilla, jotka laitetaan jakoon Peda.netin tai Googlen sovellusten kautta.
- videopalaverisovelluksia voidaan hyödyntää myös tukiopetuksen järjestämisessä.
- yhteydenpitoa ja ohjausta voidaan tehdä Wilma-verkkopalvelulla, sähköpostitse ja puhelimella (puhelut, tekstiviestit sekä sosiaalisen median sovellukset), oppilaiden ikätaso huomioiden.
- tehtävien jakamista, ohjaamista, palautusta ja tarkastamista varten käytetään erityisesti Google Classroom-sovellusta sekä Peda.netin työkaluja, sekä etenkin alkuopetuksessa Wilmaa ja puhelinta.

Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu VSOP

Toivakassa vuosiluokkiin sitomaton opiskelu

- voidaan toteuttaa kaikilla perusopetuksen luokka-asteilla.
- suunnitellaan yksittäistä oppilasta tai tiettyä ryhmää koskien huomioiden yksilön vahvuudet ja tuen tarve.
- noudattaa opetussuunnitelman ohjeita ja oppimääriä.
- voidaan toteuttaa myös yhdysluokkamutoisesti.
- dokumentoidaan oppimissuunnitelmaan (opintokokonaisuudet, opintojen arviointi ja opintojen etenemisen seuranta).

Opintokokonaisuuksien pakollisuus ja valinnaisuus määräytyy opetussuunnitelman oppiaineita koskevan pakollisuuden ja valinnaisuuden mukaisesti. Vuosiluokkiin sitomattomasti edettäessä otetaan huomioon oppimisen arviointia sekä seuraavalle vuosiluokalle siirtymistä koskevat erityismääräykset sekä laaditaan oppimissuunnitelma.

Yhdysluokka

Yhdysluokassa

- opiskelee eri vuosiluokilla olevia tai vuosiluokkiin sitomattomasti (VSOP-opiskelu) eri-ikäisiä oppilaita.
- eri oppiaineiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille asetusten mukaisesti.
- opetus voidaan toteuttaa kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen.
- vuorokurssittain opiskeltaessa on huolehdittava opiskeltävien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä.
- oppiaineiden opetustunteja tasattaessa tulee aina turvata oppilaan oikeus opetussuunnitelmassa määriteltyyn kokonaistuntimäärään.
- harjoitellaan yhteistyötaitoja ja yhteistoiminnallisuutta erilaisissa oppimis- ja vuorovaikutustilanteissa.
- on hyvät edellytykset edistää opetuksen eheyttämistä ja käyttää monialaisia oppimiskokonaisuuksia.
- toimitaan yhteistyössä kotien kanssa.
- huolehditaan, että oppiminen on riittävän kehittävä ja haasteellista kaikille oppilaille.
- kannustetaan oppilasta työskentelynsä suunnittelijana, toteuttajana ja arvioijana oppilaan ikä ja edellytykset huomioiden.
- hyödynnetään erityisesti vertais- ja mallioppimisen mahdollisuuksia.

Yhdysluokka voidaan perustaa joko oppilasmäärän pienuuden vuoksi tai pedagogisista syistä.

Joustava perusopetus (JOPO)

JOPO-opetus voidaan järjestää vuosiluokkien 7-9 oppilaille, painottuen kuitenkin vuosiluokkiin 8-9

Toivakassa JOPO-opetuksessa

- toimitaan yleisopetuksen yhteydessä yleisopetuksen tavoittein ja sisällöin huomioiden kunkin oppilaan yksilölliset tarpeet ja tilanteet.
- tavoitteena on tukea nuoria saamaan peruskoulunsa päätökseen ja siirtymään toisen asteen opintoihin sekä ehkäistä koulutuksen keskeyttämistä peruskoulun jälkeen, vahvistaa oppilaan opiskelumotivaatiota ja elämäntilannetta, vuorovaikutustaitoja ja sen myötä ehkäistä syrjäytymistä.
- oppilaille laaditaan oma oppimissuunnitelma tai HOJKS. Opetukseen sisällöissä painotetaan toiminnallisuutta. Oppilas voi opiskella ja osoittaa oppineisuuttaan monipuolisesti.
- toimitaan monimuotoisissa oppimisympäristöissä mahdollisuuksien mukaan. Näitä voivat koulun ohella olla työpaikat, leiri- ja valmennuskoulut, yritykset, opintoretket, oppilaitokset, messut sekä erilaiset muut tapahtumat. Työjaksoilla oppilasta ohjaa työpaikan yhdyshenkilö/työpaikkaohjaaja yhteistyössä JOPO-erityisopettajan kanssa.
- tehdään yhteistyötä esimerkiksi seuraavien toimijoiden kanssa: opiskeluhoito, sosiaali- ja terveystieteiden palvelut, seurakunnat, etsivä nuorisotyö sekä nuorisovapaa-ajanpalvelut.
- kodin ja koulun yhteistyö on tärkeä osa JOPO-toimintaa. Vanhemmat ovat mukana hakuvaiheessa, oppimissuunnitelman laadinnassa ja tukemassa oppilaan sitoutumista opiskeluun.

JOPO-opetukseen hakeudutaan oppilaan oman hakemuksen perusteella tai opiskeluhoitotryhmän suosituksesta. Valinta tehdään hakemuksen ja haastattelun perusteella. Haastattelussa on mukana JOPO-erityisopettajan ja OPO:n lisäksi oppilas, hänen huoltajansa sekä mahdollisuuksien mukaan rehtori tai apulaisjohtaja. Joustavaan perusopetukseen hakemisprosessissa huomioidaan oppilaan tarve, halukkuus ja kyky sitoutua toiminnalliseen opiskeluun.

JOPO-toiminnasta vastaa erityisopettaja yhdessä opinto-ohjaajan kanssa.

JOPO-toimintaa ohjaavat joustavan perusopetuksen normisto ja kriteeristö.

Opetus erityisissä tilanteissa

Kukkulan koulussa (sairaalaopetus) järjestetään

- opetusta sairaalassa potilaana oleville sekä erikoissairaanhoidon avohoidossa oleville oppivelvollisille oppilaille, jotka eivät oman koulun järjestämistä tukitoimista huolimatta pysty käymään omaa kouluaan. Kukkulan koulun oppilaat tulevat Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alueelta.
- avohoidossa oleville oppilaille koulunkäynnin tukijaksoja. Poikkeustapauksissa myös perheneuvolan asiakkaina olevat alkuopetusikäiset oppilaat voivat saada tukijaksopaikan Kukkulan koulusta. Lisäksi Kukkulan koulu tarjoaa ohjausta ja konsultaatiota koko Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alueella.
- opetus ryhmä- tai yksilöopetuksena, tarpeen vaatiessa myös osastoilla. Opetuksen toteuttamistapa määritellään yhdessä hoidon kanssa.
- opetus ottaen huomioon oppilaan tila ja jaksaminen sekä hoidon edellyttämät toimenpiteet. Kukkulan koulussa on käytettävissä omat oppilashuollon palvelut.

Kukkulan koulun opetuksen lähtökohdista ovat yleiset perusopetukselle asetetut tavoitteet, sisällöt ja menetelmät. Opetus on kuntouttavaa ja hoidollisia tavoitteita tukevaa. Koulunkäynti edustaa oppilaalle normaalia elämää ja arjen realiteetteja sekä siten säilyttää siteet sairaalan ja hoidon ulkopuoliseen elämään.

Sairaalakoulu, hoito, huoltajat sekä tarvittaessa sosiaalitoimi toimivat tiiviissä yhteistyössä. Sairaalakoulun opettajat toimivat myös pedagogisina asiantuntijoina sekä yhteistyölinkkinä oppilaan omaan kouluun. Osastohoidossa olevien oppilaiden opettaja toimii myös hoitotiimin jäsenenä. Oppilas säilyttää oman koulunsa oppilaspaikan koko sairaalaopetuksen ajan. Kukkulan koulun kouluvierailut ja oppituntien seuraamiset on aina sovittava erikseen.

Kukkulan koulun tukijaksojen

- tarkoituksena on selkiyttää tai arvioida oppilaan oppimis- ja koulunkäyntitilannetta sekä yhteistyössä oppilaan oman koulun kanssa suunnitella tarpeelliset tukijärjestelyt siirtymävaiheessa sairaalaopetukseen ja sieltä takaisin oppilaan omaan kouluun. Tukijaksolla oppilas käy sairaalakoulua kotoa käsin. Sairaalakoulun konsultoiva erityisopettaja sekä oppilaan oma koulu tekevät ennen tukijakson alkamista tiivistä yhteistyötä.
- aikana sairaalakoulun erityisluokanopettaja on yhteistyössä oman koulun kanssa tai sen koulun kanssa, mihin oppilas siirtyy tukijakson päättyessä. Siirtymävaiheet suunnitellaan moniammatillisesti yhdessä oppilaan huoltajien kanssa.
- saaminen edellyttää erikoissairaanhoidon hoitosuhteen lisäksi, että oppilaalle annetaan omassa koulussa tehostettua tai erityistä tukea sekä oppilashuollon tukea. Tukijaksolle hakeudutaan olemalla yhteydessä Kukkulan koulun konsultoivaan erityisopettajaan tai rehtoriin sekä täyttämällä Kukkulan koulun kotisivuilla oleva hakemuslomake. Tukijaksopaikkaa voi hakea koko lukuvuoden ajan. Tukijaksopaikan hakuvaiheessa kuullaan oppilasta, huoltajaa sekä oman koulun edustajia. Valintavaiheessa hakemustietoja käsitellään yhdessä oppilashuollon ja erikoissairaanhoidon työntekijöiden kanssa. Päätöksen tukijaksopaikan saamisesta tekee Kukkulan koulun rehtori. Tukijaksopaikan varmistuttua, oppilaan oman koulun rehtori tekee PoL 18§:n mukaisen hallinnollisen päätöksen opetuksen järjestämiseksi tukijakson ajaksi. Tukijakso alkaa koulusopimuspalaverilla. Tukijaksopaikan säilyttäminen edellyttää kaikilta asianosaisilta osapuolilta koulusopimuksen noudattamista.

Oppilasta koskevat hallinnolliset- sekä kolmiportaista tukea koskevat päätökset tehdään omassa koulussa.

Oppilaan arviointi pyritään toteuttamaan hänen oman koulunsa/kuntansa opetussuunnitelman mukaisesti. Arviointi pohjautuu opetussuunnitelmassa tai HOJKS:ssa asetettuihin tavoitteisiin. Päätötdokumentti annetaan oppilaalle aina oppilaan oman koulun lomakkeella ja todistuksen allekirjoittaa oman koulun rehtori. Päätötdokumentin suorittavat oman koulun ja sairaalakoulun oppilasta opettaneet opettajat yhdessä.

[1] Perusopetusasetus 11 § 3 mom.

[2] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 6 §

[3] Perusopetuslaki 18 §

[4] Perusopetusasetus 11 § 3 mom.

[5] Perusopetuslaki 5 § (1707/2009)

[6] Perusopetusasetus 9 a § 1 mom. (1768/2009)

[7] Perusopetusasetus 9 a § 2 mom. (1768/2009)

[8] Perusopetusasetus 9 b § 2 mom. (1768/2009)

[9] Perusopetusasetus 9 b § 1 mom. (1768/2009)

[10] Perusopetuslaki 4 a § (1267/2013)

[11] Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 41 § (1271/2013)

[12] Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta

5.5 Perusopetuksen tavoitteita tukeva muu toiminta x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksen yhteydessä voidaan oppilaille järjestää kirjastotoimintaa, kerhotoimintaa ja muuta opetukseen läheisesti liittyvää toimintaa[1]. Opetuksenjärjestäjä päättää toiminnan järjestämisestä ja laajuudesta. Myös kouluruokailu, välituntitoiminta sekä koulun päivänavaukset, juhlat, retket, opintokäynnit ja leirikoulu sekä mahdollisuuksien mukaan koulumatkat järjestetään siten, että ne tukevat oppilaiden oppimiselle, monipuoliselle kehittämiselle ja hyvinvoinnille asetettuja tavoitteita. Ne myös osaltaan vahvistavat kokemusta hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä ja tekevät mahdolliseksi oppilaiden näkökulmasta eheän, vireyttä vahvistavan ja vaihtelevan päivän. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään toimintaa ohjaavat tavoitteet ja järjestämisen periaatteet. Koulukohtaisesta järjestämisestä päätetään lukuvoisisuunnitelmassa.

Koulun kerhotoiminta

Kerhotoiminta on oppituntien ulkopuolista toimintaa, jonka lähtökohtana ovat koulun kasvatukselliset, opetukselliset ja ohjaukselliset tavoitteet. Se on osa maksutonta perusopetusta ja rakentaa omalta osaltaan toiminnan yhteisöllisyyttä ja rikastuttaa koulun toimintakulttuuria. Kerhotoiminnan tehtävä on tukea oppilaiden monipuolista kasvua ja kehitystä. Kerhot tarjoavat oppilaille mahdollisuuksia tutustua erilaisiin harrastuksiin. Tavoitteena on lisätä harrastuneisuutta sekä tuottaa yhdessä tekemisen, osaamisen, onnistumisen ja ilon kokemuksia. Kerhotoiminnassa oppilaat saavat tilaisuuksia koulussa opitun soveltamiseen, luovaan toimintaan ja monimuotoiseen vuorovaikutukseen aikuisten ja toisten oppilaiden kanssa. Kerhot voivat lisätä oppilaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä arjen hallintaa ja turvallisuutta.

Joustavilla kerhotoiminnan ratkaisulla tuetaan oppilaan päivän kokonaisuutta. Kerhotoiminnan järjestämis- ja toteuttamistapoja kehitetään ja oppimisympäristöä muokataan harrastuneisuutta tukevaksi. Oppilaiden osuutta kerhotoiminnan suunnittelussa lisätään. Kerhotoiminnan järjestäminen tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa myös kodin ja koulun kasvatusyhteistyötä sekä yhteistyötä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Koulut voivat hyödyntää kerhotoiminnan järjestämisessä eri hallintokuntien, yhteisöjen, yritysten ja järjestöjen sekä koulun muiden sidosryhmien osaamista.

Koulun kirjastotoiminta

Koulun kasvatus- ja opetustyön tukemiseksi voidaan järjestää koulukirjastotoimintaa ja toteuttaa sitä yhteistyössä lähikirjaston ja muiden kirjastojen kanssa. Kirjastotoiminnalla vahvistetaan oppilaiden yleissivistyksen ja maailmankuvan laajenemista ja avartumista. Monimuotoinen koulukirjastotoiminta tukee oppimiskäsityksen toteutumista aidoissa oppimistilanteissa ja luo oppilaille mahdollisuuksia monenlaisten vastuutehtävien hoitamiseen. Koulun kirjasto ja muut kirjastot tarjoavat aktiivisia ja virikkeisiä oppimisympäristöjä sekä monipuolisia työtapoja. Kirjastotoiminnan tehtävänä on kannustaa oppilaita omaehtoiseen lukemiseen ja omiin lukuvalintoihin, tyydyttää heidän tiedonhaluaan, kannustaa hakemaan tietoa eri lähteistä ja arvioimaan tietolähteitä. Toiminta lisää mahdollisuuksia opetuksen eriyttämiseen, oppilaiden yksilöllisten kiinnostusten mukaiseen työskentelyyn sekä yhteistyöhön kotien kanssa. Yhdessä koulu ja kirjasto ohjaavat elinikäiseen oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

Kouluruokailu

Kouluruokailun tehtävänä on oppilaiden terveen kasvun ja kehityksen, opiskelukyvyyn sekä ruokaosaamisen tukeminen. Opetukseen osallistuvalla on annettava jokaisena työpäivänä täysipainoinen maksuton ateria. Ateria nautitaan tarkoituksenmukaisesti järjestettynä ja ohjattuna ruokailuna.[2] Kouluruokailun järjestämisessä otetaan huomioon ruokailun terveydellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys. Ruokailuhetkillä on tärkeä virkistystehtävä ja niillä edistetään kestävästä elämäntapaa, kulttuurista osaamista sekä ruoka- ja tapakasvatuksen tavoitteita. Oikea-aikainen ja kiireetön ruokailu ja mahdolliset välipalat varmistavat jaksamisen koulupäivän aikana. Viihtyisiä ruokailuhetki lisää hyvinvointia koko koulu yhteisössä.

Kouluruokailu on oppilaille tärkeä osa koulupäivää. Oppilaita kannustetaan osallistumaan kouluruokailun ja etenkin ruokailuhetkien suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Opettajat huolehtivat ruokailun yhteydessä annettavasta ohjauksesta ja kasvatuksesta yhdessä koulun muiden aikuisten kanssa. Kouluruokailun tavoitteista ja järjestämisestä keskustellaan kotien kanssa ja yhdessä tuetaan oppilaiden kehitystä. Kouluruokailuun osallistumista sekä ruoan ja ruokailutilanteen laatua seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opetushenkilöstö ja ruokailusta vastaava henkilöstö tekevät yhteistyötä kouluruokailun järjestämisessä ja toiminnan kehittämisessä. Mikäli oppilaalla on yksilöllisiä ravitsemukseen sekä terveyden tai sairauden hoitoon liittyviä tarpeita, tulee oppilaan, huoltajan, ruokailusta vastaavan henkilöstön ja kouluterveydenhuollon sopia yhdessä ruokailuun liittyvistä tukitoimista ja seurannasta.[3]

Välitunnit, päivänavaukset ja muut koulun yhteiset tapahtumat

Perusopetusasetuksen mukaan opetukseen tulee käyttää tuntia kohti vähintään 45 minuuttia ja opetukseen käytettävä aika jaetaan tarkoituksenmukaisesti opetusjaksoiksi. Osa työajasta voidaan käyttää työelämään tutustuttamiseen sekä lukuvoiton päättäjisiin ja muihin yhteisiin tapahtumiin.[4] Säännös luo edellytykset koulupäivän monenlaiseen rytmittämiseen sekä välituntien järjestämiseen oppilaiden hyvinvointia edistävällä tavalla. Yhteisiä tapahtumia voivat olla muun muassa koulun juhlat, teemapäivät ja retket. Opintokäynnit ja leirikoulu voivat koskea koko koulu yhteisöä tai vain joitakin tai jotakin opetusryhmää. Myös niissä hyödynnetään perusopetusasetuksen mukaista koulutyön joustavan järjestämisen mahdollisuutta. Päivän työ aloitetaan lyhyellä päivänavauksella[5].

Koulun yhteisöllisyyden ja oppilaiden terveen kehityksen, sosiaalisten suhteiden sekä opiskelussa jaksamisen kannalta välitunnit, päivänavaukset ja monenlaiset yhteiset tapahtumat ovat tärkeitä. Niitä hyödynnetään myös osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Ne vahvistavat oppilaiden laaja-alaista osaamista ja tekevät näkyväksi koulun kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta. Opintokäynnit ja leirikoulu puolestaan tarjoavat mahdollisuuksia oppimisympäristön laajentamiseen ja oppimiseen autenttisissa tilanteissa sekä yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa.

Opetuksen järjestäjällä on paljon harkintavaltaa sen suhteen, miten koulupäivä jaetaan opetusjaksoihin ja välitunteihin, mitä muuta toimintaa koulupäiviin sisältyy ja millaisia toimintamuotoja käytetään. Ratkaisut muokkaavat koulun toimintakulttuuria. Niitä tehtäessä otetaan huomioon perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämisen periaatteet.

Koulumatkat ja koulukuljetukset

Oppilaita kannustetaan kulkemaan koulumatkat terveystä ja kuntoa edistävällä tavalla. Heitä opastetaan sekä itsenäisesti että koulukuljetuksin liikuttaessa huolehtimaan omasta ja muiden turvallisuudesta ja käyttäytymään matkaa tehdessään hyvin.

Koulukuljetuksen odotusaikojen valvonnasta ja ohjatussa toiminnasta sekä matkojen aikaisesta turvallisuudesta huolehditaan sopimalla menettelytavoista ja vastuuhenkilöistä⁴¹. Niistä sekä kuljetusjärjestelyistä tiedotetaan oppilaille ja huoltajille. Opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle⁴².

[1] Perusopetuslaki 47 §

[2] Perusopetuslaki 31 § 2 mom.

[3] Perusopetuslaki 3 § 2 mom. , 31 a § 1 mom. ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 13 §

[4] Perusopetusasetus 3 § 4 ja 5 mom.

[5] Perusopetusasetus 6 §

[6] Perusopetuslaki 32 §

[7] Perusopetuslaki 29 § 7 mom. (1267/2013)

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Toivakan esi- ja perusopetuksen hyvinvoinnin vuosikello ohjaa hyvinvointioppimisen opetusta. Hyvinvointia opetetaan kaikilla vuosiluokilla kaikissa kasvun ja oppimisen tilanteissa läpäisyperiaatteella. Lisäksi vuosiluokkakokonaisuuden 1-2 eheyttynä opetuksena, 6. luokan toisen uskonnon ja elämäkatsomustiedon vuosiviikkotunnin, terveystiedon sekä 8. vuosiluokan valinnaisineen tavoitteena ja sisältöinä painotetaan hyvinvoinnin vuosikellon tavoitteita ja sisältöjä.

[Hyvinvoinnin vuosikello -esitys.pdf](#)

Kerhotoiminnan, koulukirjastotoiminnan sekä muun opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukevan toiminnan tavoitteet ja järjestämiskäytännöt sekä yhteydet aamu- ja iltapäivätoimintaan

- Kerhotoiminnan tavoitteena on tukea oppilaiden oppimista ja kouluviihtyvyyttä sekä yhteistyötaitoja, sosiaalisuutta ja opitun soveltamista.
- Koulukirjasto toimii opettajan valvonnassa itsepalveluperiaatteella koulukeskuksen A-rakennuksessa. Koulukirjastotoiminnan tavoitteena on kannustaa oppilaita lukemaan monipuolisesti kauno- ja tietokirjallisuutta ja laajentaa heidän lukutottumuksiaan. Lisäksi tehdään suunnitelmallista yhteistyötä kunnan kirjaston kanssa.
- Kankaisten kyläkoulu KiVa-koulu www.kivakoulu.fi
- Toivakan koulukeskus KaMu- toiminta
- Toivakan koulukeskuksen SohVa (sosiaalisen vahvistamisen) - toiminta
- Harrastamisen Suomen malli

Kouluruokailun toteuttamista ohjaavat periaatteet sekä ruoka-, terveys- ja tapakasvatukselliset ja kestävään elämäntapaan liittyvät tavoitteet

- Ruoka-, terveys- ja tapakasvatuksellisia sekä kestävään elämäntapaan liittyviä aiheita käsitellään eri oppiaineissa ja mahdollisissa yhteistyötapahtumissa. Ruokailutapoja harjoitellaan päivittäin kouluruokailussa.
- Kouluruokala noudattaa ravitsemussuosituksia ja toimintaa ohjaa tuotannonohjausjärjestelmä, jolla se pystyy tarkistamaan ruokien ravitsemukseen liittyvät asiat ja koostamaan ateriat täysipainoisiksi.
- Oppilaat lajittelevat jätteet asianmukaisesti. Ruokaa on ohjeistettu ottamaan sen verran kuin syö ruokahävikin vähentämiseksi.
- Kouluruokaa tarjotaan kaikille oppilaille vakaumuksen tai allergioiden mukaan räätälöitynä. Mahdolliset allergiat huomioidaan, kun tieto niistä tulee terveydenhoitajalle. Tapauskohtaisesti keittiö on yhteydessä huoltajiin ruokailuun liittyvissä asioissa.

Välitunnit, päivänavaukset ja muut koulun yhteiset tapahtumat

- Välitunnit vietetään pääsääntöisesti ulkoillen
- Koulukeskuksella on iltapäivisin pidempi harrastevälitunti, jolloin on mahdollisuksien mukaan tarjolla harraste- ja kerhotoimintaa
- Yhteisiä päivänavauksia järjestetään mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan
- Kalenterivuoteen sisältyy kansalliseen juhlaperinteeseen liittyviä juhlallisuuksia, esimerkiksi itsenäisyyspäivä, joulujuhla ja kevätkuuhla. Lisäksi yhteistyössä seurakunnan kanssa järjestetään mm. pääsiäiskirkko sekä samaan aikaan järjestetään uskonnoton vaihtoehto.
- Koulun yhteisiä tapahtumia järjestetään huomioiden kunkin lukuvuoden painopiste
 - lukuvuosittain sovittavat teemapäivät, esimerkiksi hyväntekeväisyys-, ravitsemus-, terveys-, turvallisuus-, sadonkorjuu- ja liikuntapäivä sekä retket
 - oppilaskunnan järjestämät tempaukset, retket ja liikuntaturnaukset
 - tukioppilaiden järjestämä toiminta

Koulumatkat ja kuljetukset sekä niihin liittyvät toimintatavat

- Koulumatkoista ja kuljetuksista tiedotetaan huoltajia Wilman sekä Peda.net:in kautta

Aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjoavalla opetuksen järjestäjällä on velvollisuus laatia valtakunnallisten aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukainen paikallinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma ja toimintaa arvioiva toimintakertomus.

- Aamu- ja iltapäivätoiminnasta vastaa Toivakan kunnan perusopetus.

Hyvinvoinnin vuosikello

[Hyvinvoinnin vuosikello -esitys.pdf](#)

5.6 Paikallisesti päätettävät asiat

5.6 Paikallisesti päätettävät asiat

Koulutyön käytännön järjestämisestä päätettäessä kiinnitetään huomiota siihen, että ratkaisut tukevat kasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden saavuttamista ja edistävät perusopetuksen yhtenäisyyttä rakentavaa toimintakulttuuria. Kaikkien tässä käsiteltävien asioiden osalta koulukohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa ja/tai lukuvuosisuunnitelmassa opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

Yhteinen vastuu koulupäivästä sekä yhteistyö

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- mitkä ovat keskeiset tavoitteet ja toimintatavat hyvän ja turvallisen koulupäivän luomiseksi ja

yhteistyön järjestämiseksi

- miten yhteistyö kunnan/koulun sisällä sekä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa organisoidaan ja miten sitä seurataan ja kehitetään, erityisesti
- miten huolehditaan oppilaiden osallisuuden toteutumisesta
- mitkä ovat kodin ja koulun yhteistyön keskeiset tavoitteet ja järjestämiskäytännöt.

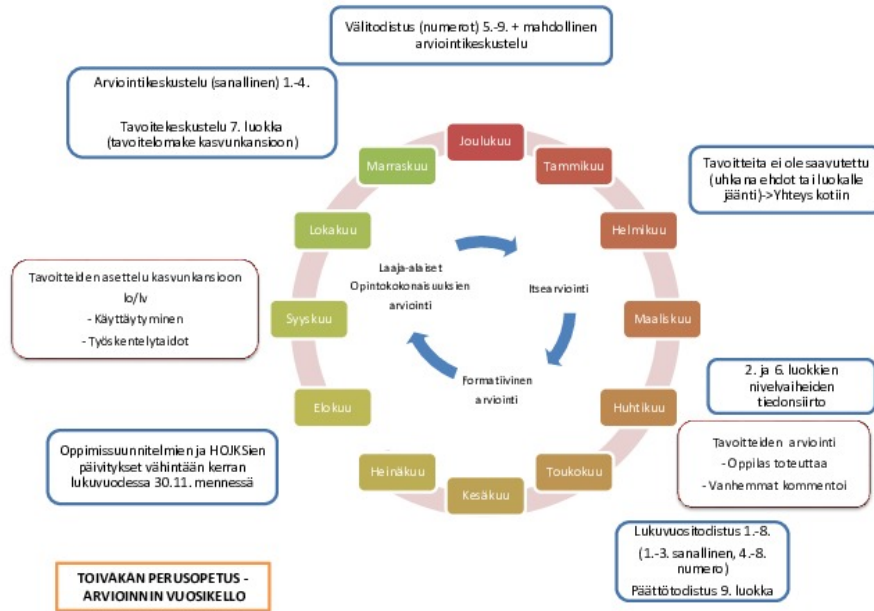
Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetuksen järjestäjä vastaa kasvatuskeskusteluja ja jälki-istuntoa sekä kurinpidollisia toimia koskevan suunnitelman laatimisesta. Suunnitelma voi olla osa paikallista opetussuunnitelmaa tai erillinen suunnitelma, jolloin siitä tulee mainita opetussuunnitelmassa. Suunnitelmassa päätetään ja kuvataan

- millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään ja mitkä ovat keskustelujen toteuttamisen käytänteet
- mitkä ovat lainsäädäntöä tarkentavat ja täydentävät menettelytavat rike-, vilppi- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämistä, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- mitkä ovat vastuut ja toimintatavat opetuksen epäämistä koskevilla tilanteilla:
- oppilaalle laadittava henkilökohtainen suunnitelma opetuksen järjestämisestä, toteuttamisesta ja seurannasta opetuksen osallistumisen epäämisen aikana ja turvallisen opetuksen palaamisen tukemiseksi: suunnitelman kirjaamisen, toteuttamisen ja seurannan vastuut.
- oppilaan ja hänen huoltajansa osallisuus em. suunnitelman laatimisessa
- oppilaan mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa opetuksesta epäämisen aikana
- oppilaalle järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen
- oppilaan valvonta seuraavien toimenpiteiden jälkeen:
- oppilaan poistaminen luokkahuoneesta tai muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai
- kun oppilaan opetuksen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi
- yhteistyö koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa
- miten hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattaminen varmistetaan kurinpidollisia keinoja käytettäessä
- miten huolehditaan henkilökunnan perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä
- miten suunnitelmasta, järjestysäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpidollisista keinoista tiedotetaan eri tahoille
- mitkä ovat menettelytavat suunnitelman seuraamisesta sekä toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

LUKU 6 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

LIITE Toivakkalainen OPS-ratkaisu: Arvioinnin vuosikellon tarkennuksia opettajalle

Arvioinnin vuosikello opettajalle

	Mitä milloinkin tehtävä ja varmistettava?	Tarkennuksia
Elokuu	<ol style="list-style-type: none"> Lukuvuosisuunnittelu opetussuunnitelman vuosiluokan tavoitteiden mukaan Käydään läpi oppimisen tavoitteet (myös yksilöllistetyt) Käydään opettajien yhteinen keskustelu arvioinnista (vuosiluokittain ja aineryhmittäin) Oppilaille avataan arvioinnin perusteita Oppilaille tiedoksi päättöarviointien aikataulu ja mahdolliset lisänäytöt 	<ol style="list-style-type: none"> Wilma/yhteistyö erityisopettajan kanssa Keskustellaan yhteiset linjaukset, tiedottaminen (huoltajat ja oppilaat), mistä arvioinnit löytyvät, arviointitiedon monipuolinen kerääminen, jne. Mitä arvioidaan, miten arvioidaan Päättyvät aineet ja 9.Ik erityishuomiot
Syyskuu	Varmista, että arviointitieto tallentuu sovitusti	Tallennettujen arviointitietojen tulee olla siirrettävissä tarvittaessa toiselle opettajalle. Wilman tehokäyttö
Lokakuu	Aletaan valmistautua arviointikeskusteluihin	Arviointikeskusteluohjeet ja -lomakkeet, itsearviointien teettäminen, arviointikeskustelujen aikojen varaaminen omasta kalenterista (esim. Wilman tapahtumakutsut), viesti koteihin, vuosiluokkakohtaisten painopistealueiden huomioiminen arviointikeskusteluissa
Marraskuu	Arviointikeskustelut voi aloittaa viikolla 46	
Joulukuu	Arviointikeskusteluja viikoilla 48-50	
Tammikuu	Arviointikeskusteluja viikoilla 2-	Kevätarviointien ennakoitua: oppilaiden sparraaminen kevättä varten, päättöarviointien ennakoitua ysiän kanssa
Helmikuu	Arviointikeskustelut päättyvät viikolla 6	
Maaliskuu	Vuosiluokkaistettujen tavoitteiden tarkistus	Varmistetaan, että kaikki vuosiluokkaistetut tavoitteet on opiskeltu ja tulevat arvioitua ainakin kerran
Huhtikuu		Nivelvaiheiden arvioinnin huomiointi (2. ja 6.Ik)
Toukokuu	<ol style="list-style-type: none"> Päättöarviointi Lukuvuosiarviointi Hylätyt suoritukset Tuen asiakirjojen "sulkeminen": lukuvuoden aikana toteutuneen tuen arvioinnin kirjaaminen tuen asiakirjoihin lukuvuoden loppuun mennessä sekä lomakkeiden tulostus 	<ol style="list-style-type: none"> Päättöarviointien ohjeistus Arvioidaan vain vuosiluokkaistetut tavoitteet vuosiluokilla 1- 5. Vuosiluokalla 6 numero muodostuu kaikkien tavoitteiden mukaisesta osaamisesta. Hylätty suoritus
Kesäkuu		"Ehtolaiskuulustelu"

6.1 Arvioinnin tehtävät perusopetuksessa

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuslain1 ja -asetuksen2 mukaan perusopetuksen oppilaan arvioinnilla on kaksi toisiaan tukevaa tehtävää.

Arvioinnin tehtävänä on

- ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaiden itsearviointitaitoja (formatiivinen arviointi).
- määrittää, missä määrin oppilas on saavuttanut oppiaineille asetetut tavoitteet (summatiivinen arviointi).

Perusopetuksessa arviointi kohdistuu oppimiseen, osaamiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen. Opiskelun ohjaaminen ja kannustaminen sekä itsearviointitaitojen kehittäminen toteutuvat formatiivisen arvioinnin avulla. Summatiivisesti arvioidaan sitä, miten oppilas on saavuttanut eri oppiaineille asetetut tavoitteet.

Arvioinnin tehtävien toteuttamisessa tulee noudattaa arvioinnin yleisiä periaatteita. Kouluissa tulee olla yhtenäiset arvioinnin periaatteet ja käytänteet, jotka ilmenevät koulun arviointikulttuurissa. Opetuksen järjestäjä seuraa arvioinnin periaatteiden toteutumista kouluissa ja tukee yhtenäisen arviointikulttuurin kehittymistä.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

Miksi, mitä ja miten arvioidaan, kuka arvioi?

Arvioinnissa keskeistä on, että

oppimista edistävä **palaute (formatiivinen arviointi)** on

- totuudenmukaista
- kannustavaa
- rohkaisevaa
- välitöntä
- jatkuvaa
- usein sanallista, mutta myöskin sanatonta vuorovaikutusta.

oppimisen/osaamisen **edistymisen arviointi** kehittää oppilaan taitoja ja pohjautuu

- tavoitteisiin
- monipuolisiin näyttöihin ja havaintoihin

osaamisen kokoava, sen hetkisen osaamisen **toteava sanallinen tai numeerinen arviointi (summatiivinen arviointi)** on

- edistymistä kuvaavaa
- realistista
- kriteeriperusteista

Rehtorin ja opetustoimen tehtävänä on

- ohjata, mahdollistaa ja arvioida hyvän, yhtenäisen arviointikulttuurin toteutumista.

Opettajan tehtävänä on

- huolehtia, että oppimisen tavoitteet, arvioinnin eri tehtävät ja niistä annettava palaute ovat selviä ja ymmärrettäviä sekä oppilaille että huoltajille
- toimia oppilaan oppimisen ja sen arvioinnin konkretisoivana ohjaajana sekä
- arvioida omaa toimintaansa suhteessa oppilaille asetettujen tavoitteiden toteutumisessa.

6.1.1 Formatiivinen arviointi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan opintojen edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Formatiivinen arviointi auttaa oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämään työskentelyään oppiaineille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Formatiivinen arviointi on osa opetusta.

Formatiivinen arviointi on oppimista tukevaa ja ohjaavaa palautetta.

Palautteen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään oppiaineen tavoitteet, hahmottamaan oma edistymisensä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin sekä se, miten voi parantaa suoriutumistaan suhteessa tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Itsearviointi ja vertaispalaute ovat osa formatiivista arviointia.

Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itsearvioinnin ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja. Niitä tulee harjoitella osana kaikkien oppiaineiden opiskelua.

Itsearviointi ja vertaispalaute eivät vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksenmukaisella tavalla. Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan.

Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.

Formatiivista arviointia tehdään aina perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettujen ja paikallisessa opetussuunnitelmassa täsmennettyjen oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Formatiivinen arviointi ei edellytä dokumentointia.

1 Perusopetuslaki (628/1998) 22 § 1 mom. 2 Perusopetusasetus (852/1998) 10 § 2 mom.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

- huoltajia tiedotetaan oppimisen tavoitteista ja arvioinnista vanhempainillassa sekä Wilman kautta
- kodin ja koulun tiedottamiskanavia ovat Wilma, reissuviikko, kirjalliset tiedotteet, sähköposti ja puhelin

6.1.2 Summatiivinen arviointi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on kuvata, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineille asetetut tavoitteet. Summatiivinen arviointi tehdään vähintään jokaisen lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä.

Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan kuitenkin myös lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.⁴

Kunkin lukuvuoden päättyessä oppilaalle annetaan lukuvuositodistus, jota varten tehdään summatiivinen arviointi siitä, miten oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Lukuvuositodistukseen sisältyy myös käyttäytymisen arviointi.⁵

Summatiivinen arviointi tehdään suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain tarkennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin. Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on summatiivinen kokonaisarviointi oppilaan koko lukuvuoden suoriutumisesta.

Päätösarviointi kohdistuu oppiaineille asetettuihin tavoitteisiin perusopetuksen oppimäärän päättyessä.

Oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksenmukaisella tavalla. Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan.

Summatiivisen arvioinnin tekee aina oppilasta opettanut opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä.⁶

Opettajan tulee dokumentoida arvioinnit niistä näytöistä, jotka vaikuttavat oppilaan summatiiviseen arviointiin.

3 Perusopetusasetus 10 § 4 Perusopetusasetus 10 § 5 Perusopetusasetus 10 § 2 mom. 6 Perusopetusasetus 13 § 1 mom.

6.2 Arvioinnin yleiset periaatteet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Arvioinnissa tulee noudattaa seuraavia periaatteita jokaisella vuosiluokalla.

Arviointi on yhdenvertaista

Arviointi perustuu kaikilla vuosiluokilla oppilaiden yhdenvertaiseen kohteluun. Vuosiluokkien 1–8 päätteeksi annetun lukuvuosiarvioinnin ja perusopetuksen päätösarvioinnin tulee perustua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa täsmennettyihin tavoitteisiin. Jokaisen oppilaan tulee saada tietää, mitä on tarkoitus oppia ja miten oppimista, osaamista, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan. Päätösarvosanat muodostetaan valtakunnallisesti yhdenvertaisin perustein.

Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta

Arvioinnin tehtävänä on auttaa oppilasta hahmottamaan opintojensa etenemistä. Tämä edellyttää vuorovaikutusta opettajan ja oppilaan välillä sekä palautteen antamista tavoitteiden saavuttamisen edistämiseksi. Arvioinnin toteuttamiseen liittyy oppilaiden osallisuuden mahdollistaminen, vahvuuksien tunnistaminen ja kannustaminen.

Arvioinnin toteuttaminen edellyttää yhteistyötä sekä koulussa että kotien kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on selkiyttää huoltajille arvioinnin periaatteita ja käytänteitä. Oppilaan ja huoltajan tulee saada riittävästi tietoa oppilaan oppimisesta, osaamisesta, työskentelystä ja käyttäytymisestä. Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus saada tieto arvioinnin perusteista ja siitä, miten niitä on sovellettu oppilaan arviointiin.

Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista

Arviointikäytänteet on suunniteltava johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi ja varmistettava arviointiperiaatteiden yhtenäisyys koulussa. Arviointia toteutetaan sekä lukuvuoden aikana että sen päättyessä. Arvioinnin tulee kohdistua vain siihen, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa on asetettu tavoitteeksi. Opettaja toteuttaa arvioinnin näyttöihin perustuen.

Oppilaiden suorituksia ei verrata toisiinsa. Arviointi ei kohdistu oppilaiden persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Arvioinnin avulla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan oppilaiden tarpeiden mukaisesti. Arviointi toimii myös tärkeänä välineenä oppilaan mahdollisten tuen tarpeiden tunnistamisessa. Opettajien yhteistyö koulu yhteisössä on välttämätöntä arvioinnin johdonmukaisuuden toteutumiseksi.

Arviointi on monipuolista

Oppilaiden oppimista, osaamista, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan monipuolisesti. Monipuolinen arviointi perustuu eri menetelmin kerättyihin näyttöihin. Opettaja valitsee arviointimenetelmät arvioinnin tehtävien ja oppiaineen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan eri tavoin ja tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisin keinoin. Arviointimenetelmien valinnassa on otettava huomioon, että vain yhden arviointimenetelmän avulla ei voida arvioida kaikkia oppiaineille asetettuja tavoitteita.

Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin

Oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arvioinnin tulee perustua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain tarkennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin. Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin.

Oppilaan osaamisen arvioinnissa käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, oppiaineiden tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä.

Arviointikriteerit on laadittu eri vuosiluokkien päätteeksi annettavaan arviointiin ja päättöarviointiin. Kriteerit eivät ole oppilaille asetettuja tavoitteita, vaan ne määrittelevät eri arvosanoihin vaadittavan osaamisen tason.

Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, hänen suorituksiaan arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän yhteisiin tavoitteisiin edellä mainittuja arviointikriteerejä käyttäen.

Yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa opiskelevien oppilaiden suorituksia arvioidaan näissä oppiaineissa suhteessa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin. Osaamisen tason määrittelyssä ei käytetä edellä mainittuja arviointikriteerejä. Oppimäärä yksilöllistetään vasta, kun oppilas ei tuetustikaan näytä saavuttavan arvosanan 5 edellyttämää osaamisen tasoa.

Toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa toiminta-alueittain määriteltyihin tavoitteisiin.

Jos oppilas on opiskellut oppimissuunnitelmassa määriteltyjen oppiaineen erityisten painoalueiden mukaisesti, hänen suorituksensa arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteereitä käyttäen.

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden ikäkausi ja edellytykset

Arviointikäytännöt suunnitellaan ja toteutetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä otetaan huomioon ja huolehditaan siitä, ettei osaamisen osoittamiselle ole esteitä.

Arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Oppimisen tuen tarpeet sekä muut osaamisen osoittamista vaikeuttavat syyt tulee ottaa arviointikäytännöissä huomioon siten, että oppilaalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Maahanmuuttajataustaisten ja vieraskielisten oppilaiden arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaidon taso koulun opetuskielessä sekä arvioinnin kohteena olevan oppiaineen tiedonalan kielessä.

9 Perusopetuslaki 22 § 1 mom.

6

7 Perusopetusasetus 10 § 1 mom. 8 Perusopetusasetus 13 § 2 mom.

5

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

"Arvioin sitä mitä opetan ja opetan sitä mitä arvioin"

Arvioinnilla lisätään oppimisprosessien **läpinäkyvyyttä**, mahdollistetaan osaamisen osoittaminen eri tavoin ja kannustetaan opiskelua, vakiinnutetaan oppimisen **tavoitteisiin ja kriteereihin perustuvaa** arviointia sekä yhdessä rehtorin kanssa lisätään tavoitteita ja kriteerejä koskevaa tietämystä myös oppilaiden sekä huoltajien keskuudessa. Formatiivinen arviointi ja palautteen antaminen oppilaalle ovat osa arjen koulutyötä.

Oppilaiden itse- ja vertaispalautetaitojen kehittymistä tuetaan jatkuvasti antamalla ja vastaanottamalla palautetta positiivisessa ja rakentavassa hengessä oppimistavoitteiden suuntaisesti.

Oppilaan suoriutumista arvioidaan suhteessa ennalta asetettuihin tavoitteisiin, ei toisiin oppilaisiin.

Opintojen aikainen arviointi	
Arviointi lukuvuoden aikana oppimista tukevaa (formatiivinen arviointi, laadullista ja kuvailevaa)	Osaamisen arviointi lukuvuoden päättyessä (summatiivinen)
Formatiivinen arviointi on opetuksen aikaista motivoivaa ja ohjaavaa arviointia, johon liittyy oppilaan työskentelyn seuraaminen ja välitön, toimintaa ohjaava palaute.	Summatiivisessa arvioinnissa kiteytetään osaamisen lopullinen taso, pohjana formatiivinen arviointi, edistymisen näkyväksi tekeminen. Arviointimuotona esim. lukuvuositodistus
Työskentelytaitojen jaottelu laaja-alaisena osaamisena	Lukuvuoden aikana osoitetut työskentelytaidot
<ul style="list-style-type: none"> - itsenäinen työskentely (L3, L6) - yhteistyökyky (L2, L6, L7) - työskentelyn aloittaminen, suunnittelu ja loppuunsaattaminen (L1, L4, L6) - työskentelytapojen valinta (L1, L4, L5, L6) - itse- ja vertaisarviointi (L1, L2, L7) - työn/ työskentelyn dokumentointi (L4, L5) - kotitehtävistä huolehtiminen (L3, L4) 	<p>Työskentelyn formatiivinen arviointi on pohjana summatiiviselle arvioinnille, jossa huomioidaan lukuvuoden aikana osoitetut työskentelytaidot.</p> <p>Työskentelytaidot arvioidaan osana oppiaineiden arviointeja.</p>
Oppimisen, edistymisen ja osaamisen tason arviointitapoja	Osaamisen taso lukuvuoden lopussa
<p>arjen vuorovaikutuksessa tapahtuva arviointi esim</p> <ul style="list-style-type: none"> - motivoiva, rohkaiseva jatkuva palaute - arvioivat keskustelut - yhdessä pohtiminen turvallisessa ilmapiirissä - itsearvioinnin kehittäminen (taito toimia vastuullisesti parhaansa yrittäen ja suunnitella, toteuttaa ja arvioida työskentelytaitojaan) - vertaispalaute (vertaisten kanssa palautteenantaminen, vuorovaikutukseen kykeneminen) <p>teoriatuntemusta vaativat arviointitavat</p> <ul style="list-style-type: none"> - diagnostinen lähtötason arviointi (esim. testit) - monipuoliset havainnot, havaintojen dokumentointi ja reflektointi <p>summatiivinen arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> - suulliset ja kirjalliset kokeet ja testit yksin tai pareittain, kirjallisesti tai suullisesti - portfolio - arviointikansio - kirjoitelma - koko kehitysprosessin arviointi 	<ul style="list-style-type: none"> - arviointi perustuu opetussuunnitelmaperusteiden sekä paikallisen opetussuunnitelman tavoitteisiin (T) - 2., 6. ja 9.-luokkien kansalliset arviointikriteerit
Päätösarviointi	

6.3 Oppimisen ja osaamisen arviointi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksessa arviointi kohdistuu oppilaan oppimiseen ja osaamiseen.

Oppimisen arviointi liittyy oppimisprosessin ohjaamiseen ja siitä annettavaan palautteeseen.

Osaamisen arviointi puolestaan kohdistuu oppilaan tiedollisen ja taidollisen osaamisen tasoon. Oppilaan oppimista ohjataan ja osaamista arvioidaan aina suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa eri oppiaineille määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain täsmennettyihin tavoitteisiin.

Oppilaan osaamisen arvioinnissa käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä eri vuosiluokkien päätteeksi annettavassa arvioinnissa ja päätösarvioinnissa.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden saavuttamista ei arvioida oppiaineista erillisinä. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteereiden mukaisesti, tulevat myös laaja-alaisen osaamisen tavoitealueet arvioiduiksi.

Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä käyttäen.

Yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa opiskelevien oppilaiden suorituksia arvioidaan näissä oppiaineissa suhteessa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin eikä osaamisen tason määrittelyssä käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

Erityistä tukea saavan oppilaan arviointi

Oppilas, jolla on erityisen tuen päätös, arviointi toteutetaan HOJKS:ssa sovitulla tavalla. Samoin, kun oppilaalla on yksilöllistetty oppiaine, HOJKS:ssa määritellään arvioinnin toteutustapa. Arvioinnin toteutus voi olla yleisopetuksen toteutustavan mukaan.

Toiminta-alueittain opiskelevalla arviointi toiminta-alueittain sanallisena. Mikäli jokin toiminta-alue sisältää yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, tämä voidaan kuvata osana sanallista arviointia tai todistuksen liitteessä.

6.4 Työskentelyn arviointi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Työskentelyn arviointi on osa oppiaineen arviointia. Työskentelyä ei siis arvioida oppiaineista erillisenä. Työskentelyn arviointi perustuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain täsmennettyihin oppiaineiden tavoitteiden sisältämiin työskentelytaitojen tavoitteisiin.

Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulee myös työskentely arvioiduksi.

Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana kehittyvää taitoa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä, taitoa suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään, taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taitoa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

Oppilaan työskentelyyn liittyviä erityistarpeita tulee tarvittaessa kirjata oppimissuunnitelmaan tai henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan (HOJKS), jotta ne voidaan ottaa huomioon työskentelyn arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

Työskentelyn arviointi on osa oppiaineissa tehtävää arviointia (ohjeiden kuuntelu, työskentelemään ryhtyminen, työvälineistä ja -ympäristöstä huolehtiminen, itsenäinen sekä pari- ja ryhmässä työskentely, itse- ja vertaispalautetta)

6.4.2 Arviointi lukuvuoden päättyessä

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opintojen aikainen arviointi sisältää myös oppimisprosessin jälkeen tehtävää, oppilaiden osaamisen summatiivista arviointia, jonka tulokset välitetään oppilaille todistuksissa tai arviointitiedotteissa. Perusopetusasetus velvoittaa antamaan kunkin lukuvuoden päättyessä oppilaalle lukuvuositodistuksen, joka sisältää sanallisesti tai numeroin ilmaistut arviot siitä, miten oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa tai opintokokonaisuuksissa. Lukuvuositodistukseen sisältyy myös käyttäytymisen arviointi.[1] Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on kokonaisarvio oppilaan koko lukuvuoden edistymisestä ja suoriutumisesta. Lukuvuositodistus on myös päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestään luokalle.

Vuosiluokilla 1-7 arviointi on sanallista tai numeroarviointia tai niiden yhdistelmää opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti. Vuosiluokkien 8-9 todistuksissa käytetään numeroarviointia. Toiminta-alueittain annettavassa opetuksessa käytetään sanallista arviointia. Yksilöllistettyjen oppimäärien arvioinnissa sanallista tai numeroarviointia käytetään opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Sanallista arviointia voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta myös niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli.

Numeroarvosana kuvaa keskimääräisenä summatiivisena arviona oppilaan osaamisen tasoa suhteessa tavoitteisiin kussakin oppiaineessa tai opintokokonaisuudessa. Sanallista arviointia käyttämällä voidaan antaa monipuolista palautetta oppilaan oppimisesta ja suoriutumisesta. Sanallisen arvioinnin avulla voidaan kuvata paitsi oppilaan osaamisen tasoa myös hänen edistymistään, vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan. Sanallisella arvioinnilla voidaan myös antaa numeroarvosanaa yksityiskohtaisempaa palautetta osaamisesta ja oppimisen edistymisestä oppiaineen eri osa-alueilla.

[1] Perusopetusasetus 10 § 2 mom.

6.4.3 Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetus ja arviointikäytännöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että oppilaalla on riittävästi monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Oppilaan kokonaistilannetta tulee tarkastella riittävän ajoissa. Oppilaalla on oikeus saada tarvitsemaansa tukiopetusta, osa-aikaista erityisopetusta, ohjausta ja muuta tukea tilanteessa, jossa hän sairauden, oppimisvaikeuksien, vaikeasta elämäntilanteesta johtuvien poissaolojen tai muun syyn vuoksi on jäänyt tai on vaarassa jäädä jälkeen opinnoissaan. Mikäli oppilaan koko vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, tulee asiasta keskustella hyvissä ajoin lukuvuoden aikana huoltajan ja oppilaan kanssa sekä sopia toimenpiteistä oppimisen tukemiseksi.

Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain

Oppilas, joka on saanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvissä oppiaineissa vähintään välttäviä tietoja ja taitoja osoittavan numeron tai vastaavan sanallisen arvion, siirtyy seuraavalle vuosiluokalle.

Oppilas voi myös siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänen vuosiluokan suorituksensa jossakin oppiaineessa olisi hylätty, jos arvioidaan, että hän kykenee selviytymään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänen lukuvuotta koskeva suorituksensa yhdessä tai useammassa vuosiluokan oppimäärään kuuluvassa oppiaineessa on hylätty. Ennen luokalle jättämistä oppilaalle tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta erillisessä kokeessa osoittaa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot ja taidot. Mahdollisuuksia voidaan antaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla yksi tai useampia lukuvuoden aikana tai lukuvuoden koulutyön päätyttyä. Erillinen koe voi sisältää monipuolisesti erilaisia suullisia, kirjallisia ja muita näyttömahdollisuuksia, joilla oppilas parhaiten kykenee osoittamaan osaamisensa.

Jos suoritusmahdollisuus annetaan lukuvuoden koulutyön päätyttyä, luokalle jättämisestä voidaan koulutyön päättyessä tehdä lukuvuositodistuksessa ehdollinen päätös. Päätöksessä mainitaan ne vuosiluokan oppimäärän osa-alueet, joiden hyväksytyt suorittaminen erillisessä kokeessa on vuosiluokalta siirtymisen edellytys.

Oppilas voidaan myös jättää luokalle, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia, jos sitä on pidettävä hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaisena. Oppilaan huoltajalle tulee tällöin varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Vuosiluokalle jäävän oppilaan suoritukset asianomaiselta luokalta raukeavat.[1]

Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan vuosiluokkiin sitomattomasti

Perusopetuksen opinnoissa voidaan edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijaan oman opinto-ohjelman mukaisesti vuosiluokkiin sitomattomasti[2]. Oman opinto-ohjelman mukaan opiskeleva oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositodistuksen kyseisenä lukuvuonna hyväksytysti suorittamistaan opinnoista ja siirtyä lukuvuoden koulutyön päätyttyä seuraavalle vuosiluokalle. Oman opinto-ohjelman mukaisella etenemisellä voidaan tarvittaessa välttää luokalle jättäminen, jonka myötä oppilaan kaikki opinnot kyseiseltä luokalta raukeaisivat. Oman opinto-ohjelman mukaisesti etenevä oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella. Yhdeksännellä vuosiluokalla oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai hän eroaa koulusta.

[1] Perusopetusasetus 11 §

[2] Perusopetusasetus 11 § 3 mom.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

Oppilas voi jäädä kertaamaan myös hyväksytysti suoritetun vuosiluokan, jos huoltaja ja opettajat arvioivat, ettei hän kykene suoriutumaan seuraavasta vuosiluokasta.

Varoitus oppiaineen oppimäärän hylkäämisestä tai vuosiluokalle jättämisestä on annettava oppilaalle hyvissä ajoin ennen arviointia, minkä yhteydessä on kuultava oppilasta ja huoltajaa. Oppilaalla on oltava mahdollisuus täydentää oppimistaan sekä osoittaa osaamistaan monipuolisesti ennen lukuvuoden päättymistä.

Vuosiluokkiin sitomaton opetus-> Toivakassa oman opinto-ohjelman mukaan opiskeleva oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositodistuksen kyseisenä vuonna hyväksytysti suoritetuista opinnoista ja siirtyä seuraavalle vuosiluokalle. Hänet voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella. 9. luokalla oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän, saa päättötodistuksen, oppivelvollisuusikä täyttyy tai hän eroaa koulusta.

6.4.4 Arviointi nivelvaiheissa

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Valtioneuvoston asetuksessa säädetty tuntijako määrittää nivelkohdat, joiden mukaisesti perusopetus jakautuu vuosiluokkien 1-2, 3-6 sekä 7-9 muodostamiin kokonaisuuksiin.

Toisen vuosiluokan päätteeksi tehtävä arviointi

Toisen vuosiluokan lopulla oppimisen arvioinnin pääpaino on oppimisen edistymisen arvioinnissa. Oppilaalle annetaan lukuvuositodistuksen lisäksi myös muuta ohjaavaa palautetta opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Tavoitteena on tuoda esille oppilaan vahvuuksia oppijana ja vahvistaa itsetuntoa ja oppimismotivaatiota. Usein on tarpeen arvioida ja suunnitella yhdessä myös oppilaan tarvitsemaa ohjausta ja tukea. Nivelvaihetta lähestyttäessä korostuu opettajan, oppilaan ja huoltajan välinen vuorovaikutus. On tärkeää, että oppilaan omat arviot ja toiveet sekä huoltajan näkemykset tulevat kuulluiksi.

Oppilaan oppimisprosessin kannalta keskeisiä, laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin perustuvia näkökulmia, joihin opettaja kiinnittää huomiota arvioidessaan oppilaan edistymistä ja antaessaan siitä palautetta oppilaalle ja huoltajalle ovat:

- edistyminen kielellisissä valmiuksissa, erityisesti

- kysymisen ja kuuntelemisen taidot
- vuorovaikutustaidot ja taito ilmaista itseään eri keinoin

- edistyminen työskentelytaidoissa, erityisesti

- taito työskennellä itsenäisesti ja ryhmässä

- edistyminen taidossa huolehtia omista ja yhteisesti sovitusta tehtävistä

Lisäksi annetaan palautetta oppilaan opiskelun etenemisestä eri oppiaineissa. Lukuvuositodistuksessa ilmaistaan, onko oppilas saavuttanut kunkin oppiaineen tavoitteet hyväksyttävästi.

Kuudennen vuosiluokan päätteeksi tehtävä arviointi

Kuudennen vuosiluokan lopulla oppilaalle annetaan lukuvuositodistuksen lisäksi myös muuta ohjaavaa palautetta opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Palautteessa kiinnitetään huomiota erityisesti työskentelytaitojen ja oppimisen taitojen kehittymiseen. Oppilas tarvitsee tietoa myös edistymisestään oppiaineissa ja laaja-alaisessa osaamisessa. Arviointikäytännöt ja palautteen antaminen suunnitellaan niin, että oppilas ja huoltaja saavat monipuoliseen tietoon perustuvan käsityksen oppilaan oppimisen edistymisestä. Erityistä huomiota kiinnitetään opiskelumotivaation tukemiseen.

Kuudennen vuosiluokan lukuvuositodistuksessa annettavaa arviointia varten kaikkiin yhteisiin oppiaineisiin on määritelty tavoitteista johdetut arviointikriteerit hyvää osaamista kuvaavalle sanalliselle arviolle tai numeroarvosanalle kahdeksan (8). Kriteerien avulla on kuvattu, millaista osaamista edellytetään kyseisen arvion tai arvosanan saavuttamiseksi. Kriteerit eivät ole oppilaille asetettuja tavoitteita, vaan opettajan arvioinnin apuvälineitä. Sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja pohtii oppilaan edistymistä suhteessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin ja osaamisen tasoa suhteessa valtakunnallisesti määriteltyihin arviointikriteereihin. Opettajan tulee käyttää näitä kriteerejä antaessaan oppilaalle sanallisen arvion tai numeroarvosanan kuudennen vuosiluokan lukuvuositodistukseen. Oppilas saa hyvää osaamista kuvaavan sanallisen arvion tai arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin oppiaineen eri kriteerien kuvaamaa osaamista. Tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

Luokkien 2.-3. ja 6.-7. nivelvaiheissa käydään oppilaan ja huoltajien kanssa keskustelu oppimisen edistymisestä. Tarvittaessa mukana keskustelussa on oppilaan tuleva opettaja, erityisopettaja tai opinto-ohjaaja.

6.5 Käyttäytymisen arviointi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen. Käyttäytymiselle asetetut tavoitteet perustuvat koulun toimintatapoihin ja järjestyssääntöihin. Käyttäytyminen arvioidaan todistuksissa omana kokonaisuutena, eikä siitä saatu arvosana tai sanallinen arvio vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Oppilaan käyttäytymiseen liittyvät erityistarpeet tulee tarvittaessa kirjata oppimissuunnitelmaan tai henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan (HOJKS), jotta ne voidaan ottaa huomioon käyttäytymisen arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

KÄYTTÄYTYMINEN

Arvosana	Kriteeri
Erinomainen 10	<ul style="list-style-type: none"> Käyttäydyn esimerkillisesti ja ystävällisesti muita kohtaan. Olen rehellinen ja oikeudenmukainen. Autan mielellään ja oma-aloitteisesti muita, olen empaattinen. Luon ja ylläpidän työrauhaa ja myönteistä ilmapiiriä. Noudatan sääntöjä ja hyviä tapoja.
Kiitettävä 9	<ul style="list-style-type: none"> Tulen toimeen toisten kanssa. Olen rehellinen ja oikeudenmukainen. Ylläpidän työrauhaa ja myönteistä ilmapiiriä, olen empaattinen. Noudatan sääntöjä ja hyviä tapoja.
Hyvä 8	<ul style="list-style-type: none"> Tulen yleensä toimeen muiden kanssa. Olen yleensä rehellinen ja oikeudenmukainen. Huolehdin omalta osaltaan työrauhasta. Yritän pääsääntöisesti noudattaa sääntöjä ja hyviä tapoja.
Tyydyttävä 7	<ul style="list-style-type: none"> Olen usein vaikeuksissa muiden kanssa enkä aina toimi niin kuin olisi oikein Häiritsen työrauhaa. Noudatan sääntöjä ja hyviä tapoja vaihtelevasti.
Kohtalainen 6	<ul style="list-style-type: none"> Olen toistuvasti vaikeuksissa muiden kanssa. Häiritsen työrauhaa usein. Suhtaudun välinpitämättömästi sääntöihin ja hyviin tapoihin.
Välttävä 5	<ul style="list-style-type: none"> En tule toimeen muiden kanssa, saatan olla jopa työkeä. Syyllistyn rangaistaviin rikkomuksiin. Estän muiden työskentelyä. En välitä säännöistä eikä hyvistä tavoista.
Heikko 4	<ul style="list-style-type: none"> Käyttäydyn täysin kouluyhteisöön sopimattomalla tavalla.

6.6 Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana

6.6.1 Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, jos hän on saanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvissä oppiaineissa vähintään välttäviä tietoja ja taitoja osoittavan numeron tai vastaavan sanallisen arvon.

Oppilas voi myös siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänen vuosiluokan suorituksensa jossakin oppiaineessa olisi hylätty, jos arvioidaan, että hän kykenee selviytymään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti.

Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänen lukuvuotta koskeva suorituksensa yhdessä tai useammassa vuosiluokan oppimäärään kuuluvassa oppiaineessa on tukitoimista huolimatta hylätty.

Mikäli oppilaan koko vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, tulee siitä tiedottaa lukuvuoden aikana oppilasta ja huoltajaa sekä sopia toimenpiteistä oppimisen tukemiseksi. Ennen luokalle jättämistä oppilalle tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa asianomaisessa oppiaineessa hyväksyttävät tiedot ja taidot erillisessä näytössä. Mahdollisuuksia voidaan antaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla yksi tai useampia lukuvuoden aikana tai lukuvuoden koulutyön päätyttyä. Erillinen näyttö voi sisältää monipuolisesti erilaisia suullisia, kirjallisia ja muita suorituksia, joilla oppilas parhaiten kykenee osoittamaan osaamisensa.

Jos suoritusmahdollisuus annetaan lukuvuoden koulutyön päätyttyä, vuosiluokalle jättämisestä voidaan koulutyön päätyttyä tehdä lukuvuositodistukseen ehdollinen päätös. Päätöksessä mainitaan ne vuosiluokan oppimäärän osa-alueet, joiden hyväksytyt suorittaminen erillisessä näytössä on vuosiluokalta siirtymisen edellytys.

Oppilas voidaan myös jättää vuosiluokalle, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia, jos se katsotaan hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaiseksi. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee tällöin varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä. Vuosiluokalle jäävän oppilaan suoritukset asianomaiselta luokalta raukeavat.

10 Perusopetusasetus 11 § 1 mom. 11 Perusopetusasetus 11 § 1 ja 2 mom.

8

6.6.2 Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilas voi edetä opinnoissa vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijaan vuosiluokkiin sitomattomasti oman opinto-ohjelman mukaisesti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään opintokokonaisuuksista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opinnoissa etenemiseen asianomaisessa oppiaineessa. Oman opinto-ohjelman mukaan opiskeleva oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositodistuksen kyseisenä lukuvuonna hyväksytysti suorittamista opinnoista ja siirtyä lukuvuoden koulutyön päätyttyä opinnoissaan eteenpäin.¹³

Oman opinto-ohjelman mukaisella etenemisellä voidaan tarvittaessa välttää luokalle jättäminen, jonka myötä oppilaan kaikki opinnot kyseiseltä vuosiluokalta raukeaisivat.

Oman opinto-ohjelman mukaisesti etenevä oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella.

Yhdeksännellä vuosiluokalla oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai eroaa koulusta.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

Oman vuosiluokkiin sitomattoman opetusohjelman mukaisesti (VSOP) opiskelevalle oppilaalle annetaan lukuvuositodistus hyväksytysti opiskelluista aineista.

6.7 Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksessa kaikki oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvat yhteiset oppiaineet arvioidaan kunkin lukuvuoden päätteeksi erillisinä.¹⁵ Arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, ympäristöoppi, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämäntutkimustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Lukuvuositodistukseen merkitään sanallinen arvio tai arvosana siitä, miten oppilas on saavuttanut opinto-ohjelmaansa kuuluneiden oppiaineiden tavoitteet lukuvuoden aikana.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, jolloin oppilas saa yhden sanallisen arvioin tai arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta kaikilla niillä vuosiluokilla, joilla hän niitä opiskelee. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta todistuksiin erillistä sanallista arviota tai arvosanaa.

Monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa opiskellut oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt sekä monialaisten oppimiskokonaisuuksien opiskelun yhteydessä annetut näytöt otetaan huomioon kunkin oppiaineen arvosanaa muodostettaessa. Oppiainekohtainen arviointi tulee suunnitella ja olla oppilaiden tiedossa jo oppimiskokonaisuuden alkaessa. Monialaisista oppimiskokonaisuuksista ei anneta erillisiä sanallisia arvioita tai arvosanoja.

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti hyväksyty- merkinnällä.

Perusopetuksen tuntijaon mukaiset valinnaiset aineet arvioidaan vuosiluokilla 1–3 opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti joko sanallisesti tai numeroin. Vuosiluokilla 4–9 vähintään 2 vuosiviikkotunnin laajuisista valinnaisista aineista annetaan numeroarvosana.

12 Perusopetusasetus 11 § 2 mom. 13 Perusopetusasetus 11 § 3 mom. 14 Perusopetusasetus 11 § 3 mom. 15 Perusopetusasetus 10 § 2 mom.

9

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

Valinnaisten aineiden todistusmerkinnät

Syventävät valinnaiset

Niistä valinnaisista aineista, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, merkitään todistukseen numeroarvosana. Numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistukseen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja annettu arvosana. Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen oman oppiaineen alle = syventävät valinnaiset.

Alle 2 vvt valinnaiset

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä valinnaisista aineista ja tällaisista oppimääristä koostuvista kokonaisuuksista merkitään todistuksiin sanallinen arvio. Sanallisesti arvioitavan valinnaisen aineen nimen kohdalle tulee merkintä "valinnaiset opinnot", sen jälkeen kaikkien yhteen yhteiseen aineeseen liittyvien sanallisesti arvioitavien aineiden yhteenlaskettu vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä "hyväksytyt".

Soveltavat valinnaiset

Ne valinnaisena opiskeltavat vieraat kielet ja muut valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen merkitään päättötodistukseen otsikon "soveltavat valinnaisaineet" alle. Aineesta mainitaan nimi, vuosiviikkotuntimäärä, mahdollinen oppimäärä sekä arvio joko numeroin tai merkinnällä "hyväksytty."

6.8 Perusopetuksen päättöarviointi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Päättöarvioinnin tehtävänä on määrittää, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa oppiaineille asetetut tavoitteet perusopetuksen päätyttyä. Päättöarvioinnissa annettava numeroarvosana tai sanallinen arvio kuvaa oppilaan osaamisen tasoa suhteessa kunkin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Päättötodistus annetaan perusopetuksen päätyttyä oppilaalle, joka on saavuttanut perusopetuksen koko oppimäärän tavoitteet vähintään arvosanan 5 edellyttämän osaamisen mukaisesti.

Päättöarviointi tehdään vuosiluokkien 7–9 aikana osoitetun osaamisen perusteella suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteereitä.

6.8.1 Päättöarvosanan muodostaminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Päättöarvosanan muodostaminen perustuu oppilaan osoittaman osaamisen tasoon suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt oppiaineen oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niiden oppiaineiden tavoitteiden, joiden osalta osaaminen on osoitettu vuosiluokilla 7 ja 8, arviointi otetaan huomioon päättöarviointia tehtäessä. Näihin tavoitteisiin perustuva osaamisen taso tulee arvioida käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä.

10

Päättöarvosana on oppiaineen tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Paremmen osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.

Työskentelyn arviointi sisältyy oppiaineen arvosanaan myös päättöarvioinnissa.

6.8.2 Erityistä tukea saavan oppilaan päättöarviointi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, hänen suoriutumistaan arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä. Jos oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suoriutumista näissä oppiaineissa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) suhteessa hänelle määriteltyihin, yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin, ei päättöarvioinnin kriteereihin.

Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskeltujen oppiaineiden arvioinnissa voidaan antaa numeroarvosanan sijaan sanallinen arvio myös päättöarvioinnissa. Oppimäärän yksilöllistäminen tehdään vasta silloin, kun oppilas ei annetusta tuesta huolimatta näytä saavuttavan arvosanan 5 edellyttämää osaamisen tasoa. Pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan päättöarviointi perustuu perusopetuksen oppiaineiden yleisiin oppimääriin tai yksilöllistettyihin oppimääriin sen mukaan, mitä oppilaan erityistä tukea koskevassa päätöksessä on päätetty. Jos pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä oleva oppilas opiskelee opintokokonaisuuksia, annetaan arviointi todistuksessa kuitenkin oppiaineittain.

Jos oppilaan opiskelu on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi perustuu oppilaan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) asetettuihin tavoitteisiin, ja jokaisesta toiminta-alueesta annetaan sanallinen arvio.

6.8.3 Arvioitavat yhteiset oppiaineet päättöarvioinnissa

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksen päättöarvioinnissa numeroin arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämäntietämys, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Päättöarvioinnin kriteerit määrittelevät numeroarvosanoihin 5, 7, 8 ja 9 vaadittavan osaamisen tason kussakin oppiaineessa.

Äidinkielessä ja kirjallisuudessa oppilas on voinut opiskella kahta tähän oppiaineeseen määriteltyä eri kielen oppimäärää. Tällöin arvioidaan molemmat oppilaan suorittamat äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärät.

11

Jos oppilas on vaihtanut äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen.

Mikäli oppilas on perusopetuslain 18 §:ssä 16 tarkoitetulla päätöksellä vapautettu kokonaan jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen opiskelusta, ei tätä oppiainetta arvioida. Oppiaineen opiskelusta vapauttamiseen tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen ratkaisuun.

6.8.4 Taide- ja taitoaineiden oppimäärien arviointi päättöarvioinnissa

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Kaikille oppilaille yhteisiä taide- ja taitoaineita ovat musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta ja kotitalous. Paikallinen tuntijako ja mahdolliset oppilaiden omat valinnat vaikuttavat siihen, milloin oppilaille annetaan päättötodistukseen tuleva arvosana eri taide- ja taitoaineissa.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, jolloin oppilas saa yhden arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta päättötodistukseen. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta päättötodistukseen erillistä arvosanaa.

Päättöarvosanaa muodostettaessa käytetään näihin oppiaineisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteereitä. Päättöarviointi tehdään siinä vaiheessa, kun kunkin taide- ja taitoaineen koko oppimäärä, sisältäen myös mahdolliset valinnaiset taide- ja taitoaineiden tunnit, on opiskeltu. Kunkin taide- ja taitoaineen osalta päättötodistukseen merkitään oppilaan opiskelemaan oppimäärän laajuus.

6.8.5 Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti hyväksyty-merkinnällä. Yhteiseen oppiaineeseen liittyvässä sanallisesti arvioitavassa valinnaisessa aineessa osoitettu osaaminen voi korottaa kyseisen oppiaineen päättöarvosanaa. Tämä korottamisen periaate tulee kirjata paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

Yhteiseen oppiaineeseen liittyvässä sanallisesti arvioitavassa valinnaisessa aineessa (syventävä valinnainen, alle 2 vuosiviikkotuntia, sanallinen arviointi) osoitettu osaaminen voi korottaa kyseisen oppiaineen päättöarvosanaa.

6.8.6 Johonkin oppiaineeseen painottuva opetus ja päättöarviointi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Mikäli koulu painottaa opetussuunnitelmassaan jotakin oppiainetta tai oppiainekokonaisuutta tai toteuttaa kaksikielistä opetusta, ovat opetuksen koulukohtaiset tavoitteet tässä oppiaineessa tai kielessä yleensä korkeammat kuin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetetut tavoitteet. Oppilaiden yhdenvertaisuuden vuoksi myös painotetussa opetuksessa tai kaksikielisessä opetuksessa tulee oppilaiden suoriutumista kuitenkin arvioida perusopetuksen päättyessä suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin. Osaamisen tason määrittämisessä käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteereitä. Jos painotettu opetus toteutetaan käyttäen valinnaisten aineiden vuosiviikkotunteja, arviointi suoritetaan näiden tuntien osalta valinnaisten aineiden arvioinnin periaatteita noudattaen. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaan opiskelemaan kohde- tai kielikylpykielen osaaminen arvioidaan vieraiden kielten tai toisen kotimaisen kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien mukaan. Painotetusta opetuksesta ja oppilaan suoriutumisesta siinä voidaan tarvittaessa antaa lisätietoja erillisellä todistuksen liitteellä.

16 Perusopetuslaki 18 § 1 mom.
12

6.9 Poissaolojen vaikutukset arviointiin

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole sairaudesta tai muusta erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty siitä vapautusta.¹⁷ Oppilaan opiskelu ja siihen perustuva arviointi voidaan järjestää osittain toisin, jos se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä.¹⁸ Jos oppilas on luvattomasti poissa eikä osallistu opetukseen, kokeisiin eikä muihinkaan hänelle tarjottuihin näyttömahdollisuuksiin, eikä hänellä ole hyväksytyjä suorituksia suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin oppiaineen tavoitteisiin, hän voi saada oppiaineesta hylätyn arvosanan lukuvuositolidistukseen.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

Mikäli poissaolot johtuvat sairaudesta, pitää pyrkiä turvaamaan mahdollisuus opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen ja erilaisiin näyttöihin joustavasti sekä suunnitella nämä yksilöllisesti. Mikäli on perustellusti syytä epäillä sairauden todenperäisyyttä, koululla oikeus pyytää lääkärintodistusta.

Sairauden vuoksi poissaolevalle oppilaalle tulee mahdollistaa näyttöjä ainakin joiltakin oppiaineen tavoitteiden osa-alueilta, jotta pystyy saamaan arvosanan. Jos on poissa koko lukukauden, rehtori tekee hallintopäätöksen (perusopetuslaki § 18), että annetaan oppiaineesta todistukseen esimerkiksi sanallinen arvio. Paljon sairauden vuoksi poissaolevan oppilaan arviointi voidaan siis toteuttaa rehtorin tekemällä hallintopäätöksellä erityisten opiskelujärjestelyiden kautta (perusopetuslaki 18 §).

Luvattomat poissaolot voivat vaikuttaa arvosanaan. Jos oppilas ei osallistu näyttöihin eikä hänellä ole hyväksytyjä suorituksia suhteessa tavoitteisiin, hän voi saada hylätyn arvosanan lukuvuositolidistukseen.

6.10 Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Mahdollisuus arvioinnin uusimiseen ja oikaisuun koskee päättöarviointia sekä opinnoissa etenemistä ja vuosiluokalle jättämistä koskevaa päätöstä. Pyyntö arvioinnin uusimisesta osoitetaan koululle ja huoltajan on tehtävä se kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

Oppilaalle annetaan yksi mahdollisuus suorittaa ehdot joko lukuvuoden aikana tai sen päätyttyä.

6.11 Todistukset

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksessa käytettävät todistukset ovat

1. lukuvuositodistus 2. välitodistus 3. erotodistus 4. päättötodistus.
Opetuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

6.11.1 Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksissa

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Vuosiluokilla 1–3 arviointi lukuvuositodistuksiin ja mahdollisiin välitodistuksiin annetaan sanallinen arvio tai numeroarvosana opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti. Mikäli annetaan sanallinen arvio, todistuksesta tulee ilmetä, onko oppilaan suoritus hyväksytty vai hylätty.

Vuosiluokkien 4–8 lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa annetaan numeroarvosanat. Päättötodistuksessa ja mahdollisessa 9. vuosiluokan välitodistuksessa annetaan numeroarvosanat. Numeroarvosanaa voidaan täydentää kuvailevalla sanallisella arviolla, joka annetaan todistuksen liitteenä.

Käyttätymisestä annetaan numeroarvosana lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa vuosiluokilla 4–8. Jos käyttäytymisestä annetaan vuosiluokilla 1–3 sanallinen arvio, se annetaan todistuksen liitteellä. Myös numeroarvosanaa täydentävä sanallinen käyttäytymisen arvio annetaan todistuksen liitteenä.

Käyttätymisen sanallista arviota koskevasta liitteestä merkitään tieto todistuksen lisätietoihin.

Sanallista arviota voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta myös niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli. 20 Yksilöllistetyistä oppimääristä annetaan sanallinen arvio tai numeroarvosana opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Toiminta-alueittain annettavassa opetuksessa käytetään sanallista arviota.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

Lukuvuositodistukset

- Vuosiluokilla 1. - 3. sanallinen lukuvuosiarviointi
- Vuosiluokilla 4. - 6. numeroarviointi 4. luokan keväästä alkaen
- Vuosiluokilla 7. - 9. numeroarviointi

Käyttätymisen arviointi

- 1.-3. luokat sanallisesti liitteellä
- 4.-9. luokat numeerisesti väli- ja lukuvuositodistuksessa

Luokat 1-6

- sanallinen arviointi 4. luokan syyslukukauden loppuun saakka, 4. luokan keväästä alkaen numeroarviointi
- 2. ja 6. luokan lopulla oppilaalle annetaan lukuvuositodistuksen lisäksi myös muuta ohjaavaa palautetta (nivelpaihearviointi).

Luokat 7-9

- välitodistus syyslukukauden päätteeksi
- 7.-9. luokilla numeroarviointi
- opintokokonaisuus alle 2 vvh, arvioidaan hyväksytty (s) tai hylätty (h)
- oppilaanohjauksen arviointi hyväksytty (s) tai hylätty (h)
- 7.luokalla päättyvät yhteiset taito- ja taideaineet arvioidaan päättöarviointikriteerein.
- 8. luokalla päättyvä aine arvioidaan päättöarviointikriteerein.
- 9. luokalla päättötodistus lukuvuoden lopussa.

6.11.2 Lukuvuositodistus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaalle tulee antaa lukuvuositodistus lukuvuoden päättyessä jokaisella vuosiluokalla lukuun ottamatta vuosiluokkaa 9, jolloin oppilas saa päättötodistuksen. Lukuvuositodistukseen merkitään oppilaan opintoohjelma ja oppiaineittain sanallinen arvio tai numeroarvosana siitä, missä määrin oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet lukuvuoden aikana. Lukuvuositodistus on päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestään luokalle.

Kun todistuksessa käytetään numeroarvosanaa, todistukseen merkitään myös arviointiasteikko21.

Sanallista arviota voidaan käyttää lukuvuositodistuksissa vuosiluokilla 1–3. Sanallisistakin arvioista tulee käydä ilmi, onko oppilas suorittanut hyväksytysti lukuvuoden opinnoista kussakin opinto-ohjelmaansa kuuluvassa oppiaineessa.

Lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa käyttäytymisen numeroarvosana merkitään todistukseen. Silloin kun käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio, se annetaan todistuksen liitteenä.

Uskonnon ja elämäntätömustiedon sanallinen arvio tai numeroarvosana merkitään lukuvuositodistukseen ja mahdollisiin välitodistuksiin muodossa "uskonto/elämäntätömustietö" erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa sanallinen arvio tai numeroarvosana merkitään

20 Perusopetusasetus 10 § 4 mom. 21 Perusopetusasetus 10 § 3 mom.

14

todistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnon yhdyksunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua sanallista

arviota tai numeroarvosanaa ei merkitä todistukseen.

Jos oppilas on opiskellut kaksikielisessä opetuksessa, lukuvuositodistukseen merkitään oppilaan opiskelema kohde- tai kielikylpykieli.

Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, lisätään numeroarvosanan tai sanallisen arvon perään tähti (*). Todistuksen lisätietoja-kohdassa mainitaan, että oppilas on opiskellut nämä oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.

Lukuvuositodistukseen merkitään

- todistuksen nimi - opetuksen järjestäjän ja koulun nimi - koulun opetuskieli - oppilaan nimi ja syntymäaika - todistuksen antamispäivä - opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus - oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet - opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa - arvio oppilaan käyttäytymisestä - oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet - luokalta siirtyminen tai mahdollinen luokalle jättäminen - perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita - merkintä, että todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

Todistukset

<https://peda.net/id/0c117830a40>

6.11.3 Välitodistus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetuksen järjestäjä päättää mahdollisten välitodistusten antamisesta. Välitodistus annetaan samoin perustein kuin lukuvuositodistus.

Erillinen välitodistus tulee tarvittaessa antaa yhdeksännen luokan oppilaalle jatko-opintoihin hakeutumista varten.

Välitodistukseen merkitään

- todistuksen nimi - opetuksen järjestäjän ja koulun nimi - koulun opetuskieli - oppilaan nimi ja syntymäaika - todistuksen antamispäivä - opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus - oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet
15

- opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa - oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet - arvio oppilaan käyttäytymisestä (lukuun ottamatta 9. luokalla jatko-opintoihin hakeutumista varten annettavaa välitodistusta) - perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita - maininta siitä, että todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

Arviointikeskustelut vuosiluokilla 1-4 ja 7 syyslukukauden lopussa marras-tammikuun aikana

- keskusteluun osallistuvat oppilas, huoltaja/-t ja luokanopettaja/ luokanvalvoja.
- arviointikeskustelun teemana on oman oppimistavoitteen asettaminen ja sen arviointi
- oppilas on keskeisessä roolissa oman oppimisensa arvioijana suhteessa tavoitteisiin

Välitodistus

- 5.-9. luokkien oppilaat saavat välitodistuksen eikä sitä korvata arviointikeskustelulla.

Ohjauskeskustelu vuosiluokalla 9

- oppilas ja opinto-ohjaaja käyvät ohjauskeskustelun, huoltaja voidaan kutsua mukaan ohjauskeskusteluun.
- ohjauskeskustelun teemoja ovat laaja-alaisen osaamisen taidot, jatko-opinnot ja tulevaisuuden tavoitteet.

6.11.4 Erotodistus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Erotodistus annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toiseen kouluun, eroaa kesken perusopetuksen oppimäärän suorittamista koulusta22 tai ei ole saanut oppivelvollisuutta suoritetuksi oppivelvollisuutensa aikana. Erotodistuksen liitteenä tulee olla koulussa noudatettu tuntijako sekä selvitys opetuksen mahdollisista painotuksista. Erillistä erotodistusta ei tarvitse antaa, jos oppilas siirtyy saman opetuksen järjestäjän ylläpitämään toiseen kouluun.

Erotodistus annetaan samoin periaattein kuin lukuvuositodistus. Erotodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arvioita.

Erotodistukseen merkitään

- todistuksen nimi - opetuksen järjestäjän ja koulun nimi - koulun opetuskieli - oppilaan nimi ja syntymäaika - todistuksen antamispäivä - rehtorin allekirjoitus - oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet - opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa - oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet - perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita - maininta siitä, että todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

6.11.5 Perusopetuksen päättötodistus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

6.11.5 Perusopetuksen päättötodistus

Perusopetuksen päättötodistus annetaan 9. vuosiluokan koulutyön päättyessä oppilaalle, jonka suoriutuminen suhteessa oppiaineiden oppimäärien tavoitteisiin on hyväksytty kaikissa hänen opintoohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Numeroarvosanoja käytettäessä tämä merkitsee vähintään todistusarvosanaa viisi (5) ja sanallisesti arvioitavissa oppiaineissa arviota ”hyväksytty”.

22 Perusopetusasetus 12 § 1 mom.
16

Päättötodistukseen merkitään

- todistuksen nimi - opetuksen järjestäjän ja koulun nimi - koulun opetuskieli - oppilaan koko nimi ja henkilötunnus - todistuksen antamispäivä - rehtorin allekirjoitus - yhteisten oppiaineiden ja numeroin arvioitavien valinnaisten aineiden arviointi numeroin (5–10) ja sanoin (välttävä–erinomainen) - opintojen laajuus vuosiluokilla 7–9 jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisissa aineissa - suoritettu oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet - maininta siitä, että oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämään tutustumista - perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko - maininta siitä, että todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen - maininta siitä, että perusopetuksen oppimäärä sijoittuu tasolle kaksi kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä.

Arviota oppilaan käyttäytymisestä ei merkitä päättötodistukseen.

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan opiskeleminen yhteisen oppiaineiden ja valinnaisten aineiden laajuus merkitään päättötodistukseen vuosiviikkotunteina.

Jos oppilas on opiskellut kaksikielisessä opetuksessa, päättötodistukseen merkitään oppilaan opiskelema kohde- tai kielikyöpykieli.

Uskonnon ja elämäntätömustiedon numeroarvosana merkitään päättötodistukseen muodossa ”uskonto/elämäntätömustietö” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä päättötodistukseen. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa numeroarvosana merkitään päättötodistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnon yhdykunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua numeroarvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Oppilaan oman äidinkielen opetuksesta mahdollisesti saatua sanallista arviota tai numeroarvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Jos oppilas on opiskellut yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, myös päättöarviointi voi näissä aineissa olla sanallinen.

Päättötodistukseen voidaan käyttää näissä oppiaineissa myös numeroarviointia. Sekä numeroarvosana että sanallinen arvio varustetaan tähdellä (*). Todistuksen lisätietoja-kohtaan tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.

Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, päättötodistus on sanallinen.

17

Päättötodistukseen merkitään arvosanat niistä erityisessä tutkinnossa suoritetuista oppiaineista, jotka on suoritettu ennen päättötodistuksen antamista.

Päättötodistukseen voi kuulua liitteitä, esimerkiksi arvio oppilaan käyttäytymisestä sekä sanallinen liite alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävästä valinnaisista aineista. Jokaisesta liitteestä tulee ilmetä oppilaan tunnistetiedot. Päättötodistuksen liitteistä ei tule mainintaa päättötodistukseen.

Niistä valinnaisista aineista, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotuntin oppimäärän, merkitään päättötodistukseen numeroarvosana.

Yhteisiin oppiaineisiin liittyvistä syventävistä numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään päättötodistukseen yhteisen oppiaineen nimen alle valinnaisen aineen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja annettu arvosana. Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat syventävät valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen välittömästi kyseisen oppiaineen alle. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävästä syventävistä valinnaisista aineista ja tällaisista oppimäärästä koostuvista kokonaisuuksista merkitään todistukseen sanallinen arvio. Sanallisesti arvioitavan valinnaisen oppiaineen nimen alle merkitään valinnaisen aineen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja merkintä ”hyväksytty”.

Ne valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen merkitään päättötodistukseen otsikon ”soveltavat valinnaiset aineet” alle. Aineesta mainitaan nimi, vuosiviikkotuntimäärä sekä arvio joko numeroarvosanana tai merkinnällä ”hyväksytty”.

Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen joko omassa koulussaan tai koulun vaihdon yhteydessä, päättötodistukseen merkitään molempien valinnaisaineiden nimet. Kesken jäänyt valinnaisaine arvioidaan numeroin, mikäli oppilas on ehtinyt suorittaa kyseisestä aineesta vähintään kahden vuosiviikkotuntin laajuuden osuuden. Mikäli osuus on alle kaksi vuosiviikkotuntia, kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle tulee merkintä ”osallistunut”. Kesken jääneestä valinnaisesta aineesta merkitään todistukseen myös oppilaan suorittama tuntimäärä. Uudesta valinnaisesta aineesta tulee todistukseen joko numeroarvosana tai sanallinen arvio ”hyväksytty” suoritetusta vuosiviikkotuntimäärästä riippuen.

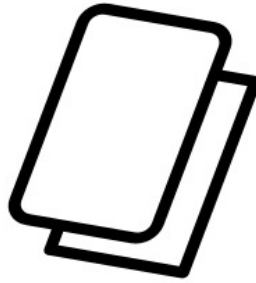
Mikäli oppilaan huoltaja pyytää kirjallisesti, ettei oppilaan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisena aineena opiskeltavasta A2- tai B2- kielestä, arvosana jätetään pois ja päättötodistukseen tulee merkintä ”hyväksytty”. Toista kotimaista kieltä opetetaan kuitenkin yhteisenä oppiaineena ja siitä annetaan numeroarvosana.

Koulu ei voi muuttaa tai korjata jälkikäteen jo saatua päättötodistukseen kirjattuja arvosanoja lisänäyttöjen perusteella. Oppilaan on hankittava uusi, erillinen todistus mahdollisesta parantuneesta osaamisesta. Uuden todistuksen voi saada joko osoittamalla osaamisensa erityisessä tutkinnossa²³ tai opiskelemalla perusopetuksen lisäopetuksessa tai aikuisten perusopetuksessa.

23 Perusopetuslaki 38 §, perusopetusasetus 23 §

Toivakkalaiset OPS-ratkaisut

2.Ik. nivelvaiheen itsearvio

Opettaja tulostaa jokaiselle oppilaalle itsearviolomakkeen 2. luokan keväällä.

Kun oppilas on suorittanut itsearvio-osuuden, hän käy opettajan kanssa keskustelun omista arvioista. Tämän keskustelun yhteydessä opettaja ja oppilas täyttävät yhdessä kohdan "vahvuudet ja yhdessä sovitut tavoitteet seuraavalle lukuvuodelle".

Lomake käy huoltajan nähtävänä ja allekirjoitettavana. Luokanopettaja arkistoi lomakkeet ja antaa ne 3. luokan opettajalle seuraavana lukuvuonna. Lomakkeesta voidaan 3. luokalla ottaa myös kuva ja laittaa oppilaan kasvun kansioon.

Syyslukukausi

1.-9.lk käyttäytyminen ja työskentelytaidot

	 Onnistuu hyvin	 Onnistuu melko hyvin	 Vaatii vielä harjoitusta
Noudatan koulun ja luokan sääntöjä.			
Olen reilu kaveri.			
Muistan viitata.			
Keskityn työhöni ja opetukseen.			
Annan toiselle työrauhan.			
Siiryn reippaasti välitunnille ja takaisin sisälle.			
Käytäydyn ystävällisesti kaikkia kohtaan.			
Huolehdin kollehtivistani.			
Huolehdin tavaroiistani.			

Oppilaan allekirjoitus

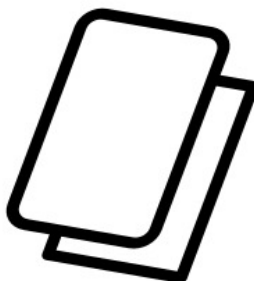
Huoltajan allekirjoitus

Luokanvalvoja tai -opettaja tulostaa kaikille oppilailleen lomakkeesta paperiversioon. Oppilas täyttää lomakkeen itse, opettajan tuella. Kolmelle tyhjälle viivalle oppilas kirjoittaa itselleen kolme tavoitetta tulevalle lukuvuodelle. Lomake voidaan käydä läpi arviointikeskustelussa.

1.-2. luokkalaisten lomake laitetaan todistuskansioon. Tavoitteista keskustellaan keväällä oppilaan kanssa kahden kesken, mutta tavoitteissa onnistumista ei tarvitse kirjata mihinkään.

3.-9. luokkalaiset ottavat lomakkeestaan kuvan ja laittavan sen kasvun kansioon. Keväällä he arvioivat tavoitteissa onnistumistaan kirjoittamalla kommentti-laatikoon.

1.-4.lk arviointikeskustelulomake

Opettaja tulostaa lomakkeen kaikille oppilailleen. Lomake täytetään arviointikeskustelussa. 1.-2. luokkien oppilaiden lomake laitetaan todistuskansioon. 3.-4. luokkien oppilaat ottavat lomakkeesta kuvan ja laittavat peda.netin kasvun kansioon.

0 kommenttia

Kankaisten arviointikeskustelu, ope täyttää

[arv.kesk.20.doc](#)

Kankaisten itsearviointi 1.-2. lk.

[itsearviointi1-2.docx](#)

Kankaisten itsearviointi 3.-4. lk.

[itsearviointi3-4.docx](#)

Kankaisten itsearviointi 5.-6. lk.

[itsearviointi5-6.docx](#)

Kevätlukukausi

1.-3. luokkien lukuvuositolustusohja

Tallenna tästä lukuvuositolustusohja. Täytä jokaiselle oppilaallesi.

- Poista toisen koulun nimi otsikosta.
- Merkitse syntymäaika muodossa 18.5.2020
- Merkitse vuosiviikkotunnit!
- Lisää 3. luokkalaisille TVT.

Tulostaessasi valitse tulosta, sitten "normaalit reunukset" tilalle "kapeat reunukset" ja "ei skaalausta" tilalle "sovita taulukko yhteen sivuun". Näin todistus mahtuu yhdelle sivulle.

Haastavan käyttäytymisen seuranta (LUOTTAMUKSELLINEN)

Taulukkoon kirjataan oppilaan/ oppilaiden haastava käyttäytyminen

Koontia voidaan hyödyntää yksilöllisissä oppilashuoltopalavereissa, yhteistyössä huoltajien kanssa, rehtorin kanssa tms.

Haastava käyttäytyminen

E: epäasiallinen käytös (tarkenna: nimitely, lähentely, vihjailu)

U: uhkailu

P: potkiminen

L: lyöminen

N: nipistäminen/puristaminen (tarkenna)

K: kiljuminen/huutaminen (tarkenna)

R: raapiminen/pureminen (tarkenna)

T: töniminen/työntäminen (tarkenna)

H: heittäminen/ tavaroiden heittäminen, rikkominen

RE: toisten tai omien vaatteiden tai tavaroiden repiminen

Voimakkuus

Väkivaltilanteissa

1. ihon punoitus

2. pidempikestoinen jälki

3. verenvuoto

4. vaatii lääkinnällistä hoitoa

Kesto

L lyhyt, alle 10min

K keskiverto 1-10min

P pitkä, yli 10 minuuttia (tarkenna kuinka pitkään)

Paikka ja tarkennus

Kirjaa aina paikka ja lyhyt tapahtuman kuvailu sekä keitä mukana tilanteessa on ollut

Välittömät toimenpiteet

luokasta poisto

kasvatuskeskustelu

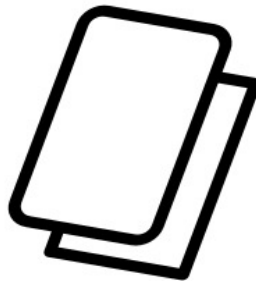
kiinnipitäminen

Seuraukset**Kirjaaja ja todistaja (tilanteissa mielellään aina kaksi aikuista)**

Lapsen/ nuoren etunimi ja sukunimen ensimmäinen kirjain sekä lk	pvm	haastava käyttäytyminen (ympyröi)	paikka ja tarkennus	tekijä	voimakkuus	kesto (ympyröi)	seuraukset	kirjaaja ja todistaja
		E U P L N K R T H R E			1 2 3 4	L K P		

Itsearviointi, monialaiset opinnot

Itsearviointi, monialaiset opinnot

Tulosta lomake kaikille oppilaillesi. Oppilaat täyttävät itsearvioinnin monojen jälkeen.

3.-9. luokkalaiset ottavat lomakkeestaan kuvan ja laittavat sen kasvun kansioonsa peda.netiin.

0 kommenttia

6.12 Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksen oppimäärä tai sen osa voidaan suorittaa perusopetuslaissa ja -asetuksessa tarkoitetussa erityisessä tutkinnossa²⁴. Erityisen tutkinnon voi järjestää se, jolla on lupa järjestää perusopetusta. Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat perusopetuksen eri oppiaineiden yleisen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja.

Erityisessä tutkinnossa käytettävät todistukset ovat

1. todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta 2. todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä 3. todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta

Jos oppilas tai muu henkilö suorittaa perusopetuksen jonkin oppiaineen oppimäärän erityisessä tutkinnossa, hänelle annetaan todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta. Todistuksesta tulee käydä ilmi suoritettu oppiaine ja oppimäärä. Samaan todistukseen voidaan merkitä useamman oppiaineen suoritukset. Vain osan perusopetuksen oppimäärästä, kuten vuosiluokan oppimäärän, suorittaneelle annetaan todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä.

Jos perusopetuksen koko oppimäärä on suoritettu erityisessä tutkinnossa, annetaan todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Todistuksiin merkitään samat yleistiedot kuin päättötodistukseen. Suoritetuista oppiaineista merkitään oppiaineen nimi, oppimäärä sekä arvosana.

Oppivelvollisen on suoritettava hyväksytysti kaikki perusopetuksen oppimäärään kuuluvat yhteiset oppiaineet saadakseen todistuksen perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

LUKU 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki LIITE OPH-4606-2022

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki ja opiskeluhoito muodostavat kokonaisuuden⁴³. Tässä osiossa määrätään perusopetuslain mukaisesta oppimisen ja koulunkäynnin tuesta. Opiskeluhoitoa käsitellään omassa osiossaan.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki sekä opiskeluhoito muodostavat kokonaisuuden.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden arviointi ja tarvittavan tuen tarjoaminen kuuluvat jokaisen opettajan työhön ja kaikkiin opetustilanteisiin. Tuki rakennetaan opettajien sekä tarvittaessa muiden asiantuntijoiden yhteistyönä oppilaan ja huoltajien kanssa.

7.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Näistä oppilas voi saada kerrallaan vain yhden tasoista tukea. Perusopetuslaissa säädettyjä tukimuotoja ovat esimerkiksi tukiopeus, osa-aikainen erityisopetus, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet. Näitä tukimuotoja voi käyttää kaikilla kolmella tuen tasolla sekä yksittäin että samanaikaisesti toisiaan täydentävinä. Oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, pitkäjänteisesti suunniteltua ja tuen tarpeen mukaan muuttuvaa. Tukea annetaan niin kauan sekä sen tasoisena ja muotoisena kuin se on tarpeellista.

Opetuksen ja tuen järjestämisen lähtökohtana ovat sekä kunkin oppilaan että opetusryhmän vahvuudet ja oppimis- ja kehitystarpeet. Huomiota tulee kiinnittää oppimisen esteettömyyteen sekä oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tunnistamiseen. Oppimisen ja koulunkäynnin tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja oppimisympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Opetusta ja tukea suunniteltaessa on otettava huomioon, että tuen tarve voi vaihdella tilapäisestä jatkuvaan, vähäisestä vahvempaan tai yhden tukimuodon tarpeesta useamman tukimuodon tarpeeseen.

Tuen tehtävänä on ehkäistä ongelmien monimuotoistumista ja syvenemistä sekä pitkäaikaisvaikutuksia. On huolehdittava oppilaan mahdollisuuksista saada onnistumisen kokemuksia oppimisessa ja ryhmän jäsenenä toimimisessa sekä tuettava oppilaan myönteistä käsitystä itsestään ja koulutyöstä. Pedagoginen asiantuntemus ja opettajien sekä muiden tuen ammattihenkilöiden monialainen yhteistyö tuen tarpeen havaitsemisessa, arvioinnissa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa on tärkeää. Yhteistyöhön kulloinkin osallistuvat ammattihenkilöt harkitaan tapauskohtaisesti.

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä^[1]. Tuen tarpeen varhaiseksi havaitsemiseksi oppilaiden oppimisen edistymistä ja koulunkäynnin tilannetta tulee arvioida jatkuvasti. Ensimmäiseksi tarkastellaan koulussa käytössä olevia toimintatapoja, opetusjärjestelyjä ja oppimisympäristöjä sekä niiden soveltuvuutta oppilaalle. Tarkastelun pohjalta arvioidaan, voidaanko näitä muuttamalla toteuttaa oppilaalle aikaisempaa paremmin sopivia pedagogisia ratkaisuja. Arvioinnissa ja tuen suunnittelussa hyödynnetään mahdollisten muiden arviointien tuloksia ja otetaan huomioon oppilaalle aiemmin annettu tuki.

Tuki annetaan oppilaalle ensisijaisesti omassa opetusryhmässä ja koulussa erilaisin joustavin järjestelyin, ellei oppilaan etu tuen antamiseksi välttämättä edellytä oppilaan siirtämistä toiseen opetusryhmään tai kouluun. Erityisesti huolehditaan tuen jatkumisesta lapsen siirtyessä esiopetuksesta perusopetukseen, perusopetuksen sisällä sekä oppilaan siirtyessä perusopetuksesta toiselle asteelle.

[1]Perusopetuslaki 30 § 1 mom. (642/2010)

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Oppiminen ja koulunkäynnin tuki Toivakassa

Toivakan perusopetuksen oppilaat saavat tarvitsemansa oppimisen ja koulunkäynnin tuen ensisijaisesti omassa lähikouluissaan.

Joustava, erityisen tuen pienryhmä (JOPI) sijaitsee Toivakan koulukeskuksessa.

Muuta joustavaa perusopetusta kuvataan luvussa 5.4. Opetuksen järjestämistapoja.

Tuen järjestelyt suunnitellaan ja toteutetaan oppilaan yksilölliset tarpeet huomioiden. Tuen tarpeen varhainen tunnistaminen ja oikea-aikaisesti aloitetut tukitoimet ovat ratkaisevia oppilaan oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin turvaamisessa.

Varhaista tukea annetaan ja ennaltaehkäisevää työtä tehdään kaikissa Toivakan kunnan esi- ja perusopetuksen opetusryhmissä sekä lisäksi laaja-alaisten erityisopettajien yksilö-, pari-, pienryhmä-, ja samanaikaisopetuksena.

Oppilas integroituu mahdollisuuksiensa mukaan yleisopetuksen opetusryhmään ja saa pienemmässä ryhmässä opiskelulle tukea yleensä vain osan aikaa ja niissä opintokokonaisuuksissa, joissa vaikeuksia on ja yksilöllisempi tuki häntä hyödyttää.

Oppilaalla on oikeus saada laadukasta perusopetusta sekä tarvitsemaansa ohjausta ja tukea oppimiseensa ja koulunkäyntiinsä kaikkina työpäivinä omassa lähikouluissaan niin pitkään kuin tuki on siellä riittävää. Laadukkaalla perusopetuksella ehkäistään oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksia ja niiden kasautumista. Oppimista, koulunkäyntiä ja yhteisöllisyyttä tukeva toimintakulttuuri on opetuksen järjestämisen perusta. Monipuolisten pedagogisten menetelmien ja oppimisympäristöjen hyödyntäminen ovat osa ennaltaehkäisevää toimintaa, samoin kuin tunne- ja vuorovaikutustaitoja tukevien menetelmien käyttäminen sekä joustavat opetusjärjestelyt.

Opetuksen ja tuen järjestämisessä tehdään aina yhteistyötä paitsi oppilaan, myös hänen huoltajiensa kanssa. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan mahdollisimman selkeää ja avointa tietoa tarvittavista perusopetuksen tukimuodoista ja -mahdollisuuksista. Oppilas osallistuu itseään koskevien asioiden käsittelyyn ikätasonsa ja edellytystensä mukaisesti siten, että oppilaan oma osuus kasvaa siirryttäessä ylempille vuosiluokille. Tuki järjestetään oppilaiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti opettajien ja tarvittaessa moniammatillisena yhteistyönä. Oppilaiden oppimista ja kouluhyvinvointia seurataan ja arvioidaan koulupäivän aikana tapahtuvana arviointina sekä normatiivisia seulonta- ja arviointityökaluja käyttäen. Saatua arviointitietoa hyödynnetään yksittäisen oppilaan tuen tarpeen havaitsemiseksi ja tuen järjestämiseksi sekä koko koulu yhteisön hyvinvoinnin kehittämiseksi.

Opetushenkilöstö arvioi oppilaan tuen tarvetta, suunnittelee tukea ja tukee oppimista yhteistyössä oppilaan asian edellyttämien opiskeluhoillon ammattihenkilöiden kanssa. Opiskeluhoiltoa käsitellään tarkemmin luvussa 8.

Oppilaan tuen tarpeen niin edellyttäessä kootaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa monialainen asiantuntijaryhmä tukea tai opiskeluhoiltoa varten. Oppilaan saaman tuen portaan muuttuessa pedagogiset asiakirjat, pedagoginen arvio ja pedagoginen selvitys käsitellään tarvittavien opiskeluhoillon ammattihenkilöiden kanssa. Oppilaan oppimissuunnitelman tai HOJKS:n laadintaan ja päivittämiseen opiskeluhoillon ammattihenkilöt voivat osallistua tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan ja huoltajan kanssa sovitulla tavalla.

Nivel- ja siirtymävaiheissa tehdään tiivistä yhteistyötä ja tiedonsiirto lähettävän ja vastaanottavan tahon kesken.

Nivelvaiheessa oppilasta lähettävällä opettajalla on päävastuu yhteistyön käynnistymisestä ja tiedon siirtymisestä seuraaville opettajille.

Perusopetuksessa järjestettävän tuen taso määrityy oppilaan kokonaistilanteen mukaan ja se voi oppilaan tarpeen mukaan olla yleistä, tehostettua tai erityistä tukea. Opetuksen eriyttäminen on kaikkeen opetukseen kuuluva ensisijainen keino ottaa huomioon oppilaiden erilaisuus. Tällöin keskiössä ovat eri oppilaille ominaiset oppimistavat, työskentelyn rytmi, erilaiset valmiudet ja kiinnostuksen kohteet. Lisäksi huomioidaan itsetuntoon ja motivaatioon kytkeytyvät tarpeet. Opetusta voidaan eriyttää opiskelun laajuuden, syvyyden ja etenemisnopeuden vaihtelulla.

Opetuksen erilaisten tukipalvelujen tulee lähtökohtaisesti olla kaikkien oppilaiden saatavilla.

On tärkeää tukea oppilaan kokemusta tasavertaisesta osallisuudesta omaan ryhmään ja kouluun. Monenlaiset oppijat kasvattavat kaikkia suvaitsevaan, oikeudenmukaiseen ja erilaisuuden huomioivaan vuorovaikutukseen.

Yleisen, tehostetun ja erityisen tuen muotoja ovat muun muassa tukiopeutus, osa-aikainen erityisopetus, erilaiset joustavat opetusjärjestelyt, avustajapalvelut ja erilaiset oppilashuollon palvelut. Tuki järjestetään yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa.

Yhtenäinen opinpolku Toivakassa

Varhaiskasvatuksesta esiopetukseen edetään yhtenäisellä opinpolulla joustavasti ja tehdään tiivistä yhteistyötä.

Tuen tarpeiden mahdollisimman varhainen havaitseminen ja tukeminen edistävät tehokkaasti lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Tehokkaita tuen keinoja ovat opetuksen eriyttäminen, joustavat pedagogiset ryhmittelyt, tiimi- ja/tai samanaikaisopetus sekä tukiopeutus sekä huoltajien ja koulun välinen yhteistyö ja moniammatillinen yhteistyö. Oppimisen tukitoimien seuranta ja ohjaus on jatkuvaa ja toimii opetuksen suunnittelun ja järjestämisen perustana. Lasta/oppilasta koskevan tiedon siirron tulee olla saumatonta ja lapsen asioita edistävää.

Tuki jakautuu kolmeen vaiheeseen: yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisessä pyritään varhaiseen tunnistamiseen ja puuttumiseen, jotta voidaan ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia sekä ongelmien monimuotoistumista ja syvenemistä.

Esiopetusta annetaan molemmilla kouluilla, joten yhtenäinen opinpolku toteutuu Toivakassa erityisen luontevasti.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen jatkuvuus ja tietojen siirtyminen*) nivelvaiheissa

	varhaiskasvatuksesta esiopetukseen	esiopetuksesta 1. luokalle	6. luokalta 7. luokalle	perusopetuksesta toiselle asteelle
tammikuu	Tehostettua tai erityistä tukea saavan lapsen kouluasioissa pidetään ensimmäinen palaveri jo tammikuussa (varhaiskasvatuksen opettaja ja varhaiserityisopettaja, esiopettaja ja perusopetuksen laaja-alainen erityisopettaja).	Tehostettua tai erityistä tukea saavan lapsen kouluasioissa pidetään ensimmäinen palaveri jo tammikuussa (varhaiskasvatuksen opettaja ja varhaiserityisopettaja, esiopettaja ja perusopetuksen laaja-alainen erityisopettaja).		
maalis-huhtikuu	Tarvittaessa palaveri, jossa lapsen perhe, varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, esiopettaja ja tuleva luokanopettaja sekä koulun erityisopettaja tapaavat ja tarpeelliset tiedot siirretään.	Tarvittaessa palaveri, jossa lapsen perhe, varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, esiopettaja ja tuleva luokanopettaja sekä koulun erityisopettaja tapaavat ja tarpeelliset tiedot siirretään.	Yläluokkien erityisopettaja ja opinto-ohjaaja tutustuvat tuleviin 7. luokkalaisiin jo 6. luokan aikana.	
	Varhaiskasvatuksesta esiopetukseen lapsen varhaiskasvatussuunnitelma (VASU) siirtyy vanhempien luvalla esiopettajalle. Tarvittaessa käydään tiedonsiirtopalaveri tai henkilökohtainen oppimissuunnitelma HOJKS-palaveri. Seurakunnan kerho-ohjaaja siirtää tarvittaessa vanhempien luvalla olennaiset tiedot esiopettajalle. Tuleville esikoululaisille ja heidän huoltajilleen järjestetään keväällä tutustumispäivä.	Esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä lapsen esiopetuksen suunnitelma siirtyy vanhempien luvalla tulevalle luokanopettajalle. Tarvittaessa järjestetään tiedonsiirtopalaveri tai HOJKS-palaveri. Tuleville koululaisille ja heidän huoltajilleen järjestetään keväällä tutustumispäivä sekä tuleville 1. luokkalaisten huoltajille vanhempainilta.	Alaluokilta yläluokille siirryttäessä luokanopettaja ja erityisopettaja siirtävät tarvittavat koulunkäynnin kannalta olennaiset tiedot luokanvalvojalle, yläluokkien erityisopettajalle ja opinto-ohjaajalle. Erityisopettaja ja opinto-ohjaaja käyvät keväällä tutustumassa kaikkiin kuudennen luokan oppilaisiin.	Peruskoulusta toiselle asteelle siirryttäessä oppilaan tiedot tehostetun ja erityisen tuen tarpeesta siirretään huoltajan luvalla.

*)Tiedonsiirrossa siirtyviä tietoja hyödynnetään uuden oppimissuunnitelman tai henkilökohtaisen oppimissuunnitelman (HOJKS:n) laadinnassa.

Normatiivinen testaaminen

Esiopetuksessa esiopettaja tai erityisopettaja tekevät oppimisvalmiuksiin liittyviä havaintoja ja testejä.

Alkuopetuksessa luokanopettaja ja erityisopettaja tekevät äidinkielen ja matematiikan normatiivisia testejä.

Lukuvuositain oppilaiden lukutaitoa, kirjoitustaitoa ja matematiikan taitoja havainnoidaan ja kartoitetaan testein.

Yhteistyö, vastuu ja työnjako

Vastuu oppilaan tuen järjestämisestä, oppimisen seurannasta ja arvioinnista on sillä, joka pääsääntöisesti oppilasta opettaa kyseisessä oppiaineessa.

Luokanopettajalla/luokanvalvojalla on aina päävastuu oppilaasta, mutta oppilaan opetustiimi on mukana tuen asioissa.

Erilaisia yhteistyötahoja ovat mm. kouluterveydenhoitaja, koulupsykologi, koulukuraattori, koululääkäri, terapeutit ja neuvola. Yhteistyötahojen vastuut ja toimenkuvat on kuvattu tarkemmin opiskeluhuoltosuunnitelmassa.

Tarvittaessa konsultoidaan ja tehdään yhteistyötä mm. sosiaali- ja terveystoimen (myös seutukunta), sairaanhoitopiiriin, Niilo Mäki Instituutin, Oppimisen ohjauskeskus Valterin ja sairaalakoulujen kanssa.

Yhteistyö huoltajien kanssa

Yhteistyömuotoja ovat mm. tapaamiset, Wilma-viestit, puhelut, vanhempainillat ja -vartit sekä moniammatilliset palaverit.

Yhteistyön keskeiset kulmakivet muodostuvat matala kynnyksen yhteydestä huoltajien ja kodin välillä, "kasvatuskumppanuus", moniammatillisista palavereista.

Sovitut toimenpiteet kirjataan huolellisesti, samoin tukitoimien toteutus ja seuranta sekä tarvittavat jatkotoimenpiteet.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvät toimivaltuudet eri hallintopäätöksissä on rehtorilla, joka tekee hallinnollisen päätöksen, kun kyseessä ovat

erityinen tuki PoL 17 §
 oppiaineen opiskelusta vapauttaminen PoL 18 §
 oma opinto-ohjelma/ vuosiluokkiin sitomaton opetus PoA 11 §
 pidennetty oppivelvollisuus PoL 25 §
 erityiset opetusjärjestelyt esim. lyhennetty koulupäivä PoL 18 §, 31 §
 kuntoutus- ja terapiajärjestelyt kouluajana PoL 18 §

7.1.1 Ohjaus tuen aikana x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

7.1.1 Ohjaus tuen aikana LIITE OPH-4606-2022

Jokaisen opettajan tehtävänä on ohjata tukea tarvitsevaa oppilasta koulunkäynnissä ja eri oppiaineiden opiskelussa. Ohjaus liittyy kaikkiin opetustilanteisiin, oppiaineisiin ja oppilaalle annettavaan arviointipalautteeseen. Ohjauksen tavoitteena on, että tukea tarvitsevan oppilaan itseluottamus, itsearviointi- ja oppimaan oppimisen taidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Huomiota kiinnitetään oppilaan arjenhallinnassa, opintojen suunnittelu- ja opiskelutaidoissa tai yhteistyötilanteissa mahdollisesti ilmeneviin tuen tarpeisiin. Näitä taitoja vahvistetaan tarkoituksenmukaisilla ohjauksellisilla toimintatavoilla. Ohjauksella pyritään siihen, että oppilas oppii asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja ottamaan vastuuta opiskelustaan.

Ohjauksen näkökulma otetaan huomioon arvioitaessa oppilaan tarvetta sekä tehostettuun että erityiseen tukeen. Osana pedagogista arviota tai pedagogista selvitystä arvioidaan oppilaan aikaisemmin saaman ohjauksen riittävyys ja vaikutus sekä oppilaan tarpeet ohjaukseen jatkossa. Oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin kirjataan myös oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet. Ohjauksellista tukea suunniteltaessa tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaan ja huoltajan kanssa sekä hyödynnetään myös opiskeluhuollon ja oppilasta mahdollisesti avustavan henkilöstön asiantuntemusta.

Päätövaiheen ohjauksessa etsitään yhdessä oppilaalle soveltuvia jatko-opintomahdollisuuksia ja selvitetään oppilaan tarvitseman tuen jatkuminen toisella asteella. Perusopetuksen päätövaiheessa tukea tarvitsevalle oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee antaa tietoa ja mahdollisuus keskustella oppilaanohjaajan ja opiskeluhuoltopalvelujen eri asiantuntijoiden kanssa oppilaan jatkokoulutukseen liittyvistä erityisistä kysymyksistä.

³⁹ Perusopetusasetus 9 b § 2 mom. (1768/2009)

⁴⁰ Perusopetusasetus 9 b § 1 mom. (1768/2009)

⁴¹ Perusopetuslaki 32 §

⁴² Perusopetuslaki 29 § 7 mom. (163/2022)

⁴³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 6 § (1287/2013)

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Ohjaus on jokaisen opettajan tehtävä. Ohjauksen työskentelytapojen tulee kehittää oppilaan laaja-alaista osaamista ja tulevaisuuden taitojen kehittymistä. Päätövaiheen ohjauksesta vastaa opinto-ohjaaja.

Tehostettua tai erityistä tukea saavan oppilaan oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin on kirjattava ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet.

7.1.2 Kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

7.1.2 Kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana LIITE OPH-4606-2022

Opetus ja kasvatus tulee järjestää yhteistyössä huoltajien kanssa siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea⁴⁴. Kun oppilaalla on tuen tarvetta, kodin ja koulun yhteistyön merkitys korostuu. Yhteistyötapoja ja toimintamalleja kehitetään koko perusopetuksen ajalle ja koulunkäynnin nivelvaiheisiin. Koulun henkilöstön tulee tuntee säädökset ja määräykset, jotka liittyvät huoltajan kanssa tehtävään yhteistyöhön oppilaan tukeen liittyvissä asioissa. Huoltajalle annetaan tietoa niiden soveltamisesta koulun arjessa, esimerkiksi oppilasta koskevien asioiden käsittelystä, tietojensaannista ja niiden luovuttamisesta sekä salassapidosta. Koulun henkilöstön on tärkeää olla yhteydessä kotiin heti, kun oppilaalla ilmenee oppimisen tai koulunkäynnin ongelmia tai hänen hyvinvointinsa on vaarantumassa.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista, tuen kolmiportaisuudesta sekä käytettävissä olevista tukimuodoista. Huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Oppilaan edistymisen ja tuen tarpeen arviointi sekä tuen suunnittelu on osa kodin ja koulun säännöllistä yhteistyötä. Tavoitteena on toimia yhteisymmärryksessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Oppilas tai huoltaja ei voi kuitenkaan kieltäytyä perusopetuslaissa säädetyn tuen vastaanottamisesta. Oppilas voi tarvita myös yksilökohtaisen opiskeluhuollon tukea. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tuki perustuu vapaaehtoisuuteen ja edellyttää oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumusta (katso opiskeluhuollon osio).

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Kodin ja koulun yhteistyö on tasavertaista ja jatkuvaa vuorovaikutusta, jossa oppilaan omasta osallisuudesta häntä koskevien asioiden käsittelyyn huolehditaan. Yhteistyöstä kodin kanssa vastaa ensisijaisesti luokanopettaja, luokanvalvoja tai erityisluokanopettaja.

Tuen muodoista tiedotetaan koteihin koulujen ja luokan tasolla sekä tarvittaessa yksilöllisesti.

7.2 Yleinen tuki

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Laadukas perusopetus on perusta oppilaan oppimiselle ja hyvinvoinnille. Oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksia ehkäistään ennakolta esimerkiksi opetusta eriyttämällä, opettajien keskinäisellä sekä muun henkilöstön yhteistyöllä, ohjauksella sekä opetusryhmiä joustavasti muuntelemalla. Opetuksessa otetaan huomioon sekä ryhmän että yksittäisen oppilaan tarpeet.

Yleinen tuki on ensimmäinen keino vastata oppilaan tuen tarpeeseen. Tämä tarkoittaa yleensä yksittäisiä pedagogisia ratkaisuja sekä ohjaus- ja tukitoimia, joilla tilanteeseen vaikutetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa osana koulun arkea. Yleistä tukea annetaan heti tuen tarpeen ilmetessä, eikä tuen aloittaminen edellytä erityisiä tutkimuksia tai päätöksiä.

Tuen tarpeiden arviointi ja tarvittavan tuen antaminen kuuluvat kaikkiin kasvatus- ja opetustilanteisiin. Tuki järjestetään opettajien ja muun henkilöstön yhteistyönä. Oppilaan ja huoltajan kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Yleisen tuen aikana voidaan käyttää kaikkia perusopetuksen tukimuotoja lukuun ottamatta erityisen tuen päätöksen perusteella annettavaa erityisopetusta ja oppiaineiden oppimäärien yksilöllistämistä. Oppilaan tuen tarpeisiin vastataan esimerkiksi tukiovetuksella, osa-aikaisella erityisopetuksella tai ohjauksen keinoin.

Oppimissuunnitelmaa voidaan tarvittaessa käyttää osana yleistä tukea. Tällöin oppimissuunnitelma sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma. Pidemmälle edistyneen oppilaan opiskelua voidaan syventää ja laajentaa oppimissuunnitelman avulla.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Yleistä tukea saavat kaikki oppilaat osana laadukasta perusopetusta.

Yleinen tuki järjestetään suunnitelmallisesti oppilaan edistymistä seuraten hänen omassa opetusryhmässään työjärjestyksen kuuluvien oppituntien aikana tai oppituntien ulkopuolella.

Sopivat tukimuodot suunnitellaan ja järjestetään yhteistyössä ja vastavuoroisessa keskustelussa oppilaan, huoltajien, opettajien ja tarvittaessa muun henkilöstön kanssa.

Opetuksessa käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä, -materiaaleja ja oppimisympäristöjä, ja opetusta eriytetään. Oppilas saa tarvittaessa tukiovetusta, osa-aikaista erityisopetusta tai opiskeluhoillon tukea.

Oppilaalle tulee laatia oppimissuunnitelma, mikäli oppilaan tarvitsema tuki on hyvin säännöllistä ja kohdennettua.

Yleisen tuen oppimissuunnitelmaa hyödynnetään arvioitaessa tehostetun tuen tarvetta ja laadittaessa pedagogista arviota.

Kodin ja koulun yhteistyössä ja yleisen tuen tarpeen arvioinnissa sekä sopivien tukimuotojen suunnittelussa keskeistä on oppilaan ja huoltajien kuunteleminen ja vastavuoroinen keskustelu.

Tuen tarpeiden arviointi ja tarvittavan tuen tarjoaminen kuuluu jokaisen opettajan työhön ja kaikkiin opetustilanteisiin.

Yleisen tuen vaiheessa ovat käytettävissä kaikki samat tukimuodot kuin tehostetussa ja erityisessä tuessa.

Riittävän varhain annettava yleinen tuki ennaltaehkäisee ongelmien monimuotoistumista ja syvenemistä.

Oppilaan suunniteltu tuki, tuettava asia ja tavoite, käytettävät tukimuodot, tuen tarpeen syy sekä suunnitelma tuen toteuttamisesta ja huoltajan antama tuki kirjataan oppimissuunnitelmaan (YTO, sähköinen Wilma-lomake). Oppimissuunnitelman laatii oppilaan luokanopettaja, luokanvalvoja tai kyseessä olevan aineen aineenopettaja.

Oppimissuunnitelmaa voidaan käyttää, kun eriytetään ylempään vuosiluokan oppisisältöihin, valmistavan opetuksen oppilas siirtyy yleisopetukseen sekä joustavassa perusopetuksessa, mutta myös erityistilanteissa, kuten runsaiden poissaolojen vuoksi. Oppimissuunnitelmaan kirjataan toteutunut yleinen tuki ja sen toimivuus arvioidaan. Lomake on huoltajan ja oppilaan luettavissa Wilmassa.

Opetuksen eriyttäminen on ensisijainen keino huomioida oppilaiden tuen tarpeita.

Oppilaalla on oikeus saada tukiovetusta, kun hän on jäänyt jälkeen opinnoissa tai muutoin tarvitsee oppimiseen lyhytaikaista tukea.

Huom. Mikäli oppilaalla on tehostetun tuen oppimissuunnitelma tai erityisen tuen HOJKS, ei erillistä YTO-lomaketta täytetä, vaan kaikki oppilaan saama tuki kirjataan jo voimassaolevaan pedagogiseen asiakirjaan eli oppimissuunnitelmaan tai HOJKS:iin.

7.3 Tehostettu tuki x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

7.3 Tehostettu tuki LIITE OPH-4606-2022

Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, on pedagogiseen arvioon perustuen annettava tehostettua tukea hänelle tehdyn oppimissuunnitelman mukaisesti⁴⁵. Tehostettu tuki tulee järjestää laadultaan ja määrältään oppilaan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Tehostettua tukea annetaan silloin, kun yleinen tuki ei riitä, ja niin kauan kun oppilas sitä tarvitsee. Oppilaan tehostettu tuki suunnitellaan kokonaisuutena. Se on luonteeltaan vahvempaa ja pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki. Oppilas tarvitsee yleensä myös useampia tukimuotoja. Tehostettu tuki annetaan muun opetuksen yhteydessä joustavin opetusjärjestelyin.

Tehostetun tuen aikana voidaan käyttää kaikkia perusopetuksen tukimuotoja, lukuun ottamatta erityisen tuen päätöksen perusteella annettavaa erityisopetusta ja oppiaineiden oppimäärien yksilöllistämistä. Esimerkiksi osa-aikaisen erityisopetuksen, opintojen yksilöllisen ohjauksen ja kodin kanssa tehtävän yhteistyön merkitys korostuu tehostetun tuen aikana. Myös opiskeluhoillon osuutta oppilaan hyvinvoinnin edistäjänä ja ylläpitäjänä vahvistetaan.

Tuki järjestetään opettajien ja muun henkilöstön yhteistyönä. Tehostetun tuen aikana annettava tuki kirjataan oppimissuunnitelmaan. Oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävän yhteistyön merkitys korostuu. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä tulee seurata ja arvioida säännöllisesti tehostetun tuen aikana. Mikäli arvioinnin perusteella todetaan tuen tarpeen muuttuneen tai annettu tuki ei hyödytä oppilasta, päivitetään oppimissuunnitelma vastaamaan uutta tilannetta.

⁴⁴ Valtioneuvoston asetus (422/2012)

⁴⁵ Perusopetuslaki 16 a § 1 mom. (642/2010)

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Mikäli oppilas tarvitsee yleistä tukea laajempaa, pitkäaikaisempaa ja suunnitelmallisempaa tukea, hänen tukitoimiaan **tehostetaan**. Ennen tehostetun tuen aloittamista opettaja tai opettajat yhdessä laativat **pedagogiseen arvion**, jossa kuvataan oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanne koulun, oppilaan sekä huoltajien näkökulmista.

Tehostettuun tukeen siirtyminen käsitellään pedagogisen arvion perusteella moniammatillisesti yhteistyössä opiskeluhoollon ammattihenkilöiden kanssa. Samoin menetellään palattaessa tehostetusta tuesta takaisin yleiseen tukeen.

Yhteistyö oppilaan ja huoltajien kanssa on tärkeää sekä tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta.

Tehostetun tuen toteuttamiseksi laaditaan **oppimissuunnitelma**, jossa kuvataan oppilaan tarvitsema pedagoginen tuki ja sen järjestäminen. Suunnitelmaa arvioidaan ja tarkistetaan oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa aina tuen tarpeen muuttuessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. Oppimissuunnitelma kuvataan tarkemmin opetussuunnitelman perusteissa luvussa 7.3.2.

Tehostetussa tuessa oleva oppilas on oikeutettu kaikkiin yleisen tuen tukimuotoihin ja niitä käytetään suunnitelmallisesti, säännöllisesti, pitkäjänteisesti ja useita tukimuotoja hyödyntäen niin kauan kun oppilas tehostettua tukea tarvitsee. Korostuvat osa-aikainen erityisopetus, opintojen yksilöllinen ohjaus ja kodin kanssa tehtävä yhteistyö.

Elleivät tavanomaiset oppimisen ja koulunkäynnin tukimuodot riittää, voidaan oppilaan oppimissuunnitelmassa määritellä oppiaineeseen tai -aineisiin **erityiset painoalueet**. Tavoitteena on auttaa oppilasta saavuttamaan opinnoissa etenemisen kannalta oppiaineen keskeiset sisällöt ja samalla vahvistaa oppimaan oppimisen taitoja. Erityiset painoalueet muodostetaan oppilaan oman vuosiluokan kaikkein keskeisimmistä sisällöistä.

Tehostettua tukea tulee toteuttaa riittävän pitkään, jotta oppilaalle annettujen tukitoimien vaikuttavuutta ja vahvuutta voidaan arvioida. Arvioinnissa otetaan kantaa tukimuotojen sopivuuteen ja oppilaan tarvitseman tuen tasoon jatkossa. Oppilas voi siirtyä takaisin yleiseen tukeen, jatkaa tehostetussa tuessa samoilla tai muunnelluilla tukitoimilla tai siirtyä erityiseen tukeen. Tehostetun tuen oppimissuunnitelmaa hyödynnetään arvioitaessa erityisen tuen tarvetta ja laadittaessa pedagogista selvitystä.

7.3.1 Pedagoginen arvio x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

7.3.1 Pedagoginen arvio LIITE OPH-4606-2022

Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon. Kirjallisessa pedagogisessa arvioissa kuvataan

- oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanne koulun, oppilaan sekä huoltajan näkökulmista
- oppilaan saama yleinen tuki ja arvio eri tukimuotojen vaikutuksista
- oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet
- arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, ohjauksellisilla, opiskeluhoollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä oppilasta voidaan tukea
- arvio tehostetun tuen tarpeesta.

Yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa on tärkeää sekä tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta. Oppilaan opettaja tai opettajat yhdessä laativat kirjallisen pedagogisen arvion. Tarvittaessa arvion laatimisessa käytetään myös muita asiantuntijoita. Pedagogisen arvion laatimisessa hyödynnetään oppilaalle jo mahdollisesti osana yleistä tukea laadittua oppimissuunnitelmaa. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, hyödynnetään niitä huoltajan luvalla.

Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen takaisin yleisen tuen piiriin käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti yhteistyössä opiskeluhoollon ammattihenkilöiden kanssa⁴⁶. Käsiteltävä koskevat tiedot kirjataan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla, esimerkiksi kirjallisesti laadittuun pedagogiseen arvioon.

⁴⁶ Perusopetuslaki 16 a § (1288/2013)

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Mikäli oppilaalle on tehty esiopetuksessa pedagoginen arvio ja päätös tehostetun tuen antamisesta, varhaiserityisopettaja osallistuu koulutulokkaan oppimissuunnitelman laadintaan.

Oppilaan luokanopettaja tai -valvoja on vastuussa laatimaan yhteistyössä erityisopettajan kanssa Wilmaan **pedagogisen arvion** oppilaan tuen tarpeesta opiskeluhoollon konsultoiden (monialaisuus). Oppilas ja huoltaja osallistuvat pedagogisen arvion tekemiseen. Arvion pohjaksi pyydetään myös muilta oppilasta opettavilta opettajilta tietoa oppilaan edistymisestä opinnoissa ja koulunkäynnissä.

Pedagoginen arvio ja muistio sen monialaisesta käsittelystä ovat oppilaan ja huoltajan luettavissa Wilmassa.

Pedagogisessa arvioissa määritellään, millaista tukea oppilas tarvitsee jatkossa oppimiseen ja koulunkäyntiin. Tämän vuoksi on tärkeää, että opettaja, joka oppilasta pääasiassa opettaa tai jonka oppiaineessa tuen tarve on ilmennyt, on vahvasti mukana pedagogisen arvion tekemisessä. Myös oppilasta opettava laaja-alainen erityisopettaja osallistuu monialaiseen käsittelyyn. Aloitteen pedagogisesta arviosta tehnyt opettaja laatii **oppimissuunnitelman** yhteistyössä erityisopettajan ja muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa.

Oppilaan tuen tarpeen vähentyessä, opettaja pyytää oppilasta opettavilta opettajilta tietoa oppilaan edistymisestä opinnoissa ja koulunkäynnissä. Tämän jälkeen opettaja keskustelee asiasta oppilaan ja huoltajan kanssa. Opettajat ja erityisopettaja tekevät pedagogisen arvion, joka käsitellään monialaisesti. Mikäli oppilas ei tarvitse enää tehostettua tukea, tehdään siitä pedagoginen päätös ja oppilas saa tarvittaessa jatkossa yleistä tukea.

Yhteistyö oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa on tärkeä tuen selvittämisen, suunnittelun ja toteuttamisen eri vaiheissa.

7.3.2 Tehostetun tuen oppimissuunnitelma x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

7.3.2 Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana LIITE OPH-4606-2022

Tehostetun tuen aikana oppilaalle järjestettävä tuki kirjataan oppimissuunnitelmaan⁴⁷. Oppimissuunnitelma on opetussuunnitelmaan perustuva kirjallinen suunnitelma oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tavoitteista, tarvittavista opetusjärjestelyistä sekä oppilaan tarvitsemasta tuesta ja ohjauksesta.

Tavoitteena on turvata oppilaalle edellytykset edetä opinnoissaan ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppimissuunnitelma tukee kunkin opettajan oman työn suunnittelua ja opettajien keskinäistä sekä kodin kanssa tehtävää yhteistyötä. Oppimissuunnitelmasta huoltaja saa itselleen tietoa ja voi siten paremmin tukea lastaan. Suunnitelma antaa pohjan oppilaan edistymisen arvioinnille.

Tehostettua tukea varten tehtävä oppimissuunnitelma perustuu pedagogisessa arviossa tuotettuun tietoon. Oppimissuunnitelma on laadittava, ellei siihen ole ilmeistä estettä, yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa⁴⁸. Laatumiseen osallistuvat tarvittaessa myös muut asiantuntijat. Oppilaan osuus suunnittelussa kasvaa siirryttäessä perusopetuksen ylemmille luokille. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, niitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla. Oppimissuunnitelman laatimisen yhteydessä sovitaan tavoitteiden toteutumisen seurannasta ja suunnitelman tarkistamisen aikataulusta. Lisäksi oppimissuunnitelma tarkistetaan vastaamaan tuen tarvetta aina oppilaan tilanteen muuttuessa.

Tehostettua tukea varten laadittavan oppimissuunnitelman tulee sisältää seuraavat tiedot sen mukaan kuin oppilaan opetuksen ja tuen järjestäminen edellyttää:

Oppilaskohtaiset tavoitteet

- oppilaan näkemys tavoitteistaan ja kiinnostuksen kohteistaan
- oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät vahvuudet, oppimisvalmiudet sekä erityistarpeet
- oppilaan oppimiseen, työskentely- ja vuorovaikutustaitoihin sekä koulunkäyntiin liittyvät tavoitteet

Pedagogiset ratkaisut

- oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut
- oppilaan tukeen liittyvät ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, opiskelustrategiat, työskentelytavat ja kommunikointitavat
- oppilaalle annettava tukiopetus ja osa-aikainen erityisopetus
- opiskelun erityiset painoalueet eri oppiaineissa
- oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- opiskeluhoitopalvelujen ja muiden asiantuntijoiden antama tuki ja eri toimijoiden vastuunjako
- opetukseen osallistumisen edellyttämien perusopetuslain mukaisten tulkitsemis- ja avustajapalveluiden, muiden opetuspalveluiden, apuvälineiden ja kuntoutuspalveluiden järjestäminen sekä eri toimijoiden vastuunjako

⁴⁷ Perusopetuslaki 16 a § 3 mom. (642/2010)

⁴⁸ Perusopetuslaki 16 a § 1 mom. (642/2010)

- yhteistyön toteuttaminen oppilaan ja huoltajan kanssa, huoltajan tarjoama tuki
- **Tuen seuranta ja arviointi**
- oppimissuunnitelman tavoitteiden toteutumisen seuranta, toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi sekä arviointiajankohdat
- oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävä arviointi oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanteesta sekä oppilaan itsearviointi
- arvioinnissa käytettävät menetelmät, joiden avulla oppilas voi osoittaa osaamistaan hänelle sopivin tavoin
- oppimissuunnitelman tarkistaminen ja sen ajankohta
- suunnitelman laatimiseen osallistuneet henkilöt

Oppimissuunnitelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Pedagogisen arvion pohjalta laaditaan tehostetun tuen oppimissuunnitelma yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien opettajien kanssa. Päävastuu **oppimissuunnitelman** laadinnasta on aloitteen pedagogisesta arviosta tehneellä luokan-/ aineenopettajalla. Oppimissuunnitelma laaditaan yhteistyössä erityisopettajan ja muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa.

Oppimissuunnitelmaan kirjataan tuen antamisen kesto (alkamis- ja päättymisajankohta), tuen tavoitteet ja käytännön toimenpiteet sekä seuranta.

Tehostettu tuki annetaan muun opetuksen yhteydessä joustavin keinoin. Tehostettuun tukeen siirtyminen ei ole edellytys jonkun tukimuodon saamiseksi, sillä kaikki tukimuodot ovat käytettävissä myös yleisessä tuessa. Tehostetun tuen vaiheessa osa-aikaisen erityisopetuksen, opintojen yksilöllisen ohjauksen ja kodin kanssa tehtävän yhteistyön määrä kasvaa. Myös oppilashuollon osuutta tuessa vahvistetaan. Tehostettua tukea annetaan niin kauan kuin oppilas sitä tarvitsee.

Opiskelun erityisiä painoalueita käytetään, mikäli oppilas ei pysty annetusta tuesta huolimatta selviytymään oppiaineen yleisistä tavoitteista. Oppilasta autetaan ottamaan haltuun opinnoissa etenemisen kannalta välttämättömät sisällöt. Erityisiä painoalueita käytettäessä **ei karsita oppiaineen tavoitteita vaan oppisisältöjä**. Painoalueet eivät siis voi olla alempien vuosiluokkien tavoitteita tai sisältöjä. Painoalueeksi valitut sisällöt kuvataan oppilaan oppimissuunnitelmassa kuten myös se, mitä muuta tukea oppilas saa ja minkälaisin tavoin hän voi osoittaa osaamisensa. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen sisällöistä oppimissuunnitelmaan kirjatut painoalueet edustavat. Oppilaalle ja huoltajalle tulee selvittää, miten valittujen sisältöjen hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Oppilaan opettaja laatii oppimissuunnitelman yhdessä oppilaan, huoltajan ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa. Oppilaalle suunniteltu tuki kirjataan Wilmassa oppimissuunnitelmaan. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä seurataan säännöllisesti. Oppimissuunnitelma tarkastetaan vähintään kerran

lukuvuodessa, jolloin kirjataan toteutunut tuki ja arvioidaan sen riittävyys ja oppilaan edistyminen. Syyslukukauden alussa oppimissuunnitelma päivitetään eli suunnitellaan tuki lukuvuodelle edellisen lukuvuoden arvioinnin pohjalta. Oppimissuunnitelmat tulee päivittää lokakuun loppuun mennessä. Oppimissuunnitelman uudelle lukuvuodelle avaava luokanopettaja tai -valvoja kirjaa siihen kaikki oppilasta opettavat opettajat, jotta he saavat luku- ja muokkausoikeuden oppimissuunnitelmaan.

Tehostettua tukea saavat oppilaat opiskelevat pääsääntöisesti yleisopetuksen ryhmissä.

Vuosiluokkakokonaisuuksissa oppilaalla tulee olla riittävästi aikaa saavuttaa vuosiluokkakokonaisuuden oppimisen tavoitteet.

7.4 Erityinen tuki

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Erityistä tukea annetaan niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muuten. Erityisen tuen tehtävänä on antaa oppilaalle kokonaisvaltaista ja suunnitelmallista tukea niin, että oppilas voi suorittaa oppivelvollisuutensa ja saa pohjan opintojen jatkamiselle peruskoulun jälkeen. Oppilaan itsetuntoa, opiskelumotivaatiota ja mahdollisuutta kokea onnistumisen ja oppimisen iloa vahvistetaan. Samoin tuetaan oppilaan osallisuutta ja vastuunottoa opiskelusta.

Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta ja muusta oppilaan tarvitsemasta, perusopetuslain mukaan annettavasta tuesta^[1]. Erityisopetus ja oppilaan saama muu tuki muodostavat järjestelmällisen kokonaisuuden. Käytävissä ovat kaikki perusopetuslain mukaiset tukimuodot. Erityinen tuki järjestetään joko yleisen tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä. Erityistä tukea saava oppilas opiskelee joko oppiaineittain tai toiminta-alueittain. Mikäli oppilas opiskelee oppiaineittain, hän opiskelee eri oppiaineissa joko yleisen tai yksilöllistetyn oppimäärän mukaisesti.

Sellaiselle oppilaalle, jolle on tehty erityisen tuen päätös, annetaan erityisopetusta hänelle laaditun henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti. Erityisopetukseen sisältyvillä pedagogisilla ratkaisuilla pyritään ensisijaisesti turvaamaan oppilaan oppiminen. Pedagogiset ratkaisut voivat liittyä esimerkiksi opetukseen ja työtapoihin tai valittaviin materiaaleihin ja välineisiin. Nämä vaihtelevat oppimisen tavoitteiden ja sisältöjen sekä oppilaan henkilökohtaisten tarpeiden mukaisesti. Oppilaalla on perusopetuslain mukaan oikeus saada oppimisensa tueksi tukiovetusta ja osa-aikaista erityisopetusta myös osana erityisopetusta.

Oppimista tukevien erityisopetuksen pedagogisten ratkaisujen lisäksi erityistä tukea saavalla oppilaalla on oikeus myös muuhun tukeen. Tällaista muuta tukea ovat esimerkiksi ohjaus, yksilökohtainen oppilashuolto, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet.

[1] Perusopetuslaki 17 § 1 mom. (642/2010)

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Erityisen tuen tehtävänä on tarjota oppilaalle kokonaisvaltaista ja suunnitelmallista tukea niin, että oppilas voi suorittaa oppivelvollisuutensa ja saa pohjan opintojen jatkamiselle peruskoulun jälkeen.

Rehtori tekee erityisestä tuesta hallintopäätöksen, joka perustuu opettajan laatimaan pedagogiseen selvitykseen huoltajien kuulemisen jälkeen. Erityisen tuen antamiseksi oppilaalle laaditaan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Erityisen tuen järjestämisprosessissa päävastuu on luokanopettajalla- tai valvojalla sekä erityisopettajalla, yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa.

Erityisen tuen päätös tarkistetaan, kun kuntaan muuttaa erityisen tuen piirissä oleva oppilas. Pedagoginen selvitys tehdään mielellään kahden kuukauden kuluessa muuttamisesta ja aloitteen selvityksen tekemiseen tekee oppilaan opettamisesta vastaava henkilö (luokanopettaja, -valvoja tai erityisluokanopettaja).

7.4.1 Pedagoginen selvitys x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

7.4.1 Pedagoginen selvitys LIITE OPH-4606-2022

Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on tehtävä oppilaasta pedagoginen selvitys⁴⁹. Yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa on tärkeää sekä tuen tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta. Opetuksen järjestäjän päättämä toimitelin, viranhaltija tai työntekijä hankkii

- oppilaan opetuksesta vastaavilta opettajilta kirjallisen selvityksen oppilaan oppimisen etenemisestä
- opiskeluhoitopalveluiden ammattihenkilöiden kanssa moniammatillisena yhteistyönä tehdyt kirjallisen selvityksen oppilaan saamasta tehostetusta tai erityisestä tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta.

Näiden kahden selvityksen perusteella opetuksen järjestäjä tekee kirjallisen arvion oppilaan erityisen tuen tarpeesta. Selvitysten ja niiden pohjalta laaditun arvion muodostamaa kokonaisuutta kutsutaan pedagogiseksi selvitykseksi.⁵⁰

Kirjallisessa pedagogisessa selvityksessä kuvataan

- oppilaan oppimisen eteneminen
- oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanne koulun, oppilaan sekä huoltajan näkökulmista
- oppilaan saama tehostettu tai erityinen tuki ja arvio eri tukimuotojen vaikutuksista
- oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet
- arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, ohjauksellisilla, opiskeluhoollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä oppilasta voidaan tukea
- arvio erityisen tuen tarpeesta
- arvio ja perustelut sille, tarvitseeko oppilas yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän.

Pedagogisen selvityksen laatimisessa hyödynnetään oppilaasta aiemmin laadittua pedagogista arviota ja oppilaan oppimissuunnitelmaa. Jos oppilas on jo saanut erityistä tukea, hyödynnetään aiemmin laadittua pedagogista selvitystä ja HOJKSia. Pedagogisen selvityksen lisäksi erityisen tuen päätöksen

⁴⁹ Perusopetuslaki 17 § 3 mom. (642/2010) ja hallintolaki (434/2003) 34-36 §

⁵⁰ Perusopetuslaki 17 § 3 mom. (642/2010)

valmistelemiseksi tulee tarvittaessa hankkia muita lausuntoja, kuten psykologinen tai lääketieteellinen lausunto tai vastaava sosiaalinen selvitys. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, myös niitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Oppilaan ja huoltajan kuuleminen on välttämätöntä pedagogisen selvityksen laatimisen yhteydessä.

Kaikilta oppilasta opettavilta opettajilta kootaan kirjallinen selvitys oppimisen etenemisestä sekä hyödynnetään olemassa olevia psykologisia tai lääketieteellisiä lausuntoja tai vastaavaa sosiaalista selvitystä. Selvitykseen ei välttämättä tarvita lääkärin tai psykologin lausuntoa.

Pedagogisen selvityksen tulee sisältää erilliset perusteet yksilöllistämislle kussakin oppiaineessa. Jokaisen oppiaineen kohdalla arvioidaan erikseen voiko oppilas opiskella oppiainetta yleisen oppimäärän mukaan, opetuksen erityisiä painoalueita käyttäen vai tuleeko oppimäärä yksilöllistää.

Tämän jälkeen erityisopettaja laatii yhdessä luokanopettajan tai -valvojan kanssa kirjallisen selvityksen oppilaan saamasta tehostetusta tai erityisestä tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta. Selvitysten tiedot kootaan pedagogiseen selvitykseen Wilmaan ja huoltajien sekä oppilaan itsensä kuulemisesta huolehditaan.

Käsittelyn pohjalta koulun rehtori tekee päätöksen erityisen tuen antamisesta tai sen päättymisestä.

7.4.2 Erityisen tuen päätös

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Erityisen tuen antamiseksi opetuksen järjestäjän tulee tehdä kirjallinen päätös. Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa. Päätös erityisestä tuesta tehdään hallintolain mukaisesti^[1]. Erityisen tuen päätöksessä tulee päättää oppilaan pääsääntöinen opetusryhmä, mahdolliset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä muut tarvittavat palvelut sekä tarvittaessa oppilaan opetuksen poikkeava järjestäminen^[2]. Päätökseen on liitettävä valitusosoitus, sillä huoltajat voivat hakea siihen muutosta valittamalla^[3]. Päätös on aina perusteltava^[4]. Päätöksen perustelut sisältyvät pedagogiseen selvitykseen ja mahdollisiin lausuntoihin.

Yleensä erityisen tuen päätös tehdään, jos todetaan, ettei oppilaan saama tehostettu tuki ole riittänyt. Erityisen tuen päätös voidaan tehdä myös ennen esi- tai perusopetuksen alkamista tai esi- tai perusopetuksen aikana ilman sitä edeltävää pedagogista selvitystä ja oppimisen tehostetun tuen antamista, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvon perusteella ilmenee, että oppilaan opetusta ei vamma, sairauden, kehityksessä viivästyminen tai tunne-elämän häiriön taikka muun vastaavan erityisen syyn vuoksi voida antaa muuten^[5]. Jos erityisen tuen päätös tehdään perusopetuksen aikana ilman tehostetun tuen antamista, tulee sen perustua oppilaan tilanteen uudelleen arviointiin esimerkiksi onnettomuuden tai vakavan sairauden seurauksena.

Erityisen tuen tarpeellisuus tulee tarkistaa toisen vuosiluokan jälkeen sekä ennen seitsemännelle vuosiluokalle siirtymistä^[6]. Päätös tulee tarkistaa myös aina oppilaan tuen tarpeen muuttuessa sellaisissa asioissa, joista päätetään erityisen tuen päätöksessä. Tarkistamista varten oppilaasta tehdään uusi pedagoginen selvitys. Mikäli tarpeen todetaan jatkuvan, erityisestä tuesta tehdään uusi päätös. Mikäli katsotaan, että oppilas ei enää tarvitse erityistä tukea, tulee tuen lopettamisesta tehdä päätös. Tällöin oppilaalle ryhdytään antamaan tehostettua tukea.

[1] Hallintolaki (434/2003)

[2] Perusopetuslaki 17 § 2 mom. (642/2010)

[3] Hallintolainkäyttölaki (586/1996) 14 § ja perusopetuslaki 42 § 2 mom. (642/2010)

[4] Hallintolaki 45 § 1 mom.

[5] Perusopetuslaki 17 § 4 mom. (642/2010)

[6] Perusopetuslaki 17 § 2 mom. (642/2010)

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Oppiaineen oppimäärä yksilöllistetään, mikäli oppiaineen keskeisiin sisältöihin liittyvien tavoitteiden saavuttaminen hyväksytysti ei **tuesta huolimatta** ole oppilaalle mahdollista. **Oppiaineita saa erityisen tuen oppilaalla yksilöllistää vain, jos oppilas ei kykene opiskelemaan opetuksen erityisiä painoalueita käyttäen.**

Yksilöllistettyjen oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt johdetaan oppiaineen luokka-asteen omista tavoitteista, mutta myös alempien luokkien tavoitteita ja sisältöjä voidaan soveltaa. Ne tulee kuvata selkeästi, konkreettisesti ja riittävän yksityiskohtaisesti HOJKSissa, sillä oppilaan opetus ja arviointi pohjautuu niihin. Oppilaan erityisopettaja yhdessä oppiaineen opetuksesta vastaavan opettajan kanssa laatii edellä mainitut HOJKSin tavoitteet ja sisällöt yhdessä huoltajan ja oppilaan kanssa.

Yksilöllisten tavoitteiden asettamisen lisäksi oppilasta tuetaan erilaisilla pedagogisilla järjestelyillä ja tarvittaessa eri tukimuodoilla, mitkä kaikki kuvataan HOJKSissa. Erityisen tuen oppilaat opiskelevat yleisopetuksen ryhmissä, mikäli se oppilaan oppimisen ja kasvun kannalta paras vaihtoehto. Pääsääntöinen opetusryhmä kirjataan HOJKSiin.

Erityisen tuen tarkistamiseen (vuosiluokat 2. ja 6.) liittyvä pedagoginen selvitys tehdään huhti-toukokuussa ja hallintopäätös tulee olla tehtynä lukuvuoden päätyessä.

7.4.3 Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

7.4.3 Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma LIITE OPH-4606-2022

Erytystä tukea koskevan päätöksen toimeenpanemiseksi oppilaalle on laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Suunnitelmasta tulee ilmetä oppilaan erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen.⁵¹ Kaikki erityistä tukea saavan oppilaan tuki kirjataan HOJKSiin. Se on kirjallinen suunnitelma oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tavoitteista, sisällöistä, käytettävistä opetusjärjestelyistä, pedagogisista menetelmistä ja oppilaan tarvitsemasta tuesta ja ohjauksesta.

Erytystä tukea varten tehtävä HOJKS perustuu pedagogisessa selvityksessä tuotettuun tietoon ja erityisen tuen päätöksen sisältöön. HOJKSin laatimisessa voidaan hyödyntää oppilaalle osana tehostettua tukea tehtyä oppimissuunnitelmaa. Jos oppilas on jo saanut erityistä tukea, hyödynnetään aiemmin laadittua pedagogista selvitystä ja HOJKSia. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, niitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla. Oppilaan opettajat laativat suunnitelman yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa, ellei siihen ole ilmeistä estettä.⁵² Laatimiseen osallistuvat tarvittaessa myös muut asiantuntijat.

Erytystä tukea varten laadittavan HOJKSin tulee sisältää seuraavat tiedot sen mukaan kuin oppilaan opetuksen ja tuen järjestäminen edellyttää:

Oppilaskohtaiset tavoitteet

- oppilaan näkemys tavoitteistaan ja kiinnostuksen kohteistaan
- oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät vahvuudet, oppimisvalmiudet sekä erityistarpeet
- oppilaan oppimiseen, työskentelytaitoihin sekä koulunkäyntiin liittyvät tavoitteet
- oppilaan kehitykseen, kuten sosioemotionaalisiin tai motorisiin taitoihin liittyvät tavoitteet
- oppiaineet ja aineryhmät sekä valinnaiset opinnot, joita oppilas opiskelee sekä oppiaineiden vuosiviikkotuntimäärät

Pedagogiset ratkaisut

- oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut
- oppilaan tukeen liittyvät ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, opiskelustrategiat, työskentelytavat ja kommunikointitavat
- oppilaalle annettava tukiopeus ja osa-aikainen erityisopetus
- opiskelun erityiset painoalueet eri oppiaineissa
- oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

Opetuksen järjestäminen

51 Perusopetuslaki 17 § (642/2010)

52 Perusopetuslaki 17 § (642/2010)

- oppilaan opetuksen järjestäminen muun opetuksen yhteydessä ja/tai erityisluokalla
- muun opetuksen yhteydessä opiskelevalle oppilaalle samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena annettava erityisopetus
- erityisluokalla opiskelevalle oppilaalle nimetty yleisopetuksen yhteistyöluokka ja suunnitelma oppilaan opiskelusta tässä luokassa
- oppilaan koulukuljetusten järjestelyt ja vastuut sekä suunnitelma kuljetusta odottavan oppilaan ohjatusta toiminnasta ja valvonnasta

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- opiskeluhoitopalveluiden ja muiden asiantuntijoiden antama tuki ja eri toimijoiden vastuunjako
- erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisten tulkitsemis- ja avustajapalveluiden, muiden opetuspalveluiden, apuvälineiden ja kuntoutuspalveluiden järjestäminen sekä eri toimijoiden vastuunjako
- yhteistyön toteuttaminen oppilaan ja huoltajan kanssa, huoltajan tarjoama tuki
- oppilaan mahdollinen osallistuminen aamu- ja iltapäivätoimintaan ja kuvas yhteistyöstä toiminnan järjestäjän kanssa

Tuen seuranta ja arviointi

- HOJKSin tavoitteiden toteutumisen seuranta, toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi sekä arviointiajankohdat
- oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävä arviointi oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanteesta sekä oppilaan itsearviointi
- oppimisen arvioinnissa käytettävät menetelmät, joiden avulla oppilas voi osoittaa osaamistaan hänelle sopivin tavoin
- HOJKSin tarkistaminen ja sen ajankohta
- suunnitelman laatimiseen osallistuneet henkilöt

Mikäli oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, HOJKSiin kirjataan edellä mainittujen yleisten kohtien lisäksi

- luettelo niistä oppiaineista, joissa oppilaalla on yksilöllistetty oppimäärä
- yksilöllistettyjen oppiaineiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskeltavien oppiaineiden arviointi suhteessa HOJKSissa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin

Mikäli oppilas opiskelee toiminta-alueittain, HOJKSiin kirjataan edellä mainittujen yleisten kohtien lisäksi

- toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan yksilölliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt toiminta-alueittain
- oppilaan edistymisen arviointi suhteessa HOJKSissa hänelle määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin toiminta-alueittain

Henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia. HOJKSiin voidaan liittää huoltajan antamat yksilöidyt tiedonsiirtoluvat.

HOJKS tulee tarkistaa tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa, oppilaan tarpeiden mukaiseksi. Sitä muutetaan aina oppilaan tuen tarpeen tai opetuksen tavoitteiden muuttuessa. Jos erityisen tuen antaminen päätetään lopettaa, oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma tehostetun tuen antamiseksi.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Erytisopettaja ja muut oppilasta opettavat opettajat laativat yhteistyössä oppilaan sekä huoltajan kanssa henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) pedagogisen selvityksen pohjalta Wilmaan.

HOJKS on pedagoginen asiakirja, johon voivat kaikki oppilasta opettavat opettajat tehdä kirjauksia lukuvuoden aikana.

Erytisopettaja avaa HOJKSin uuden lukuvuoden alkaessa ja antaa luku- ja kirjoitusoikeudet niille opettajille, jotka oppilasta opettavat.

Kaikki oppilaan saama pedagoginen tuki tulee kirjata HOJKSiin.

Asiantuntijalausuntojen pohjalta voidaan tehdä pedagogisia ratkaisuja oppilaan tuen järjestämiseksi.

HOJKSiin kirjataan lyhyesti oppilaalle tehty tutkimus, tutkijan nimi ja ajankohta, mutta ei tutkimustuloksia.

Oppilaan opettaja tai oppiaineen opetuksesta vastaava opettaja laatii edellä mainitut HOJKSin sisällöt. Oppisisällöt ja opetusjärjestelyt tulee kuvata **selkeästi, konkreettisesti ja riittävän yksityiskohtaisesti** HOJKSissa, sillä oppilaan opetus ja arviointi pohjautuu niihin. (Esimerkiksi pelkkä maininta e-kirjan käytöstä ei riitä oppisisällön kuvaukseksi).

Yksilöllistetyn oppiaineen arvioi opettaja, joka on opettanut oppilaalle kyseistä oppiainetta.

7.4.4 Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetus järjestetään ottaen huomioon oppilaiden edellytykset ja se voi perustua erilaajuisiin oppimääriin^[1]. Ensisijaisena tavoitteena on tukea oppilaan opiskelua siten, että yleisen oppimäärän mukaiset tavoitteet on mahdollista saavuttaa kaikissa oppiaineissa.

Eri oppiaineissa ilmeneviä vaikeuksia voidaan ennaltaehkäistä ja oppimista tukea erilaisilla eriyttämisen keinoilla ja perusopetuslaissa säädetyillä tukimuodoilla. Jos oppilaalle määritellään opiskelun erityiset painoalueet jossakin oppiaineessa, hän voi keskittyä opiskelussa tämän oppiaineen keskeisiin sisältöihin. Tällöin oppilas opiskelee oppiainetta vielä yleisten tavoitteiden mukaisesti ja hänen suorituksensa arvioidaan suhteessa yleiseen oppimäärään. Mikäli edes oppiaineen keskeisiin sisältöihin liittyvien tavoitteiden saavuttaminen hyväksytysti ei tuesta huolimatta ole oppilaalle mahdollista, oppiaineen oppimäärä voidaan yksilöllistää. Esimerkiksi kieli- ja kulttuuritausta, poissaolot, motivaation puute, puutteellinen opiskelutekniikka tai käyttäytymisen haasteet eivät sellaisenaan voi olla syynä oppimäärän yksilöllistämiseen, vaan oppilasta tulee tukea näissä asioissa.

Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen merkitsee oppilaan oppimiselle asetettavan tavoitetaso määrittelemistä hänen edellytystensä mukaiseksi. Tavoitteiden tulee kuitenkin olla oppilaalle riittävän haasteellisia. Oppimäärän yksilöllistämistä määrätään erityisen tuen päätöksessä. Pedagoginen selvitys sisältää erilliset perustelut yksilöllistämiseksi kussakin oppiaineessa. Jokaisen oppiaineen kohdalla arvioidaan erikseen, voiko oppilas opiskella oppiainetta yleisen oppimäärän mukaan vai tuleeko oppiaineen oppimäärä yksilöllistää. Jos yksilöllistettyjen oppiaineiden määrää on tarpeen myöhemmin lisätä tai vähentää, tehdään uusi pedagoginen selvitys ja sen pohjalta uusi erityisen tuen päätös.

Yksilöllistetyn oppimäärän tavoitteet ja sisällöt johdetaan oppiaineen luokka-asteen yleisistä tavoitteista ja sisällöistä, myös alempien luokkien tavoitteita ja sisältöjä voidaan soveltaa. Ne kuvataan riittävän selkeästi ja yksityiskohtaisesti oppilaan HOJKSissa. Tämä on tärkeää, koska oppilaan opetus ja arviointi toteutetaan HOJKSiin kirjatun perusteella kyseisessä oppiaineessa. Oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa HOJKSissa määriteltyihin, hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaan opiskelua tuetaan lisäksi erilaisilla pedagogisilla järjestelyillä ja tarvittaessa eri tukimuodoilla. Kunkin oppiaineen opetuksesta vastaava opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä, laativat edellä mainitut HOJKSin sisällöt.

Jos oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, varustetaan kyseisen oppiaineen numeroarvosana ja sanallinen arvio tähdellä (*) sekä opintojen aikaisessa että päättöarvioinnissa. Todistuksen lisätietoja -kohtaan tulee maininta siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan. Sanallista arviointia voidaan käyttää numeroarvioinnin sijasta kaikilla vuosiluokilla ja myös päättötodistuksessa.

Oppimäärän yksilöllistäminen on ensisijainen vaihtoehto ennen oppilaan vapauttamista oppimäärän suorittamisesta. Vapauttamiseen oppimäärän opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja se perustuu jokaisen oppilaan kohdalla yksilölliseen harkintaan. Vapauttamisesta oppiaineen opiskelusta tehdään hallintopäätös perusopetuslain 18§:n perusteella. Jos oppilaalla on erityisen tuen päätös, vapauttamisesta päätetään erityisen tuen päätöksessä. Pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden oppiaineiden opiskelusta vapauttamisesta on säädetty erityissäännöksissä^[2]. Oppilaalle, joka on muutoin kuin tilapäisesti vapautettu jonkin aineen opiskelusta, tulee järjestää vastaavasti muuta opetusta tai ohjattua toimintaa^[3].

Oppiaineen oppimäärien yksilöllistäminen ja oppiaineesta vapauttaminen tehdään yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Heille tulee selvittää näiden toimenpiteiden vaikutukset jatko-opintoihin.

[1] Perusopetuslaki 3 § 2 mom. (477/2003) ja 11 § 1 mom. (453/2001)

[2] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 9 § 2 mom.

[3] Perusopetusasetus 5 § 1 mom.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Rehtori tekee päätöksen oppilaan mahdollisesta oppimäärän opiskelusta vapauttamisesta. Päätöstä edeltää opettajan ja erityisopettajan keskustelu huoltajan ja oppilaan kanssa. Keskustelussa käydään läpi oppiaineesta vapauttamisen vaikutus jatko-opintoihin.

Oppilaan koulunkäyntiä voidaan tukea myös vapauttamalla oppilas tilapäisesti osasta opetusta. Ennen päätöstä tilapäisestä vapauttamisesta, oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä tuetaan pedagogisen järjestelyin ja monialaisen yhteistyön keinoin. Opettaja ja erityisopettaja keskustelevat huoltajan ja oppilaan kanssa tilapäisestä opetuksesta vapauttamisesta. Rehtori tekee päätöksen tilapäisestä opetuksesta vapauttamisesta asiantuntijalausannon pohjalta.

Mikäli oppilaalla on erityisen tuen päätös, vapauttamisesta päätetään erityisen tuen päätöksessä tai sen päivityksessä. Vapauttaminen vaatii pedagogisen selvityksen tekemisen, mikäli oppilaan HOJKSia ei ole hiljattain päivitetty eikä vapauttamispäätöksen liitteenä ole lääkärin lausuntoa.

7.4.5 Pidennetty oppivelvollisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Jos perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta perusopetuslaissa säädettyä aikaisemmin[1]. Oppivelvollisuus päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai kun pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan oppivelvollisuuden alkamisesta on kulunut 11 vuotta[2]. Esiopetus voi pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä oleville oppilaille annettavassa erityisopetuksessa kestää yhden tai kaksi vuotta[3]. Tarkoitus on vahvistaa oppilaan valmiuksia niin, että hän selviytyisi opiskelustaan perusopetuksessa mahdollisimman hyvin.

Pidennetyt oppivelvollisuuden piiriin kuuluvat vaikeasti vammaiset lapset. Myös vaikea sairaus voi olla syynä pidennettyyn oppivelvollisuuteen.[4] Päätös pidennetyt oppivelvollisuudesta tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Lapselle tehdään tällöin myös päätös erityisestä tuesta. Lapselle laaditaan HOJKS esiopetuksen alkaessa. Lapsella on oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna oikeus saada esiopetusta [5]. Pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä olevalla lapsella tämä oikeus alkaa sen vuoden syyslukukauden alussa, jolloin lapsi täyttää viisi vuotta. Päätös oppivelvollisuuden pidentämisestä tarvitaan ennen esiopetuksen alkua, jotta oikeus siihen voi toteutua.

Lapsen ohjautuminen riittävän varhain tuen piiriin edellyttää yhteistyötä eri hallintokuntien välillä. Lapsen huoltajalle tulee antaa ajoissa tietoa pidennetyt oppivelvollisuuden eri vaihtoehdoista ja valinnan vaikutuksista. Huoltaja päättää, osallistuu lapsi oppivelvollisuutta edeltävään esiopetukseen. Esiopetuksen kesto ja perusopetuksen aloittaminen tulee suunnitella lapsen edistymisen, tuen tarpeen ja kokonaistilanteen perusteella.

Pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden opetus voidaan järjestää vaihtoehtoisesti kolmella eri tavalla:

- Lapsi aloittaa oppivelvollisuutta edeltävässä esiopetuksessa sinä vuonna, kun hän täyttää viisi vuotta, jatkaa toisen vuoden oppivelvollisuuden suorittamiseen kuuluvassa esiopetuksessa ja aloittaa tämän jälkeen perusopetuksen.
- Lapsi aloittaa pidennettyyn oppivelvollisuuteen kuuluvan esiopetuksen sinä vuonna, kun hän täyttää kuusi vuotta ja opiskelee esiopetuksessa yhden vuoden, minkä jälkeen hän aloittaa perusopetuksen.
- Lapsi aloittaa pidennettyyn oppivelvollisuuteen kuuluvan esiopetuksen sinä vuonna, kun hän täyttää kuusi vuotta ja opiskelee esiopetuksessa kaksi vuotta. Tällöin lapsi aloittaa perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin eli sinä vuonna, kun hän täyttää kahdeksan vuotta. Perusopetuksen myöhemmästä aloittamisesta on tehtävä erillinen hallintopäätös.[6]

Oppilaan tarve pidennettyyn oppivelvollisuuteen arvioidaan erityisen tuen päätöksen tarkistamisen yhteydessä. Jos todetaan, ettei oppilas enää kuulu pidennetyt oppivelvollisuuden piiriin, tehdään päätös pidennetyt oppivelvollisuuden päättämisestä, jonka jälkeen oppilas kuuluu yleisen oppivelvollisuuden piiriin. Tarvittaessa oppilaalle voidaan edelleen antaa erityistä tukea.

[1] Perusopetuslaki 25 § 2 mom.

[2] Perusopetuslaki 25 § 1 mom.

[3] Perusopetuslaki 9 § 2 mom.

[4] Hallituksen esitys Eduskunnalle koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 86/1997)

[5] Perusopetuslaki 26 a § 1 mom. (1288/1999)

[6] Perusopetuslaki 27 §

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Pidennetyt oppivelvollisuuden piiriin kuuluvat vaikeasti vammaiset lapset.

Päätöksen pidennetyt oppivelvollisuudesta tekee rehtori sinä vuonna kun lapsi täyttää 5 vuotta, ennen oppivelvollisuuden alkamista. Samassa yhteydessä lapselle tehdään myös päätös erityisestä tuesta.

Pidennetty oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, kun lapsi täyttää kuusi vuotta ja se kestää 11 vuotta. Pidennetyt oppivelvollisuuden tarkoituksena on vahvistaa lapsen valmiuksia niin, että hän selviytyisi opiskelustaan perusopetuksessa mahdollisimman hyvin.

Lapsen ohjautuminen riittävän varhain tuen piiriin edellyttää monialaista yhteistyötä huoltajien ja eri toimijoiden välillä. Toimijoita ovat varhaiskasvatuksen, koulun ja oppilashuollon työntekijät sekä muut tarvittavat asiantuntijat.

Huoltajaa ja lasta on aina kuultava opetuksen järjestämisestä ja heille on esiteltävä kaikki mahdolliset vaihtoehdot. Opetuksen järjestäjä päättää lopullisen koulupaikan ja siihen liittyvät tuen järjestelyt.

Erityisen tuen päätökseen kirjataan mm. opiskelutapa (ainejakoisesti ja/tai toiminta-alueittain). Myös muut yleisestä opetussuunnitelmasta poikkeavat menettelytavat ja asiat kirjataan tuen päätökseen ja ne määritellään tarkemmin HOJKSissa.

Jos oppilas ei enää tarvitse pidennettyä oppivelvollisuutta, rehtori tekee hallintopäätöksen pidennetyt oppivelvollisuuden päättämisestä ja siitä, että oppilas siirtyy yleisen oppivelvollisuuden piiriin.

7.4.6 Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden opetus voidaan järjestää oppiainejaon sijasta toiminta-alueittain^[1]. Myös muulla tavoin vammaisen tai vakavasti sairaan oppilaan opetus voi olla oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä perusteltua järjestää toiminta-alueittain^[2]. Opetuksen järjestämisestä oppiainejaon sijasta toiminta-alueittain päätetään erityisen tuen päätöksessä^[3]. Opetus järjestetään toiminta-alueittain vain kun todetaan, ettei oppilas kykene opiskelemaan edes oppiaineiden yksilöllistettyjä oppimääriä. Toiminta-alueet ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot.

Toiminta-alueittain järjestävän opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tietoja ja taitoja, joiden avulla hän suoriutuu mahdollisimman itsenäisesti elämässään. Opetuksen suunnittelun lähtökohdista ovat oppilaan vahvuudet. Koulupäivän eri tilanteita hyödynnetään oppimisessa, ja oppimisympäristöä kehitetään toimivaksi ja oppilasta motivoivaksi. Oppilaan yksilölliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä oppilaan edistymisen arviointi kuvataan HOJKSissa kullekin toiminta-alueelle. Tavoitteet asetetaan siten, että ne ovat saavutettavissa olevia ja oppilaalle mielekkäitä.

Toiminta-alueet voivat sisältää jonkin yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, jos oppilaalla on vahvuuksia tässä oppiaineessa. Opetuksen toteuttamisessa eri toiminta-alueiden sisältöjä voidaan yhdistää. Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa tuetaan oppilaan kokonaiskehitystä sekä edistetään ja ylläpidetään oppilaan toimintakykyä. Opetus suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Lisäksi tehdään opettajien keskinäistä sekä muun henkilöstön ja eri asiantuntijoiden välistä yhteistyötä.

Motoristen taitojen oppimisen tavoitteena on vahvistaa oppilaan kehon hahmotusta, edistää kokonais- ja hienomotoristen taitojen kehittymistä sekä antaa mahdollisuuksia monipuolisesti harjoitella taitoja arjen eri tilanteissa. Motoristen taitojen opetuksen tulee sisältää motoristen toimintojen suunnittelun ja ohjauksen, tasapainon, koordinaation, rytmin, kestävyuden ja lihasvoiman kehittämiseen liittyviä osa-alueita.

Kommunikaatiotaitojen oppimisen lähtökohdista on vuorovaikutuksen muodostuminen ja sen pohjalle rakentuva kommunikoinnin ymmärtämisen ja tuottamisen harjoittelu. Tavoitteena on, että oppilas on vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa, tulee ymmärretyksi ja ymmärtää itsekin muita ryhmän oppilaita ja aikuisia. Oppilaalle turvataan mahdollisuus käyttää itselleen tarkoituksenmukaisia tapoja kommunikoida. Oppilaalla tulee olla tarvittaessa käytettävissään vaihtoehtoisia kommunikaatiokeinoja. Kielen ja kommunikaation opetus sisältää kielellistä tietoisuutta, ilmaisua, käsite- ja sanavarastoa, viittomien, merkkien, symbolien, kirjainten ja sanojen tunnistamista ja käyttöä sekä ajattelua kehittäviä osa-alueita. Kommunikaatiotaitoja harjoitellaan eri tilanteissa koulupäivän aikana.

Sosiaalisten taitojen oppimisen tavoitteena on oppilaan ryhmässä toimimisen taitojen ja osallisuuden kehittyminen. Opetuksen tulee sisältää erilaisissa ympäristöissä toimimista sekä vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjoittelua tukevia osa-alueita. Oppilaan itsetuntemusta ja oppimismotivaatiota tuetaan luomalla edellytykset onnistumisen kokemuksiin ja vahvistamalla myönteistä sosiaalisen oppimisen ilmapiiriä.

Kognitiivisten taitojen oppimisen tavoitteena on, että oppilas aktivoituu ja oppii käyttämään aistejaan ympäröivän todellisuuden hahmottamiseen. Opetuksen tulee tukea oppimiseen, muistamiseen ja ajattelemiseen liittyvien prosessien kehittymistä. Kognitiivisten taitojen oppimisen tulee sisältää aistien stimulointia ja harjoittamista, valinnan, luokittelun, ongelmanratkaisun ja päätöksenteon sekä syy-seuraussuhteen oppimista edistäviä osa-alueita. Oppimisen tavoitteena on kehittää lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisten taitojen perusvalmiuksia. Oppiaineiden sisällöistä voidaan saada aineistoa kognitiivisten taitojen oppimiseen.

Päivittäisten taitojen oppimisen tavoitteena on lisätä oppilaan aktiivista osallistumista ympäristönsä toimintaan sekä edistää omatoimisuutta ja itsenäistymistä. Opetuksen tulee sisältää terveyttä ja turvallisuutta, arjen taitoja, asumista ja ympäristössä liikkumista sekä vapaa-ajan viettoa käsitteleviä osa-alueita. Päivittäisten taitojen harjoittelu luo mahdollisuuksia motoristen taitojen, kielen ja kommunikaation, tieto- ja viestintäteknologisten taitojen, sosiaalisten sekä kognitiivisten taitojen kehittymiselle ja harjoittelulle. Ne puolestaan vahvistavat päivittäisten taitojen hallintaa.

Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa arviointi tapahtuu toiminta-alueittain. Arviointi annetaan aina sanallisena. Mikäli jokin toiminta-alue sisältää yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, tämä voidaan kuvata osana sanallista arviointia tai todistuksen liitteessä.

[1] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 9 § 3 mom.

[2] Perusopetuslaki 18 § 1 mom.

[3] Perusopetuslaki 17 § 2 mom. (642/2010)

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Toiminta-alueittain opiskelusta päätetään rehtorin tekemässä erityisen tuen hallintopäätöksessä. Opetuksen toiminta-alueita ovat *motoriset taidot, kommunikaatiotaidot, sosiaaliset taidot, kognitiiviset taidot ja päivittäiset taidot*. Toiminta-alueet koostuvat pienemmistä osa-alueista muodostaen laajempia kokonaisuuksia. Toiminta-alueiden yksilölliset tavoitteet ja sisällöt määritellään HOJKSissa. Tavoitteet asetetaan oppilaalle saavutettavissa oleviksi. Arvioiti kohdistuu taitojen ja kehityksen edistymiseen. Arvioinnissa huomioidaan lapsen vamma tai sairauden aiheuttamat esteet oppimiselle.

7.5 Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

7.5.1 Tukiovetus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaalla, joka on tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan tai muutoin tarvitsee oppimisessaan lyhytaikaista tukea, on oikeus saada tukiovetusta^[1]. Tukiovetus tulee aloittaa heti, kun oppimiseen tai koulunkäyntiin liittyvät vaikeudet on havaittu, jotta oppilas ei jäisi pysyvästi jälkeen opinnoissaan. Tukiovetuksella voidaan ehkäistä vaikeuksia ennakolta. Tukiovetusta tulee järjestää suunnitelmallisesti sekä niin usein kuin on tarpeen.

Tukiovetukselle on ominaista yksilöllisesti suunnitellut tehtävät, ajankäyttö ja ohjaus. Tukiovetuksen järjestämisessä tulee käyttää monipuolisia menetelmiä ja materiaaleja, joiden avulla voidaan löytää uusia tapoja lähestyä opittavaa asiaa. Ennakoivassa tukiovetuksessa uusiin opittaviin asioihin perehdytään jo etukäteen. Tukiovetuksella voidaan vastata myös poissaoloista johtuviin tuen tarpeisiin.

Koulutyö tulee suunnitella siten, että jokaisella oppilaalla on tarvittaessa mahdollisuus osallistua tukiovetukseen. Tukiovetusta annetaan joko oppilaan työjärjestyksen mukaisten, sellaisten oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy, tai oppituntien ulkopuolella. Erilaisia joustavia ryhmittelyjä voidaan käyttää

tukiopetuksen toteuttamisessa.

Aloitteen tukiopetuksen antamisesta oppilaalle tekee ensisijaisesti opettaja, sen voi tehdä myös oppilas tai huoltaja. Jokaisen opettajan tehtävänä on seurata oppilaan oppimista ja kasvua sekä mahdollista tuen tarpeen ilmenemistä. Tukiopetusta pyritään järjestämään yhteisymmärryksessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Heille annetaan tietoa tukiopetuksen toteuttamistavoista ja merkityksestä oppimiselle ja koulunkäynnille, sekä oppilaan velvollisuudesta osallistua hänelle järjestettyyn tukiopetukseen.

Tukiopetusta voidaan antaa tuen kaikilla tasoilla. Osana pedagogista arviota ja selvitystä arvioidaan oppilaan aikaisemmin saaman tukiopetuksen riittävyys ja vaikutus sekä oppilaan tarpeet tukiopetukseen jatkossa. Oppimissuunnitelmaan ja HOJKSiin kirjataan myös tukiopetuksen tavoitteet ja antaminen.

[1] Perusopetuslaki 16 § 1 mom. (642/2010)

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Tukiopetusta antaa ensisijaisesti luokanopettaja / aineenopettaja tai ainetta opettava opettaja. Oppilasta opettava opettaja arvioi tukiopetuksen tarpeellisuuden. Myös oppilas itse tai huoltajat voivat ottaa yhteyttä opettajaan, mikäli havaitsevat tukiopetustarpeita.

Tukiopetuksessa voidaan hyödyntää myös etäyhteyksiä.

7.5.2 Osa-aikainen erityisopetus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia oppimisessaan tai koulunkäynnissään, on oikeus saada osa-aikaista erityisopetusta muun opetuksen ohessa[1]. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan oppilaille, joilla on esimerkiksi kielellisiä tai matemaattisiin taitoihin liittyviä vaikeuksia, oppimisvaikeuksia yksittäisissä oppiaineissa, vaikeuksia opiskelutaidoissa, vuorovaikutustaidoissa tai koulunkäynnissä. Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan oppimisedellytyksiä ja ehkäistä oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksia.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan joustavin järjestelyin samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena. Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteet ja sisällöt nivelletään oppilaan saamaan muuhun opetukseen. Osa-aikaisen erityisopetuksen toteuttamista suunnitellaan, sen tarvetta ja vaikutuksia arvioidaan opettajien keskinäisenä yhteistyönä sekä yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa.

Osa-aikaisen erityisopetuksen toteuttamistavoista tiedotetaan oppilaille ja huoltajille. Osa-aikaista erityisopetusta pyritään järjestämään yhteisymmärryksessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Heille annetaan tietoa sen merkityksestä oppimiselle ja koulunkäynnille, sekä oppilaan velvollisuudesta osallistua siihen.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan kaikilla tuen tasoilla. Tehostetun tuen aikana osa-aikaisen erityisopetuksen merkitys tukimuotona yleensä vahvistuu. Oppilas voi saada osa-aikaista erityisopetusta myös erityisen tuen aikana ja opiskellessaan erityisluokassa. Osana pedagogista arviota ja selvitystä arvioidaan oppilaan aikaisemmin saaman osa-aikaisen erityisopetuksen riittävyys ja vaikutus sekä oppilaan tarpeet osa-aikaiseen erityisopetukseen jatkossa. Oppimissuunnitelmaan ja HOJKSiin kirjataan myös osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteet ja antaminen.

[1] Perusopetuslaki 16 § 2 mom. (642/2010)

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Osa-aikainen erityisopetus tukee oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista. Pyrkimyksenä on vaikuttaa myönteisesti oppilaan työskentelytapoihin, opiskelutottumuksiin ja koulumotivaatioon. Osa-alaisen erityisopetuksen järjestelyjen lähtökohtana ovat oppilaiden yksilölliset tarpeet joko ennaltaehkäisevästi tai jo ilmenneiden vaikeuksien solmukohtia purkaen.

Opetus voi kohdentua kielellisten ja matemaattisten taitojen tukemiseen, sosioemotionaalisten taitojen tai toiminnanohjaus- ja opiskelutaitojen tai vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Erityisopettaja kartoittaa yhdessä luokan- tai aineenopettajien kanssa, ketkä tarvitsevat osa-aikaista erityisopetusta. Osa-aikainen erityisopetus suunnitellaan ja oppilaan oppimista arvioidaan opettajien yhteistyönä. Opetuksen järjestämisen suunnittelussa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös monialaisen asiantuntijaryhmän kanssa.

Jokaisella oppilaalla on tuen tasosta riippumatta oikeus saada osa-aikaisen erityisopettajan tukea sitä tarvitessaan

Osa-aikaista erityisopetusta järjestetään muun opetuksen yhteydessä samanaikaisopetuksena, oppiainepalkeissa pienryhmässä tai erityisestä syystä yksilöopetuksena. Lisäksi erityisopettaja konsultoi muita koulun opettajia tuen järjestämiseen liittyvissä kysymyksissä. Osa-aikaisen erityisopetuksen käyttäminen tukimuotona kirjataan tehostetun tuen oppilaiden osalta oppimissuunnitelmaan ja erityisen tuen oppilaiden osalta HOJKS:an. Osa-aikaisen erityisopetuksen toteuttamistavoista tiedotetaan oppilasta ja huoltajia. Resurssin kohdentumista tarkoituksenmukaisesti tarkastellaan koulun sisällä säännöllisesti ja muutoksia tehdään tarpeen mukaan joustavasti.

Kestoltaan tuki vaihtelee oppilaan tarpeiden mukaan lyhyistä jaksoista pitkäaikaiseen tukeen.

7.5.3 Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut sekä erityiset apuvälineet kaikilla tuen tasoilla[1]. Tarkoituksena on turvata oppilaalle oppimisen ja koulunkäynnin perusedellytykset, esteettömyys ja mahdollisuus vuorovaikutukseen kaikkina koulupäivinä.

Oppilaalle järjestetään tarvittaessa tulkitsemista esimerkiksi kuulovamman tai kielellisen erityisvaikeuden takia. Hän voi tarvita myös puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiokeinoja, kuten erilaisia symbolijärjestelmiä. Viittomakieltä käyttävien oppilaiden kommunikaation tukena voidaan tarvittaessa käyttää

viittomakielen tulkkiä tai viittomakielentaitoista avustajaa. Eriasteisesti kuulovammaisten oppilaiden kohdalla tulkkauksen menetelmä saattaa olla myös jokin muu kuin viittomakielen tulkkaus. Oppilaan kielellisen erityisvaikeuden takia käytetään puhevammaisten tulkkiä tai puhetta tukevia ja korvaavia menetelmiä hallitsevaa avustajaa. Myös opettaja voi tukea oppilaita kommunikoinnissa viittomien tai muiden symbolien avulla.

Opettajan tehtävänä on suunnitella, opettaa, antaa tukea sekä arvioida oppilaan ja koko ryhmän oppimista ja työskentelyä. Avustaja ohjaa ja tukee oppilasta päivittäisissä tilanteissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvien tehtävien suorittamisessa opettajan tai muiden tuen ammattihenkilöiden ohjeiden mukaisesti. Opettajat ja avustajat suunnittelevat ja arvioivat työtään yhdessä sekä tarvittaessa muun henkilöstön kanssa. On tärkeää, että työn- ja vastuunjako on selkeä.

Avustajan antama tuki edistää oppilaan itsenäistä selviytymistä ja omatoimisuutta sekä myönteisen itsetunnon kehittymistä. Avustajapalvelun tavoitteena on tukea yksittäistä oppilasta siten, että hän kykenee ottamaan yhä enemmän itse vastuuta oppimisestaan ja koulunkäynnistään. Avustajan antama tuki voidaan suunnata yksittäiselle oppilaalle tai koko opetusryhmälle.

Erytysten apuvälineiden tarve voi liittyä näkemiseen, kuulemiseen, liikkumiseen tai muuhun fyysiseen tarpeeseen. Se voi liittyä myös oppimisen erityistarpeisiin. Tällöin käytetään esimerkiksi erilaisia tietoteknisiä sovelluksia, äänikirjoja, matematiikan havainnollistamisen välineitä tai keskittymistä tukevia apuvälineitä. Oppilaan kanssa työskentelevät perehtyvät riittävästi opetuksen osallistumisen edellyttämien apuvälineiden käyttöön sekä ohjaavat oppilasta ja huoltajaa näiden käytössä yhteistyössä tuen muiden ammattihenkilöiden kanssa. Apuvälineitä käytetään suunnitelmallisesti ja niiden käyttöä ja tarvetta arvioidaan säännöllisesti.

Oppilaan kanssa työskentelevät suunnittelevat yhdessä opetuksen osallistumisen edellyttämien palvelujen ja apuvälineiden käytön eri oppimistilanteissa hyödyntäen tarvittaessa muita asiantuntijoita. Oppilaan tukeminen voi edellyttää erityisosaamista, jota oman koulun henkilöstöllä ei ole riittävästi. Tällöin hyödynnetään esimerkiksi oppimis- ja ohjauskeskusten oppilaille tarjoamia palveluja ja henkilöstölle suunnattua koulutusta ja konsultaatiota.

Opetuksen järjestäjä päättää tulkitsemis- ja avustajapalveluista sekä muista opetuspalveluista ja erityisistä apuvälineistä. Palveluiden ja apuvälineiden tarve ja määrä arvioidaan moniammatillisena yhteistyönä hyödyntäen oppilaan ja huoltajan antamia tietoja ja mahdollisten koulun ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoja. Tehostettua tukea saavan oppilaan palveluiden ja apuvälineiden tarve arvioidaan pedagogisessa arvioissa. Erytystä tukea saavan oppilaan palveluiden ja erityisten apuvälineiden tarve arvioidaan pedagogisessa selvityksessä ja niistä päätetään erityisen tuen päätöksessä. Yleistä ja tehostettua tukea saavalle oppilaalle mahdollisista palveluista ja erityisistä apuvälineistä tehdään hallintopäätös. Palveluiden ja apuvälineiden käyttö kuvataan oppimissuunnitelmassa tai HOJKSissa.

7.6 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

7.6 Paikallisesti päätettävät asiat LIITE OPH-4606-2022

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan tuen järjestäminen käytännössä mahdollisimman konkreettisesti alla olevissa asioissa.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset paikalliset linjaukset

- ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen puuttumisen toimintamallit (loppu omaksi kohdakseen)
- toiminta ja yhteistyö nivelvaiheissa
- oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden suunnitelmallinen seulonta tuen järjestämiseksi
- yhteistyö, vastuut ja työnjako opetustoimessa sekä muiden hallintokuntien kanssa
- yhteistyö opiskeluhuoltopalveluista vastaavien ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden kanssa tuen tarpeen arvioinnissa, tuen suunnittelussa, järjestämisessä sekä käytännön toteuttamisessa
- kotien kanssa tehtävän yhteistyön keskeiset toimintaperiaatteet oppimisen ja koulunkäynnin tuen kysymyksissä
- oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvät toimivaltuudet eri hallintopäätöksissä

Yleinen tuki

- yleisen tuen käytännön järjestäminen
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken
- yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa

Tehostettu tuki

- tehostetun tuen käytännön järjestäminen
- pedagogisen arvion laadintaan liittyvät käytänteet
- toimintatavat oppilaan tehostetun tuen aloittamisessa, toteuttamisessa ja päättämisessä
- oppimissuunnitelman laadintaan, arviointiin ja tarkistamiseen liittyvät käytänteet
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken pedagogisen arvion ja oppimissuunnitelman laadinnassa, tehostetun tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa
- menettelytavat ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa pedagogisen arvion ja oppimissuunnitelman laadinnassa, tehostetun tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa

Erytinen tuki

- erityisen tuen käytännön järjestäminen
- pedagogisen selvityksen laadintaan liittyvät käytänteet

- oppilaan ja huoltajan kuulemiseen liittyvä menettely
- erityisen tuen päätöksen tekeminen
- erityisen tuen päätöksen tarkistaminen
- toimintatavat, kun erityinen tuki päätetään lopettaa ja tuki jatkuu tehostettuna tukena
- HOJKSin laadintaan, arviointiin ja tarkistamiseen liittyvät käytänteet
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken pedagogisen selvityksen ja HOJKSin laadinnassa, erityisen tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa
- menettelytavat mahdollisten asiantuntijalausuntojen käytössä
- menettelytavat ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa pedagogisen selvityksen ja HOJKSin laadinnassa, erityisen tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa
- oppimäärän yksilöllistämiseen liittyvät toimintatavat osana pedagogisen selvityksen laadintaa, erityisen tuen päätöstä ja HOJKSin laatimista.
- pidennetyt oppivelvollisuuden järjestäminen
- lapsen ohjautuminen pidennetyt oppivelvollisuuden piiriin, monialainen yhteistyö prosessissa
- opetuksen käytännön järjestäminen
- yhteistyö esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen kanssa sekä muu yhteistyö, eri toimijoiden vastuut ja työnjako
- yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa
- eri oppiaineiden mahdollinen yhdistäminen oppiainekokonaisuuksiksi tai jakaminen osa-alueisiin sekä niiden tarkempi kuvaus
- tavoitteiden, sisältöjen ja menetelmien tarkempi kuvaus toiminta-alueittain

Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

- käytännön järjestäminen
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken
- oppilaalle ja huoltajille tiedottamiseen ja oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyvät toimintatavat

Opetussuunnitelmassa määritellään tulkitsemis- ja avustajapalveluihin sekä muihin opetuspalveluihin ja erityisiin apuvälineisiin liittyvät hallinnolliset käytänteet ja päätöksenteko opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla⁵³.

LUKU 8 Opiskeluhoolto x

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

8. Opiskeluhoolto LIITE OPH-4606-2022

Tässä luvussa määrätään perusopetuslain mukaisesti opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn opetuksen järjestäjän opiskeluhoolto-suunnitelman laatimisesta⁵⁴.

Näissä perusteissa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia⁵⁵.

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa koulu yhteisössä⁵⁶. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opiskeluhoolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää⁵⁷. Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus⁵⁸.

Opiskeluhoolto toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa⁵⁹. Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilaille on oikeus opiskeluhooltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut.⁶⁰ Opiskeluhooltopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat⁶¹.

⁵³ Perusopetuslaki 31 § 1 mom. (477/2003)

⁵⁴ Perusopetuslaki 14 § (477/2003) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

⁵⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1 § (377/2022)

⁵⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 3 §

⁵⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 §

⁵⁸ YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Opiskeluhoolto muodostaa yhtenäisen jatkumon esiopetuksesta perusopetuksen päättövaiheeseen saakka.

Opiskeluhoolto ja muut lasten ja nuorten palvelut (varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus ja nuorisopalvelut) muodostavat yhdessä kokonaisuuden.

Opiskeluhoollon ohjausryhmä sekä yhteisöllisen opiskeluhoollon ryhmä arvioi opiskeluhoollon toteutumista esi- ja perusopetuksessa.

Opiskeluhoollon painopistettä on pyritty siirtämään ennaltaehkäisyyn.

8.1 Monialainen oppilashuollon yhteistyö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

8.1 Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma LIITE OPH-4606-2022

Opetuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma⁶². Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä⁶³.

Opiskeluhoitosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulujen ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa⁶⁴.

Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman valmistelussa⁶⁵.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoollotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (*omavalvonta*) sekä koulukohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhoitosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista kouluissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa.⁶⁶

Opetuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräjyksen mukainen opiskeluhoitosuunnitelma. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten koulujen toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhoitopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan⁶⁷.

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on koulukohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5)⁶⁸:

1. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvioon opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin koululta. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arviolla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja koulu yhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa⁶⁹.

Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoollotyössä sekä opiskeluhoollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arvioissa huomioidaan esimerkiksi kouluikäisten määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arvioissa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotilastaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arvioissa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Opetuksen järjestäjän arvioissa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

2. Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoollon on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoollon) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä.⁷⁰ Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu koulu yhteisön hyvinvoinnista⁷¹.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset
- koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat⁷²
- poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta (ml. seurantamenetelmät ja -tiedot) ja poissaoloihin puuttuminen. Lisäksi kuvataan tämän edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä luvattomista poissaoloista ilmoittaminen huoltajalle. (Kohtaan tulossa mahdollisesti muutoksia sitouttavan koulu yhteisötyön toimintamallia koskevan perusopetuslain muutoksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden vastaavan uudistuksen myötä)⁷³
- tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen
- yhteistyö ja käytänteet koulu ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa⁷⁴

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoollon)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoollon, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä⁷⁵. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollon seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoollon perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen⁷⁶. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti⁷⁷. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä⁷⁸.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)⁷⁹
- yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen⁸⁰

- opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomerille⁸¹
- tarvittavan opiskeluhoitokertomuksen järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä⁸²
- opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa⁸³
- oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä⁸⁴. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoitokertomuksen toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoitokertomuksen keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomuksessa kuvataan

- oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomuksen laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoitokertomuksen toteuttamiseen⁸⁵
- koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä
- opiskeluhoitokertomuksen moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä⁸⁶
- yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoitokertomuksen periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille⁸⁷

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus⁸⁸. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulun kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomuksessa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle⁸⁹. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia⁹⁰.

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomukseen sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.⁹¹

⁵⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § (377/2022)

⁶⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §

⁶¹ Terveystarkastuslaki 15 a § (378/2022) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (377/2022)

⁶² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

⁶³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 §

⁶⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

⁶⁵ Terveystarkastuslaki 15 a § (378/2022)

⁶⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

⁶⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

⁶⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

⁶⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 § ja terveystarkastuslaki 16 § (1326/2010)

⁷⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 6 §

⁷¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §

⁷² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § (1501/2016)

73 Laki perusopetuslain 26 § muuttamisesta (947/2022)

74 Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tutkimus- ja kehittämiskeskityksen perustamisesta (1326/2010) 16 § ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 12 §

75 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §

76 Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

77 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 §

78 EU:n tietosuoja-asetus (679 /2016), tietosuoja laki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 22 § (377/2022) ja 23 §, perusopetuslaki 40 § (1288/2013), laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785) ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812)

79 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 § (377/2022)

80 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 §

81 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § (377/2022) ja 21 §

82 Perusopetuslaki 36 § 3 mom. ja 36 h § (163/2022)

83 Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 7 §

84 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §

85 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

86 Perusopetuslaki 16 a § ja 17 § (1288/2013)

87 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 §

88 Perusopetuslaki 29 § (1267/2013)

89 Perusopetuslaki 29 § (163/2022)

90 Perusopetuslaki 40 §, oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 §, lastensuojelulaki (417/2007) 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014) 35 §

Toivakan esi- ja perusopetuksen opiskeluhuoltosuunnitelma

Keski-Suomen alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä toimii hyvinvointialueen sekä koulutuksen järjestäjien yhteistyöelimenä. Yhteistyöryhmä valmistelee alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman Keski-Suomen hyvinvointialueelle. Suunnitelma pohjautuu alueella toimivien koulutuksen järjestäjien opiskeluhuollon suunnitelmiin ja se liitetään osaksi Keski-Suomen hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmaa. Opiskeluhuoltosuunnitelma käsitellään valmistelun jälkeen vuoden 2023 syksyllä lasten, nuorten ja perheiden lautakunnassa ja aluehallituksessa. Suunnitelman hyväksymisestä päättää aluevaltuusto. Opiskeluhuolto tarjoaa kouluterveydenhuollon, opiskeluterveydenhuollon sekä kuraattori- ja psykologipalveluita. Opiskeluhuollon tavoitteena on edistää oppilaiden ja koko kouluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja oppilaiden osallisuutta.

Oppilashuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä sekä oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytänteiden ja keskeisten tulosten kokoamiseksi laaditaan Toivakassa koulujen yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma. Suunnitelma pohjaa Toivakan kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan ja se laaditaan yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa ja sitä tarkistetaan sekä tarkastellaan lukuvuosittain. Opiskeluhuoltosuunnitelma korvaa aiemman opiskeluhuollon paikallisen opetussuunnitelman.

1. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot molemmilta koululta. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arvioissa huomioidaan sekä kouluyksiköiden määrä, koulujen oppilasmäärä että toimintaympäristön erityispiirteet. Arvioissa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotilastaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arvioissa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota kootaan myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Opetuksen järjestäjän arvioissa käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuolto) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja

esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä.70 Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu koulu yhteisön hyvinvoinnista71.

Toivakassa yhteisöllinen, monialainen opiskeluhoito järjestetään koulujen yhteisenä ja tiiviissä yhteistyössä yhtenäisellä opinpolulla. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä toimii samalla kunnan opiskeluhoitoon ohjausryhmänä.

Koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Yhteisölliseen, koulujen opiskeluhoitoryhmään ja siten myös opiskeluhoitoon ohjausryhmään kuuluvat

rehtori- sivustajohtaja, pj
koulujen apulaisjohtajat
opinto-ohjaaja
NEPSY- ohjaaja
erityisopettajat
koulukuraattori
koulupsykologi
psykiatrinen sairaanhoitaja
kouluterveydenhoitaja

Lisäksi monialaisen opiskeluhoitoryhmän kokouksiin kutsutaan oppilaita ja heidän huoltajiaan sekä muita yhteistyökumppaneita avoimella kutsulla ja aiheen mukaan.

Kokoukset kalenteroidaan lukuvuosittain kerran kuukaudessa pidettäviksi.

Poissaolojen ennaltaehkäisyyn ja suunnitelmalliseen seurantaan (ml. seurantamenetelmät ja -tiedot) sekä poissaoloihin puuttumiseen Toivakassa on laadittu poissaolomalli.

- Lisäksi kuvataan tämän edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä luvattomista poissaoloista ilmoittaminen huoltajalle. (Kohtaan tulossa mahdollisesti muutoksia sitouttavan koulu yhteisötyön toimintamallia koskevan perusopetuslain muutoksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden vastaavan uudistuksen myötä)73

Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen kuvataan koulujen järjestyssäännöissä

Yhteistyö ja käytänteet koulu ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa kuvataan koulujen vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa.

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoitoon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä75. Yksilökohtaisessa opiskeluhoitossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen76. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti77. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä78.

Toivakan kunnan perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaan ohjautuminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhoito, kuraattori- ja psykologipalvelut)79
- yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen80
- opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokisterille81
- tarvittavan opiskeluhoitoon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä82
- opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa83
- oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä84. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoitoon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoitossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoitoon toteuttamiseen85
- koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä
- opiskeluhoitoon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä86
- yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoitoon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille87

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus⁸⁸. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle⁸⁹. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia⁹⁰.

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjakoa. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.⁹¹

LUKU 9 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Kaikkien oppilaiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan perusopetuksessa huomioon. Jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan tuntemaan, ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen kansalaisen perustuslain mukaista oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin.^[1]

Tavoitteena on ohjata oppilaita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyttä ja siten vahvistaa oppilaiden kielellistä tietoisuutta ja metalingvistisiä taitoja. Koulutyöhön voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita, joissa opettajat ja oppilaat käyttävät kaikkia osaamiaan kieliä. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden ja heidän huoltajiensa ja yhteisönsä tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta, kielistä ja kulttuureista. Kulttuurista monilukutaitoa voidaan vahvistaa mediakasvatuksella ja ottamalla huomioon oppilaiden ja heidän perheidensä mediakulttuuri.

Oppilaiden opintoja varten voidaan tarvittaessa laatia oppimissuunnitelma. Suunnitelma sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma, joka kuvataan alaluvussa 7.3.2.

Perusopetuslain mukaan perusopetuksessa käytettävä kieli on suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Opetuskielenä voidaan käyttää myös muita kieliä, kun se ei vaaranna opetussuunnitelman perusteissa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.^[2]

[1] Suomen perustuslaki (731/1999) 17 §

[2] Perusopetuslaki 10 § 1 mom. (1288/1999)

9.1 Saamelaiset ja saamenkieliset

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Saamelaistenopetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden kasvamista kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisönsä sekä antaa heille mahdollisuus omaksua saamelainen kulttuuriperintö. Tavoitteena on lisätä oppilaiden valmiuksia toimia saamenkielisessä ympäristössä, oppia saamen kieltä ja saamen kielellä.

Saamelaisten kotiseutualueella asuvien saamen kieltä osaavien oppilaiden opetus tulee antaa pääosin saamen kielellä^[1]. Silloin kun perusopetus on saamenkielistä, sen erityisenä tavoitteena on vahvistaa saamen kielen osaamista ja kielen käyttöä. Opetus perustuu yhteisölliseen näkemykseen kielestä. Yhteisön jäsenyys ja osallisuus lujittuvat, kun oppilaat oppivat käyttämään kieltä yhteisölle ominaisella tavalla.

Saamen kielen ja kirjallisuuden opetuksessa otetaan huomioon eri saamen kielet ja niiden murteet sekä kielen sisältämä kulttuurinen tietous. Oppilaita ohjataan ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja vaikutuksia ympäristönsä sekä myönteisen viestintäilmapiirin rakentamisen tärkeyttä osana oman elämänsä hallintaa ja kielellistä tapakasvatusta. Kielellisten taitojen kehittyessä oppilaat saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä sekä itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle että muille alkuperäiskansoille. Oppilaita ohjataan ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

[1] Perusopetuslaki 10 § 2 mom.

9.2 Romanit

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Romanien opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden identiteetin kehitystä ja tietoisuutta omasta historiasta ja kulttuurista. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Opetus vahvistaa romanien kieli- ja kulttuuriperinnön säilymistä yhteistyössä kotien kanssa.

Oppilaille pyritään tarjoamaan romanikielen opetusta. Mahdollisuuksien mukaan heille tarjotaan myös romanikielistä opetusta. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden ikä ja romanikielen taito ja hyödynnetään romanikielistä yhteisöä ja mediaa.

9.3 Viittomakieliset

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Viittomakielisten opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielistä identiteettiä ja tietoisuutta omasta kulttuuristaan ja viittomakielisestä yhteisöstä. Opetuksessa hyödynnetään viittomakielistä yhteisöä ja mediaa. Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Perusopetuslain mukaan kuulovammaisille tulee tarvittaessa antaa opetusta myös viittomakielellä[1]. Lain perusteluiden mukaan ainakin viittomakieltä ensimmäisenä kielenä oppineille kuuroille opetus tulee antaa viittomakielellä[2]. Viittomakielinen perusopetus voidaan toteuttaa joko viittomakielisessä ryhmässä tai ryhmässä, joka koostuu viittomakielisistä ja puhuttua kieltä käyttävistä oppilaista. Viittomakielisen perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielen taitoa ja lisätä valmiuksia toimia erilaisissa ympäristöissä.

Viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksessa oppilaat vahvistavat valmiuksiaan vuorovaikutukseen viittomakielellä osana oman elämänsä hallintaa. Vuorovaikutustaitojen kehittyessä he saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon. Viittomakielisille kuuleville annetaan viittomakielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä viittomakielisen kommunikaation merkityksestä itselle ja viittomakieliselle yhteisölle.

[1] Perusopetuslaki 10 § 2 mom.

[2] Hallituksen esitys eduskunnalle koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi 86/1997

9.4 Muut monikieliset oppilaat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Muiden monikielisten oppilaidenopetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden monikielisyttä sekä identiteetin ja itsetunnon kehittymistä. Siten oppilaat saavat valmiudet tasapainoiseen ja aktiiviseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden taustat ja lähtökohdat kuten äidinkieli ja kulttuuri sekä maassaoloaika.

Monikielisiä oppilaita rohkaistaan käyttämään osaamistaan kieliä monipuolisesti eri oppiaineiden tunneilla ja muussa koulun toiminnassa. Näin oman äidinkielen oppiminen ja käyttö tukevat eri oppiaineiden sisällön omaksumista ja oppilas oppii viestimään koulun oppiainesisällöstä myös omalla äidinkielellään. Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Oppilaille pyritään tarjoamaan oppilaan oman äidinkielen opetusta.

Valtioneuvoston asetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti[1]. Oppilas opiskelee suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita yhdellä tai usealla kielitaidon osa-alueella, jolloin hänen osaamisensa ei ole riittävää yhdenvertaiseen koulu-yhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai oppilaan suomen kielen taito on muutoin riittämätön suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun (katso myös Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus).

Oppilaan oman äidinkielen ja suomen tai ruotsin kielen opetuksen ohella oppilaille annetaan tarvittaessa tukea myös muilla oppimisen osa-alueilla tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi. Maahanmuuttajaoppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma, joka voi olla osa oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

[1] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 8 § 2 mom.

LUKU 10 Kaksikielinen opetus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Koulun opetuskieli on suomi tai ruotsi ja joissakin tapauksissa saame, romani tai viittomakieli. Opetuksessa voidaan perusopetuslain mukaan käyttää koulun varsinaisen opetuskielen lisäksi myös muuta kieltä, jos arvioidaan, että se ei vaaranna oppilaiden mahdollisuutta seurata opetusta. Erillisessä opetusryhmässä tai koulussa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kielellä. [1]

Perusopetuslain mukainen opetuskieli määrittelee, millä kielellä äidinkielen ja kirjallisuuden opetus annetaan[2]. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän ja A1-kielen oppimäärän tunnit voidaan kuitenkin tarvittaessa yhdistää valtioneuvoston asetuksen mukaisesti[3]. Yhdistetystä tuntimäärästä on tällöin vähintään puolet opetettava koulun varsinaisella opetuskielellä.

Kodin ja koulun yhteistyön turvaamiseksi huoltajille tarkoitettu tiedotus ja keskeiset asiakirjat tulee olla saatavana koulun perusopetuslain mukaisella opetuskielellä sekä tarpeen mukaan myös koulun muulla tai muilla opetuskielillä.

Opetus voidaan toteuttaa laajamittaisena kaksikielisenä opetuksena, joka voidaan jakaa kotimaisten kielten varhaiseen täydelliseen kielikylpyyn ja muuhun laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen. Sitä voidaan antaa myös suppeampana kaksikielisenä opetuksena, josta käytetään tässä nimitystä kielirikasteinen opetus. Joskus kaksikielistä opetusta toteutetaan muilla kuin kotimaisilla kielillä kielikylvyn tapaan. Tällainen opetus, samoin kuin mahdolliset kestoaltaan lyhyemmät kielikylpyohjelmat katsotaan tässä kuuluvaksi muun kaksikielisen opetuksen piiriin.

[1] Perusopetuslaki 10 §

[2] Perusopetuslaki 12 §

[3] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 8 §

10.1 Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Kaksikielisellä opetuksella pyritään saavuttamaan hyvä ja monipuolinen kielitaito sekä koulun opetuskielessä että kohdekielessä. Kaksikielisen opetuksen pitkänkäyttöä tavoitteena on perustan luominen elinikäiselle kielten oppimiselle sekä kielten ja kulttuurien moninaisuuden arvostamiselle. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaille tarjotaan autenttinen kielenkäyttöympäristö. Tavoitteeseen pyritään järjestämällä äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen/kohdekielen tuntien lisäksi eri oppiaineiden opetusta kummallakin kielellä ja hyödyntämällä molempia kieliä koulun arjessa myös opetuksen ulkopuolella. Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielen/kohdekielen sisällöt ja tuntimäärän. Kielikylpykieli/kohdekieli on yleensä samalla oppilaan A1-kieli.

Kaikissa oppiaineissa tulee saavuttaa valtakunnallisen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet.

Kaksikielisessä opetuksessa painottuu luonnollinen viestintä ja vuorovaikutus, toiminnallisuus ja oppilaiden aktiivinen kielenkäyttö. Oppilaan mahdollisuuksia käyttää kieltä oppiainekohtaisesti sekä koulun opetuskielessä että kielikylpykielessä/kohdekielessä tuetaan tietoisesti. Koulun opetuskieli ja kielikylpykieli/kohdekieli muodostavat kokonaisuuden, ja molempien kielten oppimista tuetaan yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Kaksikielinen opetus heijastuu koko koulun toimintakulttuuriin. Opetuksen suunnittelu ja toteutus edellyttää systemaattista yhteistyötä ja vuoropuhelua sekä eri oppiaineita opettavien opettajien että myös koulun muun henkilöstön kesken.

Siirtyessä opetuksessa luokanopetuksesta aineenopetukseen, on siirtymävaihe hyvä suunnitella opettajien välisenä yhteistyönä. Tällöin kaksikielisen opetuksen asettamat erityisvaatimukset voidaan ottaa suunnitelmallisesti huomioon.

Opetuksen jatkumon ja siirtymävaiheiden suunnittelu edellyttää yhteistyötä myös sidosryhmien kesken.

Kielikylpykielen/kohdekielen opetus

Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielille/kohdekielille asetettavat tavoitteet ja sisällöt. Tavoitteiden asettamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi Kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa. Kielikylpykielen/kohdekielen opetuksessa kehitetään oppilaiden kielitaitoa monipuolisesti ja samalla ottaen huomioon eri oppiaineiden asettamat vaatimukset kielitaidolle.

Oppiaineiden opetuksen muuttuessa käsitteellisemmäksi tarvitaan myös vaativamman asiatekstin tuottamis- ja ymmärtämistaitoja sekä taitoa keskustella vaativista aiheista. Myös oikeakielisyyteen kiinnitetään huomiota lisääntyvässä määrin. Kielikylpykielen/kohdekielen kehittymistä tuetaan ja seurataan.

Muiden oppiaineiden opetus kielikylpykielillä/kohdekielillä

Eri oppiaineiden opetus kielikylpykielillä/kohdekielillä edellyttää opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta sekä riittävää kielenhallintaa[1]. Tarvitaan yhteistä pohdintaa siitä, millaiset kielenkäytön konventiot ja millaiset tekstit ovat millekin oppiaineelle tyypillisiä. Näin määritellään kielellisiä tavoitteita eri oppiaineissa. Opetuksessa korostuu havainnollisuus ja konkreettisuus, oppilaskeskeiset työtavat ja vuorovaikutteisuus. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kielikylpykieltä/kohdekieltä eri oppiainesisältöjä opiskeltaessa. Tavoitteena on, että oppilaat ovat samanaikaisesti sekä kielen oppijoita että kielen käyttäjiä. Oppilaiden kielikylpykielen/kohdekielen tuottamista tuetaan opettajan ja muiden oppilaiden vertaistuellalla.

Muiden oppiaineiden opetus koulun opetuskielellä

Opetuksessa varmennetaan, että oppilaiden äidinkielen käsitteiden hallinta sekä tekstien ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät ikäkauden mukaiselle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa. Myös koulun opetuskielellä annettavassa opetuksessa edellytetään opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta.

Seurannan ja arvioinnin erityispiirteet kaksikielisessä opetuksessa

Arvioinnin tulee antaa opettajalle, oppilaalle ja huoltajille monipuolisesti palautetta oppilaiden aineenhallinnan ja kielitaidon kehittymisestä suhteessa opetukselle määriteltyihin tavoitteisiin. Oppilaan kielitaidon kehittymistä molemmissa kielissä seurataan eri oppiaineissa sekä kaikkien opettajien yhteistyönä että oppilaiden itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin avulla. Tässä voidaan hyödyntää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Eri oppiaineiden arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen yleisiä arviointiperusteita riippumatta siitä, millä kielellä niitä on opetettu. Arvioinnissa huomioidaan myös oppiainekohtaisen kielen kehittyminen niiden kielellisten tavoitteiden osalta, jotka on paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjattu.

Perusopetuksen päättöarvioinnissa kielikylpykielen tai kohdekielen tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan A1-kielen päättöarvioinnin kriteereiden mukaisesti. Näin menetellään oppilaiden yhdenvertaisuuden turvaamiseksi toisen asteen opintoihin hakeuduttaessa. Mahdollisuuksien mukaan arviointi tehdään yhteistyössä eri oppiaineita opettavien opettajien kesken. Päättötodistuksen yhteydessä oppilaalle voidaan antaa liite kielikylpyyn tai muuhun kaksikieliseen opetukseen osallistumisesta.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki kaksikielisessä opetuksessa

Pedagogisissa arvioissa ja tukitoimissa huomioidaan kaksikielinen kielenkehitys ja pohditaan millä kielellä ja millaista tukea voidaan antaa. Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada ohjausta ja riittävää tukea oppimiseensa ja koulunkäyntiin heti, kun tarvetta ilmenee. Oppilaan tuen tarvetta seurataan säännöllisesti, ja tukea annetaan tarpeen mukaan. Tarkoitus on, että oppilas saa suunnitelmallista, jatkuvaa tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki suunnitellaan yhteistyössä opettajien, oppilaan ja oppilaan huoltajien sekä oppilashuollon kesken.

[1] Opetushallituksen määräys 25/011/2005

10.1.1 Laajamittainen kaksikielinen opetus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Kotimaisten kielten varhainen täydellinen kielikylpy

Kotimaisten kielten varhaisella täydellä kielikylvyllä tarkoitetaan tässä varhaisintaan kolmevuotiaana ja viimeistään esipetuksesta alkavaa ja perusopetuksen loppuun kestävää ohjelmaa, jossa osa opetuksesta järjestetään koulun varsinaisella opetuskielillä ja osa toisella kotimaisella kielellä tai saamen kielellä. Kyseisestä kielestä käytetään tässä nimitystä kielikylpykieli. Kielikylpyopetus on tarkoitettu pääsääntöisesti lapsille, jotka eivät puhu kyseistä kieltä äidinkielenään.

Kielikylpykielillä annettavan opetuksen osuus varhaisessa täydellisessä kielikylvyssä on koko ohjelman ajan vähintään 50 % niin, että varhaiskasvatuksessa ja esipetuksessa kielikylpykielen osuus on lähes 100 %, vuosiluokilla 1–2 noin 90%, vuosiluokilla 3–4 noin 70% ja vuosiluokilla 5–9 keskimäärin 50%. Osuus lasketaan vuosiluokan koko tuntimäärästä.

Kaikkia oppiaineita pyritään opettamaan perusopetuksen kestäessä sekä kielikylpykielillä että koulun opetuskielillä, mutta ei molemmilla kielillä samanaikaisesti. Opettajat toimivat joko koulun opetuskielen tai kielikylpykielen mukaisina kielellisinä malleina. Opettajalla on yksikielinen rooli kielikylpyryhmässä. Opetuskielen vaihtuessa vaihtuu siis myös opettaja. Opetusmateriaali on samankielistä kuin opetus. Tärkeää on, että oppilas saavuttaa riittävän kielitaidon eri oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Kielikylvyssä tuetaan kummankin opetuskielissä olevan kotimaisen kielen avulla oppilaan kulttuuri-identiteetin syvenemistä. Kotimaisten kielten lisäksi tuetaan muiden kielten ja kulttuureiden kohtaamista ja vahvistetaan tällä tavoin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja kielikylpykielissä on osittain yhteisiä tavoitteita ja sisältöjä. Äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen opetussuunnitelmat laaditaan opettajien yhteistyönä niin, että kaikki äidinkielen ja kirjallisuuden sisällöt tulevat katetuiksi ja tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen sekä kielikylpykielen opetuksen välillä on siirtovaikutusta varsinkin kun kielikylpykielen opetuksen tuntimäärä on suuri ja opetus aloitetaan varhain. Lukemaan ja kirjoittamaan opettaminen tapahtuu 1.-2.- luokilla ainoastaan kielikylpykielillä. Oppilaan kielikylpykielen kehityksen tukemiseksi opetus järjestetään niin, että oppilaat saavat sekä lukuaineissa että taito- ja taideaineissa riittävästi opetusta kielikylpykielillä. Siirtovaikutuksen suuruus vaihtelee sisältöaiheittain. Sisältöjen suunnittelussa voidaan hyödyntää äidinkielenomaisia tai maahanmuuttajille tarkoitettuja suomen/ruotsin kielen oppimääriä.

Muu laajamittainen kaksikielinen opetus

Muussa laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa käytetään koulun opetuskielen lisäksi yhtä tai useampaa muuta kieltä. Muusta opetuksessa käytetystä kielestä käytetään tässä nimitystä *kohdekieli*.

Laajamittaisella kaksikielisellä opetuksella tarkoitetaan opetusta, jossa vähintään 25 % perusopetuksen koko oppimäärän opetuksesta järjestetään kohdekielillä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla laajamittaista kaksikielistä opetusta toteutetaan. Laajamittainen kaksikielinen opetus voi alkaa jo esipetuksessa ja kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa olevien oppilaiden kielitausta voi myös vaihdella suuresti. Joidenkin oppilaiden äidinkieli ei ole mikään opetuskielistä. Osa oppilaista tulee kouluun ulkomailta niin myöhäisessä perusopetuksen vaiheessa, että oppisisältöjen opiskelu suomeksi/ ruotsiksi tuottaa heille vaikeuksia. Ellei näitä oppilaita jostakin syystä voida ohjata valmistavaan opetukseen, heille tarjotaan muita tukitoimia (katso luku 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki).

Oppilaat, joiden äidinkieli on jokin muu kuin koulun opetuskieli, opiskelevat useimmiten suomi/ruotsi toisena kielenä -oppimäärää. Näiden oppilaiden kielitaidon kehittymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, jos kohdekielisen opetuksen osuus koko opetuksesta on suuri.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa on tärkeää miettiä sitä, millaisia oppiaineita tai sisältöjä on mielekästä opettaa kohdekielillä. Lisäksi tulee pohtia, onko osa oppiaineiden sisällöistä sellaisia, että niiden opiskelu suomeksi tai ruotsiksi olisi erityisen tärkeää, jotta oppilas saavuttaisi hyvät toimintavalmiudet suomalaisessa yhteiskunnassa.

Mikäli kohdekielisen opetuksen määrä on suuri, on huolehdittava siitä, että oppilaiden suomenkielinen/ruotsinkielinen käsitteiden hallinta sekä vaativan asiatekstin ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät hyvälle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa.

Kaksikielinen opetus tulee järjestää niin, että kaikki oppilaat voivat saavuttaa perusopetuksen aikana jatko-opintokelpoisuuden toisen asteen opetukseen.

Kouluissa, joissa opetusta järjestetään kahdella tai useammalla kielellä, on usein runsas kielten ja kulttuurien kirjo niin oppilaiden kuin koulun henkilökunnan keskuudessa. Tämä antaa paljon mahdollisuuksia tuoda kieliä ja kulttuureita esiin koulun arjessa, kehittää kulttuurien kohtaamistaitoja ja ruokkia monikielisyyttä. Samalla se asettaa koululle haasteen tukea kunkin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

10.1.2 Suppeampi kaksikielinen opetus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Kielirikasteinen opetus

Kielirikasteisella opetuksella tarkoitetaan tässä opetusta, jossa alle 25 % oppiaineiden sisällöstä opetetaan muulla kuin koulun opetuskielillä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla kielirikasteista opetusta toteutetaan. Kielirikasteista opetusta voi olla jo esipetuksessa, ja se voi kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Kielirikasteisen opetuksen tavoitteet eri oppiaineiden opetuksen ja oppimistulosten osalta ovat perusopetuksen päättyessä samat kuin sellaisessa perusopetuksessa, joka ei ole kielirikasteista. Kielirikasteinen opetus kannustaa ja aktivoi oppilaita kohdekielen käyttöön varsinaisten kielen tuntien lisäksi. Kielelliset tavoitteet suhteutetaan kielirikasteisen opetuksen määrään.

LUKU 11 Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuva perusopetus

11.1 Opetuksen järjestämisen periaatteet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle luvan perusopetuksen järjestämiseen. Järjestämisluvassa opetuksen järjestäjälle voidaan määrätä erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva erityinen koulutustehtävä.

Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvassa perusopetuksessa toiminnan, kasvatuksen ja opetuksen tulee noudattaa perusopetukselle asetettuja yleisiä kasvatustavoitteita ja opetukselle asetettuja tavoitteita. Opetuksessa noudatetaan näitä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita sitouttamatta oppilaita tiettyyn opetuksen taustalla olevaan maailmankatsomukseen tai kasvatusjärjestelmän taustalla olevaan arvo- tai kasvatusfilosofiseen näkemykseen. Poikkeamista ja painotuksista määrätään järjestämisluvassa ja valtioneuvoston asetuksessa^[1].

[1] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 § ja 10 §

Luku 12 Valinnaisuus perusopetuksessa

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa suunnassa. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

5. luokka 1 vvh (vuosiviikkotunti) oppilaan valitsemaa valinnaisainetta (kuvataide, liikunta tai musiikki)

6. luokka 1 vvh oppilaan valitsemaa valinnaisainetta (kuvataide, liikunta tai musiikki)

5. ja 6. luokan valinnat tehdään keväällä vuodeksi kerrallaan ja valinnaisaine ryhmissä voi olla sekä 5.-6. luokkien oppilaita luokattomissa ryhmissä.

8. luokka 2 vvh taide- ja taitoainetta

4 vvh valinnaisainetta

2 vvh oppilaan valitsemaa taide- ja taitoainetta, joka jatkuu 9.luokalla (ku, ko, li, ks tai mu)

2 vvh oppilaan valitsemaa valinnaisainetta (at, it, ku, ko, ts, li, tn, mu tai saksa/ranska)

1 vvh oppilaan valitsemaa valinnaisainetta (ku, ko, li, ks tai mu)

1 vvh oppilaan valitsemaa valinnaisainetta (ks, positiivinen minä, ku, mu)

9. luokka 3 vvh taide- ja taitoainetta

2 vvh valinnaisainetta

2 vvh oppilaan 8.luokalla valitsemaa taide- ja taitoainetta, joka jatkuu 9. luokalla

1 vvh oppilaan valitsemaa taide- ja taitoainetta (ku, mu, li, ks)

2 vvh oppilaan valitsemaa valinnaisainetta (ict, it, ku, ko, ts, li, tn, mu tai saksa)

8.-9. luokan valinnaisainevalinnat tehdään 7. luokan keväällä kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

9. luokan luokaton valinnainen 2vvh aine valitaan kuitenkin erikseen 8. luokan keväällä 9.luokalle.

Valintaprosessissa kuullaan oppilaiden toiveita toteutettavista oppiaineista, niitä ohjataan monipuoliseen toteutumiseen sekä korostetaan valintoihin sitoutumisen merkitystä.

Tuntikehysresurssin mukaisesti lopullisesti toteutettavia valinnaisainevaihtoehtoja on pääsääntöisesti 2 kussakin valinnassa, paitsi kohdassa kolme oppilaan valitsema luokattomasti toteutettava 2 vvh valinnaisaine.

Koulun lukuvuosisuunnitelmassa päätetään tarkemmin, mitkä valinnaisaineet kunakin lukuvuonna tarjotaan.

12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Valtioneuvoston asetuksessa vuosiluokille 1-6 ja vuosiluokille 7-9 osoitetaan kullekin taide- ja taitoaineelle (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous) kaikille yhteisen opetuksen vähimmäistuntimäärä. Lisäksi näiden oppiaineiden opetukseen osoitetaan 1-6 vuosiluokille yhteensä kuusi vuosiviikkotuntia ja vuosiluokille 7-9 yhteensä viisi vuosiviikkotuntia, joista tuntijaossa käytetään nimeä taide- ja taitoaineiden valinnaiset. Valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden opetusta ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta. Valinnaisten tuntien käytöstä päätöksen tekee opetuksen järjestäjä.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisiin osoitetut vuosiviikkotunnit voidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa jakaa musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden kesken opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Vaihtoehtoisesti vuosiviikkotunnit tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittaviksi taide- ja taitoaineiden opinnoiksi, jotka syventävät oppilaan osaamista. Valinnaisia tunteja voidaan käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen, mikäli paikallisessa opetussuunnitelmassa painotetaan joitakin taide- ja taitoaineita tai niistä muodostettua oppiainekokonaisuutta.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Toivakassa yläluokkien oppilaat valitsevat taide- ja taitoaineiden syventävät valinnaiset aineet.

Yläluokilla osoitetaan viisi vuosiviikkotuntia (vvh) oppilaan valittavaksi 8. luokalta alkaen.

Oppilas valitsee yhden pitkän taide- ja taitoaineen, jota opiskellaan 8. luokalla kaksi vuosiviikkotuntia ja 9. luokalla kaksi vuosiviikkotuntia sekä yhden lyhyen valinnan 9. luokalla. Valinta tehdään eri taide- ja taitoaineisiin.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhtenäisinä oppiaineina opetettavia taide- ja taitoaineiden opetusta ja arvioidaan osana niiden opetusta eli taide- ja taitoaineiden syventävistä valinnaisista opinnoista ei tule erillistä arviota todistuksiin.

Syventävät taito- ja taideaineet 2vvh 8.-9. lk

TTKO Kotitalous - suomalainen ja kansainvälinen ruokakulttuuri
 TTLI Liikunta - monipuolinen liikunta elämäntapana
 TTKU Kuvataide - oman kuvallisen ilmaisun kehittäminen
 TTKS Käsiyö - käden taidot eri materiaalein ja tekniikoin
 TTMU Musiikki - musiikki-ilmaisua soittaen, laulaen, kuunnellen

Syventävä taito- ja taideaine 9.lk 1vvh (eri aine kuin 2vvh)

TTXKU Kuvataide - päättövuooden ohjelmakokonaisuus
 TTXLI Liikunta - liikunnallinen elämäntapa
 TTXKS Käsiyö - sisustaminen ja asuminen
 TTXMU Musiikki - yhdessä soittaen ja laulaen

12.2 Valinnaiset aineet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Valinnaisten aineiden tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisten aineiden yhteenlaskettu määrä on vähintään yhdeksän vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1-9. Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetuksen yhteisten aineiden syventäviä ja soveltavia opintoja tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Valinnaisten aineiden tulee edistää perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.^[1] Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä esimerkiksi taide- ja taitoaineiden opinnoissa, tieto- ja viestintäteknologiassa, kuluttaja- ja talouskasvatuksessa, globaalikasvatuksessa tai draamaopinnoissa.

Opetuksen järjestäjä päättää, mitä valinnaisia aineita tarjotaan. Opetuksen järjestäjän tulee ottaa valinnaisten aineiden tarjonnasta sekä arvioinnista päätteessään huomioon opiskelijaksi ottamisen perusteet toiselle asteelle ^[2].

Valtioneuvoston asetuksessa määritellyssä tuntijaossa on vuosiluokilla 1-9 varattu yhdeksän vuosiviikkotuntia opetusaikaa valinnaisille aineille. Mikäli opetuksen järjestäjän hyväksymässä tuntijaossa ylitetään perusopetusasetuksen määrittelemä vähimmäisvuosiviikkotuntimäärä (222 vvt), voivat tunnit ylityksen osalta sisältää myös valinnaisia aineita. Valinnaisiin aineisiin osoitettuja vuosiviikkotunteja voidaan tarvittaessa käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen.

[1] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 6 §

[2] Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisesta ammatillisessa peruskoulutuksessa (4/2013); Opetusministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa (856/2006)

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

Yläluokilla osoitetaan oppilaan valittavaksi kuusi vuosiviikkotuntia valinnaisia oppiaineita 8. luokalta alkaen.

Valinnaiset aineet muodostavat oman kokonaisuutensa, joka suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan itsenäisenä kokonaisuutena. 2 vvh valinnainen aine arvioidaan numeroin ja 1vvh valinnainen aine sanallisesti.

Oppilas valitsee

8. luokalla yhden syventävän tai soveltavan 2 vvh aineen (A2) ja kaksi lyhyttä syventävää tai soveltavaa 1 vvh ainetta (B1 ja B2).

9. luokalla oppilas valitsee yhden syventävän tai soveltavan 2 vvh aineen (A2).

A2

Ryhmä koostuu luokattomasti 8.-9. luokan oppilaista, jotka opiskelevat valitsemaansa ainetta 2 vvh. Valinnat tehdään erillisesti sekä 8. luokalle että 9. luokalle, siten että kurssit eivät ole samaa ainetta. Lisäksi valittu kurssi tulee olla eri aine kuin syventävä pitkän valinnan taide- ja taitoaine.

VIT Ilmaisutaito - kehitetään draaman avulla sosiaalisia taitoja, itseluottamusta ja –tuntemusta

VKU Kuvataide - kuvallisten taitojen, ilmaisuvoiman ja –tyylin etsiminen ja kehittäminen

VLI Liikunta - monipuolinen liikunta

VTN Tekninen työ - metalli- ja puutyöt

VKO Kotitalous- ruokaprojektin suunnittelu ja toteutus

VMU Musiikki- Soitto soi ja laulu raikaa!

VAT Tietotekniikka- perusteista pilvitekologiaan

VTS Tekstiilityö- monipuoliset käsityötekniikat

VSA/VRA B2- oppiainekokonaisuus 2 vuotta; saksa/ranska

B1

XVKO kotitalous - pikkuruokakurssi

XVKS käsityö - pehmeät ja kovat materiaalit

XVLI liikunta - liikutaan pelaten

XVMU musiikki - yhdessä soittaen ja laulaen

XVKU kuvataide - taidetta monipuolisesti

B2

XVMM musiikki- musisoidaan monipuolisesti

XVPI positiivinen itsetuntemus - omien vahuuksien löytäminen

XVYK kuvataide - yrittelijäs kuvantekijä

XVLK - luovuus ja kierrätys

12.3. Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset aineet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Vieraiden kielten osalta näissä perusteissa on määritelty A2- ja B2-kielinä opettavien vapaaehtoisten ja valinnaisten kielten tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Mahdollisista muista valinnaisista kielistä sekä niiden tavoitteista ja sisällöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Vapaaehtoisen A-kielen (A2-kieli) laajuus on vähintään 12 vuosiviikkotuntia. Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja sekä perusopetuksen vähimmäistuntimäärän ylittäviä vuosiviikkotunteja. Mikäli A2-kieli on toinen kotimainen kieli, käytetään sen opetuksen järjestämiseen B1-kielelle varatut vuosiviikkotunnit. Vapaaehtoisen A-kielen vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Tavoitteet ja päättöarvioinnin kriteerit ovat samat kuin kaikille yhteisessä A-kielessä.

Valinnaisen B-kielen (B-kieli) laajuus on vähintään neljä vuosiviikkotuntia.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu PÄIVITYS

B2-kielenä tarjotaan 8. luokalla 2vvh saksaa /ranskaa opiskeltavaksi sekä 8. että 9. luokalla.

Mikäli kielivalintoja ei ole riittävästi luokattomassa ryhmässä 9. luokalla, saattaa kielen opiskeluryhmä loppua.

LUKU 13 Vuosiluokkakokonaisuus 1-2

13.1 Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1-2 tehtävä

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista ja turvallisista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista. Yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeää. Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet otetaan huomioon. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa ja tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. Heitä rohkaistaan liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa.

Vuosiluokat 1-2: Koululaiseksi kasvaminen

Vuosiluokkien 1-2 opetuksessa otetaan huomioon esiopetuksen ja sitä edeltäneen varhaiskasvatuksen antamat valmiudet. Vuosiluokkien 1-2 erityisenä tehtävänä on luoda perusta oppilaiden myönteiselle käsitykselle itsestä oppijana ja koululaisena sekä kehittää valmiuksia myöhempää työskentelyä ja oppimista varten. Perusopetuksen alussa jokaisen oppilaan edistymisen huolellinen seuranta on erityisen tärkeää, jotta voidaan huolehtia siitä, että oppilaalla on edellytykset opinnoissa etenemiseen.

On tärkeää, että jokainen oppilas saa rohkaisevaa palautetta ja tilaisuuksia uusien asioiden oppimisesta nouseville ilon ja onnistumisen kokemuksille. Oppilaita kannustetaan tuomaan esiin kiinnostuksen kohteensa ja löytämään uusia. Opetus suunnitellaan riittävän haasteelliseksi kunkin oppilaan tarpeita ajatellen. Koulussa ei sallita minkäänlaista kiusaamista eikä syrjivää käyttäytymistä. Oppilaita ohjataan yhdessä toimimiseen, omatoimisuuteen ja vastuunottoon omista koulutehtävistä. Kielellisten, sosiaalisten sekä motoristen taitojen ja muistin kehittämiseen samoin kuin kunkin omaan kehitystyöhön kiinnitetään erityistä huomiota. Tavoitteena on, että kehitykseen ja oppimiseen liittyvät vaikeudet tunnistetaan varhain ja tuki annetaan oikea-aikaisesti. Työtavoissa korostuvat havainnollisuus ja toiminnallisuus, leikki ja pelillisuus sekä mielikuvitus ja tarinallisuus. Koulun aloitusta ja koululaiseksi kasvamista tuetaan yhdessä kotien kanssa.

Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet muuttuvat vuosiluokilla 1-2 oppiaineiksi, mutta opetus voi olla edelleen pääosin eheytettyä. Oppilaiden omatoimisuutta, yhdessä tekemisen taitoja sekä asioiden välisten yhteyksien ymmärtämistä edistetään toteuttamalla luvun 4 mukaisia monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Tällöin tarjoutuu myös enemmän tilaisuuksia yhteistyöhön niin esiopetuksen kuin ylempien vuosiluokkien kanssa.

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeää varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja tukea kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

13.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä kuvataan, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 1-2.

Laaja-alaisen osaamisen perusta luodaan esiopetuksessa ja sitä edeltävässä varhaiskasvatuksessa sekä perusopetuksen ensimmäisten vuosien aikana. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen, oman identiteetin muotoutumiseen sekä kestäväan elämäntapaan. Alusta lähtien on tärkeää, että koulu tarjoaa jokaiselle oppilaalle vuorovaikutteisen ja kannustavan yhteisön, jossa oppilas voi tuntea tulevansa kuulluksi, nähdyksi ja arvostetuksi. Kestäväan elämäntapaan koulu kasvattaa eniten omalla esimerkillään. Kestävän elämäntavan edistämässä korostuvat erityisesti yhdessä toimimisen taidot, lähiyhteisön kulttuurisen monimuotoisuuden havainnoiminen sekä luonnossa liikkuminen ja luontosuhteen vahvistaminen.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Työskentelyn lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset, havainnot ja kysymykset. Ihmettelylle, oivaltamiselle, uuden löytämiselle ja keksimiselle, mielikuvitukselle sekä oppimisen ilolle on tilaa. Oppilaita kannustetaan kysymään ja kuuntelemaan, tekemään tarkkoja havaintoja, etsimään tietoa sekä tuottamaan ja kehittämään yhdessä ideoita ja esittämään työnsä tuloksia. Ikäkaudelle sopivien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäröivän maailman ilmiöitä kohtaan sekä vahvistetaan taitoa jäsentää, nimetä ja kuvailla ympäristöä. Oppilaita rohkaistaan myös kyseenalaistamaan havaitsemiaan asioita ja huomaamaan, että tieto voi olla joskus ristiriitaista ja epäselvää.

Oman ja yhteisen työn suunnitteleminen, tavoitteiden asettamista ja työskentelyn arviointia harjoitellaan. Yhdessä pohditaan, milloin työssä on onnistuttu ja mistä sen tietää. Oppilaita ohjataan havaitsemaan edistymistään, tunnistamaan omat vahvuutensa oppijoina ja iloitsemaan onnistumisistaan. Heidän kanssaan keskustellaan opintoihin liittyvistä mahdollisista valinnoista ja autetaan ymmärtämään erilaisten vaihtoehtojen merkitys.

Monipuolinen liikkuminen ja motoriset harjoitukset tukevat ajattelun kehittymistä ja oppimista. Muistin, mielikuvituksen sekä eettisen ja esteettisen ajattelun kehittymistä tuetaan satujen ja tarinoiden, pelien, lorujen, laulujen ja leikkien, taiteen eri muotojen sekä monipuolisen vuorovaikutuksen avulla.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan myönteiseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Oppitunnit, juhlat, leikit, pelit, ruokailuhetket sekä yhteistyö koulussa ja koulun ulkopuolella tarjoavat tilaisuuksia harjoitella toimimista monenlaisten ihmisten kanssa. Oppilaita kohdellaan arvostavasti ja ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin.

Oppilaita ohjataan arvostamaan oman perheensä ja yhteisönsä sekä muiden perinteitä ja tapoja. Koulutyössä tutustutaan läheiseen kulttuuriympäristöön sekä sen kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Oppilaille avataan mahdollisuuksia tutustua kulttuuriperintöön sekä taiteeseen ja muuhun kulttuuritarjontaan ja saada kokemuksia myös kansainvälisyydestä. Tärkeää on pohtia yhdessä, miten omaan ympäristöön ja sen kulttuuriin voi vaikuttaa. Oppilaat oppivat tuntemaan Lapsen oikeuksien sopimuksen pääperiaatteet ja pohtivat, mitä ne tarkoittavat heidän elämässään ja toiminnassaan.

Koulutyössä oppilaat voivat ilmaista itseään ja itselleen merkityksellisiä asioita monipuolisia esittämisen tapoja käyttäen. Oppilaita kannustetaan nauttimaan käden ja koko kehon taitojen kehittymisestä ja harjoittelemaan monenlaista esiintymistä. Mielikuvitus, kekseliäisyys ja ilmaisutaidot kehittyvät muun muassa leikkien, seikkailujen, musiikin, draaman, saduttamisen, mediaesitysten, kuvallisen ja käsityöllisen ilmaisun sekä rakentelun ja muiden käden töiden keinoin.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Kulttuurisia asioita tarkennetaan KulttuuriVakka-suunnitelmassa sekä lukuvuosittaisessa koulujen toimintasuunnitelmassa

Kulttuuriperintö ja juuret	<ul style="list-style-type: none"> • kotiseuturetkiä (esimerkiksi kirkko, vanha pappila, perinnepiha) • yhteistyö senioritahojen kanssa (vierailuja, lauluhetkiä) • lukumummit ja -vaarit
Hyvät tavat ja vuorovaikutus	<ul style="list-style-type: none"> • kiusaamisen vastainen materiaali • arjen taidot : tärkeät sanat huomenta, kiitos ja anteeksi • käyttäytyminen koulun juhlissa ja tapahtumissa • mahdolliset teemaviikot
Taide ja ilmaisu	<ul style="list-style-type: none"> • kuvataide, musiikki • pieniä näytelmiä, valmiita ja itse kehiteltyjä • Kulttuurivaikka ja KulttuuriVakka • taidenäyttelyvierailuja (esim. kirjastolle)
Käsillä tekeminen	<ul style="list-style-type: none"> • käsityöt ja askartelu
Myönteinen ympäristösuhde	<ul style="list-style-type: none"> • luontoretkeä, metsäleikkejä, ulko-opetusta • lajittelu, kierrätys ja sähkön/veden säästäminen osana arkea • mahdollinen lähiruokaviikko
Ihmisoikeudet	<ul style="list-style-type: none"> • Lapsen oikeuksien julistus • YK:n päivän huomioiminen, Unicef-kävely • Nälkäpäivän tai Nenäpäivän mahdollinen huomioiminen

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Koulun aloittaminen edellyttää uudenlaisia itsestä huolehtimisen taitoja ja itsenäisyyden lisääntymistä. Koulutyöhön kuuluu oppilaiden ikäkaudelle sopivista vastuutehtävistä huolehtiminen luokka- ja kouluyhteisössä. Yhteisten pelisääntöjen, hyvien tapojen sekä kannustavan palautteen merkitys korostuu. Oppilaita ohjataan hahmottamaan aikaan ja paikkaan liittyviä käsitteitä ja niiden käytännön merkitystä. He harjoittelevat omien tunteiden tunnistamista ja ilmaisemista ja esimerkiksi leikkien ja draaman avulla kehittävät tunnetaitojaan.

Koulussa opitaan omaan ja yhteiseen hyvinvointiin, turvallisuuteen ja arjen sujumiseen liittyviä perusasioita. Huomiota kiinnitetään itsenäiseen ja turvalliseen liikkumiseen lähiympäristössä, turva- ja suojavälineiden käyttöön sekä omien tietojen ja taitojen kehittämiseen kävelijänä ja pyöräilijänä. Myös erilaisissa vaaratilanteissa tarvittavan toiminnan ja avun hakemisen taitoja harjoitellaan. Oppilaiden kanssa tutkitaan arjen teknologiaa ja sen merkitystä päivittäisessä elämässä sekä opitaan, mitä teknisten laitteiden turvallinen käyttö edellyttää. Oppilaiden muotoutuvista kulutustottumuksista keskustellaan, opitaan tarkastelemaan mainontaa ja median vaikutuksia sekä pohditaan mahdollisuuksia oman rahankäytön suunnitteluun. Oppilaita ohjataan kriittiseen kuluttajuuteen ja mietitään, mitä taloudellisuus, kohtuullisuus ja ympäristön huomioiminen tarkoittavat kuluttajan valinnoissa ja mitä ne merkitsevät omassa toiminnassa.

Hyvinvoinnin vuosikello

Hyvinvoinnin vuosikello

Monilukutaito (L4)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaita ohjataan monilukutaitoisiksi, monenlaisten, ikäkaudelle ominaisten tekstien tulkitsijoiksi, tuottajiksi ja arvioijiksi. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Monilukutaidon kehittymistä tuetaan perustamalla opetus moniaistisuudelle, kokonaisvaltaisuudelle ja ilmiökeskeisyydelle. Oppilaita kannustetaan käyttämään ja tuottamaan erilaisia tekstejä, nauttimaan niistä sekä ilmaisemaan itseään niiden avulla. Kirjoitettujen tekstien perusluku- ja kirjoitustaito kehittyy ja sujuvoituu. Samoin kehittyä taito käsitellä arkeen liittyen numeerista informaatiota, kuten lukumäärien eroja. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa kokeilemalla kuvallisia ilmaisutapoja sekä tarkastelemaan visuaalisen vaikuttamisen keinoja lähiympäristössä.

Oppilaita ohjataan hankkimaan tietoa erilaisista lähteistä ja välittämään tietoa muille. Heitä ohjataan pohtimaan kuvitteellisen ja todellisen maailman suhdetta sekä myös sitä, että jokaisella tekstillä on tekijänsä ja tarkoituksensa. Näin opetuksessa tuetaan kriittisen ajattelun kehittymistä. Monilukutaitoiseksi kehittyäkseen oppilaat tarvitsevat sekä rikkaan tekstiympäristöä että suojaavaa tukea median käytössä. Opetuksessa käytetään ikäkauden tarpeisiin soveltuvia tekstejä, kuten lehtiä, kirjoja, pelejä, elokuvia ja musiikkia sekä monimuotoisen ympäristön havainnointia ja oppilaiden tekemiä ja valitsemia sisältöjä. Tuottamisen taitoja kehitetään tulkitsemisen ja arvottamisen taitojen rinnalla. Oppilaille luodaan runsaasti tilaisuuksia kysyä ja ihmetellä, kertoa tarinoita, esittää näkemyksiään ja jakaa kokemuksiaan monenlaisia välineitä ja ilmaisun keinoja käyttäen.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetuksessa hyödynnetään esiopetuksen aikana ja koulun ulkopuolella oppilaille karttuneita tieto- ja viestintäteknologian (tv) tietoja ja taitoja. Leikkiin perustuva työskentely on edelleen keskeistä. Tieto- ja viestintäteknologian perustaitoja harjoitellaan ja opitaan käyttämään niitä opiskelun välineinä. Samalla opitaan keskeistä käsitteistöä. Oppilaat pohtivat myös, mihin tarkoituksiin tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään lähiympäristössä ja mikä sen merkitys on arjessa.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Koulutyössä harjoitellaan laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käyttöä ja opetellaan niiden keskeisiä käyttö- ja toimintaperiaatteita. Samoin harjoitellaan näppäintaitoja sekä muita tekstin tuottamisen ja käsittelyn perustaitoja. Oppilaat saavat ja jakavat keskenään

kokemuksia digitaalisen median parissa työskentelystä sekä ikäkaudelle sopivasta ohjelmoinnista. Pelillisyyttä hyödynnetään oppimisen edistäjänä. *Vastuullinen ja turvallinen toiminta*: Oppilaiden kanssa keskustellaan ja luodaan yhdessä tv:n turvallisia käyttötapoja ja hyviä käytöstapoja. Huomiota kiinnitetään terveellisiin työasentoihin sekä sopivan pituisten työpäivien merkitykseen hyvinvoinnille. *Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely*: Oppilaita opastetaan käyttämään keskeisiä hakupalveluita, kokeilemaan eri työvälineitä ja tekemään pienimuotoisia tiedonhankintatehtäviä eri aihepiireistä ja itseä kiinnostavista asioista. Heitä kannustetaan toteuttamaan tv:n avulla ideoita yksin ja yhdessä toisten kanssa. *Vuorovaikutus ja verkostoituminen*: Oppilaat saavat kokemuksia oppimista tukevien yhteisöllisten palveluiden käytöstä ja harjoittelevat käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Koulutyössä oppilaat saavat monimuotoisia tilaisuuksia oppia työskentelemään yksin ja yhdessä toisten kanssa. Heitä ohjataan harjoittelemaan ryhmässä toimimista ja yhteistyötä, omien ideoiden sovittamista yhteen toisten kanssa sekä ikäkaudelle sopivaa vastuunkantoa. Oppilaita kannustetaan tutkimaan uusia asioita ja miettimään, missä itse on erityisen hyvä ja mitä voisi tehdä toisten hyväksi koulussa ja kotona. Heitä rohkaistaan toimimaan uusissa tilanteissa itseensä luottaen. Oppilaita opastetaan tutustumaan eri ammatteihin koulussa ja koulun ulkopuolella ja ymmärtämään niiden ja yleensä työn merkitys yhteiskunnassa, erityisesti perheiden arjen ja toimeentulon kannalta. Yhteistyö huoltajien ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa työskentelyä.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Ensimmäisestä luokasta lähtien oppilaat ovat mukana pohtimassa ja suunnittelemassa omaa opiskeluaan ja oman ryhmänsä työn tavoitteita ja toimintatapoja, työskentelytilojen järjestämistä ja viihtyisyyttä sekä ruokailuun, välitunteihin, juhliin ja retkiin sekä koulun muihin tapahtumiin liittyviä asioita. Oppilaiden kanssa keskustellaan, mitä oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus ja vastavuoroisuus merkitsevät. Omien kokemusten kautta oppilaat tutustuvat demokraattisen toiminnan sääntöihin ja toteutumiseen käytännössä. Oppilaat kuuluvat oppilaskuntaan ja voivat osallistua itseään koskevista asioista päättämiseen ikätasonsa ja edellytystensä mukaisesti. Oppilaiden kanssa pohditaan, mitä heille merkitsee oikeudenmukainen ja kestävä tulevaisuus omassa maassa ja maailmassa ja mitä he voivat itse tehdä sen puolesta.

13.3. Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten tuetaan oppilaiden siirtymistä esiopetuksesta perusopetukseen sekä toiselta kolmannelle vuosiluokalle

o toimintatavat siirtymävaiheessa

o tarvittava yhteistyö, työnjako ja vastuut

- mitkä ovat vuosiluokkakokonaisuuden 1-2 erityispiirteet ja tehtävät (perusteiden kuvauksia voidaan hyödyntää sellaisenaan) sekä niihin liittyvät paikalliset painotukset ja miten tehtävän toteutumista seurataan ja kehitetään

- mitkä ovat laaja-alaisen osaamisen tavoitteet vuosiluokilla 1-2 (perusteiden tavoitekuvaus voidaan hyödyntää sellaisenaan) sekä niiden mahdolliset paikalliset painotukset ja miten oppilaiden laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan vuosiluokilla 1-2

- mitkä ovat kunkin oppiaineen tavoitteet ja keskeiset sisällöt vuosiluokalla 1 ja vuosiluokalla 2

- mitkä ovat kunkin oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokkakokonaisuudessa 1-2.

13.4 Oppiaineet vuosiluokilla 1-2

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Näissä opetussuunnitelman perusteissa oppiaineista määritellään tehtävä, tavoitteet ja tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet. Lisäksi määritellään tavoitteet, jotka koskevat oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyviä erityisiä näkökulmia kussakin oppiaineessa.

Oppiaineosuuksissa käytetään lyhenteitä. Tavoitteet on numeroitu T1, T2 jne. Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet on numeroitu S1, S2 jne. ja niihin viitataan tavoitetaulukossa. Laaja-alaiset osaamisalueet on numeroitu L1, L2 jne. ja niihin viitataan oppiaineiden tavoitetaulukossa.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

Hyvinvoinnin vuosikello

Hyvinvoinnin vuosikello

Äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien ja toisen kotimaisen kielen opiskelu

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty kaksitoista eri oppimäärää, jotka ovat seuraavat: suomen kieli ja kirjallisuus, ruotsin kieli ja kirjallisuus, saamen kieli ja kirjallisuus, romanikieli ja kirjallisuus, viittomakieli ja kirjallisuus, muu oppilaan äidinkieli, suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, suomi ja ruotsi saamenkielisille sekä suomi ja ruotsi viittomakielisille. Muuna oppilaan äidinkielenä on mahdollista opettaa opetuksen järjestäjän tarjoamana ja huoltajan valitsemana jotakin edellä mainitsematonta äidinkieltä koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8§:n mukaisesti järjestettynä. Lisäksi erillISRahoitettuna voidaan tarjota oppilaan oman äidinkielen opetusta. Toisessa kotimaisessa kielessä on ruotsin ja suomen kielessä määritelty A- ja B-oppimäärät sekä kaksikielisille oppilaille tarkoitetut äidinkielenomaiset oppimäärät.

Oppilas opiskelee äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja toisessa kotimaisessa kielessä seuraavassa taulukossa mainittuja oppimääriä sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä tarjoaa ja oppilaan huoltaja valitsee. Taulukossa oppilaan äidinkiellellä tarkoitetaan koulun opetuskieltä (suomi, ruotsi ja saame) tai muuta huoltajan ilmoittamaa kieltä.

Oppilaan äidinkieli	Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärä	Toinen kotimainen kieli	
		yhteinen	valinnainen
	yhteinen	yhteinen	valinnainen
suomi	suomen kieli ja kirjallisuus	ruotsi	-
ruotsi	ruotsin kieli ja kirjallisuus	suomi	-
saame	saamen kieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi saamenkielisille	-	suomi tai ruotsi
saame	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä saamen kieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	
romani	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä romanikieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	-
viittomakieli	viittomakieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi viittomakielisille	-	ruotsi tai suomi
muu äidinkieli	muu äidinkieli koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai VA422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä	-	ruotsi tai suomi

13.4.1 Äidinkieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

KIELIKASVATUS

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohdaksi on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisyistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytännöistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tukisekä oppilaan oppimisen arviointikoskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoisiksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkittamisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentamaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkittamisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisäilytöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkittaminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasäilytöjen tulkittamiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Vuosiluokilla 1-2 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen erityisenä tehtävänä on edistää oppilaiden yksilöllisten edellytysten pohjalta itsensä ilmaisemisen ja vuorovaikutuksen taitoja, kielellistä tietoisuuttasekä kehittää kuuntelemisen, puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen perustaitoja. Opetuksen tehtävänä on kiinnostuksen ja innostuksen vahvistaminen kielelliseen ilmaisuun, draamaan, kaunokirjallisuuteen ja monimuotoisten tekstien tulkitsemiseen ja tuottamiseen. Opetuksessa huolehditaan oppimisprosessin jatkumosta esiopetuksesta kouluun niin äidinkielen perustaitojen kuin laaja-alaisen osaamisen osalta.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoittelu yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiansa ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttumisen
- edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa
- edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen
- edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttölanteista.

Suomen kieli ja kirjallisuus

Peruopetuksen opetussuunnitelman perusteet

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tukija oppilaan oppimisen arviointikoskevat myös suomenkieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritiedouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Vuosiluokilla 1-2 opetuksen painopiste on luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen, ilmaisuun ja erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	L1, L2, L3
T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin	S1	L1, L2, L7
T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisuohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla	S1	L1, L2, L7
T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin	S1	L1, L2, L7
Tekstien tulkitseminen		
T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan	S2	L1, L4, L5
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä	S2	L1, L2, L4
T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin	S2	L1, L4, L5
T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen	S2	L2, L4, L5
Tekstien tuottaminen		
T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla	S3	L1, L4, L5, L7
T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediasissa ympäristöissä	S3	L2, L4, L5
T11 opastaa oppilasta harjaanuttamaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia	S3	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T12 kannustaa oppilasta kehittämään kieltietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen	S4	L2, L4, L7
T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön	S4	L2, L3, L4
T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttua joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa	S4	L2, L4, L7

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestintään käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

S3 Tekstien tuottaminen: Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omassa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omassa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetaivoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä jakeskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiinsekäjoihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

- Äidinkielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1
- Äidinkielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Katso myös Äidinkieli vuosiluokilla 3-6 ja Äidinkieli vuosiluokilla 7-9

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 1

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (L1, L2, L3)

- Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)
- Kulttuurinen osaaminen ja ilmaisu (L2)
- Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin (L1, L2, L7)

- Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)
- Kulttuurinen osaaminen ja ilmaisu (L2)
- Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla (L1, L2, L7)

- Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)
- Kulttuurinen osaaminen ja ilmaisu (L2)
- Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin (L1, L2, L7)

- Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)
- Kulttuurinen osaaminen ja ilmaisu (L2)
- Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Tekstien tulkitseminen

T5 Ohjata oppilasta saavuttamaan sujuva ja ymmärtävä lukutaito, myös medialukutaito (L1, L4, L5)

T6 Ohjata oppilasta lukemaan erilaisia tekstejä ja näin laajentamaan sana- ja käsitevarastoaan (L1, L2, L4)

T7 Herättää myönteisillä lukukokemuksilla oppilaassa kiinnostus lastenkirjallisuuteen, mediateksteihin ja muihin teksteihin (L2, L4, L5)

T8 Tarjota mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen ja lukukokemusten jakamiseen (L2, L4, L5)

Tekstien tuottaminen

T9 Rohkaista oppilasta kuvaamaan kokemuksiaan, ilmaisemaan mielipiteensä ja kertomaan tarinoita puhumalla, kuvien avulla ja kirjoittamalla (L1, L4, L5, L7)

T10 Ohjata oppilasta tuottamaan tekstiä, myös monimediaisissa ympäristöissä eri välineillä (L2, L4, L5)

T11 Harjaannuttaa selkeää käsikirjoittamisen taitoa ja näppäintaitojen perusteet. Opettaa oikeinkirjoituksen perustaitoja (L1, L4, L5)

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T12 Kehittää oppilaan kielitietoisuutta ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä havainnoimaan puhuttua ja kirjoitettua kieltä ja niiden vaikutusta muihin (L2, L4, L7)

T13 Innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja ohjata valitsemaan ikätasolle sopivaa luettavaa ja ohjata kirjaston käyttöön (L2, L3, L4)

T14 Ohjata oppilasta arvostamaan äidinkieltään ja omaa kulttuuriaan ja tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin sekä kannustaa tuottamaan kulttuuria yhdessä toisten kanssa (L2, L4, L7)

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 1

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- nimeämisen, kuuntelemisen, kertomisen ja kysymisen harjoittelu
- oman mielipiteen ilmaiseminen
- erilaisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelu: puheenvuoro, kielileikit, draamaharjoitukset

Esityksen voi tuotoilla myös pelkäksi tekstiksi, taulukkomuotoon tai vaikkapa videona. Sisällöt kannattaa laatia "aikajanaksi" ylhäältä alaspäin.

S2 Tekstien tulkitseminen

- **lukemaanoppiminen:** äänne- ja kirjainvastaavuus, alku- ja loppuäänne, käsitteet: **äänne, tavu, sana, virke, lopetusmerkit, tavutus**, kuvalukeminen, **otsikko, kertomus**
- **luetun ymmärtämistaitojen harjoittelu**
- **käsitevaraston laajentaminen**
- **lisäyksiä vanhaan: erilaisiin teksteihin tutustuminen ja lukukokemusten jakaminen**

S3 Tekstin tuottaminen

- **kynäotteen ja kirjoitusasennon varmentaminen**
- **kirjainmuotojen kirjoittamisen harjoittelu**
- **isot ja pienet tekstauskirjaimet**
- **kirjoittamaan oppiminen**
- **tavujen, sanojen ja lauseiden tuottaminen puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla**
- **oikeinkirjoituksen harjoittaminen**
- **sanavälit**
- **tavutus**
- **virke**
- **lopetusmerkit**
- **iso alkukirjain virkkeen alussa ja erisnimissä**
- **sanelusta kirjoittaminen**
- **tutustuminen tietokoneen käyttöön**
- **näppäintaitojen harjoittelu**
- **tarinan rakenteen harjoittelu (alku, keskiosa ja loppu)**

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- **havaintojen tekeminen kielestä**
- **monipuolista kirjallisuuteen tutustumista: luetun kuunteleminen, kuvien katselu, oma lukeminen, myös videon, elokuvan, kuunnelman ja teatterin kautta**
- **sana- ja käsitevaraston laajentaminen**
- **eriyttäminen lukutaidon mukaan: helppolukuisia kirjoja aloitteleville ja lisälukemistona haastavampia tekstejä taitaville lukijoille**
- **tutustuminen kirjastoon ja lasten kulttuuriin, lukuharrastukseen herättely**

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokalla 1

Oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokalla 1:

Oppimisen arviointi tulisi olla monipuolisesti oppimista ohjaavaa ja kannustavaa. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikissa oppimisen tavoitteissa.

Oppilaan tulisi saada palautetta seuraavista aiheista:

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa
- edistyminen lukutaidossa sekä lukemisen ymmärtämisessä
- sana- ja käsitevaraston karttuminen
- edistyminen tekstin tuottamisessa
- käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 2

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (L1, L2, L3)

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1); Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2); Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin (L1, L2, L7)

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1); Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2);

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla (L1, L2, L7)

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1); Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2);

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin (L1, L2, L7)

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1); Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2); Osallistuminen,

vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Tekstien tulkitseminen

T5 ohjata oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstin ymmärtämisessä (L1,L4, L5)

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan tekstien merkityksiä ja rakenteita ja laajentamaan sana- ja käsitevarastoaan (L1, L2, L4)

T7 ohjata oppilasta etsimään tietoa (L1,L4, L5)

T8 kannustaa oppilasta lukemaan lastenkirjallisuutta, mediatekstejä ja muita tekstejä luomalla myönteisiä lukukokemuksia (L2, L4, L5)

Tekstien tuottaminen

T9 rohkaista oppilasta kertomaan kokemuksiaan, tarinoita ja mielipiteitä puhumalla ja kirjoittamalla (L1, L4, L5, L7)

T10 ohjata oppilasta kirjoittamaan monenlaisia tekstejä (L2, L4, L5)

T11 harjaannuttaa käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä opettaa oikeinkirjoituksen perustaitoja (L1, L4, L5)

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T12 kehittää oppilaan kielitietoisuutta ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta ja ohjata oppilasta tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä (L2, L4, L7)

T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lastenkirjallisuutta, valitsemaan sopivaa luettavaa ja ohjata kirjaston käyttöön (L2, L3, L4)

T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltä, kulttuuria ja tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin sekä kannustaa tuottamaan kulttuuria muiden kanssa (L2, L4, L7)

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 2

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- *eläytyvä kuunteleminen ja keskittyminen*
- *lisäys: ilmaisurohkeuden ja tunnetaitojen vahvistaminen*
- *nimeäminen, kysyminen, vastaaminen ja kertominen*
- *erilaiset vuorovaikutustilanteet: draama, ilmaisuharjoitukset, lorut, runot, riimit, leikit, pelit*

S2 Tekstien tulkitseminen

- *sujuvan lukutaidon vahvistaminen: erilaiset tekstit (lastenkirjallisuus, yksinkertaiset tietotekstit, mediatekstit)*
- *luetun ymmärtämistaitojen kehittäminen*
- *tekstin tarkasteleminen (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni)*
- *lisäys: tiedon etsinnän harjoittelu*
- *sana- ja käsitevaraston laajentaminen*
- *lukukokemusten jakaminen*

S3 Tekstien tuottaminen

- *kirjainmuotojen vahvistaminen*
- *oikeinkirjoituksen harjoittelu: sanavälit, iso alkukirjain ja päättömerkit*
- *tekstin tuottamista puhumalla ja kirjoittamalla*
- *muokkaus: erilaisten tekstien suunnittelemisen ja rakentamisen harjoittelu*
- *näppäintaitojen harjoittelu*

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- *kielellisen tietoisuuden vahvistaminen*
- *sana- ja käsitevaraston laajentaminen*
- *lasten kirjallisuuteen ja mediateksteihin ja tutustuminen*
- *kirjaston käytön vahvistaminen*
- *lähiympäristön kulttuuriin esim. juhlaperinteet tutustuminen*

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokalla 2

Oppimisen arviointi on monipuolisesti oppimista ohjaavaa ja kannustavaa. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikissa oppimisen tavoitteissa.

Oppilaan olisi hyvä saada palautetta seuraavista aiheista:

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa
- edistyminen lukusujuvuudessa ja lukemisen ymmärtämisessä sekä harrastuneisuudessa
- sana- ja käsitevaraston karttuminen
- edistyminen oikeinkirjoituksessa ja tekstin tuottamisessa
- käsinkirjoitus ja näppäintaidot
- kielitiedon alkeiden hallitseminen

Painoalueet ja ydinsisällöt

Ruotsin kieli ja kirjallisuus (svenska och litteratur)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Läroämnetts uppdrag samt målen för lärmiljöer och arbetssätt, handledning, differentiering och stöd samt bedömning av lärandet, som är inskrivna under rubriken Modersmål och litteratur, gäller för alla lärokursen inom läroämnet modersmål och litteratur, alltså även för lärokursen svenska och litteratur.

Lärokursens särskilda uppdrag

Svenska språket är det ena av Finlands två nationalspråk och lärokursen i svenska och litteratur undervisas i samma omfattning och med samma mål och innehåll som lärokursen finska och litteratur, dock med vissa mindre avvikelser som beror på språkliga och kulturella särdrag. Läroämnetts centrala kulturbärande uppdrag i de svenska skolorna i Finland är även viktigt att betona. Elevernas skolspråk och språkmedvetenhet ska kontinuerligt stödjas, parallellt med att flerspråkighet ska användas som en resurs. Elevernas varierande språkbakgrund ska uppmärksammas och beaktas i undervisningen i modersmål och litteratur och även i alla övriga läroämnen.

I årskurserna 1-2 är det speciellt viktigt att eleverna lär sig grundläggande läs- och skrivfärdighet, och att de kommunicerar genom många olika uttrycksätt och lär sig att lära. Undervisningens syfte är att väcka intresse för språk och kommunikation och för att producera och tolka olika slag av texter.

Mål för undervisningen i lärokursen svenska och litteratur i årskurs 1-2

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Att kommunicera		
M1 stödja eleven i att stärka sin förmåga att uttrycka sig och fungera i olika kommunikationssituationer	I1	K1, K2, K3
M2 stödja eleven i att utveckla sitt språk och sin fantasi, kommunikations- och samarbetsförmåga genom att erbjuda möjlighet för eleven att delta i olika kommunikations-situationer och bli bekant med normerna för dessa	I1	K1, K2, K7
M3 stödja elevens lust och vilja att uttrycka sig både verbalt och icke-verbalt och genom drama	I1	K1, K2, K7
M4 stödja eleven i att utveckla kommunikativa färdigheter och förståelse för att människor kommunicerar på olika sätt	I1	K1, K2, K7
Att tolka texter		
M5 sporra och handleda eleven vid läsinläringen och ge eleven möjlighet till övning i att använda strategier för läsförståelse samt uppmuntra eleven att iaktta sin egen läsförståelse	I2	K1, K4, K5
M6 handleda eleven att analysera texter av många olika slag och att vidga sitt ordförråd i samband med textanalys	I2	K1, K2, K4
M7 handleda eleven i att söka information på många olika sätt	I2	K1, K4, K5
M8 sporra eleven att bli intresserad av (barn)litteratur, medietexter och andra texter genom att skapa positiva läsupplevelser och samtidigt väcka intresse och lust att läsa och lära sig samt dela med sig av sina läsupplevelser	I2	K2, K4, K5
Att producera texter		
M9 inspirera eleven att berätta och uttrycka sina åsikter och beskriva sina upplevelser i tal, bild och skrift	I3	K1, K4, K5, K7
M10 erbjuda eleven möjlighet att producera enkla berättelser, beskrivningar och andra texter, även i multimediala miljöer	I3	K2, K4, K5
M11 lära eleven att skriva för hand och utveckla skrivförmågan och att använda tangentbord, handleda eleven i att småningom börja planera och strukturera texter samt lära känna de grundläggande färdigheterna i rättstavning och övriga skriftspråkskonventioner	I3	K1, K4, K5
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M12 sporra eleven att utveckla sin språkliga medvetenhet gällande talat och skrivet språk och sin kunskap om grundläggande språkbegrepp samt handleda eleven i att göra iakttagelser om språk och språkbruk och bli medveten om hur det egna språkbruket påverkar andra	I4	K2, K4, K7
M13 uppmuntra eleven att lyssna till och själv läsa litteratur för barn, att hitta intressant läsning och utveckla sitt läsintrasse och använda sig av bibliotek	I4	K2, K3, K4
M14 handleda eleven att uppskatta sin egen och andras kultur och språk samt kulturell mångfald, ge eleven möjlighet att bekanta sig med olika former av barnkultur och sporra eleven att producera kultur tillsammans med andra	I4	K2, K4, K7

Centralt innehåll som anknyter till målen för lärokursen svenska och litteratur i årskurs 1-2

Under årskurs 1 fokuserar man på att eleverna lär sig lyssna och uttrycka sig och på grundläggande läs- och skrivfärdighet samt laborering med talat språk och dramatiseringar. Eleverna bearbetar och reflekterar kring många slag av barnlitteratur i olika medier.

I1 Att kommunicera: Eleverna får öva sig i att verbalt gestalta och benämna sin omvärld, att lyssna, fråga, svara och berätta ansikte mot ansikte i olika slag av kommunikationssituationer och för olika syften. De övar sig att kommunicera i grupp i olika textmiljöer. Med hjälp av kommunikationsövningar och drama, roll- och teaterlekar får eleverna möjlighet att gemensamt behandla barnlitteratur, sagor, berättelser, ramsor, faktatexter, medietexter och spel.

12 Att tolka texter: Eleverna lär sig läsa och övar sig samtidigt i läsförståelse och i att använda grundläggande lässtrategier. Eleverna bekantar sig med sambandet mellan ljud och bokstav och med begreppen språkljud, stavelse, ord, sats, mening, punkt, rubrik, text och bild. Eleverna får möjlighet att iakttä och tolka många olika slag av texter i omgivningen och fundera över deras betydelser och strukturer. De arbetar med bland annat bilder, berättelser, sagor, dikter, enkla faktatexter och olika slag av medietexter. Eleverna bekantar sig även med olika sätt att uttrycka tid, ordningsföljd och plats, speciellt i berättande, beskrivande och instruerande texter, och de lär sig förstå berättelsens grundbegrepp såsom huvudperson, plats, tid och händelseförlopp. Läsupplevelserna diskuteras med de övriga i gruppen och eleverna övar sig att återge en text med egna ord och reflektera kring texters innehåll, ordval och ords betydelser och vidgar på så sätt sitt ordförråd. Eleverna övar sig i informationssökning genom att göra iakttagelser om sin omgivning, analysera bilder och skriva texter och berätta för andra om sina iakttagelser.

13 Att producera texter: Eleverna övar sig att producera texter utgående från sina egna tankar, upplevelser och iakttagelser och ur sin fantasi och sina inre bilder, både individuellt och tillsammans. Dessutom bekantar sig eleverna med textuella och språkliga drag som är typiska för berättelser såsom uttryck för tid och plats och berättelsestruktur. De använder sig av dessa strukturer i sina egna texter. Eleverna lär sig att forma och skriva textade gemener och versaler för hand och att använda tangentbord och skriva digitalt, lär sig grundläggande skrivregler såsom mellanrum mellan ord, mening och skiljetecken, användningen av versal i början av en mening och i namn och de övar rättstavning med hjälp av läsning och övningar som utvecklar den fonologiska medvetenheten.

14 Att förstå språk, litteratur och kultur: Elevernas språkliga medvetenhet stärks genom att de laborerar med talat språk och grundläggande språkliga begrepp samt läser och lyssnar till skriva texter, såsom litteratur och kultur för barn. Eleverna får iakttä det talade språket i dess olika varianter och reflekterar kring hur språkanvändningen påverkar omgivningen. De läser, lyssnar till, diskuterar och bearbetar många olika slag av texter såsom sagor, berättelser, dikter, serier och annan litteratur i flera olika medier. Tillsammans bekantar sig eleverna med biblioteket och hur det används. Eleverna får även bekanta sig med kulturutbudet för barn i närområdet och med olika kultur- och högtidstraditioner och de arbetar kreativt tillsammans inom olika kulturella uttrycksformer.

Saamen kieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös saamen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Saamen kielen ja kirjallisuuden erityisenä tehtävänä on tukea Suomessa puhuttujen saamen kielten säilymistä elävänä ja vahvistaa niiden asemaa muiden kielten rinnalla. Oppilaat saavat pohjan kehittää ja käyttää kielellisiä taitojaan itsenäisesti läpi elämän. Opetus vastaa yhteistyössä kotien, saamenkielisen yhteisön ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa oppilaiden kielitaidon kehittämisestä sekä auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään rinnakkais- ja monikielisyystään hyödyntäen. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuristaan merkityksestä sekä itselle, yhteisölle, yhteiskunnalle että muille alkuperäiskansoille. Opetus ohjaa ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

Saamen kieltä ja kirjallisuutta voidaan opettaa jollakin Suomessa puhutuista saamen kielistä: inarin-, koltan- tai pohjoissaamen kielellä. Kieli on sekä opetuksen kohde että väline. Opetus perustuu yhteisölliseen näkemykseen kielestä. Yhteisön jäsenyys ja osallisuus syntyvät, kun oppilas oppii käyttämään kieltä yhteisön tavoin. Eri saamen kielet huomioidaan erityisesti saamelaiskulttuurien alueelliseen variaatioon tutustumisen yhteydessä. Kielellisten taitojen kehittyessä oppilaat saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon.

Kieltä opitaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden, tekstilajien ja sanaston avulla. Saamen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on tukea, kehittää ja syventää kielitietoisuutta ja kielellisen havainnoinnin taitoja sekä vahvistaa oppilaiden kielellistä identiteettiä. Saamen kieli ja kirjallisuus -oppimäärässä kulttuurisällöistä keskeisiä ovat sanataiteen, teatteritaiteen ja draaman sekä median lisäksi kertomusperinne, saamelainen lyriikka (livde, leu'dd, luohti), kieliyhteisön tavat, perinteet, taide, saamelainen elämäntapa ja historia.

Vuosiluokilla 1–2 saamen kieli ja kirjallisuus -oppimääränopetuksessa painopiste on oppilaiden rohkaisemissa ja innostamisessa käyttämään saamen kieltä sekä kehittämään itseilmais- ja vuorovaikutustaitoja yksilöllisten edellytysten pohjalta. Keskeistä on huolehtia kielellisen tietoisuuden, lukemisen ja kirjoittamisen perustaitojen sekä monilukutaidon kehittämisestä. Opetuksessa otetaan huomioon erityisesti kuuntelutaitojen ja kuullun ymmärtämisen merkitys puheen, kielen sekä luku- ja kirjoitustaidon perustana. Opetuksen tehtävänä on kiinnostuksen ja innostuksen vahvistaminen kielelliseen ilmaisuun ja draamaan sekä monimuotoisten tekstien tulkitsemiseen ja tuottamiseen. Opetuksessa huolehditaan oppimisprosessin jatkumosta esiopetuksesta alkuopetukseen niin saamen kielen perustaitojen kuin laaja-alaisen osaamisen osalta.

Saamen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 innostaa oppilasta kehittämään taitoaan esittä äjatuksia, kokemuksia ja mielipiteitä sekä kysyä ja kuunnella	S1	L1, L2
T2 ohjata oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja vahvistamalla kielellistä ja kehollista ilmaisu- ja mielikuvitusta sekä ohjata osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti myös draaman keinoin	S1	L2
T3 tukea oppilaan viestijäkuvan rakentamista siten, että oppilas oppii toimimaan saamen kielellä erilaisissa viestintätilanteissa ja ymmärtää ihmisten viestivän eri tavoin	S1	L2, L7
Tekstien tulkitseminen		
T4 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan	S2	L1, L4
T5 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin	S2	L1, L4, L5
T6 herättää oppilaan kiinnostus omaehtoista lukemista kohtaan tarjoamalla saamelaiseen kulttuuriin liittyviä virikkeitä, luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonjonon tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen	S2	L1, L5
Tekstien tuottaminen		
T7 ohjata oppilasta tuottamaan monimuotoisia tekstejä eri tarkoituksiin ja luoda edellytyksiä myönteisille tekstien tuottamisen, yhdessä tekemisen ja tekstien jakamisen kokemuksille	S3	L2, L5, L1, L4,
T8 tarjota oppilaalle tilaisuuksia kertoa ja kuvata asioita puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla myös monimediaisissa ympäristöissä	S3	L1, L4, L5
T9 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja rakentamaan omia tekstejä, harjoittamaan käsikirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta löytämään käyttämästään sähköisestä välineestä saamen kielen fontit	S3	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T10 ohjata oppilasta tekemään havaintoja sanojen ja ilmaisujen merkityksistä, kielenkäytöstä, kielestä ja saamen kielen varianteista	S4	L2, L1, L4,
T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja ymmärtämään monimuotoiseen saamelaiseen kulttuuriin ja saamen kieleen liittyviä piirteitä	S4	L1, L2
T12 ohjata oppilasta tutustumaan saamenkieliseen lastenkirjallisuuteen, erilaisiin saamelaisiin perinteisiin ja oman alueen kulttuurimuotoihin ja -tarjontaan sekä ohjata häntä arvostamaan omaa kieltä ja kulttuuria sekä kielten ja kulttuurien monimuotoisuutta	S4	L1, L2, L7
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T13 innostaa oppilasta kehittämään eri oppiaineissa tarvittavaa kieltä ja hyödyntämään äidinkielen taitoa kaikessa oppimisessa	S5	L1, L4
T14 tukea oppilasta omaksumaan tiedonhaluinen tapa opiskella	S5	L1, L2, L7

Saamen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötalanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Tarjotaan runsaasti tilaisuuksia ihmetellä, kertoa ja keskustella ryhmässä muun muassa perinteenmukaisen muistelun ja draaman avulla monipuolisesti erilaisissa rooleissa. Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa tarjoamalla kokemuksia erilaisista viestintätalanteista. Mahdollisuuksien mukaan tarjotaan myös tilaisuuksia vierailuihin ja kanssakäymiseen eri-ikäisten saamen kieltä puhuvien kanssa. Opetellaan käyttämään kieltä kohteliaasti ja tilanteen mukaisesti. Osallistutaan draaman sekä muiden vuorovaikutusharjoitusten ja keskustelujen avulla lastenkirjallisuuden, saamelaisen tarinoiden ja lyriikan, satujen, kertomusten, lorujen, tietotekstien, mediatekstien ja pelien käsittelyyn.

S2 Tekstien tulkitseminen: Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia kertovia ja kuvaavia tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan ymmärtämisen strategioita kuten ennen kuuntelua/lukemista, kuuntelun/lukemisen aikana ja sen jälkeen. Keskustellaan teksteistä, pohditaan sanavalintoja, sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä laajennetaan käsittevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Tarjotaan saamelaiseen kulttuuriin liittyviä virikkeitä oppilaita tarinoiden ja tekstien tuottamisen pohjaksi.

S3 Tekstien tuottaminen: Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi, harjoitellaan tekstin suunnittelua ja tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja opitaan käyttämään niitä omassa teksteissä. Opetellaan isot ja pienet tekstauskirjaimet ja niillä kirjoittamista sekä näppäintaitoja. Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Opetellaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiä tekstuaalisia ja kielellisiä perusrakenteita, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoja, sekä opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä sekä tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tällöin otetaan huomioon oppilaan rinnakkais- ja monikielisyys. Havainnoidaan ja pohditaan saamen kielen piirteitä, sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja sekä niiden merkityksiä. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Harjoitellaan erityisesti sukulaismityksiä oppilaan läheisen sukuyhteisön sisältä. Leikitellään kielillä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla tutustuen myös muihin saamen kieliin. Tarjotaan runsaasti tilaisuuksia kuulla tarinoita (*mainästem, mainstem, máinnasteapmi*) sekä osallistua saamenkieliseen keskusteluun ja saamelaiseen kontekstiin liittyviin tapoihin ja toimintoihin vanhojen ja nykyisten perinteiden, tapakulttuurin ja juhlaperinteiden kautta. Harjoitellaan kertomaan ja kuvaamaan asioita puhuen ja monimuotoisin tekstein. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Kartutetaan ja harjoitellaan eri oppiaineiden sanastoa. Huomioidaan tulevien luokka-asteiden ja oppiaineiden kielelliset haasteet ja tutustutaan käsitteiden muodostamiseen.

Romanikieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös romanikieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Romanikielen ja kirjallisuuden erityisenä tehtävänä on tukea Suomessa puhutun romanikielen säilymistä elävänä ja vahvistaa sen asemaa muiden kielten rinnalla. Oppimäärää voivat opiskella kaikki ne oppilaat, joiden äidinkieli tai jokin perheen kielistä on romanikieli. Opetus vastaa yhteistyössä kotien ja romanikielisen yhteisön kanssa oppilaiden kielitaidon kehittymisestä sekä auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään rinnakkais- ja monikielisyttään hyödyntäen. Oppilaat saavat pohjan kehittää ja käyttää kielellisiä taitojaan itsenäisesti läpi elämän. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä sekä itselle, yhteisölle, yhteiskunnalle että muille vähemmistöille. Opetus ohjaa ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

Oppilaiden romanikielen osaamisen lähtötaso otetaan huomioon kielellisesti virikkeisen oppimisympäristön rakentamisessa ja opetusmenetelmien valinnassa. Opetus perustuu yhteisölliseen näkemykseen kielestä. Yhteisön jäsenyys ja osallisuus muodostuvat, kun oppilas oppii käyttämään kieltä yhteisön tavoin. Kodin ja koulun yhteistyö sekä monimediaiset oppimisympäristöt antavat mahdollisuuden kielen käyttöalueen laajentumiseen koulun ulkopuolelle.

Kieltä opitaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden, tekstilajien ja sanaston avulla. Romanikielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on tukea, kehittää ja syventää kielitietoisuutta ja kielellisen havainnoinnin taitoja sekä vahvistaa oppilaiden kielellistä identiteettiä. Romanikulttuuriin kuuluu vahva kerronta-, musiikki- ja käsityöperinne, jota hyödynnetään opetuksessa.

Vuosiluokilla 1-2 romanikieli ja kirjallisuus -oppimääränerityisenä tehtävänä on rohkaista ja innostaa oppilaita käyttämään romanikieltä sekä edistää heidän ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojaan yksilöllisten edellytysten pohjalta. Keskeistä on huolehtia lukemisen ja kirjoittamisen perustaitojen sekä monilukutaidon ja kielellisen tietoisuuden kehittämisestä. Opetuksessa huomioidaan erityisesti kuuntelemisen ja kuullun ymmärtämisen merkitys puheen sekä luku- ja kirjoitustaidon perustana.

Romanikieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään romanikielellä yksin ja yhdessä	S1	L1, L2
T2 ohjata oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin	S1	L2, L7
T3 tukea oppilasta viestijäkuvan rakentamista siten, että oppilas oppii toimimaan romanikielellä erilaisissa viestintätilanteissa hyödyntäen kieliyhteisön osaamista	S1	L1, L2, L7
Tekstien tulkitseminen		
T4 ohjata ja innostaa oppilasta romanikielen lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan	S2	L1, L4
T5 kannustaa oppilasta laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan	S2	L1, L4
T6 rohkaista oppilasta omaehtoiseen lukemiseen ja tiedonhaluiseen tapaan opiskella sekä ohjata häntä hankkimaan tietoa eri tavoin	S2	L1, L4, L5
Tekstien tuottaminen		
T7 rohkaista ja innostaa oppilasta kuvaamaan asioita puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla	S3	L2, L4
T8 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä yhdessä ja yksin, myös monimediaisissa oppimisympäristöissä	S3	L1, L4, L5
T9 ohjata oppilasta tutustumaan romanikielen kirjoitustapaan ja erikoismerkkeihin sekä innostaa häntä harjoittelemaan käsikirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja	S3	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T10 rohkaista oppilasta arvostamaan romanikieltä ja vahvistaa hänen tietämystään romanien kerronta- ja kulttuuriperinteestä	S4	L2, L7
T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja ymmärtämään monimuotoiseen romanikulttuuriin ja romanikieleen liittyviä piirteitä rinnakkais- ja monikielisyttä hyödyntäen	S4	L1, L2
T12 kannustaa oppilasta arvostamaan kielen ja kulttuurien monimuotoisuutta, tutustumaan lastenkulttuuriin ja tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa	S4	L2, L4, L7

Romanikieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisissa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan kuuntelemista, ääntämistä ja suullista ilmaisu nimeämällä ympäristöä, esineitä ja asioita romanikielellä. Harjoitellaan vuorovaikutus- ja draamataitoja pareittain ja ryhmissä. Tarjotaan kokemuksia monikielisistä viestintätilanteista sekä mahdollisuuksien mukaan tilaisuuksia vierailuihin ja kanssakäymiseen eri-ikäisten romanikieltä puhuvien kanssa. Opetellaan käyttämään kieltä kohteliaasti ja tilanteen mukaisesti. Hyödynnetään satuja, kertomuksia, loruja, tieto- ja mediatekstejä ja pelejä, myös draaman keinoin.

S2 Tekstien tulkitseminen: Harjoitellaan lukemista tutustumalla erilaisiin teksteihin ja keskustellaan niistä. Laajennetaan sana- ja ilmaisuvarantoa. Pohditaan sanavalintoja, sanojen ja sanontojen merkityksiä ja opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika sekä juoni. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä. Hyödynnetään puhuttujen tekstien tulkitsemisessä mahdollisuuksien mukaan romaniyhteisön osaamista.

S3 Tekstien tuottaminen: Tutustutaan romanikielen kirjoitusjärjestelmän ominaispiirteisiin ja opitaan tuottamaan isot ja pienet kirjaimet. Harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja opitaan käyttämään niitä omista teksteissä. Harjoitellaan tekstin tuottamista yksin ja yhdessä sekä keskustellaan teksteistä harjoitellen palautteen antamista ja saamista. Opetellaan käsikirjoittamista ja näppäintaitoja. Kuvataan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla. Tarjotaan romanikulttuuriin liittyviä virikkeitä tarinoiden ja tekstien tuottamisen innostamiseksi.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Pohditaan romanikielen merkitystä itselle, perheelle, lähipiirille ja koululle. Tutustutaan romanien kerronta- ja kulttuuriperinteeseen hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan paikallista romaniyhteisöä. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla käytetyistä kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Tarjotaan tilaisuuksia kuulla romanikielistä kerrontaa ja musiikkia.

Viittomakieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös viittomakieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Erityisenä tehtävänä on tukea suomalaisten viittomakielten säilymistä elävänä. Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia. Oppilaat saavat pohjan kehittää ja käyttää kielellisiä taitojaan itsenäisesti läpi elämän. Opetus vastaa yhteistyössä kotien, viittomakielisen yhteisön ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa oppilaiden kielitaidon kehittymisestä sekä auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään rinnakkais- ja monikielisyytään hyödyntäen. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle sekä ohjaa heitä ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

Opetuksessa keskeisiä ovat kieli, kirjallisuus ja kertomusperinne, perinteet, tavat, taide ja historia. Opetuksessa otetaan huomioon myös osallisuus kansallisen ja kansainvälisen yhteisön asioihin. Oppimisen iloa tuottaa, kun oppilaat ovat aktiivisia toimijoita ja opetus ottaa huomioon myös heidän kielimaailmansa ja kokemuksensa. Pyrkimyksenä on, että oppilaat tulevat entistä tietoisemmaksi itsestään viittomakielien käyttäjinä ja ymmärtävät kielen sosiaalisen merkityksen yhteisölle.

Paikallisen opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon suomalaisen tai suomenruotsalaisen viittomakielien ja kirjallisuuden opetuksen laajuus. Opetussuunnitelman perusteet on laadittu viittomakielien ja kirjallisuuden opetukseen, jota annetaan äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä. Muun viittomakielien ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen määrittelyssä sekä oppimisen arvioinnissa huomioidaan opetuksen laajuus.

Vuosiluokilla 1–2 viittomakielien ja kirjallisuuden opetuksessa ohjataan oppilasta käyttämään viittomakieltä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa siten, että aikaisemmin opittu kielitaito otetaan huomioon. Oppilaat oppivat katsomaan viittomista, kysymään, vastaamaan ja kertomaan. Opetuksen avulla kehitetään oppilaiden ajattelu- ja itseilmaisutaitoja. Oppilaat omaksuvat viittomakielisen keskustelun perustaidot sekä tutustuvat ikätasoaan vastaavaan lastenkirjallisuuteen sekä kertomus- ja kulttuuriperinteeseen. Tavoitteena on oppia selviytymään arjen tilanteista viittomakielellä, oppia vertailemaan ja hyödyntämään eri kielten taitoa sekä käyttämään äidinkieltä erilaisissa oppimisympäristöissä ja eri oppiaineissa.

Viittomakielien ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään viittomakielellä ja edistää oppilaan ajatusten, kokemusten ja mielipiteiden esittämisen ja kysymisen taitoja sekä kannustaa häntä kertomaan tarinoita	S1	L1, L2,
T2 rohkaista oppilasta kehittämään viittomakielisen keskustelun taitoja ja arvioimaan omia vuorovaikutustaitojaan	S1	L1, L2,
T3 kannustaa oppilasta toimimaan yksin ja ryhmässä vahvistaen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, myös draaman avulla	S1	L2, L7
Tekstien tulkitseminen		
T4 herättää oppilaan kiinnostus viittomakielisiä ja kuvallisia tekstejä kohtaan ja aktivoida oppilasta jakamaan niistä kokemuksia ja ajatuksia	S2	L2, L4
T5 virittää oppilaan mielikuvitusta ja ajattelutaitoa	S2	L1
Tekstien tuottaminen		
T6 ohjata oppilasta saamaan myönteisiä tuottamisen, yhdessä tekemisen ja jakamisen kokemuksia sekä harjoittelemaan erilaisten esitysten suunnittelua ja toteuttamista	S3	L2, L6, L7
T7 tarjota oppilaalle tilaisuuksia kertoa ja kuvata asioita ja tiedonhankinnan tuloksia sekä innostaa häntä tuottamaan monimuotoisia esityksiä	S3	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T8 herättää oppilaan kielitietoisuutta ja ohjata tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen	S4	L1, L3
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tutustua viittomakielisen ja muun kulttuurin eri muotoihin ja perinteisiin sekä ohjata häntä arvostamaan omaa kieltä ja kulttuuria sekä kielten ja kulttuurien moninaisuutta	S4	L1, L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T10 ohjata oppilasta kehittämään viittomakielien taitoaan eri oppiaineissa ja ohjata hyödyntämään äidinkielen taitoa kaikessa oppimisessa	S5	L1, L2, L3
T11 rohkaista oppilasta omaksuma tiedonhakuinen tapa opiskella sekä kehittämään monilukutaitoaan	S5	L1, L4, L7

Viittomakielien ja kirjallisuuden tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Kartutetaan viittomistoa, leikitellään kielellä, kerrotaan omista kokemuksista, havainnoista ja tiedoista. Keksitään omia mielikuvitustarinoita huomioiden kertomuksen peruselementit: tapahtumapaikka ja -aika, juoni ja henkilöt. Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

S2 Tekstien tulkitseminen: Visuaalista lukutaitoa harjoitellaan tulkitsemalla viittomakielisiä tekstejä ja muita kuvallisia lähteitä. Niiden pohjalta harjoitellaan kysymysten tekemistä ja niihin vastaamista. Kartutetaan viittomistoa keskustelemalla teksteistä ja jakamalla lukukokemuksia niistä. Työstetään rooli-, draama- ja teatterileikin sekä monimediaisten oppimisympäristöjen avulla erilaisia viittomakielisiä tekstejä.

S3 Tekstien tuottaminen: Harjoitellaan tekstien tuottamista yksin ja yhdessä sekä leikitellään kielellä. Keskustellaan tuotetuista teksteistä yhdessä ja harjoitellaan palautteen antamista ja saamista. Harjoitellaan sormiaakkoset ja tutustutaan niiden käyttöön. Harjoitellaan viittomakielisiä vuorovaikutustaitoja muun muassa huomion herättämisen tekniikoita, katsekontaktia, viittojen optimaalista sijaintia, puheenvuoron ottamista, vuorottelua keskustelutilanteessa, ajatusten ja mielipiteiden perustelua, aktiivista seuraamista ja kommentointia.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutustutaan erilaisiin kulttuurimuotoihin ja perinteisiin ja havainnoidaan viittomakielisen yhteisön käyttäytymisnormeja ja tapoja. Tutustutaan viittomakielisen yhteisön kulttuuriperinteeseen ja kulttuuritoimintaan.

55 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Opetuksessa tutkitaan ja käytetään materiaalina erilaisia tekstejä, kuvia ja taulukoita rikastuttaen viittomistoa ja antaen mahdollisuuksia hyödyntää viittomakieltä eri oppiaineissa. Järjestetään tilaisuuksia tutkivaan oppimiseen ja vuorovaikutukseen ja tarjotaan monipuolisia oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä monilukutaidon edistämiseksi.

Muu oppilaan äidinkieli

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuslain 12 §:n nojalla äidinkielenä voidaan huoltajan valinnan mukaan opettaa suomen, ruotsin, saamen, romanikielen ja viittomakielen lisäksi myös muuta opetuksen järjestäjän tarjoamaa ja huoltajan valitsemaa oppilaan äidinkieltä. Tällöin mainittua äidinkieltä opetetaan valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n määrittelemällä tuntimäärällä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineena. Opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään tällöin suomen kieli ja kirjallisuus tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen. Opetuksen järjestäjä tai koulu laatii perusteiden pohjalta kielikohtaisen opetussuunnitelman. Kielikohtaiset opetussuunnitelmat voidaan laatia myös opetuksen järjestäjien yhteistyönä. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon oppilaiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä ympäristön tarjoaman tuen määrä oppilaan äidinkielen kehittymiselle.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

ukr.oman äidinkielen opetuksesta tähän, Suvi!

0 kommenttia

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti^[1]. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista^[2]. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta^[3]. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielenä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai

- oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Vuosiluokilla 1-2 opetuksen painopiste on suomen kielen ja sen luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen ja ilmaisuun sekä erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan	S1	L2, L4
T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua	S1	L1, L2, L7
T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisueroa ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin	S1	L1, L2, L7
Tekstien tulkitseminen		
T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsittevarannon kartuttamiseen	S2	L1, L2, L4
T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan	S2	L2, L4
Tekstien tuottaminen		
T6 ohjata oppilasta harjoittamaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista	S3	L2, L4
T7 ohjata oppilasta harjoittamaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja	S3	L4, L5
T8 kannustaa oppilasta harjoittamaan oikeinkirjoituksen perusasioita	S3	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetoivoista omassa lähiympäristössänsä ja auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen	S4	L4, L6, L7
T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen		
T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin	S4	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana	S5	L1, L2, L4
T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin	S5	L1, L2, L4
T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan	S5	L1, L2, L4

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötalanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omaan kokemukseen sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsittevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

S3 Tekstien tuottaminen: Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötalanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

[1] Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta 422/2012.

[2] Perusopetuslaki 628/1998, 30 §.

[3] Perusopetuslaki 628/1998, 3 §.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

- S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1
- S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Katso myös S2 vuosiluokilla 3-6 ja S2 vuosiluokilla 7-9

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 1

Tavoitteet vuosiluokalla 1

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T1 Rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 Harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisuja

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T3 Kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Tekstien tulkitseminen

T4 Innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

Tekstien tuottaminen

T7 Ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T10 Innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

T12 Auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T14 Ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 1

Keskeiset sisällöt vuosiluokalla 1

Oppilas voi opiskella joko suomi äidinkielenä ja kirjallisuus -oppimäärää opiskelevien ryhmässä eriytettyinä tai erillisessä S2-ryhmässä. Vaikka oppilas opiskelee yhdessä suomenkielisten oppilaiden kanssa, hänen oppimääränsä on suomi toisena kielenä.

S2-opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta yksilöllisesti niillä suomen kielen osa-alueilla, joilla hänellä on puutteita. Oppimissisällöt valitaan oppilaan senhetkisen kielitaidon perusteella. Opetuksen tulee olla ennakoivaa ja uusien asioiden ja taitojen oppimiseen valmistavaa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Kohtelias kielenkäyttö: kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötalanteissa
- Kielen havainnointia eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa
- Erilaiset viestintätavat: suullinen, kuvallinen, kirjallinen, nonverbaalinen, monimedialainen sekä kulttuurinen viestintä
- Ääntämisen harjoittelu
- Kuullun ymmärtäminen, toisten kuunteleminen ja toisilta viestijöiltä oppiminen

- Rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä
- Kuvataiteen, musiikin, käsillä tekemisen, liikunnan hyödyntäminen kielenkäytön maksimoimiseksi

S2 Tekstien tulkitseminen

- Kirjaimet ja numerot sekä piste, kysymys- ja huutomerkki käsin ja näppäimistöllä
- Tavu, sana ja virke
- Lukemaan oppimisen edistäminen
- Ajan, järjestyksen ja paikan ilmaiseminen erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä
- Keskusteleminen tekstien (laaja tekstikäsitely) herättämistä ajatuksista, tuntemuksista ja mielleyhtymistä
- Erilaisten taivutusmuotojen merkitysten havainnoiminen

S3 Tekstien tuottaminen

- Lähiympäristöön ja omaan elämään liittyvien asioiden nimeäminen
- Sanojen taivuttamiseen tutustuminen
- Käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen harjoittelu

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Keskusteleminen päivän tapahtumista, kielen ja kulttuurin merkityksestä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä
- Eri kielten ja viestintätapojen havainnointia koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa
- Suomalainen tapakulttuuri koulussa ja oppilaan elinympäristössä koulun ulkopuolella
- Tutustuminen suomalaisiin ja (koulun omien) eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin
- Kirjaston palveluihin tutustuminen

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

- Erilaisten mallien tarjoaminen kouluun ja oppimiseen liittyviä kielenkäyttötilanteita varten
- Tutustuminen eri oppiaineiden teksteihin (laaja tekstikäsitely)
- Yksinkertaiset, eri oppiaineisiin liittyvät tiedonhankintatehtävät itsenäisesti ja ryhmässä
- Ympäristön havainnointi tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä
- Tiedon jakaminen toisille
- Oppilaan oman äidinkielen hyödyntäminen ja arvostaminen oppimisen tukena

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 2

Tavoitteet vuosiluokalla 2

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitoja

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito

T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisu

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Tekstien tulkitseminen

T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito

T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito

Tekstien tuottaminen

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja

L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen

L4 Monilukutaito
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito

T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito

T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito

T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 2

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja

toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Toivakkalainen sisältöjen OPS-ratkaisu:

- Ääntämisen harjoittelu
- Kuullun ymmärtäminen, toisten kuunteleminen ja toisilta viestijöiltä oppiminen
- Rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä
- Kuvataiteen, musiikin, käsillä tekemisen, liikunnan hyödyntäminen kielenkäytön maksimoimiseksi
- Ryhmäviestinnässä tarvittavien taitojen harjoittelu erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa
- Erilaisten viestintätapojen havainnointi: suullinen, kuvallinen, kirjallinen, nonverbaalinen, monimediallinen sekä kulttuurinen viestintä
- Luovan toiminnan avulla eläytyminen lastenkirjallisuuden maailmaan ja siitä saaduista kokemuksista keskusteleminen

S2 Tekstien tulkitseminen: Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omaan kokemukseen sekä lukukokemusten jakamista. Työkennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Toivakkalainen sisältöjen OPS-ratkaisu:

- Lukemaan oppimisen edistäminen ja tekstin merkitysten ymmärtäminen hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne
- Yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, niiden merkityksien ja rakenteiden tutkiminen, luetun liittämistä omaan kokemukseen sekä lukukokemusten jakamista
- Työkentelyä muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa eri aisteja monipuolisesti hyödyntäen
- Tekstin ymmärtämisen strategioiden harjoittelu (silmäily, pääasiat, otsikot, kuvat, kuvatekstit ja graafiset esitykset). Huomion kiinnittäminen myös tekstin visuaalisiin korostuksiin (lihavointi, kursivointi, alleviivaus, numerointi...)
- Oppilaan mielenkiinnon pohjalta sana- ja käsitevarannon laajentaminen
- Kerronnan peruskäsitteet (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni)
- Ajan, paikan ja järjestyksen ilmaisutapoihin tutustuminen
- Lukukokemusten jakaminen eri tavoin: keskusteleminen tekstien sisällöstä, tekstin selostaminen ja kuvaaminen omin sanoin, teksteihin eläytyminen draamamenetelmien avulla
- Kirjastoon ja Internetiin tutustuminen oppilaan oman kiinnostuksen pohjalta

S3 Tekstien tuottaminen: Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Toivakkalainen sisältöjen OPS-ratkaisu:

- Tutustuminen eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin: verbin taiputus persoonamuodoissa puhe- ja yleiskielen piirteet huomioiden
- Erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksilöllisin tavoittein yksin ja ryhmässä
- Isojen ja pienten tekstauskirjainten tuottaminen käsin ja näppäimistöllä
- Oikeinkirjoituksen perusasiat: sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä
- Kertomuksen perusrakenne

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Toivakkalainen sisältöjen OPS-ratkaisu:

- Keskustelutaito ja keskustelufraasit (myös nonverbaalinen viestintä): esimerkiksi puheenvuoron pyytäminen, samaa ja eri mieltä oleminen, erityisesti arjen ristiriitatilanteissa
- Some-etiketti
- Itseä kiinnostavan luettavan/kuunneltavan/katsottavan valitseminen
- Koulun eri äidinkielen kirjainten, tervehdyksien, käytöstapojen vertaileminen
- Sanojen, sanontojen ja ilmaisutapojen pohtiminen yhdessä, lorujen, runojen, sanoitusten ja sanaleikkien avulla leikkiminen
- Lasten kulttuuripalvelujen hyödyntäminen kirjastossa
- Osallistuminen yhdessä suomenkielisten oppilaiden kanssa esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen (erilaiset juhlaperinteet ja muu kansanperinne)

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötalanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Toivakkalainen sisältöjen OPS-ratkaisu:

- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa
- Oppilaan oman äidinkielen hyödyntäminen ja arvostaminen oppimisen tukena

Ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (svenska som andra språk och litteratur)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

I lärokursen svenska som andraspråk och litteratur är uppdraget, målen för lärmiljöer och arbetssätt, handledning, differentiering och stöd samt bedömning av lärandet de samma som i läroämnet modersmål och litteratur.

Lärokursens särskilda uppdrag

Enligt förordningen om timfördelning kan invandrare i stället för att följa lärokursen i modersmål och litteratur, som bestäms av skolans undervisningsspråk, helt eller delvis undervisas i svenska eller finska enligt en lärokurs som är speciellt inriktad för invandrare^[1]. Syftet med denna lärokurs är att stödja barnens och de ungas utveckling till fullvärdiga medlemmar i språkgemenskapen och ge dem språkliga förutsättningar för fortsatta studier. Undervisningen eftersträvar att utveckla elevernas multilitteracitet för att de ska kunna söka information och förstå, producera, bedöma och analysera olika slags talade och skrivna texter på svenska i daglig kommunikation, i skolarbetet och i samhället. Undervisningen ska stödja utvecklingen av de olika delområdena av språkkunskaperna samt språk som används inom olika kunskapsområden.

Det särskilda uppdraget i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur är att stödja utvecklingen av flerspråkighet hos eleverna samt väcka intresse och erbjuda redskap för att utveckla språkkunskaperna under hela livet. Undervisningen i svenska som andraspråk ska i samarbete med hemmen, undervisningen i det egna modersmålet och de övriga läroämnena hjälpa eleverna att bygga upp en språklig och kulturell identitet i ett mångkulturellt och -medialt samhälle.

Kunskaper i svenska stödjer integreringen i det finländska samhället. Utgångspunkten för lärokursen svenska som andraspråk och litteratur är att utnyttja sådana textgenrer och språksituationer som är relevanta och viktiga för att eleven ska kunna undersöka och analysera språkets former, betydelser och användning. Språkkunskapen ska utvecklas inom alla delområden: hörförståelse, tal, läsförståelse och skrivande. Förmågan att förstå och förmågan att producera ska utvecklas samtidigt. Elevernas språkkunskaper ska utvidgas från konkret vardagsspråk till ett språk som lämpar sig för abstrakt tänkande. Eleverna ska få färdigheter att ge språkligt uttryck åt iakttagelser och företeelser och sina personliga tankar, känslor och åsikter på ett för situationen lämpligt sätt. I undervisningen ska de språk som eleverna behärskar värdesättas och utnyttjas.

En elevs behov av lärokursen svenska som andraspråk och litteratur fastställs gemensamt av de lärare som undervisar eleven. Elevens vårdnadshavare fattar beslut om valet av lärokurs^[2]. Eftersom undervisningen ska ordnas enligt elevernas ålder och förutsättningar är det viktigt att valet av lärokurs gör det möjligt för eleven att få undervisning enligt den mest lämpliga lärokursen^[3]. En elev kan studera enligt lärokursen svenska som andraspråk och litteratur om elevens modersmål inte är svenska, finska eller samiska eller eleven i övrigt har en flerspråkig bakgrund. Då behovet av lärokursen kartläggs ska också följande eventualiteter tas i betraktande:

- elevens baskunskaper i svenska är bristfälliga inom ett eller flera delområden av språkkunskaperna och räcker inte ännu till för att eleven ska kunna delta i den dagliga interaktionen och det dagliga skolarbetet som en jämlik medlem i skolgemenskapen, eller

- elevens kunskaper i svenska räcker inte ännu till för studier enligt lärokursen svenska och litteratur.

En elev som studerar enligt lärokursen svenska som andraspråk och litteratur får undervisning i svenska som andraspråk antingen helt eller delvis i stället för undervisning i svenska och litteratur. Undervisningen läggs upp utgående från elevens behov att lära sig och det skede av språkutvecklingen eleven befinner sig i. Om lärokursen svenska som andraspråk och litteratur valts för en elev ska elevens utveckling och prestationer bedömas enligt målen och kriterierna för lärokursen svenska som andraspråk och litteratur oberoende av i vilken undervisningsgrupp undervisningen ordnas. Det är viktigt att eleven tar del av samma texter och textgenrer som de övriga eleverna i samma årskurs. Om en elev flyttat till Finland mitt i den grundläggande utbildningen är det viktigt att ta hänsyn till elevens språkkunskaper och tidigare kunskaper och färdigheter då målsättningarna och innehållet i undervisningen fastställs. Vid behov görs en plan för elevens lärande. Olika lärmiljöer som stödjer mångsidig utveckling av språkkunskaperna ska målinriktat användas i undervisningen, både i skolan och utanför skolan. Det är möjligt att övergå till att läsa svenska enligt lärokursen svenska och litteratur, om eleven har tillräckliga förutsättningar för att lära sig svenska enligt målsättningarna för den lärokursen.

I **årskurserna 1-2** ligger undervisningens tyngdpunkt i att skapa en grund för elevernas svenska språk och läs- och skrivfärdigheter samt i att utveckla elevernas studie- och kommunikationsfärdigheter. Undervisningens uppdrag är att väcka elevernas intresse för språk, uttrycksätt och för att tolka och producera olika slags texter.

Mål för undervisningen i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur årskurs 1-2

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Att kommunicera		
M1 uppmuntra eleven att använda sina kommunikations- och samarbetsfärdigheter i olika kommunikationssituationer i skolan och i vardagen samt stärka förmågan att lyssna och förstå det som sägs	I1	K2, K4
M2 träna och uppmuntra eleven att berätta om sina tankar och känslor och att diskutera olika ämnen samt stärka ordförrådet och de uttrycks sätt som behövs för det	I1	K1, K2, K7
M3 uppmuntra eleven att utveckla sitt mod att uttrycka sig språkligt och kroppsligt samt stärka elevens fantasiförmåga genom att uppmuntra eleven att delta och uttrycka sig mångsidigt, även med hjälp av drama	I1	K1, K2, K7
Att tolka texter		
M4 motivera och handleda eleven att lära sig läsa och utveckla sitt ord- och begreppsförråd	I2	K1, K2, K4
M5 uppmuntra eleven att läsa och diskutera texter och litteratur som lämpar sig för åldern och språkkunskaperna	I2	K2, K4
Att producera texter		
M6 handleda eleven att träna produktion av olika textgenrer och att behärska de ord och språkstrukturer som behövs i dem	I3	K2, K4
M7 handleda eleven att träna att skriva för hand och att använda tangentbord samt att planera och producera texter	I3	K4, K5
M8 uppmuntra eleven att träna grunderna i rättstavning	I3	K1, K4, K5
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M9 motivera eleven att utveckla sin språkmedvetenhet genom att iaktta olika varianter av talspråk i den närmaste omgivningen och hjälpa eleven att märka att det egna språkbruket kan påverka andras språkliga beteende	I4	K4, K6, K7
M10 motivera eleven att lyssna på och läsa litteratur som lämpar sig för åldern och språkkunskaperna och handleda eleven att välja litteratur som intresserar samt lära eleven använda biblioteket och bli bekant med barnkultur	I4	K1, K2, K4, K5
M11 handleda eleven att känna igen och uppskatta olika språk och kulturer i sin miljö och att kunna sätta sig in i olika människors situationer och livsskeden	I4	K2
Att använda språket som stöd för allt lärande		
M12 hjälpa eleven att utveckla en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att kommunicera, läsa, skriva och lära sig språk	I5	K1, K2, K4
M13 handleda eleven att utveckla sina språkfärdigheter i olika läroämnen och att studera i skolan viktiga textgenrer och genretypiska drag	I5	K1, K2, K4
M14 handleda eleven att observera sitt eget språkbruk och att utvärdera sitt eget språklärande	I5	K1, K2, K4

Centralt innehåll som anknyter till målen för lärokursen svenska som andraspråk och litteratur i årskurs 1–2

Eleverna lär sig språk- och kommunikationsfärdigheter och utvecklar sin förmåga att arbeta med texter genom att använda språk i olika situationer och arbeta mångsidigt med språk. Innehållet i undervisningen väljs så att eleverna får möjlighet att vidga de färdigheter som har en anknytning till språk, litteratur och övrig kultur på ett mångsidigt sätt. Undervisningens innehåll ska stödja målsättningarna och utnyttja elevernas erfarenheter och lokala möjligheter. Innehållet formas till helheter för de olika årskurserna.

11 Att kommunicera: Eleverna tränar artigt språkbruk, att fråga, svara, begära, berätta, uttrycka åsikter och berätta om sina känslor i olika situationer i vardagen och i skolan. Eleverna övar sig på att lägga märke till hur språket fungerar i olika situationer: artighetsfraser, åsikts- och känslouttryck, frågeformulering samt att ange nutid och förfluten tid i berättelser. Eleverna tränar uttal, hörförståelse och att lyssna och lära sig av andra. Roll- och teaterlekar samt andra interaktiva övningar utnyttjas i samband med att sagor, berättelser, ramsor och faktatexter behandlas i undervisningen.

12 Att tolka texter: Elevernas läsfärdigheter och läsförståelse främjas genom användning av begreppen text, bild, rubrik, stycke, mening, punkt, ord, stavelse, bokstav och fonem. Eleverna tränar att läsa gemensamt och individuellt valda skönlitterära texter och faktatexter, undersöker vad de betyder och hur de är uppbyggda samt kopplar det lästa till de egna erfarenheterna och delar med sig av sina läsoplevelser. Eleverna arbetar bland annat med bilder, barnlitteratur och enkla fakta- och medietexter. Eleverna bekantar sig med olika sätt att uttrycka tid, ordningsföljd och miljö i synnerhet i berättande och beskrivande texter. Eleverna tränar lässtrategier, vidgar ordförrådet och uttrycksförmågan och lär sig att känna igen berättelsens grundelement (huvudperson, plats, tid och händelseförlopp).

13 Att producera texter: Eleverna bekantar sig med olika textgenrer och deras typiska drag, såsom ordförråd, fraseologi och språkliga strukturer. Eleverna övar sig på att producera olika slags skrivna och talade texter både individuellt och tillsammans med andra. Skrivfärdigheterna tränas både för hand och på tangentbord.

14 Att förstå språk, litteratur och kultur: Eleverna reflekterar över språkets och kulturens betydelser i olika kommunikationssituationer i skolan samt i olika texter som eleverna hör eller läser. Eleverna tränas att ge akt på olika språk och talspråkliga varianter i skolan, i medier och på fritiden. Eleverna övar sig att använda språkliga begrepp för att förstå hur en diskussion fungerar. Eleverna söker litteratur som intresserar och bekantar sig med berättelser, lekar och festråd inom olika kulturer.

15 Att använda språket som stöd för allt lärande: Eleverna ges modeller för olika språksituationer som har med skolan och lärandet att göra och de får bekanta sig med texter i olika läroämnen. Eleverna genomför enkla uppgifter i informationssökning med koppling till olika läroämnen, både självständigt och tillsammans med andra. Eleverna observerar sin omgivning, tolkar bilder och skriva texter samt tränar att förmedla information genom att berätta. Eleverna övar sig att använda digitala verktyg för att skaffa information, för att lära sig och för att utvärdera sitt lärande. Elevens kunskaper i det egna modersmålet används som stöd för lärandet.

[1] Statsrådets förordning om riksomfattande mål för utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och om timfördelning i den grundläggande utbildningen 422/2012

[2] Lag om grundläggande utbildning 628/1998, 30 §

[3] Lag om grundläggande utbildning 628/1998, 3 §.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomi saamenkielisille -oppimäärä on tarkoitettu niille oppilaille, jotka opiskelevat saamen kieltä ja kirjallisuutta. Opetuksen tavoitteena on oppilaan korkeatasoiseen kaksikielisyyteen kasvamisen tukeminen ja edellytysten luominen sille, että oppilas voi saavuttaa jatko-opinnoissa vaadittavan kielitaidon molemmilla kielillä sekä toimia tasavertaisena jäsenenä suomen- ja saamenkielisessä yhteisössä. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään tällöin suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon oppilaiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä perheen ja muun ympäristön tarjoaman tuen määrä oppilaan suomen kielen kehittymiselle.

Ruotsi saamenkielisille (svenska för samisktalande)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Lärokursen svenska för samisktalande är avsedd för elever som studerar samiska och litteratur. Målet för undervisningen är att stödja eleverna att utveckla en högklassig tvåspråkighet och ge dem förutsättningar att uppnå sådan språkkunskap i bägge språken som förutsätts för fortsatta studier och för att fungera som jämbördiga medlemmar i den svenska och den samiska gemenskapen. Den lokala läroplanen utarbetas och den eftersträvarade nivån för undervisningen fastställs utgående från lärokursen svenska och litteratur. Läroplanen utarbetas med hänsyn till elevernas språkliga och kulturella bakgrund samt i vilken omfattning familjen och den övriga omgivningen stödjer utvecklingen av elevens kunskaper i svenska.

Suomi viittomakielisille

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomi viittomakielisille -oppimäärä on tarkoitettu niille oppilaille, jotka opiskelevat viittomakieltä ja kirjallisuutta suomenkielisissä kouluissa. Opetuksen tavoitteena on oppilaan korkeatasoiseen kaksikielisyyteen kasvamisen tukeminen ja edellytysten luominen sille, että oppilas voi saavuttaa jatko-opinnoissa vaadittavan kielitaidon molemmilla kielillä sekä toimia tasavertaisena jäsenenä suomen- ja viittomakielisessä yhteisössä. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään suomen kieli ja kirjallisuus ja/tai suomi toisena kielinä ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen. Tällöin myös oppilaan arviointi määräytyy sen mukaan, kumman oppimäärän pohjalta suomi viittomakielisille -oppimäärä on laadittu. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon oppilaiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä perheen ja muun ympäristön tarjoaman tuen määrä oppilaan suomen kielen kehittymiselle.

Ruotsi viittomakielisille (svenska för teckenspråkiga)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Lärokursen svenska för teckenspråkiga är avsedd för elever som studerar teckenspråk och litteratur i svenska skolor. Målet för undervisningen är att stödja eleverna att utveckla en högklassig tvåspråkighet och ge dem förutsättningar att uppnå sådan språkkunskap i bägge språken som förutsätts för fortsatta studier och för att fungera som jämbördiga medlemmar i den svenska och den teckenspråkiga gemenskapen. Den lokala läroplanen utarbetas och den eftersträvarade nivån för undervisningen fastställs utgående från lärokursen svenska och litteratur och/eller svenska som andraspråk och litteratur. Eleven bedöms också enligt den lärokurs som utgör grund för lärokursen svenska för teckenspråkiga. Läroplanen utarbetas med beaktande av elevernas språkliga och kulturella bakgrund samt i vilken omfattning familjen och den övriga omgivningen stödjer utvecklingen av elevens kunskaper i svenska.

13.4.2 Toinen kotimainen kieli

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet TARKISTA VIELÄ

Toinen kotimainen kieli (ruotsi, finska)

Vuosiluokilla 1–2 toisen kotimaisen kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on herättää oppilaiden myönteinen asenne ruotsin tai suomen kielen oppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieltä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin ja se tukee oppilaan kykyä havainnoida ja hyödyntää ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä. Opetuksessa tarjotaan monipuolisia kokemuksia ruotsin tai suomen kielestä sekä ruotsin tai suomen kieleen liittyvistä kulttuureista. **Äidinkielenomaisessa ruotsin tai suomen kielen** opetuksessa kaksikieliset oppilaat saavat mahdollisuuden pohtia ja syventää ruotsin tai suomen kielen taitoaan ja ruotsin- tai suomenkielisen kulttuurin erityispiirteiden tuntemustaan. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä itseään kiinnostavista aiheista ja niitä käsitellään monipuolisesti. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.

Ruotsin kieli, A1-oppimäärä vuosiluokilla 1–2 RUOTSIN KIELEN A1-OPPIMÄÄRÄN OPETUKSEN TAVOITTEET VUOSILUOKILLA 1–2

Opetuksen tavoitteet Opetuksen tavoitteista Tavoitteisiin liittyvät johdetut oppimisen sisältöalueet tavoitteet			Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Pohjoismaissa on. Ohjata oppilasta ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä. Ohjata oppilasta tunnistamaan ruotsin kieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan ruotsin kielen muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä, Suomessa ja Pohjoismaissa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätöitä.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä arvaamaan ja päättämään yksittäisten sanojen ja ilmausten merkityksiä	Oppilas oppii arvaamaan ja päättämään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaidon perusteella.	L1, L4, L5
T5 tutustutaan eri- Oppilas oppii tunnistamaan tapoihin oppia tamaan, kokeilemaan, kieliä ja kokeillaan, harjoittelemaan ja millaiset tavat oppia käyttämään erilaisia kieliä sopivat oppi- kielenopiskelutaitoja. laalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.		S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	L1, L7

Opetuksen tavoitteet Opetuksen tavoitteista Tavoitteisiin liittyvät johdetut oppimisen sisältöalueet tavoitteet			Laaja-alainen osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana joissakin yleisimmän toistuvissa viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliaista kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.	L1, L2, L4, L6, L7
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoa ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättämään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään ruotsin kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla	Oppilas oppii käyttämään muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia	S3 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagoitua vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Opetuksen tavoitteet Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet			Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaalle tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemään sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Harjoitellaan hahmottamaan ruotsin kielen äänteitä ja sanapainoa. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään ruotsin kielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa sekä harjoittelemaan ääntämistä	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ruotsin kielen ääntämistä ja sanapainoa. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan vähitellen mahdollisuuksia tutustua kirjoittamiseen.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Ruotsin kielen A1-oppimäärän työtapoihin ja oppimisympäristöihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen valinnassa tulee ottaa huomioon erilaiset ja eri taustoista tulevat oppijat sekä oppilaiden ikäkaus ja kehitysvaihe. Työtapojen tulee olla monipuolisia, oppilaslähtöisiä ja oppilaita osallistavia. Työtapoja valittaessa lähtökohtana ovat toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen. Opetusta voidaan eheyttää niin, että ruotsin kielen taitojen oppiminen nivotaan muiden oppiaineiden opetukseen.

Työtavoilla ohjataan oppilaita monipuoliseen vuorovaikutukseen, yhteiseen pohtimiseen, kielelliseen uteliaisuuteen ja päättelyyn sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen. Työtavoissa yhdistyy leikinomaisuus, musiikki, draama, pelit ja liike sekä eri aistien hyödyntäminen. Oppilaille tarjotaan suullisen vuorovaikutuksen lisäksi mahdollisuuksia tutustua ruotsin kieleen ja oppia sitä myös kirjoitetun kielen kautta. Oppilaita ohjataan pohtimaan ruotsin kielen oppimistaan esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla sekä vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää koko koulua ja koulun lähiympäristöä oppimisympäristöinä. Monikielisyys, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus ovat näkyvissä oppimisympäristöissä. Ruotsin kieli kuuluu ja näkyy oppimistilanteissa ja oppilaalle tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppimisympäristöjä voidaan

muuttaa erilaisiin kielennäkötilanteisiin sopiviksi ja siten mahdollistaa monipuoliset työtavat sekä työskentely ryhmissä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppimisympäristöt tukevat oppilaan luontaista uteliaisuutta ja kokeilunhalua sekä leikkisyyttä ja mielikuvitusta, jotta oppilas rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kielitaitoaan alusta asti. Oppimisympäristöjen avulla vahvistetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä hyödyntämällä opetuksessa esimerkiksi kuvia, liikettä, ääntä ja erilaisia didaktisia välineitä. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua ruotsin kieleen ja ruotsin kieleen liittyvään kulttuuriin hyödyntämällä erilaisia oppimisympäristöjä sekä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä muiden ruotsin kieltä puhuvien kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen A1-oppimäärässä vuosiluokilla 1–2 Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu, kielennäkökelutaitojen vahvistaminen sekä toiminnalliset luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat tukevat oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua myös muihin koulun tarjoamiin kieliin. Oppilaille kerrotaan monipuolisen kielitaidon merkityksestä ja heitä kannustetaan opiskelemaan monipuolisesti kieltä.

Opetus tulee järjestää oppilaiden lähtökohdat huomioon ottaen ja opetusta tulee tarvittaessa eriyttää. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaan vapauttamiseen kielen opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen harkintaan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 luvussa 7. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille. Oppilaita ohjataan löytämään itselleen sopivaa ja kiinnostavaa oppimista edistävää aineistoa esimerkiksi verkosta tai kirjastosta.

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielen A1-oppimäärässä vuosiluokilla 1–2 Lukuvuoden aikana toteutettavan arvioinnin ensisijainen tehtävä on ohjata oppimista kannustavan palautteen avulla. Opettajan antama palaute antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi oppimisen tavoitteista sekä omista taidoista ja niiden kehittämistä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että opettaja antaa oppilaille mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itse- ja vertaisarviointin taitoja osana kielten opiskelua.

Lukuvuoden päätteeksi A1-kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi tekemiensä havaintojen perusteella oppilaiden osaamista suhteessa kaikkiin opetussuunnitelman perusteissa oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin. Opettajan arvioidessa oppilaiden oppimista on huolehdittava siitä, että oppilaat voivat osoittaa osaamistaan eri tavoin.

Ruotsin kieli, äidinkielenomainen ruotsi, A1-oppimäärä vuosiluokilla 1–2 ÄIDINKIELENOMAISEN RUOTSIN A1-OPPIMÄÄRÄN OPETUKSEN TAVOITTEET VUOSILUOKILLA 1–2

Opetuksen tavoitteet Opetuksen tavoitteista Tavoitteisiin liittyvät johdetut oppimisen sisältöalueet tavoitteet			Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustutaan eri kieliin ja kulttuureihin koulussa, lähiympäristössä, Suomessa ja Pohjoismaissa. Ohjataan oppilasta ymmärtämään suomen ja ruotsin asema kansalliskielinä. Ohjataan oppilasta huomaamaan ruotsin kielelle ominaisia ja kulttuurisia erityispiirteitä.	Oppilas oppii havainnoimaan eri kieliä ja kulttuureja sekä ymmärtämään olemassa olevan kielitaitonsa hyödyn. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Opetuksessa tehdään havaintoja kielistä, joita puhutaan koulussa, lähiympäristössä, Suomessa ja Pohjoismaissa sekä pohditaan kielten välisiä samankaltaisuuksia ja eroja. Pohditaan oppilaan kaksikielistä taustaa ja kulttuuri-identiteettiä sekä keskustellaan niistä.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjataan oppilasta arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita sekä omaa kaksikielistä taustansa ja kulttuuri-identiteettiään	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	Oppilaat pohtivat yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.	L1, L2
Kielennäkökelutaidot			
T3 tarjotaan oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä sekä hyödyntää kaksikielisyttään	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Oppilaat harjoittelevat tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 kannustetaan oppilasta tekemään havaintoja eri kielistä sekä ruotsin ja suomen kielten käytöstä, päättämään uusien sanojen ja ilmaisujen merkityksiä sekä käyttämään niitä aktiivisesti	Oppilas oppii päättämään uusien sanojen ja ilmaisujen merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä (tavoitetta ei arvioida)	S2 Opetuksessa havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Oppilaat harjoittelevat uusien sanojen ja merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai kaksikielisen taustansa ja kulttuuri-identiteettinsä perusteella.	L1, L4, L5

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielenopiskelutaidot			
T5 tutustutaan erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja	S2 Oppilaat pohtivat, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Oppilaat harjoittelevat erilaisia tapoja oppia kieltä. Oppilaat harjoittelevat arvioimaan omaa kielitaitoa sekä antamaan palautetta muiden oppilaiden kielitaidosta itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä aktiivisesti ja monipuolisesti sekä kehittämään vuorovaikutustaitojaan erilaisissa tilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kieltä eri vuorovaikutustilanteissa	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa huomioiden oppilaiden kaksikielinen tausta. Keskeinen osa sisältöä on käyttää kieltä eri tarkoituksiin ja harjoitella kohteliasta kielenkäyttöä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus harjoitella erilaisia kielenkäyttötilanteita, jotka tarjoavat sopivia haasteita kielelliselle kehittymiselle huomioiden oppilaan kaksikielinen tausta. Osana vuorovaikutusta oppilaat laajentavat sanavarastoaan, kielen rakenteiden hallintaa ja fraasien käyttöä laulun, leikin, draaman ja pelillistämisen avulla.	L1, L2, L4, L6, L7
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen	Oppilas oppii hyödyntämään non-verbaalisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selvitytykseen erilaisista vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii esittämään omia huomioitaan.	S3 Oppilaat harjoittelevat erilaisia viestinnässä tarvittavia apukeinoja, kuten eleitä ja piirtämistä sekä sanojen merkitysten päättelyä asyayhteyden, yleistiedon tai oman kaksikielisen taustan ja kulttuuri-identiteetin perusteella. Oppilaat oppivat hyödyntämään kaksikielistä taustaansa eri tilanteissa.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
liittyviä vaikeuksia			

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista	Tavoitteisiin liittyvät johdetut oppimisen sisältöalueet	Tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T8 kannustaa oppilasta käyttämään ruotsin kieltä vuorovaikutustilanteeseen sopivalla tavalla ja tunnistaa kulttuurisia piirteitä ruotsin- ja suomenkielissä vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii toimimaan luontevasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.	S3 Oppilaat harjoittelevat luontevia tapoja reagoida ja ilmaista itseään arjen vuorovaikutustilanteissa.		L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 ohjata oppilasta kehittämään ruotsin kielen taitoaan erilaisissa tilanteissa sekä tutustumaan ikätasolle sopiviin suullisiin ja kirjallisiin teksteihin	Oppilas oppii kuvailemaan ja välittämään havaitsemiaan asioita suullisesti ja erilaisten tekstien avulla	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja omat kiinnostuksen kohteet huomioiden oppilaiden kaksikielinen tausta. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin ja vähitellen myös kirjoitettuun teksteihin sekä tutustuu niiden kielellisiin piirteisiin. Oppilaat harjoittelevat hyödyntämään ruotsinkielistä materiaalia ja kehittävät ruotsin kielen taitoaan laulun, leikin, loruhen, tarinoiden ja kuvien avulla. Oppilaat harjoittelevat yhdessä kuuntelemaan, puhumaan ja vähitellen lukemaan ja kirjoittamaan ruotsiksi opetuksessa käsiteltävien aiheiden pohjalta.		L1, L2, L3, L4, L5, L7
T10 tarjota oppilaalle Oppilas oppii käyttämään mahdollista ruotsin kielen taitoaan käyttäen monipuolisesti eri ruotsin suullisesti tilanteissa monissa erilaisissa tilanteissa		S3 Yhdessä oppilaiden kanssa valittujen sisältöjen lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet huomioiden oppilaiden kaksikielinen tausta ja identiteetti. Oppilaat laajentavat sanastoa ja harjoittelevat monipuolisesti sanoja ja rakenteita osana viestintää erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Hyödynnetään aktiivisia työtapoja ja digitaalisia apuvälineitä sekä esimerkiksi laulua, leikkiä, loruja, kertomuksia, tarinoita ja pelillisyyttä. Oppilaat saavat vähitellen harjoitella kirjoittamista.		L1, L2, L3, L4, L5, L7

Äidinkielenomaisen ruotsin A1-oppimäärän työtapoihin ja oppimisympäristöihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen valinnassa tulee ottaa huomioon erilaiset ja eri taustoista tulevat oppijat sekä oppilaiden ikäkaus ja kehitysvaihe. Työtapojen tulee olla monipuolisia, oppilaslähtöisiä ja oppilaita osallistavia. Työtapoja valittaessa lähtökohtana ovat toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen. Opetusta voidaan eheyttää niin, että ruotsin ja suomen kielen taitojen oppiminen nivotaan muiden oppiaineiden opetukseen. Oppilaiden kaksikielisyys tulee huomioida opetuksessa.

Työtavoilla ohjataan ja kannustetaan oppilaita monipuoliseen vuorovaikutukseen, yhteiseen pohtimiseen, kielelliseen uteliaisuuteen ja päättelyyn sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen. Työtavoissa yhdistyy leikinomaisuus, musiikki, draama, pelit ja liike sekä eri aistien hyödyntäminen. Oppilaille tarjotaan suullisen vuorovaikutuksen lisäksi mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan ja vähitellen oppia sitä myös kirjoitetun kielen kautta. Oppilaita ohjataan pohtimaan ruotsin kielen oppimistaan esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla sekä vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää koko koulua ja koulun lähiympäristöä oppimisympäristöinä. Monikielisyys, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus ovat näkyvissä oppimisympäristöissä. Ruotsin kieli kuuluu ja näkyy oppimistilanteissa ja vuorovaikutustilanteissa. Oppimisympäristöjä voidaan muuttaa erilaisiin kielenoppimistilanteisiin sopiviksi ja siten mahdollistaa monipuoliset työtavat sekä työskentely ryhmässä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppimisympäristöt tukevat oppilaan luontaista uteliaisuutta ja kokeilunhalua sekä leikkillisyyttä ja mielikuvitusta. Oppimisympäristöjen avulla vahvistetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä hyödyntämällä opetuksessa esimerkiksi kuvia, liikettä, ääntä ja erilaisia didaktisia välineitä. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan ja havaintojaan ruotsin kieleen liittyvästä kulttuurista huomioiden oppilaiden kaksikielisyys ja identiteetti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkielenomaisen ruotsin A1-oppimäärässä vuosiluokilla 1-2

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu, kielenopiskelutaitojen vahvistaminen sekä toiminnalliset, luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat tukevat oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua myös muihin koulun tarjoamiin kieliin. Heille kerrotaan monipuolisen kielitaidon merkityksestä ja heitä kannustetaan opiskelemaan monipuolisesti kieliä.

Opetus tulee järjestää oppilaiden lähtökohdat huomioon ottaen ja opetusta tulee tarvittaessa eriyttää. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaan vapauttamisen kielen opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen harkintaan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 luvussa 7. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muuta nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille. Oppilaita ohjataan löytämään itselleen sopivaa ja kiinnostavaa oppimista edistävää aineistoa esimerkiksi verkosta tai kirjastosta.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkielenomaisen ruotsin A1-oppimäärässä vuosiluokilla 1-2

Lukuvuoden aikana toteutettavan arvioinnin ensisijainen tehtävä on ohjata oppimista kannustavan palautteen avulla. Opettajan antama palaute antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi oppimisen tavoitteista sekä omista taidoista ja niiden kehittamisestä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että opettaja antaa oppilaille mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itse- ja vertaisarvioinnin taitoja osana kielten opiskelua.

Lukuvuoden päätteeksi A1-kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi tekemiensä havaintojen perusteella oppilaiden osaamista suhteessa kaikkiin opetussuunnitelman perusteissa oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin. Opettajan arvioidessa oppilaiden oppimista on huolehdittava siitä, että oppilaat voivat osoittaa osaamistaan eri tavoin.

Suomen kieli, A1-oppimäärä vuosiluokilla 1-2 (finska, A1-lärokurs i årskurserna 1-2) MÅL FÖR UNDERVISNINGEN I A1-LÄROKURSEN I FINSKA I ÅRSKURSERNA 1-2

Mål för Mål för lärandet som undervisningen härlemts ur målen för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Mångsidig kompetens
Kulturell mångfald och språklig medvetenhet		
M1 Eleven bekantar sig med olika språk och kulturer i skolan, närmiljön samt i Norden. Eleven handleds att förstå finskans och svenskans ställning som nationalspråk. Eleven handleds att känna igen finska och kunna skilja det från andra språk hen kan.	Eleven lär sig iaktta olika språk och kulturer i sin vardag samt lär sig känna igen finska och skilja det från andra språk hen kan. (används inte som bedömningsgrund)	I1 I undervisningen reflekterar man tillsammans över vilka språk som talas i skolan, den närmaste omgivningen samt i Finland och Norden och man bekantar sig med de olika kulturerna. Elevena iakttar vilka likheter och olikheter det finns mellan olika språk.
M2 Handleda eleven att värdesätta sin egen språkliga bakgrund samt språklig och kulturell mångfald.	Eleven lär sig värdesätta sin egen språkliga bakgrund och olika språk och kulturer. (används inte som bedömningsgrund)	I1 Elevena funderar tillsammans den språkliga och kulturella mångfaldens betydelse och värde har för olika gemenskaper.

Mål för Mål för lärandet som undervisningen härlemts ur målen för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Mångsidig kompetens
Färdigheter för språkstudier		
M3 Erbjud eleven möjligheter att samarbeta med andra och fungera i grupp.	Eleven lär sig samarbeta och fungera i grupp med andra.	I2 Elevena övar att samarbeta och arbeta parvis och i grupper.
M4 Handleda eleven att göra iakttagelser om språket och språkbruket samt att gissa sig till och härleda enskilda ords och uttrycks betydelser.	Eleven lär sig gissa och härleda ords och uttrycks betydelser samt att göra iakttagelser om språket och språkbruket. (används inte som bedömningsgrund)	I2 I undervisningen iakttar man huvudsakligen talat språk. Elevena övar på att härleda ords betydelse utifrån kontexten, allmänbildningen eller andra språkkunskaper.
Färdigheter för språkstudier		
M5 Eleven bekantar sig med olika sätt att lära sig språk och provar vilka sätt att lära sig som passar hen själv bäst. Elevena övar tillsammans att ställa upp mål för sina språkstudier.	Eleven lär sig känna igen, prova på och öva samt använda olika färdigheter för språkstudier.	I2 Elevena diskuterar och funderar hur och på vilka olika sätt man kan lära sig språk. Elevena övar olika sätt att lära sig språk. Elevena övar på att utvärdera både sina egna och sina klasskamraters språkkunskaper med hjälp av till exempel Den europeiska språkportfolion.
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera		
M6 Uppmuntra eleven att använda språket på ett mångsidigt sätt i olika kommunikationssituationer.	Eleven lär sig använda språket i ofta återkommande rutinmässiga kommunikationssituationer med stöd av sin samtalspartner.	I3 Innehållet väljs utgående från elevernas vardag och intressen. Innehållet väljs tillsammans med eleverna. En central del av innehållet i undervisningen är att använda språket för olika syften, till exempel för att hälsa, säga adjö, berätta om sig själv samt för olika situationer i vardagen. Elevena tränar ett artigt språkbruk i olika kommunikationssituationer. Som en del av kommunikationen tränar eleverna ordförråd samt strukturer och fraser med hjälp av sång, lek, drama och spelifiering.

Mål för Mål för lärandet som Innehåll som anknyter till målen undervisningen härletts ur målen för undervisningen			Mångsidig kompetens
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera			
M7 Handleda eleven att använda olika non-verbala tillvägagångssätt samt olika sätt för att härleda ords betydelse. Uppmuntra eleven att uttrycka sina egna iakttagelser och sina svårigheter att förstå budskapet.	Eleven lär sig använda non-verbala hjälpmedel, till exempel gester, miner, ordförråd och digitala färdigheter för att klara av kommunikations-situationer. Eleven lär sig gissa eller härleda enskilda ords betydelse. Eleven lär sig uttrycka att hen har förstått budskapet. Eleven lär sig framföra sina egna iakttagelser.	I3 I undervisningen diskuterar och funderar man över hur man ska agera om man endast har ringa kunskaper i ett språk. Eleverna övar att använda olika hjälpmedel för att kommunicera, till exempel att använda gester och att rita. Eleverna övar att härleda ords betydelse utifrån kontexten, allmänbildningen eller andra språkkunskaper. Eleverna lär sig uttryck som behövs då det uppstår svårigheter med att förstå budskapet.	K1, K2, K3, K4, K5, K7
M8 Uppmuntra eleven att använda finska språket på ett för kommunikationssituationen och kulturen lämpligt sätt.	Eleven lär sig använda ett antal för språket och kulturen vanliga artighetsfraser.	I3 Eleven får vänja sig vid att använda de för språket och kulturen vanligaste artighetsfraserna i vardagliga kommunikationssituationer, till exempel för att hälsa, säga adjö, tacka och be om hjälp. Eleverna övar på olika naturliga sätt att reagera i kommunikationssituationer.	K2, K4, K6, K7
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter			
M9 Handleda eleven Eleven lär sig förstå att förstå målspråkets ett antal ord och vanligaste ord uttryck som hen hör och uttryck i och ser. kommunikationssituationer som är bekanta för eleven.		I3 Innehållet väljs utgående från elevernas vardag och egna intressen. Innehållet väljs tillsammans med eleverna. Eleverna får i första hand ta del av talade texter och så småningom även skrivna texter samt språket som hörs och syns i vardagen. Eleverna övar att iakta uttalet och betoningen av ord på finska. Eleverna övar att förstå språket med hjälp av sång, lek, ramsor, berättelser och bilder.	K1, K2, K3, K4, K5, K7
Mål för Mål för lärandet som Innehåll som anknyter till målen undervisningen härletts ur målen för undervisningen			Mångsidig kompetens
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter			
M10 Handleda eleven att i olika situationer som är bekanta för eleven använda de vanligaste orden och uttrycken på finska, särskilt i tal, samt att träna uttalet.	Eleven lär sig använda de vanligaste orden och uttrycken samt att uttala dem förståeligt.	I3 Innehållet väljs utgående från elevernas vardag och egna intressen. Innehållet väljs tillsammans med eleverna. Eleverna övar mycket och på ett mångsidigt sätt att uttala och betona ord på finska. Eleverna övar ord och satsstrukturer som en del av kommunikationen i situationer som är bekanta för eleverna med hjälp av till exempel bilder, sång, lek, ramsor, berättelser, drama och spelifiering. Eleverna ges så småningom möjlighet att öva sig att skriva.	K1, K2, K3, K4, K5, K7

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i A1-läro kursen i finska i årskurserna 1–2 I valet av arbetssätt ska man ta i beaktande olika slags elever och elever med olika bakgrund samt elevernas ålder och utvecklingsnivå. Arbetssätten ska vara mångsidiga, elevorienterade och engagerande. Utgångspunkten för arbetssätten ska vara att de är konkreta och stöder undersökande lärande. Undervisningen kan göras mer övergripande så att eleverna lär sig finska också i samband med undervisningen i andra läroämnen.

Med hjälp av arbetssätten ska man handleda eleverna att kommunicera på många olika sätt och diskutera och fundera tillsammans samt väcka deras nyfikenhet för språk och utveckla deras slutlednings- och samarbetsförmåga. Arbetssätten ska kombinera lek, musik, drama, spel och rörelse samt olika sinnen. Förutom den muntliga kommunikationen ska eleverna också ges möjlighet att bekanta sig med det finska språket och lära sig det genom att iakta språket i skrift. Eleverna handleds att reflektera över hur de lär sig finska till exempel med hjälp av den europeiska språkportfolion eller motsvarande verktyg och så småningom ta ansvar för sitt eget lärande.

Som lärmiljöer i undervisningen kan man utnyttja hela skolan och skolans närmiljö. Flerspråkigheten, den kulturella mångfalden och språkmedvetenheten ska vara synliga i lärmiljöerna. Det finska språket ska höras och synas i undervisningssituationer och kommunikationssituationer som är bekanta för eleverna. Lärmiljöerna kan anpassas så att de lämpar sig för olika situationer för språkinläring och ger möjlighet att arbeta på ett mångsidigt sätt både i grupp och självständigt. Lärmiljöerna planeras tillsammans med eleverna. Lärmiljöerna ska stödja elevens naturliga nyfikenhet, lust att pröva på nya saker samt lekfullhet och fantasi så att eleven från början vågar använda även det lilla hen kan på det nya språket. Lärmiljöerna ska stärka utvecklingen av barnens multilitteracitet genom att man i undervisningen använder till exempel bilder, rörelse, ljud och olika didaktiska verktyg. I undervisningen ska man erbjuda eleverna möjlighet att bekanta sig med det finska språket och kulturen som hör till språket med hjälp av olika lärmiljöer och i mån av möjlighet genom att till exempel via digitala hjälpmedel ha kontakt med andra som talar finska.

Handledning, differentiering och stöd i A1-läro kursen i finska i årskurserna 1–2 Eleverna ska i undervisningen uppmuntras att modigt använda sina språkkunskaper. Gott om kommunikativa övningar, stärkande av färdigheter för språkstudier och aktiverande arbetssätt som främjar kreativitet och delaktighet stöder utvecklingen av elevernas språkkunskaper. Eleverna erbjuds möjligheter att bekanta sig med andra språk som skolan erbjuder. Eleverna ska få mångsidig information om betydelsen av att kunna språk och de ska uppmuntras att studera många olika språk.

Undervisningen ska ordnas så att den tar i beaktande elevernas olika utgångslägen och undervisningen ska vid behov differentieras. Eleverna har rätt att vid behov få stöd för sitt lärande. Det ska finnas särskilt vägande skäl för att en elev befrias från språkstudierna och bedömningen ska göras individuellt för varje elev. I kapitel 7 i Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014 föreskrivs om stöd för lärande och skolgång. Undervisningen ska planeras så att den erbjuder tillräckliga utmaningar även för elever som avancerar snabbare eller kan finska från tidigare. Eleverna handleds att finna material som intresserar dem och som främjar lärandet, till exempel på nätet eller biblioteket.

Bedömning av elevens lärande i A1-läro kursen i finska i årskurserna 1–2 Syftet med bedömningen under läsåret är i första hand att handleda lärandet med hjälp av uppmuntrande respons. Lärarens respons ger eleverna en möjlighet att bli medvetna om målen för lärandet samt om sina egna kunskaper och hur de kan utvecklas. För att studierna ska framskrida är det viktigt att läraren ger eleverna möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt. Eleverna övar med hjälp av lärarens handledning sina kunskaper i själv- och kamratbedömning som en del av språkstudierna.

I slutet av läsåret ska läraren ge en verbal bedömning eller ett siffervitsord i A1-språket som baserar sig på lärarens iakttagelser av elevernas kunskaper i relation till samtliga mål som ställts upp i läroplanen. Då läraren bedömer elevernas lärande ska hen se till att eleverna kan visa sina kunskaper på olika sätt.

Suomen kieli, äidinkielenomainen suomi, A1-oppimäärä vuosiluokilla

1–2 (finska, modersmålsinriktad finska, A1-lärokurs i årskurserna 1–2) MÅL FÖR UNDERVISNINGEN I A1-LÄROKURSEN I MODERSMÅLSINRIKTAD FINSKA I ÅRSKURSERNA 1–2

Mål för Mål för lärandet som undervisningen härletts ur målen för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Mångsidig kompetens
Kulturell mångfald och språklig medvetenhet		
M1 Eleven bekantar sig med olika språk och kulturer i skolan, närmiljön samt i Finland och Norden. Handleda eleven att förstå finskans och svensks ställning som nationalspråk. Handleda eleven att lägga märke till kännetecknande och kulturella särdrag i finska.	Eleven lär sig göra iakttagelser om olika språk och kulturer i sin vardag samt inser nyttan av de språkkunskaper som hen redan har. (används inte som bedömningsgrund)	I1 I undervisningen reflekterar man tillsammans över vilka språk som talas i skolan, närmiljön samt i Finland och Norden, och man bekantar sig med de olika kulturerna. Eleven iakttar vilka likheter och olikheter det finns mellan olika språk. Eleverna reflekterar över och diskuterar den egna tvåspråkiga bakgrunden och kulturidentiteten.
M2 Handleda eleven att värdesätta sin egen tvåspråkiga bakgrund och dubbla kulturidentitet samt språklig och kulturell mångfald.	Eleven lär sig värdesätta sin egen språkliga bakgrund och olika språk och kulturer. (används inte som bedömningsgrund)	I1 Eleverna funderar tillsammans på den språkliga och kulturella mångfaldens betydelse för olika gemenskaper.
Färdigheter för språkstudier		
M3 Erbjud eleven möjlighet att samarbeta med andra och fungera i grupp med andra samt att använda båda sina språk.	Eleven lär sig samarbeta och fungera i grupp med andra.	I2 Eleverna övar att samarbeta och arbeta parvis och i grupper.
M4 Uppmuntra eleven att göra iakttagelser om olika språk och språkbruket i både svenska och finska samt att härleda nya ords och uttrycks betydelser och att aktivt använda dem.	Eleven lär sig härleda nya ords och uttrycks betydelser samt att göra iakttagelser om språket och språkbruket. (används inte som bedömningsgrund)	I2 I undervisningen iakttar man i huvudsak talat språk. Eleverna övar på att härleda nya ords och uttrycks betydelse utifrån kontexten, allmänbildningen och den egna tvåspråkiga bakgrunden och dubbla kulturidentiteten.

Mål för Mål för lärandet som undervisningen härletts ur målen för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Mångsidig kompetens
Färdigheter för språkstudier		
M5 Eleven bekantar sig med olika sätt att lära sig språk och prövar vilka sätt att lära sig som passar hen själv bäst. Eleverna övar tillsammans att ställa upp mål för sina språkstudier.	Eleven lär sig känna igen, pröva, öva samt använda olika färdigheter för språkstudier.	I2 Eleverna diskuterar och funderar hur och på vilka olika sätt man kan lära sig språk. Eleverna övar olika sätt att lära sig språk. Eleverna övar på att utvärdera både sina egna och sina klasskamraters språkkunskaper med hjälp av till exempel Den europeiska språkportfolion.
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera		
M6 Uppmuntra eleven att aktivt använda språket på ett mångsidigt sätt och utveckla sina uttrycks- och kommunikationsfärdigheter i olika kommunikationssituationer.	Eleven lär sig använda språket i olika kommunikationssituationer.	I3 Innehållet väljs utgående från elevernas vardag och intressen. Innehållet väljs tillsammans med eleverna. En central del av innehållet är att använda språket för olika syften och att öva ett artigt språkbruk i olika kommunikationssituationer. Eleverna ges möjlighet att använda språket i olika situationer som främjar elevernas språkliga utveckling och ger lämpliga utmaningar med beaktande av elevernas tvåspråkiga bakgrund. Som en del av kommunikationen utvidgar eleverna ordförråd och strukturer med hjälp av sång, lek, drama och spelifiering.
M7 Handleda eleven att använda olika non-verbala tillvägagångssätt och olika sätt för att härleda ords betydelse. Uppmuntra eleven att uttrycka sina egna iakttagelser och sina svårigheter att förstå budskapet.	Eleven lär sig använda nonverbala hjälpmedel till exempel gester, miner, ordförråd och digitala färdigheter för att hantera kommunikationssituationer. Eleven lär sig framföra sina egna iakttagelser.	I3 Eleverna övar att använda olika hjälpmedel för att kommunicera, till exempel att använda gester och att rita samt övar sig på att härleda nya ords och uttrycks betydelse utifrån kontexten, allmänbildningen och den egna tvåspråkiga bakgrunden och den dubbla kulturidentiteten. Eleverna lär sig utnyttja sin tvåspråkiga bakgrund i olika situationer.
M8 Uppmuntra eleven använda finska språket på ett för kommunikationssituationen lämpligt sätt samt känna igen kulturella drag i interaktionen på finska och svenska.	Eleverna lär sig fungera naturligt i olika vardagliga kommunikationssituationer.	I3 Eleverna övar på olika naturliga sätt att uttrycka sig och reagera i olika vardagliga kommunikationssituationer.
Mål för Mål för lärandet som undervisningen härletts ur målen för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Mångsidig kompetens
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter		
M9 Handleda eleven Eleven lär sig att utveckla sina beskriva och återge kunskaper i finska företeelser muntligt språket i olika slags och med hjälp av olika situationer samt typer av texter. att bekanta sig med muntliga och skriftliga åldersenliga texter.	I3 Innehållet väljs utgående från elevernas vardag och egna intressen. Innehållet väljs tillsammans med eleverna och med beaktande av elevernas tvåspråkiga bakgrund. Eleven får i första hand ta del av talade texter och så småningom även skrivna texter samt bekanta sig med de språkliga dragen i dessa. Eleverna övar att utnyttja finskspråkigt material och utvecklar sina färdigheter i finska med hjälp av sång, lek, ramsor, berättelser och bilder. Eleverna övar tillsammans att lyssna, tala och så småningom läsa och skriva på finska utifrån de teman som behandlas i undervisningen.	K1, K2, K3, K4, K5, K7
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter		
M10 Erbjud eleven Eleven lär sig att rikliga möjligheter använda finska att använda finska, mångsidigt i olika särskilt i tal, i många situationer. olika situationer.	I3 Innehållet väljs utgående från elevernas vardag och egna intressen. Innehållet väljs tillsammans med eleverna och med beaktande av elevernas tvåspråkiga bakgrund och dubbla språkidentitet. Eleverna utvidgar sitt ordförråd och övar på ett mångsidigt sätt ord och strukturer som en del av kommunikationen i olika situationer med hjälp av aktiverande arbetssätt, digitala hjälpmedel och till exempel sång, lek, ramsor, berättelser, drama och spelifiering. Eleverna får möjlighet att så småningom öva sig på att skriva.	K1, K2, K3, K4, K5, K7

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i A1-lärokurserna i modersmålsinriktad finska i årskurserna 1-2

I valet av arbetssätt ska man ta i beaktande olika slags elever och elever med olika bakgrund samt elevernas ålder och utvecklingsnivå. Arbetssätten ska vara mångsidiga, elevorienterade och engagerande. Utgångspunkten för arbetssätten ska vara att de är konkreta och stöder undersökande lärande. Undervisningen kan göras mer övergripande så att eleverna utvecklar sina kunskaper i både finska och svenska också i samband med undervisningen i andra läroämnena.

Elevernas tvåspråkiga bakgrund ska beaktas i undervisningen.

Arbetsätten ska vara mångsidiga för att uppmuntra eleverna att kommunicera på många olika sätt och diskutera och fundera tillsammans samt för att väcka deras nyfikenhet för språk och utveckla deras slutlednings- och samarbetsförmåga. Arbetsätten ska kombinera lek, musik, drama, spel och rörelse samt olika sinnen. Förutom den muntliga kommunikationen ska eleverna också ges möjlighet att utveckla sina färdigheter i finska samt så småningom bekanta sig med finska i skrift. Eleverna handleds att reflektera över hur de lär sig finska till exempel med hjälp av den europeiska språkportfolien eller motsvarande verktyg och att så småningom ta ansvar för sitt eget lärande.

Som lärmiljöer i undervisningen kan man utnyttja hela skolan och skolans närmiljö. Flerspråkigheten, den kulturella mångfalden och språkmedvetenheten ska vara synliga i lärmiljöerna. Det finska språket ska användas och synas i undervisningssituationer och kommunikationssituationer. Lärmiljöerna kan anpassas så att de lämpar sig för olika situationer för språkinläring och ger möjlighet att arbeta på ett mångsidigt sätt både i grupp och självständigt. Lärmiljöerna planeras tillsammans med eleverna. Lärmiljöerna ska stöda elevens naturliga nyfikenhet, lust att pröva på nya saker samt lekfullhet och fantasi. Lärmiljöerna ska stärka utvecklingen av barnens multiliteracitet genom att man i undervisningen använder till exempel bilder, rörelse, ljud och olika didaktiska verktyg. I undervisningen ska man med beaktande av elevernas tvåspråkiga bakgrund och dubbla kulturidentitet erbjuda eleverna möjlighet att utveckla sitt språk och sin förståelse av den finska kulturen med hjälp av olika lärmiljöer.

Handledning, differentiering och stöd i A1-läro kursen i modersmålsinriktad finska i årskurserna 1-2

Eleverna ska i undervisningen uppmuntras att mångsidigt använda sina språkkunskaper. Gott om kommunikativa övningar, stärkande av färdigheter för språkstudier och aktiverande arbetssätt som främjar kreativitet och delaktighet stöder utvecklingen av de språkkunskaper eleverna redan har. Eleverna erbjuds möjligheter att bekanta sig med andra språk som skolan erbjuder. Eleverna ska få mångsidig information om betydelsen av att kunna språk och de ska uppmuntras att studera många olika språk.

Undervisningen ska ordnas så att den tar i beaktande elevernas olika utgångslägen och undervisningen ska vid behov differentieras. Eleverna har rätt att vid behov få stöd för sitt lärande. Det ska finnas särskilt vägande skäl för att en elev befrias från språkstudierna och bedömningen ska göras individuellt för varje elev. I kapitel 7 i Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014 föreskrivs om stöd för lärande och skolgång. Undervisningen ska planeras så att den erbjuder tillräckliga utmaningar även för elever som avancerar snabbare eller kan finska från tidigare. Eleverna handleds att finna material som intresserar dem och som främjar lärandet, till exempel på nätet eller biblioteket.

Bedömning av elevens lärande i A1-läro kursen i modersmålsinriktad finska i årskurserna 1-2

Syftet med bedömningen under läsåret är i första hand att handleda lärandet med hjälp av uppmuntrande respons. Lärarens respons ger eleverna en möjlighet att bli medvetna om målen för lärandet samt om sina egna kunskaper och hur de kan utvecklas. För att studierna ska framskrida är det viktigt att läraren ger eleverna möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt. Eleverna övar med hjälp av lärarens handledning sina kunskaper i själv- och kamratbedömning som en del av språkstudierna.

I slutet av läsåret ska läraren ge en verbal bedömning eller ett siffervitsord i A1-läro kursen i modersmålsinriktad finska som baserar sig på lärarens iakttagelser av elevernas kunskaper i relation till samtliga mål som ställts upp i läroplanen. Då läraren bedömer elevernas lärande ska hen se till att eleverna kan visa sina kunskaper på olika sätt.

13.4.3 Vieraat kielet

Vieras kieli/saamen kieli, A1-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 1-2 vieraan kielen ja saamen kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on herättää oppilaiden myönteinen asenne kielenoppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin. Opetus tukee oppilaan kykyä havainnoida ja hyödyntää ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä. Opetuksessa tarjotaan monipuolisia kokemuksia vieraasta kielestä tai saamen kielestä sekä niihin liittyvistä kulttuureista. Opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä aidosti itseään kiinnostavista asioista. Opetuksessa käsitellään monipuolisesti erilaisia aiheita. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.

Vieras kieli/saamen kieli, A1-oppimäärä vuosiluokilla 1-2 VIERAAN KIELEN/SAAMEN KIELEN A1-OPPIMÄÄRÄN OPETUKSEN TAVOITTEET VUOSILUOKILLA 1-2

Opetuksen tavoitteet Opetuksen tavoitteista Tavoitteisiin liittyvät johdetut oppimisen sisältöalueet tavoitteet			Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaitoaan sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaitoaan sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	Oppilas oppii arvaamaan ja päättämään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L4, L5
T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	L1, L7

Opetuksen tavoitteet Opetuksen tavoitteista Tavoitteisiin liittyvät johdetut oppimisen sisältöalueet tavoitteet			Laaja-alainen osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmän toistuvissa viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.	L1, L2, L4, L6, L7
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättämään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päätelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla	Oppilas oppii käyttämään jotakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia	S3 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagoitua vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Opetuksen tavoitteet Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet			Laaja-alainen osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemään sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Vieraan kielen/saamen kielen A1-oppimäärän työtappoihin ja oppimisympäristöihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtappojen valinnassa tulee ottaa huomioon erilaiset ja eri taustoista tulevat oppijat sekä oppilaiden ikäkaus ja kehitysvaihe. Työtappojen tulee olla monipuolisia, oppilaslähtöisiä ja oppilaita osallistavia. Työtappoja valittaessa lähtökohtana ovat toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen. Opetusta voidaan eheyttää niin, että kohdekielen taitojen oppiminen nivotaan muiden oppiaineiden opetukseen.

Työtavoilla ohjataan oppilaita monipuoliseen vuorovaikutukseen, yhteiseen pohtimiseen, kielelliseen uteliaisuuteen ja päättelyyn sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen. Työtavoissa yhdistyy leikinomaisuus, musiikki, draama, pelit ja liike sekä eri aistien hyödyntäminen. Oppilaille tarjotaan suullisen vuorovaikutuksen lisäksi mahdollisuuksia tutustua kohdekielen ja oppia sitä myös kirjoitetun kielen kautta. Oppilaita ohjataan pohtimaan kielen oppimistaan esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla sekä vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää koko koulua ja koulun lähiympäristöä oppimisympäristöinä. Monikielisyys, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus ovat näkyvissä oppimisympäristöissä. Kohdekieli kuuluu ja näkyy oppimistilanteissa ja oppilaille tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppimisympäristöjä voidaan muuttaa erilaisiin kielenoppimistilanteisiin sopiviksi ja siten mahdollistaa monipuoliset työtavat sekä työskentely ryhmissä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppimisympäristöt tukevat oppilaan luontaista uteliaisuutta ja kokeilunhalua sekä leikkisyyttä ja mielikuvitusta, jotta oppilas rohkaistuu käyttämään vähäistään kielitaitoaan alusta asti. Oppimisympäristöjen avulla vahvistetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä hyödyntämällä opetuksessa esimerkiksi kuvia, liikettä, ääntä ja erilaisia didaktisia välineitä. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja kohdekieleen liittyvään kulttuuriin hyödyntämällä erilaisia oppimisympäristöjä sekä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä muiden kohdekieltä puhuvien kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen/saamen kielen A1-oppimäärässä vuosiluokilla 1-2

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsa viestinnällinen harjoittelu, kielenopiskelutaitojen vahvistaminen sekä toiminnalliset, luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat tukevat oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua myös muihin koulun tarjoamiin kieliin. Heille kerrotaan monipuolisen kielitaidon merkityksestä ja heitä kannustetaan opiskelemaan monipuolisesti kieliä.

Opetus tulee järjestää oppilaiden lähtökohdat huomioon ottaen ja opetusta tulee tarvittaessa eriyttää. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaan vapauttamiseen kielen opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen harkintaan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 luvussa 7. Opetus suu

! Varoitus: sisältö oli liian pitkä, ja sen loppu on poistettu. Koko sisältö näkyy vain muokkausnäkyvässä.

Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu vähintään yksi pitkä ja yksi keskipitkä kielen oppimäärä. Näistä toinen on toinen kotimainen kieli (ruotsi tai suomi) ja toinen jokin vieras kieli tai saamen kieli. Pitkiä oppimääriä ovat A-oppimäärät sekä ruotsin ja suomen äidinkielenomaiset oppimäärät. Keskipitkiä oppimääriä ovat B1-oppimäärät. Lisäksi opetuksen järjestäjä voi tarjota oppilaille valinnaisina ja vapaaehtoisina kieliohjelmina eripituisia kielten oppimääriä.

Toinen kotimainen kieli -oppiaineeseen on näissä perusteissa määritelty kuusi oppimäärää: äidinkielenomainen suomi ja ruotsi, ruotsin ja suomen pitkä eli A-oppimäärä sekä ruotsin ja suomenkeskipitkä eli B1-oppimäärä.

Vieras kieli -oppiaineeseen on määritelty seitsemän eri oppimäärää: englannin, muun vieraan kielen ja saamen pitkät eli A-oppimäärät, vieraan kielen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä vieraan kielen, saamen ja latinan lyhyet eli B2-oppimäärät.

Vieraan kielen oppimääräkuvaukset soveltuvat kaikille niille kielille, joille ei ole kielikohtaista oppimääräkuvausta. Paikalliseen opetussuunnitelmaan laaditaan tällöin kielikohtainen sovellus näiden opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Englantiin on opetussuunnitelman perusteissa laadittu vain A-oppimäärä. Jos on tarpeen, voidaan paikallisesti laatia englannin B1- tai B2- oppimääräkuvaus vieraan kielen B1- tai B2- oppimäärän perusteiden pohjalta. Perusteissa määritelty kehittyvän kielitaidon taso soveltuu eurooppalaisiin kielisiin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kielisiin opetuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman noudattaen näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin.

Toinen kotimainen kieli, ruotsi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikkillisyydelle ja luovuudelle.

Ruotsin kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdattua kielitietoisuuteen. Oppilaisa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisisa ruotsinkielisissä ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Ruotsin kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoja ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Ruotsin kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen A-oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti joihinkin kielisiin, esimerkiksi ruotsiin. Tällaista toimintaa kutsutaan kielisuihkuksi. Kielen tai kielten alkeita opitaan siinä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Kielisuihkuja voidaan järjestää myös ylemmillä vuosiluokilla.

Äidinkielenomaisen ruotsin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. Äidinkielenomaisen oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan äidinkielenomaisen ruotsi oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen äidinkielenomaisen oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti ruotsinkielisiin teksteihin. Oppilaat kehittävät tällöin ruotsin kielen taitoaan laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Äidinkielenomaisessa ruotsin kielen opetuksessa kaksikieliset oppilaat saavat mahdollisuuden pohtia ja syventää ruotsin kielen taitoaan ja ruotsinkielisen kulttuurin erityispiirteiden tuntemustaan.

Toinen kotimainen kieli, suomi (det andra inhemska språket finska)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Språk är en förutsättning för lärande och tänkande. Språket är närvarande i all verksamhet i skolan och alla lärare är språklärare. Språkstudierna främjar utvecklingen av tankeförmågan. De ger underlag för att forma en flerspråkig och mångkulturell identitet och värdesätta den. I takt med att ordförrådet och strukturerna utvecklas, utvecklas också de kommunikativa färdigheterna och förmågan att söka information. Språkundervisningen ger goda möjligheter till glädje, lek och kreativitet.

Undervisningen i finska är en del av språkpedagogiken och fostran till språkmedvetenhet. Den ska väcka elevernas intresse för den språkliga och kulturella mångfalden i skolan och den omgivande världen och uppmuntra dem att kommunicera i autentiska finskspråkiga miljöer. Eleverna ska lära sig värdesätta andra

språk, människorna som talar dem och olika kulturer. Jämställdheten i språkval och språkstudier förstärks genom att man på varierande och intressanta sätt informerar om valmöjligheter i språken, genom att man uppmanar eleverna att oberoende av kön fatta beslut om språkval utgående från sina individuella intressen, genom att man behandlar teman mångsidigt och ur olika synvinklar och genom att man använder omväxlande och praktiska arbetsmetoder.

Studierna i finska ska förbereda eleverna för planmässigt och kreativt arbete i olika sammansättningar. Eleverna och elevgrupperna ska ges möjligheter att bilda nätverk och kommunicera muntligt med finskspråkiga elever och grupper. Digitala verktyg erbjuder en naturlig möjlighet att genomföra språkundervisningen i autentiska finskspråkiga situationer och utifrån elevernas kommunikationsbehov. Undervisningen ska också ge färdigheter som främjar delaktighet och aktiv påverkan.

Undervisningen ska stärka elevernas tilltro till sin förmåga att lära sig språk och att modigt använda dem. Eleverna ska ges möjlighet att studera i egen takt och vid behov få stöd för sitt lärande. Undervisningen ska ordnas så att också elever som avancerar snabbare eller kan språket sedan tidigare kan göra framsteg.

Språkundervisningen ska utveckla multilitteracitet och ta upp olika texter. Texterna ska väljas med hänsyn till barnens och de ungas intressen. Undervisningen ska också bygga broar mellan olika språk och med de språk som eleverna använder på fritiden. Eleverna ska uppmanas att söka information på de språk som de behärskar.

Mål för undervisningen i A-lärokursen i finska i årskurs 1-2

Studierna i det första främmande språket eller det andra inhemska språket inleds oftast i årskurs 3. Undervisningen i A-lärokursen kan dock påbörjas redan före årskurs 3. I det fallet följs grunderna för läroplanen för A-lärokursen med hänsyn till elevernas ålder.

Redan innan undervisningen i A-lärokursen inleds kan eleverna preliminärt stifta bekantskap med finska, i första hand genom hörförståelse. Sådan verksamhet kallas ofta för språkdusch. Eleverna lär sig grunderna i språket samtidigt som de sjunger, leker, spelar och rör på sig. Innehållet väljs tillsammans med eleverna utifrån elevernas intressen. Undervisningen kan genomföras i samband med andra lektioner, som en del av den helhetsskapande undervisningen och de mångvetenskapliga lärområdena eller under särskilda lektioner eller undervisningspass. Språkdusch kan också ordnas i högre årskurser.

Mål för undervisningen i A-lärokursen i modersmålsinriktad finska i årskurs 1-2

Studierna i det första främmande språket eller det andra inhemska språket inleds oftast i årskurs 3. Undervisningen i den modersmålsinriktade lärokursen kan dock påbörjas redan före årskurs 3. I det fallet följs grunderna för läroplanen för den modersmålsinriktade lärokursen med hänsyn till elevernas ålder.

Redan innan undervisningen i den modersmålsinriktade lärokursen inleds i åk 3 kan eleverna stifta bekantskap med finska texter av olika slag. Eleverna utvecklar sitt språk och sitt kunnande i finska samtidigt som de sjunger, leker, spelar och rör på sig. Innehållet väljs tillsammans med eleverna utifrån deras intressen. Undervisningen kan genomföras i samband med andra lektioner, som en del av den helhetsskapande undervisningen och de mångvetenskapliga lärområdena eller under särskilda lektioner eller undervisningspass. I den modersmålsinriktade lärokursen ges de tvåspråkiga eleverna möjlighet att reflektera över och fördjupa sig i finska språkets och den finska kulturens särdrag.

13.4.3 Vieraat kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Kielikasvatusta koskevat tavoitteet sekä toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet on määritelty toisen kotimaisen kielen opetusta koskevassa osuudessa.

Vieras kieli, A-oppimäärä

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikkisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus koulu yhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Englannin/muun vieraan kielen/saamen kielen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen A-oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti joihinkin kieliin, kuten englantiin, saameen tai muuhun kieleen. Tällaista toimintaa kutsutaan kielisuihkuksi. Kielen tai kielten alkeita opitaan siinä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Kielisuihkuja voidaan järjestää myös ylemmillä vuosiluokilla.

13.4.4 Matematiikka

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkien 1–2 matematiikan opetuksessa oppilaille tarjotaan monipuolisia kokemuksia matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostumisen perustaksi. Opetuksessa hyödynnetään eri aisteja. Opetus kehittää oppilaiden kykyä ilmaista matemaattista ajatteluaan konkreettisin välinein, suullisesti, kirjallisesti ja piirtäen sekä tulkiten kuvia. Matematiikan opetus luo vahvan pohjan lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämiseksi sekä laskutaidolle.

Matematiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä	S1-S4	L1, L3, L5
Työskentelyn taidot		
T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkitä ja hyödyntää niitä eri tilanteissa	S1-S4	L4
T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päättelyään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	S1-S4	L2, L4, L5
T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan	S1-S4	L1, L4, L6
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja	S1-S4	L1, L4
T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä	S2	L1, L4
T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin	S2	L1, L4
T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita	S2	L1, L4
T9 tutustuttaa oppilasta geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia	S3	L1, L4, L5
T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate	S3	L1, L4
T11 tutustuttaa oppilasta lukuihin ja diagrammeihin	S4	L4, L5
T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaihteellaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan	S1	L1, L2, L4, L5

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

S1 Ajattelun taidot: Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaihteellaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset: Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkin välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

S3 Geometria ja mittaaminen: Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot: Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Tavoitteena on luoda oppimisympäristö, jossa matematiikkaa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilaita totuttav työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä. Pedagogisesti ohjatut leikit ja pelit ovat yksi tärkeä työtapo. Opetuksessa ja opiskelussa käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Koulun alkaessa selvitetään, mitä oppilaita jo osaavat ja millaisia eroja osaamisessa on. Kumulatiivisena oppiaineena matematiikan perusasioiden hallinta on välttämätön edellytys uusien sisältöjen oppimiselle. Oppilaille tarjotaan tukea puutteellisten, aiemmin opittujen tietojen ja taitojen täydentämiseen sekä uusien sisältöjen oppimiseen. Matematiikan oppimisen valmiuksien kehittämiseksi ja matematiikan oppimiselle varataan riittävästi aikaa ja tuetaan oppimista systemaattisesti. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että oppimisen ja osaamisen ilo säilyvät. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja luodaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Oppilaille turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitaville oppilaille tarjotaan mahdollisuus syventää vuosiluokkien 1-2 sisältöjen ymmärtämistä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi luonnollisten lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja vaativimmat peruslaskutoimitusten sovellukset.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Matematiikan oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehityksessä olevien taitojen harjoitteluun. Oppilaita ohjataan huomaamaan oman oppimisensa eteneminen.

Oppilaiden matematiikan ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, välineiden, piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla. Oppilaille tulee olla mahdollisuus osoittaa edistymistään eri tavoin. On tärkeää arvioida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita matematiikassa ovat

- edistyminen lukukäsitteen ymmärtämisessä ja lukujonotaidoissa
- edistyminen kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä
- edistyminen laskutaidon sujuvuudessa
- edistyminen kappaleiden ja kuvioiden luokittelun taidoissa
- edistyminen matematiikan käyttämisessä ongelmanratkaisussa.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

- **Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2**

Katso myös [Matematiikka vuosiluokilla 3-6](#) ja [Matematiikka vuosiluokilla 7-9](#)

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

Matematiikan tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 1

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä

S1-S4

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Työskentelyn taidot

T2ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa

S1-S4

L4 Monilukutaito

T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

S1-S4

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan

S1-S4

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet**T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja**

S1-S4

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä

S2

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin

S2

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T9 tutustuttaa oppilas geometriisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia

S3

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate

S3

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 1**S1 Ajattelun taidot:**

- yhtäläisyyksien, erojen ja säännönmukaisuuksien löytäminen
- lukujen vertaileminen, luokittelu ja järjestykseen asettaminen
- ohjelmoinnin ja koodauksen alkeisiin tutustuminen

S2 Luvut ja laskutoimitukset:

- lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välinen yhteys
- lukumäärien hahmottaminen, arvioiminen ja laskeminen
- lukujonot ja lukujen järjestykseen asettaminen
- lukujen ominaisuuksien tutkiminen, kuten parillinen/pariton
- lukujen 1-10 hajotelmat
- kymmenjärjestelmän periaatteeseen perehtyminen konkreettisten mallien avulla
- yhteen- ja vähennyslaskut lukualueella 0-20
- erilaisten päässä-laskustrategioiden harjoittelu laskutaidon sujuvoittamiseksi
- yhteenlaskun vaihdannaisuus ja liitännäisyys
- lukualueeseen 0-100 tutustuminen

S3 Geometria ja mittaaminen:

- tasokuvioihin tutustuminen ja niiden luokittelu
- mittaamisen harjoittelu
- kello (tasan, puoli)

S4 Tietojen käsittely ja tilastot:

- yksinkertaisiin taulukoihin ja pylväsdiagrammeihin tutustuminen

Matematiikan arviointi vuosiluokalla 1

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Matematiikan oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehityksessä olevien taitojen harjoitteluun. Oppilaita ohjataan havaitsemaan oman oppimisensa edistyminen.

Oppilaiden ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, eri välineiden, piirtämisen ja kirjallisen työskentelyn avulla. Oppilaiden tulee voida osoittaa edistymistään erilaisin, itselleen sopivin tavoin. On tärkeää arvioida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta.

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Matematiikan tavoitteet vuosiluokalla 2

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikka kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä

S1-S4

L1 Ajattelu- ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Työskentelyn taidot

T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havainnoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa

S1-S4

L4 Monilukutaito

T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätteliään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

S1-S4

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan

S1-S4

L1 Ajattelu- ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja

S1-S4

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä

S2

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita

S2

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia

S3

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate

S3

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammisiin

S4

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaihteellaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan

S1

L1 Ajattelu- ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 2

S1 Ajattelun taidot:

- yhtäläisyyksien, erojen ja säännönmukaisuuksien havaitseminen
- luokittelun, vertailun ja järjestykseen asettamisen harjoittelu
- syy- ja seuraussuhteiden havaitseminen
- ohjelmoinnin ja koodauksen alkeisiin tutustuminen

S2 Luvut ja laskutoimitukset:

- lukualue 0-100
- tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista
- kymmenjärjestelmän vahvistaminen
- yhteen- ja vähennyslaskujen vahvistaminen
- erilaisten päässä-laskustrategioiden harjoittelu
- yhteenlaskun vaihdannaisuus ja liitännäisyys
- allekkainlasku
- kertolaskun käsite
- kertotaulut: 1- 5 ja 10
- luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys
- kertolaskun vaihdannaisuus ja liitännäisyys
- murtoluvun käsitteen pohjustaminen jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin

S3 Geometria ja mittaaminen:

- tasokuvioiden ja kappaleiden luokittelu ja tutkiminen
- suunta- ja sijaintikäsitteiden käytön harjoittelu
- mittayksiköt metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra
- kellonajat ja ajanyksiköt

S4 Tietojen käsittely ja tilastot:

- yksinkertaisten taulukoiden ja pylväsdiagrammien laatiminen ja tulkitseminen

Matematiikan arviointi vuosiluokalla 2

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Matematiikan oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehityksessä olevien taitojen harjoitteluun. Oppilaita ohjataan havaitsemaan oman oppimisensa edistyminen.

Oppilaiden ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, eri välineiden, piirtämisen ja kirjallisen työskentelyn avulla. Oppilaiden tulee voida osoittaa edistymistään erilaisin, itselleen sopivin tavoin. On tärkeää arvioida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta.

13.4.5 Ympäristöoppi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävä kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentamista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään,

arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana^[1] ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestäväen kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omassa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Vuosiluokilla 1-2 ympäristöopin opetus jäsennetään kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan oppilaiden omaa ympäristöä sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Leikkiin perustuvien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Lisäksi harjoitellaan ympäristön jäsentämistä ja nimeämistä sekä omaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita.

Ympäristöopin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen	S1-S6	
T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä	S1-S6	L1, L6
T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä	S1-S6	L3, L7
Tutkimisen ja toimimisen taidot		
T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään	S2-S4, S6	L3
T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana	S1-S6	L1, L7
T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin	S1-S6	L1, L4
T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä	S1-S6	L1, L4
T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluja	S1-S6	L3
T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien	S2, S4, S6	L3 L1
T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista	S1-S6	L2, L3
T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä	S1-S6	L5, L4
Tiedot ja ymmärrys		
T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla	S1-S6	L1
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina	S1-S6	L4, L1
T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1-S6	L2, L4
T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä	S1, S5	L3

Ympäristöopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Kasvu ja kehitys: Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänsä ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen: Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmässä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi: Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen: Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen: Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

S6 Kestävän elämäntavan harjoittaminen: Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluuyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Opittavien asioiden jakaminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämissuositusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaat voivat ilmaista osaamistaan kirjoitetun tekstin sijaan myös toimintana ja muuna ilmaisuna, joten oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan sovittujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat tunnistamaan omaa oppimistaan ja toimintaansa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita ympäristöopissa ovat

- edistyminen lähiympäristössä tutkimisessa sekä toimimisessa ja liikkumisessa
- edistyminen havaintojen tekemisessä
- edistyminen turvallisen toimimisen taidoissa
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa.

[1] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 §

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

- [Ympäristöopin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1](#)
- [Ympäristöopin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2](#)

Katso myös [Ympäristöoppi vuosiluokilla 3-6](#) ja [Oppiaineet vuosiluokilla 7-9](#)

Ympäristöopin opiskelun tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

Ympäristöopin tavoitteet vuosiluokalla 1

Merkitys, arvot, asenteet

T1 tarjota oppilaille mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen

Tutkimisen ja toimimisen taidot

T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Tiedot ja ymmärrys**T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina**

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito

T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Ympäristöopin sisällöt vuosiluokalla 1**S1 Kasvu ja kehitys**

- ihmisen kehon osat
- ihmisen elämänskaari
- oman ikäkauden kasvu ja kehitys
- tunnetaidot
- itsensä ja muiden arvostaminen

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

- turvallinen toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä
- käytöstavat ja yhteiset säännöt
- yhteistyötaitot ja erilaisissa ryhmissä toimiminen
- fyysinen ja henkinen koskemattomuus
- kiusaamisen ehkäisy

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

- havainnoinnin ja luonnon tutkimisen taitojen harjoittelu lähiympäristössä
- luonto eri vuodenaikoina
- sään havainnointi ja kuvaaminen
- pihakartta

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

- pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

- arjen terveystottumukset: terveellinen ravinto, puhtaus, lepo ja liikunta

S6 Kestävä elämäntavan harjoittelu

- omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen
- lajittelu, kierrätys ja luonnonsuojelu
- lähiympäristön siisteydestä huolehtiminen

Ympäristöopin arviointi vuosiluokalla 1

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehityksessä olevien taitojen harjoitteluun. Oppilaita ohjataan havaitsemaan oman oppimisensa edistyminen.

Opittavien asioiden käsitteleminen kokonaisuuksina, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia ja oppimista. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämissuhteiden avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaat voivat ilmaista osaamistaan kirjoitetun tekstin sijaan myös toimintana ja muuna ilmaisuna, joten oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan sovitujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat tunnistamaan omaa oppimistaan ja toimintaansa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Ympäristöopin opiskelun tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Ympäristöopin tavoitteet vuosiluokalla 2

Merkitys, arvot, asenteet

T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Tutkimisen ja toimimisen taidot

T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä

L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tiedot ja ymmärrys

T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T13 Ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito

T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Ympäristöopin sisällöt vuosiluokalla 2

S1 Kasvu ja kehitys

- ihmisen elintoiminnot
- tunnetaidot
- mielen hyvinvoinnin edistäminen

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

- turvallinen toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä
- turvataidot ja turvallisuusohjeiden mukaan toimiminen
- yhteistyötaidot ja erilaisissa ryhmissä toimiminen
- arjen käyttäytymistavat erilaisissa tilanteissa
- fyysisen ja henkisen koskemattomuuden kunnioittaminen
- kiusaamisen ehkäisy
- arjen pienten ensiaputaitojen harjoittelu

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

- havainnoinnin ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitojen harjoittelu koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä
- lähiympäristön eliölajien havainnointi ja tunnistaminen
- erilaiset elinympäristöt esim. niitty, pelto, metsä, piha
- luonto eri vuodenaikoina
- sää luonnonilmiönä
- kartta

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

- ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävät, jotka liittyvät lähiympäristöön, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin, teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan
- tutkimuksen tekemisen eri vaiheiden harjoittelu
- pienimuotoisten kokeilujen ja tutkimusten tekeminen lähiympäristössä ja kasveja kasvattamalla

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

- ravinto, vesi, ilma, lämpö ja huolenpito elämän perusedellytyksinä
- juomaveden alkuperä
- ravinnon tuotanto
- arjen terveystottumuksiin perehtyminen ja niihin liittyvien taitojen harjoittelu

S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu

- omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen
- lajittelu, kierrätys ja syntyvän jätteen vähentäminen
- omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen tutustuminen
- oman lähiympäristön ja koulu yhteisön hyvinvoinnin edistäminen
- omien tekojen merkityksen pohdinta itselle, muille ihmisille ja lähiympäristölle

Ympäristöopin arviointi vuosiluokalla 2

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Oppilaita ohjataan havaitsemaan oman oppimisensa edistyminen.

Oppittavien asioiden käsitteleminen kokonaisuuksina, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia ja oppimista. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämisehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaat voivat ilmaista osaamistaan kirjoitetun tekstin sijaan myös toimintana ja muuna ilmaisuna, joten oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan sovittujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat tunnistamaan omaa oppimistaan ja toimintaansa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

13.4.6 Uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomuserinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukuita. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämäntutustumuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Vuosiluokilla 1-2 uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

Uskonnon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1, S2, S3	L2, L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	L2, L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	L2, L3, L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1, S3	L2, L6, L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisyyttä	S1, S3	L2, L6, L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	L3, L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1, S3	L1, L5, L6, L7

Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsitteilyssä.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetus aloitetaan tutustumalla oppilaan perheeseen: suku, historia, uskonto tai katsomus sekä erilaiset perheet. Tärkeitä opetuksen sisältöjä ovat oman uskonnon juhlat ja pyhät ajat sekä erilaisten juhlien sisältö, merkitys ja viettotavat. Opetuksen sisällöksi valitaan myös oman uskonnon kertomuksia, perinteitä ja tapoja. Tarkastellaan oman uskonnon keskeisiä käsitteitä ja symboleita sekä uskonnon monimuotoisuutta.

S2 Uskontojen maailma: Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaan kouluyhteisön sekä lähiympäristön uskonnot ja niiden keskeiset tavat ja juhlat. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa tarkastellaan ihmisen syntymään ja kuolemaan liittyviä elämäntutustumista sekä elämän kunnioittamista. Keskeisiä sisältöjä ovat oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, vastuu toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta sekä toisen asemaan eläytyminen, ihmisarvo ja yksilöllisyys. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja merkitykseen. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Sisällöt tukevat oppilaan tunnetaitojen kehittymistä.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja avoimen, luottamuksellisen keskusteluympäristön luomiseen. Opetuksessa on tärkeää, että jokainen oppilas tulee kuulluksi omine havaintoineen ja kokemuksineen. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukselliseen oppimiseen, keskusteluun ja omien mielipiteiden perusteluun sekä erilaisuuden hyväksymiseen. Opetuksessa keskeistä on oppilaslähtöisyys ja oppilaan oman kokemusmaailman kunnioittaminen etenkin eettisiä kysymyksiä tarkasteltaessa. Luovat, toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät, projektit ja keskustelut tukevat oppilasta kokonaisvaltaisena, kaikkia aistejaan oppimisessa hyödyntävänä vuorovaikutustaitoisena ja aktiivisena oppijana. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti ja vuorovaikutteisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Kertomuksia, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa sekä vierailijoita ja vierailuja eri kohteisiin käytetään tukemaan monipuolista työskentelyä ja oppimisen iloa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Uskonnon eri oppimäärien opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet ja taustat kuten kielitaito ja kulttuuritausta. Keskeisiä käsitteitä pohditaan ja avataan niin, että niiden ymmärtäminen on mahdollista kaikille oppilaille. Käytettävät työtavat sovitetaan ikäkauteen. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluita. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötavoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat:

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa
- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämäntutkimustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdiskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalta.

Evangelisluterilainen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvauksen perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin joulun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämäntapaan liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenvuorokierroon ja elämäntapaan liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoden ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämäntutkimusten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

- Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1
- Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Katso myös [Uskonto vuosiluokilla 3-6](#) ja [Uskonto vuosiluokilla 7-9](#)

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 1

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito

T2 oppilas tutustuu uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T3 oppilas tutustuu uskonnon kirkkovuoden juhliin ja tapoihin

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T5 oppilasta rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T6 oppilasta ohjataan oikeudenmukaisuuteen ja toisen asemaan asettumiseen, sekä erilaisuuden kunnioittamiseen, sekä noudattamaan ihmisoikeuksia

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T7 oppilasta ohjataan elämän kunnioittamiseen, hyviin tapoihin ja vastuuseen toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 1

S1 Suhde omaan uskontoon:

- Lähtökohtana oman perheen katsomusperinne ja juhlat
- Adventista joulun, pääsiäinen ja niihin liittyviä Raamatun kertomuksia
- Jeesuksen ajan elämäntapa, Jeesuksen lapsuus ja Raamatun kertomuksia
- Kirkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia
- Seurakunnan jäsenyys, kaste
- Tutustuminen kirkkoon rakennuksena
- Tutustumista Raamattuun

S2 Uskontojen maailma:

- Oman luokan tai koulun katsomusten tapoihin ja perinteisiin tutustumista. Huomioidaan kristinuskon monimuotoisuus ja uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä:

- Kultainen sääntö
- Tunnetaidot ja arkipäivän etiikka. Anteeksiantaminen ja -saaminen, rehellisyys, riita ja sopiminen, kateus, hyvät tavat, vastuu itsestä, toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Toivakkalainen sisältöjen OPS-ratkaisu:

- * kirkkovierailuja oppaan johdolla mahdollisuuksien mukaan
- * elämyksellisyyttä (esim. draamaa ja vierailuja) mahdollisuuksien mukaan
- * koululaisjumalanpalvelukset
- * joulun, pääsiäinen
- * luontoretkeä mahdollisuuksien mukaan
- * hyvien tapojen teemaviikkoja mahdollisuuksien mukaan
- * riitatilanteiden rakentava ratkaisu, anteeksipyyttäminen arjessa

Uskonnon arviointi vuosiluokalla 1

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehityksessä olevien taitojen harjoitteluun.

Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötöissä ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 2

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvuorokiertoon, juhliin ja tapoihin.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 2

S1 Suhde omaan uskontoon

- Kirkkovuosi. Painottaen joulun ja pääsiäiseen läheisesti liittyviä kirkkovuoden tapahtumia.
- Isä meidän -rukous
- Kristillinen jumalakäsitys (kolminaisuus)
- Alkukertomukset: luomiskertomus ja syntiinlankeemuskertomus.
- Virsikirjaan tutustuminen
- Raamattuun tutustumista

S2 Uskontojen maailma

- Oman koulun ja sen lähiympäristön uskonnolliset yhteisöt.
- kristilliseen elämäntapaan liittyvät juhlat, niiden sisältö ja merkitys. Huomioidaan kristillinen monimuotoisuus ja uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

- Oikea ja väärä, omatunto
- Tunnetaidot ja arkipäivän etiikka – anteeksi antaminen ja anteeksi saaminen, rehellisyys, riita ja sopiminen, hyvät tavat, kateus, vastuu itsestä, toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta, kultainen sääntö

Toivakkalainen sisältöjen OPS-ratkaisu

- * tutustuminen paikallisten seurakuntien tiloihin ja toimintaan mahdollisuuksien mukaan
- * luontoretkeä mahdollisuuksien mukaan
- * hyvien tapojen teemaviikkoja mahdollisuuksien mukaan
- * riitatilanteiden rakentava ratkaisu, anteeksipyyttäminen arjessa

Uskonnon arviointi vuosiluokalla 2

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehityksessä olevien taitojen harjoitteluun.

Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Ortodoksinen uskonto**Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet**

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksinen kirkkovuoden keskeisiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksinen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

S3 Hyvä elämä: Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksinen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnustetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin koulu yhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Katolinen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Pehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Islam

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan koulu yhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

S3 Hyvä elämä: Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämäntapa- ja arvokäsitykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaa eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä oppittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Juutalainen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Tutustutaan juutalaisuuteen oman perheen kautta. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat juhlat, niiden suhde juutalaiseen kalenteriin, elämänkaareen liittyvät perinteet sekä juutalaisuuden opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach ja muut merkittävät uskonnolliset kirjat ja usko näkymättömään. Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja tarkastellaan juutalaisuuden monimuotoisuutta ilmiönä. Pehdytään synagogaan juutalaisten elämän keskuksena.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan koulu yhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin ja juhlaperinteisiin, oman alueen pyhiin rakennuksiin sekä uskonnottomuuteen perinteiden keskellä.

S3 Hyvä elämä: Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaareen liittyvät asiat. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämäntapa- ja arvokäsitysten pohdinta ja avataan juutalaista näkökulmaa niihin. Tärkeitä pohdittavia kysymyksiä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä toisen asemaa eläytyminen. Opetuksessa tutustutaan juutalaisuuteen perhe-elämässä sekä oman perheen tapakulttuuriin ja hyvän elämän perusteisiin juutalaisuudessa. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta.

13.4.7 Elämäkatsomustieto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Elämäkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämäkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämäkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on tärkeää sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaisiksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämäkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämäkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetaajuksena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskelleva asenne.

Elämäkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaiteja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Vuosiluokilla 1-2 elämäkatsomustiedon opetuksen painopiste on oppilaiden yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen, ilmaisun sekä ajattelun ja oppimisen taitojen kehittämisessä. Oppilaan omaa ajattelua ja kokemuksia kuuntelemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan rakentumiseen.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua	S1-S4	L1, L2, L4
T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin	S2	L1, L2, L7
T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua	S1	L1, L2, L7
T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä	S1-S4	L1, L2, L7
T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia	S1-S4	L1, L3, L4
T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä	S1-S4	L1, L3, L7
T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja	S2	L2, L4
T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita	S1-S4	L2, L3, L7
T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa	S4	L3, L5, L7

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma, ideat ja ajatukset huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään: Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

S2 Erilaisia elämäntapoja: Pohditaan kysymystä "Kuka minä olen?" sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

S3 Yhteiselämän perusteita: Pehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus: Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Pehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Elämäkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä luoda turvallinen ja avoin psyykkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioivaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnassa otetaan huomioon lasten elinympäristön digitalisoituminen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämäkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet otetaan huomioon työtapojen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Se tukee ja vahvistaa oppilaiden osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämäkatsomustiedossa ovat

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa
- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

- Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1
- Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Katso myös Elämäkatsomustieto vuosiluokilla 3-6 ja Elämäkatsomustieto vuosiluokilla 7-9

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 1

T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua

S1-S4

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin

S2

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua

S1

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia

S1-S4

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä

S1-S4

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa

S4

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 1

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyuden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä "Kuka minä olen?" sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Elämäkatsomustiedon arviointi vuosiluokalla 1

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla.

Oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun.

Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötäidoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan.

Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun.

Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 2

T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua

S1-S4

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin

S2

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua

S1

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä

S1-S4

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia

S1-S4

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä

S1-S4

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja

S2

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita

S1-S4

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa

S4

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 2

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä "Kuka minä olen?" sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuristaan.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämäntapoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Elämäkatsomustiedon arviointi vuosiluokalla 2

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun.

Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

13.4.8 Musiikki

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnossa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliaista suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Vuosiluokkien 1-2 musiikin opetuksessa oppilaat voivat yhdessä havaita ja kokea, kuinka jokainen on musiikissa ainutlaatuinen ja kuinka musiikillinen toiminta luo parhaimmillaan iloa ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Musiikin opetus tukee kinesteettisen ja auditiivisen hahmottamiskyvyn, terveen äänenkäytön sekä myönteisen musiikkisuhteen kehittymistä. Musiikkikäsitteiden ja ilmaisukeinojen oppimisen perustana ovat laulamisen, soittamisen, säveltämisen, musiikkiliikunnan ja kuuntelun yhteydessä saadut kokemukset ja niistä keskusteleminen. Oppilaiden luovaa musiikillista ajattelua sekä esteettistä ja musiikillista ymmärrystä edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia äänikokonaisuuksia sekä käyttää mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa.

Musiikin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
Osallisuus		
T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen	S1-S4	L2, L7
Musisointi ja luova tuottaminen		
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä	S1-S4	L1, L2, L4
T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen	S1-S4	L1, L4
T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja	S1-S4	L5, L6
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta	S1-S4	L2, L4
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen peruseräitä musiisoinnin yhteydessä	S1-S4	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musiisoinnissa	S1-S4	L7
Oppimaan oppiminen musiikissa		
T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa	S1-S4	L1

Musiikin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteidenvälisessä työskentelyssä. Sisällöt valitaan siten, että oppilaat tutustuvat musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan: Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu: Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omassa yhteisössä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto: Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikilliselta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolisia ja joustavia musiikin opiskelukokonaisuuksia, joissa musiikin opetuksen erilaiset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusiointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 1-2

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, erilaisten välineiden käyttöä ja oppilaiden ryhmittelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Musiikin opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteismusiointin tilanteita ja vahvistetaan näin oppilaan yhteistyötaitoja, itsetuntoa ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi musiikissa on oppilaita ohjaavaa ja rohkaisevaa. Oppilaalle annetaan palautetta ja mahdollisuuksia oman ja ryhmän toiminnan arviointiin siten, että se kannustaa yrittämiseen ja oppittavien taitojen harjoittamiseen. Erityistä huomiota arvioinnissa kiinnitetään musiikillisten yhteistyötaitojen ja musiointitaitojen edistymiseen. Oppilaan oppimisen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita musiikissa ovat

- edistyminen musiikillisissa yhteistyötaitoissa, erityisesti toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä
- edistyminen musiikin peruskäsitteiden hahmottamisessa musiikillisen toiminnan kautta.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

- [Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1](#)
- [Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2](#)

Katso myös [Musiikki vuosiluokilla 3-6](#) ja [Musiikki vuosiluokilla 7-9](#)

Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

Musiikin tavoitteet vuosiluokalla 1

Osallisuus

T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvausta rakentaen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä kehityksen rakentaminen

Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito

T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja

L5 Tieto- ja viestintäteknikka
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Musiikin sisällöt vuosiluokalla 1

S1 Miten musiikissa toimitaan:

- yhteislauluun osallistuminen
- perussykkeen tunnistaminen, soittaminen ja ilmaisu liikkeenä
- kuunteleminen
- soittimiin tutustuminen ja niiden käsittely
- musiikkiliikunta ja kehosoittimet

S2 Mistä musiikki muodostuu:

- musiikin elementit: rytmi, muoto, sointiväri, harmonia tekemisen kautta
- symboleja esim. nuotteja piirtäen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa:

- tutustuminen omaan perinteeseen (kansanmusiikki, lastenmusiikki)
- juhliin ja yhteisiin tilaisuuksiin sekä vuodenkiertoon liittyvät laulut

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto:

- laululeikit ja lorut
- monipuolinen laulu- ja kuunteluohjelmisto
- juhliin liittyvät laulut (esitettävät ja yhteislaulut)
- musiikkia eri kulttuureista

Musiikin arviointi vuosiluokalla 1

Oppimisen arvioinnissa painottuvat ohjaus ja rohkaisu.

Oppilaalle annetaan palautetta ja mahdollisuuksia oman ja ryhmän toiminnan arviointiin siten, että se kannustaa yrittämiseen ja opittavien taitojen harjoittamiseen.

Erityistä huomiota arvioinnissa kiinnitetään musiikillisten yhteistyötaitojen ja musisointitaitojen edistymiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2**Musiikin tavoitteet vuosiluokalla 2****Osallisuus**

T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuva rakentaen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä kehityksen rakentaminen

Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintätekniikka

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito

T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen peruseriaatteita musisoinnin yhteydessä.

L4 Monilukutaito

Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa

T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Oppimaan oppiminen musiikissa

T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Musiikin sisällöt vuosiluokalla 2

S1 Miten musiikissa toimitaan:

- yhteislauluun osallistuminen
- perussykkeen tunnistaminen, soittaminen ja ilmaisu liikkeenä
- kuunteleminen
- soittimiin tutustuminen ja niiden käsittely
- musiikkiliikunta

S2 Mistä musiikki muodostuu:

- musiikin elementit: rytmi, muoto, sointiväri, harmonia tekemisen kautta
- symboleja esim. nuotteja piirtäen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa:

- tutustuminen omaan perinteeseen (kansanmusiikki, lastenmusiikki)
- juhliin ja yhteisiin tilaisuuksiin sekä vuodenkiertoon liittyvät laulut

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto:

- laululeikit
- monipuolinen laulu- ja kuunteluohjelmisto
- juhliin liittyvät laulut (esitettävät ja yhteislaulut)
- musiikkia eri kulttuureista

Musiikin arviointi vuosiluokalla 2

Oppimisen arvioinnissa painottuvat ohjaus ja rohkaisu.

Oppilaalle annetaan palautetta ja mahdollisuuksia oman ja ryhmän toiminnan arviointiin siten, että se kannustaa yrittämiseen ja opittavien taitojen harjoittamiseen.

Erityistä huomiota arvioinnissa kiinnitetään musiikillisten yhteistyötaitojen ja musisointitaitojen edistymiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

13.4.9 Kuvataide

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuviutus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Vuosiluokilla 1-2 luodaan perustaa oppilaiden omakohtaiselle suhteelle kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Ilmaisun taitojen ja esteettisten valmiuksien kehittymistä tuetaan eri aistien ja koko kehon yhteistyöllä. Oppilaita ohjataan käyttämään mielikuvia, kuvataiteen käsitteistöä ja kuvallisen tuottamisen keinoja. Opetuksessa hyödynnetään toiminnallisuutta ja leikinomaisuutta. Oppilaita kannustetaan pitkäjänteiseen taideoppimiseen. Kuvien tuottamista ja tulkintaa harjoitellaan myös tieto- ja viestintäteknologian ja verkkoympäristöjen avulla. Opetuksessa rohkaistaan toimimaan yhdessä, jakamaan kokemuksia sekä vastaanottamaan ja antamaan palautetta kuvallisesta työskentelystä.

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
Kuvallinen tuottaminen		
T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omilla ja muiden kuvissa	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä	S1, S2, S3	L1, L4, L5, L6
T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään	S1, S2, S3	L2, L3, L6, L7
T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta	S1, S2, S3	L1, L2, L5, L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja	S1, S2, S3	L2, L3, L6, L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvallisuudessaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttuun ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Omat kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat: Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvallisuuden tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 1-2 innostetaan leikinomaiseen kokeiluun, tieto- ja viestintäteknologian käyttöön sekä taiteidenväliseen toimintaan. Opetustilanteet toteutetaan kouluympäristön lisäksi erilaisissa rakennetuissa ympäristöissä, luonnon ympäristöissä ja verkkoympäristöissä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuuksiin rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppilaat saavat palautetta kaikilla tavoitteissa määritellyillä taideoppimisen alueilla.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat

- edistyminen tavoitteiden asettamisessa omalle toiminnalle
- edistyminen materiaalien kokeilemisessä ja tekniikoiden harjoittelussa
- edistyminen kuvataiteen ilmaisukeinojen käyttämisessä ja niistä keskustelemisessä
- edistyminen omista ja muiden kuvista keskustelemisessä.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

- [Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1](#)
- [Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2](#)

Katso myös [Kuvataide vuosiluokilla 3-6](#) ja [Kuvataide vuosiluokilla 7-9](#)

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

Kuvataiteen tavoitteet vuosiluokalla 1

Visuaalinen havaitseminen

T1 Kannustaa oppilasta *havainnoimaan* taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria *moniaistisesti* ja kuvia tekemällä.

T2 Rohkaista oppilasta *keskustelemaan* havainnoistaan ja ajatuksistaan

T3 Innostaa oppilasta *ilmaisemaan* havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen kautta

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

Kuvallinen tuottaminen

T4 Innostaa oppilasta *kokeilemaan* erilaisia materiaaleja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja.

T5 Kannustaa oppilasta *pitkäjänteiseen* kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa.

T6 Kannustaa oppilasta *tarkastelemaan* kuvallisen *vaikuttamisen* keinoja omissa ja muiden kuvissa.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

Visuaalisen kulttuurin tulkinta

T7 Ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen *käsitteistöä* sekä tarkastelemaan erilaisia *kuvatyyppejä*.

T8 Kannustaa oppilasta *tunnistamaan* erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita *lähiympäristössään*.

T9 Innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien *tarkastelun* pohjalta.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvostaminen

T10 Ohjata oppilasta *tunnistamaan* taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä *arvoja*.

T11 Kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon *kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys*.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

Kuvataiteen sisällöt vuosiluokalla 1

S1 Omat kuvakulttuurit:

- Rohkaistaan ilmaisemaan ajatuksia ja keskustelemaan havainnoista omin sanoin sekä tekemään kuvia ja tuotoksia omien havaintojen avulla.
- Rohkaistaan ilmaisemaan omia havaintoja ja työskentelemään havaintoja hyväksi käyttäen.
- Tutustutaan monipuolisesti erilaisiin materiaaleihin ja kokeillaan erilaisia tekniikoita sekä työtapoja
- Kannustetaan pitkäjänteiseen työskentelyyn (myös yhdessä toisten kanssa).
- Pohditaan kuvan vaikutusmahdollisuuksia kuten esim. eläytyminen, viihdyttävyys, vaikuttavuus.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit:

- Kannustetaan ymmärtämään kuvan avulla kulttuurien *erilaisuutta* ja kestävää kehitystä.
- Tutustutaan eri maiden visuaalisiin kulttuureihin ja perinteisiin.
- Pohditaan yhdessä kestävää kehitystä kuvan tuottamisessa, erilaisissa ympäristöissä ja ympäristöjen suunnittelussa.
- Kannustetaan tarkastelemaan erilaisia kuvia, ympäristöä ja taideteoksia *moniaistisesti*.
- Tarkastellaan, pohditaan, jaetaan ja pyritään ymmärtämään *oman arjen* havaintojen ja ympäristön kuvallisia ilmiöitä.
- Ohjataan töiden yhteisen tarkastelun kautta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ja toisen työtä.

S3 Taiteen maailmat:

- Kuvien tuottamisessa käytetään apuna oppittuja eri aikakausien ja kulttuurien asioita.
- Opetetaan kuvataiteen käsitteistöä ja tutustutaan yhdessä erilaisiin kuvatyyppeihin.
- Kannustetaan etsimään ja tunnistamaan visuaalisen kulttuurin tuotteita ympäristöstä.
- Tutkitaan kuvan rakennetta tilan, sommittelun, värin, pinnan, viivan ja muodon näkökulmista.
- Ohjataan ymmärtämään kuvien kertomuksia ja eläytymään kuvan tekijän asemaan.
- Ohjataan tarkastelemaan taidekuvan tavoitetta; mikä on esim. kuvan kohderyhmä?

Kuvataiteen arviointi vuosiluokalla 1

Oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2 on kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa.

Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä.

Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen.

Oppilaat saavat palautetta kaikilla tavoitteissa määritellyillä taideoppimisen alueilla.

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Kuvataiteen tavoitteet vuosiluokalla 2

Visuaalinen havaitseminen

T1 Kannustaa oppilasta *havainnoimaan* taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä.

T2 Rohkaista oppilasta *keskustelemaan* havainnoistaan ja ajatuksistaan.

T3 Innostaa oppilasta *ilmaisemaan* havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen kautta.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Kuvallinen tuottaminen

T4 Innostaa oppilasta *kokeilemaan* erilaisia materiaaleja tekniikoita sekä *harjoittelemaan* kuvallisia ilmaisutapoja.

T5 Kannustaa oppilasta *pitkäjänteiseen* kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa.

T6 Kannustaa oppilasta *tarkastelemaan* kuvallisen *vaikuttamisen keinoja* omissa ja muiden kuvissa.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Visuaalisen kulttuurin tulkinta

T7 Ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen *käsitteistöä* sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä.

T8 Kannustaa oppilasta *tunnistamaan* erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään.

T9 Innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien *tarkastelun* pohjalta.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvostaminen

T10 Ohjata oppilasta *tunnistamaan* taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä *arvoja*

T11 Kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon *kulttuurinen moninaisuus* ja kestävä kehitys

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito
 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

Kuvataiteen sisällöt vuosiluokalla 2

S1 Omat kuvakulttuurit:

- Rohkaistaan ilmaisemaan ajatuksia ja keskustelemaan havainnoista omin sanoin sekä tekemään kuvia ja tuotoksia omien havaintojen avulla.
- Rohkaistaan ilmaisemaan omia havaintoja ja työskentelemään havaintoja hyväksi käyttäen.
- Tutustutaan monipuolisesti erilaisiin materiaaleihin ja erilaisten tekniikoiden kokeiluihin sekä erilaisiin työtapoihin
- Kannustetaan pitkäjänteiseen työskentelyyn myös yhdessä toisten kanssa.
- Pohditaan kuvan vaikutusmahdollisuuksia kuten esim. eläytyminen, viihdyttävyyden, vaikuttavuus.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit:

- Kannustetaan ymmärtämään kuvan avulla kulttuurien erilaisuutta ja kestävää kehitystä.
- Tutustutaan eri maiden visuaalisiin kulttuureihin ja perinteisiin.
- Pohditaan yhdessä kestävää kehitystä kuvan tuottamisessa, erilaisissa ympäristöissä ja ympäristöjen suunnittelussa.
- Kannustetaan tarkastelemaan erilaisia kuvia, ympäristöä ja taideteoksia moniaistisesti.
- Tarkastellaan, pohditaan, jaetaan ja pyritään ymmärtämään oman arjen havaintojen ja ympäristön kuvallisia ilmiöitä.
- Ohjataan töiden yhteisen tarkastelun kautta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ja toisen työtä.

S3 Taiteen maailmat:

- Kuvien tuottamisessa käytetään apuna opittuja eri aikakausien ja kulttuurien asioita.
- Opetetaan kuvataiteen käsitteistöä ja tutustutaan yhdessä erilaisiin kuvatyyppeihin.
- Kannustetaan etsimään ja tunnistamaan visuaalisen kulttuurin tuotteita ympäristöstä.
- Tutkitaan kuvan rakennetta tilan, sommittelun, värin, pinnan, viivan ja muodon näkökulmista.
- Ohjataan ymmärtämään kuvien kertomuksia ja eläytymään kuvan tekijän asemaan.
- Ohjataan tarkastelemaan taidekuvan tavoitetta; mikä on esim. kuvan kohderyhmä?

Kuvataiteen arviointi vuosiluokalla 2

Oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2 on kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppilaat saavat palautetta kaikilla tavoitteissa määrittelyillä taideoppimisen alueilla.

13.4.10 Käsiyö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Käsiyön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsiyöprosessin hallintaan. Käsiyö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsiyöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsiyöprosessin arviointi. Käsiyön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsiyössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsiyössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsiyön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsiyössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisen teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaallisen maailman tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsiyö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsiyöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsiyökulttuuria.

Vuosiluokilla 1-2 käsiyön tehtävänä on mahdollistaa oppilaiden käsiyön ilmaisen, suunnittelun ja tekemisen tietojen ja taitojen kehittyminen sekä kokemusten karttuminen. Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan toimimaan käsiyön suunnittelujoina ja valmistajina sekä käyttämään siinä erilaisia materiaaleja. Käsiyö kehittää keskittymiskykyä ja aloitteellisuutta. Se kannustaa arvostamaan ja arvioimaan omaa ja toisten työtä ja työskentelyä. Käsiyön kasvatustehtävänä on ohjata oppilaita ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta.

Käsiyön opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön	S1-S4	L1, L2
T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta	S1, S2, S3	L1,L4,L5
T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa	S1S5	L1,L7
T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti	S2-S4	L4,L6
T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta	S1-S6	L1,L3

Käsityön tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että kokonaisen käsityön prosessi toteutuu ja erilaiset materiaalit ja työtavat tulevat tutuksi. Työskennellään yhteisten ilmiöiden parissa useiden oppiaineiden kanssa.

S1 Ideointi: Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

S2 Kokeilu: Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S3 Suunnittelu: Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

S4 Tekeminen: Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

S5 Dokumentointi: Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

S6 Arviointi: Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2

Oppimisympäristö tukee käsityön toiminnallisuutta ja vuorovaikutusta opettajan, vertaisryhmän sekä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet ja materiaalit edistävät tavoitteiden saavuttamista. Oppilaita innostetaan havainnoimaan ja käyttämään havaintojaan käsityötaitojen osana sekä vaikuttamaan ympäristöönsä. Työtapojen valinnoilla oppilaita kannustetaan osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Ohjatun suunnittelun ja tekemisen tukena hyödynnetään mielikuvitusta, tarinoita, draamaa, leikkiä, pelejä sekä luonnon- ja rakennettua ympäristöä. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda pedagogisesti erilaisia työtapoja ja vuorovaikutustilanteita, joilla tuetaan sekä yksilöllistä käsityötaitojen oppimista ja suunnittelua että yhteisöllistä työskentelyä. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet sekä tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien materiaalien, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Käsityön toiminnallinen oppiminen edellyttää riittävästi aikaa, tilaa ja ohjausta.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota myönteisen palautteen antamiseen ja kannustamiseen sekä työskentelyn aikana että prosessin lopussa. Monipuolisella arvioinnilla ja palautteella tuetaan laaja-alaisen käsityötiedon ja -taidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia tapoja osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida yhdessä, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä ja toisten työskentelyn arvostamista.

Arviointi kohdistuu kokonaiseen käsityöprosessiin ja eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä, joka todentaa oppilaiden edistymistä ja käsityöllisen osaamisen tasoa. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita käsityössä ovat

- edistyminen työskentelyn sujuvuudessa
- edistyminen suunnittelun, tekemisen ja arvioinnin taidoissa
- edistyminen tavoitteellisessa toiminnassa
- edistyminen kekseliäiden ratkaisujen tuottamisessa.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

- [Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1](#)
- [Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2](#)

Katso myös [Käsityö vuosiluokilla 3-6](#) ja [Käsityön vuosiluokilla 7-9](#)

Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1

Käsityön tavoitteet vuosiluokalla 1

T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa S1, S5

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta S1-S6

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsenäisesti huolehtiminen ja arjen taidot

Käsityön sisällöt vuosiluokalla 1

Sisällöt valitaan siten, että kokonaisen käsityön prosessi toteutuu ja erilaiset materiaalit ja työtavat tulevat tutuksi. Työskennellään yhteisten ilmiöiden parissa useiden oppiaineiden kanssa.

S1 Ideointi: Suunnittelun lähtökohdista hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

S2 Kokeilu: Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metalleja, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S3 Suunnittelu: Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

S4 Tekeminen: Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

S5 Dokumentointi: Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

S6 Arviointi: Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.

Toivakkalainen sisältöjen OPS-ratkaisu

Oppilaan aktiivinen rooli korostuu käsityöprosessin jokaisessa vaiheessa: ideointi, kokeilu, suunnittelu, tekeminen, dokumentointi, arviointi.

Opettajan tehtävänä on ohjata oppilasta käyttämään ja tutkimaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja tekniikoita. Käsityö voidaan integroida vahvasti muihin oppiaineisiin, esimerkiksi ympäristöoppiin.

Alkuopetuksen käsitöissä varataan riittävästi aikaa perustaitojen monipuoliselle tutustumiselle, kokeilemiselle ja harjoittelemiselle.

Käsitöissä voidaan tehdä lukuvuoden aikana muutama alusta loppuun prosessi, joissa harjoitellaan käyttämään erilaisia työtapoja, välineitä ja materiaaleja. Tämä luo pohjan omien käsityöideoiden toteuttamiselle tulevina vuosina. Tämän lisäksi toteutetaan joitakin pienempiä juhlapäiviin liittyviä töitä esim. joulun, pääsiäisen, isänpäivän, äitienpäivän.

Käsityön arviointi vuosiluokalla 1

Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota myönteisen palautteen antamiseen ja kannustamiseen sekä työskentelyn aikana että prosessin lopussa.

Monipuolisella arvioinnilla ja palautteella tuetaan laaja-alaisen käsityötiedon ja -taidon kehittymistä.

Oppilaille annetaan erilaisia tapoja osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida yhdessä, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä ja toisten työskentelyn arvostamista.

Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2

Käsityön tavoitteet vuosiluokalla 2

T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön S1-S4

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta S1, S2, S3

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa
S1, S5

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti
S2-S4

L4 Monilukutaito
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta
S1-S6

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Käsityön sisällöt vuosiluokalla 2

Sisällöt valitaan siten, että kokonaisen käsityön prosessi toteutuu ja erilaiset materiaalit ja työtavat tulevat tutuksi. Työskennellään yhteisten ilmiöiden parissa useiden oppiaineiden kanssa.

S1 Ideointi: Suunnittelun lähtökohdina hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

S2 Kokeilu: Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S3 Suunnittelu: Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

S4 Tekeminen: Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

S5 Dokumentointi: Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

S6 Arviointi: Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.

Käsityön arviointi vuosiluokalla 2

Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota myönteisen palautteen antamiseen ja kannustamiseen sekä työskentelyn aikana että prosessin lopussa. Monipuolisella arvioinnilla ja palautteella tuetaan laaja-alaisen käsityötiedon ja -taidon kehittymistä.

Oppilaille annetaan erilaisia tapoja osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida yhdessä, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä ja toisten työskentelyn arvostamista.

13.4.11 Liikunta**Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet**

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelu. Oppilaat saavat tietoa ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja sääntely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

”Liikutaan yhdessä leikkien.”

Vuosiluokilla 1-2 opetuksen pääpaino on havaintomotoristen taitojen ja motoristen perustaitojen oppimisessa, yhdessä tekemisessä ja sosiaalisten taitojen kehittämisessä sekä liikuntaan liittyvien myönteisten kokemusten vahvistamisessa. Opetus tukee oppilaita auttamalla heitä kohtaamaan emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden mielikuvitusta ja omia oivalluksia.

Liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Fyysinen toimintakyky		
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla	S1	L1,L3
T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	L1,L3,L4
T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina	S1	L3
T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä	S1	L3
T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito	S1	L3
T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla	S1	L3, L6,L7
Sosiaalinen toimintakyky		
T7 ohjata oppilasta säätelämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa	S2	L2, L3, L6,L7
T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta	S2	L2, L6,L7
Psyykinen toimintakyky		
T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.	S3	L1, L2,L3
T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja	S3	L1,L2

Liikunnan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

S1 Fyysinen toimintakyky: Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksua ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisiin ja turvallisiin tehtäviin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

S2 Sosiaalinen toimintakyky: Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

S3 Psyykinen toimintakyky: Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenaajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoiminen ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyyskokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 1-2 on tärkeää tunnistaa sellaiset motorisen oppimisen vaikeudet, joilla voi olla yhteyttä muihin oppimisen ongelmiin.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnilla tuetaan oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla eli sen tarkoituksena on tukea fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittymistä. Rakentava ja kannustava palaute tukee oppilaan myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaiden oppimisesta, työskentelystä ja edistymisestä.

Arvioinnissa pyritään tunnistamaan oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet sekä tukemaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaiden toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla sekä ohjaamalla oppilaita itsearviointiin.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita liikunnassa ovat

- edistyminen liikuntatilanteisiin sopivien ratkaisujen löytämisessä
- edistyminen motorisissa perustaidoissa ja niiden harjoittelemisessa
- edistyminen sovittuihin tehtäviin liittyvässä turvallisessa toiminnassa
- edistyminen yhdessä työskentelyn ja itsenäisen työskentelyn taidoissa.

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 1 ja 2

[Opetushallituksen laatima tukimateriaali](#)

[Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1](#)
[Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2](#)

Katso myös [Liikunta vuosiluokilla 3-6](#) ja [Liikunta vuosiluokilla 7-9](#)

Esimerkkejä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista liikunnassa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Oppilas ymmärtää, kokee ja tuntee liikunnan vaikutuksia. Tietää erilaisia tapoja liikkua.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilas tietää oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksia. Tehdään yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa (kolmas sektori). Osallistutaan mahdollisesti Koululiikuntaliiton tapahtumiin.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilas osaa huolehtia puhtaudestaan ja kunnostaan. Tietää, että liikunta vaikuttaa hyvinvointiin. Liikkuu tarkoituksenmukaisissa vaatteissa ja varusteissa.

L4 Monilukutaito

Oppilas osaa arvoida fyysistä toimintakykyään mittauksista saadun palautteen avulla.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Liikuntatunneille tuo vaihtelua teknologian (iPad, sykemittari, älykännykkä) käyttäminen ja hyödyntäminen.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Oppilas osallistuu koulun liikuntatapahtumiin ja auttaa niiden järjestämisessä. Oppilasta ohjataan oma-aloitteisuuteen ja aktiivisuuteen. Oppilasta ohjataan huomioimaan fyysisen ja psyykkisen kunnan merkitys työkyvyn ylläpitäjänä.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Oppilaalle tarjotaan mahdollisuus osallistua välituntiliikuntatoimintaan ja liikuntatapahtumien suunnitteluun.

0 kommenttia

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 1 "Liikutaan yhdessä leikkien"

Liikunnan tavoitteet vuosiluokalla 1

Fyysinen toimintakyky:

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L4 Monilukutaito

T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Sosiaalinen toimintakyky:

T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta

Psyykinen toimintakyky:

T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
 L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 1

S1 Fyysinen toimintakyky

Keskeisiä fyysisen toimintakyvyn sisältöalueita harjoitellaan seuraavien liikuntamuotojen yhteydessä:

- piiri- ja pihaleikit
- liikuntaleikit
- perusliikunta
- luontoliikunta
- sisä- ja ulkopalloilu sekä erilaiset viitepelit
- voimistelu
- talviliikunta
- rytmi- ja musiikkiliikunta

S2 Sosiaalinen toimintakyky

- yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

S3 Psyykinen toimintakyky

- iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 1

- Oppimisen arvioinnilla tuetaan oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla eli sen tarkoituksena on tukea fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittymistä.
- Rakentava ja kannustava palaute tukee oppilaan myönteistä käsitystä itsestä liikkujana.
- Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaiden oppimisesta, työskentelystä ja edistymisestä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita liikunnassa ovat

- edistyminen liikuntatilanteisiin sopivien ratkaisujen löytämisessä
- edistyminen motorisissa perustaidoissa ja niiden harjoittelemisessa
- edistyminen sovittuihin tehtäviin liittyvässä turvallisessa toiminnassa
- edistyminen yhdessä työskentelyn ja itsenäisen työskentelyn taidoissa

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 2 "Liikutaan yhdessä leikkien"

Liikunnan tavoitteet vuosiluokalla 2

Fyysinen toimintakyky:

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
 L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
 L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

Sosiaalinen toimintakyky:

T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutteisissa liikuntatilanteissa

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Psyykinen toimintakyky:

T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 2

S1 Fyysinen toimintakyky

Keskeisiä fyysisen toimintakyvyn sisältöalueita harjoitellaan seuraavien liikuntamuotojen yhteydessä:

- piiri- ja pihaleikit
- liikuntaleikit
- perusliikunta
- luontoliikunta
- sisä- ja ulkopalloilu sekä erilaiset viitepelit
- voimistelu
- talviliikunta
- rytmi- ja musiikkiliikunta

S2 Sosiaalinen toimintakyky

- yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

S3 Psyykinen toimintakyky

- iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 2

Oppimisen arvioinnilla tuetaan oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla eli sen tarkoituksena on tukea fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittymistä.

Rakentava ja kannustava palaute tukee oppilaan myönteistä käsitystä itsestä liikkujana.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaiden oppimisesta, työskentelystä ja edistymisestä.

13.4.12 Oppilaanohjaus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskelunvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeuden-mukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Vuosiluokilla 1-2 oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskelunvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omissa lähiympäristöissään.

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista.

LUKU 14 Vuosiluokkakokonaisuus 3-6

14.1 Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe ja vuosiluokkien 3-6 tehtävä

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja vahvistaa kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen kehittäminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Koulutyön onnistumista tuetaan yhdessä kotien kanssa. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa opetuksen järjestäjän tarjoamasta kieliohjelmasta. Oppilaita kannustetaan monipuoliseen kieltenopiskeluun. Ennen kieli valintojen tekemistä voidaan järjestää kielisuihkuja monipuolisten kielivalintojen toteutumiseksi. Kielisuihkuissa kieleen tai kieliin voidaan tutustua esimerkiksi laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Kielisuihku voidaan toteuttaa muun toiminnan yhteydessä tai niille voidaan varata omia opetustuokioita.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista sekä uusien työskentelytapojen ja arviointikäytäntöjen kohtaamista. Tällöin on tärkeää, että kotona ja koulussa huolehditaan oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvallisiksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Vastuu omasta opiskelusta lisääntyy ja monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

14.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä tuodaan esiin, mitkä tavoitteenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 3-6.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä jatketaan systemaattisesti. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen sekä oman identiteetin muotoutumiseen. Identiteetti rakentuu vuorovaikutuksessa toisten ihmisten ja ympäristön kanssa. Ystävyyden ja hyväksytyksi tuleminen merkitys on suuri. Ikävuodet ovat erityisen otollisia myös kestävä elämäntavan omaksumiselle ja kestävä kehityksen tarpeen pohtimiselle.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetuksessa vahvistetaan taitoa asettaa kysymyksiä ja hakea niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa havaintoja tehden sekä erilaisia tietolähteitä ja apuvälineitä hyödyntäen. Samalla kehittyvät oppilaiden edellytykset tunnistaa pohdittavaan asiaan liittyviä erilaisia näkökulmia ja löytää uusia oivalluksia sekä harjaantua vähitellen asioiden kriittiseen tarkasteluun. Oppilaita ohjataan huomaamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä. Heitä kannustetaan kuuntelemaan toisten näkemyksiä ja samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päätelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Vertaisoppimista eli parin ja ryhmän kanssa työskentelyä ja oppimiseen tähtäävää vuorovaikutusta käytetään monipuolisesti ja vahvistetaan yhdessä työskentelyn taitoja. Ajattelun taitoja harjoitellaan ongelmanratkaisu- ja päättelytehtävin sekä uteliaisuutta, mielikuvitusta, kekseliäisyyttä ja toiminnallisuutta hyödyntävin ja edistävvin työskentelytavoin. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään luoviin ratkaisuihin ja olemassa olevien rajojen ylittämiseen.

Oppimaan oppimisen taitoja vahvistetaan kaikissa opiskelutilanteissa. Oppilaita ohjataan tunnistamaan itselle luontevimmat tavot oppia ja kiinnittämään huomiota omiin opiskelutapoihin. Työn suunnittelua, tavoitteiden asettamista sekä työskentelyn ja edistymisen arviointia harjoitellaan edelleen. Oppilaita opastetaan huomaamaan säännöllisesti suoritettujen tehtävien vaikutus edistymiseen sekä tunnistamaan vahvuutensa ja kehittämistarpeensa. Heitä autetaan hahmottamaan opintoihinsa liittyviä tavoitteita ja valintoja ja kannustetaan keskustelemaan niistä huoltajiensa kanssa.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

- yksinkertaisia, tehokkaita ja toimivia oppimisstrategioita tukemaan oppimista
- itsearviointi
- erilaiset oppimistyylit
- motivoitua oppimaan merkityksien kautta

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan sekä pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Koulutyössä tutustutaan kouluyhteisön ja kotiseudun kulttuuriin ennen ja nyt sekä kulttuuriympäristöön ja sen muutokseen ja moninaisuuteen. Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan kulttuuriperintöä ja osallistumaan uuden kulttuurin luomiseen. Heille avataan mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta ja kulttuuria. Mediakulttuurin analysointi ja median vaikutusten tunnistaminen ja pohdinta on näillä vuosiluokilla tärkeää. Koulutyössä opitaan tuntemaan ihmisoikeuksia koskevien sopimusten merkitys yhteiskunnassa ja maailmassa; erityisesti perehdytään Lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Oppilaita kannustetaan kokeilemaan erilaisia ilmaisutapoja ja nauttimaan tekemisen ja ilmaisun ilosta. Heille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja erilaisten toimintatapojen ja kulttuurien vertailuun. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkiellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Vuorovaikutusta, yhteistyötä ja hyvää käytöstä harjoitellaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita eri näkökulmista. Koulutyössä luodaan innostavia tilaisuuksia harjaannuttaa sosiaalisia taitoja, kekseliäisyyttä, suunnittelu- ja ilmaisutaitoja sekä käden taitoja. Oppilaita kannustetaan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoa ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Koulutyössä oppilailla on tilaisuuksia harjoitella ajanhallintaa, hyvää käytöstä sekä muita omaan ja yhteiseen hyvinvointiin ja turvallisuuteen vaikuttavia toimintatapoja. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja ilmapiiristä sekä osallistumaan kouluyhteisön yhteisten sääntöjen laadintaan ja toimintatapojen kehittämiseen. Yhteisessä työskentelyssä oppilaat voivat kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Pelien ja leikkien sekä yhteisten tehtävien yhteydessä opitaan ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitys ja harjoitellaan päätöksentekoa. Tuetaan oppilaiden itsenäisen liikkumisen taitoja aiempaa laajemmalla alueella ja joukkoliikenteessä. Kiinnitetään huomiota erityisesti pyöräilykasvatukseen sekä omasta ja toisten turvallisuudesta huolehtimiseen liikenteessä. Oppilaita ohjataan asianmukaisten turva- ja suojavälineiden käyttöön ja opetetaan tuntemaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit. Yhdessä keskustellaan yksityisyyden ja henkilökohtaisten rajojen suojaamisen merkityksestä ja opitaan siihen liittyviä toimintatapoja. Koulussa harjoitellaan tarkoituksenmukaista toimintaa erilaisissa vaaratilanteissa.

Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja merkitystä. Oppilaat hankkivat tietoa teknologian kehityksestä ja vaikutuksista eri elämäntilanteissa ja monenlaisissa ympäristöissä. Heitä opastetaan teknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön ja tarkastellaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä. Oppilaat tutustuvat myös kestävästi kuluttamisen käytäntöihin, tutkivat jakamisen, kohtuullisuuden ja säästäväisyyden sekä talouden suunnittelun merkitystä ja harjoittelevat niitä. He saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä mainonnan ja median vaikutusten kriittiseen tarkasteluun. Oppilaita ohjataan pohtimaan omia valintojaan kestävästi tulevaisuuden kannalta.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

- hyvät tavat
- tunnetaidot
- sosiaaliset taidot
- oppimisympäristön siisteys ja viihtyisyys
- pyöräily- ja liikenneturvallisuus
- media ja sometaidot sekä turvallisuus

Hyvinvoinnin vuosikello

Hyvinvoinnin vuosikello

Monilukutaito (L4)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaita ohjataan kehittämään monilukutaitoaan ja tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Tähän liittyy perustaitojen ja -tekniikoiden hallintaa syvennetään. Fiktion, faktan ja mielipiteen tarkastelua ja erottelua harjoitellaan. Oppilaita ohjataan havainnoimaan ja tulkitsemaan ympäristöön ja huomaamaan, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja että tavoitteet vaikuttavat siihen, millaisia keinoja teksteissä käytetään. Tekstit voivat esimerkiksi välittää tietoa, luoda mielikuvia tai houkuttaa ostamaan.

Monilukutaitoa vahvistetaan tarkastelemalla erilaisia tekstejä tekijän, katsojan sekä käyttöyhteyksien ja -tilanteiden näkökulmista. Oppilaita kannustetaan monipuolisille tiedon lähteille kuten suullisten, audiovisuaalisten, painettujen ja sähköisten lähteiden sekä haku- ja kirjastopalveluiden käyttöön. Samalla oppilaita ohjataan vertailemaan ja arvioimaan hakemansa tiedon soveltuvuutta. Oppilaita ohjataan omakohtaiseen työskentelyyn eri medioiden parissa, jolla tehdään näkyväksi medioiden tuottamia merkityksiä ja välittämää todellisuutta. Kriittistä lukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä. Kertominen, kuvaaminen, vertailu ja selostaminen sekä erilaiset mediaesitykset ovat tässä vaiheessa ominaisia tiedon esittämisen tapoja. Erilaisten tekstien aktiivinen lukeminen ja tuottaminen koulutyössä ja vapaa-aikana sekä teksteistä nauttiminen - niin tulkitsejan kuin tuottajan roolissa - edistää monilukutaidon kehittymistä.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tieto- ja viestintäteknologiaa (tv) hyödynnetään monipuolisesti eri oppiaineissa ja muussa koulutyössä ja vahvistetaan yhteisöllistä oppimista. Samalla oppilaille luodaan mahdollisuuksia etsiä, kokeilla ja käyttää omaan oppimiseen ja työskentelyyn parhaiten sopivia työtapoja ja -välineitä. Koulussa tutkitaan tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta arkeen ja otetaan selvää sen kestävästä käyttötavoista.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaat oppivat käyttämään erilaisia laitteita, ohjelmistoja ja palveluita sekä ymmärtämään niiden käyttö- ja toimintalogiikkaa. He harjaantuvat sujuvaan tekstin tuottamiseen ja käsittelyyn eri välineillä ja oppivat myös kuvan, äänen, videon ja animaation tekemistä. Oppilaita kannustetaan toteuttamaan tv:n avulla ideoita yksin ja yhdessä toisten kanssa. Ohjelmointia kokeillessaan oppilaat saavat kokemuksia siitä, miten teknologian toiminta riippuu ihmisen tekemistä ratkaisuista. *Vastuullinen ja turvallinen toiminta:* Oppilaita ohjataan tv:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön, hyviin käytöstapoihin sekä tekijänoikeuksien peruseriaatteiden tuntemiseen. Koulutyössä harjoitellaan eri viestintäjärjestelmien sekä opetusikäisissä olevien yhteisöllisten palvelujen käyttöä. Oppilaat saavat tietoa ja kokemusta hyvien työasentojen ja sopivan mittaisen työjakojen merkityksestä terveydelle. *Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely:* Oppilaat harjoittelevat etsimään tietoa useammasta eri lähteestä hakupalveluiden avulla. Heitä ohjataan hyödyntämään lähteitä oman tiedon tuottamisessa ja harjoittelemaan tiedon kriittistä arviointia. Oppilaita kannustetaan etsimään itselle sopivia ilmaisutapoja ja käyttämään tv:tä työskentelyyn ja tuotosten dokumentoinnissa ja arvioinnissa. *Vuorovaikutus ja verkostoituminen:* Oppilaita ohjataan toimimaan oman roolinsa ja välineen luonteen mukaisesti sekä ottamaan vastuuta viestinnästään. Heitä ohjataan tarkastelemaan ja arvioimaan tv:n roolia vaikuttamiskeinona. Oppilaat saavat kokemuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttämisestä vuorovaikutuksessa koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa myös kansainvälisissä yhteyksissä.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisestään. Heitä rohkaistaan tunnistamaan vahvuuksiaan ja kiinnostumaan erilaisista asioista. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten arvostamiseen. Koulutyössä harjoitellaan projektien toteuttamista, ryhmässä toimimista sekä yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Yhteisissä työskentelytilanteissa oppilaat saavat mahdollisuuden oppia vastavuoroisuutta, neuvottelutaitoja sekä ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Oppilaita rohkaistaan tuomaan vapaa-ajalla oppimiaan taitoja koulutyöhön ja opettamaan niitä toisille oppilaille.

Koulutyöhön sisällytetään toimintaa, jossa oppilaat saavat kokemuksia työstä, eri ammateista ja toisten hyväksi toimimisesta. Tällaista voi olla esimerkiksi koulun sisäinen työharjoittelu, yhteistyöhankkeet lähellä toimivien yritysten ja järjestöjen kanssa, kummitoiminta sekä vertaissovittelu tai tukioppilana toimiminen. Oppilaita kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen ja ohjataan näkemään työn ja yrittäjyyden merkitys elämässä ja yhteiskunnassa.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Oppilaiden kanssa tutkitaan kestävään kehitykseen, rauhaan, tasa-arvoon ja demokratiaan sekä ihmisoikeuksiin, erityisesti lasten oikeuksiin, liittyviä kysymyksiä ja tilanteita. Heidän kanssaan mietitään ja harjoitellaan käytännön tekoja, joilla itse voi vaikuttaa myönteisten muutosten puolesta. Oppilaita ohjataan näkemään median vaikutus yhteiskunnassa ja harjoittelemaan median käyttöä vaikuttamisen välineenä.

Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella yhteistyötä, ristiriitojen käsittelyä ja ratkaisujen etsimistä sekä päätöksentekoa niin omassa luokkayhteisössä ja eri opiskelutilanteissa kuin koko kouluyhteisössäkin. Vaikuttaminen ja osallistuminen sekä niistä myönteisten kokemusten saaminen lisäävät yhteisöllisyyden kokemusta koulussa. Kokemukset yhdenvertaisuudesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä rakentavat luottamusta. Oppilaita innostetaan oppilaskuntatoimintaan, kerhotoimintaan ja esimerkiksi ympäristötoimintaan tai muihin koulun ja lähiyhteisön tarjoamiin toimintamuotoihin, joissa voi oppia osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja ja kasvaa vähitellen vastuun kantamiseen. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

- yhteistyötä, ristiriitojen käsittelyä ja päätöksentekoa omassa luokassa ja koulussa (ei vähätellä ketään, ristiriitojen käsittelyyn käytetään aikaa, ryhmän ilmapiiristä pidetään huolta)
- osallistumista, vaikuttamista ja vastuunkantamista (arkiset säännöt ja rutiinit ryhmässä)
- luontosuhteen vahvistuminen (mennään metsään, kierrätetään, ei roskata)

14.3 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten tuetaan oppilaiden siirtymistä toiselta kolmannelle vuosiluokalle sekä kuudennelta seitsemännelle vuosiluokalle

o toimintatavat siirtymävaiheessa

o tarvittava yhteistyö, työnjako ja vastuut

- mitkä ovat vuosiluokkakokonaisuuden 3-6 erityispiirteet ja tehtävät (perusteiden kuvauksia voidaan käyttää sellaisenaan) sekä niihin liittyvät paikalliset painotukset ja miten tehtävän toteutumista seurataan ja kehitetään

- mitkä ovat laaja-alaisen osaamisen tavoitteet vuosiluokilla 3-6 (perusteiden tavoitekuvaus voidaan käyttää sellaisenaan) sekä niiden mahdolliset paikalliset painotukset ja miten oppilaiden laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan vuosiluokilla 3-6

- mitkä ovat kunkin oppiaineen tavoitteet ja keskeiset sisällöt vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

- mitkä ovat kunkin oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokilla 3-6.

14.4 Oppiaineet vuosiluokilla 3-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Näissä opetussuunnitelman perusteissa oppiaineista määritellään tehtävä, tavoitteet ja tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet. Lisäksi määritellään tavoitteet, jotka koskevat oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyviä erityisiä näkökulmia kussakin oppiaineessa.

Oppiaineosuuksissa käytetään lyhenteitä. Tavoitteet on numeroitu T1, T2 jne. Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet on numeroitu S1, S2 jne. ja niihin viitataan tavoitetaulukkoissa. Laaja-alaiset osaamisalueet on numeroitu L1, L2 jne. ja niihin viitataan oppiaineiden tavoitetaulukkoissa.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

6. luokan lukuvuosiselvityksen kriteerit

[Perusopetuksen_arviointikriteerit_kuudennen_vuosiluokan_p...teeksi \(2\).pdf](#)

Äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien ja toisen kotimaisen kielen opiskelu

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty kaksitoista eri oppimäärää, jotka ovat seuraavat: suomen kieli ja kirjallisuus, ruotsin kieli ja kirjallisuus, saamen kieli ja kirjallisuus, romanikieli ja kirjallisuus, viittomakieli ja kirjallisuus, muu oppilaan äidinkieli, suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, suomi ja ruotsi saamenkielisille sekä suomi ja ruotsi viittomakielisille. Muuna oppilaan äidinkielenä on mahdollista opettaa opetuksen järjestäjän tarjoamana ja huoltajan valitsemana jotakin edellä mainitsematonta äidinkieltä koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä. Lisäksi erillisrahoitettuna voidaan tarjota oppilaan omaa äidinkieltä. Toisessa kotimaisessa kielessä on ruotsin ja suomen kielessä määritelty A- ja B-oppimäärät sekä kaksikielisille oppilaille tarkoitetut äidinkielenomaiset oppimäärät.

Oppilas opiskelee äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja toisessa kotimaisessa kielessä seuraavassa taulukossa mainittuja oppimääriä sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä tarjoaa ja oppilaan huoltaja valitsee. Taulukossa oppilaan äidinkiellellä tarkoitetaan koulun opetuskieltä (suomi, ruotsi ja saame) tai muuta huoltajan ilmoittamaa kieltä.

Oppilaan äidinkieli	Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärä	Toinen kotimainen kieli	
		yhteinen	valinnainen
	yhteinen	yhteinen	valinnainen
suomi	suomen kieli ja kirjallisuus	ruotsi	-
ruotsi	ruotsin kieli ja kirjallisuus	suomi	-
saame	saamen kieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi saamenkielisille	-	suomi tai ruotsi
saame	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä saamen kieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	
romani	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä romanikieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	-
viittomakieli	viittomakieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi viittomakielisille	-	ruotsi tai suomi
muu äidinkieli	muu äidinkieli koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai VA 422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä	-	ruotsi tai suomi

14.4.1 Äidinkieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

KIELIKASVATUS

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohdaksi on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisiä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tukisekä oppilaan oppimisen arviointikoskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoisiksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkittamisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentamaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkittamisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisäilytöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkittaminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasäilytöjen tulkittamiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omaan valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Vuosiluokilla 3–6 opetuksen erityisenä tehtävänä on oppilaiden ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojen sekä lukemisen ja tekstien tuottamisen taitojen ja strategioiden sujuvoittaminen ja tekstilajivalikoiman laajentaminen. Oppilaita ohjataan toimimaan tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja vastuullisesti entistä monipuolisemmissa, myös monimediasissa vuorovaikutustilanteissa, ja heitä ohjataan tulkittamaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä monimuotoisempia tekstejä osana oppimaan oppimista. Tietoa kielestä, kirjallisuudesta, mediasta ja muusta kulttuurista opitaan kielellisten taitojen kehittämisen ja tekstien merkitystentarkastelun yhteydessä. Opetuksen tavoitteena on herättää kiinnostus ja antaa välineitä kielen havainnointiin, lukuharrastukseen ja monenlaiseen ilmaisuun sekä tarjota kieleen ja kirjallisuuteen liittyviä elämyksiä.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3–6

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja

mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kieltämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Omaehtoinen lukeminen on tärkeä tavoite, jota tuetaan ja arvioidaan suhteessa luku- ja kirjoitustaitoon.

Äidinkielen ja kirjallisuuden sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuosidistusta varten opettaja käyttää valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Suomen kieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat myös suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Vuosiluokilla 3-6 opetuksen painopiste on oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen, lukuharrastuksen sekä sujuvan ja monipuolisen luku- ja kirjoitustaidon vakiinnuttamisessa. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja. Lyhyiden tekstien lukemisesta edetään kokonaisteosten lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä	S1	L1, L2, L7
T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa	S1	L1, L2, L3, L7
T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla	S1	L1, L2, L4, L7
T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvausta sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimedialaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	L1, L2, L3, L4
Tekstien tulkitseminen		
T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan	S2	L1, L4, L5
T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyä, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan	S2	L1, L2, L4, L5
T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin	S2	L1, L4, L5
T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimedialaisissa ympäristöissä	S2	L1, L4, L5
Tekstien tuottaminen		
T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana	S3	L1, L2, L4, L7
T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimedialaisissa ympäristöissä	S3	L1, L4, L5, L7
T11 ohjata oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa	S3	L1, L4, L5
T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	L2, L4, L5, L6
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia	S4	L1, L2, L4
T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivaihtoehtojaan ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämyksen jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4	L2, L4, L5, L7
T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen	S4	L2, L4, L6, L7

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisua, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja koulu yhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

S2 Tekstien tulkitseminen: Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanojamerkitseksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorillesuunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

S3 Tekstien tuottaminen: Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsikirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoja, sekä opitaan käyttämään niitä omista teksteistä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyyppit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omista teksteistä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstien välisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttuun kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoja, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemista ja kirjoittamista harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineissa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitojaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä	S1	Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.
T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa	S1	Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas hyödyntää äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa muunnella viestintätapaansa tilanteen mukaan ja pyrkii ottamaan muiden näkökulmat huomioon.
T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla	S1	Ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja omien ideoidensa ja ajatustensa ilmaisemiseenryhmässä, osaa pitää lyhyen valmistellun puheenvuoron tai esityksensä osallistuu draamatoimintaan.
T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan ja antaa palautetta muille.
Tekstien tulkitseminen			
T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan	S2	Tekstinymmärtämisen perustrategioiden hallinta	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisiatekstejä ja käyttää tekstiymmärtämisen perustrategioita sekä osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukemistaan.
T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyä, arvioinnin ja tulkittamisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan	S2	Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas tunnistaa joitakin kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Oppilas osaa käyttää tekstien tulkintataitoja oman ajattelunsa sekä sana- ja käsitevarantonsa kehittämiseen.
T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin	S2	Tiedonhankintataidot ja lähdekirjallisuus	Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan mediaa ja eri tekstityyppejä sekä tilanteeseen sopivia strategioita ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.
T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä	S2	Lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas tuntee jonkin verran lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä ja osaa jakaa kokemuksiaan, myös monimediaisissa ympäristöissä.
Tekstien tuottaminen			
T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana	S3	Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien avulla.
T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3	Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomisella, kuvaamisella ja yksinkertaisella kantaottavalle tekstile tyypillistä kieltä. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.
T11 ohjata oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoittamista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa	S3	Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Oppilas tuntee kirjoitetun kielen perusrakenteita ja oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.
T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	Tekstien rakentaminen ja eettinen viestintä	Oppilas tuntee ja osaa kuvailla tekstien tuottamisen perusvaiheita, osaa arvioida omia tekstejään ja tuottaa tekstejä vaiheittain yksin ja muiden kanssa sekä antaa ja vastaanottaa palautetta. Oppilas osaa merkitä lähteet tekstin loppuun, ymmärtää, ettei saa esittää lainaamaansa tekstiä omiaan ja tietää verkossa toimimisen eettiset periaatteet.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia	S4	Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja ja osaa kuvailla tekstien kielellisiä piirteitä ja käyttää oppimiaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan niistä.
T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämyksen jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4	Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas lukee sovitut lapsille ja nuorille suunnatut kirjat, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemistaan kirjoista.
T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieltä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen	S4	Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla havaitsemiaan yhtäläisyyksiä ja eroja eri kielten ja kulttuurien välillä. Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta. Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

- Äidinkielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3
- Äidinkielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4
- Äidinkielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5
- Äidinkielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Katso myös Äidinkieli vuosiluokilla 1-2 ja Äidinkieli vuosiluokilla 7-9

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 3

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito

Tekstien tulkitseminen

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan lukemistaan, erottamaan asiategstin fiktiivisestä

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 opastaa oppilasta laajentamaan sana- ja käsitevarastoaan

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta tiedon hankintaan

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 herättää oppilaan kiinnostus lapsille ja nuorille tarkoitettuun kirjallisuuteen luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja elämyksiin sekä lukukokemusten jakamiseen

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tekstien tuottaminen

T9 rohkaista oppilasta tuottamaan tekstiä

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 kannustaa ja ohjata oppilasta harjoittelemaan kertovien ja kuvaavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 ohjata oppilasta sujuvaan käsikirjoittamiseen ja näppäintaitojen hallintaan sekä kirjoitetun kielen, tekstin rakenteiden ja oikeinkirjoituksen osaamiseen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
 L4 Monilukutaito
 L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä ja taitoa rakentavan palutteen antamiseen ja vastaanottamiseen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
 L4 Monilukutaito
 L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T13 innostaa oppilasta tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
 L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L4 Monilukutaito

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan ja kuuntelemaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastuksen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L4 Monilukutaito
 L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 3

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- itsensä ilmaiseminen puhumalla, kirjoittamalla, draaman avulla sekä muiden taito- ja taideaineiden välityksellä
- lisäys: kuuntelemisen ja tunnetaitojen harjoittelu
- kannustavan palutteen tuottaminen ja vastaanottaminen
- kulttuuri- ja mediatarjontaan tutustuminen

S2 Tekstien tulkitseminen

- sujuvan lukemisen harjoittelu
- tekstin ennakointi kuvien ja otsikon avulla
- ymmärtävän lukemisen harjoittelu
- olennaisen tiedon etsiminen luetusta
- tietoteksteihin tutustuminen ja strateioiden harjoittelu esim. ajatuskartan laatiminen luetusta
- käsitevaraston laajentaminen (synonyymit, sanonnat)
- lisäys: ensimmäisten sanaluokkien harjoittelu

S3 Tekstien tuottaminen

- käsikirjoitustaidon vahvistaminen
- näppäimistötaidojen harjoittelu
- oikeinkirjoitustaitojen harjoittelu (ison alkukirjaimen ja päätöväli-merkkien käyttö)
- vuorosanaviivan käyttö
- tarinan tuottaminen
- erilaisten tekstien harjoittelu (esim. kortti, kirje, viesti, mediateksti)
- oman tekstin tarkastelu ja korjaaminen
- kielen rakenteeseen perehtyminen: verbi, substantiivi, adjektiivi, yhdyssanat, erilaiset lausetyypit (toteamus-, kysymys- ja huudahduslause)

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- koti- ja ulkomaalaisen kirjallisuuden kuuntelu ja lukeminen yksin ja yhdessä
- kirjaston käyttöön tutustuminen ja kannustaminen
- omien esitysten suunnittelu ja toteutus
- media- ja kulttuuritarjonnan hyödyntäminen (elokuva, teatteri, museo, kirjasto)
- oman kielen vertaaminen muihin kieliin

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokalla 3

Arviointi ja siihen liittyvä palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi on osa oppimisprosessia.

Oppilaan olisi hyvä saada 3. luokalla palautetta seuraavista asioista:

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa
- edistyminen lukujuvuudessa, luetun ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa

- edistyminen oikeinkirjoitustaidoissa, käsialassa ja erilaisten tekstien tuottamisessa
- edistyminen kielitiedossa

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 4

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T1 rohkaista oppilasta vuorovaikutustaitojen kehittämiseen

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tekstien tulkitseminen

T3 ohjata oppilasta sujuvaan lukutaitoon ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä arvioimaan omaa lukemistaan

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta kehittämään lukutaitoaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarastoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 ohjata oppilasta tiedonhankintaan ja erilaisten tiedonlähteiden käyttöön

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 ohjata oppilasta kiinnostumaan lasten- ja nuortenkirjallisuudesta, luoda myönteisiä lukukokemuksia, luoda mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen ja lukukokemusten jakamiseen

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tekstien tuottaminen

T9 ohjata oppilasta käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumisessa ja oikeinkirjoituksen hallitsemisessa

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 kannustaa oppilasta tuottamaan ja arvioimaan omaa tekstiään

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L4 Monilukutaito

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T11 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 4

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- kuunteleminen, itsensä ilmaiseminen puhumalla, kirjoittamalla ja draaman avulla
- kannustavan palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- oman ilmaisun kehittäminen
- kulttuuri- ja mediatarjontaan tutustuminen

S2 Tekstien tulkitseminen

- sujuvan lukemisen varmistaminen ja eläytyvä lukeminen
- käsitevaraston laajentaminen
- tekstin ymmärtämisen strategioihin tutustuminen
- tiedon etsiminen eri lähteistä
- erilaisten tekstien lukeminen ja kuunteleminen

S3 Tekstien tuottaminen

- oikeinkirjoitustaidon vahvistaminen
- oman tekstin suunnittelu, tarkastelu ja korjaaminen
- fiktiivisten ja ei-fiktiivisten, kertovien ja kuvaavien tekstien tuottaminen käsin ja koneella
- pilkun käyttö, vuorosanaviiva, lainausmerkit, kappalejako
- näppäintaitojen harjoittelu

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- sanaluokat, sijamuotoihin alustava tutustuminen, verbien taiputus persoona- ja aikamuodoissa
- oman kielen vertaaminen muihin kieliin
- koti- ja ulkomaisen kirjallisuuden lukeminen
- kirjaston käyttöön harjaantuminen
- media- ja kulttuuritarjonnan hyödyntäminen (elokuva, teatteri, museo, kirjasto)

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokalla 4

Lisäys: Arviointi ja siihen liittyvä palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi on osa oppimisprosessia.

Oppilaan olisi hyvä saada vuosiluokalla 4 palautetta seuraavista osa-alueista:

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa
- edistyminen lukusujuvuudessa, luetun ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa
- edistyminen oikeinkirjoitustaidoissa, käsialassa ja erilaisten tekstien tuottamisessa
- edistyminen kielitiedossa

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 5

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtimisen ja arjen taidot
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

- L1 Ajattelun ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L3 Itsestä huolehtimisen ja arjen taidot
 L4 Monilukutaito

Tekstien tulkitseminen

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhaun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediasessa ympäristössä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tekstien tuottaminen

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T11 ohjata oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukielämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä tutustuttaa mahdollisuuksien mukaan monenlaiseen media- ja kulttuuritarjontaan ja luoda hänelle mahdollisuuksia oman kulttuurin tuottamiseen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 5

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.

S2 Tekstien tulkitseminen

- Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa, harjoitellaan erilaisia lukustrategioita.
- Sanaluokat ja sijamuodot lukuunottamatta harvinaisia sijoja.
- Tunnistetaan erilaisia tekstityyppejä.
- Harjoitellaan käyttämään tietolähteitä monipuolisesti ja kriittisesti.
- Verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.
- Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia, jaetaan lukukokemuksia.

S3 Tekstien tuottaminen

- Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa (vuoropuhelun merkitseminen, suora ja epäsuora kerronta).
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä (suora ja epäsuora kerronta).
- Opitaan käyttämään omista teksteistä oikeinkirjoituksen perusasioita: virke, päälause, sivulauseydytyypit, päälauseenjäsenet.
- Harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Harjoitellaan toimimaan verkossa eettisesti ja kunnioittamaan tekijänoikeuksia.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Monipuolistetaan tekstivalikoimaa ja rohkaistaan lukuharrastukseen: Luetaan ainakin yksi yhteinen kirja ja mahdollisuuksien mukaan vapaavalintaisia teoksia.
- Tutustutaan omaan ja muiden kulttuureihin, myös mediakulttuuriin.

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokalla 5

Arviointi ja siihen liittyvä palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi on osa oppimisprosessia.

Arviointitietoa kerätään monipuolisesti seuraavilla tavoilla:

- kokeet
- kirjoitelmat
- muut kirjalliset, suulliset ja monimediaiset tuotokset
- ryhmä- ja parityöt
- jatkuva näyttö
- vertais- ja itsearviointi

Arvioinnin perusteet voivat vaihdella kurssin painotusten ja sisällön mukaan.

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 6

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtimisen ja arjen taidot
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa opilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtimisen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito

Tekstien tulkitseminen

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan,

luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tekstien tuottaminen

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 ohjata oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 6

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esim. tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa esim. puheenvuoro pitäminen ja draamatoimintaan osallistuminen.

S2 Tekstien tulkitseminen

- Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstin ymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja.
- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä.
- Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita.
- Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisesti kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.
- Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla.
- Opiskellaan sanaluokat.
- Opiskellaan sijamuodot, lukuunottamatta harvinaisia sijoja.
- Opiskellaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.
- Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema.
- Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla.

- Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

S3 Tekstien tuottaminen

- Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.
- Pohditaan tekstin tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa (erilaiset tekstilajit: määritelmä, tiivistelmä, satu, näytelmä, päiväkirja).
- Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoja, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä.
- Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sanavalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin.
- Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen välisiin eroihin.
- Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä.
- Harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää ja tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisujen ja tekstien merkityksiä.
- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden kielten piirteisiin.
- Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa.
- Ohjataan oppilasta kertomaan kiinnostavista media- ja kulttuuritarjonnasta.
- Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista.
- Luetaan monipuolisesti koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja keskustellaan luetusta.
- Luetaan yhteisesti sovitut kokonaisteokset ja mahdollisuuksien mukaan vapaavalintaisia teoksia.
- Osallistutaan omien esitysten suunnitteluun ja toteutukseen.

6. luokan lukuvuosiarvioinnin kriteerit

[Perusopetuksen_arviointikriteerit_kuudennen_vuosiluokan_pöytäteeksi \(2\).pdf](#)

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokalla 6

Arviointi ja siihen liittyvä palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi on osa oppimisprosessia.

Arviointitietoa kerätään monipuolisesti esim. seuraavilla tavoilla:

- kokeet
- kirjoitelmat
- muut kirjalliset, suulliset ja monimediaiset tuotokset
- ryhmä- ja parityöt
- jatkuva näyttö
- vertaispalaute ja itsearviointi

Ruotsin kieli ja kirjallisuus (svenska och litteratur)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Läroämnetts uppdrag samt målen för lärmiljöer och arbetssätt, handledning, differentiering och stöd samt bedömning av lärandet, som är inskrivna under rubriken Modersmål och litteratur, gäller för alla lärokurser inom läroämnet modersmål och litteratur, alltså även för lärokursen svenska och litteratur.

Lärokursens särskilda uppdrag

Svenska språket är det ena av Finlands två nationalspråk och lärokursen i svenska och litteratur undervisas i samma omfattning och med samma mål och innehåll som lärokursen finska och litteratur, dock med vissa mindre avvikelser som beror på språkliga och kulturella särdrag. Läroämnetts centrala kulturbärande uppdrag i de svenska skolorna i Finland är även viktigt att betona. Elevernas skolspråk och språkmedvetenhet ska kontinuerligt stödjas, parallellt med att flerspråkighet ska användas som en resurs. Elevernas varierande språkbakgrund ska uppmärksammas och beaktas i undervisningen i modersmål och litteratur och även i alla övriga läroämnen.

I **årskurserna 3-6** är det specifika uppdraget för undervisningen i svenska och litteratur att befästa elevens kommunikativa färdigheter, förmåga att lära sig, läsinträsse och en flytande läs- och skrivefärdighet. I funktionella sammanhang, då eleverna tolkar och producerar texter, övar de sig även i att laborera med språkliga strukturer och litteratur ur olika perspektiv. Eleverna läser allt längre texter och hela verk och delar med sig av sina läserfarenheter.

Mål för undervisningen i lärokursen svenska och litteratur i årskurs 3-6

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Att kommunicera		
M1 handleda eleven i förmågan att uttrycka sin åsikt och delta konstruktivt i olika kommunikationssituationer	11	K1, K2, K7
M2 stödja eleven att i sin kommunikation ta hänsyn till mottagarens behov och de egna språkvalens betydelse vid kommunikation i grupp	11	K1, K2, K3, K7
M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama	11	K1, K2, K4, K7
M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala	11	K1, K2, K3, K4
Att tolka texter		
M5 stödja eleven i att vidareutveckla sin grundläggande läsfärdighet till ett flytande läsande, utveckla strategier för läsförståelse samt stödja eleven i att observera och utvärdera sitt eget läsande	12	K1, K4, K5
M6 stödja eleven i att utveckla elevens färdighet att analysera, tolka och utvärdera texter av flera olika slag, bredda elevens ord- och begreppsförråd samt stödja tänkandet	12	K1, K2, K4, K5
M7 handleda eleven att söka information, använda många olika slag av informationskällor och bedöma informationens tillförlitlighet	12	K1, K4, K5
M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer	12	K1, K4, K5
Att producera texter		
M9 uppmuntra eleven att uttrycka upplevelser, tankar och åsikter och stärka elevens positiva bild av sig själv som textproducent	13	K1, K2, K4, K7
M10 uppmuntra och handleda eleven i att återge och redogöra för sina tankar och att öva sig att producera berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter, även i multimediala lärmiljöer	13	K1, K4, K5, K7
M11 stödja eleven att vidareutveckla sin förmåga att skriva flytande för hand och digitalt och stärka färdigheterna i rättstavning och de grundläggande strukturerna i skriftspråket	13	K1, K4, K5
M12 sporra eleven att lära sig textproduktionsprocesser och förmåga att utvärdera sina egna texter, erbjuda möjligheter att ta emot och ge konstruktiv respons samt lära eleven att ta hänsyn till textmottagaren och att tillämpa etiska regler, sekretess och normer för upphovsrätt på internet	13	K2, K4, K5, K6
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M13 stödja eleven i att utveckla språklig medvetenhet, väcka elevens intresse för att undersöka språket och dess olika varianter samt ge eleven möjligheter att använda begrepp som beskriver språket och språkliga strukturer	14	K1, K2, K4
M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsupplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek	14	K2, K4, K5, K7
M15 stärka elevens språkliga och kulturella identitet(er), handleda eleven att lära känna och värdesätta olika kulturer och språk, väcka elevens intresse för de nordiska grannspråken och erbjuda eleven möjlighet att bekanta sig med ett mångsidigt medie- och kulturutbud och att själv medverka i kulturproduktioner	14	K2, K4, K6, K7

Centralt innehåll som anknyter till målen för läro kursen svenska och litteratur i årskurs 3-6

11 Att kommunicera: I årskurs 3-6 övar sig eleverna i att i olika kommunikationssituationer dela med sig av sina tankar, erfarenheter och åsikter och övar sig att ta och ge konstruktiv respons som kommunikatörer i olika kommunikationsmiljöer. Eleverna observerar sitt eget sätt att kommunicera och tränar sig till exempel i att visa respekt, kommunicera målinriktat, uttrycka sina egna åsikter och motivera dessa samtidigt som de lyssnar till andra. De övar sig i att fungera i olika slag av kommunikations- och rollsituationer och att använda sig av retoriska verktyg och drama som kommunikationsverktyg då man behandlar litteratur och aktuella teman. Eleverna får möjlighet att medverka i kulturproduktioner i skolan och i planeringen av dessa.

12 Att tolka texter: Eleverna lär sig tillämpa lässtrategier och kognitiva strategier (tankestrategier) som är lämpliga för olika situationer. De övar sig att läsa flytande olika slag av texter, såsom skönlitteratur, faktatexter och medietexter som kombinerar ord och bild. De observerar och utvärderar sin egen läsfärdighet. Eleverna fördjupar sin textanalytiska förmåga genom att laborera med och jämföra många olika slag av texter. De övar sig att förklara, jämföra och reflektera över ord, synonymer, metaforer, ordspråk och talesätt och olika begrepp. Eleverna lär sig identifiera de typiska språkliga och textuella dragen i berättande, beskrivande, instruerande och argumenterande texter.

Eleverna tolkar och laborerar med texter genom att använda sig av sin kunskap om språkliga strukturer och klassificerar ord enligt form och innehåll (ordklasser).

Tillsammans läser de och lyssnar till barn- och ungdomslitteratur som de själva är med och väljer. De övar sig att använda även nya begrepp såsom berättare, motiv och tematik när de tolkar skönlitteratur. Eleverna får handledning i att förklara, jämföra och reflektera över innebörden i ord och begrepp. De utvärderar sin egen läsförståelse och vidgar sina kunskaper genom de texter de läser. De söker information i olika källor och skaffar sig nya kunskaper genom att läsa. De använder skolbiblioteket och andra bibliotekstjänster och övar sig i att bedöma texters och källors tillförlitlighet.

13 Att producera texter: Eleverna producerar både fiktiva texter och faktatexter multimodalt, utgående från egna upplevelser, tankar och iakttagelser och från andras texter. De reflekterar över skrivandets idé och hur texters syften syns i de språkliga val man gör. Eleverna skriver textade bokstäver för hand och övar sig att skriva obehindrat digitalt. Eleverna undersöker språkliga drag och textupbyggnad i olika texter och lär sig att använda rubriker, textstrukturer och styckeindelning i berättande, beskrivande, instruerande och argumenterande texter som de själva producerar. Medvetenheten om språkets uppbyggnad utvecklas genom övningar i språkanalys av de texter eleverna själva skriver.

Tillsammans undersöker de språkstrukturer och meningsbyggnad: stavningsregler, skiljetecken, ordklasser, böjningsformer, huvudsatser och bisatser. Språkliga element i svenska språket jämförs med andra språk som är bekanta för eleverna.

Eleverna övar sig att producera texter steg för steg från idé till planering, utkast, skrivande, bearbetning, finslipning och publicering. De övar sig i grundläggande rättskrivning och undersöker valet av ordval, uttryck och ordföljd i relation till textens betydelse. De lär sig skilja mellan skriftspråkliga och talspråkliga uttrycksätt och att känna igen huvudsats och bisats och de centrala satsdelarna (subjekt och predikat) i en sats och att använda denna kunskap då de producerar texter.

14 Att förstå språk, litteratur och kultur: Inom detta delområde arbetar eleverna med det talade och skrivna språket och dess strukturer, med kulturell mångfald samt med litteratur och kultur. De undersöker språkets variation enligt situation och textinnehåll och funderar över olika betydelse i ord, texter och talesätt. De undersöker relationer mellan texter i multimodala sammanhang. Därtill bekantar sig eleverna med övriga språk och kulturer i Finland och med de nordiska grannspråken och nordisk kultur. De möter moderna kulturformer som berör barnens värld. Det lokala kultur- och medieutbudet, till exempel bibliotek, film, teater och museer utnyttjas i undervisningen. Eleverna reflekterar över olika mediekulturella uttryck och diskuterar mediernas roll i sin vardag. De medverkar i skolans kulturevenemang och i planeringen av dessa. Eleverna uppmuntras till att aktivt och mångsidigt använda bibliotekstjänster, hitta intressant läsning och att läsa och skriva på fritiden. Inom litteraturundervisningen läser eleverna finländsk, svensk, nordisk och annan internationell barn- och ungdomslitteratur inom olika genrer och de diskuterar och bearbetar teman och frågor som litteraturläsningen väcker.

Bedömningskriterier för goda kunskaper (verbal bedömning) eller vitsordet 8 (sifferbedömning) i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska och litteratur

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömning i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsordet åtta
Att kommunicera			
M1 handleda eleven i förmågan att uttrycka sin åsikt och delta konstruktivt i olika kommunikations-situationer	I1	Förmåga att kommunicera i olika kommunikations-miljöer	Eleven kan uttrycka sina tankar och åsikter i välbekanta kommunikationssituationer.
M2 stödja eleven att i sin kommunikation ta hänsyn till mottagarens behov och de egna språkvalens betydelse vid kommunikation i grupp	I1	Förmåga att beakta andra i en kommunikations-situation	Eleven kan använda sig av sin röst och kan rikta sitt budskap och ta kontakt i olika kommunikationssituationer samt modifiera sin kommunikation efter behov och ta andra i betraktande.
M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama	I1	Förmåga att använda mångsidiga retoriska uttrycksmedel	Eleven kan ge uttryck för sina idéer och tankar i grupp, kan hålla en kort förberedd presentation eller ett diskussionsinlägg och deltar i dramaverksamhet.
M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och förmågan att delta i olika typer av kommunikations-situationer, även multimediala	I1	Hur eleven utvecklat sina kommunikations-färdigheter	Eleven kan ta emot och ge respons på sin egen och andras kommunikation.
Att tolka texter			
M5 stödja eleven i att vidareutveckla sin grundläggande läsfärdighet till ett flytande läsande, utveckla strategier för läsförståelse samt stödja eleven i att observera och utvärdera sitt eget läsande	I2	Förmåga att använda grundläggande strategier för läsförståelse	Eleven läser många olika slag av texter flytande, använder sig av grundläggande lässtrategier samt iakttar och utvärderar sin egen läsfärdighet
M6 stödja eleven i att utveckla elevens färdighet att analysera, tolka och utvärdera texter av flera olika slag, bredda elevens ord- och begreppsförråd samt stödja tänkandet	I2	Läsförståelse och textanalytisk förmåga	Eleven känner igen vissa typiska språkliga och textuella drag i berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter. Eleven kan använda textanalys för att utveckla sitt ord- och begreppsförråd.
M7 handleda eleven i att söka information, använda många olika slag av informationskällor och bedöma informationens tillförlitlighet	I2	Färdighet i informationsökning och källkritik	Eleven använder olika medier och textmiljöer samt lämpliga strategier vid informationsökning och kan i någon mån bedöma källors tillförlitlighet.
M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge eleven möjlighet till positiva läsoplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer	I2	Kunskap om litteratur och texter för barn och unga och förmåga att dela med sig av sina läsoplevelser	Eleven känner i någon mån till barn- och ungdomslitteratur, medietexter och andra texter och kan dela med sig av sina läserfarenheter, även i multimediala miljöer.
Att producera texter			
M9 uppmuntra eleven att uttrycka upplevelser, tankar och åsikter och stärka elevens positiva bild av sig själv som textproducent	I3	Förmåga att uttrycka tankar och erfarenheter	Eleven uttrycker sina erfarenheter och tankar med hjälp av texter.
M10 uppmuntra och handleda eleven i att återge och redogöra för sina tankar och att öva sig att producera berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter, även i multimediala lärmiljöer	I3	Förmåga att verbalisera sina tankar och använda olika textgenrer	Eleven kan med hjälp av handledning använda sig av det språk som är typiskt för berättande, beskrivande och enkla argumenterande texter. Eleven behärskar styckeindelning och rubriksättning och kan reflektera över sina ordval.
M11 stödja eleven att vidareutveckla sin förmåga att skriva flytande för hand och digitalt och stärka färdigheterna i rättstavning och de grundläggande strukturerna i skriftspråket	I3	Skrivfärdighet och grundläggande kunskap om menings- och satsbyggnad	Eleven skriver flytande och läsligt för hand och har den digitala kompetens som skolarbetet kräver, känner till normerna för grundläggande rättstavning och skriftspråkets strukturer och kan använda dem vid textproduktion.
M12 sporra eleven att lära sig textproduktionsprocesser och förmåga att utvärdera sina egna texter, erbjuda möjligheter att ta emot och ge konstruktiv respons, lära eleven att ta hänsyn till textmottagaren och att tillämpa etiska regler, sekretess och normer för upphovsrätt på internet	I3	Förmåga att strukturera texter och kommunicera på ett etiskt lämpligt sätt	Eleven känner till och kan beskriva grundläggande textproduktionsprocesser, kan utvärdera sina egna texter, producera texter stegvis både individuellt och tillsammans med andra och kan ge och ta emot respons. Eleven kan ange sina källor samt känner till normerna för upphovsrätt på nätet.
Att förstå språk, litteratur och kultur			
M13 stödja eleven i att utveckla språklig medvetenhet, väcka elevens intresse för att undersöka språket och dess olika varianter samt ge eleven möjligheter att använda begrepp som beskriver språket och språkliga strukturer	I4	Förmåga att göra en språkanalys och behärska språkliga begrepp	Eleven kan göra iakttagelser om språkliga drag i texter och använder sig av språkanalytiska begrepp vid muntlig och skriftlig textanalys.
M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsoplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek	I4	Litteraturkunskap	Eleven läser de barn- och ungdomsböcker man har kommit överens om och diskuterar och delar med sig av sina läsoplevelser.
M15 stärka elevens språkliga och kulturella identitet(er), handleda eleven att lära känna och värdesätta olika kulturer och språk, väcka elevens intresse för de nordiska grannspråken och erbjuda eleven möjlighet att bekanta sig med ett mångsidigt medie- och kulturutbud och att själv medverka i kulturproduktioner	I4	Kunskap om kultur och förmåga att reflektera över språklig och kulturell identitet	Eleven har kunskap om sin egen och andras språk och kultur och kan beskriva och reflektera över likheter och skillnader mellan olika språk och kulturer. Eleven medverkar i och planerar egna framträdanden.

Saamen kieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös saamen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Saamen kielen ja kirjallisuuden erityisenä tehtävänä on tukea Suomessa puhuttujen saamen kielten säilymistä elävänä ja vahvistaa niiden asemaa muiden kielten rinnalla. Oppilaat saavat pohjan kehittää ja käyttää kielellisiä taitojaan itsenäisesti läpi elämän. Opetus vastaa yhteistyössä kotien, saamenkielisen yhteisön ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa oppilaiden kielitaidon kehittymisestä sekä auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään rinnakkais- ja monikielisyystään hyödyntäen. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä sekä itselle, yhteisölle, yhteiskunnalle että muille alkuperäiskansoille. Opetus ohjaa ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

Saamen kieltä ja kirjallisuutta voidaan opettaa jollakin Suomessa puhutuista saamen kielistä: inarin-, koltan- tai pohjoissaamen kielellä. Kieli on sekä opetuksen kohde että väline. Opetus perustuu yhteisölliseen näkemykseen kielestä. Yhteisön jäsenyys ja osallisuus syntyvät, kun oppilas oppii käyttämään kieltä yhteisön

tavoin. Eri saamen kielet huomioidaan erityisesti saamelaiskulttuurien alueelliseen variaatioon tutustumisen yhteydessä. Kielellisten taitojen kehittyessä oppilaat saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon.

Kieltä opitaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden, tekstilajien ja sanaston avulla. Saamen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on tukea, kehittää ja syventää kielitietoisuutta ja kielellisen havainnoinnin taitoja sekä vahvistaa oppilaiden kielellistä identiteettiä. Saamen kieli ja kirjallisuus -oppimäärässä kulttuurisällöistä keskeisiä ovat sanataiteen, teatteritaiteen ja draaman sekä median lisäksi kertomusperinne, saamelainen lyriikka (livde, leu'dd, luohti), kieliyhteisön tavat, perinteet, taide, saamelainen elämäntapa ja historia.

Vuosiluokilla 3–6 saamen kielen ja kirjallisuuden opetuksessa oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti omalla äidinkiellään erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilaiden kielitaitoa kehitetään sanastoa ja käsitteistöä monipuolistamalla, ohjaamalla oppilaita tarkastelemaan kielen keskeisimpiä ominaispiirteitä, vahvistamalla tekstin tulkinnan ja tuottamisen taitoja sekä tarjoamalla ikäkaudelle sopivaa kirjallisuutta ja työskentelytapoja monimediaisissa oppimisympäristöissä. Äidinkielen taitojen kehittämisessä ja oppimistaitojen monipuolistamisessa käytetään muun muassa oppiainerajojen ylittävää eheyttävää opetusta. Opetus kehittää oppilaiden taitoa arvioida omaa oppimistaan.

Saamen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista ja ohjata oppilasta vuorovaikutustaitojen kehittämiseen luomalla tilaisuuksia keskusteluun ja eettisten kysymysten pohdintaan	S1	L1, L2, L7
T2 innostaa oppilasta vahvistamaan taitoa toimia rakentavasti erilaisissa viestintätilanteissa sanallisesti ja ei-sanallisesti sekä ohjata oppilasta huomioimaan viestinnässään vastaanottajan tarpeita ja omien kielellisten valintojen vaikutusta	S1	L2, L6, L3
T3 tukea oppilasta myönteisen viestijäkuvan rakentamista sekä ohjata oppilasta tunnistamaan tilaisuudet käyttää saamen kielen taitoaan	S1	L2, L6
Tekstien tulkitseminen		
T4 ohjata oppilasta lukutaidon sujuvoittamiseen ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä havainnoimaan ja arvioimaan omaa lukemistaan	S2	L1, L4
T5 ohjata oppilasta laajentamaan sana- ja käsitteivarantoa sekä tekstin käsitteiden ymmärtämistä	S2	L1, L2, L4
T6 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin sekä kiinnittämään huomiota saamenkielisten alkuperäistekstien kulttuurisidonnaisiin ominaispiirteisiin	S2	L1, L2, L4, L6
Tekstien tuottaminen		
T7 kannustaa oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3	L1, L4
T8 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvuutta ja vahvistamaan kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa	S3	L1, L4
T9 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	L1, L5, L7
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja, ohjata tunnistamaan tilaisuudet käyttää saamen kieltä ja ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia	S4	L1, L2
T11 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja oman perinteen arvostamisessa sekä saamen kielen/kielten merkityksen ymmärtämisessä itselleen ja yhteisölleen	S4	L2, L4
T12 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja innostaa lukemaan ja arvostamaan saamenkielistä lasten- ja nuortenkirjallisuutta sekä ohjata media- ja kulttuuritarjonnan pariin ja tarjota tilaisuuksia kulttuurin tuottamiseen	S4	L2, L7, L1
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T13 innostaa oppilasta kehittämään ja monipuolistamaan eri oppiaineissa tarvittavaa ja saamelaiseen kulttuuriin liittyvää kieltä sekä hyödyntämään taitoaan kaikessa oppimisessa	S5	L1, L2, L7

Saamen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, käyttää omaa ääntään, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan positiivisen ja kohteliaan ilmaisun keinoja. Harjoitellaan kuuntelemisen, ideoinnin, päätöksenteon, ongelmanratkaisun sekä projektityöskentelyn taitoja sekä spontaania ja harjoiteltua puheviestintää tutulle yleisölle. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamutoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuri toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Harjoitellaan toimimista erilaisissa saamenkielissä viestintäympäristöissä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Syvennetään erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien sekä kuva- ja tekstiä yhdistävien mediatekstien lukutaitoa, tekstin ymmärtämisen ja lukemisen strategioita ja tulkinnan taitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä sekä harjoitteleamalla käsitteiden, kuten aiheen ja teeman, ymmärtämistä ja käyttämistä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien, kuten mielipidetekstien ja mainosten, kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan tekstejä tutkimalla oppilaiden tietojen kielen piirteistä. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella. Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Tutkitaan tekstien yhteydessä kielen kuvallisuutta sekä puhutun ja kirjoitetun kielimuodon eroja sanatasolla. Tutustutaan selostamisen, vertailun ja mielipiteen esittämisen keinoihin. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittuja lapsille ja nuorille suunnattuja tekstejä ja kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

S3 Tekstien tuottaminen: Tuotetaan monimuotoisia fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta sujuvoittaen käsikirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan kertomista, kuvaamista sekä ohjaavaa ja kantaa ottavaa ilmaisua. Harjoitellaan otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa oman tekstin tuottamisessa. Harjoitellaan tekstin elävöittämisen ja muuntelun keinoja sekä sanavalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Tarkastellaan kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja sekä tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden perustyyppit sekä lauseke ja lauseen pääjäsenet, ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa.

Opitaan käyttämään oikeinkirjoituksen perusasioita omassa tekstissä Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita: ideointia, suunnittelua, jäsentämistä, muokkaamista, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamista, kuten tiivistämistä ja muistiinpanojen tekoa sekä lähteiden käyttöä ja merkintää tekstissä. Tarjotaan monipuolisesti tilaisuuksia kertoa, selostaa ja kuvata tapahtumia ja ilmiöitä sekä esittää omia näkemyksiään puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla myös monimediaisissa ympäristöissä. Opitaan toimimaan verkkoympäristöissä eettisesti oikein yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä (intertekstuaalisuus) monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan saamelaisen kulttuurin lisäksi muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan omaa saamen kieltä muiden, oppilaille tuttuun kielten piirteisiin: Saamen kielen piirteistä tutustutaan teksteissä esiintyviin johdoksiin, luokitteluun lauseyhteyden ja merkityksen perusteella (sanaluokat) sekä pohditaan ja harjoitellaan sanojen taipumista. Havainnoidaan äänne- ja astevaihtelun esiintymistä. Tutustutaan eri saamen kieliin ja niillä julkaistuun lasten- ja nuortenkirjallisuuteen sekä kansanperinteeseen ja sen nykytulkitsijoihin. Opitaan tuntemaan perinteistä saamelaista elämää ja elinkeinoja sekä vapaa-ajan viettotapoja. Opitaan ymmärtämään saamen kielen käytön vaikutuksia omaan elämään ja ympäristöön. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kulttuuritapahtumia, kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä myös yhteistyössä saamelaisyhteisön eri toimijoiden kanssa. Kannustetaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa omakielistä luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta sekä pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena:Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamia kieliä kaiken oppimisen tukena.

Saamen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineissa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1rohkaista ja ohjata oppilasta vuorovaikutustaitojen kehittämiseen luomalla tilaisuuksia keskusteluun ja eettisten kysymysten pohdintaan	S1	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa vuorovaikutustilanteissa.
T2innostaa oppilasta vahvistamaan taitoa toimia rakentavasti erilaisissa viestintätilanteissa sanallisesti ja ei-sanallisesti sekä ohjata oppilasta huomioimaan viestinnässään vastaanottajan tarpeita ja omien kielellisten valintojen vaikutusta	S1	Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan vuorovaikutustilanteissa ja antaa palautetta muille.
T3tukea oppilaan myönteisen viestijäkuvan rakentumista sekä ohjata oppilasta tunnistamaan tilaisuudet käyttää saamen kielen taitoaan	S1	Oman viestinnän havainnointi ja saamen kielen taidon hyödyntäminen	Oppilas havainnoi itseään kielenkäyttäjänä ja viestijänä ja asettaa ohjatusti itselleen tavoitteita hyödyntää saamen kielen taitoaan.
Tekstien tulkitseminen			
T4ohjata oppilasta lukutaidon sujuvoittamiseen ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä havainnoimaan ja arvioimaan omaa lukemistaan	S2	Lukutaidon sujuvuus	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä sekä havainnoi ja arvioi omaa lukemistaan.
T5ohjata oppilasta laajentamaan sana- ja käsitevarantoa sekä tekstin käsitteiden ymmärtämistä	S2	Sana- ja käsitevarannonlaajentuminen	Oppilas hallitsee kohtuullisen sana- ja käsitevarannon ja käyttää tekstin käsitteiden ymmärtämistä ja tulkintaa edistäviä strategioita
T6ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin sekä kiinnittämään huomiota saamenkielisten alkuperäistekstien kulttuurisidonnaisiin ominaispiirteisiin	S2	Tiedonhankinta- taidot ja lähdekriittisyys	Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan erilaisia tietolähteitä ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.
Tekstien tuottaminen			
T7kannustaa oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimedialaisissa ympäristöissä	S3	Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sanavalintoihin.
T8ohjata oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoittamista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa	S3	Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Oppilas tuntee kirjoitetun kielen rakenteita ja oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.
T9kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	Tekstien rakentaminen ja eettinen viestintä	Oppilas tuntee ja osaa kuvailla tekstien tuottamisen perusvaiheita, osaa arvioida omia tekstejään ja tuottaa tekstejä vaihteittain yksin ja muiden kanssa. Oppilas osaa antaa ja vastaanottaa palautetta, on tietoinen tekstin vastaanottajan merkityksestä sekä osaa merkitä lähteet tekstin loppuun ja tietää verkossa toimimisen eettiset periaatteet.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja, ohjata tunnistamaan tilaisuudet käyttää saamen kieltä ja ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia	S4	Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä piirteitä ja käyttää oppimiaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan niistä.
T11tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja oman perinteen arvostamisessa sekä saamen kielen/kielten merkityksen ymmärtämisessä itselleen ja yhteisölleen	S4	Kulttuurintuntemuksen kehittyminen	Oppilas osaa kertoa saamelaisen elämän pääpiirteistä ja nimetä saamelaisen kulttuurin tavallisimpia ilmenemismuotoja.
T12kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja innostaa lukemaan ja arvostamaan saamenkielistä lasten- ja nuortenkirjallisuutta sekä ohjata media- ja kulttuuritarjonnan pariin ja tarjota tilaisuuksia kulttuurin tuottamiseen	S4	Saamenkielisen lasten- ja nuortenkirjallisuuden sekä media- ja kulttuuritarjonnan tuntemus	Oppilas lukee sovitut lapsille ja nuorille suunnatut kirjat ja tekstit, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemastaan. Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T13innostaa oppilasta kehittämään ja monipuolistamaan eri oppiaineissa tarvittavaa ja saamelaiseen kulttuuriin liittyvää kieltä sekä hyödyntämään taitoaan kaikessa oppimisessa	S5	Eri oppiaineiden kielen havainnointi	Oppilas tunnistaa eri oppiaineiden tapoja käyttää kieltä ja pystyy hyödyntämään kielitaitoaan oppimisessa.

Romanikieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Aidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös romanikieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Romanikielen ja kirjallisuuden erityisenä tehtävänä on tukea Suomessa puhutun romanikielen säilymistä elävänä ja vahvistaa sen asemaa muiden kielten rinnalla. Oppimäärää voivat opiskella kaikki ne oppilaat, joiden äidinkieli tai jokin perheen kielistä on romanikieli. Opetus vastaa yhteistyössä kotien ja romanikielisen yhteisön kanssa oppilaiden kielitaidon kehittämisestä sekä auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään rinnakkais- ja monikielisyyttään hyödyntäen. Oppilaat saavat pohjan kehittää ja käyttää kielellisiä taitojaan itsenäisesti läpi elämän. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä sekä itselle, yhteisölle, yhteiskunnalle että muille vähemmistöille. Opetus ohjaa ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

Oppilaiden romanikielen osaamisen lähtötaaso otetaan huomioon kielellisesti virikkeisen oppimisympäristön rakentamisessa ja opetusmenetelmien valinnassa. Opetus perustuu yhteisölliseen näkemykseen kielestä. Yhteisön jäsenyys ja osallisuus muodostuvat, kun oppilas oppii käyttämään kieltä yhteisön tavoin. Kodin ja koulun yhteistyö sekä monimedialaiset oppimisympäristöt antavat mahdollisuuden kielen käyttöalueen laajentamiseen koulun ulkopuolelle.

Kieltä opitaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden, tekstilajien ja sanaston avulla. Romanikielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on tukea, kehittää ja syventää kielitietoisuutta ja kielellisen havainnoinnin taitoja sekä vahvistaa oppilaiden kielellistä identiteettiä. Romanikulttuuriin kuuluu vahva kerronta-,

musiikki- ja käsityöperinne, jota hyödynnetään opetuksessa.

Vuosiluokilla 3–6 romanikieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa pyritään erityisesti rohkaisemaan oppilasta toimimaan aktiivisesti romanikielellä erilaisissa suullisissa ja kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilaiden kielitaitoa kehitetään sanastoa ja käsitteistöä monipuolistamalla, ohjaamalla oppilaita tarkastelemaan kielen keskeisimpiä ominaispiirteitä, vahvistamalla tekstin tulkinnan ja tuottamisen taitoja sekä tarjoamalla ikäkaudelle sopivaa kirjallisuutta ja työskentelytapoja monimediaisissa oppimisympäristöissä. Opetus kehittää oppilaan taitoa arvioida omaa oppimistaan.

Romanikieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoitte liittyy
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista ja ohjata oppilasta vuorovaikutustaitojen kehittämiseen luomalla tilaisuuksia keskusteluun, arvostamaan omaa ilmaisuaan sekä antamaan ja vastaanottamaan palautetta	S1	L2, L7
T2 innostaa oppilasta vahvistamaan taitoa toimia rakentavasti erilaisissa viestintätilanteissa sekä ohjata oppilasta huomioimaan viestinnässään vastaanottajan tarpeita	S1	L2, L3, L7
T3 tukea oppilaan myönteisen viestijäkuvan rakentumista sekä ohjata oppilasta tunnistamaan tilaisuudet käyttää romanikielen taitoaan	S1	L2, L7
Tekstien tulkitseminen		
T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan, havainnoimaan lukemistaan ja tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä, kehittämään kuullun ja luetun ymmärtämistä ja huomioimaan puhe- ja kirjakielen eroja	S2	L1, L4
T5 auttaa oppilasta laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä tekstin käsitteiden ymmärtämistä	S2	L1, L4
T6 opastaa oppilasta hankkimaan romanikielisiä tietoa ja käyttämään monipuolisia tiedonlähteitä sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta	S2	L1, L4, L5
Tekstien tuottaminen		
T7 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3	L1, L4, L5
T8 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa	S3	L4, L5
T9 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	L4, L5, L7
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan havainnoida kieltä ja käyttää kieleen liittyviä käsitteitä	S4	L2, L7
T11 tukea oppilasta oman kulttuurisen ja kielellisen identiteetin vahvistamisessa ja romanien kulttuuriperinteen ja historian tuntemisessa sekä romanikielen merkityksen ymmärtämisessä oppilaalle itselleen ja yhteisölleen	S4	L1, L2
T12 kannustaa oppilasta monimuotoisen kulttuuritarjonnan pariin ja tarjota tilaisuuksia kulttuurin tuottamiseen	S4	L2, L7

Romanikieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstintaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisissa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista sekä rakentavan palautteen antamista ja saamista. Harjoitellaan positiivisen ja kohteliaan ilmaisun keinoja. Harjoitellaan ideoinnin, päätöksenteon ja ongelmanratkaisun sekä projektiyöskentelyn taitoja. Harjoitellaan erilaisia viestintätapoja ja draaman toimintamuotoja. Harjoitellaan toimimista erilaisissa romanikielissä ja monikielissä viestintäympäristöissä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien, kuvaa ja tekstiä yhdistävien ja mediatekstien lukutaitoa. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien piirteitä. Tutkitaan puhutun ja kirjoitetun kielimuodon eroja sanatasolla. Tutustutaan selostamisen, vertailun ja mielipiteen esittämisen keinoihin. Harjoitellaan muista teksteistä lainattujen tekstien tunnistamista. Etsitään tietoa eri lähteistä ja harjoitellaan arvioimaan lähteiden luotettavuutta.

S3 Tekstien tuottaminen: Tuotetaan monimuotoisia fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä sujuvoituen käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Harjoitellaan kertomisen, selostamisen, kuvaamisen ja mielipiteen ilmaisun piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoja, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin elävöittämisen ja muuntelun keinoja sekä sanavalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Tarkastellaan kirjoitetun ja puhutun kielen eroja ilmaisutapojen tasolla. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja sekä tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden perustyytit. Harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita omassa tekstissä. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita: ideointia, suunnittelua, jäsentämistä, muokkaamista sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan toimimaan verkkoympäristöissä eettisesti oikein yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä sekä puhutun ja kirjoitetun kielen eroja sanatasolla. Tutustutaan romanikielen piirteisiin ja murre-eroihin. Keskustellaan romanikielen kansainvälisestä asemasta ja merkityksestä. Etsitään romanikielillä julkaistua lasten- ja nuortenkirjallisuutta. Opitaan tuntemaan romanien kerronta-, käsityö- ja musiikkiperinnettä. Suunnitellaan ja toteutetaan omia romanikielisiä esityksiä.

Romanikieli ja kirjallisuus -oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineissa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1rohkaista ja ohjata oppilasta vuorovaikutustaitojen kehittämiseen luomalla tilaisuuksia keskusteluun, arvostamaan omaa ilmaisuaan sekä antamaan ja vastaanottamaan palautetta	S1	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	Oppilas osaa esittää ajatuksiaan ja hyödyntää kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä kykenee antamaan ja vastaanottamaan palautetta.
T2innostaa oppilasta vahvistamaan taitoa toimia rakentavasti erilaisissa viestintätilanteissa sekä ohjata oppilasta huomioimaan viestinnässään vastaanottajan tarpeita.	S1	Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Oppilas osaa käyttää kokonaisilmallisen keinoja omien ideoidensa ja ajatustensa ilmaisemiseen ryhmässä sekä osaa ottaa muiden näkökulmat huomioon.
T3tukea oppilaan myönteisen viestijäkuvan rakentumista sekä ohjata oppilasta tunnistamaan tilaisuudet käyttää romanikielen taitoaan	S1	Oman viestinnän havainnointi ja romanikielen taidon hyödyntäminen	Oppilas osaa havainnoida itseään viestijänä ja tunnistaa tilaisuudet käyttää romanikielen taitoaan.
Tekstien tulkitseminen			
T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan, havainnoimaan lukemistaan ja tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä, kehittämään kuullun ja luetun ymmärtämistä ja huomioimaan puhe- ja kirjakielen eroja	S2	Lukutaidon sujuvuus ja oman lukemisen havainnointi	Oppilas lukee sujuvasti sekä osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukemistaan.
T5auttaa oppilasta laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä tekstin käsitteiden ymmärtämistä	S2	Sana- ja käsitevarannonlaajentuminen	Oppilas hallitsee kohtuullisen sana- ja käsitevarannon ja käyttää tekstin käsitteiden ymmärtämistä ja tulkittaa edistäviä strategioita.
T6opastaa oppilasta hankkimaan romanikielisiä tietoa ja käyttämään monipuolisia tiedonlähteitä sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta	S2	Tiedonhankinta-taidot ja lähdekirjallisuus	Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan erilaisia tietolähteitä ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.
Tekstien tuottaminen			
T7kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaan ottavien tekstien tuottamista myös monimedialaisissa ympäristöissä	S3	Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertovalle, kuvaavalle, ohjaavalle ja yksinkertaiselle kantaottavalle tekstille tyypillistä kieltä ja tuottaa fiktiivisiä ja asiatekstejä. Oppilas osaa etsiä tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sanavalintoihin.
T8ohjata oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa	S3	Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Oppilas tuntee kirjoitetun kielen rakenteita ja oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.
T9kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	Tekstien rakentaminen ja eettinen viestintä	Oppilas tuntee ja osaa kuvailla tekstien tuottamisen perusvaiheita, osaa arvioida omia tekstejään ja tuottaa tekstejä vaihteellain yksin ja muiden kanssa. Oppilas osaa antaa ja vastaanottaa palautetta, on tietoinen tekstin vastaanottajan merkityksestä sekä osaa merkitä lähteet tekstin loppuun ja tietää verkossa toimimisen eettiset periaatteet.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T10ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan havainnoida kieltä ja käyttää kieleen liittyviä käsitteitä	S4	Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja ja osaa kuvailla tekstien kielellisiä piirteitä ja käyttää oppimaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan niistä.
T11tukea oppilasta oman kulttuurin ja kielellisen identiteetin vahvistamisessa ja romanien kulttuuriperinteen ja historian tuntemisessa sekä romanikielen merkityksen ymmärtämisessä oppilaalle itselleen ja yhteisölleen	S4	Romanien kulttuuriperinteen, kielen ja historian tuntemus	Oppilas osaa kertoa romanien kulttuuriperinteen, kielen ja historian pääpiirteistä.
T12kannustaa oppilasta monimuotoisen kulttuuritarjonnan pariin ja tarjota tilaisuuksia kulttuurin tuottamiseen	S4	Kulttuuritarjonnan hyödyntäminen ja tuottaminen	Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta. Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.

Viittomakieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös viittomakieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Erityisenä tehtävänä on tukea suomalaisten viittomakielten säilymistä elävänä. Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia. Oppilaat saavat pohjan kehittää ja käyttää kielellisiä taitojaan itsenäisesti läpi elämän. Opetus vastaa yhteistyössä kotien, viittomakielisen yhteisön ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa oppilaiden kielitaidon kehittämisestä sekä auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään rinnakkais- ja monikielisyyttään hyödyntäen. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle sekä ohjaa heitä ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

Opetuksessa keskeisiä ovat kieli, kirjallisuus ja kertomusperinne, perinteet, tavat, taide ja historia. Opetuksessa huomioidaan myös osallisuus kansallisen ja kansainvälisen yhteisön asioihin. Oppimisen iloa tuottaa, kun oppilaat ovat aktiivisia toimijoita ja opetus ottaa huomioon myös heidän kielimaailmansa ja kokemuksensa. Pyrkimyksenä on, että oppilaat tulevat entistä tietoisimmaksi itsestään viittomakielen käyttäjinä ja ymmärtävät kielen sosiaalisen merkityksen yhteisölle.

Paikallisen opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon suomalaisen tai suomenruotsalaisen viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksen laajuus. Opetussuunnitelman perusteet on laadittu viittomakielen ja kirjallisuuden opetukseen, jota annetaan äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä. Muun viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen määrittelyssä sekä oppimisen arvioinnissa huomioidaan opetuksen laajuus.

Vuosiluokilla 3–6 työskentelyn painopisteenä on oppia toimimaan aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa viittomakielellä. Oppilaiden kielitaitoa kehitetään viittomistoa ja käsitteistöä monipuolistamalla. Oppilaat pystyvät osallistumaan eri oppiaineisiin ja arjen tilanteisiin liittyviin keskusteluihin. Oppilaat tarkastelevat kielen keskeisimpiä ominaispiirteitä ja oppivat hyödyntämään kielitietoaan. Tavoitteena on oppia arvioimaan omaa oppimista.

Viittomakieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata ja rohkaista oppilasta vuorovaikutustaitojen kehittämiseen sekä toimimiseen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa toimia viittomakielisessä ja monikielisessä yhteisössä, myös draaman toimintamuotoja käyttäen	S1	L1, L2
T2 rohkaista oppilasta monipuolistamaan ilmaisuun ja kehittämään myönteistä viestijäkuvansa sekä ohjata häntä havainnoimaan omaa vuorovaikutus- ja ilmaisukykyään	S1	L2, L5
Tekstien tulkitseminen		
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään ja tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä sekä ohjata keskustelemaan niistä käsite- ja viittomavarantoon laajentaen	S2	L1, L2, L4
T4 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia tekstiympäristöjä tiedonhankinnassa ja tulkitsemisessa sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta	S2	L1, L4, L5
Tekstien tuottaminen		
T5 kannustaa oppilasta kehittämään kielen perusrakenteiden tuntemusta ja tekstin tuottamisen prosesseja	S3	L1
T6 rohkaista oppilasta kokemusten ja ajatusten ilmaisemiseen erilaisissa viestintäympäristöissä, tarjota tilaisuuksia kertoa ja selostaa tapahtumia, kuvata ilmiöitä ja esittää omia näkemyksiään erilaisten esitysten ja esitelmien avulla yksin ja yhteisöllisesti	S3	L1, L2, L5
T7 ohjata oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	L2, L3, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T8 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa oppilasta käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista voidaan keskustella	S4	L1, L2
T9 rohkaista oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään ja ohjata arvostamaan muita kieliä ja kulttuureita, ohjata oppilasta monimuotoisen kulttuuritarjonnan pariin, tarjoten tilaisuuksia osallistua itse niiden tuottamiseen sekä innostaa oppilasta seuraamaan ja arvostamaan lasten- ja nuortenkulttuuria	S4	L4, L7
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T10 tarjota mahdollisuuksia harjoitella viittomakielen tulkin käyttöä	S5	L3, L6, L7
T11 rohkaista oppilasta kehittämään käsitteiden ymmärtämistään eri oppiaineissa	S5	L1

Viittomakieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3–6

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokilla.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Osallistutaan erilaisiin keskusteluihin, joissa harjoitellaan päätöksentekoa, ongelmanratkaisua ja pienimuotoista projektityöskentelyä. Tutustutaan viestinnän perustekijöihin ja sovelletaan tietoa käytännössä pienelle, tutulle yleisölle esiintyessä. Havainnollistetaan esitystä ja harjoitellaan oman tuotoksen elävöittämistä ja kielen erilaisten ilmaisukeinojen tiedostamista tutustumalla improvisaation perusasioihin ja sovelletaan niitä aiempaa monipuolisemmin ajatusten ja ideoiden ilmaisemisessa. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.

S2 Tekstien tulkitseminen: Harjoitellaan tulkitsemaan monipuolisesti esityksiä ja esitelmiä, erityyppisiä viitottuja, suomenkielisiä ja kuvallisia tekstejä eri medioista visuaalista lukutaitoa kehittäen. Harjoitellaan tekstiymmärtämisen strategioita, kuten ennustamista, tekstin silmäilyä, tiivistämistä ja kysymysten ja johtopäätösten tekemistä. Opetellaan tiedonhankinnan perusteita myös sähköisiä lähteitä käyttäen. Ohjataan oman ymmärtämistävän tarkkailuun ja arviointiin. Harjoitellaan lähdetietoisuutta ja opastetaan erilaisten tietolähteiden käyttöön sekä arvioimaan lähteiden käyttökelpoisuutta.

S3 Tekstien tuottaminen: Harjoitellaan sekä fiktiivisten että ei-fiktiivisten tekstien tuottamista ja esittämistä yleisölle. Tutustutaan kertomiselle, selostamiselle, kuvaamiselle ja mielipiteen ilmaisulle tyypillisiin piirteisiin. Tutkitaan tekstien rakenteita ja tauotusta sekä opitaan käyttämään niitä oman tekstin suunnittelussa ja tuottamisessa. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja pohditaan viittomavalintojen, sanontojen ja viittomajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita: ideointia, suunnittelua, tekstin jäsentämistä ja muokkaamista sekä palautteen antamisen ja vastaanoton taitoa. Luomisprosessin eri vaiheita ja viittomista harjoitellaan myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamista, esimerkiksi tiivistämistä sekä lähteiden käyttöä ja merkintää tekstissä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Opitaan tarkastelemaan kielen ilmiöitä. Tutustutaan viittoman osiin, aikajanoihin ja muihin ajan ilmaisemisen tapoihin, roolinvaihtoon ja lukumäärien ilmaisemiseen. Syvennetään viittomakielisiä vuorovaikutustaitoja, ajatusten ja mielipiteiden perustelua sekä tutkitaan viittomakielisen yhteisön käyttäytymisnormeja ja tapoja. Osallistutaan aktiivisesti viittomakielisen yhteisön kulttuuriperinteeseen ja kulttuuritoimintaan. Opitaan etsimään erilaisia tekstejä internetistä. Tutustutaan muihin viittomakielisiin sekä verrataan viittomakieliä puhuttuihin kieliin. Vertaillaan suomalaisen viittomakielen erityispiirteitä muihin viittomakielisiin.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tutkitaan ja käytetään materiaalina erilaisia tekstejä, kuvia ja taulukoita rikastuttaen viittomistoa ja antaen mahdollisuuksia hyödyntää viittomakieltä eri oppiaineissa.

Viittomakieli ja kirjallisuus -oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineissa	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutuksessa toimiminen			
T1 ohjata ja rohkaista oppilasta vuorovaikutustaitojen kehittämiseen sekä toimimiseen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa toimia viittomakielisessä ja monikielisessä yhteisössä, myös draaman toimintamuotoja käyttäen	S1	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	Oppilas hallitsee viestin kohdentamisen, sujuvan kontaktin ottamisen ja sen ylläpitämisen taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.
T2 rohkaista oppilasta monipuolistamaan ilmaisuaan ja kehittämään myönteistä viestijäkuvaansa sekä ohjata häntä havainnoimaan omaa vuorovaikutus- ja ilmaisykykyään	S1	Ilmaisun kehittyminen	Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisullisia keinoja itsensä ja ajatustensa ilmaisemiseen.
Tekstien tulkitseminen			
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään ja tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä sekä ohjata keskustelemaan niistä käsite- ja viittomavarantoaan laajentaen	S2	Tekstin ymmärtäminen ja tulkitseminen sekä käsite- ja viittomavarannon laajentuminen	Oppilas hallitsee kohtuullisen käsite- ja viittomavarannon ja käyttää tekstin käsitteiden ymmärtämistä ja tulkittaa edistäviä strategioita. Oppilas pystyy keskustelemaan teksteistä oma-aloitteisesti ja kysymään selitystä itselleen vieraista viittomista tai käsitteistä.
T4 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia tekstiympäristöjä tiedonhankinnassa ja tulkitsemisessa sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta	S2	Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas käyttää erilaisia tietolähteitä ja osaa jossain määrin arvioida niiden luotettavuutta.
Tekstien tuottaminen			
T5 kannustaa oppilasta kehittämään kielen perusrakenteiden tuntemusta ja tekstin tuottamisen prosesseja	S2, S3	Kielenhallinta ja tekstin tuottaminen	Oppilas osaa muuttaa viittomistaan tilanteen mukaan käyttäen oikein käsimoitoja, orientaatiota, liikettä, paikkoja sekä ilmeitä ja käyttää omassa tuotoksessaan tekstin tuottamisen vaiheita: ideointia, suunnittelua, tekstin jäsentämistä ja muokkaamista.
T6 rohkaista oppilasta kokemusten ja ajatusten ilmaisemiseen erilaisissa viestintäympäristöissä, tarjota tilaisuuksia kertoa ja selostaa tapahtumia, kuvata ilmiöitä ja esittää omia näkemyksiään erilaisten esitysten ja esitelmien avulla yksin ja yhteisöllisesti	S3	Ajatusten ja kokemusten ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan ja kokemuksiaan, kuvata ilmiöitä ja esittää näkemyksiään erilaisissa tilanteissa ja viestintäympäristöissä.
T7 ohjata oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	Verkkoviestintätaidot	Oppilas osaa viestiä verkossa ja harjoittelee toimimaan ja tuottamaan tekstiä eettisten periaatteiden mukaan.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T8 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa oppilasta käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista voidaan keskustella	S4	Kielen havainnointi ja käsitteiden käyttäminen	Oppilas osaa havainnoida kieltä ja keskustella kielestä käyttäen oppimiaan käsitteitä.
T9 rohkaista oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään ja ohjata arvostamaan muita kieliä ja kulttuureita, ohjata oppilasta monimuotoisen kulttuuritarjonnan pariin, tarjoten tilaisuuksia osallistua itse niiden tuottamiseen sekä innostaa oppilasta seuraamaan ja arvostamaan lasten- ja nuorten kulttuuria	S4	Kulttuurintuntemus ja oma ilmaisu	Oppilas osaa nimetä viittomakielistä kulttuuritarjontaa ja osallistuu omien esitysten tekemiseen.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T10 tarjota mahdollisuuksia harjoitella viittomakielen tulkin käyttöä	S4	Tulkin kanssa toimiminen	Oppilas osaa toimia viittomakielen tulkin kanssa tarvittaessa.
T11 rohkaista oppilasta kehittämään käsitteiden ymmärtämistään eri oppiaineissa	S5	Eri oppiaineiden kielen havainnointi	Oppilas osaa havainnoida ja käyttää ohjastusti eri oppiaineissa tarvittavaa kieltä.

Muu oppilaan äidinkieli

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuslain 12 §:n nojalla äidinkielenä voidaan huoltajan valinnan mukaan opettaa suomen, ruotsin, saamen, romanikielen ja viittomakielen lisäksi myös muuta opetuksen järjestäjän tarjoamaa ja huoltajan valitsemaa oppilaan äidinkieltä. Tällöin mainittua äidinkieltä opetetaan valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n määrittelemällä tuntimäärällä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineena. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään tällöin suomen kieli ja kirjallisuus tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen. Opetuksen järjestäjä tai koulu laatii perusteiden pohjalta kielikohtaisen opetussuunnitelman. Kielikohtaiset opetussuunnitelmat voidaan laatia myös opetuksen järjestäjien yhteistyönä. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon oppilaiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä ympäristön tarjoaman tuen määrä oppilaan äidinkielen kehittymiselle.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti^[1]. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioida ja analysoi erilaisia puheita ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja

tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista^[2]. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta^[3]. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielenä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei vielä anna edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai

- oppilaan suomen kielen taito ei vielä anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatason muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Vuosiluokilla 3–6 erityisenä tehtävänä on tukea suomen kielen taidon kehittymistä sekä luku- ja kirjoitustaidon ja vuorovaikutustaitojen sujuvoitumista ja monipuolistumista. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja ja edetään laajempien tekstien lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3–6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa	S1	L1, L2, L4
T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan	S1	L1; L2, L4
T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat	S1	L2
Tekstien tulkitseminen		
T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä	S2	L1, L4
T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen	S2	L2, L4
T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan	S2	L1, L2, L4
Tekstien tuottaminen		
T7 innostaa oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä	S3	L1, L4, L5
T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliooppilaisia rakenteita	S3	L1, L2, L4
T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta	S3	L1, L2, L4
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia	S4	L2, L4
T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista luku-elämyksen jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4	L2
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria	S4	L2, L4
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita	S5	L1, L2, L7
T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa	S5	L4, L7
T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojään ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä	S5	L1, L6, L7

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3–6

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

S2 Tekstien tulkitseminen: Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanana ja määritteen

suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanojamerkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoonaa- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

S3 Tekstien tuottaminen: Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejäpalautteen perusteella.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättämään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuvaan ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osaitaitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi arviota "hyvä" / arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineissa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvaramateriaalia ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa	S1	Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaramateriaali	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin käyttäen ilmaisuvaramateriaalia sekä keskustelelee ja työskentelee erilaisien aihepiirien ja tekstien pohjalta.
T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan	S1	Tekstien ymmärtäminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa, kun tilanne tai aihe on ennestään tuttu tai ymmärtämistä tuetaan. Oppilas osaa toimia kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa.
T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat	S1	Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ilmaisee itseään erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen ja osaa ottaa huomioon puhukumppaninsa.
Tekstien tulkitseminen			
T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä	S2	Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä. Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin ja harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja arvioinnissa.
T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen	S2	Tekstien tulkinta	Oppilas osallistuu erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ja osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.
T6 ohjata oppilasta pääättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan	S2	Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, pääättelevä tekstien tulkinta	Oppilas hallitsee kohtuullisen sana- ja käsitevarannon sekä tunnistaa tekstistä merkityksiä, jotka vaativat päättelyä.
Tekstien tuottaminen			
T7 innostaa oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoittamista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä	S3	Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsikirjoittaminen ja näppäintaidot	Oppilas osaa ohjastusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kanta-aottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa kirjoittaa suomea käsin ja hän on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja.
T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kielipiirteitä	S3	Tekstien tuottaminen	Oppilas tuottaa kokonaisia tekstejä ja osoittaa niissä oikeinkirjoituksen tuntemusta. Oppilas osaa etsiä tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.
T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta	S3	Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen	Oppilas osaa arvioida tuottamia tekstejä, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana sekä osaa antaa ja vastaanottaa palautetta.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia	S4	Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu	Oppilas tunnistaa kielen rakenteen säännönmukaisuuksia ja kykenee kuvaamaan tavallisia peruskäsitteitä käyttäen, miten kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristönsä kielistä ja murteista.
T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämyksen jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4	Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja pystyy kertomaan ajatuksiaan lukemastaan ja muusta lasten- ja nuortenkulttuurista.
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria	S4	Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi	Oppilas osaa kuvailla omaa ja elinympäristönsä monikielisyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita	S5	Oppimistavoitteiden asettaminen	Oppilas osaa ohjastusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.
T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa	S5	Eri oppiaineiden kielen havainnointi	Oppilas lukee tuetusti eri oppiaineiden tekstejä tai niiden osia ja osaa kuvailla, millaisista osista tekstit rakentuvat.
T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojen ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä	S5	Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku	Oppilas osaa tuottaa sovitusta aihepiiristä hankkimansa tiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti tai ryhmässä. Oppilas osaa ohjastusti valita tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa.

[1] Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta 422/2012.

[2] Perusopetuslaki 628/1998, 30 §.

[3] Perusopetuslaki 628/1998, 3 §.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Oppiaineen tehtävä

Oppiaineen tehtävä on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa

Lisäksi...

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3-6:

- S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3
- S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4
- S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

- [S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6](#)

Katso myös [S2 vuosiluokilla 1-2](#) ja [S2 vuosiluokilla 7-9](#)

Suomi toisena kielenä oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa. [Lisäksi...](#)

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki S2:ssa vuosiluokilla 3-6

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa. [Lisäksi...](#)

[0 kommenttia](#)

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 3

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

esim. T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

- Tähän tarkennuksia esim. listamuodossa
- Tähän tarkennuksia esim. listamuodossa
- Tähän tarkennuksia esim. listamuodossa

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen; Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu; Monilukutaito

Ohje: *Kuhunkin tavoitteeseen liittyvän laaja-alaisen osaamisen löydät suoraan valtakunnallisen OPSin taulukosta, jossa tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen on mainittu lyhenteillä L1, ...*

Tekstien tulkitseminen

Tekstien tuottaminen

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

[0 kommenttia](#)

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 3

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Sisältö 1
- Sisältö 2
- Sisältö 3
- jne

Esityksen voi muotoilla myös pelkäksi tekstiksi, taulukkomuotoon tai vaikkapa videona. Sisällöt kannattaa laatia "aikajanaksi" ylhäältä alaspäin.

S2 Tekstien tulkitseminen

S3 Tekstien tuottaminen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

[0 kommenttia](#)

S2 opetuksen arviointi vuosiluokalla 3

Oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokalla 3.

[0 kommenttia](#)

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 4

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

esim. T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

- Tähän tarkennuksia esim. listamuodossa
- Tähän tarkennuksia esim. listamuodossa
- Tähän tarkennuksia esim. listamuodossa

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: esim. L1...

Ohje: Kuhunkin tavoitteeseen liittyvän laaja-alaisen osaamisen löydät suoraan valtakunnallisen OPSin taulukosta, jossa tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen on mainittu lyhenteillä L1....

Tekstien tulkitseminen

Tekstien tuottaminen

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

[0 kommenttia](#)

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 4

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Sisältö 1
- Sisältö 2
- Sisältö 3
- jne

Esityksen voi muotoilla myös pelkäksi tekstiksi, taulukkomuotoon tai vaikkapa videona. Sisällöt kannattaa laatia "aikajanaksi" ylhäältä alaspäin.

S2 Tekstien tulkitseminen

S3 Tekstien tuottaminen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

[0 kommenttia](#)

S2 opetuksen arviointi vuosiluokalla 4

Oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokalla 4.

[0 kommenttia](#)

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 5

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

esim. T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

- Tähän tarkennuksia esim. listamuodossa
- Tähän tarkennuksia esim. listamuodossa
- Tähän tarkennuksia esim. listamuodossa

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen; Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu; Monilukutaito

Ohje: Kuhunkin tavoitteeseen liittyvän laaja-alaisen osaamisen löydät suoraan valtakunnallisen OPSin taulukosta, jossa tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen on mainittu lyhenteillä L1, ...

Tekstien tulkitseminen**Tekstien tuottaminen****Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen****Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena**[0 kommenttia](#)

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 5

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Sisältö 1
- Sisältö 2
- Sisältö 3
- jne

Esityksen voi muotoilla myös pelkäksi tekstiksi, taulukkomuotoon tai vaikkapa videona. Sisällöt kannattaa laatia "aikajanaksi" ylhäältä alaspäin.

S2 Tekstien tulkitseminen**S3 Tekstien tuottaminen****S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen****S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena**[0 kommenttia](#)

S2 opetuksen arviointi vuosiluokalla 5

Oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokalla 5.

[0 kommenttia](#)**S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6**

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 6

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

- Tähän tarkennuksia esim. listamuodossa
- Tähän tarkennuksia esim. listamuodossa
- Tähän tarkennuksia esim. listamuodossa

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen; Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu; Monilukutaito

Ohje: Kuhunkin tavoitteeseen liittyvän laaja-alaisen osaamisen löydät suoraan valtakunnallisen OPSin taulukosta, jossa tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen on mainittu lyhenteillä L1..

Tekstien tulkitseminen**Tekstien tuottaminen****Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen****Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena**[0 kommenttia](#)

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 6

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Sisältö 1
- Sisältö 2
- Sisältö 3
- jne

Esityksen voi muotoilla myös pelkäksi tekstiksi, taulukkomuotoon tai vaikkapa videona. Sisällöt kannattaa laatia "aikajanaksi" ylhäältä alaspäin.

S2 Tekstien tulkitseminen

S3 Tekstien tuottaminen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

[0 kommenttia](#)

S2 opetuksen arviointi vuosiluokalla 6

Oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokalla 6.

[0 kommenttia](#)

Ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (svenska som andra språk och litteratur)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

I lärokursen svenska som andraspråk och litteratur är uppdraget, målen för lärmiljöer och arbetssätt, handledning, differentiering och stöd samt bedömning av lärandet de samma som i läroämnet modersmål och litteratur.

Lärokursens särskilda uppdrag

Enligt förordningen om timfördelning kan invandrare i stället för att följa lärokursen i modersmål och litteratur, som bestäms av skolans undervisningsspråk, helt eller delvis undervisas i svenska eller finska enligt en lärokurs som är speciellt inriktad för invandrare^[1]. Syftet med denna lärokurs är att stödja barnens och de ungas utveckling till fullvärdiga medlemmar i språkgemenskapen och ge dem språkliga förutsättningar för fortsatta studier. Undervisningen eftersträvar att utveckla elevernas multilitteracitet för att de ska kunna söka information och förstå, producera, bedöma och analysera olika slags talade och skrivna texter på svenska i daglig kommunikation, i skolarbetet och i samhället. Undervisningen ska stödja utvecklingen av de olika delområdena av språkkunskaperna samt språk som används inom olika kunskapsområden.

Det särskilda uppdraget i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur är att stödja utvecklingen av flerspråkighet hos eleverna samt väcka intresse och erbjuda redskap för att utveckla språkkunskaperna under hela livet. Undervisningen i svenska som andraspråk ska i samarbete med hemmen, undervisningen i det egna modersmålet och de övriga läroämnena hjälpa eleverna att bygga upp en språklig och kulturell identitet i ett mångkulturellt och -medialt samhälle.

Kunskaper i svenska stödjer integreringen i det finländska samhället. Utgångspunkten för lärokursen svenska som andraspråk och litteratur är att utnyttja sådana textgenrer och språksituationer som är relevanta och viktiga för att eleven ska kunna undersöka och analysera språkets former, betydelser och användning. Språkkunskaperna ska utvecklas inom alla delområden: hörförståelse, tal, läsförståelse och skrivande. Förmågan att förstå och förmågan att producera ska utvecklas samtidigt. Elevernas språkkunskaper ska utvidgas från konkret vardagsspråk till ett språk som lämpar sig för abstrakt tänkande. Eleverna ska få färdigheter att ge språkligt uttryck åt iakttagelser och företeelser och sina personliga tankar, känslor och åsikter på ett för situationen lämpligt sätt. I undervisningen ska de språk som eleverna behärskar värdesättas och utnyttjas.

En elevs behov av lärokursen svenska som andraspråk och litteratur fastställs gemensamt av de lärare som undervisar eleven. Elevens vårdnadshavare fattar beslut om valet av lärokurs^[2]. Eftersom undervisningen ska ordnas enligt elevernas ålder och förutsättningar är det viktigt att valet av lärokurs gör det möjligt för eleven att få undervisning enligt den mest lämpliga lärokursen^[3]. En elev kan studera enligt lärokursen svenska som andraspråk och litteratur om elevens modersmål inte är svenska, finska eller samiska eller eleven i övrigt har en flerspråkig bakgrund. Då behovet av lärokursen kartläggs ska också följande eventualiteter tas i betraktande:

- elevens kunskaper i svenska är bristfälliga inom ett eller flera delområden av språkkunskaperna och räcker inte ännu till för att eleven ska kunna delta i den dagliga interaktionen och det dagliga skolarbetet som en jämlik medlem i skolgemenskapen, eller

- elevens kunskaper i svenska räcker inte ännu till för studier enligt lärokursen svenska och litteratur.

En elev som studerar enligt lärokursen svenska som andraspråk och litteratur får undervisning i svenska som andraspråk antingen helt eller delvis i stället för undervisning i svenska och litteratur. Undervisningen läggs upp utgående från elevens behov att lära sig och det skede av språkutvecklingen eleven befinner sig i. Om lärokursen svenska som andraspråk och litteratur valts för en elev ska elevens utveckling och prestationer bedömas enligt målen och kriterierna för lärokursen svenska som andraspråk och litteratur oberoende av i vilken undervisningsgrupp undervisningen ordnas. Det är viktigt att eleven tar del av samma texter och textgenrer som de övriga eleverna i samma årskurs. Om en elev flyttat till Finland mitt i den grundläggande utbildningen är det viktigt att ta hänsyn till elevens språkkunskaper och tidigare kunskaper och färdigheter då målsättningarna och innehållet i undervisningen fastställs. Vid behov görs en plan för elevens lärande. Olika lärmiljöer som stödjer mångsidig utveckling av språkkunskaperna ska målinriktat användas i undervisningen, både i skolan och utanför skolan. Det är möjligt att övergå till att läsa svenska enligt lärokursen svenska och litteratur, om eleven har tillräckliga förutsättningar för att lära sig svenska enligt målsättningarna för den lärokursen.

I årskurserna 3–6 är det särskilda målet att stödja utvecklingen av elevernas svenska språk samt att värna om att elevernas läs- och skrivfärdigheter vidareutvecklas och blir mångsidigare. Undervisningen ska beakta elevernas språkfärdigheter och styrkor. Då eleverna tolkar och producerar texter handleds de samtidigt i att observera språkliga drag och litterära medel. Repertoaren vidgas gradvis till längre texter och eleverna lär sig olika sätt att dela med sig av sina läsupplevelser.

Mål för undervisningen i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur i årskurs 3–6

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Att kommunicera		
M1 handleda eleven att stärka sin uttrycksförmåga och förmåga att uttrycka sina åsikter samt lära eleven att agera konstruktivt i kommunikationssituationer i skolan och i vardagen	I1	K1, K2, K4
M2 motivera eleven att stärka förmågan att kommunicera öga mot öga samt färdigheterna att lyssna på och förstå lärarens kommunikation och annan muntlig kommunikation	I1	K1, K2, K4
M3 handleda eleven att uttrycka sig mångsidigt både verbalt och icke-verbalt, att utnyttja sin kreativitet och att ta hänsyn till andra	I1	K2
Att tolka texter		
M4 handleda eleven att utveckla en flytande läsförmåga samt att använda kunskap om textgenrer i textanalys och i bedömningen av informationens tillförlitlighet, både på egen hand och tillsammans med andra	I2	K1, K4
M5 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att tolka skrivna och talade texter genom att utnyttja lässtrategier ändamålsenligt i olika situationer	I2	K2, K4
M6 handleda eleven att utveckla sin förmåga att dra slutsatser om en texts betydelse samt att vidga repertoaren av ord och begrepp	I2	K1, K2, K4
Att producera texter		
M7 motivera eleven att utveckla förmågan att producera olika slags texter som behövs i vardagen och i skolan för hand och digitalt, både individuellt och tillsammans med andra	I3	K1, K4, K5
M8 hjälpa eleven att fördjupa förmågan att planera och producera texter både självständigt och tillsammans med andra samt att lära eleven att göra mångsidigt bruk av ord och strukturer som behövs vid textproduktion	I3	K1, K2, K4
M9 handleda eleven att analysera och bedöma egna texter samt att utveckla färdigheterna att ge och ta emot respons	I3	K1, K2, K4
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M10 handleda eleven att stärka sin språkmedvetenhet och att iakta situationsbundna variationer i språkbruket, egenskaper hos olika språk och lagbundenheter i svenskt tal- och skriftspråk	I4	K2, K4
M11 motivera eleven att mångsidigt stifta bekantskap med litteratur och kultur, att uppmuntra eleven att läsa litteratur skriven för barn och unga och att dela med sig av sina läsupplevelser och att bli en aktiv biblioteksanvändare	I4	K2
M12 handleda eleven att lägga märke till den kulturella mångfalden i skolan och i den övriga omgivningen, stödja elevens flerspråkiga och multikulturella identitet samt uppmuntra eleven att utnyttja och utveckla sin språkrepertoar	I4	K2, K4
Att använda språket som stöd för allt lärande		
M13 motivera eleven att stärka en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att använda och lära sig språk samt uppmuntra eleven att ställa upp mål för lärandet	I5	K1, K2, K7
M14 handleda eleven att lägga märke till hur språk används i olika läroämnen	I5	K4, K7
M15 uppmuntra eleven att utveckla kunskaper och språkliga medel för självstyrt arbete, informationssökning och för att kunna strukturera information självständigt och tillsammans med andra	I5	K1, K6, K7

Centralt innehåll som anknyter till målen för lärokursen svenska som andraspråk och litteratur i årskurs 3–6

Eleverna lär sig språk- och kommunikationsfärdigheter och utvecklar sin förmåga att arbeta med texter genom att använda språk i olika situationer och arbeta mångsidigt med språk. Innehållet i undervisningen väljs så att eleverna får möjlighet att vidga de färdigheter som har en anknytning till språk, litteratur och övrig kultur på ett mångsidigt sätt. Undervisningens innehåll ska stödja målsättningarna och utnyttja elevernas erfarenheter och lokala möjligheter. Innehållet ska formas till helheter för de olika årskurserna.

I1 Att kommunicera: Eleverna övar tillsammans att berätta, uttrycka och beskriva åsikter utgående från olika ämnesområden och texter. Eleverna handleds att uttrycka sig mångsidigt och att utnyttja drama som ett arbetssätt. Eleverna undersöker och använder språket som en del av den dagliga verksamheten med fokus på situationsbundna fraser och uttryck, tidsuttryck i berättelser, modalitet, jämförande beskrivningar samt indirekt anföring och hur man hänvisar till någon annans tal. Eleverna ges träning i att uttala, lyssna och lära sig av det hörda. Eleverna deltar i att planera och genomföra den egna klassens och skolans interaktiva och kulturella verksamhet.

I2 Att tolka texter: Eleverna tränar att läsa skönlitteratur och olika fakta- och medietexter flytande samt att utnyttja för situationen och ändamålet lämpliga lässtrategier. Undervisningen ska främja kännedomen om olika textgenrer och litterära grundbegrepp. Eleverna lär sig att känna igen språkliga och textuella drag i berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter. Eleverna övar sig att urskilja åsikter, värderingar och informationskällor i texter och att bedöma informationens tillförlitlighet. Eleverna övar att uppfatta delarna i en mening (sats, förhållandet mellan huvudord och bestämning, satsdel) som stöd för läsförståelsen. Eleverna klassificerar ord utgående från betydelse och form. Eleverna reflekterar över hur ordböjning påverkar betydelsen och lär sig hur man böjer verb i olika tidsformer. Eleverna tränar att beskriva, jämföra och reflektera över betydelse och hierarkier hos ord, synonymer, språkliga bilder, talesätt och begrepp. Eleverna ges också träning i att ge akt på hur person och tid uttrycks i en text. Ord- och begreppsörrådet vidgas.

I3 Att producera texter: Eleverna tränar att skriva flytande, grunderna i att producera och behandla texter samt behärskning av språknormer. Eleverna tränar både individuellt och tillsammans med andra. Eleverna producerar för åldern lämpliga berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter och tränar samtidigt ordförråd, fraseologi och språkliga strukturer. Eleverna bekantar sig med skrivprocessens faser och bearbetar texter utifrån respons.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur: Eleverna undersöker hur olika situationer och ämnen skapar variationer i språket genom att iakta kommunikationssituationer i skolan och på fritiden samt hur variationer kommer till uttryck i olika typer av talade och skrivna texter. Eleverna reflekterar över betydelse hos ord, fraser och texter och bekantar sig samtidigt med olika sätt att klassificera dem. Eleverna bekantar sig med kännetecken för svenskt tal- och skriftspråk. Eleverna lär sig centrala lagbundenheter i språket (ordklasser och sats, böjning av substantiv och verb, sammansättning och avledning) och olika sätt att skapa betydelse. Eleverna bekantar sig med skön- och faktalitteratur, filmer och medietexter riktade till barn och unga och stiftar samtidigt bekantskap med biblioteket som en resurs. Eleverna bekantar sig också med nya och gamla arter av olika kulturtraditioner som har anknytning till barnens och de ungas värld.

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande: Eleverna lär sig att dela upp läs-, skriv-, lyssnande- och talprocesser i mindre delar och att träna delfärdigheter samt olika skriv- och lyssnartekniker. Eleverna tränar att känna igen och använda viktiga begrepp och uttryck i olika läroämnen. I undervisningen används digitala verktyg för att lära eleverna att söka information inom olika kunskapsområden och för att eleverna ska lära sig utvärdera sitt lärande i förhållande till målen för undervisningen. Eleverna vägleds att handla etiskt med respekt för upphovsrätt och integritet. I undervisningen stärks elevernas förmåga att använda sitt eget modersmål som ett stöd för allt lärande.

Bedömningskriterier för goda kunskaper (verbal bedömning) eller vitsordet 8 (sifferbedömning) i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömning i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsordet åtta
M1 handleda eleven att stärka sin uttrycksförmåga och förmåga att uttrycka sina åsikter samt lära eleven att agera konstruktivt i kommunikationssituationer i skolan och i vardagen	I1	Kommunikativa färdigheter och uttrycksförmåga	Eleven deltar i olika kommunikationssituationer, utnyttjar sina språkkunskaper och kan diskutera och arbeta utgående från olika teman och texter.
M2 motivera eleven att stärka förmågan att kommunicera öga mot öga samt färdigheterna att lyssna på och förstå lärarens kommunikation och annan muntlig kommunikation	I1	Förmåga att förstå texter och interagera i kommunikationssituationer	Eleven förstår lärarens kommunikation och annat tal då en situation eller ett ämne är bekant eller då läraren ger handledning. Eleven kan agera ansikte mot ansikte i kommunikationssituationer.
M3 handleda eleven att uttrycka sig mångsidigt både verbalt och icke-verbalt, att utnyttja sin kreativitet och att ta hänsyn till andra	I1	Förmåga att använda olika uttrycks sätt i kommunikationssituationer	Eleven uttrycker sig mångsidigt genom att använda olika uttrycks sätt och kan ta hänsyn till sin samtalspart.
Att tolka texter			
M4 handleda eleven att utveckla en flytande läsförmåga samt att använda kunskap om textgenrer i textanalys och i bedömningen av informationens tillförlitlighet, både på egen hand och tillsammans med andra	I2	Förmåga att läsa flytande samt förmåga att använda kunskaper om textgenrer i tolkningen av texter	Eleven läser olika texter flytande. Eleven känner igen en berättelse, en faktatext och en värderande text och tränar tillämpning av kunskap om genretypiska drag i tolkningen och bedömningen av texter.
M5 uppmantra eleven att utveckla sin förmåga att tolka skrivna och talade texter genom att utnyttja lässtrategier ändamålsenligt i olika situationer	I2	Förmåga att tolka texter	Eleven deltar i olika situationer där språk används och har en förmåga att tolka skrivna och talade texter.
M6 handleda eleven att utveckla sin förmåga att dra slutsatser om en texts betydelse samt att vidga repertoaren av ord och begrepp	I2	Hur ord- och begreppsrepertoaren vidgats samt förmåga att dra slutsatser om en texts betydelse	Eleven har en relativt stor ord- och begreppsrepertoar och kan identifiera textbetydelser som kräver slutledning.
M7 motivera eleven att utveckla förmågan att producera olika slags texter som behövs i vardagen och i skolan för hand och med tangentbord, både individuellt och tillsammans med andra	I3	Förmåga att använda kunskaper om textgenrer i produktionen av texter, förmåga att skriva för hand och med tangentbord	Eleven kan under handledning använda språk som kännetecknar berättande, beskrivande och enkla argumenterande texter. Eleven kan skriva svenska för hand och har tillägnat sig färdigheter att skriva med hjälp av tangentbord.
M8 hjälpa eleven att fördjupa förmågan att planera och producera texter både självständigt och tillsammans med andra samt att lära eleven att göra mångsidigt bruk av ord och strukturer som behövs vid textproduktion	I3	Förmåga att producera texter	Eleven kan skriva hela texter och uppvisar kännedom om rättskrivning i sina texter. Eleven behärskar rubriksättning, styckeindelning och fäster uppmärksamhet vid ordval.
M9 handleda eleven att analysera och bedöma egna texter samt att utveckla färdigheterna att ge och ta emot respons	I3	Förmåga att bedöma texter och att ge och ta emot respons	Eleven kan bedöma sina egna texter, är medveten om styrkor och utvecklingsbehov i sitt skrivande och kan ge och ta emot respons.
M10 handleda eleven att stärka sin språkmedvetenhet och att iaktta situationsbundna variationer i språkbruket, egenskaper hos olika språk och lagbundenheter i svenskt tal- och skriftspråk	I4	Förmåga att observera och jämföra olika drag i språk och språkbruk	Eleven känner igen lagbundenheter i språket och kan med hjälp av gängse begrepp beskriva hur språket varierar i olika situationer. Eleven kan ge exempel på språk och dialekter i sin omgivning.
M11 motivera eleven att mångsidigt stifta bekantskap med litteratur och kultur, att uppmantra eleven att läsa litteratur skriven för barn och unga och att dela med sig av sina läsoplevelser och att bli en aktiv biblioteksanvändare	I4	Kännedom om litteratur och kultur	Eleven läser barn- och ungdomslitteratur och kan delta i diskussioner om sina läsoplevelser och om övrig barn- och ungdomskultur.
M12 handleda eleven att lägga märke till den kulturella mångfalden i skolan och i den övriga omgivningen, stödja elevens flerspråkiga och multikulturella identitet samt uppmantra eleven att utnyttja och utveckla sin språkrepertoar	I4	Förmåga att reflektera över kulturell mångfald	Eleven kan beskriva flerspråkigheten och den kulturella mångfalden i sitt eget liv och i sin omgivning.
M13 motivera eleven att stärka en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att använda och lära sig språk samt uppmantra eleven att ställa upp mål för lärandet	I5	Förmåga att ställa upp mål för lärandet	Eleven kan under handledning ställa upp mål för lärandet.
M14 handleda eleven att lägga märke till hur språk används i olika läroämnen	I5	Förmåga att observera språket i olika läroämnen	Eleven läser med hjälp av stöd texter eller delar av texter som används i olika läroämnen och kan beskriva hur de är uppbyggda.
M15 uppmantra eleven att utveckla kunskaper och språkliga medel för självstyrt arbete, informationsökning och för att kunna strukturera information självständigt och tillsammans med andra	I5	Förmåga att bygga upp en text och söka information	Eleven kan söka information om ett visst ämne och producera en strukturerad muntlig eller skriftlig presentation av ämnet självständigt eller i grupp. Eleven kan under handledning välja ett sätt att söka information som är lämpligt med tanke på sammanhanget och ämnet.

[1] Statsrådets förordning om riksomfattande mål för utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och om timfördelning i den grundläggande utbildningen 422/2012

[2] Lag om grundläggande utbildning 628/1998, 30 §

[3] Lag om grundläggande utbildning 628/1998, 3 §

Suomi saamenkielisile

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomi saamenkielisille -oppimäärä on tarkoitettu niille oppilaille, jotka opiskelevat saamen kieltä ja kirjallisuutta. Opetuksen tavoitteena on oppilaan korkeatasoiseen kaksikielisyyteen kasvamisen tukeminen ja edellytysten luominen sille, että oppilas voi saavuttaa jatko-opinnoissa vaadittavan kielitaidon molemmilla kielillä sekä toimia tasavertaisena jäsenenä suomen- ja saamenkielisessä yhteisössä. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään tällöin suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen. Opetussuunnitelman laadinnassa huomioidaan oppilaiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä perheen ja muun ympäristön tarjoaman tuen määrä oppilaan suomen kielen kehitykselle.

Ruotsi saamenkielisille (svenska för samisktalande)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Lärokursen svenska för samisktalande är avsedd för elever som studerar samiska och litteratur. Målet för undervisningen är att stödja eleverna att utveckla en högklassig tvåspråkighet och ge dem förutsättningar att uppnå sådan språkkunskap i bägge språken som förutsätts för fortsatta studier och för att fungera som jämbördiga medlemmar i den svenska och den samiska gemenskapen. Den lokala läroplanen utarbetas och den eftersträfvade nivån för undervisningen fastställs utgående från lärokursen svenska och litteratur. Läroplanen utarbetas med hänsyn till elevernas språkliga och kulturella bakgrund samt i vilken omfattning familjen och den övriga omgivningen stödjer utvecklingen av elevens kunskaper i svenska.

Suomi viittomakielisille

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomi viittomakielisille -oppimäärä on tarkoitettu niille oppilaille, jotka opiskelevat viittomakieltä ja kirjallisuutta suomenkielisissä kouluissa. Opetuksen tavoitteena on oppilaan korkeatasoiseen kaksikielisyteen kasvamisen tukeminen ja edellytysten luominen sille, että oppilas voi saavuttaa jatko-opinnoissa vaadittavan kielitaidon molemmilla kielillä sekä toimia tasavertaisena jäsenenä suomen- ja viittomakielisessä yhteisössä. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään suomen kieli ja kirjallisuus ja/tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen. Tällöin myös oppilaan arviointi määräytyy sen mukaan, kumman oppimäärän pohjalta suomi viittomakielisille -oppimäärä on laadittu. Opetussuunnitelman laadinnassa huomioidaan oppilaiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä perheen ja muun ympäristön tarjoaman tuen määrä oppilaan suomen kielen kehittymiselle.

Ruotsi viittomakielisille (svenska för teckenspråkiga)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Lärokursen svenska för teckenspråkiga är avsedd för elever som studerar teckenspråk och litteratur i svenska skolor. Målet för undervisningen är att stödja eleverna att utveckla en högklassig tvåspråkighet och ge dem förutsättningar att uppnå sådan språkkunskap i bägge språken som förutsätts för fortsatta studier och för att fungera som jämbördiga medlemmar i den svenska och den teckenspråkiga gemenskapen. Den lokala läroplanen utarbetas och den eftersträfvade nivån för undervisningen fastställs utgående från lärokursen svenska och litteratur och/eller svenska som andraspråk och litteratur. Eleven bedöms också enligt den lärokurs som utgör grund för lärokursen svenska för teckenspråkiga. Läroplanen utarbetas med beaktande av elevernas språkliga och kulturella bakgrund samt i vilken omfattning familjen och den övriga omgivningen stödjer utvecklingen av elevens kunskaper i svenska.

14.4.2 Toinen kotimainen kieli

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

KIELIKASVATUS

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytännöistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

TOISEN KOTIMAISEN JA VIERAIDEN KIELTEN OPISKELUN MAHDOLLISUUDET

Oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu vähintään yksi pitkä ja yksi keskipitkä kielen oppimäärä. Näistä toinen on toinen kotimainen kieli (ruotsi tai suomi) ja toinen jokin vieras kieli tai saamen kieli. Pitkiä oppimääriä ovat A-oppimäärät sekä ruotsin ja suomen äidinkielenomaiset oppimäärät. Keskipitkiä oppimääriä ovat B1-oppimäärät. Lisäksi opetuksen järjestäjä voi tarjota oppilaille valinnaisina ja vapaaehtoisina kieliopintoina eripituisia kielten oppimääriä.

Toinen kotimainen kieli -oppiaineeseen on näissä perusteissa määritelty kuusi oppimäärää: äidinkielenomainen suomi ja ruotsi, ruotsin ja suomen pitkä eli A-oppimäärä sekä ruotsin ja suomenkeskipitkä eli B1-oppimäärä.

Vieras kieli -oppiaineeseen on määritelty seitsemän eri oppimäärää: englannin, muun vieraan kielen ja saamen pitkä eli A-oppimäärä, vieraan kielen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä vieraan kielen, saamen ja latinan lyhyet eli B2-oppimäärät.

Vieraan kielen oppimääräkuvaukset soveltuvat kaikille niille kielille, joille ei ole kieliäkohtaista oppimääräkuvausta. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Englantiin on laadittu vain A-oppimäärä. Jos on tarpeen, voidaan paikallisesti laatia englannin B1- tai B2- oppimääräkuvaukset vieraan kielen B1- tai B2- oppimäärän perusteiden pohjalta. Perusteissa määritelty kehittyvän kielitaidon taso soveltuu eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin.

Toinen kotimainen kieli, ruotsi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikkisyydelle ja luovuudelle.

Ruotsin kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaisa herätetään kiinnostus koulu yhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisisa ruotsinkielisissä ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Ruotsin kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisisa tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Ruotsin kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilaila on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Ruotsin kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lähiympäristön, Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta sekä suomen ja ruotsin asemasta kansalliskielinä	S1	L2
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia.	S1	L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä	S1	L1, L4
T4 ohjata oppilasta löytämään ruotsinkielistä aineistoa	S1	L4, L5
Kielenopiskelutaidot		
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	L1, L7
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat kullekin parhaiten	S2	L5, L6
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T7 järjestää oppilaille tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta	S3	L2, L4, L5, L7
T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	L2, L4
T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	L2, L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T10 rohkaista oppilaita tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin	S3	L3, L4, L5, L7

Ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot: Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omassa ilmaisussa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelystä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Ruotsin kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään

monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisuuteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi ja palaute on luonteeltaan oppimista ohjaavaa ja kannustavaa. Se antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Ruotsin kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuosidistusta varten opettaja käyttäen ruotsin kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opintoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin ja se kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Ruotsin kielen A-oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lähiympäristön, Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta sekä suomen ja ruotsin asemasta kansalliskielinä	S1		Oppilas osaa kertoa syitä, miksi Suomessa puhutaan ruotsia ja kuvailla Pohjoismaiden kielellistä moninaisuutta
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	S1	Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden arvostaminen	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia			
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja ruotsin kielen ja äidinkielen tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
T4 ohjata oppilasta löytämään ruotsinkielistä aineistoa	S1	Ruotsin kielen havaitseminen ympäristössä	Oppilas osaa kertoa, missä ruotsin kieltä voi nähdä tai kuulla.
Kielenopiskelutaidot			
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kieltenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat kullekin parhaiten	S2	Omien kieltenopiskelutavoitteiden asettaminen ja hyvien opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kieltenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
			Taitotaso A1.3 T7 – T9
T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy monista rutiinomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiinomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
			Taitotaso A1.3
T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
			Taitotaso A1.2
T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieopin aineksia.

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 5-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisestä suhteesta	S1	L1, L2, L4
T2 tutustuttaa oppilas suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä sekä ruotsin kielen vaikutukseen suomen kieleen	S1	L2
Kieltenopiskelutaidot		
T3 ohjata oppilasta harjaanuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluilmpiirissä ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan	S2	L1, L5, L3
T4 rohkaista oppilasta näkemään ruotsin taito tärkeänä osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja rohkaista ruotsinkielisten oppimisympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen myös koulun ulkopuolella	S2	L3, L5
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T5 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita	S3	L4
T6 rohkaista oppilasta käyttämään viestinsä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielellisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta	S3	L4
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T8 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolle sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa hyvin pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista	S3	L4

Ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tarkastellaan ja verrataan ruotsin kielen ja entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja.

S2 Kielenopiskelutaidot: Asetetaan tavoitteita ja suunnitellaan toimintaa yhdessä. Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää. Opetellaan huomaamaan, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa arkisissa yhteyksissä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi ja palaute on luonteeltaan oppimista ohjaavaa ja kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Ruotsin kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määriteltessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ruotsin kielen B1-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarviointin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota /arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 Auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisistä suhteista	S1	Kielten keskinäissuhteiden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata, mihin kielikuntiin hänen osaamansa ja opiskelemaisensa kielet kuuluvat.
T2 tutustuttaa oppilas suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä sekä ruotsin kielen vaikutukseen suomen kieleen	S1	Ruotsin kielen aseman ja merkityksen tunteminen Suomessa	Oppilas osaa nimetä syitä, joiden vuoksi Suomessa käytetään ruotsia ja mainita ruotsista suomeen lainautuneita sanoja.
Kielenopiskelutaidot			
T3 ohjata oppilasta harjaannuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluilmapiirissä ja tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan	S2	Toiminta opiskelutilanteissa	Oppilas harjaannuttaa ruotsin taitoaan ryhmässä myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen, huolehtii kotitehtävistään sekä osallistuu ryhmän työskentelyyn myönteisellä tavalla. Oppilas osaa arvioida ruotsin taitonsa kehittymistä suhteellisen realistisesti.
T4 rohkaista oppilasta näkemään ruotsin taito tärkeänä osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja rohkaista ruotsinkielisten oppimisympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen myös koulun ulkopuolella	S2	Ruotsin kielen käyttöalueiden ja -mahdollisuuksien tunnistaminen omassa elämässä	Oppilas osaa mainita joitakin ruotsin kielen käyttöalueita ja -mahdollisuuksia.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T5 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmistä toistuvista, rutiinomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
T6 rohkaista oppilasta käyttämään viestinsä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielillisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja ja osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiinomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T8 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolleen sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisia sisältäviä muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa hyvin pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

- [B-ruotsin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6](#)

Katso myös: [B-ruotsi vuosiluokilla 7-9](#)

B-ruotsin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

B-ruotsin tavoitteet vuosiluokalla 6

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

T1 auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisistä suhteista

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 tutustuttaa oppilas suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä sekä ruotsin kielen vaikutukseen suomen kieleen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Kieltenopiskelutaidot

T3 ohjata oppilasta harjaannuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluilmapiirissä ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 rohkaista oppilasta näkemään ruotsin taito tärkeänä osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja rohkaista ruotsinkielisten oppimisympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen myös koulun ulkopuolella

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T5 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita

L4 Monilukutaito

T6 rohkaista oppilasta käyttämään viestinsä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielillisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia

L4 Monilukutaito

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

T8 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolleen sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä

L4 Monilukutaito

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa hyvin pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista

L4 Monilukutaito

B-ruotsin sisällöt vuosiluokalla 6

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tarkastellaan ja verrataan ruotsin kielen ja entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja.

- ruotsin kieli ja kulttuuri Suomessa ja Ruotsissa

S2 Kielenopiskelutaidot

Asetetaan tavoitteita ja suunnitellaan toimintaa yhdessä. Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää. Opetellaan huomaamaan, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa arkisissa yhteyksissä.

- kielenopiskelun erityistaitojen kertaaminen, esim. sanaston käyttö, sanojen opiskelu, ääneen lukeminen

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

- korostetaan ruotsin kielen oikeaa ääntämistä, intonaatiota ja puherytmiä
- pienimuotoista kirjoittamista, sähköiset viestintätavat
- arkisia puhetilanteita lähipiirissä

Rakenteista opetellaan muun muassa:

- persoona- ja omistuspronominin
- kysymyssanat ja kysymyslauseen sanajärjestys
- minä olen / minulla on
- lukusanat
- preesens
- kieltosanat
- substantiivien taivutus
- kellonajat
- adjektiivien taivutus
- prepositioita
- päälauseen sanajärjestys
- apuverbit
- vuosiluvut

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsa viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi ja palaute on luonteeltaan oppimista ohjaavaa ja kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Ruotsin kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellesään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ruotsin kielen B1-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opintoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arviotaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

6. luokan lukuvuosiarvioinnin kriteerit

[Perusopetuksen_arviointikriteerit_kuudennen_vuosiluokan_pöytäteksi \(2\).pdf](#)

Toinen kotimainen kieli, suomi, A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6 (Finska som andra inhemska språk, A-lärokurs i årskurs 3-6)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

I årskurs 3-6 ska alla elever få undervisning i minst två andra språk utöver modersmålet. Det första språket är ett gemensamt A1-språk, det följande ett A2-språk (frivillig, lång lärokurs) eller B1-språk.

Årsveckotimmarna i A2-språket fördelas på de olika årskurserna utan etappmål mellan årskurs 6 och årskurs 7.

Mål för undervisningen i A-lärokursen i finska i årskurs 3-6

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet		
M1 uppmuntra eleven att lägga märke till finskan och dess kulturella mångfald i omgivningen, väcka intresse för finska och motivera hen att värdesätta svenskans och finskans ställning som nationalspråk	I1	K2
M2 motivera eleven att värdesätta sin egen språkliga och kulturella bakgrund och den språkliga och kulturella mångfalden i världen samt att bemöta människor fördomsfritt	I1	K2
M3 vägleda eleven att lägga märke till vad som förenar respektive skiljer olika språk åt samt stödja hen att utveckla språklig nyfikenhet och medvetenhet	I1	K1, K4
M4 handleda eleven att hitta finskspråkigt material	I1	K4, K5
Färdigheter för språkstudier		
M5 tillsammans gå igenom målen för undervisningen och skapa en tillåtande studieatmosfär som stöder och uppmuntrar eleverna att lära sig och lära av varandra	I2	K1, K7
M6 handleda eleven att ta ansvar för sina språkstudier och modigt öva sina kunskaper i finska, också med hjälp av digitala verktyg, samt att få insikt i vilket sätt att lära sig språk som bäst passar var och en	I2	K5, K6
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera		
M7 ordna tillfällen där eleven med hjälp av olika medier får träna muntlig och skriftlig kommunikation	I3	K2, K4, K5, K7
M8 handleda eleven i att använda sig av språkliga kommunikationsstrategier	I3	K2, K4
M9 hjälpa eleven att öka sin kännedom om uttryck som kan användas i och som hör till artigt språkbruk	I3	K2, K4
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter		
M10 uppmuntra eleven att tolka för sig själv och sin åldersgrupp lämpliga och intressanta muntliga och skriftliga texter	I3	K4
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter		
M11 ge eleven många möjligheter att öva sig i att tala och skriva i för åldern lämpliga situationer och i detta sammanhang fästa uppmärksamhet vid uttal och vid strukturer som är relevanta för textens innehåll	I3	K3, K4, K5, K7

Centralt innehåll som anknyter till målen för A-lärokursen i finska i årskurs 3-6

I1 Kulturell mångfald och språkmedvetenhet: Att bekanta sig med talad finska i klassen, skolan eller omgivningen. Att fundera över sin egen språkliga och kulturella bakgrund. Att inhämta kunskap och diskutera om Finlands nationalspråk och minoritetsspråk och deras betydelse för individen och samhället. Att lyssna på olika former av talad finska och bekanta sig med olika former av skriven finska. Att diskutera och fundera över hur man kan kommunicera om man endast har ringa kunskaper i ett språk. Att träna artigt språkbruk i olika kommunikationssituationer.

I2 Färdigheter för språkstudier: Att tillsammans lära sig planera arbetet, att ge och ta emot respons och att ta ansvar. Att vägleda eleven att lägga märke till finskan runt omkring sig. Att lära sig effektiva sätt att studera språk, som t.ex. att använda nya ord och strukturer i olika egna sammanhang, att öva sig i studieteknik och att lära sig härleda ords betydelse ur en kontext. Att vänja sig vid att utvärdera sina språkkunskaper t.ex. genom att använda den Europeiska språkportfolion.

I3 Växande språkkunskap: förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter, förmåga att producera texter: Att lära sig att lyssna, tala, läsa och skriva på finska och att behandla olika teman som bl.a. jag själv, min familj, mina vänner, skolan, fritidsintressen och fritidssysslor och om livet i finskspråkiga miljöer. Teman ska också väljas tillsammans. Innehållet väljs med beaktande av elevernas dagliga omgivning, intressen och aktualitet och utgående från perspektivet jag, vi och vårt samhälle. Att använda språket för olika syften, som t.ex. att hälsa, be om hjälp eller uttrycka en åsikt. Att lära sig ordförråd och strukturer i samband med olika typer av texter, som t.ex. kortare berättelser, skådespel, intervjuer och sångtexter. Att erbjuda eleven möjlighet att öva sig i att använda finska också i språkligt mer krävande situationer. Att lära sig hitta finskspråkigt material i omgivningen, på nätet, i bibliotek osv. Att träna uttal, betoning av ord, satsbetoning, talrytm och intonation.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i A-lärokursen i finska i årskurs 3-6

Målet är att språkbruket ska vara så korrekt, naturligt och så relevant som möjligt för eleverna. Arbetet ska även ske genom pararbete, smågruppsarbete och lärande tillsammans i olika typer av lärmiljöer. För att uppnå målen för flerspråkighet och språkpedagogik behövs samarbete mellan lärarna. Eleverna ska med hjälp av lek, sång, spel och drama få möjlighet att testa sina växande språkkunskaper och även bearbeta sina attityder. Olika lärmiljöer, medier och digitala verktyg ska mångsidigt användas i undervisningen. Eleverna ska uppmuntras att vara aktiva och ta självständigt ansvar för sitt lärande med hjälp av den Europeiska språkportfolion eller motsvarande verktyg. Med hjälp av olika nätverk får eleverna också bekanta sig med flerspråkigheten och den kulturella mångfalden i närmiljön eller samhället. Målspråket finska används alltid när det är möjligt.

Handledning, differentiering och stöd i A-lärokursen i finska i årskurs 3-6

Eleverna ska uppmuntras att modigt använda sina språkkunskaper. Gott om kommunikativa övningar stödjer utvecklingen av elevernas språkkunskaper. Eleverna ska också uppmuntras att studera andra språk som skolan erbjuder. Elever som har inlärnings svårigheter i språk ska ges stöd. Undervisningen ska planeras så att den erbjuder tillräckliga utmaningar även för elever som avancerar snabbare eller kan språket från tidigare.

Bedömning av elevernas lärande i A-lärokursen i finska i årskurs 3-6

Bedömningen ska sporra och ge eleverna möjlighet att bli medvetna om sina kunskaper, att utveckla dem och att uttrycka sig på för dem naturliga sätt. Mångsidig bedömning ger också elever som har inlärnings svårigheter i språk, eller annars har ett annorlunda språkligt utgångsläge, möjligheter att visa sina kunskaper. Den Europeiska språkportfolien eller andra liknande utvärderingsverktyg kan användas vid bedömningen.

Läraren ska ge en verbal bedömning eller ett siffervitsord i finska genom att bedöma elevernas kunskaper i relation till målen i den lokala läroplanen. För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i A-lärokursen i finska. För att studierna ska framskrida är det viktigt att bedömningen sker på många olika sätt och att den beaktar alla mål. Bedömningen ska rikta sig till samtliga innehåll. Bedömningen av delområdena ska grunda sig på den Europeiska referensramen och den finländska referensram som utarbetats utgående från den.

Bedömningskriterier för goda kunskaper (verbal bedömning) eller vitsordet 8 (sifferbedömning) i slutet av årskurs 6 i A-lärokursen i finska

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsordet åtta
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet			
M1 uppmuntra eleven att lägga märke till finskan och dess kulturella mångfald i omgivningen, väcka intresse för finska och motivera hen att värdesätta svenskans och finskans ställning som nationalspråk	I1	Förmåga att gestalta den språkliga miljön	Eleven kan nämna orsaker till varför man talar svenska och finska i Finland.
M2 motivera eleven att värdesätta sin egen språkliga och kulturella bakgrund och att bemöta människors fördomsfritt	I1		Används inte som bedömningsgrund. Eleven handleds att som en del av självbedömningen reflektera över sina egna erfarenheter
M3 vägleda eleven att lägga märke till vad som förenar respektive skiljer olika språk åt samt stödja hen att utveckla språklig nyfikenhet och medvetenhet	I1	Språklig medvetenhet	Eleven uppfattar likheter och olikheter i t.ex. strukturer, ordförråd och betydelse mellan finskan och modersmålet eller andra språk hen kan.
M4 handleda eleven att hitta finskspråkigt material	I1	Förmåga att iaktta finska språket i omgivningen	Eleven kan beskriva i vilka sammanhang man kan läsa och höra finska.
Färdigheter för språkstudier			
M5 tillsammans gå igenom målen för undervisningen och skapa en tillåtande studieatmosfär som stöder och uppmuntrar eleverna att lära sig och lära av varandra	I2	Kännedom om målen för undervisningen och om hur man arbetar som grupp	Eleven kan beskriva målen för undervisningen och deltar i gemensamma arbetsuppgifter.
M6 handleda eleven att ta ansvar för sina språkstudier och modigt öva sina kunskaper i finska, också med hjälp av digitala verktyg, samt att få insikt i vilket sätt att lära sig språk som bäst passar var och en	I2	Förmåga att ställa upp mål för sina språkstudier och att hitta väl fungerande studiemetoder	Eleven ställer upp mål för sina språkstudier, övar sig i olika sätt att lära sig språk också med hjälp av digitala verktyg och utvecklar och utvärderar sina kunskaper.
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera			
M7 ordna tillfällen där eleven med hjälp av olika medier får träna muntlig och skriftlig kommunikation	I3	Förmåga att kommunicera i olika situationer	Eleven kan utbyta tankar eller information i bekanta och vardagliga situationer och stundtals hålla igång en konversation.
M8 handleda eleven i att använda sig av språkliga kommunikationsstrategier	I3	Förmåga att använda kommunikationsstrategier	Eleven deltar i allt högre grad i kommunikation. Använder mera sällan nonverbala uttryck. Måste ganska ofta be samtalspartnern upprepa eller förtydliga. Kan i någon mån utnyttja samtalspartnerns uttryck i sin egen kommunikation.
M9 hjälpa eleven att öka sin kännedom om uttryck som kan användas i och som hör till artigt språkbruk	I3	Kulturellt lämpligt språkbruk	Eleven klarar av korta sociala situationer. Kan använda de vanligaste artiga hälsnings- och tilltalsfraserna samt artigt framföra till exempel önskemål, invitationer, förslag och ursäkter och besvara sådana.
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter			
M10 uppmuntra eleven att tolka för sig själv och sin åldersgrupp lämpliga och intressanta muntliga och skriftliga texter	I3	Förmåga att tolka texter	Eleven förstår texter som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck samt tydligt tal. Förstår det centrala innehållet i korta, enkla budskap som intresserar hen och grundtankarna i en förutsägbar text som innehåller ett bekant ordförråd. Klarar mycket enkel slutledning med hjälp av kontexten.
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter			
M11 ge eleven många möjligheter att öva sig i att tala och skriva i för åldern lämpliga situationer och i detta sammanhang fästa uppmärksamhet vid uttal och vid strukturer som är relevanta för textens innehåll	I3	Förmåga att producera texter	Eleven behärskar en begränsad mängd korta, inövade uttryck, det mest centrala ordförrådet och grundläggande satsstrukturer. Kan med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd berätta om vardagliga och för hen viktiga saker samt skriva enkla meddelanden. Uttalar inövade uttryck begripligt.

Toinen kotimainen kieli, suomi, B1-oppimäärä vuosiluokilla 3-6 (Finska som andra inhemska språk, A-lärokurs i årskurs 3-6)**Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet**

I årskurs 3-6 ska alla elever få undervisning i minst två andra språk utöver modersmålet. Det första språket är ett gemensamt A1-språk, det följande ett A2-språk (frivillig, lång lärokurs) eller B1-språk.

Mål för undervisningen i B1-lärokursen i finska i årskurs 3-6

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet		
M1 hjälpa eleven att forma sin uppfattning om det inbördes sambandet mellan alla språk hen studerar	I1	K1, K2, K4
M2 hjälpa eleven att se historiska och kulturella beröringspunkter mellan Finland och Sverige och att bekanta sig med finskans och svenskans ställning som nationalspråk	I1	K2
Färdigheter för språkstudier		
M3 ge eleven möjligheter att också med hjälp av digitala verktyg träna sina kommunikativa färdigheter i en tillåtande studieatmosfär, att ta ansvar för sina studier och att utvärdera sina kunskaper	I2	K1, K3, K5,
M4 uppmuntra eleven att se kunskaper i finska som en viktig del av livslångt lärande och utökade språkresurser och uppmuntra hen att söka och utnyttja finska lärmiljöer också utanför skolan	I2	K3, K5
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera		
M5 handleda eleven att mångsidigt träna huvudsakligen muntlig kommunikation	I3	K4
M6 uppmuntra eleven att använda olika, också non-verbala tillvägagångssätt för att nå fram med sitt budskap och att vid behov i en muntlig kommunikationssituation be om upprepning eller långsammare tempo	I3	K4
M7 handleda eleven att öva sig i olika artighetsfraser	I3	K4
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter		
M8 uppmuntra eleven att med hjälp av kontexten få insikt i innehållet i tal eller text som är förutsägbara och för åldersgruppen vanliga eller lämpliga	I3	K4
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter		
M9 ge eleven många möjligheter att öva sig i att tala och skriva i mycket enkla och för åldern relevanta situationer	I3	K4

Centralt innehåll som anknyter till målen för B1-lärokursen i finska i årskurs 3–6

I1 Kulturell mångfald och språkmedvetenhet: Att analysera och jämföra de viktigaste likheterna och skillnaderna mellan finska och andra språk som är bekanta från tidigare. Att t.ex. med hjälp av digitala verktyg bekanta sig med Finlands och Sveriges gemensamma historia ur språklig synvinkel och med några av finskans släktspråk.

I2 Färdigheter för språkstudier: Att ställa upp mål och planera arbetet gemensamt. Att ta reda på var kunskaper i finska behövs och används. Att lära sig iaktta hur finskan syns i olika vardagliga sammanhang.

I3 Växande språkkunskap: förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter, förmåga att producera texter: Att lära sig ordförråd och strukturer i samband med olika typer av teman som bl.a. jag själv, min familj, mina vänner, skolan, fritidsintressen och fritidssysslor. Att tillsammans med eleverna välja för dem intressanta temaområden för språkanvändningen. Att lära sig de viktigaste finska fonetiska tecknen som avviker från svenskan eller något annat modersmål och kunna uttala dem naturligt. Att träna olika kommunikationssituationer.

Mål för lärmiljöer och arbetsätt i B1-lärokursen i finska i årskurs 3–6

Målet är att språkbruket ska vara så korrekt, naturligt och så relevant för eleverna som möjligt. Arbetet ska även ske genom pararbete, smågruppsarbete och lärande tillsammans i olika typer av lärmiljöer. För att uppnå målen för flerspråkighet och språkpedagogik behövs samarbete mellan lärarna. Eleverna ska med hjälp av lek, sång, spel och drama få möjlighet att testa sina växande språkkunskaper och även bearbeta attityder. Olika lärmiljöer, medier och digitala verktyg ska mångsidigt användas i undervisningen. Eleverna ska uppmuntras att vara aktiva och ta självständigt ansvar för sitt lärande med hjälp av den Europeiska språkportfolion eller motsvarande verktyg. Med hjälp av olika nätverk får eleverna också bekanta sig med flerspråkigheten och den kulturella mångfalden i närmiljön eller samhället. Målspråket finska används alltid när det är möjligt.

Handledning, differentiering och stöd i B1-lärokursen i finska i årskurs 3–6

Eleverna ska i språkundervisningen uppmuntras att modigt använda sina språkkunskaper. Gott om kommunikativa övningar stödjer utvecklingen av elevens språkkunskaper. Eleverna ska också uppmuntras att studera andra språk som skolan erbjuder. Elever som har inlärningssvårigheter i språk ska ges stöd. Undervisningen ska planeras så att den erbjuder tillräckliga utmaningar även för elever som avancerar snabbare eller kan språket från tidigare.

Bedömning av elevernas lärande i B1-lärokursen i finska i årskurs 3–6

Bedömningen ska sporra och ge eleverna möjlighet att bli medvetna om sina kunskaper, att utveckla dem och att uttrycka sig på för dem naturliga sätt. Mångsidig bedömning ger också elever som har inlärningssvårigheter i språk, eller annars har ett annorlunda språkligt utgångsläge, möjligheter att visa sina kunskaper. Den Europeiska språkportfolion eller andra liknande utvärderingsverktyg kan användas vid bedömningen.

Läraren ska ge en verbal bedömning eller ett siffervitsord i finska genom att bedöma elevernas kunskaper i relation till målen i den lokala läroplanen. För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i B1-lärokursen i finska. För att studierna ska framskrida är det viktigt att bedömningen sker på många olika sätt och att den beaktar alla mål. Bedömningen ska rikta sig till samtliga innehåll. Bedömningen av delområdena ska grunda sig på den Europeiska referensramen och den finländska referensram som utarbetats utgående från den.

Bedömningskriterier för goda kunskaper (verbal bedömning) eller vitsordet 8 (sifferbedömning) i slutet av årskurs 6 i B1-lärokursen i finska

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsordet åtta
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet			
M1 hjälpa eleven att forma sin uppfattning om det inbördes sambandet mellan alla språk hen studerar	11	Förmåga att uppfatta inbördes samband mellan olika språk	Eleven har en uppfattning om finskans släktspråk och kan nämna något av dessa samt ge exempel på finska lånord.
M2 hjälpa eleven att se historiska och kulturella beröringspunkter mellan Finland och Sverige och att bekanta sig med finskans och svenskans ställning som nationalspråk	11	Kännedom om finskans ställning och betydelse i Finland	Eleven kan nämna några orsaker till varför det talas finska och svenska i Finland.
Färdigheter för språkstudier			
M3 ge eleven möjligheter att också med hjälp av digitala verktyg träna sina kommunikativa färdigheter i en tillåtande studieatmosfär, att ta ansvar för sina studier och att utvärdera sina kunskaper	12	Förmåga att agera i undervisningssituationen	Eleven tränar sina kunskaper i finska tillsammans med gruppen också med hjälp av digitala verktyg, tar ansvar för sina hemuppgifter och deltar på ett tillmötesgående sätt i arbetet i gruppen. Eleven kan utvärdera sina kunskaper i finska relativt realistiskt.
M4 uppmuntra eleven att se kunskaper i finska som en viktig del av livslångt lärande och utökade språkresurser och uppmuntra hen att söka och utnyttja finska lärmiljöer också utanför skolan	12	Förmåga att fastställa i vilka sammanhang finska används i det egna livet	Eleven kan nämna några sammanhang där finska används.
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera			
M5 handleda eleven att mångsidigt träna huvudsakligen muntlig kommunikation	13	Förmåga att kommunicera i olika situationer	Eleven klarar sporadiskt av ofta återkommande rutinmässiga kommunikationssituationer men tar för det mesta ännu stöd av sin samtalspartner.
M6 uppmuntra eleven att använda olika, också non-verbala tillvägagångssätt för att nå fram med sitt budskap och att vid behov i en muntlig kommunikationssituation be om upprepning eller långsammare tempo	13	Förmåga att använda kommunikationsstrategier	Eleven använder sig av det mest centrala ord- och uttrycksförrådet i sin kommunikation. Behöver mycket hjälpmedel. Kan be samtalspartnern att upprepa eller tala långsammare.
M7 handleda eleven att öva sig i olika artighetsfraser	13	Kulturellt lämpligt språkbruk	Eleven kan använda några av de vanligaste artighetsfraserna på språket i rutinmässiga sociala sammanhang.
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter			
M8 uppmuntra eleven att med hjälp av kontexten få insikt i innehållet i tal eller text som är förutsägbara och för åldersgruppen vanliga eller lämpliga	13	Förmåga att tolka texter	Eleven förstår skriven text bestående av några ord och långsamt tal som innehåller inövade, bekanta ord och uttryck. Kan urskilja enskilda fakta i en text.
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter			
M9 ge eleven många möjligheter att öva sig i att tala och skriva i mycket enkla och för åldern relevanta situationer	13	Förmåga att producera texter	Eleven kan uttrycka sig mycket kortfattat i tal med hjälp av inövade ord och inlärd standarduttryck. Uttalar några inövade uttryck begripligt. Kan skriva några enskilda ord och uttryck.

Ruotsin kieli, äidinkielenomainen ruotsi -oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Vuosiluokilla 3-6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Äidinkielenomaisessa ruotsin kielen opetuksessa kaksikieliset oppilaat saavat mahdollisuuden pohtia ja syventää ruotsin kielen taitoaan ja ruotsinkielisen kulttuurin erityispiirteiden tuntemustaan.

Äidinkielenomaisen ruotsin kielen opetus toteutetaan A1- tai A2- kielen opetuksena ja samoin vähimmäistuntimäärin kuin A1- ja A2- kieli. A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Äidinkielenomainen ruotsi -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta, auttaa oppilasta löytämään omaa oppimistaan tukevaa ruotsinkielistä materiaalia sekä ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota ruotsinkielisen kulttuurin erityispiirteisiin	S1	L2
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa, suomen ja ruotsin asemaa kansalliskielinä ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia	S1	L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä herättää oppilaan uteliaisuus omaa kaksi- tai monikielisyystään ja kaksikulttuurisuuttaan kohtaan	S1	L1, L4
Kielenopiskelutaidot		
T4 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	L1, L7
T5 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan monipuolisesti ja aktiivisesti esimerkiksi etsimällä itseään kiinnostavaa ruotsinkielistä aineistoa	S2	L6
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaan ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä	S3	L2, L4
T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	S3	L2, L4
T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää	S3	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 ohjata oppilasta tuottamaan jokapäiväiseen elämään liittyviä tekstejä ja opettelemaan myös tulkittavien tekstien käyttämistä tuottamiseen, jakamiseen ja julkaisemiseen, perustason ja hiukan vaativampienkin rakenteiden hallintaan	S3	L4

Äidinkielenomainen ruotsi -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin varianttien eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Pohditaan omaa kaksikielistä

kulttuuri-identiteettiä. Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kiinnitetään huomiota siihen, mikä on yhteistä kaikille kielille ja miten voi käyttää ja kehittää omaa kielitaitoaan. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot: Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään (esim. tiedotusvälineet, netti) hyödyntämään sitä ja kehittämään omaa ruotsin taitoaan sen avulla. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisussa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelystä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on kiinnostus ja ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien yhteydessä. Sisältöjen valinnassa edistetään oppilaiden kielitaidon kehittymistä ottaen huomioon oppilaiden kaksikielinen ja kaksikulttuurinen tausta. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, ja niin edelleen.

Äidinkielenomainen ruotsi -oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat saavat tilaisuuksia tutustua pohjoismaisiin verkostoihin. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkielenomainen ruotsi -oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan monipuolisesti ja rohkeasti, laajentamaan sanavarastoaan, omaksuma uusia käsitteitä, pukemaan ajatuksiaan sanoiksi ja kehittämään vuorovaikutustaitojaan. Oppilaita kannustetaan lukemaan kirjallisuutta ja muita omalle kielitaidon tasolle sopivia tekstejä, heitä ohjataan soveltamaan luetunymmärtämisstrategioita, käyttämään sopivia opiskelustrategioita ja tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös nopeammin edistyville.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkielenomainen ruotsi -oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja tai osoittaa informaalin oppimisen kautta hankittua osaamista. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Ruotsin kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ruotsin kielen valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin ja se kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa otetaan huomioon, että viitekehys on tarkoitettu vieraiden kielen osaamisen arviointiin ja että äidinkielenomaista oppimäärää opiskelevien oppilaiden ruotsin kielen suullinen taito on varsinkin hyvä jo koulun alkaessa, kun taas oppilaiden taidot muilla kielitaidon osa-alueilla voivat vaihdella paljonkin.

Äidinkielenomainen ruotsi -oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta, auttaa oppilasta löytämään omaa oppimistaan tukevaa ruotsinkielistä materiaalia sekä ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota ruotsinkielisen kulttuurin erityispiirteisiin.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla Suomen ja Pohjoismaiden kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja ruotsinkielisen kulttuurin erityispiirteitä. Oppilas osaa kertoa, mistä löytyy häntä kiinnostavaa ruotsinkielistä aineistoa.
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa, suomen ja ruotsin asemaa kansalliskielinä ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia	S1		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä herättää oppilaan uteliaisuus omaa kaksi- tai monikielisyttään ja kaksikulttuurisuuttaan kohtaan.	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja ruotsin kielen ja äidinkielenä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
Kielenopiskelutaidot			
T4 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja suhtautuu myönteisesti ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.
T5 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan monipuolisesti ja aktiivisesti esimerkiksi etsimällä itseään kiinnostavaa ruotsinkielistä aineistoa	S2	Omien kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja hyvien opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä, huolehtii kotitehtävistään, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan sekä löytää omaa oppimistaan edistävää ruotsinkielistä aineistoa.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutus-tilanteissa			Taitotaso B1.1
			T6 – T8
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaan ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä tilanteissa.
T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.
T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohtelaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.
Karttuva kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso B1.1
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Oppilas ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatuksat, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.
Karttuva kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso A 2.2
T10 ohjata oppilasta tuottamaan jokapäiväiseen elämään liittyviä tekstejä ja opettelemaan myös tulkittavien tekstien käyttämistä tuottamiseen, jakamiseen ja julkaisemiseen, perustason ja hiukan vaativampienkin rakenteiden hallintaan	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti ikäkaudelleen tyypillisiä ja jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin.

Suomen kieli, äidinkielenomainen suomi, A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6 (Finska som andra inhemska språk, modersmålsinriktad A-lärokurs i årkurs 3-6)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

I årskurs 3–6 ska alla elever få undervisning i minst två andra språk utöver modersmålet. Det första språket är ett gemensamt A1-språk, det följande ett A2-språk (frivillig, lång lärokurs) eller B1-språk.

I den modersmålsinriktade lärokursen i finska ges de tvåspråkiga eleverna möjlighet att reflektera över och fördjupa sig i finska språket och den finska kulturens särdrag. Den modersmålsinriktade lärokursen är ämnad för elever som lever i en tvåspråkig hemmiljö och som i tidig ålder kommit i kontakt med den finska kulturen.

Den modersmålsinriktade lärokursen undervisas som A1-språk eller som A2-språk. Undervisningen i A1- och A2-lärokursen i modersmålsinriktad finska har samma mål. Årsveckotimmarna i A2-språket fördelas på de olika årskurserna utan etappmål mellan årskurs 6 och årskurs 7.

Målen för undervisningen i A-lärokursen i modersmålsinriktad finska i årskurs 3–6

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet		
M1 uppmuntra eleven att lägga märke till och intressera sig för mångfalden och utbudet av finskspråkigt material som stödjer det egna lärandet och att hjälpa eleven att bli förtrogen med karaktäristiska drag i den finskspråkiga kulturen	I1	K2
M2 motivera eleven att värdesätta sin egen och andras språkliga och kulturella bakgrund, svenskans och finskans ställning som nationalspråk samt att bemöta människor fördomsfritt	I1	K2
M3 vägleda eleven att lägga märke till likheter och olikheter i språk och väcka hens nyfikenhet för sin två/flerspråkighet och sin dubbla kulturbakgrund	I1	K1, K4
Färdigheter för språkstudier		
M4 tillsammans gå igenom målen för undervisningen och skapa en tillåtande studieatmosfär, som stöder och uppmuntrar eleverna att lära sig och lära av varandra	I2	K1, K7
M5 handleda eleven att också med hjälp av digitala verktyg ta ansvar för sina språkstudier och mångsidigt och aktivt använda sina kunskaper i både finska och svenska t.ex. genom att söka information på båda språken	I2	K6
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera		
M6 uppmuntra eleven att diskutera och debattera ämnen som lämpligen angår och intresserar hans åldersgrupp i relation till livserfarenheten	I3	K2, K4
M7 uppmuntra eleven att visa initiativförmåga i kommunikationssituationer och att utveckla språkliga kompensationsstrategier, t.ex. i samband med nya ord och begrepp	I3	K2, K4
M8 hjälpa eleven att känna igen kulturella drag i interaktionen på målspråket finska och på svenska och att stödja hans växande förmåga i interkulturell kommunikation	I3	K2
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter		
M9 erbjuda eleven möjlighet att med hjälp av olika källor lyssna på, läsa och med hjälp av läs- och lärstrategier tolka för hen betydelsefulla lättbegripliga texter på standardspråk	I3	K4
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter		
M10 handleda eleven att producera texter som hänför sig till hans vardag och att med hjälp av strukturer på en grundläggande och något mer krävande språkfärdighetsnivå öva sig att producera, dela och publicera redan tolkade texter	I3	K4

Centralt innehåll som anknyter till målen för A-läro kursen i modersmålsinriktad finska i årskurs 3-6

I1 Kulturell mångfald och språkmedvetenhet: Att bekanta sig med olika varianter av talad och skriven finska i klassen, skolan eller omgivningen och att jämföra finska och svenska texter. Att fundera över sin egen tvåspråkiga kulturidentitet. Att inhämta kunskap och diskutera om Finlands nationalspråk och minoritetsspråk och deras betydelse för individen och samhället. Att fästa uppmärksamhet vid vad som är gemensamt för alla språk inklusive finska och svenska och hur man kan utnyttja och utveckla den språkkunskap man har. Att träna artigt språkbruk i olika kommunikationssituationer.

I2 Färdigheter för språkstudier: Att tillsammans lära sig planera arbetet, att ge och ta emot respons och att ta ansvar. Att uppmuntra eleverna att lägga märke till och utnyttja det finska språket i omgivningen (t.ex. via medier, nätet) för att utveckla sina kunskaper i finska. Att utveckla effektiva lärstrategier i språk, t.ex. att aktivt ta i bruk nya ord eller strukturer i sitt eget sätt att uttrycka sig, öva sig att använda olika minnesstrategier och härleda nya ords betydelse på basen av kontexten. Att vänja sig vid att utvärdera sina språkkunskaper, t.ex. med hjälp av den Europeiska språkportfolien.

I3 Växande språkkunskap: förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter, förmåga att producera texter: Att lära sig att lyssna, tala, läsa och skriva på finska och att behandla olika teman som bl.a. jag själv, min familj, mina vänner, skolan, fritidsintressen och fritidssysslor och om livet i finskspråkiga miljöer. Teman ska också väljas tillsammans. Innehållet ska väljas utifrån intresse och aktualitet och perspektivet jag, vi och vårt samhälle. Att använda språket för olika syften. Att lära sig ordförråd och strukturer i samband med olika typer av texter och att genom text- och ämnesval främja elevernas språkliga utveckling med beaktande av elevernas tvåspråkiga bakgrund och dubbla kulturarv. Att lära sig hitta finskspråkigt material i omgivningen, på nätet, i bibliotek osv. Att ge eleverna möjlighet att träna mera krävande språksituationer.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i A-läro kursen i modersmålsinriktad finska i årskurs 3-6

Målet är att språkbruket ska vara så korrekt, naturligt och så relevant för eleverna som möjligt. Arbetet ska även ske genom pararbete, smågruppsarbete och lärande tillsammans i olika typer av lärmiljöer. För att uppnå målen för flerspråkighet och språkpedagogik behövs samarbete mellan lärarna. Eleverna ska med hjälp av lek, sång, spel och drama få möjlighet att testa sina växande språkkunskaper och även bearbeta sina attityder. Olika lärmiljöer, medier och digitala verktyg ska mångsidigt användas i undervisningen. Eleverna ska uppmuntras att vara aktiva och ta självständigt ansvar för sitt lärande med hjälp av den Europeiska språkportfolien eller motsvarande verktyg. Med hjälp av olika nätverk får eleverna också bekanta sig med flerspråkigheten och den kulturella mångfalden i närmiljön eller samhället. Målspråket finska används alltid när det är möjligt.

Handledning, differentiering och stöd i A-läro kursen i modersmålsinriktad finska i årskurs 3-6

Eleverna ska uppmuntras att mångsidigt använda sina språkkunskaper, utvidga sitt ordförråd, tillägna sig begrepp, klä sina tankar i ord och utveckla sina kommunikativa färdigheter. Eleverna ska uppmuntras att läsa litteratur och andra texter i enlighet med sin färdighetsnivå och handledas att tillämpa läsförståelsestrategier, utveckla lämpliga studiestrategier och identifiera sina styrkor. Kommunikativa övningar stödjer utvecklingen av elevens språkkunskaper. Elever som har inlärningssvårigheter i språk ska ges stöd. Undervisningen planeras så att den erbjuder tillräckliga utmaningar även för elever som avancerar snabbt.

Bedömning av elevernas lärande i A-läro kursen i modersmålsinriktad finska i årskurs 3-6

Bedömningen ska sporra och ge eleverna möjlighet att bli medvetna om sina kunskaper, att utveckla dem och att uttrycka sig på för dem naturliga sätt. Mångsidig bedömning ger också elever som har inlärningssvårigheter i språk, eller annars har ett annorlunda språkligt utgångsläge, möjligheter att visa sina kunskaper. Den Europeiska språkportfolien eller andra liknande utvärderingsverktyg kan användas vid bedömningen.

Läraren ska ge en verbal bedömning eller ett siffervitsord i finska genom att bedöma elevernas kunskaper i relation till målen i den lokala läroplanen. För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i A-läro kursen i modersmålsinriktad finska. För att studier ska framskrida är det viktigt att bedömningen sker på många olika sätt och att den beaktar alla mål. Bedömningen ska rikta sig till samtliga innehåll. Bedömningen av delområdena ska grunda sig på den Europeiska referensramen och den finländska referensram som utarbetats utgående från den. Man bör i bedömningen speciellt ta hänsyn till att referensramen är anpassad för språkundervisningen i främmande språk och att elever som undervisas enligt den modersmålsinriktade läro kursen har relativt goda muntliga kunskaper i finska redan vid skolstarten, medan elevens kunskaper i de övriga delområdena kan variera stort.

Bedömningskriterier för goda kunskaper (verbal bedömning) eller vitsordet 8 (sifferbedömning) i slutet av årskurs 6 i A-läro kursen i modersmålsinriktad finska

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsordet åtta
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet			
M1 uppmuntra eleven att lägga märke till och intressera sig för mångfalden och utbudet av finskspråkigt material som stödjer det egna lärandet och att hjälpa eleven att bli förtrogen med karaktäristiska drag i den finskspråkiga kulturen	I1	Förmåga att gestalta den språkliga miljön	Eleven kan beskriva karaktäristiska drag inom den finskspråkiga kulturen och berätta var hen kan finna för hen intressant finskspråkigt material.
M2 att motivera eleven att värdesätta sin egen och andras språkliga och kulturella bakgrund, svenskans och finskans ställning som nationalspråk samt att bemöta människor fördomsfritt	I1		Används inte som bedömningsgrund. Eleven handleds att som en del av självbedömningen reflektera över sina egna erfarenheter.
M3 vägleda eleven att lägga märke till likheter och olikheter i språk och väcka hens nyfikenhet för sin två/flerspråkighet och sin dubbla kulturbakgrund	I1	Språklig medvetenhet	Eleven uppfattar likheter och olikheter i t.ex. strukturer, ordförråd och betydelse mellan finskan och modersmålet eller andra språk hen kan.
Färdigheter för språkstudier			
M4 tillsammans gå igenom målen för undervisningen och skapa en tillåtande studieatmosfär som stöder och uppmuntrar eleverna att lära sig och lära av varandra	I2	Kännedom om målen för undervisningen och om hur man arbetar som grupp	Eleven kan beskriva målen för undervisningen och deltar i gemensamma arbetsuppgifter.
M5 handleda eleven att också med hjälp av digitala verktyg ta ansvar för sina språkstudier och mångsidigt och aktivt använda sina kunskaper i både finska och svenska t.ex. genom att söka information på båda språken	I2	Förmåga att ställa upp mål för sina språkstudier och att hitta väl fungerande studiemetoder	Eleven ställer upp mål för sina språkstudier, övar sig i olika sätt att lära sig språk också med hjälp av digitala verktyg, utvecklar och utvärderar sina kunskaper och finner finskspråkigt material som stödjer det egna lärandet.
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera			
M6 uppmuntra eleven att diskutera och debattera ämnen som lämpligen angår och intresserar hans åldersgrupp i relation till livserfarenheten	I3	Förmåga att kommunicera i olika situationer	Eleven kan relativt obehindrat kommunicera, delta i diskussioner och uttrycka sina åsikter i vardagliga kommunikationssituationer.
M7 uppmuntra eleven att visa initiativförmåga i kommunikationssituationer och att utveckla språkliga kompensationsstrategier, t.ex. i samband med nya ord och begrepp	I3	Förmåga att använda kommunikationsstrategier	Eleven kan i någon mån ta initiativ i olika skeden av en kommunikationssituation och försäkra sig om att samtalspartnern har förstått budskapet. Kan omskriva eller byta ut obekanta ord eller omformulera sitt budskap. Kan diskutera betydelsen av obekanta uttryck.
M8 hjälpa eleven att känna igen kulturella drag i interaktionen på målspråket finska och på svenska och att stödja hens växande förmåga i interkulturell kommunikation	I3	Kulturellt lämpligt språkbruk	Eleven visar att hen behärskar de viktigaste artighetskutymerna. Eleven kan i sin kommunikation ta hänsyn till några viktiga kulturellt betingade aspekter.
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter			
M9 erbjuda eleven möjlighet att med hjälp av olika källor lyssna på, läsa och med hjälp av läs- och lärstrategier tolka för hen betydelsefulla lättbegripliga texter på standardspråk	I3	Förmåga att tolka texter	Eleven förstår det väsentliga och vissa detaljer i tydligt och relativt långsamt allmänspråkligt tal eller i lättfattlig skriven text. Förstår tal eller skriven text som bygger på gemensam erfarenhet eller allmän kunskap. Urskiljer även oförberedd det centrala innehållet, nyckelord och viktiga detaljer.
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter			
M10 handleda eleven att producera texter som hänför sig till hens vardag och att med hjälp av strukturer på en grundläggande och något mer krävande språkfärdighetsnivå öva sig att producera, dela och publicera redan tolkade texter	I3	Förmåga att producera texter	Eleven kan redogöra för det väsentliga och även för vissa detaljer angående vardagliga ämnen, verkliga eller fiktiva, som intresserar hen. Använder sig av ett ganska omfattande ordförråd och olika strukturer samt en del allmänna fraser och idiom. Kan tillämpa flera grundläggande uttalsregler också i andra än inövade uttryck.

14.4.3 Vieraat kieliet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

KIELIKASVATUS

Kielikasvatusta koskevat tavoitteet sekä toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet on määritelty toisen kotimaisen kielen opetusta koskevassa osuudessa.

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikkisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaisia herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisesti ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieras kieli englanti, A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilaille on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englannin A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä	S1	L2
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia	S1	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä	S1	L1, L2
T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa	S1	L2, L3
Kielenopiskelutaidot		
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	L1, L3
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieltä sopivat hänelle parhaiten	S2	L1, L4, L5, L6
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkokista huolimatta	S3	L2, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja	S3	L4
T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita	S3	L2, L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monitasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	L3, L4, L5, L7

Englannin A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

S2 Kielenopiskelutaidot: Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisussa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättämistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämämpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepinoa, puherymiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muuta nopeammin edistyville tai englannin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Englannin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää englannin A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Englannin A-oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalien viestinnän kielenä.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia	S1		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilasta kielellisen päättelykyvyn kehittymistä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielen tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa	S1	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.
Kielenopiskelutaidot			
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavot oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			Taitotaso A2.1
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin eikielisiin ilmaisiin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
T9 tukea oppilasta viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso A2.1
T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisien puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatuksen tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso A2.1
T11 tarjota oppilaille mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta laajenevasta aihepiiristä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3-6:

- Englannin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3
- Englannin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4
- Englannin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5
- Englannin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

A-englannin tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

A-englannin tavoitteet vuosiluokalla 3

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

T1 Ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalien viestinnän kielenä.
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 Motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia.
L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Kielenopiskelutaidot

T5 Tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

A-englannin sisällöt vuosiluokalla 3

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuristausta. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

- kartoitetaan oppilaiden kokemuksia eri kielistä ja maista ja opetellaan erottamaan englannin kieli muista kielistä
- puhutaan englannista maailmankielenä ja tarkastellaan englannin kielen esiintymistä omassa lähiympäristössä
- tarkastellaan kulttuurien monimuotoisuutta ja opetellaan arvostamaan eri kulttuureista tulevia ihmisiä ja tapoja
- painotetaan suullista viestintää kuuntelun, toiston ja runsaan suullisen harjoittelun avulla, kielitaitoa kartutetaan parikeskusteluiden, leikkien, laulujen, pelien ja lorujen avulla, tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään mahdollisuuksien mukaan (esim. sanasto- ja rakennepelit)
- opetellaan tunnistamaan englannin perusäänteitä ja opetellaan niiden tuottamista

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omassa ilmaisussa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättämistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

- rohkaistaan oppilasta kielenkäyttöön vähäiselläkin kielitaidolla heti alusta alkaen ja pyritään luomaan opiskelulle positiivinen ympäristö
- tutustutetaan oppilas erilaisiin kielenopiskelutaitoihin ikätaso huomioon ottaen
- kannustetaan oppilasta kehittämään omia oppimisstrategioitaan ja löytämään itselleen sopivat tavat työskennellä

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänympäristö, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalissa viestintäyhteisössä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisten tarkekirjoituksen merkkejä.

- opetellaan kaikkia neljää kielen osa-aluetta: kuunteleminen, puhuminen, lukeminen ja kirjoittaminen, pääpaino kuitenkin suullisessa viestinnässä
- harjoitellaan ääntämistä, sana- ja lausepainoa, puherytmiä, intonaatiota ja foneettisia merkkejä
- opetellaan toimimaan yhteistyössä runsaiden pari- ja suullisten harjoitusten avulla
- aihealueina vuosiluokittain laajentaa ja syventää: minä itse, perhe, ystäväni, harrastukset, vapaa-aika, koti, koulu, työ, lähiympäristö, englanninkielinen ympäristö
- rakenteisiin tutustuminen sekä niiden harjoittelu ja oppiminen vuorovaikutustilanteiden kautta

Rakenteina 6. luokan loppuun mennessä:

- substantiivien artikkelit, säännöllinen ja epäsäännöllinen monikko, genetiivi (s- ja of-genetiivit)
- persoonapronominit (perus-, omistus- ja objektimuodot), muita pronomineja (esim. indefiniitti- ja demonstratiivipronominit)
- lukusanat ja ajanilmaisut: perusluvut ja järjestysluvut, kello, päivät, kuukaudet, vuosiluvut jne.
- prepositiot
- adjektiivit ja niiden vertailu: lyhyet ja pitkät adjektiivit
- verbit: preesens (yleis- ja kestopreesens, be, have), imperfekti, futuuri (päälause, will, shall ja won't) ja perfekti tutustuen, apuverbit can, could, would like to -rakenne, let's -rakenne

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisuuteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englannin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Englannin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määriteltessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää englannin A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opintoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

A-englannin arviointi vuosiluokalla 3

0 kommenttia

A-englannin tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4**A-englannin tavoitteet vuosiluokalla 4****Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**

T2 Motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kiellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen , vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa

L2 Kulttuurinen osaaminen , vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Kielenopiskelutaidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

A-englannin sisällöt vuosiluokalla 4**S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

- painotetaan suullista kielitaitoa ja vuorovaikutusta
- laajennetaan oppilaiden tietoutta englannin kielen asemasta maailmankielenä
- puhutaan kulttuurien monimuotoisuudesta ja korostetaan suvaitsevaisuutta
- tarkastellaan englannin ja oman äidinkielen välisiä rakenteellisia ja sanastollisia eroavaisuuksia
- jatketaan englannin perusäänteiden harjoittelua ja opetellaan niiden tunnistamista ja tuottamista

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omassa ilmaisussa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

- käytetään kieltä rohkeasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja pyritään ylläpitämään positiivista ilmapiiriä
- harjoitellaan eri kielenopiskelutaitoja ja muistiinpainamiskeinoja entistä monipuolisemmin
- kannustetaan yhteistyöhön ja tiedon jakamiseen
- kannustetaan oppilasta ottamaan yhä enemmän vastuuta omasta oppimisestaan (kirjoista huolehtiminen, läksyjen merkkäminen ja tekeminen) ja löytämään itselleen parhaimmat keinot oppia kieltä

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohdانا on oppilaiden jokapäiväinen elämämpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

- opetellaan monipuolisesti kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia
- jatketaan ääntämisen harjoittelua ja kerrataan foneettisia merkkejä
- kerrataan ja laajennetaan aikaisemmin opittua
- tuotetaan pienimuotoisia tekstejä
- pyritään löytämään oppilaiden kiinnostuksen kohteita aiheiden valinnassa ja keskitytään oppilaiden arkipäivään liittyviin asioihin
- aihealueina vuosiluokittain laajentaen ja syventäen: minä itse, perhe, ystävät, harrastukset, vapaa-aika, koti, koulu, työ, lähiympäristö, englanninkielinen ympäristö
- rakenteisiin tutustuminen sekä niiden harjoittelu ja oppiminen vuorovaikutustilanteiden kautta

Rakenteina 6. luokan loppuun mennessä:

- substantiivien artikkelit, säännöllinen ja epäsäännöllinen monikko, genetiivi (s- ja of-genetiivit)
- persoonapronominit (perus-, omistus- ja objektimuodot), muita pronomineja (esim. indefiniitti- ja demonstratiivipronominit)
- lukusanat ja ajanilmaisut: perusluvut ja järjestysluvut, kello, päivät, kuukaudet, vuosiluvut jne.
- prepositiot
- adjektiivit ja niiden vertailu: lyhyet ja pitkät adjektiivit
- verbit: preesens (yleis- ja kestopreesens, be, have), imperfekti, futuuri (päälause, will, shall ja won't) ja perfekti tutustuen, apuverbit can, could, would like to - rakenne, let's -rakenne

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englannin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Englannin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määriteltessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää englannin A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

A-englannin arviointi vuosiluokalla 4

0 kommenttia

A-englannin tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5**A-englannin tavoitteet vuosiluokalla 5****Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Kielenopiskelutaidot

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen
 L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
 L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja

L4 Monilukutaito

T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 monilukutaito

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaatavuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita

L4 Monilukutaito

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

T11 tarjota oppilalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

A-englannin sisällöt vuosiluokalla 5

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuristaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

- laajennetaan oppilaiden tietämystä kielten ja kulttuurien moninaisuudesta korostaen suvaitsevaisuutta ja tasa-arvoa
- opetellaan kielen käyttöä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- kiinnitetään huomiota kielten välisiin eroihin ja ohjataan oppilasta havainnoimaan esimerkiksi sanastollisia ja rakenteellisia eroja oman äidinkielen ja englannin välillä
- harjoitellaan edelleen englannin perussäänteitä ja niiden tunnistamista ja tuottamista

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omilla ilmaisuihin, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

- vastuu omasta opiskelusta siirtyy yhä enemmän oppilalle, oppilas ymmärtää oman toimintansa merkityksen kielen oppimisessa
- harjoitellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta
- jatketaan eri kielenopiskelutaitojen ja muistiinpainamiskeinojen harjoittelua ja pyritään löytämään itselle sopivia tapoja oppia kieltä
- kannustetaan oppilasta käyttämään englantia rohkeasti

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalissa kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

- harjoitellaan kieltä monipuolisesti (kuunteleminen, puhuminen, lukeminen, kirjoittaminen)
- syvennetään englannin kielen ääntämisen harjoittelua äänne-, sana- ja lausetasolla
- pari- ja ryhmätyöskentelyä yksilötyöskentelyn lisänä
- hyödynnetään monipuolisesti ikäryhmälle sopivaa englanninkielistä materiaalia käyttäen apuna tieto- ja viestintäteknologiaa
- tuotetaan omia tekstejä
- aihealueina vuosiluokittain laajentaen ja syventäen: minä itse, perhe, ystävät, harrastukset, vapaa-aika, koti, koulu, työ, lähiympäristö, englanninkielinen ympäristö
- rakenteisiin tutustuminen sekä niiden harjoittelu ja oppiminen vuorovaikutustilanteiden kautta

Rakenteina 6. luokan loppuun mennessä:

- substantiivien artikkelit, säännöllinen ja epäsäännöllinen monikko, genetiivi (s- ja of-genetiivit)
- persoonapronominit (perus-, omistus- ja objektimuodot), muita pronomineja (esim. indefiniitti- ja demonstratiivipronominit)
- lukusanat ja ajanilmaisut: perusluvut ja järjestysluvut, kello, päivät, kuukaudet, vuosiluvut jne.
- prepositiot
- adjektiivit ja niiden vertailu: lyhyet ja pitkät adjektiivit
- verbit: presens (yleis- ja kestopresens, be, have), imperfekti, futuuri (päälause, will, shall ja won't) ja perfekti tutustuen, apuverbit can, could, would like to - rakenne, let's -rakenne

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englannin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Englannin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää englannin A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaisen viitekehikseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

A-englannin tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6**A-englannin tavoitteet vuosiluokalla 6****Kielenopiskelutaidot**

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita

- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaatavuudeltaan monitasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita

- L4 Monilukutaito

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

T11 tarjota oppilaille mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito
 L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen
 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

A-englannin sisällöt vuosiluokalla 6

Englannin A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuristausta. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

- jatketaan tutustumista kielten ja kulttuurien moninaisuuteen korostaen suvaitsevaisuutta ja tasa-arvoa
- ohjataan oppilaita kiinnittämään huomiota oman äidinkielen ja englannin kielen yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin, mutta myös eri puolilla maailmaa puhutun englannin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin (esimerkiksi amerikanenglanti ja brittienglanti)
- kiinnitetään huomiota englannin kielen levinneisyyteen ja sen merkitykseen maailmankielenä
- puhutaan kielitaidon tärkeydestä ja kannustetaan jatkuvasti käyttämään kieltä myös koulun ulkopuolella

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omilla ilmaisuihin, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättämistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen

- oppilaan rooli tunnilla on yhä aktiivisempi, oppilas ottaa jatkuvasti enemmän vastuuta omasta opiskelustaan
- harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista
- opetellaan käyttämään yhä enemmän hyväksi asiayhteyttä ja päättelykykyä viestin ymmärtämisessä
- jatketaan sopivien yksilöllisten kieltenopiskelutapojen etsimistä ja pyritään löytämään jokaiselle parhaat tavot oppia
- kannustetaan oppilasta käyttämään englantia rohkeasti niin tunneilla kuin tuntien ulkopuolellakin

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpääpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

- jatketaan kielen monipuolista harjoittelua kaikki kielen eri osa-alueet tasapuolisesti huomioon ottaen
- pyritään käyttämään ajankohtaisia materiaaleja ja huomioidaan oppilaiden kiinnostuksen kohteita aiheiden valinnassa
- syvennetään englannin kielen ääntämisen harjoittelua äänne-, sana- ja lausetasolla
- harjoitellaan tiedonhakuja eri aiheista englanniksi käyttäen hyväksi tieto- ja viestintäteknologiaa
- harjoitellaan yhä laajempien omien tekstien tuottamista
- pyritään tarjoamaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita
- aihealueina vuosiluokittain laajentaen ja syventäen: minä itse, perhe, ystävät, harrastukset, vapaa-aika, koti, koulu, työ, lähiympäristö, englanninkielinen ympäristö
- rakenteisiin tutustuminen sekä niiden harjoittelu ja oppiminen vuorovaikutustilanteiden kautta

Rakenteina 6. luokan loppuun mennessä:

- substantiivien artikkelit, säännöllinen ja epäsäännöllinen monikko, genetiivi (s- ja of-genetiivit)
- persoonapronominit (perus-, omistus- ja objektimuodot), muita pronomineja (esim. indefiniitti- ja demonstratiivipronominit)
- lukusanat ja ajanilmaisut: perusluvut ja järjestysluvut, kello, päivät, kuukaudet, vuosiluvut jne.
- prepositiot
- adjektiivit ja niiden vertailu: lyhyet ja pitkät adjektiivit
- verbit: presens (yleis- ja kestopresens, be, have), imperfekti, futuuri (päälause, will, shall ja won't) ja perfekti tutustuen, apuverbit can, could, would like to - rakenne, let's -rakenne

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisuuteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englannin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Englannin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määriteltessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää englannin A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Perusopetuksen arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi

[Perusopetuksen arviointikriteerit_kuudennen_vuosiluokan_päätteeksi \(2\).pdf](#)

Muu vieras kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta paikalliseen opetussuunnitelmaan näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso vuosiluokan 6 lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksytyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa ottaen huomioon esimerkiksi erilaisten kirjoitusmerkkien vaikutus kielen oppimisnopeuteen.

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
Mahdollinen väliotsikko		
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä	S1	L2
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia	S1	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä	S1	L1, L2
T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielisiä aineistoa	S1	L2, I3
Kielenopiskelutaidot		
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	L1, L3
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten	S2	L1, L4, L5, L6
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T7 järjestää oppilaille tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta	S3	L2, L4, L5, L7
T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	L2, L4
T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	L2, L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolle sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin	S3	L3, L4, L5, L7

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

S2 Kielenopiskelutaidot: Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omassa ilmaisussa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelystä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä

kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohdana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muuta nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja tai osoittaa informaalin oppimisen kautta hankittua osaamista. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Vieraan kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuosiodistusta varten opettaja käyttää vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarviointin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Vieraan kielen A-oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineissa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä	S1	Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas tietää, että maailman kielet jakautuvat kielikuntiin ja osaa kertoa, mihin kielikuntaan opiskeltava kieli kuuluu. Oppilas osaa kuvata, mitä kieliä lähiympäristössä puhutaan.
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritapaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia	S1		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja opiskeltavan kielen ja äidinkielen tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielisiä aineistoa	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, missä opiskeltavaa kieltä voi nähdä tai kuulla.
Kielenopiskelutaidot			
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekemiseen.
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa sekä harjaannuttaa ja arvioi taitojaan.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia ruutiinonomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskielipiin aineksia.

Vieras kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Vuosiluokilla 3-6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta paikalliseen opetussuunnitelmaan näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu karttuvan kielitaidon taso 6.vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kielisiin sekä eurooppalaisiin kielisiin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kielisiin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksytyt kielikohtaiset viitekehykset noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa ottaen huomioon esimerkiksi erilaisten kirjoitusmerkkien vaikutus kielen oppimisnopeuteen.

Vieraan kielen B1-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisestä suhteesta	S1	L1, L2, L4
T2 auttaa oppilasta hahmottamaan opiskeltavan kielen asemaa maailmassa ja sen levinneisyyttä	S1	L2, L4
Kielenopiskelutaidot		
T3 ohjata oppilasta harjaannuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluympäristössä sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan	S2	L3
T4 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito tärkeänä osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja rohkaista löytämään ja hyödyntämään kohdekielisiä aineistoja myös koulun ulkopuolella	S2	L4
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T5 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita	S3	L4
T6 rohkaista oppilasta käyttämään viestinsä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielellisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta	S3	L4
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T8 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolleen sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa hyvin pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista	S3	L4

Vieraan kielen B1-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tarkastellaan ja verrataan opiskeltavan kielen ja entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja. Tutustutaan kielen levinneisyysalueeseen.

S2 Kielenopiskelutaidot: Asetetaan tavoitteita ja suunnitellaan toimintaa yhdessä. Selvitetään, missä opiskeltavan kielen taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita. Opetellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Vieraan kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsa viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi vieraan kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Vieraan kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää vieraan kielen B1-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opintoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarviointin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arviotaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Vieraan kielen B1-oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen monimuotoisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisistä suhteista	S1	Kielten keskinäissuhteiden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata, mihin kielikuntiin hänen osaamansa ja opiskelemaansa kielet kuuluvat.
T2 auttaa oppilasta hahmottamaan opiskeltavan kielen asemaa maailmassa ja sen levinneisyyttä	S1	Kielen aseman tunteminen	Oppilas osaa kertoa, missä maissa opiskeltavaa kieltä puhutaan.
Kielenopiskelutaidot			
T3 ohjata oppilasta harjaanuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluympäristössä sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan	S2	Toiminta opiskelutilanteissa, oman osaamisen arviointi	Oppilas harjaanuttaa kielitaitoaan ryhmässä myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen, huolehtii kotitehtävistään sekä osallistuu ryhmän työskentelyyn myönteisellä tavalla. Oppilas osaa arvioida kielitaitonsa kehittymistä suhteellisen realistisesti.
T4 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito tärkeänä osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja rohkaista löytämään ja hyödyntämään kohdekielisiä aineistoja myös koulun ulkopuolella	S2	Kielen käyttöalueiden ja -mahdollisuuksien tunnistaminen	Oppilas osaa nimetä joitakin kyseisen kielen käyttöalueita ja -mahdollisuuksia.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuoro-vaikutustilanteissa			
T5 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita	S3	Vuorovaikutuserilaisissa tilanteissa,	Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiinimaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
T6 rohkaista oppilasta käyttämään viestinsä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielillisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja ja osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiinimaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T8 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolle sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T9 tarjota oppilaille runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa hyvin pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.

Saamen kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilaille on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Nämä ovat yleiset saamen kielen opetuksen perusteet. Opetuksen järjestäjä laatii näiden perusteiden mukaan paikallisen sovelluksen pohjoissaameen, inarinsaameen tai kolttasaameen.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Saamen kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön, saamelaisalueen, Suomen ja Pohjoismaiden kielellinen ja kulttuurinen runsaus, ja herättää oppilaassa kiinnostusta hänen omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa kohtaan	S1	L2
T2 motivoida oppilasta arvostamaan saamen kielen asemaa alkuperäiskansan kielinä sekä tutustuttaa oppilasta paikalliseen, elävään saamelaiskulttuuriin.	S1	L2, L7
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä	S1	L1, L4
T4 ohjata oppilasta löytämään saamenkielistä aineistoa	S1	L2, L3
Kielenopiskelutaidot		
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	L1, L7
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten	S2	L5, L6
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta	S3	L2, L4, L5, L7
T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	L2, L4
T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	L2, L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin	S3	L3, L4, L5, L7

Saamen kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutustutaan saamen kieliä sekä suomen kieltä ja joitakin muita suomalais-ugrilaisia kieliä yhdistäviin keskeisiin piirteisiin. Keskustellaan kielten sukulaisuussuhteista erityisesti luokassa tai koulussa puhuttujen tai opiskeltujen kielten osalta. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa saamen kielten puhuma-alueesta ja saamen kielten asemasta. Tutustutaan paikalliseen saamelaiskulttuuriin. Kiinnitetään huomiota siihen, mikä on yhteistä kaikille kielille ja miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot: Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuuksissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelystä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen. Ohjataan oppilaita huomaamaan saamenkielinen kieliympäristö.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstiä, taito tuottaa tekstiä: Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan saamen kieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä saamenkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämäntilanne, kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa sekä saamen kielen puhuma-alueella ja saamelaisten kotiseutualueella. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen ja avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään saamenkielistä aineistoa. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja puhumista.

Saamen kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Saamen kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki saamen kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsa viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muuta nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi saamen kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Saamen kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuosidistusta varten opettaja käyttäen saamen kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opintoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arviotaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Saamen kielen A-oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 virittää oppilaan kiinnostus lähiympäristön, saamelaisalueen, Suomen ja Pohjoismaiden kielellistä ja kulttuurista runsautta kohtaan ja herättää oppilaassa kiinnostusta hänen omaa kieli- ja kulttuuritustaansa kohtaan	S1		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 motivoida oppilasta arvostamaan saamen kielen asemaa alkuperäiskansan kielinä sekä tutustuttaa oppilasta paikalliseen, elävään saamelaiskulttuuriin	S1	Saamen kielen merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa, miksi Suomessa puhutaan saamea ja tuntee saamen kielen moninaisuutta
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä	S2	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja saamen kielen ja äidinkielen tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa	S1	Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, missä saamen kieltä voi nähdä tai kuulla.
Kielenopiskelutaidot			
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten	S2	Opiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa sekä harjaannuttaa ja arvioi taitojaan
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa			
T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta	S3	Vuorovaikutuserilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy monista rutiinimaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiinimaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskiekiopin aineksia.

14.4.4 Matematiikka

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan ja positiivista minäkuvaava matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkien 3–6 matematiikan opetuksessa tarjotaan kokemuksia, joita oppilaat hyödyntävät matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostamisessa. Opetus kehittää oppilaiden taitoja esittää matemaattista ajatteluaan ja ratkaisujaan eri tavoilla ja välineillä. Monipuolisten ongelmien ratkaisu yksin ja ryhmässä sekä erilaisten ratkaisutapojen vertailu ovat opetuksessa keskeistä. Matematiikan opetuksessa varmennetaan ja laajennetaan oppilaiden lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämistä. Lisäksi kehitetään laskutaidon sujuvuutta.

Matematiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta	S1-S5	L1, L3, L5
Työskentelyn taidot		
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä	S1-S5	L1, L4
T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.	S1-S5	L1, L3, L4, L5
T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	S1-S5	L1, L2, L4, L5
T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä	S1-S5	L1,L4, L5
T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järjestyttä ja tuloksen mielekkyyttä	S1-S5	L1, L3
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.	S1-S5	L1, L4
T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä	S2	L1, L4
T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehityksessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin	S2	L1, L4
T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia	S2	L1, L3, L6
T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin	S4	L4, L5
T12 ohjata oppilasta arvioimaan mitta-alueen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järjestyttä.	S4	L1, L3, L6
T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä	S5	L4, L5
T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä	S1	L1, L4, L5, L6

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Ajattelun taidot: Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset: Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmeja ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosenttien käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosenttien välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra: Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelämällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen: Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuvioit monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriä suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksiköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys: Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelämällä, onko tapahtuma mahdollon, mahdollinen vai varma.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Opetuksen lähtökohdaksi käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Matematiikkaa opiskellaan edelleen oppimisympäristössä, jossa konkreettisuus ja välineet ovat keskeisessä asemassa. Välineet tulee olla helposti saatavilla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa työtapojen valintaan. Työskennellään sekä yhdessä että itsenäisesti. Oppimispelit ja -leikit ovat yksi tärkeä ja oppilaita motivoiva työtapo. Tieto- ja viestintäteknologiaa sekä laskinta hyödynnetään opetuksessa ja opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Matematiikan oppimiselle on varattava riittävästi aikaa ja tuen on oltava systemaattista. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että myönteinen asenne ja kyvykkyyden tunne vahvistuvat. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja heille tarjotaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Jokaiselle oppilaalle turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja ja rikastuttamalla käsiteltäviä sisältöjä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja matematiikan sovellukset.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Arviointi on monipuolista ja palaute ohjaa ja rakentavaa. Ne tukevat oppilaiden matemaattisten taitojen kehittymistä ja rohkaisevat tarvittaessa uuteen yrittämiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tiedostamaan vahvuuksiaan. Palaute auttaa oppilaita ymmärtämään, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilaita edellytetään aiempaa enemmän matemaattisen ajattelunsa esilletuomista puheen, välineiden, piirtämisen ja kirjallisen työskentelyn avulla. Arvioinnin kohteena ovat tekemisen tapa, ratkaisujen oikeellisuus sekä taito soveltaa oppitua.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Matematiikan arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi arviota "hyvä" / arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvion "hyvä" / arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet			
T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta	S1-S5		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Työskentelyn taidot			
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiansa asioiden välillä	S1-S5	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiansa asioiden välisistä yhteyksistä
T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta	S1-S5	Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä.
T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	S1-S5	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin.
T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä	S1-S5	Ongelmanratkaisutaidot	Oppilas käyttää ongelmanratkaisussaan erilaisia strategioita.
T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järjestyttä ja tuloksen mielekkyyttä	S1-S5	Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida ratkaisun järjestyttä ja tuloksen mielekkyyttä.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			
T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä	S1-S5	Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.
T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä	S2	Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta.
T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin	S2	Lukukäsite	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja
T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia	S2	Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti.
T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin	S4	Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvia. Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran ja pisteen suhteen symmetrisiä kuvia.
T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittaustuloksen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järjestyttä	S4	Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järjestyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset.
T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä	S5	Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiä.
T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmoina graafisessa ohjelmointiympäristössä	S1	Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3-6:

- Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3
- Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4
- Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5
- Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Katso myös [Matematiikka vuosiluokilla 1-2](#) ja [Matematiikka vuosiluokilla 7-9](#)

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Matematiikan tavoitteet vuosiluokalla 3

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Työskentelyn taidot

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 3

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Ajattelun taidot: Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

- yhtäsuuruuden ymmärtäminen
- pääsälaskutaitojen varmentaminen
- ongelmanratkaisu, pulmatehtävät, diagrammit
- vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen
- ohjelmoinnin ja koodauksen alkeita

S2 Luvut ja laskutoimitukset: Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmeja ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosenttien käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosenttien välisiä yhteyksiä.

- kymmenjärjestelmän varmentaminen
- kertolaskukäsitteen varmistaminen
- kertotaulut 1-10
- opetellaan kertomaan allekkain
- peruslaskutoimitukset
- lauseke
- laskujärjestykseen tutustuminen
- murtoluvun käsite toiminnallisesti

S3 Algebra: Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja esitään yhtälön ratkaisuja päättelämällä ja kokeilemalla.

- lukujonon säännönmukaisuus

S4 Geometria ja mittaaminen: Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriä suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

- tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita
- piste, suora, jana, kulmien luokittelua
- mittaaminen
- piiriin tutustuminen
- kellon kertausta (tasa, puoli, vartti)

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys: Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelämällä, onko tapahtuma mahdollinen, mahdollinen vai varma.

- kehitetään taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Matematiikkaa opiskellaan edelleen oppimisympäristössä, jossa konkretisointi ja välineet ovat keskeisessä asemassa. Välineet tulee olla helposti saatavilla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilaille on mahdollisuus vaikuttaa työtapojen valintaan. Työskennellään sekä yhdessä että itsenäisesti. Oppimispelit ja -leikit ovat yksi tärkeä ja oppilaita motivoiva työtapo. Tieto- ja viestintäteknologiaa sekä laskinta hyödynnetään opetuksessa ja opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Matematiikan oppimiselle on varattava riittävästi aikaa ja tuen on oltava systemaattista. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että myönteinen asenne ja kyvykkyyden tunne vahvistuvat. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja heille tarjotaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Jokaiselle oppilaalle turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja ja rikastuttamalla käsiteltäviä sisältöjä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja matematiikan sovellukset.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Arviointi on monipuolista ja palaute ohjaa ja rakentavaa. Ne tukevat oppilaiden matemaattisten taitojen kehittymistä ja rohkaisevat tarvittaessa uuteen yrittämiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tiedostamaan vahvuuksiaan. Palaute auttaa oppilaita ymmärtämään, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilaita edellytetään aiempaa enemmän matemaattisen ajattelunsa esilletuomista puheen, välineiden, piirtämisen ja kirjallisen työskentelyn avulla. Arvioinnin kohteena ovat tekemisen tapa, ratkaisujen oikeellisuus sekä taito soveltaa oppitua.

Yhdessä työskennellessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Matematiikan tavoitteet vuosiluokalla 4

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Työskentelyn taidot

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 4

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

- harjoitellaan vertailu- ja luokittelutaitoja
- löydetään yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- havaitaan syy- ja seuraussuhteita
- ohjelmoinnin ja koodauksen alkeita

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmeja ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perekäytetään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perekäytetään prosenttien käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosenttien välisiä yhteyksiä

- jakokulma, yksiköittäin jakaminen
- 1-numeroinen kertoja ja jakaja
- tutustutaan pyöristämiseen
- murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku (samannimiset)
- kellonajat

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättämällä ja kokeilemalla. Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perekäytetään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perekäytetään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista. Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta. Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin. Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä. Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

- yksikönmuunnoksia
- tutkitaan tarkemmin tasokuvioita
- piirin laskeminen
- koordinaatiston 1. neljännes
- suoran suhteen peilaaminen
- havaitaan kierto- ja siirtosymmetrioita esim. ympäristössä tai taiteessa

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo. Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättämällä, onko tapahtuma mahdollon, mahdollinen vai varma.

- tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Matematiikkaa opiskellaan edelleen oppimisympäristössä, jossa konkreettisuus ja välineet ovat keskeisessä asemassa. Välineet tulee olla helposti saatavilla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa työtapojen valintaan. Työskennellään sekä yhdessä että itsenäisesti. Oppimispelit ja -leikit ovat yksi tärkeä ja oppilaita motivoiva työtapo. Tieto- ja viestintäteknologiaa sekä laskinta hyödynnetään opetuksessa ja opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Matematiikan oppimiselle on varattava riittävästi aikaa ja tuen on oltava systemaattista. Oppilaiden matematiikan

osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että myönteinen asenne ja kyvykkyyden tunne vahvistuvat. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja heille tarjotaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Jokaiselle oppilaalle turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja ja rikastuttamalla käsiteltäviä sisältöjä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja matematiikan sovellukset.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Arviointi on monipuolista ja palaute ohjaavaa ja rakentavaa. Ne tukevat oppilaiden matemaattisten taitojen kehittymistä ja rohkaisevat tarvittaessa uuteen yrittämiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tiedostamaan vahvuuksiaan. Palaute auttaa oppilaita ymmärtämään, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilaita edellytetään aiempaa enemmän matemaattisen ajattelunsa esilletuomista puheen, välineiden, piirtämisen ja kirjallisen työskentelyn avulla. Arvioinnin kohteena ovat tekemisen tapa, ratkaisujen oikeellisuus sekä taito soveltaa oppitua.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Palauteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Matematiikan tavoitteet vuosiluokalla 5

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Työskentelyn taidot

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L4 Monilukutaito

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L4 Monilukutaito

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L4 Monilukutaito

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järjestyttä.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 5

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

- harjoitellaan vertailu- ja luokittelutaitoja
- löydetään yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- havaitaan syy- ja seuraussuhteita
- suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmointia graafisessa ympäristössä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitellään lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmeja ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskua pidetään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

- kokonaisluvut - positiiviset ja negatiiviset luvut
- allekkainkertolasku kaksinumeroisella kertojalla
- murtolukujen kertolasku (kertojana luonnollinen luku)
- tutustutaan desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää
- harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla
- tutustutaan prosenttilukuun ja prosenttiarvoon
- tutustutaan murtoluvun, desimaaliluvun ja prosenttiluvun välisiin yhteyksiin

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättämällä ja kokeilemalla.

- jatketaan lukujonoa säännön mukaan

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista. Tarkastellaan symmetriä suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta. Käsitellään koordinaatista ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin. Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden pitejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

- suorakulmion, kolmion, neliön pinta-ala ja piiri
- luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin
- suurennos ja pienennös

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyypiarvo. Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättämällä, onko tapahtuma mahdollon, mahdollinen vai varma.

- tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla

- tutustutaan todennäköisyyteen

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Matematiikkaa opiskellaan edelleen oppimisympäristössä, jossa konkretisointi ja välineet ovat keskeisessä asemassa. Välineet tulee olla helposti saatavilla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa työtapojen valintaan. Työskennellään sekä yhdessä että itsenäisesti. Oppimispelit ja -leikit ovat yksi tärkeä ja oppilaita motivoiva työtapo. Tieto- ja viestintäteknologiaa sekä laskinta hyödynnetään opetuksessa ja opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Matematiikan oppimiselle on varattava riittävästi aikaa ja tuen on oltava systemaattista. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että myönteinen asenne ja kyvykkyyden tunne vahvistuvat. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja heille tarjotaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Jokaiselle oppilaalle turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja ja rikastuttamalla käsiteltäviä sisältöjä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja matematiikan sovellukset.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Arviointi on monipuolista ja palaute ohjaa ja rakentavaa. Ne tukevat oppilaiden matemaattisten taitojen kehittymistä ja rohkaisevat tarvittaessa uuteen yrittämiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tiedostamaan vahvuuksiaan. Palaute auttaa oppilaita ymmärtämään, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennetaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilaita edellytetään aiempaa enemmän matemaattisen ajattelunsa esilletuomista puheen, välineiden, piirtämisen ja kirjallisen työskentelyn avulla. Arvioinnin kohteena ovat tekemisen tapa, ratkaisujen oikeellisuus sekä taito soveltaa opittua.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Matematiikan tavoitteet vuosiluokalla 6

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Työskentelyn taidot

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 6

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

- syvennetään vertailu- ja luokittelutaitoja
- syvennetään taitoja havaita syy- ja seuraussuhteita
- tuloksen suuruusluokan ja järkevyyden arviointia
- suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmointia graafisessa ympäristössä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja. Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä. Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosenttien käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosenttien välisiä yhteyksiä.

- kaksinumeroinen jakaja
- desimaalilukujen kerto- ja jakolasku
- pyöristäminen
- harjoitellaan prosenttiluvun ja -arvon laskemista yksinkertaisissa tapauksissa
- murtolukujen kertolasku - kertojana luonnollinen luku

S3 Algebra: Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

- tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen kokeilemalla

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelamista. Tarkastellaan symmetriä suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta. Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin. Tutustutaan

mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä. Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

- tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin
- suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia
- koordinaatisto
- tutustutaan mittakaavaan
- tutustutaan aikavyöhykkeisiin

55 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo. Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättämällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

- käsitellään tyyppiarvo ja keskiarvo
- tutustutaan todennäköisyyslaskentaan

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Matematiikkaa opiskellaan edelleen oppimisympäristössä, jossa konkretisointi ja välineet ovat keskeisessä asemassa. Välineet tulee olla helposti saatavilla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilaille on mahdollisuus vaikuttaa työtapojen valintaan. Työskennellään sekä yhdessä että itsenäisesti. Oppimispelit ja -leikit ovat yksi tärkeä ja oppilaita motivoiva työtapo. Tieto- ja viestintäteknologiaa sekä laskinta hyödynnetään opetuksessa ja opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Matematiikan oppimiselle on varattava riittävästi aikaa ja tuen on oltava systemaattista. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että myönteinen asenne ja kyvykkyyden tunne vahvistuvat. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja heille tarjotaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Jokaiselle oppilaalle turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja ja rikastuttamalla käsiteltäviä sisältöjä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja matematiikan sovellukset.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Arviointi on monipuolista ja palaute ohjaavaa ja rakentavaa. Ne tukevat oppilaiden matemaattisten taitojen kehittymistä ja rohkaisevat tarvittaessa uuteen yrittämiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tiedostamaan vahvuuksiaan. Palaute auttaa oppilaita ymmärtämään, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilaita edellytetään aiempaa enemmän matemaattisen ajattelunsa esilletuomista puheen, välineiden, piirtämisen ja kirjallisen työskentelyn avulla. Arvioinnin kohteena ovat tekemisen tapa, ratkaisujen oikeellisuus sekä taito soveltaa oppitua.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Perusopetuksen arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi

[Perusopetuksen_arviointikriteerit_kuudennen_vuosiluokan_päätteeksi \(2\).pdf](#)

14.4.5 Ympäristöoppi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävä kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana^[1] ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävä kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä

käyttäen myös omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Vuosiluokilla 3-6 ympäristöopin opetus voidaan jäsentää kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan ympäröivää maailmaa sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omaa kasvuaan ja kehitystään. Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla syvennetään kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Vuosiluokkakokonaisuuden loppupuolella pohditaan myös eri tiedonalojen ominaispiirteitä.

Ympäristöopin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet		
T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkitykselliseksi itselleen	S1-S6	
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan	S1-S6	L1, L7
T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisössään kestäväen kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestäväen kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle	S1-S6	L3, L7
Tutkimisen ja toimimisen taidot		
T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana	S1-S6	L1, L7
T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen	S1-S6	L1, L5
T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin	S1-S6	L1, L2, L5
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien	S2-S6	L2, L3, L5
T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojeleen	S1-S6	L3
T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä	S2-S6	L3
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan	S1-S6	L2, L3
T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti	S1-S6	L5, L4
Tiedot ja ymmärrys		
T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä	S1-S6	L1
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä	S1-S6	L1, L5
T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia	S1-S6	L2, L4, L5
T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen	S1, S3-S6	
T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaanuttamaan kartankäyttö- ja muita geometriaitoja	S3-S6	L5
T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fyysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle	S2, S4-S6	
T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle	S2, S4-S6	
T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämäntilannetta, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa	S1-S3, S6	L3

Ympäristöopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Minä ihmisenä: Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisössä toimiminen: Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisössä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan: Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurin moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geometriaa.

S4 Ympäristön tutkiminen: Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan

tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut: Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmioita. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen: Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 3-6

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 3-6

Työskentelyn jäsentäminen kokonaisuudeksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Tutkimuksissa ja projekteissa keskitytään arvioimaan vain muutamaa osa-aluetta asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsitteitänsä. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämissuhteiden avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi oppilaiden työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin. Sisällön lisäksi arvioidaan olennaisen hahmottamista, tiedonhakua ja ilmaisen selkeyttä. Kokonaisuus lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat omien vahvuuksien ja kehittämistarpeiden tunnistamista sekä kannustamaan toisiaan oppimisessa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Ympäristöopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ympäristöopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä tutkimisen ja toimimisen taitojen lisäksi myös tiedonalojen osaaminen.

Ympäristöopin arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet ympäristöopissa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet			
T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkitykselliseksi itselleen	S1-S6	Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristöopin tiedonalojen merkityksestä.
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskennellä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisössään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.
Tutkimisen ja toimimisen taidot			
T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdana	S1-S6	Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen	S1-S6	Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset	Oppilas osaa toimia, havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa.
T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin	S1-S6	Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen	Oppilas harjoittelee ohjatusti syy-seuraussuhteiden tunnistamista ja osaa tehdä yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas osaa esittää tuloksiaan selkeästi.
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien	S2-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisissa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas osaa työskennellä kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä toimien.
T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojeleen	S1-S6	Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa, osaa käyttää niitä oppimistilanteissa sekä harjoittelee niiden perustelemista ympäristöopin eri tiedonalojen avulla.
T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä	S2-S6	Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan	S1-S6	Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.
T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto- viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas osaa kuvata tieto- ja viestintäteknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.
Tiedot ja ymmärrys			
T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä	S1-S6	Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa kuvata ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä ja omin sanoin. Oppilas osaa yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää ja tulkita erilaisia konkreettisia malleja. Oppilas harjoittelee abstraktien mallien käyttöä.
T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia	S1-S6	Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavampia tietolähteitä. Oppilas harjoittelee erilaisten näkemysten perustelemista ja osaa nimetä eroja eri näkökulmissa.
T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen	S1, S3-S6	Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa havainnoida luontoa, tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas laatii ohjatusti pienen kasvion, osaa tutkia kokeellisesti kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnan ja kehityksen.
T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geometiataitoja	S3-S6	Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geometiataidot	Oppilas osaa tunnistaa eri aluetasot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemaan alueita ja koko maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle	S2, S4-S6	Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja osaa antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.
T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle	S2, S4-S6	Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätystä.
T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämäntapaa, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa.	S1-S3, S6	Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumusten tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä siitä, miten terveyttä voidaan arjessa edistää. Oppilas osaa kuvata elämäntapaa eri vaiheita ja selittää murrosikään liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.

[1] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 §

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3-6:

- Ympäristöopin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3
- Ympäristöopin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4
- Ympäristöopin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5
- Ympäristöopin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Katso myös Ympäristöoppi vuosiluokilla 1-2 ja Oppiaineet vuosiluokilla 7-9

Ympäristöopin opiskelun tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Ympäristöopin tavoitteet vuosiluokalla 3

Merkitys, arvot, asenteet

T1 Synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen.

Tutkimisen ja toimimisen taidot

T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittaustekniikoita käyttäen
L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 Ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Tiedot ja ymmärrys

T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä
L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja.
L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen

Ympäristöopin sisällöt vuosiluokalla 3

Ympäristöopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehön ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Puhutaan terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisuja ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

- arjen terveystottumukset

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

- turvataidot (liikenne-, sähkö-, paloturvallisuus)
- toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geometriaa.

- kartan ominaisuuksiin tutustuminen, ilmansuunnat
- Suomen luonnonmaantieteelliset alueet ja ihmisen toiminta

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöä, laaditaan kasviohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

- tutkimusprojektin toteutus ja raportointi, tutkimuksen vaiheet
- yksinkertaisia laitteita: esim. vipu, kiila, pyörä, jousi
- maa- ja kallioperä
- tutustutaan Suomen eliöihin ja elinympäristöihin
- tutkitaan lähialueen eliöitä ja elinympäristöä
- lajistoon tutustumista ja havaintojen tekemistä
- eliöiden talvehtiminen
- vesi kasvutekijänä - kasvatuskoe, tutkimuksen vaiheet
- veden olomuodot
- retket lähiympäristöön, jokamiehen oikeudet

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmioita. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

- tutustutaan avaruuteen
- vuorokausi, kuukausi, vuosi planetaarisena ilmiönä
- tutustutaan yksinkertaiseen ravintoketjuun

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen: Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

- lajittelu ja kierrätys
- oman toiminnan vaikutus ympäristöön

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 3-6

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevista henkilökohtaisista asioista. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistamista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 3-6

Työskentelyn jäsentäminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Tutkimuksissa ja projekteissa keskitytään arvioimaan vain muutamaa osa-aluetta asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsitteitä. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämisehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi oppilaiden työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin. Sisällön lisäksi arvioidaan olennaisen hahmottamista, tiedonhakua ja ilmaisen selkeyttä. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat omien vahvuuksien ja kehittämistarpeiden tunnistamista sekä kannustamaan toisiaan oppimisessa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Ympäristöopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määriteltäessä osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuosittodistusta varten opettaja käyttää ympäristöopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä tutkimisen ja toimimisen taitojen lisäksi myös tiedonalojen osaaminen.

Ympäristöopin opiskelun tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4**Ympäristöopin tavoitteet vuosiluokalla 4****Merkitys, arvot ja asenteet**

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

Tutkimisen ja toimimisen taidot

T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi

T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen

T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T10 tarjota oppilaille mahdollisuuksia harjoitella ryhmissä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomeediataitoja.

L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen

Ympäristöopin sisällöt vuosiluokalla 4

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Minä ihmisenä: Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

- arjen terveystottumukset (ravinto, lepo, liikunta, hygienia)
- itsehoitotaitoja sairastumisen varalle
- kaveritaidot

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen: Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia

rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

- liikennekasvatus vuodenaikojen mukaan
- toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan: Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediala.

- Pohjoismaat maantieteellisenä alueena ja ihmisen toiminta eri luonnonympäristöissä
- Golfvirta
- karttojen ja karttasymbolien tulkintaa

S4 Ympäristön tutkiminen: Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatuksi sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

- retket lähiympäristöön, jokamiehen oikeudet
- piennar ja ojanvarsi elinympäristönä
- lajistoon tutustumista ja havaintojen tekemistä
- tutkimusprojektin toteutus ja raportointi, tutkimuksen vaiheet
- valo ja lämpö kasvutekijänä - kasvatuskoe
- lämpötilan mittaaminen
- ääni

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut: Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmioita. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

- Pohjoismaiden eliöitä ja elinympäristöjä
- yksinkertainen ravintoketju
- sää
- lämpö, valo ja ääni fysiikan ilmiöinä

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen: Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

- materiaalin uusiokäyttö
- oman toiminnan vaikutus ympäristöön

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopin vuosiluokilla 3-6

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistamista ympäristöopin vuosiluokilla 3-6. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopin vuosiluokilla 3-6

Työskentelyn jäsentäminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Tutkimuksissa ja projekteissa keskitytään arvioimaan vain muutamaa osa-aluetta asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsitteisiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämissuhteiden avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi oppilaiden työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin. Sisällön lisäksi arvioidaan olennaisen hahmottamista,

tiedonhakua ja ilmaisun selkeyttä. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat omien vahvuuksien ja kehittämistarpeiden tunnistamista sekä kannustamaan toisiaan oppimisessa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Ympäristöopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ympäristöopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä tutkimisen ja toimimisen taitojen lisäksi myös tiedonalojen osaaminen.

Ympäristöopin opiskelun tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Ympäristöopin tavoitteet vuosiluokalla 5

Merkitys, arvot ja asenteet

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisössään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Tutkimisen ja toimimisen taidot

T5 Ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen

T8 Kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T9 Ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Tiedot ja ymmärrys

T15 Ohjata oppilasta luonnontutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä tutustuttaa oppilasta ihmisen rakenteeseen, elintoimintoihin ja kehitykseen.

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomeediataitoja.

L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen

T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämäntapaa, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Ympäristöopin sisällöt vuosiluokalla 5

Ympäristöopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Minä ihmisenä: Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

- ihmisen rakenne ja keskeiset elintoiminnot: hengitys, verenkierto, ruuansulatus
- ihmisen lisääntyminen
- murrosikä
- ihmisen seksuaalisuus ja seksuaalisuuden monimuotoisuus ikäkauden mukaisesti
- tunnetaidot, arvot ja asenteet
- ihmislajin kehitysvaiheita, esim. Lucy

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisössä toimiminen: Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisössä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia

rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

- turvataidot - fyysinen ja psyykinen koskemattomuus
- päihteet
- myrkytykset
- ensiaputaitoja

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan: Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurin moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediala.

- Eurooppa maanosana
- Euroopan eliöitä ja elinympäristöjä
- Euroopan ilmastoalueita ja ihmisen toimintaa eri alueilla
- ravinnontuotanto
- erilaisia kartta-aineistoja ja diagrammeja

S4 Ympäristön tutkiminen: Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjastusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

- metsä elinympäristönä
- metsän kerrokset
- lajistoon tutustumista ja havaintojen tekemistä
- tutkimusprojektin toteutus ja raportointi, tutkimuksen vaiheet
- kasvatuskoe - ravinteiden vaikutus, tutkimuksen vaiheet
- ilman ominaisuuksia
- lämpö
- kemiallisia reaktioita tutuilla ruoka-aineilla (esim. liukeneminen)

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut: Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmioita. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

- yhteyttäminen
- energian säilymisen periaate: energialajien muuntuminen
- lämpöenergia
- palaminen

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen: Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

- terveyden edistäminen
- luonnonvarojen kestävä käyttö
- uusiutuvat ja uusiutumattomat energiavarat

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 3-6

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskeissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutapojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistamista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 3-6

Työskentelyn jäsentäminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Tutkimuksissa ja projekteissa keskitytään arvioimaan vain muutamaa osa-aluetta asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsitteisiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämissuhteiden avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi oppilaiden työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin. Sisällön lisäksi arvioidaan olennaisen hahmottamista, tiedonhakuja ja ilmaisen selkeyttä. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat omien vahvuuksien ja kehittämistarpeiden tunnistamista sekä kannustamaan toisiaan oppimisessa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Ympäristöopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuosittain varten opettaja käyttää ympäristöopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä tutkimisen ja toimimisen taitojen lisäksi myös tiedonalojen osaaminen.

Ympäristöopin opiskelun tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Ympäristöopin tavoitteet vuosiluokalla 6

Merkitys, arvot, asenteet

T2 Ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä kehityksen rakentaminen

Tutkimisen ja toimimisen taidot

T5 Ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 Ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 Ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Tiedot ja ymmärrys

T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T14 Ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustelleen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T16 Ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöään ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomeediaaitoja.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Ympäristöopin sisällöt vuosiluokalla 6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Minä ihmisenä: Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisuja ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

- tunnetaidot, arvot ja asenteet
- itsestä huolehtiminen
- terveystottumukset

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisössä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisössä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

- vesi- ja liikenneturvallisuus eri vuodenaikoina
- sähköturvallisuus
- vaaratilanteita ja ensiaputaitoja

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomedialla.

- maanosat, mantereet, valtameret
- Afrikan luonnonympäristöjä ja ihmisen toimintaa ja sen vaikutuksia
- erilaisia kartta-aineistoja ja diagrammeja

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeen muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

- rakennettu ja sosiaalinen ympäristö ja niiden merkitys ihmisen hyvinvoinnille
- metsien virkistys- ja hyötykäyttö
- suo elinympäristönä
- lajistoon tutustumista ja havaintojen tekemistä
- tutkimusprojektin toteutus ja raportointi, tutkimuksen vaiheet
- veden ominaisuuksia: esimerkiksi pintajännitys, noste, kapillaarisuus, vesi liuottimena
- sähkö: rakennetaan virtapiirejä, tutustutaan aineiden sähkönjohtavuuksiin
- tutustutaan voiman käsitteeseen tutkimalla kappaleiden liikkeen muutoksia

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut: Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmioita. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

- aineen säilymisen periaate: veden kiertokulku
- maa osana aurinkokuntaa
- vuorokauden- ja vuodenajat
- pituus- ja leveyspiirit, päiväntasaaja, kääntöpiirit
- maapallon rakenne

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen: Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

- ilmastonmuutos ja sen hillitseminen
- ihminen ympäristöongelmien aiheuttajana
- luonnonvarojen kestävä käyttö
- yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiede keskustusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopin vuosiluokilla 3-6

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskeissa

henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistamista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 3-6

Työskentelyn jäsentäminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Tutkimuksissa ja projekteissa keskitytään arvioimaan vain muutamaa osa-aluetta asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsitteisiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämissuhteiden avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi oppilaiden työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin. Sisällön lisäksi arvioidaan olennaisen hahmottamista, tiedonhakua ja ilmaisun selkeyttä. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat omien vahvuuksien ja kehittämistarpeiden tunnistamista sekä kannustamaan toisiaan oppimisessa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Ympäristöopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määriteltessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ympäristöopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä tutkimisen ja toimimisen taitojen lisäksi myös tiedonalojen osaaminen.

Perusopetuksen arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi

[Perusopetuksen_arviointikriteerit_kuudennen_vuosiluokan_päätteeksi \(2\).pdf](#)

14.4.6 Uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomuserinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukuita. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Vuosiluokilla 3-6 uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemään omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	L1
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	L1, L2
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1, S2	L2, L3, L4
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1, S2, S3	L4, L5, L6
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S3	L1, L2
T6 ohjata oppilasta tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S3	L2
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1, S3	L2, L5, L6
T8 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S1, S2, S3	L7
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2, S3	L2
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2, S3	L1, L3, L6
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemään omia näkemyksiään	S1, S2, S3	L1, L4, L6, L7
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3	L1

Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Suhde omaan uskontoon: Sisällöissä keskitytään uskonnon lähteisiin, pyhiin kirjoihin ja henkilöihin sekä musiikkiin, symboleihin, pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin. Tärkeitä sisältöjä ovat opiskeltavan uskonnon oppi, tavat, rituaalit ja yhteisöt sekä uskonnon sisäinen monimuotoisuus. Tarkastellaan uskonnon

keskeisiä kertomuksia ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksen sisältöjä ovat kristinusko, muut uskonnot ja uskonnottomuus suomalaisessa kulttuurissa ja arjessa. Tutustutaan erityisesti koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan katsomuksellista ja uskonnollista taustaa ja nykytilaa. Sisällöt valitaan niin, että muodostuu kokonaiskuva Euroopan uskonnollisista juurista ja erityisesti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin perussisällöistä ja merkityksestä. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

S3 Hyvä elämä: Keskeisiä sisältöjä ovat ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohdinnan kohteena ovat oppilaan omat valinnat ja toiminnan taustalla vaikuttavat arvot sekä globaali vastuu. Tärkeitä sisältöjä ovat elämäntaidot, itsetuntemus ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Tutustutaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin eettisiin opetuksiin sekä eri uskontojen ja katsomusten yhteisiin eettisiin käsityksiin. Käsitellään YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta. Sisällöt antavat oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perusteleamiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Asioita tarkastellaan kerronnallisuuden, draaman, kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on opittavien asioiden alustava käsitteellistäminen. Uskonnon opetuksessa käytetään sisältöjen oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa korostetaan kiireettömyyttä ja keskustelua. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Tavoitteena on ilmentää koulussa edustettujen uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 3-6

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat ja kehittyvä kielitaito. Keskeisten käsitteiden ymmärtämistä tuetaan. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 3-6

Uskonnon opetuksessa oppimisen arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan uskontojen keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu taito ilmaista itseään ja ajatuksiaan. Yksityiskohtaisen muistamisen sijaan arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun kehittämiseen.

Uskonnon sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää uskonnon valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Uskonnon arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvion "hyvä" / arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1, S3	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta
T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S2, S3	Eetiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemaansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.
T12 auttaa ja tukee oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalta.

Toivakkalaiset OPS-ratkaisut

Toivakassa uskonnon ja elämänkatsomustiedon toinen vuosiviikkotunti opetetaan kuudennella vuosiluokalla.

Evangelisluterilainen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvauksen perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamatun kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuoroaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovoudesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kulusta sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön eettiikka kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Toivakkalaiset OPS-päivitykset

Tuntijaossa on vuosiluokalle 6 kaksi vuosiviikkotuntia uskontoa.

Toinen näistä tunteista voidaan opettaa yhteisenä hyvinvointioppimisen ja hyvien elämäntaitojen tuntina yhteisesti elämänkatsomustiedon kanssa.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3-6:

- Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3
- Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4
- Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5
- Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Katso myös [Uskonto vuosiluokilla 1-2](#) ja [Uskonto vuosiluokilla 7-9](#)

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonossa vuosiluokilla 3-6

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 3

MITÄ TAVOITTEITA PAINOTETAAN ERI VUOSILUOKILLA, MUTTA KUITENKIN SITEN ETTÄ 6.LK KEVÄÄLLÄ KAIKKI VUOSILUOKKAKOKONAISUUDEN TAVOITTEET ON OPETETTU. SISÄLLÖT SEURAAVAT TAVOITTEITA TYÖKALUINA. ARVIOINNISTA, JOS ON JOTAIN PAIKALLISTA TOIMINTATAPAA

[Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 3](#)

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen ja kristinuskoon, niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 luoda oppilalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemalla omia näkemyksiään

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

[1 kommenttia](#)

Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 3

[Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 3](#)**S1 Suhde omaan uskontoon**

- Kristinuskon pyhä kirja Raamattu (Tutustuminen Raamatun rakenteeseen kirjana)
- Raamatun henkilöitä ja elämäntehtäviä ja Vanhan Testamentin keskeiset kertomukset ja opetukset (Aabraham, Mooses, Joosef)
- Herran siunaus
- Kirkkovuoden juhlat, pääsiäisen vanhatestamentillinen merkitys.

S2 Uskontojen maailma

- luokkatovereiden ja lähiympäristön uskonnollinen elämä - suvaitsevaisuus
- koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt

S3 Hyvä elämä

- eettiset opetukset, kymmenen käskyä
- ihmisarvo, ihmisten samanarvoisuus
- elämän kunnioittaminen
- Tunnetaidot ja arkipäivän etiikka: anteeksiantaminen ja anteeksisaaminen, rehellisyys, riita ja sopiminen, hyvät tavat, kateus, vastuu itsestä, toisesta ihmisestä, ympäristöstä ja luonnosta

[0 kommenttia](#)

Uskonnon arviointi vuosiluokalla 3

0 kommenttia

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 4

[Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 4](#)

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

L4 monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen ja kristinuskoon, niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävä tulevaisuuden näkökulmasta

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 luoda oppilaille mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelevaa omia näkemyksiään

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

1 kommenttia

Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 4

[Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 4](#)

• S1 Suhde omaan uskontoon

- Uuden Testamentin kertomuksia ja Jeesuksen opetuksia.
- Raamatun vertauskuvallisuus ja yhteydet kulttuuriin.
- Vuorisaarna, Isä meidän -rukous, rakkauden kaksoiskäsäsky
- Virsiä ja hengellistä musiikkia
- Jumalanpalvelus
- kirkkovuoden rakenne
- Pääsiäinen ja kristinuskon symboleista risti

S2 Uskontojen maailma

- Oman paikkakunnan kristilliset yhteisöt
- Luokkatovereiden ja lähiympäristön uskonnollinen elämä - suvaitsevaisuus

S3 Hyvä elämä

- Vapaus ja vastuu, ympäristöetiikka.
- Tunnetaidot ja arkipäivän etiikka: anteeksiantaminen ja anteeksisaaminen, rehellisyys, riita ja sopiminen, hyvät tavat, kateus, vastuu itsestä, toisesta ihmisestä, ympäristöstä ja luonnosta, empaattisuus ja erilaisuuden hyväksyminen
- YK:n lastenoikeuksien sopimus
- Kultainen sääntö
- Oppilaiden kokemuksista ja elämäntilanteista nousevia elämään ja kuolemaan liittyviä asioita

[0 kommenttia](#)

Uskonnon arviointi vuosiluokalla 4

[0 kommenttia](#)

[Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5](#)

Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 5

- Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 5

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen ,

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävä tulevaisuuden näkökulmasta

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T11 luoda oppilaille mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemalla omia näkemyksiään

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

1 kommenttia

Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 5

[Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 5](#)

S1 Suhde omaan uskontoon

- Lähetyskäsky
- oma seurakunta; alkuseurakunnan ja 2000-luvun seurakunnan eroja ja yhtäläisyyksiä
- Oma seurakunta – diakonia ja lähetystyö

S2 Uskontojen maailma

- Kristinuskon juutalaiset juuret
- Kirkon historian ensimmäiset 1000 vuotta: Seurakunnan synty ja alkuseurakunta, Paavalin toiminta, idän- ja lännen kirkkojen ero.
- Tutustuminen kirkkotaiteeseen, arkkitehtuuriin ja kirkkomusiikkiin.
- Islamin synty ja vaikutus Euroopan kulttuuriin
- Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa

S3 Hyvä elämä

- Tunnetaidot ja arkipäivän etiikka
- Rakkauden kaksoiskäsky – lähimmäisenrakkaus
- Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa eri katsomuksissa.
- Oppilaan omat elämänvalinnat ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavat arvot (elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi.)
- Eettinen keskustelu ja omien näkemysten perustelevaaminen.

0 kommenttia

Uskonnon arviointi vuosiluokalla 5

0 kommenttia

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 6

Tavoitteet opetetaan 6. luokan kahden vuosiviikkotunnin aikana siten, että toinen uskonnon vuosiviikkotunti opetetaan hyvinvointioppimisen, hyvän elämän yhteisenä tuntina elämäntutustumista opiskelevien kanssa. Nämä hyvinvointioppimisen tavoitteet on luettelossa *kursivoitu*.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

L4 monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen,

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelevaa omia näkemyksiään

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 6

Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Sisällöissä keskitytään uskonnon lähteisiin, pyhiin kirjoihin ja henkilöihin sekä musiikkiin, symboleihin, pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin. Tärkeitä sisältöjä ovat opiskeltavan uskonnon oppi, tavat, rituaalit ja yhteisöt sekä uskonnon sisäinen monimuotoisuus. Tarkastellaan uskonnon keskeisiä kertomuksia ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa.

- Martti Luther ja Mikael Agricola uskonpuhdistajina: luterilaisen kirkon synty; pelastus, usko ja Jumalan armo
- Syvennetään tietoa luterilaisen opin keskeisistä asioista: kristillinen jumaläkäsitys (kolminaisuusoppi), sakramentit (kaste ja ehtoollinen), uskontunnustus
- Raamattu kirjana: tyylilajit, vertauskuvallisuus, kielen erityispiirteet, Raamattu kirjakoelmana
- Hengellinen musiikki, esimerkiksi Lutherin virret, gospel
- yhteistyö oman seurakunnan kanssa

S2 Uskontojen maailma

Opetuksen sisältöjä ovat kristinusko, muut uskonnot ja uskonnottomuus suomalaisessa kulttuurissa ja arjessa. Tutustutaan erityisesti koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin. Opetuksessa tarkastellaan Suomen ja Euroopan katsomuksellista ja uskonnollista taustaa ja nykytilaa. Sisällöt valitaan niin, että muodostuu kokonaiskuva Euroopan uskonnollisista juurista ja erityisesti juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin perussisällöistä ja merkityksestä. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskontoon liittyvien teemojen käsittely mediassa ja populaarikulttuurissa.

- Kirkkohistoria uskonpuhdistuksesta nykypäivään: reformaatio ja pietismi.
- Tutustutaan herätysliikkeisiin.
- Muita kristillisiä seurakuntia, esimerkiksi Vapaakirkko, helluntaiseurakunta, baptismi.
- Alustava tutustuminen ekumeniaan ja uskontodialogiin
- Tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta.
- Tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.
- Tutustutaan uskonnonvapauslain sisältöön, joka korostaa jokaisen oikeutta harjoittaa omaa uskontoaan Suomessa tai oikeutta jättäytyä kaikkien uskontokuntien ulkopuolelle.

S3 Hyvä elämä: Keskeisiä sisältöjä ovat ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohdinnan kohteena ovat oppilaan omat valinnat ja toiminnan taustalla vaikuttavat arvot sekä globaali vastuu. Tärkeitä sisältöjä ovat elämäntaidot, itsetuntemus ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Tutustutaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin eettisiin opetuksiin sekä eri uskontojen ja katsomusten yhteisiin eettisiin käsityksiin. Käsitellään YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta. Sisällöt antavat oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

- *Oppilaan tekojen eettinen pohdinta: tekojen seuraukset, vastuu toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.*
- *Erilaisuuden hyväksyminen, suvaitsevaisuus*
- *Yhteisvastuu, vastuu lähimmäisestä ja luonnosta*
- *Tunnetaidot ja arkipäivän etiikka*
- *Hyvinvoinnin vuosikello yhteisenä oppituntina elämäntutkimuksen kanssa*

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Asioita tarkastellaan kerronnallisuuden, draaman, kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on opittavien asioiden alustava käsitteellistäminen. Uskonnon opetuksessa käytetään sisältöjen oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa korostetaan kiireettömyyttä ja keskustelua. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Tavoitteena on ilmentää koulussa edustettujen uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 3-6

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat ja kehittyvä kielitaito. Keskeisten käsitteiden ymmärtämistä tuetaan. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 3-6

Uskonnon opetuksessa oppimisen arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan uskontojen keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu taito ilmaista itseään ja ajatuksiaan. Yksityiskohtaisen muistamisen sijaan arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun kehittämiseen.

Uskonnon sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää kuudennelle vuosiluokalle annettuja arvosanakriteereitä.

Uskonnon arviointi vuosiluokalla 6

0 kommenttia

Perusopetuksen arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi

[Perusopetuksen_arviointikriteerit_kuudennen_vuosiluokan_päätteeksi \(2\).pdf](#)

Hyvinvoinnin vuosikello

[Hyvinvoinnin vuosikello](#)

Ortodoksinen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa paneudutaan ortodoksinen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteerit ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksinen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetuksen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksinen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksinen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksinen kristillisuuden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonottomuutta elämäntutkimuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

S3 Hyvä elämä: Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksinen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmenen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämäntutkimuksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Katolinen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätaphtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskeissa ja yhteiskuntamoraalia koskeissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omanunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Islam

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsityksen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Juutalainen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteesiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

S3 Hyvä elämä: Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

14.4.7 Elämäkatsomustieto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Elämäkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämäkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa.

Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämäkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaisiksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämäkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämäkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämäkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Vuosiluokilla 3-6 elämäkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on rohkaista ja tukea oppilaiden pyrkimystä rakentaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan. Opetuksessa keskeistä on tukea oppilaiden eettisen ajattelun taitojen ja kulttuurisen osaamisen kehittymistä sekä kykyä ilmaista omia näkemyksiään ja niiden perusteita.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin	S1-S4	L1, L2, L3, L7
T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita	S1-S4	L1, L4, L5
T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan	S1-S3	L1, L4
T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta	S1-S3	L3, L7
T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.	S2-S4	L2, L4, L5
T6 tukea oppilastarontamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään	S1-S4	L1, L2
T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan	S1- S4	L1, L2, L5
T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja	S1- S3	L2, L7
T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia	S3	L2, L3
T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään	S1-S4	L5, L6, L7

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma, ideat ja ajatukset huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään: Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämäkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S2 Erilaisia elämäntapoja: Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskominen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

S3 Yhteiselämän perusteita: Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lasten oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus: Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Elämäkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Työtapojen valinnassa oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda turvallinen ja avoin psyykkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa jokainen oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioon ottavaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnallisissa aktiviteeteissa otetaan huomioon elinympäristön digitalisoituminen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämäkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 3-6

Elämäkatsomustiedon opetuksessa oppimisen arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan oppimisen kannalta keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu ilmaisu- ja perustelutaito. Yksityiskohtaisen muistamisen sijaan arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun ja argumentaation kehittymiseen.

Elämänkatsomustiedon sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuosidistusta varten opettaja käyttää elämänkatsomustiedon valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Elämänkatsomustiedon arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Tavoitteet	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvion "hyvä" / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opetuksen tavoitteena on T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin	S1-S4	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä eettisiä käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamia eettisiä tilanteita.
T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita	S1-S4	Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa löytää keskustelusta väitteitä ja niiden perusteluita sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta
T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan	S1, S2, S3	Päätelytaidot	Oppilas osaa tunnistaa virhepäätelyä ja korjata sen pohjalta omaa ajatteluaan
T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta	S1, S2, S3	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa
T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä	S2, S3, S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta
T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleisivistystään	S1-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.
T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan	S1-S4	Oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista sekä yksin että ryhmässä.
T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja	S1, S2, S3	Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas ilmaisee omaa katsomuksellista ajatteluaan rakentavasti ja osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja kannanottoja.
T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeuseettiikka, erityisesti lapsen oikeuksia	S3	Ihmisoikeuseettiikka	Oppilas tietää YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.
T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään	S1-S4	Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas osaa etsiä ja kuvata joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

Elämänkatsomustietoa opetetaan Toivakan perusopetuksen tuntijaon mukaan 6. luokalla 2 vuosiviikkotuntia, 3.-5. luokilla yksi vuosiviikkotunti.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3-6:

- Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3
- Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4
- Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5
- Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Katso myös Elämänkatsomustieto vuosiluokilla 1-2 ja Elämänkatsomustieto vuosiluokilla 7-9

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Toivakan perusopetuksessa elämänkatsomustietoa opetetaan eri-ikäisten muodostamassa, yhteisessä opetusryhmässä. Toinen vuosiviikkotunti on sijoitettu paikallisessa tuntijaossa 6. luokalle.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Elämänkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 3

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 3

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma, ideat ja ajatukset huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään: Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämäkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S2 Erilaisia elämäntapoja: Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaisen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskominen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

S3 Yhteiselämän perusteita: Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lasten oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus: Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävästä kehityksestä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 4

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 4

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma, ideat ja ajatukset huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään: Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämäkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja

normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S2 Erilaisia elämäntapoja: Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Pehdytään suomalaisen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskominen ja luulemisen merkityksiä. Pehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

S3 Yhteiselämän perusteita: Pehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Pehdytään lasten oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus: Pehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 5

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 5

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma, ideat ja ajatukset huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään: Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämäkatsomuksen vapauden näkökulmista. Pehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S2 Erilaisia elämäntapoja: Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Pehdytään suomalaisen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskominen ja luulemisen merkityksiä. Pehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

S3 Yhteiselämän perusteita: Pehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Pehdytään lasten oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus: Pehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 6

Tavoitteet opetetaan 6. luokan kahden vuosiviikkotunnin aikana siten, että toinen elämäkatsomuksen vuosiviikkotunti opetetaan hyvinvointioppimisen, hyvän elämän yhteisenä tuntina uskontoa opiskelevien kanssa. Nämä hyvinvointioppimisen tavoitteet on luettelossa *kursivoitu*.

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.

Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 6

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma, ideat ja ajatukset huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään: Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämäkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S2 Erilaisia elämäntapoja: Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskominen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

S3 Yhteiselämän perusteita: Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaiden elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lasten oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus: Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävä kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävä tulevaisuuteen.

Perusopetuksen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi

[Perusopetuksen_arviointikriteerit_kuudennen_vuosiluokan_päätteeksi \(2\).pdf](#)

Hyvinvoinnin vuosikello

Hyvinvoinnin vuosikello

14.4.8 Historia

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyneitä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennytään lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstintaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Vuosiluokilla 4-6 historian opetuksen tehtävänä on perehdyttää oppilaat historiallisen tiedon luonteeseen, tiedon hankkimiseen sekä peruskäsitteisiin. Pyrkimyksenä on herättää oppilaiden kiinnostus menneestä ajasta, ihmisen toimintaa, sen merkitystä ja ymmärtämistä kohtaan. Perusteissa määriteltyjen sisältöjen opetuksessa korostetaan toiminnallisia ja elämyksellisiä työtapoja.

Historian opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena	S1-S5	L1-L7
Tiedon hankkiminen menneisyydestä		
T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä	S1-S5	L1, L2, L4, L5, L7
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden	S1-S5	L1, L2, L4-L7
Historian ilmiöiden ymmärtäminen		
T4 auttaa oppilasta hahmottamaan erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä	S1-S5	L1, L2, L3
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja	S1-S5	L2-L4, L6, L7
T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille	S1-S5	L2, L4, L7
T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille	S1-S5	L1-L7
T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa	S1-S5	L1, L2, L4, L7
Historiallisen tiedon käyttäminen		
T9 ohjata oppilasta esittämään muutoksille syitä	S1-S5	L1, L2, L4
T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä	S1-S5	L1-L7
T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa	S1-S5	L2-L4, L6, L7

Historian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 4-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Historian opiskelu on hyvä aloittaa perehtymällä historian tiedon luonteeseen oppilaan suvun tai lähiyhteisön menneisyyden avulla. Keskeisissä sisältöalueissa kiinnitetään huomio oman perheen, paikkakunnan ja lähialueen historiaan soveltuissa kohdissa. Sisältöalueet voidaan käsitellä joko kronologisesti tai temaattisesti.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty: Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö: Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiäika: Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

S4 Uuden ajan murrosvaihe: Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

S5 Suomi osana Ruotsia: Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla.

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten lähteiden tutkimista, kerrontaa, draamaa, leikkiä ja pelejä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden historian tekstien ja ympäristön lukutaitoa sekä harjoitella tulkintojen tekemistä itsenäisesti ja toisten kanssa. Opiskelussa hankitaan ja käytetään historiallista tietoa erilaisissa oppimisympäristöissä tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen. Historia oppiaineena sopii hyvin integroitavaksi muiden oppiaineiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 4-6

Historianopetuksessa oppilaita ohjataan tutkivaan opiskelutapaan ja heitä rohkaistaan tekemään tulkintoja, vertailemaan, tekemään johtopäätöksiä ja soveltamaan hankittua tietoa sekä suullisesti että kirjallisesti. Tekstien ymmärtämiseen ohjataan avaamalla teksteissä käytettyjä käsitteitä.

Oppilaan oppimisen arviointi historiassa vuosiluokilla 4-6

Historian opetuksessa oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilaita tutkimaan erilaisia historiallisia lähteitä ja tekemään niistä omia tulkintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjalliset ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun kehittymiseen.

Historian sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi kunkin oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määriteltessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää historian valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opintojen edistymisen kannalta keskeistä on tutkimisen, toimimisen ja menneisyyteen eläytymisen ohella ankkuroituminen kulttuuriympäristöön, aikaperspektiivin hahmottaminen, ihmisen toimijuuden sekä historian merkityksen oivaltaminen ihmiskunnan ja oman elämän kannalta nyt ja tulevaisuudessa.

Historian arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet historiassa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena	S1-S5		Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tiedon hankkiminen menneisyydestä			
T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä	S1-S5	Historian tietolähteiden tunnistaminen	Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden	S1-S5	Historiatiedon tulkinnallisuuden havaitseminen	Oppilas osaa erottaa toisistaan faktan ja tulkinnan.
Historian ilmiöiden ymmärtäminen			
T4 auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä	S1-S5	Kronologian ymmärrys	Oppilas tunnistaa keskeiset historiaan liittyvät ajan jäsentämis muodot ja osaa antaa esimerkkejä eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja	S1-S5	Historiallinen empatia	Oppilas pystyy eläytymään menneen ajan ihmisen asemaan ja nimeämään tämän toiminnan motiiveja.
T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille	S1-S5	Syy- ja seuraussuhteiden hahmottaminen historiassa	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteista.
T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille	S1-S5	Muutoksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata muutoksia ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa kuvata joidenkin esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.
T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa	S1-S5	Jatkuvuuden tunnistaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ilmiöiden jatkuvuudesta eri aikakaudesta toiseen.
Historiallisen tiedon käyttäminen			
T9 ohjata oppilasta esittämään muutoksille syitä	S1-S5	Syy- ja seuraussuhteen kuvaileminen	Oppilas osaa kuvailla pääpiirteissään joidenkin historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.
T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä	S1-S5	Tulkintojen selittäminen	Oppilas osaa selittää joidenkin esimerkkien avulla, miksi sama tapahtuma tai ilmiö voidaan tulkita eri tavoin.
T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa	S1-S5	Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön eri toimijoiden kannalta.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 5 ja 6

Toivakan perusopetuksessa historiaa opetetaan vuosiluokasta 5 eteenpäin.**Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 5-6**

- [Historian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5](#)
- [Historian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6](#)

Katso myös [Historia vuosiluokilla 7-9](#)

Historian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Historian tavoitteet vuosiluokalla 5

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena
L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
 L4 Monilukutaito
 L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Tiedon hankkiminen menneisyydestä

T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen
 L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L4 Monilukutaito
 L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden

L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen
 L4 Monilukutaito
 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Historian ilmiöiden ymmärtäminen

T4 auttaa oppilasta hahmottamaan erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä
 L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L4 Monilukutaito

T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille

L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen
 L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen
 L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L4 Monilukutaito
 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Historiallisen tiedon käyttäminen

T9 ohjata oppilasta esittämään muutoksille syitä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen
 L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L4 Monilukutaito

T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen
 L4 Monilukutaito
 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Historian sisällöt vuosiluokalla 5

Historiallisen tiedon luonne ja historian lähteet. Opiskelu aloitetaan perehtymällä historiallisen tiedon luonteeseen oppilaan suvun tai lähiyhteisön menneisyyden avulla. (T1, T2, T7)

Historiallisen tiedon luonteesta tutustutaan ainakin

- Historia on menneisyyttä sekä sitä tutkiva tiede
- Aikajana ja tavat jakaa historiaa aikakausiin (esihistoria, historia; vanha aika, keskiaika, uusi aika)

- Historian erityyppiset lähteet: arkeologiset, suulliset, kirjalliset, kuvalliset
- Lähteen ja tulkinnan ero

Suvun tai lähiyhteisön menneisyyteen perehtyessä tutustutaan ainakin

Lähteinä kirjeet, kuvat, päiväkirjat ja esineet

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuuriin murrukseen ja sivilisaation syntyyn. (T2, T4, T6)

- Ihmislajin kehitys, kivikausi, rautakausi, pronssikausi
- Esihistorialliset lähteet (arkeologiaa), esim. kaivaukset, haudat, esinelöydöt, kalliomaalaukset.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta. (T6)

- Suurten jokilaaksojen korkeakulttuurit (Mesopotamia, Niili, Indus ja Jangtse)
- Antiikin aika, Kreikka, Rooma, Hellenismi
- Lähteinä arkkitehtuuri, ensimmäiset tekstilähteet (esim. hieroglyfit, nuolenpääkirjoitus)

S3 Keskiäika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. (T1, T7, T9)

- kansainvaellukset
- Länsi- ja Itä-Rooma (Bysantti)
- luostarilaitos ja katolinen kirkko
- elämää maalla ja kaupungissa
- arabikulttuuri ja islamin vaikutus
- Lähteinä kronikat, taide, asiakirjat

Yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin viidennellä luokalla:

UE: Kirkon historian ensimmäiset 1000 vuotta / Islamin synty ja vaikutus Euroopan kulttuuriin

YM: Eurooppa maanosana

AI: T7"ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin" + S2 "Tiedonhankintaa eri lähteistä"

Historian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Historian tavoitteet vuosiluokalla 6

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Tiedon hankkiminen menneisyydestä

T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden

L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Historian ilmiöiden ymmärtäminen

T4 auttaa oppilasta hahmottamaan erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille

L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa
L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Historiallisen tiedon käyttäminen

T9 ohjata oppilasta esittämään muutoksille syitä
L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito

T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä
L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Historian sisällöt vuosiluokalla 6

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten lähteiden tutkimista, kerrontaa, draamaa, leikkiä ja pelejä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden historian tekstien ja ympäristön lukutaitoa sekä harjoitella tulkintojen tekemistä itsenäisesti ja toisten kanssa. Opiskelussa hankitaan ja käytetään historiallista tietoa erilaisissa oppimisympäristöissä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Historia oppiaineena sopii hyvin integroitavaksi muiden oppiaineiden kans

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Historian opiskelu on hyvä aloittaa perehtymällä historian tiedon luonteeseen oppilaan suvun tai lähiyhteisön menneisyyden avulla. Keskeisissä sisältöalueissa kiinnitetään huomio oman perheen, paikkakunnan ja lähialueen historiaan soveltuvissa kohdissa. Sisältöalueet voidaan käsitellä joko kronologisesti tai temaattisesti.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

- Suomen alue uskonnollisen ja kaupallisen kiinnostuksen kohteena (Novgorod, Ruotsi ja Hansa), ristiretket
- Kalmarin unioni
- elämää keskiajan maaseudulla ja kaupungissa
- Vaasa-kuninkaiden aika
- ensimmäiset suomenkieliset tekstit

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

- renessanssi
- reformaatio
- ns. löytöretket
- kirjapainotaito

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla.

- Ruotsin suurvalta-aika Suomessa
- säätyvallan aika
- Suuri Pohjan sota aikakauden murroskohtana
- valistuksen aika
- maanviljelyn ja varhaisen teollisuuden kehittyminen

Yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin 6.lk

- UE: Kirkkohistoria uskonpuhdistuksesta nykypäivään: reformaatio ja pietismi.
- YM: "S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan", mantereet + erilaisia kartta-aineistoja ja diagrammeja
- AI: Agricola + t7 & S2"tekstien ja lähteiden luotettavuuden arviointi"
- RU: Suomen ja Ruotsin yhteinen historia kielen opiskelun taustana
- KU: renessanssi ja barokki

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 5-6

Historianopetuksessa oppilaita ohjataan tutkivaan opiskelutapaan ja heitä rohkaistaan tekemään tulkintoja, vertailemaan, tekemään johtopäätöksiä ja soveltamaan hankittua tietoa sekä suullisesti että kirjallisesti. Tekstien ymmärtämiseen ohjataan avaamalla teksteissä käytettyjä käsitteitä.

Oppilaan oppimisen arviointi historiassa vuosiluokilla 5-6

Historian opetuksessa oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilaita tutkimaan erilaisia historiallisia lähteitä ja tekemään niistä omia tulkintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjalliset ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun kehittymiseen.

Historian sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi kunkin oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää historian valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opintojen edistymisen kannalta keskeistä on tutkimisen, toimimisen ja menneisyyteen eläytymisen ohella ankkuroituminen kulttuuriympäristöön, aikaperspektiivin hahmottaminen, ihmisen toimijuuden sekä historian merkityksen oivaltaminen ihmiskunnan ja oman elämän kannalta nyt ja tulevaisuudessa.

Perusopetuksen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi

[Perusopetuksen_arviointikriteerit_kuudennen_vuosiluokan_päätteeksi \(2\).pdf](#)

14.4.9 Yhteiskuntaoppi**Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet**

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisesti yhteiskunnallisiksi ja taloudellisesti toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamisissaan tilanteissa. Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Vuosiluokilla 4-6 yhteiskuntaopin opetuksen painopisteenä on perehtyminen yhteisölliseen elämään ja rakentavaan vuorovaikutukseen. Oppilaita rohkaistaan kuuntelemaan muita, ilmaisemaan mielipiteitään ja perustelemaan näkemyksiään sekä löytämään omat vahvuutensa. Oppilaat harjoittelevat päätöksentekoa ja vaikuttamisessa tarvittavia taitoja koulu yhteisössä sekä muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa. Opetus vahvistaa oppilaiden kiinnostusta työtä, työelämää ja yrittäjyyttä sekä eri ammatteja kohtaan. Oppilaat tutustuvat oman taloudenhoiton ja vastuullisen kuluttamisen perusasioihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana	S1-S4	
T2 tukea oppilasta harjaanuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1-S4	
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys		
T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita	S1-S3	L2, L3, L4, L7
T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa	S1-S4	L2, L4, L5
T5 ohjata oppilasta oivaltamaan työn teon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään	S1, S4	L3, L4, L6, L7
T6 tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä	S1-S3	L1, L2, L4
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen		
T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä	S1, S3	L2, L6, L7
T8 tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja	S1, S4	L3, L4
T9 kannustaa oppilasta erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoittelemaan median käyttöä turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla	S1, S3	L3, L4, L5, L7

Yhteiskuntaopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 4-6

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta: Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja

muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työnteeseen, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

S2 Demokraattinen yhteiskunta: Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja peruseriaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

S4 Taloudellinen toiminta: Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestäväan kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 4-6

Yhteiskuntaopin tavoitteiden kannalta on keskeistä käyttää vuorovaikutuksellisia, elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja tiedon luomisessa, kuten simulaatioita, opetuskeskusteluja, väittelyitä ja draamaa. Niiden kautta harjoitellaan yhteistoimintaa, osallistumista ja vaikuttamista lähiyhteisössä. Oppilaiden arki harrastuksiineen ja omat kokemukset sekä oma luokka, koulu ja oppilaskunta sekä muut lähiyhteisön toimijat ovat osallistumisen harjoittelemisen kannalta erityisen tärkeitä. Tieto- ja viestintätekniikan käyttö tarjoaa luontevan keinon yhteiskuntaa koskevan tiedon etsimiseen ja osallistumiseen yksin ja yhdessä toisten kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 4-6

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaat näkemään itsensä yhteiskunnan jäsenenä, joilla on oikeuksia ja velvollisuuksia sekä tukea heidän kasvuaan yhteistyökykyisiksi erilaisten yhteisöjen jäseniksi. Oppilaita tuetaan erityisesti yhteiskuntaa ja taloutta koskevan tiedon etsimisessä, ymmärtämisessä ja soveltamisessa, jolla on merkitystä heidän oman elämänsä ja tulevaisuutensa kannalta. Oppilaita kannustetaan osallisuuteen ja keskusteluun. Oppiaineen käsitteellinen luonne otetaan huomioon avaamalla ja konkretisoimalla siinä käytettäviä keskeisiä käsitteitä.

Oppilaan oppimisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 4-6

Yhteiskuntaopissa oppimisen arvioinnilla ja palautteella oppilaita ohjataan ja kannustetaan toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännössä yhteiskunnasta oppimia tietoja ja taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monipuolisesti erilaisia toiminnan ja tuottamisen tapoja. Huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen hallintaan.

Yhteiskuntaopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää yhteiskuntaopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas hahmottaa ympäröivän yhteiskunnan toimintaa sekä näkee itsensä osana kansalaisyhteiskuntaa omat vaikuttamismahdollisuutensa ja vastuunsa tiedostaen.

Yhteiskuntaopin arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana	S1-S4		Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisessa. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 tukea oppilasta harjaanuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1-S4		Eettistä arviointikykyä ei käytetä arvosanan muodostamisen periaatteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys			
T3ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita	S1-S3	Yhteisten sääntöjen ja tasa-arvon periaatteiden tarkastelu	Oppilas osaa selittää yhteisten sääntöjen merkityksen ja toimia niiden mukaisesti. Oppilas osaa perustella, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan.
T4ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa	S1-S4	Median roolin tarkastelu	Oppilas osaa kuvailla, millainen merkitys medialla on hänen omassa elämässään ja miten erilaisia medioita voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä.
T5ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään	S1, S4	Työnteon ja yrittäjyyden merkityksen tarkastelu	Oppilas osaa antaa esimerkkejä työnteon ja yrittäjyyden merkityksestä perheen toimeentulon lähteenä ja yhteiskunnan toimivuuden perustana.
T6tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoituksiperiä	S1-S3	Erilaisten arvojen, näkökulmien ja tarkoituksiperien hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoituksiperiä.
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen			
T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä	S2, S3	Demokraattisen vaikuttamisen perustaitojen sekä yhteisössä toimimisen tietojen ja taitojen soveltaminen käytännössä	Oppilas osaa soveltaa demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja, kuten kuuntelemista, kantaa ottamista, sopeutumista enemmistöpäätöksiin sekä vaikuttamista lähiyhteisössä.
T8tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja	S1, S4	Rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteiden soveltaminen	Oppilas osaa perustella omaan rahankäyttöön sekä kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja sekä pystyy kertomaan, millaisia muihin ihmisiin sekä ympäristöön ulottuvia vaikutuksia hänen kuluttamisikänsä on.
T9kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoittelemaan median käyttöä turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla	S1, S3	Mediataidot	Oppilas osaa käyttää mediaa yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan välineenä sekä pohtia sen käyttämiseen liittyviä turvallisuusnäkökulmia.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4 sekä toivakkalainen OPS-ratkaisu

Yhteiskuntaoppia opiskellaan Toivakassa vuosiluokalla 4 kaksi vuosiviikkotuntia

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 4-6:

- Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4
- Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5
- Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Katso myös [Yhteiskuntaoppi vuosiluokilla 7-9](#)

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Oppilas

- harjoittelee ajattelua, kriittisyyttä, keskustelua
- harjoittelee ymmärtämään uutisia
- harjoittelee rahankäyttöä
- harjoittelee ymmärtämään oikeuksia ja velvollisuuksia, vapautta ja vastuuta

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 4

Työtapa ja pohtiessa voisi huomioida esimerkiksi, että:

- Lähdetään liikkeelle lähiympäristöstä ja oppilaan omasta arjesta ja yhdessä tekemisestä.
- Annetaan lapsen olla aktiivinen, osallistuva, keskusteleva, vaikuttaja.
- Irrottaudutaan välillä kirjasta ja tehdään oikeita asioita.
- Seurataan ja pohditaan uutisia vaikkapa Ylen uutisluokan <https://uutisluokka.triplet.io> -palvelun kautta.
- Vierailaan esim. yrityksissä tai vanhempien työpaikoilla.

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Yhteiskuntaopin tavoitteet vuosiluokalla 4

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana

T2 tukea oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys

T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T6 tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

Yhteiskuntaopin sisällöt vuosiluokalla 4

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta: Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työnteokseen, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

- säännöt ja niihin vaikuttaminen
- eri-ikäisten oikeudet ja velvollisuudet
- some-etiketti
- rahan ansaitseminen ja käyttö

S2 Demokraattinen yhteiskunta: Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja peruseriaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

- tasa-arvo
- lasten oikeudet
- erilaiset kulttuurit ja vähemmistöt
- YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus
- perusoikeudet Suomessa (perustuslaki)

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

- vaikuttamisen keinot
- lasten oikeudet
- verkkovaikuttaminen
- lobbaus

S4 Taloudellinen toiminta: Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestäväan kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

- rahan ansaitseminen (mahdollinen luokan rahankeräys)
- rahan käyttö
- työ ja yrittäminen
- monenlaiset ammatit
- kestävä kuluttaminen
- markkinoinnin kriittinen tarkastelu
- kuluttajan oikeudet
- maksamisen tavat

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4

Yhteiskuntaopin tavoitteiden kannalta on keskeistä käyttää vuorovaikutuksellisia, elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja tiedon luomisessa, kuten simulaatioita, opetuskeskusteluja, väittelyitä ja draamaa. Niiden kautta harjoitellaan yhteistoimintaa, osallistumista ja vaikuttamista lähiyhteisössä. Oppilaiden arki harrastuksineen ja omat kokemukset sekä oma luokka, koulu ja oppilaskunta sekä muut lähiyhteisön toimijat ovat osallistumisen harjoittelemisen kannalta erityisen tärkeitä. Tieto- ja viestintäteknologian käyttö tarjoaa luontevan keinon yhteiskuntaa koskevan tiedon etsimiseen ja osallistumiseen yksin ja yhdessä toisten kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 4

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaat näkemään itsensä yhteiskunnan jäsenenä, joilla on oikeuksia ja velvollisuuksia sekä tukea heidän kasvuaan yhteistyökykyisiksi erilaisten yhteisöjen jäseniksi. Oppilaita tuetaan erityisesti yhteiskuntaa ja taloutta koskevan tiedon etsimisessä, ymmärtämisessä ja soveltamisessa, jolla on merkitystä heidän oman elämänsä ja tulevaisuutensa kannalta. Oppilaita kannustetaan osallisuuteen ja keskusteluun. Oppiaineen käsitteellinen luonne otetaan huomioon avaamalla ja konkretisoimalla siinä käytettäviä keskeisiä käsitteitä.

Oppilaan oppimisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 4

Yhteiskuntaopissa oppimisen arvioinnilla ja palautteella oppilaita ohjataan ja kannustetaan toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännössä yhteiskunnasta oppimia tietoja ja taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monipuolisesti erilaisia toiminnan ja tuottamisen tapoja. Huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen hallintaan.

Yhteiskuntaopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää yhteiskuntaopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas hahmottaa ympäröivän yhteiskunnan toimintaa sekä näkee itsensä osana kansalaisyhteiskuntaa omat vaikuttamismahdollisuutensa ja vastuunsa tiedostaen.

Opetus voidaan toteuttaa myös isoina oppimiskokonaisuuksina esim.

- vaikuttamishanke
- rahankeräys
- erilaiset ihmiset

Perusopetuksen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi

[Perusopetuksen_arviointikriteerit_kuudennen_vuosiluokan_päätteeksi \(2\).pdf](#)

14.4.10 Musiikki

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Vuosiluokkien 3-6 musiikin opetuksessa oppilaat oppivat suhtautumaan avoimesti ja kunnioittavasti toisten kokemuksiin sekä luomaan yhteenkuuluvuuden tunnetta ryhmässään. Samalla he tottuvat jäsentämään aiempaa tietoisemmin musiikillisia kokemuksia ja ilmiöitä sekä musiikkikulttuureja. Oppilaiden ymmärrys musiikkikäsitteistä ja ilmaisukeinoista syvenee ja laajenee samalla, kun taidot laulaa, soittaa, säveltää, liikkua ja kuunnella kehittyvät. Ääniä ja musiikin ilmaisukeinoihin liittyvää luovaa ja esteettistä ajattelua edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia musiikillisia tai monitaiteellisia kokonaisuuksia. Näissä tehtävissä oppilaat käyttävät mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa. Oppilaiden käsitys itsestään musiikillisena toimijoina rakentuu myönteisten oppimiskokemusten kautta.

Musiikin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
Osallisuus		
T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusiisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään	S1-S4	L2, L6, L7
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä tuottaminen		
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	L2
T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen	S1-S4	L1, L2
T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä	S1-S4	L2
T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen	S1-S4	L1, L2, L5, L6
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta	S1-S4	L2
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä	S1-S4	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	L3
Oppimaan oppiminen musiikissa		
T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1-S4	L1

Musiikin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteidenvälisessä työskentelyssä. Sisällöt valitaan siten, että oppilas tutustuu musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia ja oppilaiden kokemuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan: Musisoitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusiisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukykyyn monipuolinen kehittäminen.

S2 Mistä musiikki muodostuu: Musisoitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskykyyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

S4 Ohjelmisto: Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisoitilanteissa syntyneet oppilaiden luomat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusiisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista jokaiselle oppilaalle. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ennakkoluuloton ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisiä taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 3-6

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, opetusvälineiden käyttöä ja ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Ratkaisulla luodaan oppimista edistäviä yhteismusiisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan jokaisen oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 3-6

Musiikin opetuksessa oppilaat tarvitsevat ohjaavaa ja rohkaisevaa palautetta erityisesti yhteistoiminnan ja musiikillisten taitojen harjoittelemisessa. Palaute ohjaa jokaista oppilasta hahmottamaan musiikkia ja musiikkikäsitteitä sekä kehittämään toimintaansa ryhmän jäsenenä suhteessa soivaan musiikilliseen kokonaisuuteen.

Antaessaan musiikin sanallista arviota tai arvosanaa opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää musiikin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä seurata erityisesti oppilaan yhteismusisointitaitojen, käsitteellisen ajattelun ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä.

Musiikin arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvion "hyvä" / arvosanan kahdeksan osaaminen
Osallisuus			
T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään Musiikilliset taidot ja tiedot sekä luova tuottaminen	S1-S4	Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.
T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen	S1-S4	Musiikki-liikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.
T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä	S1-S4	Musiikin kuuntelu	Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.
T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tietoa ja viestintätekniikkaa käyttäen	S1-S4	Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta	S1-S4	Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan.
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä	S1-S4	Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.
Oppimaan oppiminen musiikissa			
T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1-S4	Oppimaan oppiminen ja työskentely-taidot	Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3,4,5 ja 6

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3-6:

- [Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3](#)
- [Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4](#)
- [Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5](#)
- [Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6](#)

Katso myös [Musiikki vuosiluokilla 1-2](#) ja [Musiikki vuosiluokilla 7-9](#)

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 3-6

Musiikin opetuksessa korostuu oppilaan tasolle sopivat haasteet, jotka kannustavat oppimiseen ja antavat onnistumisen elämyksiä. Oppilaita ohjataan kokeilemaan uusia asioita. Tukitoimissa otetaan huomioon yksilön ja muun ryhmän mahdollisuudet toimia musiikin tunneilla.

Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Musiikin tavoitteet vuosiluokalla 3

Osallisuus

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä kehityksen rakentaminen

Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintätekniikka

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä

L4 Monilukutaito

Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppimaan oppiminen musiikissa

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Musiikin sisällöt vuosiluokalla 3**S1 Miten musiikissa toimitaan:**

- Harjoitellaan toimimaan musisoivan ryhmän jäsenenä.
- Kehitetään luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista.
- Musiikkiliikunnan sekä keho-, rytm-, melodia- ja soitussoittimien perussoittotekniikoiden harjoittelua yhteismusisoinnissa.
- Kehitetään ilmaisutaitoja ja kuvittelukykyä monipuolisesti.

S2 Mistä musiikki muodostuu:

- Peruskäsitteiden lisäksi kehitetään musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskykyä musisoinnin ja kuuntelun kautta.
- Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia.
 - sävelten nimet ja aika-arvot, esitysmerkintöjä
- Kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa:

- Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella.
- Rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

S4 Ohjelmisto:

- Ohjelmistossa on monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia
- Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperintöön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen.
- Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4**Musiikin tavoitteet vuosiluokalla 4****Osallisuus**

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä kehityksen rakentaminen

Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknikka

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä

L4 Monilukutaito

Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppimaan oppiminen musiikissa

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Musiikin sisällöt vuosiluokalla 4

S1 Miten musiikissa toimitaan:

- Harjoitellaan toimimaan musisoivan ryhmän jäsenenä.
- Kehitetään luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista.
- Musiikkiliikunnan sekä keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoiden harjoittelua yhteismusisoinnissa.
- Kehitetään ilmaisutaitoja ja kuvittelukykyä monipuolisesti.

S2 Mistä musiikki muodostuu:

- Peruskäsitteiden lisäksi kehitetään musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskykyä musisoinnin ja kuuntelun kautta.
- Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimitetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia.
 - kerrataan sävelten nimiä, aika-arvoja ja esitysmerkintöjä
- Kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa:

- Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella.
- Rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

S4 Ohjelmisto:

- Ohjelmistossa on monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia
- Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperintöön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen.
- Musisoitintilanteissa syntyneet oppilaiden luomat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Musiikin tavoitteet vuosiluokalla 5

Osallisuus**T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään**

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän kehityksen rakentaminen

Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen**T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä**

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 tarjota oppilaille mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknikka

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito**T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta**

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä

L4 Monilukutaito

Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa**T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta**

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppimaan oppiminen musiikissa**T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.**

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Musiikin sisällöt vuosiluokalla 5

S1 Miten musiikissa toimitaan:

- Harjoitellaan toimimaan musisoivan ryhmän jäsenenä.
- Kehitetään luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista.
- Musiikkiliikunnan sekä keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoiden harjoittelua yhteismusisoinnissa.
 - bändisoittimiin tutustuminen
- Kehitetään ilmaisutaitoja ja kuvittelukykyä monipuolisesti.

S2 Mistä musiikki muodostuu:

- Peruskäsitteiden lisäksi kehitetään musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskykyä musisoinnin ja kuuntelun kautta.
- Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia.
 - laajennetaan sävelten nimien, nuottien aika-arvojen ja esityserkintöjen tuntemusta
- Kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa:

- Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella.
 - orkesteri, soitinryhmät
- Rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

S4 Ohjelmisto:

- Ohjelmistossa on monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia

- Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen.
- Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Musiikin tavoitteet vuosiluokalla 6

Osallisuus

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä kehityksen rakentaminen

Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L5 Tieto- ja viestintäteknikka
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta

- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä

- L4 Monilukutaito

Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppimaan oppiminen musiikissa

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Musiikin sisällöt vuosiluokalla 6

S1 Miten musiikissa toimitaan:

- Harjoitellaan toimimaan musisoivan ryhmän jäsenenä.
- Kehitetään luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista.
- Musiikkiliikunnan sekä keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoiden harjoittelua yhteismusisoinnissa.
 - bändisoittimiin tutustuminen
- Kehitetään ilmaisutaitoja ja kuvittelukykyä monipuolisesti.

S2 Mistä musiikki muodostuu:

- Peruskäsitteiden lisäksi kehitetään musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskykyä musisoinnin ja kuuntelun kautta.
- Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimitään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia.
 - laajennetaan sävelten nimien, aika-arvojen ja esitysmerkintöjen tuntemusta
- Kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa:

- Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella.
- Rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.
 - musiikin historiaa keskiajalta nykypäivään

S4 Ohjelmisto:

- Ohjelmistossa on monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia
- Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen.
- Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Perusopetuksen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi

[Perusopetuksen arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi \(2\).pdf](#)

14.4.11 Kuvataide

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moniaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, ja mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Vuosiluokilla 3-6 oppilaat laajentavat omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Oppilaita kannustetaan erilaisten kuvailmaisuuden keinojen kokeiluun ja harjoitteluun sekä kuvallisten taitojen tavoitteelliseen kehittämiseen. Opetuksessa tarkastellaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin vaikutuksia mielipiteisiin, asenteisiin ja toimintatapoihin oppilaiden omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan tutkimaan taiteilijoiden ja muun visuaalisen kulttuurin tekijöiden tavoitteita ja rooleja eri aikoina sekä erilaisissa kulttuurisissa yhteyksissä. Opetuksessa tuetaan oppilaiden yhdessä toimimisen edellytyksiä ja käytäntöjä. Kuvien tuottamisen ja tulkinnan taitoja syvennetään hyödyntämällä vastuullisesti tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä.

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
Kuvallinen tuottaminen		
T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omassa kuvissaan	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L5
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin	S1, S2, S3	L1, L4, L5, L6
T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisuuden tapoja omassa kuvissaan	S1, S2, S3	L1, L2, L5, L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		
T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteesta, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista	S1, S2, S3	L3, L4, L6, L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisuuden sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohdista ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttuun ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Omat kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat: Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 3-6 tarkastellaan laajenevan elinpiirin ajankohtaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opetuksessa ohjataan taiteidenväliseen ja temaattiseen lähestymistapaan. Oppilaita kannustetaan suhtautumaan kriittisesti eri tietolähteisiin. Opetustilanteissa teknologioita ja verkko-ympäristöjä hyödynnetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisua rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 3-6

Oppimisen arviointi ja siihen perustuva palaute kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioiva. Palauteella tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteisiin määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin.

Antaessaan kuvataiteen sanallista arviota tai arvosanaa opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää kuvataiteen valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä havainnoida oppilaan edistymistä kuvien tuottamiseen, vastaanottamiseen ja tulkittamiseen liittyvien taitojen kehittämisessä.

Kuvataiteen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet kuvataiteessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen	S1, S2, S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja
Kuvallinen tuottaminen			
T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaanuttamaan kuvan tekemisen taitojaan	S1, S2, S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessaan
T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa	S1, S2, S3	Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä
T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omilla kuvissaan	S1, S2, S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja ilmaisessaan mielipiteitään
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta	S1, S2, S3	Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuvaan	S1, S2, S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tulkita kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä hyödyntää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa
T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omilla kuvissaan	S1, S2, S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa hyödyntää erilaisia kuvailmaisun tapoja tarkastellessaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria sekä tehdessään omia kuvia
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteesta, ympäristöstä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista	S1, S2, S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteesta, ympäristöstä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurin moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan	S1, S2, S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurin moninaisuuden ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3-6:

- [Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3](#)
- [Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4](#)
- [Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5](#)
- [Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6](#)

Katso myös [Kuvataide vuosiluokilla 1-2](#) ja [Kuvataide vuosiluokilla 7-9](#)

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa. Toivakan perusopetuksessa vuosiluokilla 3-6 TÄNNE AINAKIN KulttuuriVakka-suunnitelma, Pellervo Lukumies, Heiska ym. mutta miten jaetaan eri vuosiluokille 1-9 Marita ym.????

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 3-6

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa.

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Kuvataiteen tavoitteet vuosiluokalla 3

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu

T1 Kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 Rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoista ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 Innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Kuvallinen tuottaminen

T4 Ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvantekemisen taitojaan.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 Ohjata oppilasta *tavoitteelliseen* kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Visuaalisen kulttuurin tulkinta

T7 Ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä ja pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta.

L1, L2, L4, L5

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 Innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisun tapoja omilla kuvissaan.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen

T10 Ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Kuvataiteen sisällöt vuosiluokalla 3

S1 Omat kuvakulttuurit

- Kuvallinen tuottaminen tapahtuu omien kuvien ja kuvakulttuurien pohjalta.
- Pohditaan omien kuvakulttuurien merkityksiä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

- Tutustutaan tuntemaan kuvakulttuureja ympäristön, esinemaailman, median ja virtuaalimaailman näkökulmista.
- Havainnoidaan ympäristöä visuaalisesti ja havainnoista keskustellaan. Havainnoita ilmaistaan eri välinein.
- Kuvallisessa tuottamisessa käytetään eri tekniikoita: Valokuva, video, muotoilu, arkkitehtuuri, ympäristösuunnittelu, sähköiset välineet ja sovellukset.

Pohditaan ympäristön ja medioiden merkitystä.

S3 Taiteen maailmat

- Taiteentuntemuksessa tutustutaan taiteeseen eri aikoina ja eri kulttuureissa.
- Kuvallinen tuottamisessa käytetään piirustusta, maalausta ja kolmiulotteista työskentelyä.
- Keskustellaan omista töistä ja taiteesta omaa ja toisen työtä kunnioittaen ja arvostaen.

Toivakkalainen sisältö-OPS-ratkaisu

Keskeisimmät sisällöt taitoalueilta

1. Taideteoksiin tutustumista sekä elämyksellisesti että tiedollisesti, havainnoista ja ajatuksista kertominen ja niiden perustelemisen harjoittelu
2. Lähiympäristöön ja sen arkkitehtuuriin tutustuminen ja luonnonmateriaalien hyödyntäminen töissä
3. Arkiesineiden käyttökelpoisuuden ja esteettisyyden arviointia
4. Yksilöllisten havaintojen ja ajatusten hyödyntäminen kuvallisesti ja muilla työtapoilla
5. Kuvallisen viestinnän (kuvien ja videoiden) vaikutusten havaitseminen

- Työskentelytaidot: opetellaan käytännön toiminnot kuten aloitus, toteutus, työskentelyn jälkeinen siistiminen, välineistä ja töistä huolehtiminen.
- Kuvateon prosessin hallinta: opetellaan valitsemaan sopiva ilmaisuväline, kannustetaan luovaan ongelmanratkaisuun ja toteutustavan mittaamiseen käytettävissä olevan ajan ja materiaalin mukaan.
- Tutkiva ja luova asenne: rohkaistaan etsimään vaihtoehtoisia toteutustapoja, kokeilemaan uutta ja kehittämään omaa mielikuvitusta.
- Mahdollistetaan tekemisen ja onnistumisen ilo omassa kuvateon prosessissa antamalla oppilaalle vaikutusmahdollisuuksia ja valinnan vapautta tutkivassa ja luovassa työskentelyssä.
- Ryhmätyö- ja yhteistyötaidoissa oman osallisuuden merkitys osana yhteistä prosessia.

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Kuvataiteen tavoitteet vuosiluokalla 4

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu

T1 Kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 Rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoista ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 Innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Kuvallinen tuottaminen

T4 Ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvantekemisen taitojaan.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 Ohjata oppilastavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Visuaalisen kulttuurin tulkinta

T7 Ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä ja pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta.

L1, L2, L4, L5
L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 Ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen

T10 Ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L4 Monilukutaito
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Kuvataiteen sisällöt vuosiluokalla 4

S1 Omat kuvakulttuurit

- Kuvallinen tuottaminen tapahtuu omien kuvien ja kuvakulttuurien pohjalta.
- Pohditaan omien kuvakulttuurien merkityksiä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

- Tutustutaan tuntemaan kuvakulttuureja ympäristön, esinemaailman, median ja virtuaalimaailman näkökulmista.
- Havainnoidaan ympäristöä visuaalisesti ja havainnoista keskustellaan. Havainnoita ilmaistaan eri välinein.
- Kuvallisessa tuottamisessa käytetään eri tekniikoita: Valokuva, video, muotoilu, arkkitehtuuri, ympäristösuunnittelu, sähköiset välineet ja sovellukset.

Pohditaan ympäristön ja medioiden merkitystä.

S3 Taiteen maailmat

- Taiteentuntemuksessa tutustutaan taiteeseen eri aikoina ja eri kulttuureissa.
- Kuvallinen tuottamisessa käytetään piirustusta, maalausta ja kolmiulotteista työskentelyä.
- Keskustellaan omista töistä ja taiteesta omaa ja toisen työtä kunnioittaen ja arvostaen.

Toivakkalainen sisältö-OPS-ratkaisu

Keskeisimmät sisällöt taitoalueilta

- Työskentelytaidot: aloitus, toteutus, välineistä ja töistä huolehtiminen ja siistiminen.

- Kuvateon prosessin hallinta: opetellaan valitsemaan sopiva ilmaisuväline, kannustetaan luovaan ongelmanratkaisuun ja toteutustavan mitoitamiseen käytettävissä olevan ajan ja materiaalin mukaan.
- Tutkiva ja luova asenne: rohkaistaan etsimään vaihtoehtoisia toteutustapoja, kokeilemaan uutta ja kehittämään omaa mielikuvitusta.
- Mahdollistetaan tekemisen ja onnistumisen ilo omassa kuvateon prosessissa antamalla oppilaalle vaikutusmahdollisuuksia ja valinnan vapautta tutkivassa ja luovassa työskentelyssä.
- Ryhmätyö- ja yhteistyötaitoissa oman osallisuuden merkitys osana yhteistä prosessia.

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Kuvataiteen tavoitteet vuosiluokalla 5

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu

T1 Kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 Rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoista ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 Innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Kuvallinen tuottaminen

T4 Ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvantekemisen taitojaan.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 Ohjata oppilasta *tavoitteelliseen* kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 Ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omassa kuvissaan.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Visuaalisen kulttuurin tulkinta

T7 Ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä ja pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 Ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmistä sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T9 Innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisun tapoja omassa kuvissaan.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen

T10 Ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T11 Kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Kuvataiteen sisällöt vuosiluokalla 5

S1 Omat kuvakulttuurit

- Kuvallinen tuottaminen tapahtuu omien kuvien ja kuvakulttuurien pohjalta.
- Pohditaan omien kuvakulttuurien merkityksiä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

- Tutustutaan tuntemaan kuvakulttuureja ympäristön, esinemaailman, median ja virtuaalimaailman näkökulmista.
- Havainnoidaan ympäristöä visuaalisesti ja havainnoista keskustellaan. Havainnoita ilmaistaan eri välinein.
- Kuvallisessa tuottamisessa käytetään eri tekniikoita: Valokuva, video, muotoilu, arkkitehtuuri, ympäristösuunnittelu, sähköiset välineet ja sovellukset.

Pohditaan ympäristön ja medioiden merkitystä.

S3 Taiteen maailmat

- Taiteentuntemuksessa tutustutaan taiteeseen eri aikoina ja eri kulttuureissa.
- Kuvallinen tuottamisessa käytetään piirustusta, maalausta ja kolmiulotteista työskentelyä.
- Keskustellaan omista töistä ja taiteesta omaa ja toisen työtä kunnioittaen ja arvostaen.

Toivakkalainen sisältö-OPS-ratkaisu**Keskeisimmät sisällöt taitoalueilta**

- Työskentelytaidot: aloitus, toteutus, välineistä ja töistä huolehtiminen ja siistiminen.
- Kuvateon prosessin hallinta: opetellaan valitsemaan sopiva ilmaisuväline, kannustetaan luovaan ongelmanratkaisuun ja toteutustavan mitoittamiseen käytettävissä olevan ajan ja materiaalin mukaan.
- Tutkiva ja luova asenne: rohkaistaan etsimään vaihtoehtoisia toteutustapoja, kokeilemaan uutta ja kehittämään omaa mielikuvitusta.
- Mahdollistetaan tekemisen ja onnistumisen ilo omassa kuvateon prosessissa antamalla oppilaalle vaikutusmahdollisuuksia ja valinnan vapautta tutkivassa ja luovassa työskentelyssä.
- Ryhmätyö- ja yhteistyötäidoissa oman osallisuuden merkitys osana yhteistä prosessia.

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Kuvataiteen tavoitteet vuosiluokalla 6

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu

T1 Kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 Rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoista ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 Innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Kuvallinen tuottaminen

T4 Ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvantekemisen taitojaan.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 Ohjata oppilasta *tavoitteelliseen* kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 Ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Visuaalisen kulttuurin tulkinta

T7 Ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä ja pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 Ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmistä sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T9 Innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen

T10 Ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 Kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Kuvataiteen sisällöt vuosiluokalla 6

S1 Omat kuvakulttuurit

- Kuvallinen tuottaminen tapahtuu omien kuvien ja kuvakulttuurien pohjalta.
- Pohditaan omien kuvakulttuurien merkityksiä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

- Tutustutaan tuntemaan kuvakulttuureja ympäristön, esinemaailman, median ja virtuaalimaailman näkökulmista.
- Havainnoidaan ympäristöä visuaalisesti ja havainnoista keskustellaan. Havainnot ilmaistaan eri välinein.
- Kuvallisessa tuottamisessa käytetään eri tekniikoita: Valokuva, video, muotoilu, arkkitehtuuri, ympäristösuunnittelu, sähköiset välineet ja sovellukset.

Pohditaan ympäristön ja medioiden merkitystä.

S3 Taiteen maailmat

- Taiteentuntemuksessa tutustutaan taiteeseen eri aikoina ja eri kulttuureissa.
- Kuvallinen tuottamisessa käytetään piirustusta, maalausta ja kolmiulotteista työskentelyä.
- Keskustellaan omista töistä ja taiteesta omaa ja toisen työtä kunnioittaen ja arvostaen.

Toivakkalainen sisältö OPS-ratkaisu

Keskeisimmät sisällöt taitoalueilta

- Työskentelytaidot: aloitus, toteutus, välineistä ja töistä huolehtiminen ja siistiminen.
- Kuvateon prosessin hallinta: opetellaan valitsemaan sopiva ilmaisuväline, kannustetaan luovaan ongelmanratkaisuun ja toteutustavan mitoittamiseen käytettävissä olevan ajan ja materiaalin mukaan.
- Tutkiva ja luova asenne: rohkaistaan etsimään vaihtoehtoisia toteutustapoja, kokeilemaan uutta ja kehittämään omaa mielikuvitusta.
- Mahdollistetaan tekemisen ja onnistumisen ilo omassa kuvateon prosessissa antamalla oppilaalle vaikutusmahdollisuuksia ja valinnan vapautta tutkivassa ja luovassa työskentelyssä.
- Ryhmätyö- ja yhteistyötaitoissa oman osallisuuden merkitys osana yhteistä prosessia.

6. luokan lukuvuosisuorituksen kriteerit

[Perusopetuksen arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan pöytäkirja \(2\).pdf](#)

14.4.12 Käsiyö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Käsiyön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsiyöprosessin hallintaan. Käsiyö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsiyöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsiyöprosessin arviointi. Käsiyön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsiyössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään oppittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsiyössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsiyön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsiyössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisen teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäristön materiaalisesta maailman tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämäntapa, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsiyö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsiyöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsiyökulttuuria.

Vuosiluokilla 3-6 käsiyön tehtävänä on tukea ja vahvistaa oppilaiden kokonaisen käsiyöprosessin hallintaa. Opetus edistää käsiyöhön liittyvien käsitteiden, sanaston ja symbolien oppimista ja soveltamista. Materiaalin ominaisuuksiin tutustuminen edellyttää niiden käsiyöllistä työstämistä, jonka myötä päästään kehittämään toimivia ratkaisuja. Oppilasta ohjataan tekemään valintoja työstämismenetelmien, työvälineiden, koneiden ja laitteiden välillä sekä työskentelemään niiden avulla. Käsiyön kasvatustehtävänä on haastaa oppilaat tarkastelemaan ihmisten kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti oikeudenmukaisuuden, eettisyyden ja kestäväen kehityksen näkökulmista.

Käsiyön opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsiyöhön	S1-S6	L1,L2
T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsiyöprosessi ja sen dokumentointi	S1-S6	L1, L5
T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsiyötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin	S1-S4	L2,L4,L5
T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti	S3, S5	L4,L6
T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä.	S1-S5	L3,L6
T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsiyön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsiyöprosessin dokumentoinnissa	S1,S2,S6	L5
T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsiyön prosessia	S6	L1,L4,L7
T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti	S1-S3, S5	L1,L3,L7

Käsiyön tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia, jotka sisältävät ajankohtaisia ja monipuolisia oppimistehtäviä eri vuosiluokille. Sisällöissä toteutetaan käsiyöllisin keinoin erilaisten materiaalien ja työmenetelmien tuntemista, ymmärtämistä ja ennakkoluulotonta soveltamista, muissa oppiaineissa ja oppimisympäristöissä opittua hyödyntäen.

S1 Ideointi: Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsiyössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyyliä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumusominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu: Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu: Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen: Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen: Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi: Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet, koneet, laitteet ja materiaalit muodostavat käsityön oppimista tukevan oppimisympäristön. Samalla ympäristö tukee käsityössä tarvittavan teknologian toimintaperiaatteiden ymmärtämistä. Tieto- ja viestintäteknikka tarjoaa mahdollisuuden käyttää erilaisia oppimateriaaleja, oppimisolustoja, piirto-ohjelmia, digitaalisten kuvien muokkausta sekä piirrosten ja mallien tekemistä oman ilmaisun ja suunnittelun tukena. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla oppiainerajat ylittäen ja yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa. Kansalliseen ja kansainväliseen kulttuuriin ja kulttuuriperintöön tutustutaan esimerkiksi virtuaalisesti sekä museo-, näyttely- ja kirjastokäynneillä. Näyttelyihin ja yrityksiin tehtävillä opintokäynneillä tuetaan ja vahvistetaan koulussa opittua ja käyntejä hyödynnetään oppimistehtävissä. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä käytetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on ottaa huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Oppilasta tuetaan kehittämään käsityöllisiä taitojaan joustavasti itselleen sopivalla tavalla ja kannustetaan nauttimaan tekemisestään. Käsityössä tuetaan oppilaiden omia ratkaisuja sekä vahvistetaan uutta luovan tiedon rakentamista ja käyttöönottoa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Ohjaukselle ja tuelle varataan riittävästi aikaa.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 3-6

Oppimisen arviointi ja siihen perustuva palaute on ohjaavaa ja kannustavaa, koko käsityöprosessia koskevaa. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Palautteen antamisessa korostetaan myönteisesti oppilaan kehittymistä ja kannustetaan osaamisen laajentamiseen ja syventämiseen. Keskeisten oppisisältöjen oppimisen ja omaksumisen rinnalla arvioidaan monipuolisesti laaja-alaisen käsityötaidon ja -tiedon kehittymistä. Arviointikeskustelussa ja muussa palautteessa osoitetaan kehittämiskohde ja ohjataan kehittämään suoritusta. Oppilaat osallistuvat arviointiin ja heille tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä, asioiden selkeää ja jäseneltyä esittämistä, toisten työskentelyn arvostamista ja rakentavaa palautteen antoa.

Käsityöoppiaineen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää käsityöoppiaineen valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä havainnoida kokonaista käsityön prosessia, monimateriaalisen tekemisen tapoja, työskentelyn sujuvuutta ja tuotosten laatua sekä muissa oppiaineissa opitun soveltamista.

Käsityön arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön	S1-S6		Ei vaikutta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.
T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi	S1-S6	Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi	Oppilas osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.
T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin	S1-S4	Tuotteen valmistaminen	Oppilas osaa valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaansa perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.
T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti	S3,S5	Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen	Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita. Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä.
T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä	S1-S5	Työskentelytaidot	Oppilas ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti. Oppilas osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa	S1,S2,S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjatusti käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia	S6	Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osallistuu rakentavasti oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.
T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti	S1-S3, S5	Kulutus- ja tuotanto- tapojen pohdinta	Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaaren.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

Käsityön opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 3 - 6.

Suunnitellaan ja toteutetaan erilaisia tuotteita erilaisin käsityömenetelmin ikätason mukaisesti.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3-6:

- [Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3](#)
- [Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4](#)
- [Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5](#)
- [Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6](#)

Katso myös [Käsityö vuosiluokilla 1-2](#) ja [Käsityö vuosiluokilla 7-9](#)

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Vuosiluokilla 3-6 käsityö on oppiaine, jossa joka vuosiluokilla käytetään sekä kovien että pehmeiden materiaalien työtapoja. (Huom. Tekstiilityö ja tekninen työ eivät ole enää erillisiä oppiaineita.)

Työtapoina käytetään yhteistoiminnallista pari- ja ryhmätyöskentelyä, jossa työskentely on kokeilevaa ja tutkivaa. Uusia tekniikoita voidaan myös opiskella käyttämällä erilaisia työvälineitä ja materiaaleja eikä näin ollen aina tarvitse valmistaa tuotetta.

Käsityössä korostetaan kokonaista käsityöprosessia; ideointi - suunnittelu - tekeminen - arviointi.

Oppimistehtävien pohjalla ovat ilmaisu (esim. retket, musiikki, tarinat), muotoilu (esim. rakennettu ympäristö) tai teknologia.

Paikallisia yrityksiä voidaan hyödyntää opetuksessa. Oppimista arvioidaan oppilaan dokumentoinnin pohjalta. Arviointi on itsearviointia, vertaispalautetta sekä jatkuvan arvioinnin periaattein opettajan antamaa sanallista palautetta.

Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Käsityön tavoitteet vuosiluokalla 3

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Käsityön sisällöt vuosiluokalla 3

Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia, jotka sisältävät ajankohtaisia ja monipuolisia oppimistehtäviä eri vuosiluokille. Sisällöissä toteutetaan käsityöllisin keinoin erilaisten materiaalien ja työmenetelmien tuntemista, ymmärtämistä ja ennakkoluulotonta soveltamista, muissa oppiaineissa ja oppimisympäristöissä opittua hyödyntäen.

S1 Ideointi: Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyytlejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisoimaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu: Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu: Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen: Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen: Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi: Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Käsityön tavoitteet vuosiluokalla 4

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjännitteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Käsityön sisällöt vuosiluokalla 4

Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia, jotka sisältävät ajankohtaisia ja monipuolisia oppimistehtäviä eri vuosiluokille. Sisällöissä toteutetaan käsityöllisin keinoin erilaisten materiaalien ja työmenetelmien tuntemista, ymmärtämistä ja ennakkoluulotonta soveltamista, muissa oppiaineissa ja oppimisympäristöissä opittua hyödyntäen.

S1 Ideointi: Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyytlejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisoimaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu: Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu: Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen: Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen: Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi: Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Käsityön tavoitteet vuosiluokalla 5

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjännitteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto – ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Käsityön sisällöt vuosiluokalla 5

Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia, jotka sisältävät ajankohtaisia ja monipuolisia oppimistehtäviä eri vuosiluokille. Sisällöissä toteutetaan käsityöllisin keinoin erilaisten materiaalien ja työmenetelmien tuntemista, ymmärtämistä ja ennakkoluulotonta soveltamista, muissa oppiaineissa ja oppimisympäristöissä opittua hyödyntäen.

S1 Ideointi: Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumusominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu: Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu: Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen: Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen: Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi: Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Käsityön tavoitteet vuosiluokalla 6

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjännitteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Käsityön sisällöt vuosiluokalla 6

Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia, jotka sisältävät ajankohtaisia ja monipuolisia oppimistehtäviä eri vuosiluokille. Sisällöissä toteutetaan käsityöllisin keinoin erilaisten materiaalien ja työmenetelmien tuntemista, ymmärtämistä ja ennakkoluulotonta soveltamista, muissa oppiaineissa ja oppimisympäristöissä opittua hyödyntäen.

S1 Ideointi: Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumusominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu: Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu: Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen: Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyin suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen: Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi: Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Perusopetuksen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi

[Perusopetuksen arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi \(2\).pdf](#)

14.4.13 Liikunta

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisensatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelu. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja sääteily sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveystensä edistämiseen.

”Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen.”

Vuosiluokilla 3-6 opetuksen pääpaino on motoristen perustaitojen vakiinnuttamisessa ja monipuolistamisessa sekä sosiaalisten taitojen vahvistamisessa. Monipuolinen ja vuorovaikutuksellinen opetus tukee taitojen oppimista, oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen ja osallisuuteen sekä luo valmiuksia liikunnalliseen elämäntapaan. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen.

Liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Fyysinen toimintakyky		
T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	S1	L1, L3
T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	L1, L3, L4
T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.	S1	L3
T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.	S1	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	S1	L3
T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.	S1	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.	S1	L3, L6, L7
Sosiaalinen toimintakyky		
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	L2, L3, L6, L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2	L2, L6, L7
Psyykinen toimintakyky		
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3	L1, L2, L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	S3	L1, L2

ESIMERKKEJÄ LAAJA-ALAISEN OSAAMISEN TAVOITTEISTA LIIKUNNASSA:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Oppilas ymmärtää, kokee ja tuntee liikunnan vaikutuksia. Tietää erilaisia tapoja liikkua.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilas tietää oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksia. Tehdään yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa (kolmas sektori). Osallistutaan mahdollisesti Koululiikuntaliiton tapahtumiin.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilas osaa huolehtia puhtaudestaan ja kunnostaan. Tietää, että liikunta vaikuttaa hyvinvointiin. Liikkuu tarkoituksenmukaisissa vaatteissa ja varusteissa.

L4 Monilukutaito

Oppilas osaa arvoida fyysistä toimintakykyään mittauksista saadun palautteen avulla.

L5 Tieto- ja viestintätekniologinen osaaminen

Liikuntatunneille tuo vaihtelua teknologian (iPad, sykemittari, älykännykkä) käyttäminen ja hyödyntäminen.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Oppilas osallistuu koulun liikuntatapahtumiin ja auttaa niiden järjestämisessä. Oppilasta ohjataan oma-aloitteisuuteen ja aktiivisuuteen. Oppilasta ohjataan huomioimaan fyysisen ja psyykkisen kunnon merkitys työkyvyn ylläpitäjänä.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Oppilaalle tarjotaan mahdollisuus osallistua välituntiliikuntatoimintaan ja liikuntatapahtumien suunnitteluun.

Liikunnan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Fyysinen toimintakyky: Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotoitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen(kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- jatanssiliikuntasekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyuden, itsenäisyyden sekä ilmaisen ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!-n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

S2 Sosiaalinen toimintakyky: Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

S3 Psyykinen toimintakyky: Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyuden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3-6

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Liikunnan opetuksessa otetaan huomioon vuodenaikat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 3-6

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyyskokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtapoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 3-6 kiinnitetään huomiota sellaisten perustaitojen hallintaan, joilla on merkitystä yhteiseen toimintaan osallistumisessa.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 3-6

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan oppimisesta ja työskentelystä.

Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet sekä kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaan toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla. Liikunnan arviointi perustuu fyysisen-, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2-6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7-10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Oppilaita ohjataan itsearviointiin.

Liikunnan sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellesään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää liikunnan valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Oppiaineen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.
T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.	S1	Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.
T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.	S1	Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	S1	Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa
T6 opettaa uimataitoa, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä	S1	Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on perusuimataitoinen <i>(Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).</i>
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.	S1	Toimintaliikuntatunneilla	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunnelmaisuuttaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Psyykinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	S3	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 3, 4, 5 ja 6

Oppiaineen tehtävä on kuvattu valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteissa, joita tukee [Opetushallituksen laatima tukimateriaali](#).

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

Katso myös [Liikunta vuosiluokilla 1-2](#) ja [Liikunta vuosiluokilla 7-9](#)

Esimerkkejä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista liikunnassa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Oppilas ymmärtää, kokee ja tuntee liikunnan vaikutuksia. Tietää erilaisia tapoja liikkua.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilas tietää oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksia. Tehdään yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa (kolmas sektori). Osallistutaan mahdollisesti Koululiikuntaliiton tapahtumiin.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilas osaa huolehtia puhtaudestaan ja kunnostaan. Tietää, että liikunta vaikuttaa hyvinvointiin. Liikkuu tarkoituksenmukaisissa vaatteissa ja varusteissa.

L4 Monilukutaito

Oppilas osaa arvioida fyysistä toimintakykyään mittauksista saadun palautteen avulla.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Liikuntatunneille tuo vaihtelua teknologian (iPad, sykemittari, älykännykkä) käyttäminen ja hyödyntäminen.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Oppilas osallistuu koulun liikuntatapahtumiin ja auttaa niiden järjestämisessä. Oppilasta ohjataan oma-aloitteisuuteen ja aktiivisuuteen. Oppilasta ohjataan huomioimaan fyysisen ja psyykkisen kunnan merkitys työkyvyn ylläpitäjänä.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Oppilaalle tarjotaan mahdollisuus osallistua välituntiliikuntatoimintaan ja liikuntatapahtumien suunnitteluun.

0 kommenttia

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 3

”Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen.”

Liikunnan tavoitteet vuosiluokalla 3

Fyysinen toimintakyky:

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Sosiaalinen toimintakyky

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Psyykinen toimintakyky

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 3

S1 Fyysinen toimintakyky:

Keskeisiä fyysisen toimintakyvyn sisältöalueita harjoitellaan seuraavien liikuntamuotojen yhteydessä:

- liikuntaleikit
- perusliikunta
- kuntoliikunta
- luontoliikunta
- sisä- ja ulkopalloilu sekä erilaiset viitepelit
- voimistelu
- talviliikunta
- rytmi- ja musiikkiliikunta
- vesiliikunta
 - Uimassa käydään 3. luokan keväällä 3 tuntia

S2 Sosiaalinen toimintakyky:

Liikuntatunneilla opitaan

- arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään
- vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä
- muiden positiivista huomiointia.

S3 Psyykinen toimintakyky:

- iloa ja virkistystä tuottavia luovia liikuntatehtäviä
- pitkäjänteisen työskentelyn harjoittelu
- kehollinen ilmaisu
- voittamisen ja häviämisen kokemusten käsittely
- oman kehittymisen sekä kasvun seuraamisen taitojen kehittäminen

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 3

- Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana.
- Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan oppimisesta ja työskentelystä.
- Oppilaan arvosanasta noin puolet muodostuu oppimisen ja taitojen arvioinnista ja toinen noin puolet oppilaan työskentelystä oppitunneilla
- Liikunta arvioidaan sanallisesti 3. luokalla

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 4

”Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen.”

Liikunnan tavoitteet vuosiluokalla 4

Fyysinen toimintakyky

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Sosiaalinen toimintakyky

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Psyykinen toimintakyky

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.
L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä.
L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 4

S1 Fyysinen toimintakyky

Keskeisiä fyysisen toimintakyvyn sisältöalueita harjoitellaan seuraavien liikuntamuotojen yhteydessä:

- liikuntaleikit
- perusliikunta
- kuntoliikunta
- luontoliikunta
- sisä- ja ulkopalloilu sekä erilaiset viitepelit
- voimistelu
- talviliikunta
- rytmii- ja musiikkiliikunta
- vesiliikunta
 - Uimassa käydään 4. luokan syksyllä 2 tuntia
 - 4. luokalla suoritetaan 25 metrin uimataitotesti ja sukellustesti

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatunneilla opitaan

- arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään
- vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä
- muiden positiivista huomiointia.

S3 Psyykinen toimintakyky

- iloa ja virkistystä tuottavia luovia liikuntatehtäviä
- pitkäjänteisen työskentelyn harjoittelu
- kehollinen ilmaisu
- voittamisen ja häviämisen kokemuksien käsittely
- oman kehittymisen sekä kasvun seuraamisen taitojen kehittäminen

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 4

- Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana.
- Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan oppimisesta ja työskentelystä.
- Oppilaan arvosanasta noin puolet muodostuu oppimisen ja taitojen arvioinnista ja toinen noin puolet oppilaan työskentelystä oppitunneilla
- Liikunta arvioidaan sanallisesti 4. luokan syksyllä ja numeerisesti 4. luokan kevästä eteenpäin

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 5

”Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen.”

Liikunnan tavoitteet vuosiluokalla 5

Fyysinen toimintakyky

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Sosiaalinen toimintakyky

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Psyykinen toimintakyky

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 5

S1 Fyysinen toimintakyky

Keskeisiä fyysisen toimintakyvyn sisältöalueita harjoitellaan seuraavien liikuntamuotojen yhteydessä:

- liikuntaleikit
- perusliikunta
- kuntoliikunta
- luontoliikunta
- sisä- ja ulkopalloilu sekä erilaiset viitepelit

- voimistelu
- talviliikunta
- rytmi- ja musiikkiliikunta
- vesiliikunta
 - Uimassa käydään 5. luokan keväällä 2 tuntia
- Move!-testit 5. luokan syksyllä

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatunneilla opitaan

- arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään
- vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä
- muiden positiivista huomiointia.

S3 Psyykinen toimintakyky

- iloa ja virkistystä tuottavia luovia liikuntatehtäviä
- pitkäjänteisen työskentelyn harjoittelu
- kehollinen ilmaisu
- voittamisen ja häviämisen kokemuksien käsittely
- oman kehittymisen sekä kasvun seuraamisen taitojen kehittäminen

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 5

- Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana.
- Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan oppimisesta ja työskentelystä.
- Oppilaan arvosanasta noin puolet muodostuu oppimisen ja taitojen arvioinnista ja toinen noin puolet oppilaan työskentelystä oppitunneilla
- Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 6

”Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen.”

Liikunnan tavoitteet vuosiluokalla 6

Fyysinen toimintakyky

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L4 Monilukutaito

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Sosiaalinen toimintakyky

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Psyykinen toimintakyky

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 6

S1 Fyysinen toimintakyky:

Keskeisiä fyysisen toimintakyvyn sisältöalueita harjoitellaan seuraavien liikuntamuotojen yhteydessä:

- liikuntaleikit
- perusliikunta
- kuntoliikunta
- luontoliikunta
- sisä- ja ulkopalloilu sekä erilaiset viitepelit
- voimistelu
- talviliikunta
- rytmi- ja musiikkiliikunta
- vesiliikunta
 - Uimassa käydään 6. luokan syksyllä 2 tuntia
 - 6. luokalla suoritetaan 50 metrin uimataitotesti ja sukellustesti

S2 Sosiaalinen toimintakyky:

Liikuntatunneilla opitaan

- arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään
- vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä
- muiden positiivista huomiointia.

S3 Psyykinen toimintakyky:

- iloa ja virkistystä tuottavia luovia liikuntatehtäviä
- pitkäjänteisen työskentelyn harjoittelu
- kehollinen ilmaisu
- voittamisen ja häviämisen kokemusten käsittely
- oman kehittymisen sekä kasvun seuraamisen taitojen kehittäminen

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 6

- Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana.
- Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan oppimisesta ja työskentelystä.
- Oppilaan arvosanasta noin puolet muodostuu oppimisen ja taitojen arvioinnista ja toinen noin puolet oppilaan työskentelystä oppitunneilla

Liikunnan hyvän osaamisen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	S1 Fyysinen toimintakyky	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1 Fyysinen toimintakyky	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.
T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.	S1 Fyysinen toimintakyky	Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.
T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.	S1 Fyysinen toimintakyky	Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	S1 Fyysinen toimintakyky	Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa
T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä	S1 Fyysinen toimintakyky	Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.	S1 Fyysinen toimintakyky	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunnelmaisuuttaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2 Sosiaalinen toimintakyky	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2 Sosiaalinen toimintakyky	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3 Psykykinen toimintakyky	Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevytydestä ja yhteisöllisyydestä.	S3 Psykykinen toimintakyky		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Perusopetuksen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi

[Perusopetuksen arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi \(2\).pdf](#)

14.4.14 Oppilaanohjaus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaan, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaan koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilasta tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilas oppii tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilasta kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiään ja tekemään valintansa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeuden-mukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Vuosiluokilla 3-6 oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä.

Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluuyhteisössä ja lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua.

Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

LUKU 15 Vuosiluokkakokonaisuus 7-9

15.1 Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe sekä vuosiluokkien 7-9 tehtävä

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista. Koulun tehtävä on huolehtia, että myös näillä vuosiluokilla työskentelytavat ja arviointikäytännöt ovat oppilaiden ikäkauteen ja edellytyksiin soveltuvia. Tärkeää on, että kotona ja koulussa huolehditaan myös oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

Vuosiluokat 7-9: Yhteisön jäsenenä kasvaminen

Vuosiluokkien 7-9 erityisenä tehtävänä on ohjata ja tukea oppilaita näiden voimakkaiden kehitysvuosien aikana, huolehtia perusopetuksen oppimäärän opiskelun loppuunsaattamisesta ja kannustaa kaikkia oppilaita opintojen jatkamiseen. Erityistä huolta pidetään siitä, että jokainen oppilas saisi mahdollisimman hyvät edellytykset perusopetuksen jälkeisille opinnoille ja osaisi pohtia ratkaisujaan realistisesti ja tietoon perustuen. Oppilaiden väliset yksilölliset kehityserot, myöspoikien ja tyttöjen usein erilainen kehitysrhythmi, alkavat näkyä aiempaa selvemmin ja vaikuttavat koulutyöhön. Oppilaita ohjataan oman kehityksensä ymmärtämiseen ja rohkaistaan itsensä hyväksymiseen sekä vastuunottoon itsestä ja omista opinnoista, kavereista ja lähiympäristöstä. Oppilaita tuetaan yhteisöllisyyteen, joka ei hyväksy minkäänlaista kiusaamista, seksuaalista häirintää, rasismia eikä muuta syrjintää. Välittämisellä, yksilöllisellä kohtamisella sekä työskentelytapojen ja oppimisympäristöjen monimuotoisuudella vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Opintojen aikaisen arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne ovat vuorovaikutteisia ja oppimista ohjaavia sekä kannustavat oppilaita työskentelemään tavoitteellisesti yksilöinä ja ryhmänä. Kodin ja koulun yhteistyö saa uusia muotoja ja sisältöjä. Se on edelleen kasvavan nuoren tärkeä tuki. Yhteisistä pelisäännöistä ja hyvistä käytöstavoista sopiminen oppilaiden ja huoltajien kanssa luo turvallisuutta ja edistää koulutyön onnistumista.

Vuosiluokkien 7-9 aikana oppilaat luovat perustaa aikuisidentiteetilleen, kartuttavat osaamistaan sekä suuntautuvat ja valmistautuvat perusopetuksen jälkeiseen elämään. Opetuksessa syvennetään, rikastetaan ja laajennetaan alemmilla vuosiluokilla opittua. Uusina yhteisinä oppiaineina alkavat kotitalous ja oppilaanohjaus. Fysiikan ja kemian, biologian ja maantiedon sekä terveystiedon opetus eriytyy ympäristöopista viideksi eri oppiaineeksi. Oppilaille tarjoutuu lisää valinnaisia aineita. Monialaiset oppimiskokonaisuudet ja valinnaiset aineet tarjoavat mahdollisuuksia oppilaiden kiinnostuksen kohteiden syventämiseen ja vapaa-ajalla opitun yhdistämiseen koulutyöhön. Ne luovat tilaisuuksia itsenäisyyden ja vastuullisuuden harjoitteluun esimerkiksi taiteellisissa produktioissa, tutkimushankkeissa tai yhteiskunnallisissa projekteissa.

Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen

Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa oppilaat suuntautuvat jatko-opintoihin ja tekevät päätöksiä koulutus- ja uravalinnoistaan. Siirtymä edellyttää suunnitelmallista ja monialaista yhteistyötä sekä vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen sekä turvata opiskelun edellytykset ja hyvinvointi. Siirtyminen kohti uutta elämänvaihetta edellyttää nuorilta lisääntyvää elämänhallintaa, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta. Koulu tukee oppilaita tässä kehitysprosessissa, jolloin oppilaanohjauksen ja oppilashuollon merkitys korostuu. Oppilaat tarvitsevat runsaasti tietoa erilaisista peruskoulun jälkeisistä mahdollisuuksista sekä monipuolista ohjausta niin opinto-ohjaajalta kuin eri oppiaineiden opettajiltakin. On tärkeä varata aikaa keskustella oppilaiden kanssa heidän suunnitelmistaan ja auttaa oppilaita ymmärtämään jatko-opintojen asettamia vaatimuksia sekä tekemään realistisia valintoja.

15.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä kuvataan, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 7-9.

Edellytykset laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle vahvistuvat oppilaiden kasvun myötä. Toisaalta oppiaineiden välisen yhteistyön ja kouluarjen hallinnan haasteet lisääntyvät. Koulu voi parhaimmillaan tarjota yhteisön, jonka murrosiässä oleva nuori voi kokea itselleen merkitykselliseksi ja joka auttaa jäsentämään sekä omaa kehitystä että ympäröivää maailmaa. Erityisen tärkeää on luoda mahdollisuuksia itsetuntoa vahvistaviin osaamisen ja onnistumisen kokemuksiin sekä ohjata jokaista oppilasta tunnistamaan oma erityislaatunsa ja omat vahvuutensa ja näkemään realistisesti myös kehittymistarpeensa.

Näinä vuosina jatketaan kestävästä elämäntavan ja hyvinvoinnin pohjan rakentamista ja pohditaan oppilaiden kanssa kestävästä kehityksen sosiaalisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia sekä kulttuurisia ja ekologisia edellytyksiä. Opetukseen tuodaan esimerkkejä, käytäntöjä ja teoreettista pohdintaa siitä, miten kestävä kehitys eri ulottuvuudet ovat yhteydessä toisiinsa ja mitä kestävä elämäntapa käytännössä merkitsee.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä tuetaan kaikissa oppiaineissa kullekin oppiaineelle luontevalla tavalla. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä oppilaiden kanssa tähtää erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittämiseen ja syventämiseen.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. Heitä ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti. Oppilaat tarvitsevat keinoja tarkkaavaisuutensa ja keskittyneisyytensä ylläpitämiseen sekä ohjausta teknologian ja muiden apuvälineiden hyödyntämiseen opiskelussaan.

Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelevaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä. On tärkeää oppia kuuntelemaan itseä ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja. Rohkaisua tarvitaan epäselvän ja ristiriitaisen tiedon kohtaamiseen ja käsittelyyn. Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä ja oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan ja pohtimaan sen merkitystä ajattelulleen. Oppilailta tulee olla mahdollisuus tehdä havaintoja ja harjaannuttaa havaintoherkyyttään, hakea monipuolisesti tietoa sekä tarkastella käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään uuden oivaltamiseen ja luomiseen, yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia näkökulmia sekä rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Oppilaiden omia ideoita tuetaan. Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä asioiden välisten vuorovaikutussuhteiden ja keskinäisten yhteyksien huomaamiseen ja siten systeemiseen ajatteluun. Eettisen ajattelun kehittymistä tuetaan pohtien oikeaa ja väärää, hyvää elämää ja hyveitä sekä eettisen toiminnan periaatteita. Taiteet syventävät eettistä ja esteettistä ajattelua herättämällä tunteita ja luomalla uusia oivalluksia.

Oppiainerajat ylittävä, kokeileva, tutkiva ja toiminnallinen työskentely oppilaita kiinnostavien ilmiöiden tarkastelemiseksi on tärkeää paitsi ajattelun taitojen myös oppimisen motivaation ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin liittyvien valintojen kannalta. Eri oppiaineiden tunneilla pohditaan opiskelun sekä omien ajattelu- ja työskentelytapojen merkitystä tulevaisuudelle. Oppilaita autetaan ottamaan selvää opintoihin ja työhön liittyvistä mahdollisuuksista ja uravalinnoista ja tekemään valintansa perustellusti omia taipumuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan arvostaen.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

- erilaiset oppimistyylit
- motivoidaan oppimaan merkityksien kautta
- opetetaan tehokkaita ja toimivia oppimisstrategioita tukemaan oppimista
- kannustetaan tiedon kriittiseen arviointiin

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Koulutyössä tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestäväää elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa sekä pohtimaan, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisina hyväksyä. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan. Tutustutaan keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin ja niiden merkitykseen ja toteutumiseen maailmassa.

Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja. Mediaympäristöä analysoidaan ja sen vaikutuksia opitaan arvioimaan. Kulttuuriperintöön tutustutaan monipuolisesti ja osallistutaan sen ylläpitoon ja uusintamiseen. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä ja oppivat huomaamaan niiden merkityksen yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvoinnille. Toimimalla yhteistyössä muiden tahojen kanssa koulu tarjoaa oppilaille monenlaisia tilaisuuksia ilmaista kulttuurista osaamistaan ja vaikuttaa esimerkiksi taiteen keinoin.

Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen sekä kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy. Oppilaat harjoittelevat ilmaisemaan mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan osaamistaan soveltaen monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti. Heitä ohjataan myös arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden, näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyöhön sisällytetään runsaasti mahdollisuuksia luovaan toimintaan. Oppilaita kannustetaan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Kulttuuriperintö ja juuret	<ul style="list-style-type: none"> • kotiseuturetkiä • yhteistyötä senioritahojen kanssa: esim. haastatteluja, vierailuja, esitelmää
Hyvät tavat ja vuorovaikutus	<ul style="list-style-type: none"> • arjen taidot: tärkeät sanat huomenta, kiitos ja anteeksi • juhkakäyttäytyminen • terveystieto • tukioppilastoiminta
Taide ja ilmaisu	<ul style="list-style-type: none"> • kuvataide, musiikki • ilmaisutaito, draamaprojektit • KulttuuriVaikka • Kulttuurialta • taide ympäristössäni (kirkon kattomaalaukset, tutustumista paikallisiin taiteen tekijöihin eri aloilta)
Käsillä tekeminen	<ul style="list-style-type: none"> • käsityö, kotitalous
Myönteinen ympäristösuhde	<ul style="list-style-type: none"> • luontoretkiä (esim. ruskaretki) • kestävän elämäntavan periaatteita: harkittu kuluttaminen, lajittelu, kierrätys, luonnonvarojen säästäminen arjessa • lähiruokaviikko • kirpputoritapahtuma • Roska päivässä, lähiympäristön kevätsiivous
Ihmisoikeudet	<ul style="list-style-type: none"> • YK:n Ihmisoikeuksien julistus • YK:n päivän huomioiminen, mahd. Unicef-kävely • Nälkäpäivän tai Nenäpäivän mahdollinen huomioiminen

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaiden itsenäistymistä tuetaan yhteistyössä kotien kanssa. Oppilaita ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestä, toisista ja arjen sujumisesta. Lisätään oppilaiden mahdollisuuksia osallistua koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun ja toteuttamiseen. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omaa ja yhteistä hyvinvointia edistäviä ja haittaavia tekijöitä ja harjaantumaan terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistäviin toimintatapoihin. Erityistä huomiota kiinnitetään unen ja levon, tasapainoisen päivärytmin, liikkumisen ja monipuolisen ravinnon sekä päihteettömyyden merkitykseen ja hyvien tapojen tärkeyteen elämässä. Sosiaalisia taitoja harjoitellaan ja tuetaan tunnetaitojen kehittämistä. Käsitellään yhdessä ristiriitaisten tunteiden ja ajatusten kohtaamista ja hallintaa. Oppilaat saavat valmiuksia suojata yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan. He oppivat ennakoimaan ja välttämään vaaratilanteita ja toimimaan onnettomuustilanteissa tarkoituksenmukaisesti. Oppilaita ohjataan toimimaan kestävästi ja vastuullisesti myös liikenteen erilaisissa tilanteissa, erityisesti pyörällä ja mopolla liikuttaessa, sekä huolehtimaan turvavarusteiden käytöstä ja päihteettömyydestä liikenteessä.

Eri oppiaineiden opetuksessa ja muussa koulutyössä oppilaat oppivat ymmärtämään teknologian kehitystä, monimuotoisuutta ja merkitystä omassa elämässä, kouluyhteisössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita opetetaan ymmärtämään myös teknologian toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista sekä harjoittelemaan sen vastuullista käyttöä ja teknologisten ideoiden kehittämistä ja mallintamista. Oppilaiden kanssa pohditaan teknologiaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan kulutustottumuksiaan kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, tarkastelemaan mainosviestintää analyttisesti ja toimimaan kriittisinä ja vastuullisina kuluttajina. Heitä opastetaan vahvistamaan edellytyksiään oman talouden suunnitteluun ja taloudesta huolehtimiseen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin elämän eri alueilla.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

- hyvät tavat
- hyvinvointi
- sosiaaliset taidot
- tunnetaidot
- kestävä kulutus
- yhteiskunnallinen tiedostaminen

Hyvinvoinnin vuosikello

Hyvinvoinnin vuosikello

Monilukutaito (L4)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoja kaikkien oppiaineiden opetuksessa. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaista tai ilmenevää tietoa. Harjoittelun painopiste on analyttisessä, kriittisessä ja kulttuurisessa lukutaidossa. Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan eri oppiaineille ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen yhteistoiminnalliseen harjoitteluun.

Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin. Oppilaiden monilukutaitoasyyvennetään tutustuttamalla heidät kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin, kantaa ottaviin ja pohtiviin tekstilajeihin. Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa

sekä ympäristölukuitaioa. Siinä tarkastellaan ja tulkitaan myös työelämään liittyviä tekstejä. Kuluttaja- ja talousosaamista kehitetään aihepiiriä monipuolisesti käsittelevien tekstien sekä niiden käyttöyhteyksiin tutustumalla. Numeraalista lukuitaioa hyödynnetään esimerkiksi arvioitaessa gallupien luotettavuutta tai ostotarjousten edullisuutta. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukuitaioa käyttämällä erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä ja esittämisen tapoja. Medialukuitaioa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa. Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

- analyttinen, kriittinen ja kulttuurinen lukutaito
- työelämään, kuluttamiseen ja talouteen liittyviä tekstejä
- vaikuta ja osallistu!

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö on luonteva osa oppilaan omaa ja yhteisön oppimista. Oppilaat syventävät taitojaan ja hyödyntävät opiskelussaan koulun ulkopuolella opittua. Heille muodostuu käsitys siitä, miten tieto- ja viestintäteknologiaa voi hyödyntää eri oppiaineiden opiskelussa, myöhemmissä opinnoissa ja työelämässä sekä yhteiskunnallisessa toiminnassa ja vaikuttamisessa. Oppimistehtävien yhteydessä tarkastellaan tv:n merkitystä yhteiskunnassa ja vaikutuksia kestäväan kehitykseen.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen erilaisissa oppimistehtävissä sekä eri tehtäviin sopivien työtapojen ja välineiden valintaan. Heidän käsityksensä eri laitteiden, ohjelmistojen ja palvelujen käyttö- ja toimintalogiikasta syvenee. He harjaantuvat systematisoimaan, organisoimaan ja jakamaan tiedostoja sekä valmistamaan erilaisia digitaalisia tuotoksia itsenäisesti ja yhdessä. Ohjelmointia harjoitellaan osana eri oppiaineiden opintoja. *Vastuullinen ja turvallinen toiminta:* Oppilaita ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestäväan tieto- ja viestintäteknologian käyttöön. He oppivat, miten suojaudutaan mahdollisilta tietoturvariskeiltä ja vältytään tiedon häviämiseltä. Vastuulliseen toimintaan ohjataan pohtimalla, mitä esimerkiksi käsitteet tietosuojaa ja tekijänoikeus tarkoittavat, ja mitä seurauksia vastuuttomasta ja lainvastaisesta toiminnasta voi olla. Oppilaita opastetaan terveellisten ja ergonomisten työtapojen omaksumiseen. *Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely:* Oppilaita ohjataan monipuoliseen tiedon hankintaan ja tuottamiseen sekä tietolähteiden monipuoliseen käyttöön tutkivan ja luovan työskentelyn pohjana. Samalla harjoitellaan lähdekriittisyyttä ja opitaan arvioimaan omaa ja muiden - myös erilaisten hakupalveluiden ja tietokantojen - tapaa toimia ja tuottaa tietoa. *Vuorovaikutus ja verkostoituminen:* Opetuksessa käytetään yhteisöllisiä palveluita ja koetaan yhteistyön ja vuorovaikutuksen merkitys oppimiselle, tutkivalle työskentelylle ja uuden luomiselle. Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

7.-8. luokka

- käytössä olevien oppimisympäristöjen hallinta
- toimistotyökalujen peruskäyttö (tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, esitysgrafiikka)
- verkkorakenteen ymmärtäminen (koulun verkko, oma mobiiliiliittymä)
- sähköpostin käytön hallinta
- sosiaalisen median riskit ja niiden minimointi
- vastuullisuus ja hyvät tavat (Netiketti)
- ohjelmointikielen alkeet ja logiikka

9. luokka

- erilaisten ohjelmien vertailu
- toimistotyökalujen peruskäyttö (tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, esitysgrafiikka)
- käyttötarkoitukseen sopivan työkalun ja ohjelman valitseminen
- ohjelmien sisään rakennettujen ohjeiden käyttö ja itsenäinen ongelmanratkaisu
- eri ohjelmien yhteisten toimintaperiaatteiden tunnistaminen ja niiden hyödyntäminen uusiin ohjelmiin tutustuttaessa
- tekijänoikeuksien periaatteet ja niiden kunnioittaminen
- oman mediapersoonansa ja mediamakunsa tiedostaminen

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetuksessa edistetään oppilaiden kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan sekä vahvistetaan siihen liittyvää tietopohjaa. Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Huolehditaan siitä, että viimeistään tässä vaiheessa oppilaat saavat kokemuksia työelämästä ja yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Koulutyöhön sisältyy toimintamuotoja, joissa tarjoutuu tilaisuus oppia tuntemaan erilaisia ammatteja ja työaloja sekä yritystoimintaa. Tällaisia ovat mm. työelämään tutustumisjakso, koulussa vieraillevien henkilöiden kanssa käytävät keskustelut, vierailut yrityksissä ja erilaisissa organisaatioissa sekä harjoitusyritystoiminta ja vapaaehtoistyö.

Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa opitaan suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja, tekemään johtopäätöksiä ja löytämään uusia ratkaisuja olosuhteiden muuttuessa. Samalla opitaan tarttumaan tehtäviin aloitteellisesti, ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia, arvioimaan ja ottamaan hallittuja riskejä, kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä sekä viemään työ sisukkaasti loppuun. Näin oppilaat saavat tilaisuuksia oppia oman kokemuksensa kautta työn, yrittäjämäisen toimintatavan sekä yrittäjyyden merkityksen yhteisössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita opastetaan

ottamaan selvää opintoihin ja työhön liittyvistä mahdollisuuksista ja uravalinnoista. Heitä rohkaistaan tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään opintoihin ja työhön liittyvät valintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

- hyvät tavat
- projektioppiminen
- koulun sisäinen TET
- koulun ulkopuoliset TET
- sisäinen yrittäjyys
- tutustuminen ulkoiseen yrittäjyteen
- oppilaskunta ja tukioppilastoiminta
- KiVa/KaMu
- kummioppilastoiminta
- yrittäjyyskasvatusops

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetuksessa vahvistetaan ja syvennetään oppilaiden kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan ja harjoitellaan toimintaa demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä. Omassa luokkayhteisössä ja eri opiskeluryhmissä, oppilaskunnassa sekä kouluyhteisössä tapahtuva monimuotoinen osallistuminen ja siitä saatavat kuulluksi ja arvostetuksi tuleminen kokemukset auttavat näkemään vaikuttamisen mahdollisuuksia ja oppimaan vaikuttamisen tapoja. Oppilaat saavat tietoa ja kokemuksia yhteiskuntaa rakentavan osallistumisen keinoista ja muodoista kuten tukioppilastoiminnasta, ympäristötoiminnasta ja vapaaehtoistyöstä tai median, taide-elämän, julkisen sektorin, kansalaisjärjestöjen ja poliittisten puolueiden kautta vaikuttamisesta. Kokemukset tukevat oppilaiden itsetuntoa, omaaloitteisuutta ja rohkaistumista vastuulliseen toimintaan. Osallistumalla oppilaat voivat harjaantua ilmaisemaan näkemyksensä rakentavasti, etsimään ratkaisuja yhteistyössä toisten kanssa sekä pohtimaan erilaisten toimintatapojen oikeutusta eri näkökulmista. Toiminnassa opitaan neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista. Ympäristön ja toisten ihmisten hyväksi tehdyt konkreettiset teot ja yhteistyöprojektit laajentavat vastuun piiriä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys itselle sekä lähiyhteisölle, yhteiskunnalle ja luonnolle. Yhdessä pohditaan menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä ja erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää hyvinvointia edistäviksi. Perusopetuksen aikana muodostuu näkemys siitä, miksi opiskelu ja osallistuminen ovat tärkeitä, mitä kestävä elämäntapa merkitsee ja miten koulussa hankittua osaamista voi käyttää kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

- kuulluksi ja arvostetuksi tuleminen
- tukioppilastoiminnan, oppilaskunnan, ympäristötoiminnan, vapaaehtoistyön, median, taide-elämän, julkisen sektorin, kansalaisjärjestöjen ja poliittisten puolueiden kautta vaikuttaminen

15.3 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten tuetaan oppilaiden siirtymistä kuudennelta seitsemännelle vuosiluokalle sekä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen

o toimintatavat siirtymävaiheessa

o tarvittava yhteistyö, työnjako ja vastuut

- mitkä ovat vuosiluokkakokonaisuuden 7-9 erityispiirteet ja tehtävät (perusteiden kuvauksia voidaan käyttää sellaisenaan) sekä niihin liittyvät paikalliset painotukset ja miten tehtävän toteutumista seurataan ja kehitetään

- mitkä ovat laaja-alaisen osaamisen tavoitteet vuosiluokilla 7-9 (perusteiden tavoitekuvaus voidaan käyttää sellaisenaan) sekä niiden mahdolliset paikalliset painotukset ja miten oppilaiden laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan vuosiluokilla 7-9

- mitkä ovat kunkin oppiaineen tavoitteet ja keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7, 8 ja 9

- mitkä ovat kunkin oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokilla 7-9

15.4 Oppiaineet vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Näissä opetussuunnitelman perusteissa oppiaineista määritellään tehtävä, tavoitteet ja tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet. Lisäksi määritellään tavoitteet, jotka koskevat oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyviä erityisiä näkökulmia kussakin oppiaineessa.

Oppiaineosuuksissa käytetään lyhenteitä. Tavoitteet on numeroitu T1, T2 jne. Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet on numeroitu S1, S2 jne. ja niihin viitataan tavoitetaulukoissa. Laaja-alaiset osaamisalueet on numeroitu L1, L2 jne. ja niihin viitataan oppiaineiden tavoitetaulukoissa.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Päätösarvioinnin kriteerit

Päätösarvioinnin kriteerit

Äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien ja toisen kotimaisen kielen opiskelu

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty kaksitoista eri oppimäärää, jotka ovat seuraavat: suomen kieli ja kirjallisuus, ruotsin kieli ja kirjallisuus, saamen kieli ja kirjallisuus, romanikieli ja kirjallisuus, viittomakieli ja kirjallisuus, muu oppilaan äidinkieli, suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, suomi ja ruotsi saamenkielisille sekä suomi ja ruotsi viittomakielisille. Muuna oppilaan äidinkielenä on mahdollista opettaa opetuksen järjestäjän tarjoamana ja huoltajan valitsemana jotakin edellä mainitsematonta äidinkieltä koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä. Lisäksi erillisrahoitettuna voidaan tarjota oppilaan omaa äidinkieltä. Toisessa kotimaisessa kielessä on ruotsin ja suomen kielessä määritelty A- ja B-oppimäärät sekä kaksikielisille oppilaille tarkoitetut äidinkielenomaiset oppimäärät.

Oppilas opiskelee äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja toisessa kotimaisessa kielessä seuraavassa taulukossa mainittuja oppimääriä sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä tarjoaa ja oppilaan huoltaja valitsee. Taulukossa oppilaan äidinkielellä tarkoitetaan koulun opetuskieltä (suomi, ruotsi ja saame) tai muuta huoltajan ilmoittamaa kieltä.

Oppilaan äidinkieli	Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärä	Toinen kotimainen kieli	
		yhteinen	valinnainen
	yhteinen	yhteinen	valinnainen
suomi	suomen kieli ja kirjallisuus	ruotsi	-
ruotsi	ruotsin kieli ja kirjallisuus	suomi	-
saame	saamen kieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi saamenkielisille	-	suomi tai ruotsi
saame	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä saamen kieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	
romani	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä romanikieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	-
viittomakieli	viittomakieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi viittomakielisille	-	ruotsi tai suomi
muu äidinkieli	muu äidinkieli koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai VA 422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä	-	ruotsi tai suomi

15.4.1 Äidinkieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

KIELIKASVATUS

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tukisekä oppilaan oppimisen arviointikoskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoisiksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus

perustuu laajaan tekstikäsitteeseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentamaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisäilytöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat oppittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen eri oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Vuosiluokilla 7-9 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on edistää oppilaiden kielellisiä ja kulttuurisia taitoja monimuotoisissa viestintäympäristöissä. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediasisissä ympäristöissä niin, että he hahmottavat oman viestijäkuvansa ja pystyvät osaltaan vaikuttamaan myönteiseen viestintäilmapiiriin. Opetuksen tehtävänä on rohkaista oppilaita oma-aloitteisiksi ja osallistuviksi kansalaisiksi, jotka osaavat perustella näkemyksiään ja vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäröivään yhteiskuntaan eri viestintävälineitä hyödyntäen. Tekstien valikoima laajenee yhteiskunnallisten sekä opiskelu- ja työelämässä tarvittavien tekstien suuntaan. Oppilaita ohjataan puhutun ja kirjoitetun kielen normien hallintaan ja taitoon käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä. Kirjallisuuden analyysin ja tulkinnan taitoja syvennetään. Oppilaita ohjataan kirjallisuuden lukemiseen, oman lukuharrastuksen syventämiseen ja lukuelämysten hankkimiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediasisissä ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämisessä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentamista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumuksesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7-9 opetuksen kaikki neljä tavoitealuetta ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa kielenkäyttö- ja tekstianalyysitilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointiin lisäksi harjoitellaan vertaisarviointia.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso asianomaisen oppimäärän valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyi kumulatiivisesti. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Suomen kieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppimäärän erityinen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tukisekä oppilaan oppimisen arviointikoskevat myös suomenkieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Vuosiluokilla 7-9 erityisenä tehtävänä on monipuolistaa oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Opetuksessa ohjataan tilanteeseen sopivaan kielenkäyttöön, ilmaisuun ja viestintään eri ympäristöissä. Jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavat kielelliset ja vuorovaikutusvalmiudet otetaan huomioon. Kirjallisuudenopetuksessa kannustetaan elämykselliseen ja monipuoliseen lukemiseen.

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä	S1	L2, L3, L6, L7
T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan	S1	L1, L2, L3, L7
T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.	S1	L1, L2, L3, L7
T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämislajeitaan erilaisissa, myös monimedialaisissa viestintäympäristöissä	S1	L1, L2, L6, L7
Tekstien tulkitseminen		
T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämistä, tulkinnaa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisen kehittämistarpeita	S2	L1, L2, L4
T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä	S2	L1, L2, L4, L5
T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa	S2	L1, L2, L4
T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla	S2	L2, L4, L5, L6
T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista	S2	L1, L2, L4, L5
Tekstien tuottaminen		
T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana	S3	L2, L4, L5, L7
T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimedialaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja	S3	L2, L4, L5
T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana	S3	L2, L4, L5, L6
T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttöä tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista	S3	L2, L4, L5, L6
T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	L2, L4, L5, L7
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	L1, L2, L4
T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemyksiään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen	S4	L1, L2, L4
T17 ohjata oppilasta tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostamaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi	S4	L2, L4, L6, L7

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

S2 Tekstien tulkitseminen: Tekstien tulkinna taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja jaasiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittämistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja fakthan erottamiseen, suostutteluun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoituksiperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää

luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

S3 Tekstien tuottaminen: Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuottaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omista teksteistä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaankappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsened, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinojasekä ilmaisemaanviittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omista teksteistä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuottaessa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyliille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteenpiirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuuriin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden pääalajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä	S1	Vuorovaikutus erilaisissa viestintäympäristöissä	Oppilas osaa toimia tavoitteen mukaisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa, osoittaa ymmärtävänsä muiden puheenvuoroja ja osaa tarkkailla oman viestintänsä vaikutuksia muihin.
T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan	S1	Vuorovaikutus ryhmässä	Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja perustella sen uskottavasti. Oppilas ottaa toisten näkemykset huomioon ja tekee yhteistyötä heidän kanssaan vuorovaikutustilanteissa.
T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan kokonaisilmainsuun taitojaan erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.	S1	Kokonaisilmainsuun ja esiintymisen taidot	Oppilas osaa ilmaista itseään ja käyttää tavoitteen ja tilanteen mukaisesti kokonaisilmainsuun keinoja. Oppilas osaa esittää sekä spontaanin että valmistellun puheenvuoron tai puhe-esityksen ja ottaa esittäessään huomioon yleisönsä ja käyttää joitakin havainnollistamisen keinoja.
T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämälaitaan erilaisissa, myös monimedialaisissa viestintäympäristöissä	S1	Vuorovaikutustaitojen kehittäminen	Oppilas osaa arvioida omia vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta ja nimetä kehittämiskohteita.
Tekstien tulkitseminen			
T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien lukemisessa, ymmärtämisessä, tulkinnaissa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisen kehittämistarpeita	S2	Tekstinymmärtämisen strategiat	Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen strategioita itsenäisesti. Oppilas osaa arvioida omaa lukutaitoaan ja nimetä kehittämiskohteita.
T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä	S2	Tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito	Oppilas osaa käyttää ja tulkita ohjatusti erityyppisiä, monimuotoisia ja myös itselleen uudenlaisia tekstejä.
T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitteivarantoa	S2	Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti, tunnistaa tekstilajeja ja osaa kuvailla joitakin, pohtivien, kantaan ottavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoituksia.
T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisia lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla	S2	Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas osaa nimetä tiedonhaun keskeiset vaiheet ja tietää, mistä ja miten tietoa voidaan hakea. Oppilas osaa arvioida tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.
T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista	S2	Fiktiivisten tekstien erittely ja tulkinta ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä, käyttää keskeisiä käsitteitä puhuessaan teksteistä ja osaa liittää tekstit johonkin kontekstiin. Oppilas löytää itsenäisesti itselleen ja tilanteeseen sopivaa luettavaa, kuunneltavaa ja katseltavaa. Oppilas lukee useita kirjoja ja osaa jakaa lukukokemuksiaan.
Tekstien tuottaminen			
T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana	S3	Ajatusten ilmaiseminen, tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito	Oppilas tuottaa ohjatusti myös itselleen uudenlaisia tekstejä, kokeilee erilaisia tapoja ja keinoja tuottaa tekstiä ja ilmaista näkemyksiään. Oppilas osaa kuvailla itseään tekstien tuottajana.
T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti pohtivia ja kantaan ottavia tekstejä, myös monimedialaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja	S3	Tekstilajien hallinta	Oppilas osaa ohjatusti tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti pohtivia ja kantaan ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä ilmaisutapoja.
T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana	S3	Tekstien tuottamisen prosessin hallinta	Oppilas osaa nimetä tekstien tuottamisen prosessin vaiheita ja osaa työskennellä niiden mukaisesti sekä yksin että ryhmässä. Oppilas antaa ja vastaanottaa palautetta teksteistä ja osaa arvioida omia tekstintuottamisen taitojaan ja nimetä niiden kehittämiskohteita.
T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista	S3	Kirjoitetun kielen konventioiden hallinta ja kirjoitustaito	Oppilas tuntee kirjoitetun tekstien perusrakenteita ja kirjoitetun yleiskielen piirteitä ja osaa hyödyntää tietoa tekstejä kirjoittaessaan ja muokatessaan. Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.	S3	Tiedon esittäminen, hallinta ja eettinen viestintä	Oppilas osaa käyttää omassa teksteissään muualta hankittua tietoa. Oppilas osaa tehdä muistinpanoja, tiivistää hankkimaansa tietoa ja käyttää lähteitä omassa tekstissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja osaa merkitä lähteet.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtia niiden merkityksiä ja kuvata eri rekisterien ja tyylipiirteiden välisiä eroja.
T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemyksiään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen	S4	Kirjallisuuden tuntemuksen, kulttuuritietoisuuden ja lukuharrastuksen kehittyminen	Oppilas tuntee ja ymmärtää kulttuurin monimuotoisuutta sekä osaa kuvata omia kulttuurikokemuksiaan. Oppilas tuntee kirjallisuuden vaiheita ja suomalaisen kulttuurin juuria. Oppilas tuntee kirjallisuuden pääajajat ja on lukenut sovitut kirjat.
T17 ohjata oppilasta tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tulemaan tietoiseksi omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi	S4	Kielen merkityksen ja aseman hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla Suomen kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas osaa kuvailla äidinkielen merkitystä ja suomen kielen piirteitä ja asemaa muiden kielten joukossa.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

- Äidinkielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7
- Äidinkielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8
- Äidinkielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Katso myös: Äidinkieli ja kirjallisuus vuosiluokilla 3-6 ja Äidinkieli ja kirjallisuus vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen arviointi äidinkielessä ja kirjallisuudessa vuosiluokilla 7-9

Jatkuva ja monipuolinen suullinen ja kirjallinen palaute

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 7

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan kokonaisilmaisun taitojaan erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Tekstien tulkitseminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäminen

T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppjä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tekstien tuottaminen

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystä kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 7

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9**S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen**

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

- Ryhmytetään uusi luokkaryhmä.
- Vahvistetaan oppilaiden taitoa toimia erilaisissa ryhmissä.
- Harjoitellaan puhumisen ja kuuntelemisen taitoja.
- Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa.
- Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista.
- Hyödynnetään draamallisia menetelmiä mahdollisuuksien mukaan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamiseen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoituseriä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

- Tutustutaan erilaisiin teksteihin, esimerkiksi fiktiivisiin, media- ja asiateksteihin.
- Harjoitellaan tiedonhakua erilaisista tietolähteistä.
- Opetellaan arvioimaan tietolähteiden luotettavuutta.
- Jaetaan lukukokemuksia.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaihteittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuottaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omassa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinojasekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omassa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuottaessa.

- Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä
 - kappalejako
 - virkkeiden ja lauseiden rakenne
 - pää- ja sivulauseet
 - sanaluokat
 - sijamuodot
- Harjoitellaan palautteen vastaanottamista ja antamista.
- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissa.
- Opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisutapoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita.
- Opiskellaan aikamuodot.
- Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja kuten
 - referoimista,
 - tiivistämistä,
 - omin sanoin kertomista,
 - muistiinpanojen tekoa,
 - lähteiden käyttöä,
 - lähteiden merkitsemistä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyliä tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kielisiin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteenpiirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhe- ja mediakulttuuriin ja mediakulttuuriin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden pääalajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyyli- ja lausekeihin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

- Kannustetaan monipuoliseen ja aktiiviseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

- Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin ja joihinkin alalajeihin.
- Tulkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kirjallisuutta voidaan tarkastella.
- Luetaan vähintään neljä kokonaisteosta.

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokalla 7

Arviointitapoja voivat olla esim.

- kokeet (suulliset ja /tai kirjalliset)
- kirjoitelmat
- muut kirjalliset, suulliset ja monimediaiset tuotokset
- ryhmä- ja parityöt
- jatkuva näyttö
- vertaispalaute ja itsearviointi

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 8

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan (*Mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi ryhmäkeskustelun tai väittelyn kokeilemista roolissa tai omana itsenään*)

L1 Ajattelu ja oppimisaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan kokonaisilmaisun taitojaan erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin

L1 Ajattelu ja oppimisaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtimisen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Tekstien tulkitseminen

T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinna ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisen kehittämistarpeita

L1 Ajattelu ja oppimisaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

L1 Ajattelu ja oppimisaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

Tekstien tuottaminen

T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuttensa ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L4 Monilukutaito
 L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6).

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkitystä ja seurauksia

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
 L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L4 Monilukutaito

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 8

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

- Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja esimerkiksi
 - ideointi-,
 - väittely-,
 - neuvottelu- ja / tai
 - ongelmanratkaisutilanteissa.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.
- Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä ja havainnollistamista.
- Syvennetään ryhmätyötaitoja.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiataiteellisia eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

- **Mielipidetekstit:** Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten
 - mielipiteen ja faktan erottamiseen,
 - suostutteluun,
 - varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun.
- **Kielen keino:** Opiskellaan henkilöön viittaamisen suoria ja epäsuoria keinoja, perustelutaktiikoita ja retorisia keinoja.
- **Teksti kokonaisuutena:** Pohditaan tekstien tarkoitusta ja kohderyhmiä, pyritään kriittiseen lukemiseen. Pohditaan esimerkiksi tekstien
 - teemaa,
 - aihetta,
 - miljöötä jne.
- **Kerronnan keino:** Tutustutaan kerronnan muotoihin ja termistöön, syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta.
- **Eläytyvä lukeminen:** Jaetaan lukukokemuksia.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaihteellain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuottaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omassa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinojasekä ilmaisemaan viittaus-suhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omassa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuottaessa.

- Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi.
- Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä ja hyödynnetään tätä tietoa omassa teksteissä (teema, aihe, miljöö, motiivi jne.).
- Vahvistetaan oikeinkirjoitusta.
- Vahvistetaan tekstin rakenteen ymmärtämistä.
- Kirjoitetaan erilaisia tekstejä.
- Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja kuten
 - referoimista,

- o tiivistämistä,
- o muistiinpanojen tekoa ja
- o lähteiden käyttöä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyliille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliiin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteenpiirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuuriin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyyllivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

- Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella (tapaluokat).
- Tutustutaan kirjallisuuden reuna-alueisiin, esimerkiksi salapoliisi- ja tieteiskirjallisuuteen.
- Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen.
- Luetaan vähintään viisi kokonaisteosta.

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi vuosiluokalla 8

Arviointitapoja esim.

- kokeet (suulliset ja/tai kirjalliset)
- kirjoitelmat
- muut kirjalliset, suulliset ja monimediaiset tuotokset
- ryhmä- ja parityöt
- jatkuva näyttö
- vertaispalaute ja itsearviointi

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet vuosiluokalla 9

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan kokonaisilmaisun taitojaan erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtimisen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisaalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Tekstien tulkitseminen

T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

Tekstien tuottaminen

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T17 ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostamaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt vuosiluokalla 9

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Vahvistetaan oppilaan taitoa esittää valmisteltuja puhe-esityksiä ja havainnollistaa esitystään.
- Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja.

S2 Tekstien tulkitseminen

- Eläytyvä lukeminen:** Eläydytään luettuun. Reflektoidaan omaa elämää luetun avulla. Jaetaan lukukokemuksia.
- Kirjallisuuden tulkinta:** Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa.

S3 Tekstien tuottaminen

- Kirjoitetun yleiskielen käyttö:** Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopivaksi. Painotetaan erityisesti asiatyylisen tekstin kirjoittamista ja lähteiden käyttöä kirjoittamisen apuna. Vahvistetaan kirjoitetun yleiskielen käyttöä omassa teksteissä.
- Sanasto:** tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat (esim. sivistyssanat, murre sanat, puhe- ja kirjoitetun kielen rekisterit).

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Murteet:** Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen sekä suomen kielen eri muotoihin ja kielten sukulaisuussuhteisiin ja erityisesti suomen sukukieliin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimitysten tasolla. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle ominaisiin piirteisiin.
- Kirjakielen kehitys.**
- Kirjakieli, puhekieli, yleiskieli:** hahmotetaan, mikä ero puhutulla ja kirjoitetulla kielellä on.
- Kansanperinne:** Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Kirjallisuuden historia:** Tutustutaan kirjallisuuden historiaan ja erityisesti kotimaisen kirjallisuuden klassikoihin ja nykykirjailijoihin.
- Luetaan 5 - 6 kokonaisteosta.

0 kommenttia

Päätösarvioinnin kriteerit

Päätösarvioinnin kriteerit

Ruotsin kieli ja kirjallisuus (svenska och litteratur)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Läroämnetts uppdrag samt målen för lärmiljöer och arbetssätt, handledning, differentiering och stöd samt bedömning av lärandet, som är inskrivna under rubriken Modersmål och litteratur, gäller för alla lärokursen inom läroämnet modersmål och litteratur, alltså även för lärokursen svenska och litteratur.

Lärokursens särskilda uppdrag

Svenska språket är det ena av Finlands två nationalspråk och lärokursen i svenska och litteratur undervisas i samma omfattning och med samma mål och innehåll som lärokursen finska och litteratur, dock med vissa mindre avvikelser som beror på språkliga och kulturella särdrag. Läroämnetts centrala kulturbärande uppdrag i de svenska skolorna i Finland är även viktigt att betona. Elevernas skolspråk och språkmedvetenhet ska kontinuerligt stödjas, parallellt med att flerspråkighet ska användas som en resurs. Elevernas varierande språkbakgrund ska uppmärksammas och beaktas i undervisningen i modersmål och litteratur och även i alla övriga läroämnen.

I **årskurserna 7-9** är det speciella uppdraget för undervisningen att stödja eleverna i att utveckla allt mer mångsidig kompetens i att lära sig och kommunicera och att utveckla en bredare kompetens i multilitteracitet. Eleverna utvecklar och breddar sin språkliga medvetenhet, sin textvärld och sin kulturella kompetens. Inom undervisningen handleder man eleverna att anpassa sitt språkbruk till situationen och att uttrycka sig och kommunicera i olika kontexter. Även språkliga och kommunikativa färdigheter som behövs i de fortsatta studierna och i arbetslivet ligger i fokus. Inom litteraturundervisningen sporrar man eleverna till mångsidiga läsoplevelser.

Mål för undervisningen i lärokursen svenska och litteratur i årskurs 7-9

Mål för undervisningen	Innehåll som anknuter till målen	Kompetens som målet anknuter till
Att kommunicera		
M1 handleda eleven att utveckla sin förmåga att kommunicera målinriktat, ändamålsenligt, etiskt och på ett konstruktivt sätt i olika kommunikationsmiljöer	I1	K2, K3, K6, K7
M2 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att kommunicera i grupp och utveckla förmågan att motivera sina åsikter och sina språkliga och kommunikativa val	I1	K1, K2, K3, K7
M3 stödja eleven i att bredda sin förmåga att uttrycka sig i olika slag av kommunikationssituationer, även genom drama	I1	K1, K2, K3, K7
M4 uppmuntra eleven att vidareutveckla sina kommunikativa färdigheter så att hen lär sig observera sin egen kommunikation och identifiera sina styrkor och svagheter i olika kommunikationsmiljöer, även multimediala	I1	K1, K2, K6, K7
Att tolka texter		
M5 handleda eleven i att utveckla de lässtrategier och metakognitiva färdigheter som behövs för att läsa, förstå, tolka och analysera texter och för att utvärdera sin läsfärdighet och bli medveten om hur den behöver utvecklas	I2	K1, K2, K4
M6 erbjuda eleven många olika möjligheter att välja, använda, analysera och tolka många olika slag av skönlitterära, fakta- och medietexter och därvid använda lämpliga begrepp	I2	K1, K2, K4, K5
M7 handleda eleven i att utveckla analytisk och kritisk läsfärdighet, förmåga att analysera och tolka texter samt befästa och bredda ord- och begreppsförrådet	I2	K1, K2, K4
M8 sporra eleven att utveckla sin förmåga att utnyttja flera olika källor för att få information och att använda denna information på ett ändamålsenligt sätt	I2	K2, K4, K5, K6
M9 väcka elevens intresse för nya slag av fiktiva texter och litteratur, bredda elevens erfarenheter av att lyssna till och läsa texter samt bearbeta dessa och samtidigt fördjupa elevens förståelse av fiktion	I2	K1, K2, K4, K5
Att producera texter		
M10 uppmuntra eleven att uttrycka sina åsikter genom att skriva och på annat sätt producera många olika slag av texter, även multimodala samt stödja eleven i att definiera sina styrkor och utvecklingsbehov som textproducent	I3	K2, K4, K5, K7
M11 erbjuda eleven möjligheter att producera berättande, beskrivande, instruerande och speciellt förklarande och argumenterande texter, även i multimediala miljöer och att välja det uttrycks sätt som är lämpligast för ifrågavarande textgenre och situation	I3	K2, K4, K5
M12 stödja eleven i att utveckla sina textproduktions-processer och erbjuda eleven möjligheter att producera text tillsammans med andra, uppmuntra eleven att stärka förmågan att ge och ta emot respons samt hjälpa eleven att utvärdera sig själv som textproducent	I3	K2, K4, K5, K6
M13 handleda eleven att utveckla sin skriftfärdighet och digitala kompetens och fördjupa sin förståelse för skrivandet som kommunikationsform, bidra till kunskap om skriftspråkets konventioner och på så sätt bidra till att stärka elevens kompetens i standardspråket	I3	K2, K4, K5, K6
M14 erbjuda eleven tillfälle att träna sin förmåga att söka, bedöma och använda information och att använda sig av flera olika källor samt göra källhänvisningar i sin egen text och följa upphovsrättsliga regler	I3	K2, K4, K5, K7
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M15 stödja elevens möjlighet att fördjupa sin språkliga medvetenhet och väcka intresse för språkliga fenomen, stödja eleven i att känna igen språkets strukturer, olika språkvarianter, stildrag och nyanser och i att förstå betydelsen av språkliga val och följderna av dem	I4	K1, K2, K4
M16 handleda eleven i att öka sin litteratur- och kulturkunskap, bidra till att eleven lär känna litteraturens historia och modern litteratur samt olika litterära genrer och ge eleven möjlighet att reflektera över litteraturens och kulturens betydelse både i sitt eget liv och i en mångkulturell omvärld	I4	K1, K2, K4
M17 bidra till att eleven lär känna svenska språket och dess historia och utveckling, de nordiska grannspråken och nordisk kultur samt får en helhetsbild av övriga språk och kulturer i Finland och stödja eleven i att reflektera över det egna modersmålets betydelse och sin språkliga och kulturella identitet samt sporra eleven att aktivt producera och konsumera kultur i olika former	I4	K2, K4, K6, K7

Centralt innehåll som anknuter till målen för lärokursen svenska och litteratur i årskurs 7-9

I1 Att kommunicera: Eleverna stärker sina färdigheter i att fungera i olika slag av kommunikationssituationer, även utanför skolan. De ökar sin medvetenhet om betydelsen av sina egna och andras kommunikativa val. De tränar sig i att lyssna och tala genom att utbyta idéer, argumentera, förhandla och lösa problem, övar sig i att motivera sina åsikter och analysera sina styrkor och utvecklingsområden som kommunikatorer. De bekantar sig också med teatern som konstform och med teaterns uttrycksmedel genom dramaövningar. Eleverna får övning i att använda olika retoriska medel då de kommunicerar. De övar sig i att hålla förberedda muntliga anföranden och presentationer och att åskådliggöra det de vill kommunicera. De övar sig även att utvärdera sina egna kommunikativa färdigheter och analysera vilka färdigheter som bör utvecklas.

I2 Att tolka texter: Elevernas texttolkningsförmåga fördjupas genom att de läser, analyserar och tolkar fiktiva texter och faktatexter i olika former: litteratur, faktatexter och texter i tryckta, elektroniska och audiovisuella medier. De funderar över texters olika syften och mottagare och får öva sig att ställa frågor till de texter de arbetar med. Eleverna fördjupas sin läsförståelse genom att förutspå en texts innehåll, sammanfatta det centrala i en text, dra slutsatser och formulera frågor utifrån en text, omformulera texter och ställa ny information i relation till sin tidigare kunskap. De iakttar även sin egen läsutveckling. Eleverna bekantar sig också med olika slag av förklarande och argumenterande texter och de språkliga drag som är utmärkande för dessa textgenrer. Eleverna ska kunna skilja mellan åsikter och fakta, referat och argumentation, peka på förhållanden mellan företeelser och hur man uttrycker t.ex. förhållningssätt och affektivitet. De reflekterar över texters syfte och målgrupp och ställer läsarkritiska frågor till texterna. Då eleverna läser litteratur reflekterar de över sina egna livserfarenheter i relation till det de läst och analyserar sina läsoplevelser. De vidgar sitt läsande från ungdomslitteratur till allmän litteratur, både fiktion och fakta. De analyserar även texter

som kombinerar bild, ljud och text och uttryckssätten i sådana texter. De övar sig att analysera och tolka litteratur och lär sig använda nya begrepp för detta. De lär sig om symboler och bildspråk och fördjupar sin kännedom om berättarteknik. De bekantar sig med informationssökningens olika faser, med olika informationskällor och hur man bedömer tillförlitligheten hos olika källor.

I3 Att producera texter: Eleverna producerar fiktiva och icke-fiktiva texter i olika former: språkliga, visuella, audiovisuella och webbtexter. De övar sig att producera texter steg för steg och att ge och ta emot respons i olika skeden av textproduktionsprocessen. De övar sig i att avgöra syftet med olika texter och att använda kriterier för att bedöma texter. Eleverna studerar textuella, språkliga och visuella drag som är typiska för berättande, beskrivande, instruerande och speciellt förklarande och argumenterande texter och utnyttjar denna kunskap då de producerar egna texter. De lär sig anpassa textinnehållet och språket i sina texter för olika syften och målgrupper och att ta emot och ge respons under olika faser av textproduktionen. Eleverna undersöker olika element i skriftspråket och de övar sig i att dra nytta av denna kunskap då de producerar egna texter. Eleverna fördjupar även sina kunskaper om standardskriftspråket. De lär sig identifiera stycken, menings- och satsstrukturer, att undersöka olika sätt att uttrycka förhållanden mellan företeelser samt att känna igen olika register och stildrag. De undersöker olika tidsformer och laborerar med dessa i sina egna texter. De bekantar sig med förkortningar, främmande ord och sifferuttryck och lär sig använda alla dessa kännetecken då de skapar egna texter. Eleverna förbättrar sin förmåga att producera texter som behövs i studierna, såsom att referera, göra sammandrag och anteckningar och att använda källor och källhänvisningar i sina egna texter och de lär sig även om upphovsrätt och etisk webbkommunikation.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur: Eleverna använder och analyserar på mer avancerad nivå språkliga strukturer, de nordiska grannspråken, kulturella fenomen samt litteratur inom många olika genrer och medier i en mångkulturell omvärld. Eleverna tolkar texter och deras språkliga uppbyggnad, betydelser och syften och använder gängse begrepp för att diskutera språkliga drag och sociokulturella fenomen. Eleverna fördjupar sina kunskaper om det skrivna standardspråket, olika stilmått och svenska språkets satsbyggnad med fokus på ordföljd, struktur, sats, satsdelar och mening. De svenska språkdragen analyseras även genom kontrastiv jämförelse med andra språk. Eleverna bekantar sig med det svenska språkets utveckling och historia, med språkbruket i Finland och Norden och regionala varianter i svenskan i Finland. De undersöker hur olika språk påverkar varandras ordförråd och namnskick. Eleverna bekantar sig med kulturbegreppet och med olika former av kultur såsom folklore, film, teater, muntlig tradition och olika slag av mediekultur. De vidgar sin kultursfär till hela Finland, Sverige och det övriga Norden och även till andra länder och kulturer i världen. Eleverna diskuterar etiska och moraliska aspekter på språkbruk, yttrandefrihet och integritet i olika medier och i olika språksituationer. De bekantar sig med olika skeden inom finlandssvensk, annan finländsk och svensk litteratur, med ungdomsböcker och klassiska och moderna verk samt faktaböcker. Eleverna övar sig även i att analysera och tolka litteratur, de laborerar med litteraturens huvudgenrer, några undergenrer och stilriktningar och blir vana att använda sig av textanalytiska begrepp. Eleverna uppmuntras att använda bibliotekstjänster både aktivt och mångsidigt.

Bedömningskriterier för goda kunskaper (vitsordet 8) i slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska och litteratur

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömning i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/ vitsordet åtta
Att kommunicera			
M1 handleda eleven att utveckla sin förmåga att kommunicera målinriktat, ändamålsenligt, etiskt och på ett konstruktivt sätt i olika kommunikationsmiljöer	11	Förmåga att kommunicera i olika slag av kommunikationsmiljöer	Eleven kan kommunicera målinriktat i olika slag av kommunikationsmiljöer och -situationer, visar att hen förstår andras inlägg och kan iaktta hur den egna kommunikationen påverkar andra.
M2 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att kommunicera i grupp och utveckla förmågan att motivera sina åsikter och sina språkliga och kommunikativa val	11	Förmåga att kommunicera i grupp	Eleven kan uttrycka sina åsikter och motivera dem på ett trovärdigt sätt, beaktar andras åsikter och samarbetar med andra i kommunikations-situationer.
M3 stödja eleven i att bredda sin förmåga att uttrycka sig i olika slag av kommunikations-situationer, även genom drama	11	Förmåga att uttrycka sig med retoriska hjälpmedel och uppträda inför publik	Eleven kan uttrycka sig såsom situationen och ändamålet kräver och använda sig av retoriska grepp. Eleven kan framföra både ett spontant och ett förberett anförande eller diskussions-inlägg, ta hänsyn till sin publik och använda några retoriska knep för att åskådliggöra sitt budskap.
M4 uppmuntra eleven att vidareutveckla sina kommunikativa färdigheter så att hen lär sig observera sin egen kommunikation och identifiera sina styrkor och svagheter i olika kommunikationsmiljöer, även multimediala	11	Förmåga att utveckla sina kommunikativa färdigheter	Eleven kan utvärdera sin kommunikativa kompetens i olika kommunikationsmiljöer på basis av feedback från andra och vet vilka områden som behöver utvecklas.
Att tolka texter			
M5 handleda eleven i att utveckla de lässtrategier och metakognitiva färdigheter som behövs för att läsa, förstå, tolka och analysera texter och för att utvärdera sin läsfärdighet och bli medveten om hur den behöver utvecklas	12	Behärskande av lässtrategier	Eleven kan självständigt använda sig av lässtrategier. Eleven kan utvärdera sin egen läskunnighet och namnge de områden hen behöver utveckla.
M6 att erbjuda eleven många olika möjligheter att välja, använda, analysera och tolka många olika slag av skönlitterära, fakta- och medietexter och därvid använda lämpliga begrepp	12	Multilitteracitets-kompetens och förmåga att bredda sin textvärld	Eleven kan med hjälp av handledning bruka och analysera många olika slag av texter också sådana typer av texter som är obekanta för eleven samt använda några analytiska begrepp.
M7 handleda eleven i att utveckla analytisk och kritisk läsfärdighet, förmåga att analysera och tolka texter samt befästa och bredda ord- och begreppsförrådet	12	Förmåga att analysera och tolka texter	Eleven kan granska texter kritiskt, känner igen olika textgenrer och kan beskriva några språkliga och textuella drag i förklarande, instruerande och argumenterande texter samt förstår att olika texter har olika upphov och syften.
M8 sporra eleven att utveckla sin förmåga att utnyttja flera olika källor för att få information och att använda denna information på ett ändamålsenligt sätt	12	Färdighet i informationssökning och källkritik	Eleven kan namnge de centrala faserna vid informations-sökning och vet var och hur man kan söka information. Eleven kan värdera vilken information som är användbar och avgöra vilka källor som är tillförlitliga.
M9 väcka elevens intresse för nya slag av fiktiva texter och litteratur, bredda elevens erfarenheter av att lyssna till och läsa texter samt bearbeta dessa och samtidigt fördjupa elevens förståelse av fiktion	12	Förmåga att analysera och tolka fiktiva texter samt att ge uttryck för sin läserfarenhet	Eleven kan tolka fiktiva texter, använda centrala textanalytiska begrepp och kan koppla texterna till en kontext. Eleven hittar självständigt lämpliga texter, läser flera böcker och breddar villigt samt delar med sig av sina läserfarenheter.
Att producera texter			
M10 uppmuntra eleven att uttrycka sina åsikter genom att skriva och på annat sätt producera många olika slag av texter, även multimodala samt stödja eleven i att definiera sina styrkor och utvecklingsbehov som textproducent	13	Förmåga att uttrycka tankar och producera olika slag av texter (multilitteracitet) och bredda sin textvärld	Eleven producerar under handledning texter som är nya för eleven och testar olika sätt och metoder att producera texter för att uttrycka sina åsikter. Eleven kan beskriva sig själv som textproducent.
M11 erbjuda eleven möjligheter att producera berättande, beskrivande, instruerande och speciellt förklarande och argumenterande texter, även i multimediala miljöer och att välja det uttrycksätt som är lämpligast för ifrågavarande textgenre och situation	13	Kunskap om och förmåga att använda textgenrer	Eleven kan med hjälp av handledning producera berättande, beskrivande, instruerande och speciellt förklarande och argumenterande texter och använda de uttrycksätt som kännetecknar ifrågavarande textgenre.
M 12 stödja eleven i att utveckla sina textproduktionsprocesser och erbjuda eleven möjligheter att producera text tillsammans med andra, uppmuntra eleven att stärka förmågan att ge och ta emot respons samt hjälpa eleven att utvärdera sig själv som textproducent	13	Kunskap om och förmåga att använda textproduktions-processer	Eleven kan namnge de olika etapperna vid textproduktion och kan arbeta med dem både individuellt och i grupp. Eleven kan ge och ta emot respons på sina texter och kan utvärdera sina egna färdigheter i textproduktion och uttrycka sina utvecklingsbehov på området.
M 13 handleda eleven att utveckla sin skrivfärdighet och digitala kompetens och fördjupa sin förståelse för skrivandet som kommunikationsform, bidra till kunskap om skriftspråkets konventioner och på så sätt bidra till att stärka elevens kompetens i standardspråket	13	Skrivkompetens och förmåga att tillämpa skriftspråkets konventioner	Eleven känner till skriftspråkets grundläggande strukturer och det skrivna standardspråkets normer och kan använda dessa vid produktion och bearbetning av sina texter. Eleven skriver flytande för hand och digitalt.
M14 erbjuda eleven tillfälle att träna sin förmåga att söka, bedöma och använda information och att använda sig av flera olika källor samt göra källhänvisningar i sin egen text och följa upphovsrättsliga normer	13	Förmågan att använda och presentera information och tillämpa upphovsrättsliga normer (etiska normer för kommunikation)	Eleven kan i sina texter använda information från olika håll. Eleven kan göra anteckningar, komprimera information och använda olika källor i sina egna texter samt uppge dessa. Eleven kan tillämpa normerna för upphovsrätt och ange sina källor.
Att förstå språk, litteratur och kultur			
M15 stödja elevens möjlighet att fördjupa sin språkliga medvetenhet och väcka intresse för språkliga fenomen, stödja eleven i att känna igen språkets strukturer, olika språkvarianter, stildrag och nyanser och i att förstå betydelsen av språkliga val och följderna av dem	14	Språklig medvetenhet	Eleven kan beskriva språkliga och textuella särdrag i texter, fundera över deras betydelse och samt beskriva skillnader mellan olika språkliga varianter och särdrag.
M16 handleda eleven i att öka sin litteratur- och kulturkunskap, bidra till att eleven lär känna litteraturens historia och modern litteratur samt olika litterära genrer och ge eleven möjlighet att reflektera över litteraturens och kulturens betydelse både i sitt eget liv och i en mångkulturell omvärld	14	Litteraturkunskap och kulturkännedom samt hur läsutvecklingen fortskridit	Eleven har insikt i kulturell mångfald och kan beskriva sina egna kulturella erfarenheter. Eleven känner till svenska språkets historia, något om de nordiska grannspråken samt litteraturens olika skeden. Eleven har grepp om litteraturens huvudgenrer och har läst de böcker som man har avtalat om inom ämnet.

M17 bidra till att eleven lär känna svenska språket och dess historia och utveckling, de nordiska grannspråken och nordisk kultur samt får en helhetsbild av övriga språk och kulturer i Finland och stödja eleven i att reflektera över det egna modersmålet betydelse och sin språkliga och kulturella identitet samt sporra eleven att aktivt producera och konsumera kultur i olika former	14	Förmåga att reflektera över den språkliga identiteten	Eleven kan beskriva den språkliga och kulturella mångfalden i Finland och förstår språkets och modersmålet(n)s innebörd för en individ och det svenska språkets plats bland språken i världen.
--	----	---	--

Saamen kieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Läroämnetts uppdrag samt målen för lärmiljöer och arbetssätt, handledning, differentiering och stöd samt bedömning av lärandet, som är inskrivna under rubriken Modersmål och litteratur, gäller för alla lärokursen inom läroämnet modersmål och litteratur, alltså även för lärokursen svenska och litteratur.

Lärokursens särskilda uppdrag

Svenska språket är det ena av Finlands två nationalspråk och lärokursen i svenska och litteratur undervisas i samma omfattning och med samma mål och innehåll som lärokursen finska och litteratur, dock med vissa mindre avvikelser som beror på språkliga och kulturella särdrag. Läroämnetts centrala kulturbärande uppdrag i de svenska skolorna i Finland är även viktigt att betona. Elevernas skolspråk och språkmedvetenhet ska kontinuerligt stödjas, parallellt med att flerspråkighet ska användas som en resurs. Elevernas varierande språkbakgrund ska uppmärksammas och beaktas i undervisningen i modersmål och litteratur och även i alla övriga läroämnen.

I **årskurserna 7-9** är det speciella uppdraget för undervisningen att stödja eleverna i att utveckla allt mer mångsidig kompetens i att lära sig och kommunicera och att utveckla en bredare kompetens i multilitteracitet. Eleverna utvecklar och breddar sin språkliga medvetenhet, sin textvärld och sin kulturella kompetens. Inom undervisningen handleder man eleverna att anpassa sitt språkbruk till situationen och att uttrycka sig och kommunicera i olika kontexter. Även språkliga och kommunikativa färdigheter som behövs i de fortsatta studierna och i arbetslivet ligger i fokus. Inom litteraturundervisningen sporrar man eleverna till mångsidiga läsoplevelser.

Mål för undervisningen i lärokursen svenska och litteratur i årskurs 7-9

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Att kommunicera		
M1 handleda eleven att utveckla sin förmåga att kommunicera målinriktat, ändamålsenligt, etiskt och på ett konstruktivt sätt i olika kommunikationsmiljöer	I1	K2, K3, K6, K7
M2 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att kommunicera i grupp och utveckla förmågan att motivera sina åsikter och sina språkliga och kommunikativa val	I1	K1, K2, K3, K7
M3 stödja eleven i att bredda sin förmåga att uttrycka sig i olika slag av kommunikationssituationer, även genom drama	I1	K1, K2, K3, K7
M4 uppmuntra eleven att vidareutveckla sina kommunikativa färdigheter så att hen lär sig observera sin egen kommunikation och identifiera sina styrkor och svagheter i olika kommunikationsmiljöer, även multimediala	I1	K1, K2, K6, K7
Att tolka texter		
M5 handleda eleven i att utveckla de lässtrategier och metakognitiva färdigheter som behövs för att läsa, förstå, tolka och analysera texter och för att utvärdera sin läsfärdighet och bli medveten om hur den behöver utvecklas	I2	K1, K2, K4
M6 erbjuda eleven många olika möjligheter att välja, använda, analysera och tolka många olika slag av skönlitterära, fakta- och medietexter och därvid använda lämpliga begrepp	I2	K1, K2, K4, K5
M7 handleda eleven i att utveckla analytisk och kritisk läsfärdighet, förmåga att analysera och tolka texter samt befästa och bredda ord- och begreppsförrådet	I2	K1, K2, K4
M8 sporra eleven att utveckla sin förmåga att utnyttja flera olika källor för att få information och att använda denna information på ett ändamålsenligt sätt	I2	K2, K4, K5, K6
M9 väcka elevens intresse för nya slag av fiktiva texter och litteratur, bredda elevens erfarenheter av att lyssna till och läsa texter samt bearbeta dessa och samtidigt fördjupa elevens förståelse av fiktion	I2	K1, K2, K4, K5
Att producera texter		
M10 uppmuntra eleven att uttrycka sina åsikter genom att skriva och på annat sätt producera många olika slag av texter, även multimediala samt stödja eleven i att definiera sina styrkor och utvecklingsbehov som textproducent	I3	K2, K4, K5, K7
M11 erbjuda eleven möjligheter att producera berättande, beskrivande, instruerande och speciellt förklarande och argumenterande texter, även i multimediala miljöer och att välja det uttrycks sätt som är lämpligast för ifrågavarande textgenre och situation	I3	K2, K4, K5
M12 stödja eleven i att utveckla sina textproduktions-processer och erbjuda eleven möjligheter att producera text tillsammans med andra, uppmuntra eleven att stärka förmågan att ge och ta emot respons samt hjälpa eleven att utvärdera sig själv som textproducent	I3	K2, K4, K5, K6
M13 handleda eleven att utveckla sin skriftfärdighet och digitala kompetens och fördjupa sin förståelse för skrivandet som kommunikationsform, bidra till kunskap om skriftspråkets konventioner och på så sätt bidra till att stärka elevens kompetens i standardspråket	I3	K2, K4, K5, K6
M14 erbjuda eleven tillfälle att träna sin förmåga att söka, bedöma och använda information och att använda sig av flera olika källor samt göra källhänvisningar i sin egen text och följa upphovsrättsliga regler	I3	K2, K4, K5, K7
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M15 stödja elevens möjlighet att fördjupa sin språkliga medvetenhet och väcka intresse för språkliga fenomen, stödja eleven i att känna igen språkets strukturer, olika språkvarianter, stildrag och nyanser och i att förstå betydelsen av språkliga val och följderna av dem	I4	K1, K2, K4
M16 handleda eleven i att öka sin litteratur- och kulturkunskap, bidra till att eleven lär känna litteraturens historia och modern litteratur samt olika litterära genrer och ge eleven möjlighet att reflektera över litteraturens och kulturens betydelse både i sitt eget liv och i en mångkulturell omvärld	I4	K1, K2, K4
M17 bidra till att eleven lär känna svenska språket och dess historia och utveckling, de nordiska grannspråken och nordisk kultur samt får en helhetsbild av övriga språk och kulturer i Finland och stödja eleven i att reflektera över det egna modersmålet betydelse och sin språkliga och kulturella identitet samt sporra eleven att aktivt producera och konsumera kultur i olika former	I4	K2, K4, K6, K7

Centralt innehåll som anknyter till målen för lärokursen svenska och litteratur i årskurs 7-9

I1 Att kommunicera: Eleverna stärker sina färdigheter i att fungera i olika slag av kommunikationssituationer, även utanför skolan. De ökar sin medvetenhet om betydelsen av sina egna och andras kommunikativa val. De tränar sig i att lyssna och tala genom att utbyta idéer, argumentera, förhandla och lösa problem, övar sig i att motivera sina åsikter och analysera sina styrkor och utvecklingsområden som kommunikatorer. De bekantar sig också med teatern som konstform och med teaterns uttrycksmedel genom dramaövningar. Eleverna får övning i att använda olika retoriska medel då de kommunicerar. De övar sig i att hålla förberedda muntliga anföranden och presentationer och att åskådliggöra det de vill kommunicera. De övar sig även att utvärdera sina egna kommunikativa färdigheter och analysera vilka färdigheter som bör utvecklas.

I2 Att tolka texter: Elevernas texttolkningsförmåga fördjupas genom att de läser, analyserar och tolkar fiktiva texter och faktatexter i olika former: litteratur, faktatexter och texter i tryckta, elektroniska och audiovisuella medier. De funderar över texters olika syften och mottagare och får öva sig att ställa frågor till de texter de arbetar med. Eleverna fördjupar sin läsförståelse genom att förutspå en texts innehåll, sammanfatta det centrala i en text, dra slutsatser och formulera

frågor utifrån en text, omformulera texter och ställa ny information i relation till sin tidigare kunskap. De iaktar även sin egen läsutveckling. Eleverna bekantar sig också med olika slag av förklarande och argumenterande texter och de språkliga drag som är utmärkande för dessa textgenrer. Eleverna ska kunna skilja mellan åsikter och fakta, referat och argumentation, peka på förhållanden mellan företeelser och hur man uttrycker t.ex. förhållningssätt och affektivitet. De reflekterar över texters syfte och målgrupp och ställer läsarkritiska frågor till texterna. Då eleverna läser litteratur reflekterar de över sina egna livserfarenheter i relation till det de läst och analyserar sina läsoplevelser. De vidgar sitt läsande från ungdomslitteratur till allmän litteratur, både fiktion och fakta. De analyserar även texter som kombinerar bild, ljud och text och uttryckssätten i sådana texter. De övar sig att analysera och tolka litteratur och lär sig använda nya begrepp för detta. De lär sig om symboler och bildspråk och fördjupar sin kännedom om berättarteknik. De bekantar sig med informationsökningens olika faser, med olika informationskällor och hur man bedömer tillförlitligheten hos olika källor.

13 Att producera texter: Eleverna producerar fiktiva och icke-fiktiva texter i olika former: språkliga, visuella, audiovisuella och webbtexter. De övar sig att producera texter steg för steg och att ge och ta emot respons i olika skeden av textproduktionsprocessen. De övar sig i att avgöra syftet med olika texter och att använda kriterier för att bedöma texter. Eleverna studerar textuella, språkliga och visuella drag som är typiska för berättande, beskrivande, instruerande och speciellt förklarande och argumenterande texter och utnyttjar denna kunskap då de producerar egna texter. De lär sig anpassa textinnehållet och språket i sina texter för olika syften och målgrupper och att ta emot och ge respons under olika faser av textproduktionen. Eleverna undersöker olika element i skriftspråket och de övar sig i att dra nytta av denna kunskap då de producerar egna texter. Eleverna fördjupar även sina kunskaper om standardskriftspråket. De lär sig identifiera stycken, menings- och satsstrukturer, att undersöka olika sätt att uttrycka förhållanden mellan företeelser samt att känna igen olika register och stildrag. De undersöker olika tidsformer och laborerar med dessa i sina egna texter. De bekantar sig med förkortningar, främmande ord och sifferuttryck och lär sig använda alla dessa kännetecken då de skapar egna texter. Eleverna förbättrar sin förmåga att producera texter som behövs i studierna, såsom att referera, göra sammandrag och anteckningar och att använda källor och källhänvisningar i sina egna texter och de lär sig även om upphovsrätt och etisk webbkommunikation.

14 Att förstå språk, litteratur och kultur: Eleverna använder och analyserar på mer avancerad nivå språkliga strukturer, de nordiska grannspråken, kulturella fenomen samt litteratur inom många olika genrer och medier i en mångkulturell omvärld. Eleverna tolkar texter och deras språkliga uppbyggnad, betydelser och syften och använder gängse begrepp för att diskutera språkliga drag och sociokulturella fenomen. Eleverna fördjupar sina kunskaper om det skrivna standardspråket, olika stilnivåer och svenska språkets satsbyggnad med fokus på ordföljd, struktur, sats, satsdelar och mening. De svenska språkdragen analyseras även genom kontrastiv jämförelse med andra språk. Eleverna bekantar sig med det svenska språkets utveckling och historia, med språkbruket i Finland och Norden och regionala varianter i svenskan i Finland. De undersöker hur olika språk påverkar varandras ordförråd och namnskick. Eleverna bekantar sig med kulturbegreppet och med olika former av kultur såsom folklore, film, teater, muntlig tradition och olika slag av mediekultur. De vidgar sin kulturfär till hela Finland, Sverige och det övriga Norden och även till andra länder och kulturer i världen. Eleverna diskuterar etiska och moraliska aspekter på språkbruk, yttrandefrihet och integritet i olika medier och i olika språksituationer. De bekantar sig med olika skeden inom finlandssvensk, annan finländsk och svensk litteratur, med ungdomsböcker och klassiska och moderna verk samt faktaböcker. Eleverna övar sig även i att analysera och tolka litteratur, de laborerar med litteraturens huvudgenrer, några undergenrer och stilriktningar och blir vana att använda sig av textanalytiska begrepp. Eleverna uppmuntras att använda bibliotekstjänster både aktivt och mångsidigt.

Bedömningskriterier för goda kunskaper (vitsordet 8) i slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska och litteratur

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömning i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/ vitsordet åtta
Att kommunicera			
M1 handleda eleven att utveckla sin förmåga att kommunicera målinriktat, ändamålsenligt, etiskt och på ett konstruktivt sätt i olika kommunikationsmiljöer	11	Förmåga att kommunicera i olika slag av kommunikationsmiljöer	Eleven kan kommunicera målinriktat i olika slag av kommunikationsmiljöer och -situationer, visar att hen förstår andras inlägg och kan iakttä hur den egna kommunikationen påverkar andra.
M2 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att kommunicera i grupp och utveckla förmågan att motivera sina åsikter och sina språkliga och kommunikativa val	11	Förmåga att kommunicera i grupp	Eleven kan uttrycka sina åsikter och motivera dem på ett trovärdigt sätt, beaktar andras åsikter och samarbetar med andra i kommunikations-situationer.
M3 stödja eleven i att bredda sin förmåga att uttrycka sig i olika slag av kommunikations-situationer, även genom drama	11	Förmåga att uttrycka sig med retoriska hjälpmedel och uppträda inför publik	Eleven kan uttrycka sig såsom situationen och ändamålet kräver och använda sig av retoriska grepp. Eleven kan framföra både ett spontant och ett förberett anförande eller diskussions-inlägg, ta hänsyn till sin publik och använda några retoriska knep för att åskådliggöra sitt budskap.
M4 uppmuntra eleven att vidareutveckla sina kommunikativa färdigheter så att hen lär sig observera sin egen kommunikation och identifiera sina styrkor och svagheter i olika kommunikationsmiljöer, även multimediala	11	Förmåga att utveckla sina kommunikativa färdigheter	Eleven kan utvärdera sin kommunikativa kompetens i olika kommunikationsmiljöer på basis av feedback från andra och vet vilka områden som behöver utvecklas.
Att tolka texter			
M5 handleda eleven i att utveckla de lässtrategier och metakognitiva färdigheter som behövs för att läsa, förstå, tolka och analysera texter och för att utvärdera sin läsfärdighet och bli medveten om hur den behöver utvecklas	12	Behärskande av lässtrategier	Eleven kan självständigt använda sig av lässtrategier. Eleven kan utvärdera sin egen läskunnighet och namnge de områden hen behöver utveckla.
M6 att erbjuda eleven många olika möjligheter att välja, använda, analysera och tolka många olika slag av skönlitterära, fakta- och medietexter och därvid använda lämpliga begrepp	12	Multilitteracitets-kompetens och förmåga att bredda sin textvärld	Eleven kan med hjälp av handledning bruka och analysera många olika slag av texter också sådana typer av texter som är obekanta för eleven samt använda några analytiska begrepp.
M7 handleda eleven i att utveckla analytisk och kritisk läsfärdighet, förmåga att analysera och tolka texter samt befästa och bredda ord- och begreppsförrådet	12	Förmåga att analysera och tolka texter	Eleven kan granska texter kritiskt, känner igen olika textgenrer och kan beskriva några språkliga och textuella drag i förklarande, instruerande och argumenterande texter samt förstår att olika texter har olika upphov och syften.
M8 sporra eleven att utveckla sin förmåga att utnyttja flera olika källor för att få information och att använda denna information på ett ändamålsenligt sätt	12	Färdighet i informationssökning och källkritik	Eleven kan namnge de centrala faserna vid informations-sökning och vet var och hur man kan söka information. Eleven kan värdera vilken information som är användbar och avgöra vilka källor som är tillförlitliga.
M9 väcka elevens intresse för nya slag av fiktiva texter och litteratur, bredda elevens erfarenheter av att lyssna till och läsa texter samt bearbeta dessa och samtidigt fördjupa elevens förståelse av fiktion	12	Förmåga att analysera och tolka fiktiva texter samt att ge uttryck för sin läserfarenhet	Eleven kan tolka fiktiva texter, använda centrala textanalytiska begrepp och kan koppla texterna till en kontext. Eleven hittar självständigt lämpliga texter, läser flera böcker och breddar villigt samt delar med sig av sina läserfarenheter.
Att producera texter			
M10 uppmuntra eleven att uttrycka sina åsikter genom att skriva och på annat sätt producera många olika slag av texter, även multimodala samt stödja eleven i att definiera sina styrkor och utvecklingsbehov som textproducent	13	Förmåga att uttrycka tankar och producera olika slag av texter (multilitteracitet) och bredda sin textvärld	Eleven producerar under handledning texter som är nya för eleven och testar olika sätt och metoder att producera texter för att uttrycka sina åsikter. Eleven kan beskriva sig själv som textproducent.
M11 erbjuda eleven möjligheter att producera berättande, beskrivande, instruerande och speciellt förklarande och argumenterande texter, även i multimediala miljöer och att välja det uttrycks sätt som är lämpligast för ifrågavarande textgenre och situation	13	Kunskap om och förmåga att använda textgenrer	Eleven kan med hjälp av handledning producera berättande, beskrivande, instruerande och speciellt förklarande och argumenterande texter och använda de uttrycks sätt som kännetecknar ifrågavarande textgenre.
M 12 stödja eleven i att utveckla sina textproduktionsprocesser och erbjuda eleven möjligheter att producera text tillsammans med andra, uppmuntra eleven att stärka förmågan att ge och ta emot respons samt hjälpa eleven att utvärdera sig själv som textproducent	13	Kunskap om och förmåga att använda textproduktions-processer	Eleven kan namnge de olika etapperna vid textproduktion och kan arbeta med dem både individuellt och i grupp. Eleven kan ge och ta emot respons på sina texter och kan utvärdera sina egna färdigheter i textproduktion och uttrycka sina utvecklingsbehov på området.
M 13 handleda eleven att utveckla sin skrivfärdighet och digitala kompetens och fördjupa sin förståelse för skrivandet som kommunikationsform, bidra till kunskap om skriftspråkets konventioner och på så sätt bidra till att stärka elevens kompetens i standardspråket	13	Skrivkompetens och förmåga att tillämpa skriftspråkets konventioner	Eleven känner till skriftspråkets grundläggande strukturer och det skrivna standardspråkets normer och kan använda dessa vid produktion och bearbetning av sina texter. Eleven skriver flytande för hand och digitalt.
M14 erbjuda eleven tillfälle att träna sin förmåga att söka, bedöma och använda information och att använda sig av flera olika källor samt göra källhänvisningar i sin egen text och följa upphovsrättsliga normer	13	Förmågan att använda och presentera information och tillämpa upphovsrättsliga normer (etiska normer för kommunikation)	Eleven kan i sina texter använda information från olika håll. Eleven kan göra anteckningar, komprimera information och använda olika källor i sina egna texter samt uppge dessa. Eleven kan tillämpa normerna för upphovsrätt och ange sina källor.
Att förstå språk, litteratur och kultur			
M15 stödja elevens möjlighet att fördjupa sin språkliga medvetenhet och väcka intresse för språkliga fenomen, stödja eleven i att känna igen språkets strukturer, olika språkvarianter, stildrag och nyanser och i att förstå betydelsen av språkliga val och följderna av dem	14	Språklig medvetenhet	Eleven kan beskriva språkliga och textuella särdrag i texter, fundera över deras betydelser och samt beskriva skillnader mellan olika språkliga varianter och särdrag.
M16 handleda eleven i att öka sin litteratur- och kulturkunskap, bidra till att eleven lär känna litteraturens historia och modern litteratur samt olika litterära genrer och ge eleven möjlighet att reflektera över litteraturens och kulturens betydelse både i sitt eget liv och i en mångkulturell omvärld	14	Litteraturkunskap och kulturkännedom samt hur läsutvecklingen fortskridit	Eleven har insikt i kulturell mångfald och kan beskriva sina egna kulturella erfarenheter. Eleven känner till svenska språkets historia, något om de nordiska grannspråken samt litteraturens olika skeden. Eleven har grepp om litteraturens huvudgenrer och har läst de böcker som man har avtalat om inom ämnet.

M17 bidra till att eleven lär känna svenska språket och dess historia och utveckling, de nordiska grannspråken och nordisk kultur samt får en helhetsbild av övriga språk och kulturer i Finland och stödja eleven i att reflektera över det egna modersmålet betydelse och sin språkliga och kulturella identitet samt sporra eleven att aktivt producera och konsumera kultur i olika former	14	Förmåga att reflektera över den språkliga identiteten	Eleven kan beskriva den språkliga och kulturella mångfalden i Finland och förstår språkets och modersmålet(n)s innebörd för en individ och det svenska språkets plats bland språken i världen.
--	----	---	--

Romanikieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös romanikieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Romanikielen ja kirjallisuuden erityisenä tehtävänä on tukea Suomessa puhutun romanikielen säilymistä elävänä ja vahvistaa sen asemaa muiden kielten rinnalla. Oppimäärää voivat opiskella kaikki ne oppilaat, joiden äidinkieli tai jokin perheen kielistä on romanikieli. Opetus vastaa yhteistyössä kotien ja romanikielisen yhteisön kanssa oppilaiden kielitaidon kehittymisestä sekä auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään rinnakkais- ja monikielisyytään hyödyntäen. Oppilaat saavat pohjan kehittää ja käyttää kielellisiä taitojaan itsenäisesti läpi elämän. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä sekä itselle, yhteisölle, yhteiskunnalle että muille vähemmistöille. Opetus ohjaa ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

Oppilaiden romanikielen osaamisen lähtötao otetaan huomioon kielellisesti virikkeisen oppimisympäristön rakentamisessa ja opetusmenetelmien valinnassa. Opetus perustuu yhteisölliseen näkemykseen kielestä. Yhteisön jäsenyys ja osallisuus muodostuvat, kun oppilas oppii käyttämään kieltä yhteisön tavoin. Kodin ja koulun yhteistyö sekä monimediaiset oppimisympäristöt antavat mahdollisuuden kielen käyttöalueen laajentamiseen koulun ulkopuolelle.

Kieltä opitaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden, tekstilajien ja sanaston avulla. Romanikielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on tukea, kehittää ja syventää kielitietoisuutta ja kielellisen havainnoinnin taitoja sekä vahvistaa oppilaiden kielellistä identiteettiä. Romanikulttuuriin kuuluu vahva kerronta-, musiikki- ja käsityöperinne, jota hyödynnetään opetuksessa.

Vuosiluokilla 7-9 romanikieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaiden romanikielen taitoa. Oppilaat tutustuvat erilaisiin puhuttuihin ja kirjoitettuihin teksteihin sekä oppivat tulkitsemaan, analysoimaan ja tuottamaan niitä. Oppilaiden suhde romanikieliseen kirjallisuuteen, kertomus- ja kulttuuriperinteeseen sekä kieliyhteisöön syvenee ja monipuolistuu. Oppilaat syventävät kielen ominaispiirteiden osaamistaan ja hyödyntävät kielitietoaan ja -taitoaan. Oppilaiden arvostus romanikieltä kohtaan vahvistuu ja heidän kykynsä käyttää kieltä tietoisesti ja luovasti kasvaa. Oppilaat ymmärtävät romanikielen aseman ja oman mahdollisuutensa kielen ylläpitäjänä ja edistäjänä.

Romanikieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään romanikielillä sekä toimimaan monikielissä ja -kulttuurisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	L2, L7
T2 ohjata oppilasta rakentamaan vuorovaikutukseen, kehittämään ilmaisuun sekä kykyään antaa ja vastaanottaa palautetta	S1	L2, L7
T3 kannustaa oppilasta monipuolistamaan vuorovaikutus- ja esiintymistaitojaan erilaisissa ympäristöissä ja rohkaista häntä käyttämään romanikieltä eri-ikäisten kanssa	S1	L2, L4, L5
Tekstien tulkitseminen		
T4 rohkaista oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa sekä tekstien lukemisessa, ymmärtämisessä ja analysoimisessa tarvittavia tietoja ja taitoja	S2	L1, L4
T5 ohjata oppilasta käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia tekstejä tiedonhankintaan, elämysten saamiseksi ja luku- ja viestintätaitojen tukemiseksi	S2	L1, L4
T6 ohjata oppilasta arvioimaan lukutaitoaan ja havaitsemaan sen kehittämistarpeita harjoittelemalla itselleen sopivia luku- ja opiskelustrategioita	S2	L1, L3, L4
Tekstien tuottaminen		
T7 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ja perustelemaan näkemyksiään monimuotoisten tekstien avulla erilaisissa viestintäympäristöissä	S3	L1, L4, L5
T8 tukea oppilasta laajentamaan tekstilajien tuntemustaan, sujuvoittamaan kirjoittamistaan sekä auttaa häntä tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana	S3	L1, L4
T9 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tuottamaan tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta, innostaa vahvistamaan tiedon hankinnan ja arvioinnin taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä omassa tekstissä tekijänoikeuksia, eettistä verkossa viestimistä ja yksityisyyttä kunnioittaen	S3	L4, L5, L7
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T10 ohjata oppilasta syventämään tietouttaan romanikielen piirteistä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	L2, L7
T11 ohjata oppilasta tiedostamaan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin merkitys ja tukea häntä kehittämään omaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiään	S4	L2, L7

Romanikieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan kuuntelemisen ja keskustelemisen taitoja arkielämässä ja toimimista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä, yleisön huomioon ottamista, palautteen antamista ja sen vastaanottamista. Arvioidaan ja kehitetään omia vuorovaikutus- ja esiintymistaitoja. Tarjotaan mahdollisuuksia itsensä ilmaisemiseen draaman keinoin.

S2 Tekstien tulkitseminen: Syvennetään lukutaitoa ja tekstien tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla monimuotoisia tekstejä. Tutustutaan erityisesti kantaa ottaviin, ohjaaviin ja pohtiviin teksteihin ja niiden keskeisiin kielellisiin piirteisiin. Eläydytään luettuun, pohditaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Harjoitellaan tekstien analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

S3 Tekstien tuottaminen: Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, kantaa ottavia, ohjaavia ja pohtivia tekstejä. Opiskellaan tekstin tuottamisenvaiheita. Tutkitaan monimuotoisten tekstien elementtejä kuten otsikointia, kappalejaon perusteita ja erilajisten tekstien tyypillisiä kokonaisrakenteita.

Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun romanikielen piirteistä. Hyödynnetään opittua tietoa omien tekstien tuottamisessa ja muokkaamisessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Pehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan niiden käyttöä omia tekstejä tuottaessa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja opitaan kielen käsitteitä. Tutustutaan Suomen romanikielen uhanalaisuuteen ja kielen sukulaisuussuhteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja romanikulttuurin ilmenemismuotoihin sekä tarjotaan mahdollisuuksia myös itse osallistua kulttuurin tuottamiseen. Pohditaan kielten, kulttuurien ja identiteettien välistä suhdetta. Kannustetaan aktiiviseen lukuharrastukseen ja tutustutaan romanikieliseen mediaan.

Romanikieli ja kirjallisuus –oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään romanikielellä sekä toimimaan monikielisisä ja -kulttuurisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	Viestintä vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa viestiä romanikielellä erilaisissa tilanteissa.
T2 ohjata oppilasta rakentavaan vuorovaikutukseen, kehittämään ilmaisuaan sekä kykyään antaa ja vastaanottaa palautetta	S1	Rakentava vuorovaikutus, ilmaisu, taito antaa ja vastaanottaa palautetta	Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa rakentavasti, ilmaista ja perustella mielipiteitään sekä antaa ja vastaanottaa palautetta.
T3 kannustaa oppilasta monipuolistamaan vuorovaikutus- ja esiintymistaitojaan erilaisissa ympäristöissä ja rohkaista häntä käyttämään romanikieltä eri-ikäisten kanssa	S1	Kokonaisilmaisu ja esiintymisen taidot	Oppilas osaa ilmaista itseään ja käyttää tavoitteen ja tilanteen mukaisesti kokonaisilmaisu keinoja.
Tekstien tulkitseminen			
T4 rohkaista oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa sekä tekstien lukemisessa, ymmärtämisessä ja analysoimisessa tarvittavia tietoja ja taitoja	S2	Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas osaa eritellä ja tulkita kriittisesti tekstejä, ymmärtää lukemansa ja osaa analysoida sitä.
T5 ohjata oppilasta käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia tekstejä tiedonhankintaan, elämysten saamiseksi ja lukuinnon tukemiseksi	S2	Tekstimaailman monipuolistaminen ja tiedon hankinta	Oppilas tuottaa ja käyttää monimuotoisia fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä sekä osaa hankkia tarvitsemaansa tietoa eri lähteistä.
T6 ohjata oppilasta arvioimaan lukutaitoaan ja havaitsemaan sen kehittämistarpeita harjoittelemalla itselleen sopivia luku- ja opiskelustrategioita	S2	Oman lukutaidon analysointi ja lukustrategiat	Oppilas osaa arvioida lukutaitoaan realistisesti ja havaita kehittämistarpeitaan sekä valita sopivia lukemisen strategioita.
Tekstien tuottaminen			
T7 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ja perustelemaan näkemyksiään monimuotoisten tekstien avulla erilaisissa viestintäympäristöissä	S2	Tekstitaidot tekstien tuottamisessa	Oppilas osaa tuottaa ohjatuksi myös itselleen uudenlaisia tekstejä sekä perustella näkemyksiään erilaisissa viestintäympäristöissä.
T8 tukea oppilasta laajentamaan tekstilajien tuntemustaan, sujuvoittamaan kirjoittamistaan sekä auttaa häntä tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana	S3	Tekstilajien hallinta ja tekstin tuottaminen sekä omien taitojen havainnointi	Oppilas hallitsee opetetut tekstilajit ja käyttää niille tyyppisiä ilmaisutapoja sekä tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
T9 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tuottamaan tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta, innostaa vahvistamaan tiedon hankinnan ja arvioinnin taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä omassa tekstissä tekijänoikeuksia, eettistä verkossa viestimistä ja yksityisyyttä kunnioittaen	S3	Tekstin tuottamisen prosessien hallinta, tiedon hankinta ja eettinen viestintä	Oppilas tuntee tekstien tuottamisen prosessin vaiheita ja osaa tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä antaa ja vastaanottaa palautetta. Oppilas osaa tehdä muistiinpanoja, tiivistää hankkimaansa tietoa ja käyttää lähteitä omassa tekstissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja osaa merkitä lähteet.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T10 ohjata oppilasta syventämään tietouttaan romanikielen piirteistä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S3	Romanikielen piirteiden hallinta	Oppilas tunnistaa ja osaa käyttää romanikielen keskeisiä piirteitä.
T11 ohjata oppilasta tiedostamaan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin merkitys ja tukea häntä kehittämään omaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiään	S3	Kielellisen ja kulttuurisen identiteetin merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla kielellisen ja kulttuurisen identiteetin merkitystä.

Viittomakieli ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös viittomakieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Erityisenä tehtävänä on tukea suomalaisten viittomakielten säilymistä elävänä. Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia. Oppilaat saavat pohjan kehittää ja käyttää kielellisiä taitojaan itsenäisesti läpi elämän. Opetus vastaa yhteistyössä kotien, viittomakielisen yhteisön ja muiden

oppiaineiden opetuksen kanssa oppilaiden kielitaidon kehitymisestä sekä auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään rinnakkais- ja monikielisyytään hyödyntäen. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle sekä ohjaa heitä ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

Opetuksessa keskeisiä ovat kieli, kirjallisuus ja kertomusperinne, perinteet, tavat, taide ja historia. Opetuksessa huomioidaan myös osallisuus kansallisen ja kansainvälisen yhteisön asioihin. Oppimisen iloa tuottaa, kun oppilaat ovat aktiivisia toimijoita ja opetus ottaa huomioon myös heidän kielimaailmansa ja kokemuksensa. Pyrkimyksenä on, että oppilaat tulevat entistä tietoisemmaksi itsestään viittomakielen käyttäjinä ja ymmärtävät kielen sosiaalisen merkityksen yhteisölle.

Paikallisen opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon suomalaisen tai suomenruotsalaisen viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksen laajuus. Opetussuunnitelman perusteet on laadittu viittomakielen ja kirjallisuuden opetukseen, jota annetaan äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä. Muun viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen määrittelyssä sekä oppimisen arvioinnissa huomioidaan opetuksen laajuus.

Vuosiluokilla 7-9 erityisenä tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaiden viittomakielen taitoa. Oppilaat tutustuvat erilaisiin viittouihin ja muihin teksteihin sekä oppivat tulkitsemaan, analysoimaan ja tuottamaan niitä. Oppilaiden suhde viittomakieliseen kertomus- ja kulttuuriperinteeseen sekä kieliyhteisöön syvenee ja monipuolistuu. Oppilaat syventävät kielen ominaispiirteiden osaamistaan ja hyödyntävät kielitietoaan ja -taitoaan. Oppilaiden arvostus viittomakieltä kohtaan vahvistuu ja heidän kykynsä käyttää kieltä tietoisesti ja luovasti kasvaa. Oppilaat ymmärtävät viittomakielen aseman vähemmistökielenä ja vastuunsa kielen säilymisessä.

Viittomakieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista oppilasta kehittämään kykyään selviytyä erilaisista vuorovaikutustilanteista mielipiteitä esittäen ja hyödyntäen toisten näkemyksiä sekä kykyään antaa ja vastaanottaa palautetta opastamalla häntä vastuullisuuteen eri kielenkäyttötilanteissa ja ohjaten tunnistamaan kielen kautta välittyviä arvoja ja asenteita	S1	L2, L7
T2 tarjota oppilaalle tilaisuuksia eritellä, ottaa kantaa ja suostutella sekä rohkaista häntä syventämään ymmärrystään viestijänä kannustaan häntä ilmaisemaan itseään, osallistumaan ja vaikuttamaan myös erilaisia välineitä käyttäen	S1	L1, L4, L6
Tekstien tulkitseminen		
T3 rohkaista oppilasta tarkkailemaan monimuotoisia esityksiä ja esitelmiä erittelevästi, tulkitsevasti ja kriittisesti auttaen häntä huomaamaan omien tulkintataitojensa kehittämistarpeet	S2	L1, L4
T4 innostaa oppilasta toimimaan kertovien, kuvaavien ja kantaa ottavien lisäksi myös ohjaavien ja pohtivien tekstien parissa, keskustelemaan niistä ja jakamaan kokemuksia viestintäympäristöissä eri tavoin	S2	L2, L4, L5
Tekstien tuottaminen		
T5 ohjata oppilasta käyttämään yhtä yleisimmin käytössä olevaa viittomakielen merkintätapaa.	S2	L1
T6 rohkaista oppilasta monipuolistamaan ilmaisuaan ja syventämään tietoaan viittomakielen rakenteista, viittoman muodostumisesta ja ilmaisutavoista	S3	L2, L4
T7 kannustaa oppilasta vakiinnuttamaan yksin ja yhteisöllisesti tehtävien monimuotoisten tekstien tuottamisen prosesseja erilaisissa viestintäympäristöissä ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä tekijänoikeuksia ja eettistä viestintää kunnioittaen	S3	L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T8 ohjata oppilasta syventämään tietouttaan kielen ilmiöistä, tunnistamaan kielen rekistereitä, tyyli- ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	L1, L4, L7
T9 ohjata oppilasta tutustumaan suomalaisen viittomakielen kulttuuriseen ja kielelliseen monimuotoisuuteen ja ohjata häntä näkemään se voimavarana sekä auttaa oppilasta pohtimaan viittomakielen merkitystä ja asemaa ja ymmärtämään sen historiaa tukien oppilasta viittomakielisen ja kulttuurisen identiteetin muodostamisessa	S4	L1, L2, L3
T10 rohkaista oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään, tutustumaan kulttuurin eri muotoihin ja instituutioihin sekä auttaa häntä pohtimaan kielen ja kulttuurin merkitystä sekä omassa elämässään että yhteiskunnassa	S4	L1, L2, L3
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T11 tarjota oppilaalle mahdollisuus vakiinnuttaa taitoaan käyttäen tulkkipalveluja ja toimia yhteistyössä viittomakielen tulkin kanssa erilaisissa asioimis-, opiskelu- ja kulttuuritilanteissa	S5	L2, L3, L7
T12 ohjata oppilasta laajentamaan tekstimaailmaansa kohti jatko-opintoja ja yhteiskunnan kannalta keskeisiä tekstejä sekä kehittämään eri tiedonalojen kielen hallintaa	S5	L1, L6, L7

Viittomakieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstintaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitojaan ja viestintätapaa sekä havaitsemaan niiden kehittämiskohteita. Harjoitellaan improvisaation perusasioita ja syvennetään draaman toimintamuodoin kykyä käyttää itsensä ilmaisemisessa viittomisen ja kokonaisilmaisun keinoja. Harjoitellaan toimimista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä kiinnittäen huomiota viittomisen selkeyteen, ymmärrettävyyteen ja viittomistoon. Harjoitellaan yleisön huomioon ottamista valmistellussa esityksessä sekä palautteen antamista vastaanottamista. Syvennetään monimuotoisia ongelmanratkaisun, argumentointiin, päättelyyn ja asioiden yhteyksien huomaamiseen liittyviä taitoja sekä harjoitellaan lukemaan ympäristön moninaisia kulttuurisia viestejä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Tunnistetaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia, kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä sekä arvioidaan tiedon pätevyyttä ja luotettavuutta. Tutkitaan kiinteiden ja produktiivisten viittomien sekä viittomakielisten idiomien merkityksiä. Harjoitellaan analysoimaan viittomakielen rakenteita, viittomien taipumista ja viittomien merkityksiä. Tarkastellaan viittoman rakenteeseen ja viittomakielen kieliopillisiin prosesseihin liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä. Laajennetaan tekstien käyttötaitoja tutkimalla painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä, kuten verkkosivustoja ja viranomaistekstejä.

S3 Tekstien tuottaminen: Harjoitellaan eri tekstilajeille ominaisia kielen piirteitä ja argumentointia. Harjoitellaan tekstin rakennetta: aloitusta, juonen kehittelyä ja lopetusta. Vakiinnutetaan oman tuotoksen luomisprosessia: ideointia, suunnittelua, luonnostelua, viimeistelyä, viittomista ja palautetta. Tuotetaan monipuolisia fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä ja hyödynnetään kielen kuvallisuutta omassa esityksissä ja esitelmissä sekä tutustutaan viittomakielen merkintätapoihin.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tarkastellaan suomalaisen viittomakielen viittomistoa sekä tiedostetaan eri viittomien merkityssisällöt ja käyttötarkoitukset eri kielenkäyttöyhteyksissä. Aktivoidaan oppilasta vertailemaan suomalaista viittomakieltä muihin viittomakielisiin sekä puhuttuihin kieliin. Tutustutaan viittomakielen eri käyttäjäryhmiin esimerkiksi kuurosokeisiin ja kuurotuneisiin ja heidän kommunikaationsa erityispiirteisiin. Tutustutaan suomalaisen viittomakielen ja kuurojen kulttuurin historiaan ja nykytilanteeseen sekä järjestötoimintaan ja kansainväliseen yhteistyöhön tehden myös kulttuurikäyntejä.

55 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Harjoitellaan viittomakielen sanakirjojen käyttöä. Tutustutaan synonymiaan, homonymiaan, polysemiaan, kielen kuvallisuuteen, viittomien syntyyn, johtamiseen ja muuttumiseen.

Viittomakieli ja kirjallisuus -oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 rohkaista oppilasta kehittämään kykyään selviytyä erilaisista vuorovaikutustilanteista mielipiteitä esittäen ja hyödyntäen toisten näkemyksiä sekä kykyään antaa ja vastaanottaa palautetta opastamalla häntä vastuullisuuteen eri kielenkäyttötilanteissa ja ohjaten tunnistamaan kielen kautta välittyviä arvoja ja asenteita	S1	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	Oppilas osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa viittomakielellä ja käyttää taitojaan omien viestintätavoitteidensa saavuttamiseen ja osaa huomioida toiset.
T2 tarjota oppilaalle tilaisuuksia eritellä, ottaa kantaa ja suostutella sekä rohkaista häntä syventämään ymmärrystään viestijänä kannustaen häntä ilmaisemaan itseään, osallistumaan ja vaikuttamaan myös erilaisia välineitä käyttäen	S2	Viestinnän keinojen hallinta ja viestijänä toimiminen	Oppilas osaa eritellä, ottaa kantaa ja suostutella sekä ilmaisee itseään aktiivisesti eri välineillä.
Tekstien tulkitseminen			
T3 rohkaista oppilasta tarkkailemaan monimuotoisia esityksiä ja esitelmää erittelevästi, tulkitsevasti ja kriittisesti auttaen häntä huomaamaan omien tulkintataitojensa kehittämistarpeet	S2	Tulkinnan taidot ja niiden arviointi	Oppilas osaa eritellä ja tulkita kriittisesti esityksiä sekä arvioida omia tulkinnan taitojaan ja niiden kehittämistarpeita.
T4 innostaa oppilasta toimimaan kertovien, kuvaavien ja kantaa ottavien lisäksi myös ohjaavien ja pohtivien tekstien parissa, keskustelemaan niistä ja jakamaan kokemuksia viestintäympäristöissä eri tavoin	S2	Erialaisten tekstien parissa toimiminen ja kokemusten jakaminen	Oppilas hallitsee opetetut tekstilajit ja tunnistaa niiden piirteet sekä osaa jakaa kokemuksia teksteistä.
Tekstien tuottaminen			
T5 ohjata oppilasta käyttämään yhtä yleisimmin käytössä olevaa viittomakielen merkintätapaa.	S2	Viittomakielen merkintätavan hallinta	Oppilas osaa käyttää yhtä yleisimmin käytössä olevista viittomakielen merkintätavoista.
T6 rohkaista oppilasta monipuolistamaan ilmaisuaan ja syventämään tietoaan viittomakielen rakenteista, viittoman muodostumisesta ja ilmaisutavoista	S3	Viittomakielinen ilmaisu	Oppilas tuntee viittomakielen rakennepiirteet, viittoman muodostumisen ja hallitsee erilaiset ilmaisutavat.
T7 kannustaa oppilasta vakiinnuttamaan yksin ja yhteisöllisesti tehtävien monimuotoisten tekstien tuottamisen prosesseja erilaisissa viestintäympäristöissä ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä tekijänoikeuksia ja eettistä viestintää kunnioittaen	S3	Tekstien tuottaminen ja sen prosessin hallinta, eettinen viestintä	Oppilas tuntee tekstien tuottamisen prosessin vaiheet ja osaa tuottaa tekstejä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa mainita lähteet ja toimia eettisesti viestijänä.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T8 ohjata oppilasta syventämään tietouttaan kielen ilmiöistä, tunnistamaan kielen rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa nimetä kielen ilmiöitä, rekistereitä, tyylipiirteitä ja tunnistaa eri sävyt. Oppilas osaa kertoa havainnoistaan.
T9 ohjata oppilasta tutustumaan suomalaisen viittomakielen kulttuuriseen ja kielelliseen monimuotoisuuteen ja ohjata häntä näkemään se voimavarana sekä auttaa oppilasta pohtimaan viittomakielen merkitystä ja asemaa ja ymmärtämään sen historiaa tuken oppilasta viittomakielisen ja kulttuurisen identiteetin muodostamisessa	S4	Viittomakielen merkityksen ja aseman hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä viittomakielen useita käyttäjäryhmiä ja osaa tunnistaa heidän kommunikaationsa erityispiirteitä. Oppilas tuntee viittomakielen historiaa ja osaa kuvailla kielen merkitystä ja asemaa muiden kielten joukossa.
T10 rohkaista oppilasta avartamaan kulttuurinäkemyksiään, tutustumaan kulttuurin eri muotoihin ja instituutioihin sekä auttaa häntä pohtimaan kielen ja kulttuurin merkitystä sekä omassa elämässään että yhteiskunnassa	S4	Kulttuurin ja sen eri muotojen tuntemus	Oppilas tuntee kulttuuria ja sen eri muotoja sekä osaa kuvailla kielen ja kulttuurin merkitystä.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T11 tarjota oppilaalle mahdollisuus vakiinnuttaa taitoaan käyttää tulkkipalveluja ja toimia yhteistyössä viittomakielen tulkin kanssa erilaisissa asioimis-, opiskelu- ja kulttuuritilanteissa	S4	Tulkin käyttötaidot	Oppilas osaa tilata tulkin ja toimia tulkin kanssa erilaisissa tilanteissa.
T12 ohjata oppilasta laajentamaan tekstimaailmaansa kohti jatko-opintoja ja yhteiskunnan kannalta keskeisiä tekstejä sekä kehittämään eri tiedonalojen kielen hallintaa	S5	Tekstimaailman laajentaminen, eri tiedonalojen kielen hallinta	Oppilas osaa hyödyntää myös jatko-opintojen ja yhteiskunnan kannalta keskeisiä tekstejä. Oppilas osaa havainnoida ja käyttää eri tiedonalojen kieltä.

Muu oppilaan äidinkieli

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuslain 12 §:n nojalla äidinkielenä voidaan huoltajan valinnan mukaan opettaa suomen, ruotsin, saamen, romanikielen ja viittomakielen lisäksi myös muuta opetuksen järjestäjän tarjoamaa ja huoltajan valitsemaa oppilaan äidinkieltä. Tällöin mainittua äidinkieltä opetetaan valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n määrittelemällä tuntimäärällä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineena. Opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään tällöin suomen kieli ja kirjallisuus tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen. Opetuksen järjestäjä tai koulu laatii perusteiden pohjalta kielikohtaisen opetussuunnitelman. Kielikohtaiset opetussuunnitelmat voidaan laatia myös opetuksen järjestäjien yhteistyönä. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon oppilaiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä ympäristön tarjoaman tuen määrä oppilaan äidinkielen kehittymiselle.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti^[1]. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kielyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisuuden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaisen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttölanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista^[2]. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta^[3]. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielenä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei vielä anna edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai

- oppilaan suomen kielen taito ei vielä anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Vuosiluokilla 7-9 opetuksen erityisenä tehtävänä on vakiinnuttaa ja monipuolistaa suomen kielen taitoa, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Kehitetään kielellisiä valmiuksia jatko-opintoja, yhteiskuntaa ja työelämää varten. Kirjallisuuden opetuksessa kannustetaan monipuoliseen, elämäkselliseen ja erittelevään lukemiseen.

Suomi toisena kielenä -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa	S1	L1, L2, L4
T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistäitoja	S1	L2, L4, L5
T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistäitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen	S1	L2
Tekstien tulkitseminen		
T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella	S2	L1, L2, L4
T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä	S2	L1, L2, L4
Tekstien tuottaminen		
T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä	S3	L1, L2, L4
T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa	S3	L2, L3
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	L4
T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin	S4	L2
T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta	S4	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta	S5	L1, L2, L7
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla	S5	L, L4, L6
T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä	S5	L1, L5, L6

Suomi toisena kielenä -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttölanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja

hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyyli- ja laajuuksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

S3 Tekstien tuottaminen: Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kielipiillisiä rakenteita monipuolisesti (mm. infinittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyyli- ja laajuuksia ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti teksteissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaiden taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamia kieliä kaiken oppimisen tukena.

Suomi toisena kielenä -oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa	S1	Vuorovaikutustaidot	Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa rakentavasti.
T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja	S1	Ymmärtämistaidot vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ymmärtää muodollisia puhetilanteita, opetuspuhetta ja mediaa.
T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen	S1	Esiintymistaidot	Oppilas osaa valmistella itsenäisesti esityksen ja osaa esiintyä ja ilmaista itseään tilanteen mukaisesti.
Tekstien tulkitseminen			
T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kielipiillisten vihjeiden perusteella	S2	Tekstilajitaidot tekstien tulkinnassa	Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti ja tunnistaa tekstilajeja. Oppilas osaa kuvailla kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoituksia.
T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä	S2	Tekstien tulkinta	Oppilas osaa tehdä teksteistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä.
Tekstien tuottaminen			
T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä	S3	Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa	Oppilas hyödyntää tekstien kirjallisissa ja suullisissa tuottamisissa tietoa kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteistä.
T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kielipiillisten rakenteiden hallintaa	S3	Kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas tuottaa ymmärrettäviä ja koherentteja tekstejä, tuntee pääosan kirjoitetun kielen perussäännöt ja soveltaa niitä kirjoittaessaan.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöstä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyyli- ja laajuuksia ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.
T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaisen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin		Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus	Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.
T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemyksensä ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisuutta ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samankaltaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta	S4	Kulttuuritietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla kulttuurin monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisuuden merkitystä.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T 11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta	S5	Viestijäkuvan kehittyminen ja oman kielenoppimisen reflektointi	Viestijäkuvan kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilas tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa kielenoppijana ja osaa asettaa itselleen oppimistavoitteita.
T 12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla	S5	Eri tiedonalojen kielen havainnointi	Oppilas tunnistaa eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.
T 13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä	S5	Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arviointi	Oppilas osaa etsiä tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä pystyy suunnittelemaan, jäsentämään ja arvioimaan työskentelyään itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

[1] Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta 422/2012.

[2] Perusopetuslaki 628/1998, 30 §.

[3] Perusopetuslaki 628/1998, 3 §.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9:

- Suomi toisena kielenä opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7
- Suomi toisena kielenä opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8
- Suomi toisena kielenä opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Katso myös: Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus vuosiluokilla 3-6 ja Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus vuosiluokilla 1-2

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 7

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Tekstien tulkitseminen

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnessa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tekstien tuottaminen

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 7

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

- kielen käyttäminen osana toimintaa (esim. draamallisin harjoituksin): kiteytyneet fraasit ja ilmaisut
- omien tunteiden ilmaiseminen kielellisesti ja toiminnallisesti
- puheen ja kokonaisilmaisun keinojen (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) kehittäminen itseilmaisussa sekä ryhmäviestinnässä
- viestintätilaiden ymmärtäminen kaikkia niihin liittyviä viestejä huomioimalla
- argumentoinnin, selostamisen, referoimisen opetteleminen (myös mediateksteistä)
- puheenvuoron pitäminen oppilasta kiinnostavasta aiheesta

Tavoitteena on, että oppilas oppii havaitsemaan ja tunnistamaan tunnetiloja puheen, ilmeiden, eleiden ja äänensävyjen kautta; että oppilas oppii empatiaa omien kokemustensa kautta; että oppilas oppii viestimään omia tunteitaan muille kielellisesti ja toiminnallisesti sekä ymmärtämään viestintätilanteita kaikki niihin liittyvät viestit huomioon ottaen.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyyllivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

- opiskelun kannalta merkityksellisten tekstien monipuolinen lukeminen ja analysoiminen (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina; lauseenvastikkeiden merkityksen ymmärtäminen)
- sana- ja käsitevarannon laajentaminen oppilasta kiinnostavien tieto- ja kaunokirjallisten tekstien avulla (mm. kantasanat, johdokset, yhdyssanat)
- tietotekstin avaaminen eri lukustrategioilla ja sen pääkohtien tiivistäminen sekä selostaminen suullisesti ja kirjallisesti
- graafisten esitysten sekä kuvien tulkitseminen
- omien ja muiden tekstien analysoiminen, rakentavan palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- eri tiedonalojen opiskelussa käytettävien tekstien lukemista, kirjoittamista, kuuntelemista ja puhumista
- tiedonhaku erilaisista lähteistä, mm. kirjasto

Jos oppilaila on heikot oppimisen ja ymmärtämisen taidot, oppiaineiden sisältöjen opettaminen ei riitä, vaan tarvitaan myös ymmärtämisen taitojen ja lukemisen ja kuuntelemisen strategioiden opetusta. Oppilasta ohjataan itse aktiivisesti suunnittelemaan, ohjaamaan, seuraamaan, säätelemään ja arvioimaan lukemisen ja kuuntelemisen prosessiaan kulloisenkin tavoitteen suuntaisesti. Tällainen ohjaus toteutuu vuorovaikutuksessa, kun tekstejä luetaan, kuunnellaan, analysoidaan, tulkitaan ja työstetään yhdessä ja samalla opitaan tarvittavaa metakieltä, jonka avulla tekstejä voidaan eritellä. S2-oppilasta on tärkeä opettaa päättelämään vieraita sanoja ja ilmauksia tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden avulla. Päättelyprosesseja on syytä avata keskustellen.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyyllilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

- opiskelumaailman tekstilajeja
- tekstiin sopivien ilmaisutapojen valitseminen
- fiktiivisten tekstien kokeilua
- persoonan ja ajan johdonmukainen ilmaiseminen tekstissä (aikamuodot, modukset, pääluokat)
- suomen peruslauseet ja niissä tarvittavien taivutusmuotojen kertaaminen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

- erilaisten tieto- ja verkkotekstien sekä kaunokirjallisten tekstien lukeminen oppilasta kiinnostavista aiheista
- puhekielen ja yleiskielen vertaileminen
- median toimintatapojen havainnointia omassa elämässä ja yhteiskunnassa
- kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärryksen vahvistaminen vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina

Kirjallisuuden opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaille tutuista tekstilajeista (esim. sadut, tarinat, laulut, kertomukset ja novellit) ja edetään kielitaidon kehittymisen myötä laajempiin sanataidekokoelmiin. Opetuksessa hyödynnetään myös verkkotekstejä, auditiivisiakertomuksia, elokuva, sarjakuvia ja teatteria tarinoiden kertojina. Selkokielistä kirjallisuutta hyödynnetään tarpeen mukaan. Oppilasta rohkaistaan ja innostetaan myös omiin luoviin kokeiluihin kaunokirjallisuuden eri tekstilajeihin tutustuttamiseksi.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamia kieliä kaiken oppimisen tukena.

- eri tiedonalojen tekstien lukeminen, kirjoittaminen, kuunteleminen ja puhuminen
- arkikielen ja eri tiedonalojen kielenkäyttötapojen vertaileminen
- tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitojen vahvistaminen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa
- oppilaan oman äidinkielen ja muiden osaamiensa kielten hyödyntäminen kaiken oppimisen tukena

Oppilasta rohkaistaan hyödyntämään oman kulttuurinsa tuntemusta eri oppinäkymätilanteissa, niin suullisissa kuin kirjallisissakin, esim. juhlat ja juhlaperinteet, urheilu, musiikki ja kirjallisuus. Suomalaisen kalenterivuoden tapahtumat ja perinteet otetaan esille ko. ajankohtina kotoutumisen ja osallistumisen vahvistamiseksi.

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 8

Huom. Oppilas voi jatkaa S2-oppimäärän opiskelua kahdeksannen vuosiluokan tavoitteiden ja sisältöjen mukaisesti, mikäli hän hallitsee riittävän hyvin seitsemännelle vuosiluokalle määritellyt sisältö- ja taitotavoitteet selviytyäkseen näiden sisältöjen opiskelusta.

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Tekstien tulkitseminen

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

Tekstien tuottaminen

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

L4 Monilukutaito

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 8

Suomi toisena kielenä -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

- mielipiteen rakentava ilmaiseminen, perusteleminen suullisesti ja kirjallisesti
- vaikuttamisen keinoihin perehtyminen puhumisessa ja kirjoittamisessa
- keskustelutaitojen harjoittelu eri rooleissa (väittely, neuvottelu, kokous tms.)
- tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen
- kriittinen suhtautuminen kuultuun sekä kuullun käyttöön oman ilmaisun mallina
- puheen ja kokonaisilmaisun keinojen (kehon, äänen, tilan ja ajan) tavoitteellista harjoittelua oppilaan itsearviointin pohjalta
- valmisteltujen ja vuorovaikutteisten puhe-esitysten pitämisen harjoittelua (havainnollistamiskeinot)

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyyli- ja lauseilmauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

- tutustuminen kantaa ottavien tekstilajien kielellisiin piirteisiin
- omien ja muiden tekstien analysoiminen, palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- median toimintatapojen kriittistä tarkastelua omassa elämässä ja yhteiskunnassa
- lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja sana- ja käsitevarannon laajentamista

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyyli- ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti teksteissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

- kantaaottavien tekstien harjoittelu oppilasta kiinnostavista aiheista tekstivalikoimaa laajentaen ja ohjaten käyttämään sanastoa, fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina)
- fiktiivisten tekstien tuottamisen harjoittelua (deskriptiivinen sanasto)
- lauseenvastikkeiden sekä infiniittisten tiivistysten haltuunottaminen
- virkkeen kehittäminen (pää- ja sivulauseet, rinnastaminen) ja oikeakielisyyden vahvistaminen
- tekstin tuottamista käsin ja näppäimistöllä

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

- tekstien tutkimista, päätelmien tekemistä kielen rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio); oikeinkirjoituksen merkityksestä; suomen kielen sanastosta (omat ja lainatut kantasanat, johdokset, yhdyssanat ja sanaliitot); kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn
- suomen kielen piirteiden vertaaminen oppilaalle tuttuihin kieliin; kielten vaikutus toisiinsa
- oppilaan oman kulttuurin kirjallisuuteen tai maailmankirjallisuuteen tutustuminen mahdollisuuksien mukaan (sadut, tarinat, laulut, runot, vitsit ym. oppilasta lähellä olevat tekstilajit)
- tutustuminen elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin
- median toimintatapojen kriittistä tarkastelua omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamia kieliä kaiken oppimisen tukena.

- tieto- ja viestintäteknologian käyttötaidon vahvistaminen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa
- oman äidinkielen ja muiden osaamiensa kielten käyttäminen kaiken oppimisen tukena

S2 opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

S2 opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 9

Huom. Vaikka oppilas ikänsä puolesta sijoitetaan 9. vuosiluokalle, hän voi opiskella yhdeksännen luokan tavoitteiden ja sisältöjen mukaisesti vain, mikäli hänellä on tiedolliset ja taidolliset edellytykset selvitä tässä kuvatuista opinnoista. Mikäli näin ei ole, oppimispolku suunnitellaan seitsemännen ja kahdeksännen vuosiluokan sisältöjen ja tavoitteiden pohjalta yksilöllisesti.

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Tekstien tulkitseminen

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinna, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito

Tekstien tuottaminen

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

- L4 Monilukutaito

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemyksensä ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta

- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja

vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta
 L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
 L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä
 L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
 L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S2 opetuksen sisällöt vuosiluokalla 9

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

- vuorovaikutustilanteissa tilanteissa toimimisen, ymmärtämisen sekä argumentoinnin harjoittelua
- valmistellun vuorovaikutteisen puhe-esityksen pitäminen ja havainnollistaminen
- työskentelyä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa
- itseilmaisun monipuolinen kehittäminen puheen ja kokonaisilmaisun keinoja hyödyntämällä

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyyli- ja lauseilmauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

- opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien lukeminen ja analysoiminen teksteissä olevien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen tarkasteleminen (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan)
- tyyli- ja lauseilmausten tunnistaminen proosassa, lyriikassa ja draamassa
- muiden tekstien analysoiminen, niistä palautteen antaminen ja omista teksteistä palautteen vastaanottaminen

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyyli- ja lauseilmauksia ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti teksteissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

- kirjoittamisprosessiin syventymien: tekstin suunnittelu, tuottaminen ja muokkaaminen itsenäisesti ja ryhmässä
- eri tekstilajien hyödyntäminen omien tekstien malleina ja lähteinä
- eri tyyli- ja lauseilmausten harjoittelua
- erilaisten tietolähteiden hyödyntäminen, tekijänoikeudet
- essee
- kieliopillisten rakenteiden sekä oikeinkirjoituksen hallinnan varmistaminen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

- tutustuminen suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen
- tutustuminen Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin
- suomen vertailua oppilaille tuttuihin kieliin ja sen tutkimista, miten kielet vaikuttavat toisiinsa
- kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärtämisen vahvistaminen ja kulttuuristen kokemusten vertaileminen eri puolilla maailmaa, eri aikoina
- median toimintatapojen kriittistä tarkastelua omassa elämässä ja yhteiskunnassa

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötapoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamia kieliä kaiken oppimisen tukena.

- myönteisen minäkuvan ja minäuskon (self-efficacy) vahvistaminen
- tieto- ja viestintäteknologian käyttötapojen vahvistaminen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa
- oman äidinkielen ja muiden osaamiensa kielten hyödyntäminen kaiken oppimisen tukena

Päätöarvioinnin kriteerit

Päätöarvioinnin kriteerit

Ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (svenska som andra språk och litteratur)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

I lärokursen svenska som andraspråk och litteratur är uppdraget, målen för lärmiljöer och arbetssätt, handledning, differentiering och stöd samt bedömning av lärandet de samma som i läroämnet modersmål och litteratur.

Lärokursens särskilda uppdrag

Enligt förordningen om timfördelning kan invandrare i stället för att följa lärokursen i modersmål och litteratur, som bestäms av skolans undervisningsspråk, helt eller delvis undervisas i svenska eller finska enligt en lärokurs som är speciellt inriktad för invandrare^[1]. Syftet med denna lärokurs är att stödja barnens och de ungas utveckling till fullvärdiga medlemmar i språkgemenskapen och ge dem språkliga förutsättningar för fortsatta studier. Undervisningen eftersträvar att utveckla elevernas multilitteracitet för att de ska kunna söka information och förstå, producera, bedöma och analysera olika slags talade och skrivna texter på svenska i daglig kommunikation, i skolarbetet och i samhället. Undervisningen ska stödja utvecklingen av de olika delområdena av språkkunskaperna samt språk som används inom olika kunskapsområden.

Det särskilda uppdraget i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur är att stödja utvecklingen av flerspråkighet hos eleverna samt väcka intresse och erbjuda redskap för att utveckla språkkunskaperna under hela livet. Undervisningen i svenska som andraspråk ska i samarbete med hemmen, undervisningen i det egna modersmålet och de övriga läroämnena hjälpa eleverna att bygga upp en språklig och kulturell identitet i ett mångkulturellt och -medialt samhälle.

Kunskaper i svenska stödjer integreringen i det finländska samhället. Utgångspunkten för lärokursen svenska som andraspråk och litteratur är att utnyttja sådana textgenrer och språksituationer som är relevanta och viktiga för att eleven ska kunna undersöka och analysera språkets former, betydelser och användning. Språkkunskaperna ska utvecklas inom alla delområden: hörförståelse, tal, läsförståelse och skrivande. Förmågan att förstå och förmågan att producera ska utvecklas samtidigt. Elevernas språkkunskaper ska utvidgas från konkret vardagspråk till ett språk som lämpar sig för abstrakt tänkande. Eleverna ska få färdigheter att ge språkligt uttryck åt iakttagelser och företeelser och sina personliga tankar, känslor och åsikter på ett för situationen lämpligt sätt. I undervisningen ska de språk som eleverna behärskar värdesättas och utnyttjas.

En elevs behov av lärokursen svenska som andraspråk och litteratur fastställs gemensamt av de lärare som undervisar eleven. Elevens vårdnadshavare fattar beslut om valet av lärokurs^[2]. Eftersom undervisningen ska ordnas enligt elevernas ålder och förutsättningar är det viktigt att valet av lärokurs gör det möjligt för eleven att få undervisning enligt den mest lämpliga lärokursen^[3]. En elev kan studera enligt lärokursen svenska som andraspråk och litteratur om elevens modersmål inte är svenska, finska eller samiska eller eleven i övrigt har en flerspråkig bakgrund. Då behovet av lärokursen kartläggs ska också följande eventualiteter tas i betraktande:

- elevens baskunskaper i svenska är bristfälliga inom ett eller flera delområden av språkkunskaperna och räcker inte ännu till för att eleven ska kunna delta i den dagliga interaktionen och skolarbetet som en jämlik medlem i skolgemenskapen, eller

- elevens kunskaper i svenska räcker inte ännu till för studier enligt lärokursen svenska och litteratur.

En elev som studerar enligt lärokursen svenska som andraspråk och litteratur får undervisning i svenska som andraspråk antingen helt eller delvis i stället för undervisning i svenska och litteratur. Undervisningen läggs upp utgående från elevens behov att lära sig och det skede av språkutvecklingen eleven befinner sig i. Om lärokursen svenska som andraspråk och litteratur valts för en elev ska elevens utveckling och prestationer bedömas enligt målen och kriterierna för lärokursen svenska som andraspråk och litteratur oberoende av i vilken undervisningsgrupp undervisningen ordnas. Det är viktigt att eleven tar del av samma texter och textgenrer som de övriga eleverna i samma årskurs. Om en elev flyttat till Finland mitt i den grundläggande utbildningen är det viktigt att ta hänsyn till elevens språkkunskaper och tidigare kunskaper och färdigheter då målsättningarna och innehållet i undervisningen fastställs. Vid behov görs en plan för elevens lärande. Olika lärmiljöer som stödjer mångsidig utveckling av språkkunskaperna ska målinriktat användas i undervisningen, både i skolan och utanför skolan. Det är möjligt att övergå till att läsa svenska enligt lärokursen svenska och litteratur, om eleven har tillräckliga förutsättningar för att lära sig svenska enligt målsättningarna för den lärokursen.

I **årskurserna 7–9** är det särskilda målet för undervisningen att befästa och bredda elevernas färdigheter i svenska, lärstrategier, förmåga att kommunicera samt multilitteracitet. Undervisningen tar fasta på elevernas språkfärdigheter och styrkor. Elevernas språkkunskaper, textrepertoar och kulturkännedom vidgas. Undervisningen utvecklar elevernas färdigheter för fortsatta studier, samhället och arbetslivet. I litteraturundervisningen uppmuntras eleverna att läsa mångsidigt och analytiskt samt att få läsoplevelser.

Mål för undervisningen i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur i årskurs 7–9

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Att kommunicera		
M1 uppmuntra eleven att utveckla färdigheter att handla målinriktat, etiskt och konstruktivt i olika kommunikationssituationer i skolan och i samhället	I1	K1, K2, K4
M2 handleda eleven att fördjupa förmågan att lyssna och förstå formellt tal, kommunikationen i undervisningen och talade medietexter	I1	K2, K4, K5
M3 uppmuntra eleven att utveckla förmågan att uppträda och uttrycka sig målmedvetet och utnyttja olika uttryckssätt i olika situationer	I1	K2
Att tolka texter		
M4 handleda eleven att använda sin kunskap om textgenrer för att tolka texter, vidga elevens ord- och begreppsfrörråd, handleda eleven att lära sig använda lässtrategier effektivt samt utveckla elevens förmåga att dra slutsatser om en texts betydelse utgående från texten, orden och de språkliga strukturerna	I2	K1, K2, K4
M5 handleda eleven att läsa texter kritiskt både självständigt och tillsammans med andra	I2	K1, K2, K4
Att producera texter		
M6 handleda eleven att stärka förmågan att planera, producera och bearbeta texter självständigt och tillsammans med andra samt att kunna utnyttja olika textgenrer som källor och modeller för de egna texterna	I3	K1, K2, K4
M7 hjälpa eleven att befästa kunskaperna om normerna för standardskriftspråket samt behärsningen av det ordförråd och de strukturer som behövs för produktion av olika textgenrer	I3	K2, K3
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M8 handleda eleven att fördjupa sin språkliga medvetenhet och intressera sig för språkliga fenomen, hjälpa eleven att känna igen strukturer, olika register, stildrag och nyanser och förstå betydelse och följer av olika språkliga val	I4	K4
M9 inspirera eleven att bekanta sig med olika litteraturgenrer, den svenska och i synnerhet finlandssvenska litteraturen, dess historia och kopplingar till världslitteraturen samt att handleda eleven att känna till hur olika texter förhåller sig till varandra	I4	K2
M10 vidga elevens kulturuppfattning och lära eleven att analysera flerspråkighet och kulturell mångfald i skolan och i samhället och att lära eleven se kulturella likheter och kulturbundenheter i och mellan olika företeelser	I4	K2
Att använda språket som stöd för allt lärande		
M11 handleda eleven att befästa en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att kommunicera, läsa, producera texter och lära sig språk, handleda eleven att iakttä och jämföra olika lärostilar och att lära sig av andra	I5	K1, K2, K7
M12 handleda eleven att lägga märke till hur språket används inom olika kunskapsområden	I5	K4, K6
M13 uppmuntra eleven att utveckla förmågan att söka information samt att planera, strukturera och utvärdera sitt arbete självständigt och tillsammans med andra	I5	K1, K5, K6

Centralt innehåll som anknyter till målen för lärokursen svenska som andraspråk och litteratur i årskurs 7-9

Eleverna lär sig språk- och kommunikationsfärdigheter och utvecklar sin förmåga att arbeta med texter genom att använda språk i olika situationer och arbeta mångsidigt med språk. Innehållet i undervisningen väljs så att eleverna får möjlighet att vidga de färdigheter som har en anknytning till språk, litteratur och övrig kultur på ett mångsidigt sätt. Innehållet ska stödja målsättningarna och utnyttja elevernas erfarenheter och lokala möjligheter. De enskilda innehållsområdena ska användas för att bilda helheter för de olika årskurserna.

I1 Att kommunicera: Eleverna tränar formella kommunikationssituationer, att argumentera, kommentera, referera samt att hålla och åskådliggöra en muntlig presentation. Eleverna tränar sina färdigheter att arbeta genom att diskutera olika ämnen och texter. Eleverna undersöker och använder språket i olika funktioner och situationer och övar samtidigt etablerade fraser och uttryck, familjära och formella uttryck, modalitet, hur man uttrycker sin åsikt kraftigt och mera dämpat, samt sammanfattar och hänvisar till någon annans tal. Eleverna övar sig att lyssna och förhålla sig kritiskt till det hörda och att använda det hörda som modell för sin egen kommunikation. Eleverna tränar förmågan att uttrycka sig genom tal och helhetsgestaltning (med medel som är kopplade till kropp, ljud, tid och rum). Eleverna tränar att hålla förberedda muntliga presentationer.

I2 Att tolka texter: Eleverna fördjupar sig i att läsa mångsidigt och analysera texter som är viktiga med tanke på studier, samhälle och kultur. Texterna läses med fokus på värderingar, ideologier och påverkningsmedel (hur tolkningen påverkas av perspektiv, meningsstruktur, benämningar på personer och företeelser, språkliga bilder och ironi). Undervisningen befäster elevernas förmåga att tillämpa lässtrategier dynamiskt och vidgar elevernas ord- och begreppsfrörråd. Eleverna tränar att analysera i synnerhet förklarande, argumenterande och instruerande texter med fokus på språkliga drag samt att känna igen litterära stilriktningar i texter. Eleverna övar att analysera egna och andras texter samt att ge och ta emot respons.

I3 Att producera texter: Eleverna producerar i synnerhet förklarande, argumenterande och instruerande texter och vidgar samtidigt sin repertoar av textgenrer. Eleven handleds att göra mångsidigt bruk av ordförråd, fraseologi och språkliga strukturer (bl.a. strukturer som koncentrerar formuleringen) i sina texter. Undervisningen stärker behärsningen av skrivprocessens olika faser och bruket av olika informationskällor. Eleverna tränar olika stilarter och register samt olika sätt att uttrycka person och tid på ett konsekvent sätt i en text. Eleverna lär sig att välja lämpliga uttryckssätt för olika texter.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur: Eleverna undersöker texter och reflekterar över språkets betydelse och strukturer (satsdelar, ordböjning) samt hur språkliga val påverkar hur en text tas emot. Eleverna jämför det svenska språket med andra bekanta språk och undersöker hur olika språk påverkar varandra. Eleverna bekantar sig med språksituationen i Finland och med de centrala skedena i svenska språkets utveckling. Eleverna bekantar sig med litteratur, film, teater och mediekultur. Elevernas förståelse av den kulturella mångfalden stöds genom att kulturella upplevelser från olika tider och olika håll i världen jämförs. Eleverna undersöker mediernas funktion i det egna livet och i samhället kritiskt.

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande: Undervisningen stödjer elevernas förmåga att läsa, skriva, lyssna på och tala texter inom olika kunskapsområden. Eleverna jämför hur språk används i vardagen och inom olika kunskapsområden. Undervisningen stärker elevernas förmåga att använda digitala verktyg för att söka information, lära sig och utvärdera sitt lärande. Undervisningen fördjupar elevernas förmåga att använda sitt eget modersmål samt andra bekanta språk som stöd för allt lärande.

Bedömningskriterier för goda kunskaper (vitsordet 8) i slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska som andraspråk och litteratur

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsordet åtta
M1 uppmuntra eleven att utveckla färdigheter att handla målinriktat, etiskt och konstruktivt i olika kommunikationssituationer i skolan och i samhället	I1	Kommunikativa färdigheter	Eleven kan medverka konstruktivt i kommunikationssituationer.
M2 handleda eleven att fördjupa förmågan att lyssna och förstå formellt tal, kommunikationen i undervisningen och talade medietexter	I1	Förmåga att förstå i kommunikationssituationer	Eleven förstår formellt tal, kommunikationen i undervisningen och media.
M3 uppmuntra eleven att utveckla förmågan att uppträda och uttrycka sig målmedvetet och utnyttja olika uttrycksätt i olika situationer	I1	Förmåga att uppträda	Eleven kan förbereda en presentation självständigt och uppträda och uttrycka sig själv på ett för situationen lämpligt sätt.
M4 handleda eleven att använda sin kunskap om textgenrer för att tolka texter, vidga elevens ord- och begreppsförråd, handleda eleven att lära sig använda lässtrategier effektivt samt utveckla elevens förmåga att dra slutsatser om en texts betydelse utgående från texten, orden och de språkliga strukturerna.	I2	Förmåga att använda kunskaper om textgenrer i tolkningen av texter	Eleven kan närma sig texter kritiskt och känna igen textgenrer. Eleven kan med hjälp av ändamålsenliga begrepp beskriva de genretypiska dragen för en berättande, beskrivande, instruerande, argumenterande och förklarande text. Eleven förstår att texter har olika mål och syften.
M5 handleda eleven att läsa texter kritiskt både självständigt och tillsammans med andra	I2	Förmåga att tolka texter	Eleven kan dra slutsatser och ställa kritiska frågor utgående från texter.
M6 handleda eleven att stärka förmågan att planera, producera och bearbeta texter självständigt och tillsammans med andra samt att kunna utnyttja olika textgenrer som källor och modeller för de egna texterna	I3	Förmåga att tillämpa kunskap om textgenrer i produktionen av texter	Eleven utnyttjar kunskap om de genretypiska dragen för en berättande, beskrivande, instruerande, argumenterande och förklarande text i sin skriftliga och muntliga produktion.
M7 hjälpa eleven att befästa kunskaperna om normerna för standardskriftspråket samt behärsknigen av det ordförråd och de strukturer som behövs för produktion av olika textgenrer	I3	Behärskning av skriftspråket	Eleven producerar förståeliga och koherenta texter, känner huvudsakligen till och kan tillämpa grundreglerna för skriftspråket i sitt skrivande.
M8 handleda eleven att fördjupa sin språkliga medvetenhet och intressera sig för språkliga fenomen, hjälpa eleven att känna igen strukturer, olika register, stildrag och nyanser och förstå betydelse och följer av olika språkliga val	I4	Hur den språkliga medvetenheten utvecklats	Eleven kan beskriva språkliga och textuella drag i texter, reflektera över deras betydelse samt beskriva skillnader mellan olika register och stilar.
M9 inspirera eleven att bekanta sig med olika litteraturgenrer, den svenska och i synnerhet finlandssvenska litteraturen, dess historia och kopplingar till världslitteraturen samt att handleda eleven att känna till hur olika texter förhåller sig till varandra	I4	Kännedom om litteraturen och dess skeden	Eleven känner till den finlandssvenska litteraturen och kan namnge dess viktigaste skeden och kopplingar till världslitteraturen.
M10 vidga elevens kulturuppfattning och lära eleven att analysera flerspråkighet och kulturell mångfald i skolan och i samhället och att lära eleven se kulturella likheter och kulturbundenheter i och mellan olika företeelser	I4	Hur den kulturella medvetenheten utvecklats	Eleven kan beskriva kulturens mångfald och vad flerspråkigheten innebär i samhället.
M11 handleda eleven att befästa en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att kommunicera, läsa, producera texter och lära sig språk, handleda eleven att iakttä och jämföra olika sätt att lära sig samt att lära sig av andra	I5	Hur elevens uppfattning om sitt eget sätt att kommunicera utvecklats samt förmåga att reflektera över det egna sättet att lära sig språk	Utvecklingen av elevens uppfattning om sitt eget sätt att kommunicera används inte som grund för elevens vitsord. Eleven känner till sina egna språkliga styrkor och utvecklingsområden och kan ställa upp mål för sitt lärande.
M12 handleda eleven att lägga märke till hur språket används inom olika kunskapsområden	I5	Förmåga att lägga märke till språk inom olika kunskapsområden	Eleven känner till hur språk används inom olika kunskapsområden.
M13 uppmuntra eleven att utveckla förmågan att söka information samt att planera, strukturera och utvärdera sitt arbete självständigt och tillsammans med andra	I5	Förmåga att söka information samt förmåga att planera, strukturera och utvärdera sitt eget arbete	Eleven kan söka information mångsidigt från olika källor och kan planera, strukturera och utvärdera sitt eget arbete både på egen hand och tillsammans med andra.

[1] Statsrådets förordning om riksomfattande mål för utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och om timfördelning i den grundläggande utbildningen 422/2012

[2] Lag om grundläggande utbildning 628/1998, 30 §

[3] Lag om grundläggande utbildning 628/1998, 3 §

Suomi saamenkielisile

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomi (tai ruotsi) saamenkielisille -oppimäärä on tarkoitettu niille oppilaille, jotka opiskelevat saamen kieltä ja kirjallisuutta. Opetuksen tavoitteena on oppilaan korkeatasoiseen kaksikielisyyteen kasvamisen tukeminen ja edellytysten luominen sille, että oppilas voi saavuttaa jatko-opinnoissa vaadittavan kielitaidon molemmilla kielillä sekä toimia tasavertaisena jäsenenä suomen- ja saamenkielisessä yhteisössä. Opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään tällöin suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen. Opetussuunnitelman laadinnassa huomioidaan oppilaiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä perheen ja muun ympäristön tarjoaman tuen määrä oppilaan suomen kielen kehitymiselle.

Ruotsi saamenkielisille (svenska för samisktalande)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Lärokursen svenska för samisktalande är avsedd för elever som studerar samiska och litteratur. Målet för undervisningen är att stödja eleverna att utveckla en högklassig tvåspråkighet och ge dem förutsättningar att uppnå sådan språkkunskap i bägge språken som förutsätts för fortsatta studier och för att fungera som jämbördiga medlemmar i den svenska och den samiska gemenskapen. Den lokala läroplanen utarbetas och den eftersträfvade nivån för undervisningen fastställs utgående från lärokursen svenska och litteratur. Läroplanen utarbetas med hänsyn till elevernas språkliga och kulturella bakgrund samt i vilken omfattning familjen och den övriga omgivningen stödjer utvecklingen av elevens kunskaper i svenska.

Suomi viittomakielisille

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Suomi viittomakielisille -oppimäärä on tarkoitettu niille oppilaille, jotka opiskelevat viittomakieltä ja kirjallisuutta suomenkielisissä kouluissa. Opetuksen tavoitteena on oppilaan korkeatasoiseen kaksikielisytyteen kasvamisen tukeminen ja edellytysten luominen sille, että oppilas voi saavuttaa jatko-opinnoissa vaadittavan kielitaidon molemmilla kielillä sekä toimia tasavertaisena jäsenenä suomen- ja viittomakielisessä yhteisössä. Opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään suomen kieli ja kirjallisuus ja/tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen. Tällöin myös oppilaan arviointi määräytyy sen mukaan, kumman oppimäärän pohjalta suomi viittomakielisille

- oppimäärä on laadittu. Opetussuunnitelman laadinnassa huomioidaan oppilaiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä perheen ja muun ympäristön tarjoaman tuen määrä oppilaan suomen kielen kehittymiselle.

Ruotsi viittomakielisille (svenska för teckenspråkiga)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Lärokursen svenska för teckenspråkiga är avsedd för elever som studerar teckenspråk och litteratur i svenska skolor. Målet för undervisningen är att stödja eleverna att utveckla en högklassig tvåspråkighet och ge dem förutsättningar att uppnå sådan språkkunskap i bägge språken som förutsätts för fortsatta studier och för att fungera som jämbördiga medlemmar i den svenska och den teckenspråkiga gemenskapen. Den lokala läroplanen utarbetas och den eftersträvar nivån för undervisningen fastställt utgående från lärokursen svenska och litteratur och/eller svenska som andraspråk och litteratur. Eleven bedöms också enligt den lärokurs som utgör grund för lärokursen svenska för teckenspråkiga. Läroplanen utarbetas med beaktande av elevernas språkliga och kulturella bakgrund samt i vilken omfattning familjen och den övriga omgivningen stödjer utvecklingen av elevens kunskaper i svenska.

15.4.2 Toinen kotimainen kieli

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

KIELIKASVATUS

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

TOISEN KOTIMAISEN JA VIERAIDEN KIELTEN OPISKELUN MAHDOLLISUUDET

Oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu vähintään yksi pitkä ja yksi keskipitkä kielen oppimäärä. Näistä on toinen kotimainen kieli (ruotsi tai suomi) ja toinen jokin vieras kieli tai saamen kieli. Pitkiä oppimääriä ovat A-oppimäärät sekä ruotsin ja suomen äidinkielenomaiset oppimäärät. Keskipitkiä oppimääriä ovat B1-oppimäärät. Lisäksi opetuksen järjestäjä voi tarjota oppilaille valinnaisina ja vapaaehtoisina kieliohjelmin eripituisia kielten oppimääriä.

Toinen kotimainen kieli -oppiaineeseen on näissä perusteissa määritelty kuusi oppimäärää: äidinkielenomainen suomi ja ruotsi, ruotsin ja suomen pitkä eli A-oppimäärä sekä ruotsin ja suomenkeskipitkä eli B1-oppimäärä.

Vieras kieli -oppiaineeseen on määritelty seitsemän eri oppimäärää: englannin, muun vieraan kielen ja saamen pitkät eli A-oppimäärät, vieraan kielen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä vieraan kielen, saamen ja latinan lyhyet eli B2-oppimäärät.

Vieraan kielen oppimääräkuvaukset soveltuvat kaikille niille kielille, joille ei ole kielikohtaista oppimääräkuvausta. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Englantiin on laadittu vain A-oppimäärä. Jos on tarpeen, voidaan paikallisesti laatia englannin B1- tai B2-oppimääräkuvaus vieraan kielen B1- tai B2-oppimäärän perusteiden pohjalta. Perusteissa määritelty kehittyvän kielitaidon taso soveltuu eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelman sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin.

Toinen kotimainen kieli, ruotsi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikkisyydelle ja luovuudelle.

Ruotsin kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaisa herätetään kiinnostus koulu yhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttissa ruotsinkielisissä ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaistamalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Ruotsin kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamistaan kielillä tietoa.

Ruotsin kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3–6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kielyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielillä.

Ruotsin kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun ruotsin kielellä eri oppiaineissa.

Ruotsin kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyään	S1	L1, L2
T2 kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa	S1	L2, L5
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	L1, L4
Kielenopiskelutaidot		
T4rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	L1, L3, L7
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia	S2	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	S3	L4
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteissa sekä syventämään taitoaan käyttää ruotsinkielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	S3	L4
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	S3	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiastekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen ja kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	L4, L3, L5

Ruotsin kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielen välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Ruotsin kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7 - 9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisen monikielisyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7 - 9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsa viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarviointin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineinä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso ruotsin kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumulatiivisesti. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Ruotsin kielen A-oppimäärän päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaa liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälisiä toimintakykyään	S1	Kieli- ja kulttuuriympäristön ja kielen merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kielen asemaa Suomessa ja Pohjoismaissa ja maailman kielten joukossa ja pohtia kielen merkitystä yksilölle.
T2 kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen ruotsin taitoa hyödyntämällä	Oppilas osaa tehdä havaintoja mahdollisuuksista oppia ruotsinkielisissä toimintaympäristöissä.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiansä sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ruotsin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
Kielenopiskelutaidot			
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kannustaen
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää ruotsin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuoro-vaikutuksessa			Taitotaso A2.2
			T6 – T8
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteissa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanoja pyytäänsä tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso A2.2
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnaa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summattaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso A2.1
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen ja kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielillä.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin	S1	L2, L5
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	L1, L4
Kielenopiskelutaidot		
T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	L1
T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.	S2	L2, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T5 järjestää oppilaille tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3	L4
T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	L2, L4
T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	L2, L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T9 tarjota oppilaille runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin	S3	L4, L5

Ruotsin kielen B1-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

S2 Kielenopiskelutaidot: Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7 - 9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7 - 9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsa viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi Ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua. Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso oppiaineen valtakunnallisiin ruotsin kielen B1-oppimäärän päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehitty kumulatiivisesti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin	S1	Pohjoismaisen kieliympäristön ja arvojen hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä Pohjoismaissa puhutaan ja kuvailla Pohjoismaita yhdistäviä arvoja.
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ruotsin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
Kielenopiskelutaidot			
T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kieltenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kannustaen.
T4 kannustaa ja ohjata oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään sekä käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella	S2	Elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää ruotsin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			Taitotaso: A1.3 T6 – T7
T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy monista rutiinomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiinomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			A1.3 T7
T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			A1.3
T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9:

- B1-ruotsin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7
- B1-ruotsin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8
- B1-ruotsin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Katso myös: [Toinen kotimainen kieli vuosiluokilla 3-6](#)

B1-ruotsin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

B1-ruotsin tavoitteet vuosiluokalla 7

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

T2 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T5 Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

L4 Monilukutaito

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

T9 Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

B1-ruotsin sisällöt vuosiluokalla 7

Ruotsin kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

- tutustutaan lähemmin Ruotsiin ja ruotsalaiseen kulttuuriin

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuusien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

- käytetään erilaisia autenttisia oppimisympäristöjä ikätaso huomioiden
- kannustetaan sosiaalisen median käyttöön ruotsin kielellä

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

- arkisia kielenkäyttötilanteita
- kannustetaan oppilasta käyttämään kieltä rohkeasti virheitä pelkäämättä

Vuosiluokkien 7-9 aikana rakenteista opetellaan muun muassa:

- det finns-rakenne
- imperatiivi
- imperfekti
- persoonapronominien objektimuodot ja omistusmuodot
- perfekti ja pluskvamperfekti
- adjektiivien vertailu
- järjestysluvut
- adverbit
- sivulause
- den/det/de här; den/det/de där
- omistussana+adjektiivi+substantiivi
- futuuri
- s-passiivi

B1-ruotsin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

B1-ruotsin tavoitteet vuosiluokalla 8

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

T2 Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

Kielenopiskelutaidot

T3 Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T5 Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

L4 Monilukutaito

T6 Tukea oppilasta kirjallisten viestintästrategioiden käytössä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

T8 Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

L4 Monilukutaito

B1-ruotsin sisällöt vuosiluokalla 8

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

- tutustutaan edelleen Ruotsiin ja ruotsalaiseen kulttuuriin

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

- käytetään erilaisia autenttisia oppimisympäristöjä ikätaso huomioiden
- kannustetaan sosiaalisen median käyttöön ruotsin kielellä

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

- ajankohtaisia ja oppilaita kiinnostavia aihepiirejä, joita työstetään eri tavoin
- kannustetaan oppilasta käyttämään kieltä rohkeasti virheitä pelkäämättä uusissakin tilanteissa

Vuosiluokkien 7-9 aikana rakenteista opetellaan muun muassa:

- det finns-rakenne
- imperatiivi
- imperfekti
- persoonapronominien objektimuodot ja omistusmuodot
- perfekti ja pluskvamperfekti
- adjektiivien vertailu
- järjestysluvut
- adverbit
- sivulause
- den/det/de här; den/det/de där
- omistussana+adjektiivi+substantiivi
- futuuri
- s-passiivi

B1-ruotsin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

B1-ruotsin tavoitteet vuosiluokalla 9

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

T1 Ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Kielenopiskelutaidot

T4 Kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T7 Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

T8 Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

L4 Monilukutaito

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

T9 Tarjota oppilaille runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

B1-ruotsin sisällöt vuosiluokalla 9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

- tutustutaan Pohjoismaihin
- ohjataan oppilasta hahmottamaan ruotsin kielen rakenteiden johdonmukaisuuksia ja tekemään vertailuja muiden kielten välillä

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuusien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

- kannustetaan edelleen oppilasta käyttämään kieltä rohkeasti virheitä pelkäämättä uusissakin tilanteissa
- vahvistetaan suullista ja kirjallista kielitaitoa

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

- työelämään ja tulevaisuuteen liittyviä tilanteita ja tuotoksia

Vuosiluokkien 7-9 aikana rakenteista opetellaan muun muassa:

- det finns-rakenne
- imperatiivi
- imperfekti
- persoonapronominien objektimuodot ja omistusmuodot
- perfekti ja pluskvamperfekti
- adjektiivien vertailu
- järjestysluvut
- adverbbit
- sivulause
- den/det/de här; den/det/de där
- omistussana+adjektiivi+substantiivi
- futuuri
- s-passiivi

Ruotsin kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7 - 9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7 - 9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muuta nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso ruotsin kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehitty kumulatiivasti. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Päätösarvioinnin kriteerit

Päätösarvioinnin kriteerit

Suomen kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9 (Finska som andra inhemska språk, A-lärokurs i årskurs 7-9)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Eleverna ska uppmuntras att använda finska mångsidigt för att kommunicera och söka information. Målet för undervisningen är att stödja eleverna att fördjupa de kunskaper som inhämtats i årskurs 3–6, utveckla deras språkliga medvetenhet och slutledningsförmåga och samtidigt främja deras färdigheter för språkstudier. Förståelsen för kulturell mångfald ska fördjupas genom att man diskuterar om värdebundna företeelser som är förknippade med olika språkgrupper och även ger utrymme för bearbetning av känslor.

Många elever använder i allt högre grad finska på sin fritid. Den kunskap som eleverna inhämtar genom det informella lärandet ska beaktas när undervisningen planeras och innehållet väljs.

Undervisningen i finska kan integreras i undervisningen i olika läroämnen och de mångvetenskapliga lärområdena och tvärtom. Eleverna ska uppmuntras att söka information på finska i olika läroämnen.

Mål för undervisningen i A-lärokursen i finska i årskurs 7-9

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet		
M1 utveckla elevens förmåga att ge akt på och reflektera över företeelser som är förknippade med nationalspråkens ställning i Finland samt stärka elevens förmåga och vilja att komma till rätta i finska och flerspråkiga miljöer	I1	K1, K2
M2 uppmuntra eleven att upptäcka möjligheter att vidga sin syn på omvärlden genom att använda sig av sina kunskaper i finska i olika grupper och sammanhang	I1	K2, K5
M3 handleda eleven att lägga märke till regelbundenheter i finska språket och att använda sig av språkvetenskapliga begrepp som stöd för lärandet	I1	K1, K4
Färdigheter för språkstudier		
M4 uppmuntra eleven att sätta upp mål, att utnyttja olika sätt för att lära sig finska och att utvärdera sitt lärande med hjälp av både självbedömning och kamratbedömning samt att handleda eleven att delta i en uppbyggande kommunikation i vilken det viktigaste är att man når fram med sitt budskap	I2	K1, K3, K7
M5 stödja elevens egen aktivitet och förmåga att kreativt tillämpa sina språkkunskaper samt utveckla sina färdigheter för livslångt språklärande	I2	K1
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera		
M6 uppmuntra eleven att öva sig i att aktivt delta i olika slag av vardagliga kommunikationssituationer	I3	K4
M7 handleda eleven att vara aktiv i kommunikationssituationer och att fördjupa sin förmåga att på finska använda olika kommunikationsformer, stående uttryck, omskrivningar, utfyllnader och andra kompensationsstrategier	I3	K4
M8 hjälpa eleven att i kommunikationssituationer gällande åsikter och ställningstaganden fästa uppmärksamhet vid kulturellt lämpligt språkbruk	I3	K2
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter		
M9 erbjuda eleven möjligheter att tolka olika slags texter för informationssökning, även tydliga faktatexter och att uppmuntra hen att i tolkandet använda sig av slutledningsförmåga och förståelse av texternas centrala innehåll	I3	K4
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter		
M10 erbjuda eleven möjligheter att producera tal och skrift som berör en tilltagande mängd temaområden och med beaktande av centrala strukturer och grundregler för uttal	I3	K3, K4, K5

Centralt innehåll som anknyter till målen för A-lärokursen i finska i årskurs 7-9

I1 Kulturell mångfald och språkmedvetenhet: Att i undervisningen välja sådant innehåll och sådana arbetssätt som uppmuntrar eleverna att aktivt delta i olika finskspråkiga verksamheter. Att använda sådana språkvetenskapliga begrepp som hjälper eleverna att jämföra olika språk och att studera finska. Att ta reda på vad som avses med individens språkliga rättigheter.

I2 Färdigheter för språkstudier: Att vidareutveckla färdigheterna för språkstudier. Att öva sig att använda läromedel på ett mångsidigt sätt, att använda ordlistor, uppfatta helheter, gruppera, söka information och bedöma hur tillförlitlig informationen är.

I3 Växande språkkunskap: förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter, förmåga att producera texter: Att välja innehåll med målet att eleven ska klara sig på finska i olika sammanhang också utanför skolan, att innehållet ska vara aktuellt, för eleverna intressant, rikta sig mot andra stadiets utbildning och göra eleverna bekanta med den språkkunskap som behövs i arbetslivet och i fortsatta studier. Att lära sig ordförråd och strukturer i samband med olika slags texter som t.ex. berättande, beskrivande eller argumenterande texter. Att studera och öva olika kommunikationssituationer med hjälp av olika medier.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i A-lärokursen i finska i årskurs 7-9

Målet är att språkbruket ska vara så korrekt, naturligt och så relevant för eleverna som möjligt. Arbetet ska även ske genom pararbete, smågruppsarbete och lärande tillsammans i olika typer av lärmiljöer. För att uppnå målen för flerspråkighet och språkpedagogik behövs samarbete mellan lärarna. Eleverna ska med hjälp av spel, musik och drama få möjlighet att testa sina växande språkkunskaper och även bearbeta attityder. Olika lärmiljöer, medier och digitala verktyg ska mångsidigt användas i undervisningen. I texterna söker man information som man delar och publicerar. Eleverna ska uppmuntras att vara aktiva och ta självständigt ansvar för sitt lärande med hjälp av den Europeiska språkportfolion eller motsvarande verktyg. Med hjälp av olika nätverk får eleverna också bekanta sig med flerspråkigheten och den kulturella mångfalden i närmiljön eller samhället. Målspråket finska används alltid när det är möjligt.

Handledning, differentiering och stöd i A-lärokursen i finska i årskurs 7-9

Eleverna ska uppmuntras att modigt använda sina språkkunskaper. Gott om kommunikativa övningar stödjer utvecklingen av elevens språkkunskaper. Eleverna ska också uppmuntras att studera andra språk som skolan erbjuder. Elever som har inlärningsvärigheter i språk ska ges stöd. Undervisningen ska planeras så att den erbjuder tillräckliga utmaningar även för elever som avancerar snabbare eller kan språket från tidigare.

Bedömning av elevens lärande i A-lärokursen i finska i årskurs 7-9

Lärandet ska bedömas på olika sätt, också genom självbedömning och kamratbedömning. Bedömningen ska beakta samtliga mål och delområden av språkkunskapen. Bedömningen av delområdena ska grunda sig på den Europeiska referensramen och den finländska referensram som utarbetats utgående från den. Den Europeiska språkportfolion kan användas som verktyg vid bedömningen.

Bedömningen ska vara mångsidig och ge eleverna möjlighet att uttrycka sig på för dem naturliga sätt. Med hjälp av uppbyggande respons hjälper man eleverna att bli medvetna om sina kunskaper och att utveckla dem. Eleverna uppmuntras att tillämpa sina kunskaper i olika kommunikationssituationer. Mångsidig bedömning ger också elever som har inlärningssvårigheter i språk, eller annars har ett annorlunda språkligt utgångsläge, möjligheter att visa sina kunskaper.

Slutbedömningen infaller det läsår då studierna i läroämnet som ett gemensamt läroämne avslutas. Genom slutbedömningen fastställs hur eleven har uppnått målen för A-lärokursen i finska när studierna avslutas. Slutvitsordet bildas genom att elevens kunskapsnivå ställs i relation till de nationella kriterierna för slutbedömningen i A-lärokursen i finska. Kunskaperna utvecklas kumulativt inom de olika delområdena av språkkunskap. I slutvitsordet ska alla nationella kriterier för slutbedömningen beaktas, oberoende av för vilken årskurs målet fastställs i den lokala läroplanen. Eleven får vitsordet åtta (8), om hen i genomsnitt uppvisar sådana kunskaper som kriterierna förutsätter. Kunskaper som överstiger nivån för vitsordet åtta inom något delområde kan kompensera svagare kunskaper inom ett annat delområde.

Bedömningskriterier för goda kunskaper (vitsordet 8) i slutbedömningen efter avslutad A-lärokurs i finska

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsordet åtta
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet			
M1 utveckla elevens förmåga att ge akt på och reflektera över företeelser som är förknippade med nationalspråkets ställning i Finland samt stärka elevens förmåga och vilja att komma till rätta i finska och flerspråkiga miljöer	11	Förståelse för frågor som gäller språklig status och språkets och kulturens betydelse	Eleven kan nämna några rättigheter och skyldigheter i anslutning till Finlands nationalspråk och hen har en uppfattning om språkens betydelse för individen, och för sin egen möjlighet att agera i finskspråkiga och flerspråkiga miljöer.
M2 uppmuntra eleven att upptäcka möjligheter att vidga sin syn på omvärlden genom att använda sig av sina kunskaper i finska i olika grupper och sammanhang	11	Förmåga att utveckla sina medborgerliga färdigheter med hjälp av finska språket	Eleven lär sig iakta i vilka finskspråkiga sammanhang och miljöer det finns möjligheter att lära sig.
M3 handleda eleven att lägga märke till regelbundenheter i finska språket och att använda sig av språkvetenskapliga begrepp som stöd för lärandet	11	Språklig medvetenhet	Eleven kan utgående från sina observationer dra slutsatser om finska språkets regelbundenheter och känner till finskans centrala språkvetenskapliga begrepp.
Färdigheter för språkstudier			
M4 uppmuntra eleven att sätta upp mål, att utnyttja olika sätt för att lära sig finska och att utvärdera sitt lärande med hjälp av både självbedömning och kamratbedömning samt att handleda eleven att delta i en uppbyggande kommunikation i vilken det viktigaste är att man når fram med sitt budskap	12	Förmåga att sätta upp mål, reflektera över lärandet och samarbeta	Eleven kan sätta egna mål och utvärdera sina lärostrategier i språkstudierna och delta i kommunikationen på ett sätt som uppmuntrar gruppen.
M5 stödja elevens egen aktivitet och förmåga att kreativt tillämpa sina språkkunskaper samt utveckla sina färdigheter för livslångt språklärande	12	Förmåga att utveckla färdigheterna för livslångt lärande	Eleven märker var hen kan använda sina kunskaper i finska också utanför skolan och kan reflektera över hur hen kan använda sina kunskaper efter avslutad skolgång.
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera			
M6 uppmuntra eleven att öva sig i att aktivt delta i olika slag av vardagliga kommunikationssituationer	13	Förmåga att kommunicera i olika situationer	Eleven kan relativt obehindrat kommunicera, delta i diskussioner och uttrycka sina åsikter i vardagliga kommunikationssituationer.
M7 handleda eleven att vara aktiv i kommunikationssituationer och att fördjupa sin förmåga att på finska använda olika kommunikationsformer, stående uttryck, omskrivningar, utfyllnader och andra kompensationsstrategier	13	Förmåga att använda kommunikationsstrategier	Eleven kan i någon mån ta initiativ i olika skeden av en kommunikationssituation och försäkra sig om att samtalspartnern har förstått budskapet. Kan omskriva eller byta ut obekanta ord eller omformulera sitt budskap. Kan diskutera betydelsen av obekanta uttryck.
M8 hjälpa eleven att i kommunikationssituationer gällande åsikter och ställningstaganden fästa uppmärksamhet vid kulturellt lämpligt språkbruk	13	Kulturellt lämpligt språkbruk	Eleven visar att hen behärskar de viktigaste artighetskutyerna. Eleven kan i sin kommunikation ta hänsyn till några viktiga kulturellt betingade aspekter.
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter			
M9 erbjuda eleven möjligheter att tolka olika slags texter för informationssökning, även tydliga faktatexter och att uppmuntra hen att i tolkandet använda sig av slutledningsförmåga och förståelse av texternas centrala innehåll	13	Förmåga att tolka texter	Eleven förstår det väsentliga och vissa detaljer i tydligt och relativt långsamt allmänspråkligt tal eller i lättfattlig skriven text. Förstår tal eller skriven text som bygger på gemensam erfarenhet eller allmän kunskap. Urskiljer även oförberedd det centrala innehållet, nyckelord och viktiga detaljer.
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter			
M10 erbjuda eleven möjligheter att producera tal och skrift som berör en tilltagande mängd temaområden och med beaktande av centrala strukturer och grundregler för uttal	13	Förmåga att producera texter	Eleven kan räkna upp och beskriva (för åldern typiska) saker som anknyter till vardagen med hjälp av vanliga ord, några idiomatiska uttryck samt grundläggande och ibland också lite svårare strukturer. Kan tillämpa några grundläggande uttalsregler också i andra än inövade uttryck.

Suomen kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 7-9 (Finska som andra inhemska språk, B1-lärokurs i årskurs 7-9)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Eleverna ska uppmuntras att använda finska mångsidigt för att kommunicera och söka information. Målet för undervisningen är att stödja eleven att fördjupa de kunskaper som inhämtats i årskurs 3–6, utveckla elevens språkliga medvetenhet och slutledningsförmåga och samtidigt främja elevens färdigheter för språkstudier. Förståelsen för kulturell mångfald ska fördjupas genom att man diskuterar om värdebundna företeelser som är förknippade med olika språkgrupper och även ger utrymme för bearbetning av känslor.

Undervisningen i finska kan integreras i undervisningen i olika läroämnen och de mångvetenskapliga lärområdena och tvärtom. Eleverna ska uppmuntras att söka information på finska i olika läroämnen.

Mål för undervisningen i B1-lärokursen i finska i årskurs 7–9

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet		
M1 uppmuntra eleven att lägga märke till likheter och olikheter i det talade och det skrivna finska språket, att söka information om något eller några språk som är besläktade med finska språket	I1	K2, K5
M2 handleda eleven att lägga märke till regelbundenheter i finska språket och att använda sig av språkvetenskapliga begrepp som stöd för lärandet	I1	K1, K4
Färdigheter för språkstudier		
M3 uppmuntra eleven att sätta upp mål, att utnyttja olika sätt för att lära sig finska och att utvärdera sitt lärande med hjälp av både självbedömning och kamratbedömning samt att handleda eleven att delta i en uppbyggande kommunikation i vilken det viktigaste är att man når fram med sitt budskap	I2	K1
M4 uppmuntra eleven att lägga märke till möjligheterna att använda finska i sitt eget liv och handleda hen att modigt använda språket i olika situationer i och utanför skolan	I2	K2, K7
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera		
M5 erbjuda eleven tillfällen att öva sig i muntlig och skriftlig kommunikation med hjälp av olika medier	I3	K4
M6 handleda eleven i att använda sig av språkliga kommunikationsstrategier	I3	K2, K4
M7 hjälpa eleven att öka sin kännedom om uttryck som kan användas i och som hör till artigt språkbruk	I3	K4
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter		
M8 uppmuntra eleven att tolka för sig själv och sin åldersgrupp lämpliga och intressanta muntliga och skriftliga texter	I3	K4
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter		
M9 ge eleven många möjligheter att öva sig i att tala och skriva i för åldern lämpliga situationer och i detta sammanhang fästa uppmärksamhet vid uttal och vid strukturer som är relevanta för textens innehåll	I3	K4, K5

Centralt innehåll som anknyter till målen för B1-lärokursen i finska i årskurs 7-9

I1 Kulturell mångfald och språkmedvetenhet: Att bekanta sig med typiska drag i det finska språket, med den finska kulturen och med finska språkmiljöer och släktspråk. Att fästa uppmärksamhet vid skillnader mellan talad och skriven finska och att jämföra det finska språket med andra språk eleverna studerar. Att använda språkvetenskapliga begrepp som hjälper eleverna att jämföra språk med varandra och att studera finska.

I2 Färdigheter för språkstudier: Att använda olika lärstrategier, läromedel och lärmiljöer effektivt och på ett sätt som stärker studiemotivationen. Att tillämpa arbetssätt som främjar självständigt, långsiktigt arbete och kritisk informationssökning. Att träna kommunikativa färdigheter och uppmuntra eleverna att använda språket mångsidigt i olika situationer.

I3 Växande språkkunskap: förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter, förmåga att producera texter: Att välja innehåll med målet att eleven ska klara sig på finska i olika sammanhang, att innehållet ska vara aktuellt, för eleverna intressant, rikta sig mot andra stadiet utbildning och göra eleverna bekanta med den språkkunskap som behövs i arbetslivet och i fortsatta studier. Att lära sig ordförråd och strukturer i samband med olika slags texter. Att öva sig rikligt i olika kommunikationssituationer och med hjälp av olika medier.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i B1-lärokursen i finska i årskurs 7-9

Målet är att språkbruket ska vara så korrekt, naturligt och så relevant för eleverna som möjligt. Arbetet ska även ske genom pararbete, smågruppsarbete och lärande tillsammans i olika typer av lärmiljöer. För att uppnå målen för flerspråkighet och språkpedagogik behövs samarbete mellan lärarna. Eleverna ska med hjälp av spel, musik och drama få möjlighet att testa sina växande språkkunskaper och även bearbeta attityder. Olika lärmiljöer, medier och digitala verktyg ska mångsidigt användas i undervisningen. Eleverna ska uppmuntras att vara aktiva och ta självständigt ansvar för sitt lärande med hjälp av den Europeiska språkportfolion eller motsvarande verktyg. Med hjälp av olika nätverk får eleverna också bekanta sig med flerspråkigheten och den kulturella mångfalden i närmiljön eller samhället. Målspråket finska används alltid när det är möjligt.

Handledning, differentiering och stöd i B1-lärokursen i finska i årskurs 7-9

Eleverna ska uppmuntras att modigt använda sina språkkunskaper. Gott om kommunikativa övningar stödjer utvecklingen av elevernas språkkunskaper. Eleverna ska också uppmuntras att studera andra språk som skolan erbjuder. Elever som har inlärningsvårigheter i språk ska ges stöd. Undervisningen ska planeras så att den erbjuder tillräckliga utmaningar även för elever som avancerar snabbare eller kan språket från tidigare.

Bedömning av elevernas lärande i B1-lärokursen i finska i årskurs 7-9

Lärandet ska bedömas på olika sätt, också genom självbedömning och kamratbedömning. Bedömningen ska beakta samtliga mål och delområden av språkkunskapen. Bedömningen av delområdena ska grunda sig på den Europeiska referensramen och den finländska referensram som utarbetats utgående från den. Den Europeiska språkportfolion kan användas som verktyg vid bedömningen. Bedömningen ska vara mångsidig och ge eleverna möjlighet att uttrycka sig på för dem naturliga sätt. Med hjälp av uppbyggande respons hjälper man eleverna att bli medvetna om sina kunskaper och att utveckla dem. Eleverna uppmuntras att tillämpa sina kunskaper i olika kommunikationssituationer. Mångsidig bedömning ger också elever som har inlärningsvårigheter i språk, eller annars har ett annorlunda språkligt utgångsläge, möjligheter att visa sina kunskaper.

Slutbedömningen infaller det läsår då studierna i läroämnet som ett gemensamt läroämne avslutas. Genom slutbedömningen fastställs hur eleven har uppnått målen för B1-lärokursen i finska när studierna avslutas. Slutvitsordet bildas genom att elevens kunskapsnivå ställs i relation till de nationella kriterierna för slutbedömningen i B1-lärokursen i finska. Kunskaperna utvecklas kumulativt inom de olika delområdena av språkkunskap. I slutvitsordet ska alla nationella kriterier för slutbedömningen beaktas, oberoende av för vilken årskurs målet fastställs i den lokala läroplanen. Eleven får vitsordet åtta (8), om hen i genomsnitt uppvisar sådana kunskaper som kriterierna förutsätter. Kunskaper som överstiger nivån för vitsordet åtta inom något delområde kan kompensera svagare kunskaper inom ett annat delområde.

Bedömningskriterier för goda kunskaper (vitsordet 8) i slutbedömningen efter avslutad B1-lärokurs i finska

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömning i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsordet åtta
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet			
M1 uppmuntra eleven att lägga märke till likheter och olikheter i det talade och det skrivna finska språket, att söka information om något eller några språk som är besläktade med finska språket	11	Kunskap om finskans tal-, skrift- och släktspråk	Eleven känner till några skillnader mellan talad och skriven finska samt några språk som är nära besläktade med finskan.
M2 handleda eleven att lägga märke till regelbundenheter i finska språket och att använda sig av språkvetenskapliga begrepp som stöd för lärandet	11	Språklig medvetenhet	Eleven kan utgående från sina observationer dra slutsatser om finska språkets regelbundenheter och känner till finskans centrala språkvetenskapliga begrepp.
Färdigheter för språkstudier			
M3 uppmuntra eleven att sätta upp mål, att utnyttja olika sätt för att lära sig finska och att utvärdera sitt lärande med hjälp av både självbedömning och kamratbedömning samt att handleda eleven att delta i en uppbyggande kommunikation i vilken det viktigaste är att man når fram med sitt budskap	12	Förmåga att sätta upp mål, reflektera över lärandet och samarbeta	Eleven kan sätta egna mål och utvärdera sina lärstrategier i språkstudierna och delta i kommunikationen på ett sätt som uppmuntrar gruppen.
M4 uppmuntra eleven att lägga märke till möjligheterna att använda finska i sitt eget liv och handleda hen att modigt använda språket i olika situationer i och utanför skolan	12	Förmåga att utveckla färdigheterna för livslångt lärande	Eleven märker var hen kan använda sina kunskaper i finska också utanför skolan och kan reflektera över hur hen kan använda sina kunskaper efter avslutad skolgång.
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera			
M5 erbjuda eleven tillfällen att öva sig i muntlig och skriftlig kommunikation med hjälp av olika medier	13	Förmåga att kommunicera i olika situationer	Eleven reder sig i många rutinemässiga kommunikationssituationer men tar ibland stöd av sin samtalspartner.
M6 handleda eleven i att använda sig av språkliga kommunikationsstrategier	13	Förmåga att använda kommunikationsstrategier	Eleven deltar i kommunikation men behöver fortfarande ofta hjälpmedel. Kan reagera med korta verbala uttryck, små gester (t.ex. genom att nicka), ljud eller liknande minimal respons. Måste ofta be samtalspartnern att förtydliga eller upprepa.
M7 hjälpa eleven att öka sin kännedom om uttryck som kan användas i och som hör till artigt språkbruk	13	Kulturellt lämpligt språkbruk	Eleven kan använda vanliga uttryck som kännetecknar artigt språkbruk i många rutinemässiga sociala sammanhang.
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter			
M8 uppmuntra eleven att tolka för sig själv och sin åldersgrupp lämpliga och intressanta muntliga och skriftliga texter	13	Förmåga att tolka texter	Eleven förstår med hjälp av kontexten skriven text och långsamt tal som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck. Kan plocka ut enkel information hen behöver ur en kort text.
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter			
M9 ge eleven många möjligheter att öva sig i att tala och skriva i för åldern lämpliga situationer och i detta sammanhang fästa uppmärksamhet vid uttal och vid strukturer som är relevanta för textens innehåll	13	Förmåga att producera texter	Eleven behärskar en begränsad mängd korta, inövade uttryck, det mest centrala ordförrådet och grundläggande satsstrukturer. Kan med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd berätta om vardagliga och för hen viktiga saker samt skriva enkla meddelanden. Uttalar inövade uttryck begripligt.

Ruotsin kieli, äidinkielenomainen oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Äidinkielenomaisen ruotsin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen opiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä antaen tilaa myös tunteiden käsitteilylle.

Äidinkielenomaisen ruotsin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä sekä vahvistaa oppilaan taitoa ja halukkuutta toimia monikielissä ja -kulttuurisissa ympäristöissä	S1	L2
T2 kannustaa oppilasta löytämään mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä erilaisissa yhteisöissä ja toimintaympäristöissä	S1	L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	L2, L4
Kielenopiskelutaidot		
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia ruotsin kieltä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	L1, L3, L7
T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia	S2	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta toimimaan monissa erilaisissa viestintätilanteissa, joissa aiheet voivat olla jo melko vaativia	S3	L4
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan puheenvuoron ottamista, keskusteluun tai kirjalliseen viestintään liittymistä sekä neuvottelemaan merkityksestä	S3	L2
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota viestinnän muodollisuusasteeseen, harjoittelemaan viestintää käyttäen erilaisia tekstilajeja (kuten blogit, haastattelut) sekä ottamaan viestinnässä huomioon kulttuurienvälisen vuorovaikutustaidon vaatimukset	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle ja etsiä yhdessä oppilaiden kanssa monipuolisia ja merkityksellisiä tekstejä, jotka edellyttävät päättelyä ja erilaisia tekstinymmärtämisstrategioita	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 ohjata oppilasta tuottamaan, tulkitsemaan ja jakamaan tekstejä melko vaativista aiheista kiinnittäen huomiota tekstilajien monipuolisuuteen (myös pienet esitelmät, mielipidekirjoitukset, tarinat), rakenteiden monipuolisuuteen ja hyvään hallintaan	S3	L4, L3, L5

Äidinkielenomaisen ruotsin opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Selvitetään, mitä yksilön kielelliset oikeudet tarkoittavat. Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat oppilaita perehtymään ruotsinkielisen kulttuurin eri ilmiöihin ja lisäämään tietojansa niistä. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita ruotsin kielen opiskelussa ja kielten välisessä vertailussa sekä tarpeen mukaan tunnistamaan puhutun ja kirjoitetun ruotsin kielen variantteja ja murteita.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä sekä tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus sekä oppilaat toimijana ruotsin kielellä Suomessa ja Pohjoismaissa. Valitaan yhdessä oppilaita kiinnostavia aihepiirejä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan erilaisia sekä suullisia että kirjallisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Äidinkielenomaisen ruotsin opetuksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7 - 9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat saavat tilaisuuksia tutustua pohjoismaisiin verkostoihin. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyys- ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkielenomaisessa ruotsissavuosiluokilla 7 - 9

Tavoitteena on tukea oppilaiden oppimista koulussa ja koulun ulkopuolella auttamalla oppilaita kehittämään sopivia opiskelustrategioita ja tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita rohkaistaan etsimään itseään kiinnostavia tekstejä, jotka vahvistavat oppilaiden lukutaitoa ja rohkaisevat lukemaan itsenäisesti kirjallisuutta ja muita tekstejä. Oppilaat oppivat myös turvallista ja eettisesti vastuullista medioiden käyttöä. Oppilaat saavat yksilöllistä ohjausta ja palautetta vuorovaikutustaitojensa ja tekstintuottamistaitojensa kehittämiseksi. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea käsitteiden oppimisessa ja ajatustensa pukemisessa sanoiksi. Opetus kannustaa kielellisesti lahjakkaita oppilaita valitsemaan haastavia lukehtavia ja asettamaan itselleen sopivia tavoitteita ja työskentelytapoja.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkielenomaisessa ruotsissa vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa otetaan huomioon, että viitekehys on tarkoitettu vieraiden kielen osaamisen arviointiin ja että äidinkielenomaista oppimäärää opiskelevien oppilaiden ruotsin kielen taito on varsin hyvä jo koulun alkaessa, kun taas oppilaiden taidot muilla kielitaidon osa-alueilla voivat vaihdella paljonkin.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä sekä rohkaistaan heitä käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen äidinkielenomaisen oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso ruotsin kielen äidinkielenomaisen oppimäärän valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehitty kumulatiivisesti. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Äidinkielenomaisen ruotsin päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä sekä vahvistaa oppilaan taitoa ja halukkuutta toimia monikielisissä ja – kulttuurisissa ympäristöissä	S1	Kansalliskielten aseman sekä pohjoismaisen kieli- ja kulttuuriympäristön hahmottaminen	Oppilas tietää, että jokaisella on oikeus käyttää ja kehittää omaa kieltään. Oppilaalla on käsitys Suomen kansalliskieliin liittyvistä oikeuksista ja velvoitteista. Oppilas tuntee ruotsin kielen asemaa Suomessa ja Pohjoismaissa ja maailman kielten joukossa.
T2 kannustaa oppilasta löytämään mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä monipuolisesti erilaisissa yhteisöissä ja toimintaympäristöissä	S1	Kielitaidon hyödyntäminen	Oppilas osaa käyttää, tuottaa ja jakaa ruotsinkielistä materiaalia muiden kanssa.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ruotsin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
Kielenopiskelutaidot			
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia ruotsin kieltä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kannustaan.
T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa laavasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää ruotsin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.
Karttuva kielitaito, taito toimia vuoro-vaikutuksessa			Taitotaso B1.2 T6 – T8
T6 rohkaista oppilasta toimimaan monissa erilaisissa viestintätilanteissa, joissa aiheet voivat olla jo melko vaativia	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativimmissa viestintätilanteissa, kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan puhevuoron ottamista, keskusteluun tai kirjalliseen viestintään liittymistä sekä neuvottelemään merkityksestä	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Oppilas pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti sekä neuvottelemään myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota viestinnän muodollisuusasteeseen, harjoittelemaan viestintää käyttäen erilaisia tekstilajeja (kuten blogit, haastattelut) sekä ottamaan viestinnässä huomioon kulttuurienvälisen vuorovaikutustaidon vaatimukset	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttavallista eikä liian muodollista, tuntee tärkeimmät kohteliaisuusäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.
Karttuva kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso B1.2
T9 tarjota oppilaalle ja etsiä yhdessä oppilaiden kanssa monipuolisia ja merkityksellisiä tekstejä, jotka edellyttävät päättelyä ja erilaisia tekstiymmärtämisstrategioita	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää selväpiirteistä asiatieta sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selvittää myös jonkin verran päättelyä vaativista teksteistä. Oppilas ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.
Karttuva kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso B1.2
T10 ohjata oppilasta tuottamaan, tulkitsemaan ja jakamaan tekstejä melko vaativista aiheista kiinnittäen huomiota tekstilajien monipuolisuuteen (myös pienet esitelmät, mielipidekirjoitukset, tarinat), rakenteiden monipuolisuuteen ja hyvään hallintaan	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa kertoa tavallisista, konkreettista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen ilmaisten itseään suhteellisen vaivattomasti. Oppilas pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiäkin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Oppilas käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita.

Suomen kieli, äidinkielenomainen suomi, A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9 (Finska som andra inhemska språk, modersmålsinriktad A-lärokurs i årkurs 7-9)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

I den modersmålsinriktade lärokursen i finska ges de tvåspråkiga eleverna möjlighet att reflektera över och fördjupa sig i finska språket och den finska kulturens särdrag. Den modersmålsinriktade lärokursen är ämnad för elever som lever i en tvåspråkig hemmiljö och som i tidig ålder kommit i kontakt med den finska kulturen.

Eleverna ska uppmuntras att använda finska mångsidigt för att kommunicera och söka information. Målet för undervisningen är att stödja eleverna att fördjupa de kunskaper som inhämtats i hemmet och i årskurs 3–6, utveckla elevernas språkliga medvetenhet och slutledningsförmåga och samtidigt främja deras färdigheter för språkstudier. Förståelsen för kulturell mångfald ska fördjupas genom att man diskuterar om värdebundna företeelser som är förknippade med olika språkgrupper och även ger utrymme för bearbetning av känslor.

Många elever använder i allt högre grad finska på sin fritid. Den kunskap som eleverna inhämtar genom det informella lärandet ska beaktas när undervisningen planeras och innehållet väljs.

Mål för undervisningen i A-lärokursen i modersmålsinriktad finska i årskurs 7–9

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet		
M1 utveckla elevens förmåga att reflektera över värderingar och företeelser som är förknippade med nationalspråkets ställning i Finland samt stärka elevens förmåga och vilja att ta del av och verka i flerspråkiga och mångkulturella miljöer	I1	K2
M2 uppmuntra eleven att upptäcka möjligheter att använda finska i olika grupper och sammanhang	I1	K2
M3 handleda eleven att lägga märke till regelbundenheter i finska språket, på vilket sätt man i olika språk uttrycker samma saker samt att använda sig av språkvetenskapliga begrepp som stöd för lärandet	I1	K2, K4
Färdigheter för språkstudier		
M4 uppmuntra eleven att sätta upp mål, att utnyttja mångsidiga sätt för att lära sig finska och att utvärdera sitt lärande med hjälp av både självbedömning och kamratbedömning samt att handleda eleven att delta i en uppbyggande kommunikation i vilken det viktigaste är att man når fram med sitt budskap	I2	K1, K3, K7
M5 stödja elevens egen aktivitet och förmåga att kreativt tillämpa sina språkkunskaper samt utveckla sina färdigheter för livslångt språklärande	I2	K1
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera		
M6 uppmuntra eleven att vara aktiv i olika, kommunikationssituationer, vilkas teman också kan vara relativt krävande	I3	K4
M7 handleda eleven att öva sig i att föra ordet, att aktivt gå in och ta del i muntlig eller skriftlig kommunikation och att förhandla om betydelse	I3	K2
M8 handleda eleven att i kommunikationen fästa uppmärksamhet vid hur formell situationen är, att öva sig i att använda olika slags texter (t.ex. bloggar, intervjuer) och att i sin kommunikation bli förtrogen med kraven på kulturell växelverkan	I3	K4
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter		
M9 erbjuda eleven och tillsammans med hen söka mångsidiga och betydelsefulla texter vilka kräver slutledningsförmåga och textförståelsestrategier	I3	K4
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter		
M10 handleda eleven att producera, tolka och dela texter vars tema också kan vara något mer krävande och att i sammanhanget fästa uppmärksamhet vid texternas mångsidighet (föredrag, insändare, fiktiva berättelser) och användandet samt behärskningen av varierande strukturer	I3	K3, K4, K5

Centralt innehåll som anknyter till målen för A-läro kursen i modersmålsinriktad finska i årskurs 7-9

I1 Kulturell mångfald och språkmedvetenhet: Att ta reda på vad som avses med individens språkliga rättigheter. Att i undervisningen välja sådant innehåll och sådana arbetssätt som uppmuntrar eleverna att bekanta sig med och öka sin kunskap om olika finska kulturella företeelser. Att använda sådana språkvetenskapliga begrepp som hjälper eleverna i språkstudierna, att jämföra olika språk och att notera att det finns olika dialekter och varianter av talad och skriven finska.

I2 Färdigheter för språkstudier: Att vidareutveckla färdigheterna för språkstudier. Att öva sig att använda läromedel på ett mångsidigt sätt, att använda ordlistor, uppfatta helheter, gruppera, söka information och bedöma hur tillförlitlig informationen är.

I3 Växande språkkunskap: förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter, förmåga att producera texter: Att välja innehåll tillsammans utifrån aktualitet och med målet att eleverna ska utveckla och fördjupa sin kunskap i finska i olika sammanhang också utanför skolan. Att tillsammans välja ämnen som intresserar eleverna. Att lära sig ordförråd och strukturer i samband med olika slags texter. Att öva sig att uttrycka sig både muntligt och skriftligt och att kommunicera i olika situationer med hjälp av olika medier.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i A-läro kursen i modersmålsinriktad finska i årskurs 7-9

Målet är att språkbruket ska vara så korrekt, naturligt och så relevant för eleverna som möjligt. Arbetet ska även ske genom pararbete, smågruppsarbete och lärande tillsammans i olika typer av lärmiljöer. För att uppnå målen för flerspråkighet och språkpedagogik behövs samarbete mellan lärarna. Eleverna ska med hjälp av bl.a. spel, finskspråkig litteratur, musik, film och drama ges möjlighet att testa sina växande språkkunskaper och även bearbeta attityder. Olika lärmiljöer, medier och digitala verktyg ska mångsidigt användas i undervisningen. I texterna söker man information som man delar och publicerar. Eleverna ska uppmuntras att vara aktiva och ta självständigt ansvar för sitt lärande med hjälp av den Europeiska språkportfolion eller motsvarande verktyg. Med hjälp av olika nätverk får eleverna också bekanta sig med flerspråkigheten och den kulturella mångfalden i närmiljön eller i samhället. Målspråket finska används alltid när det är möjligt.

Handledning, differentiering och stöd i A-läro kursen i modersmålsinriktad finska i årskurs 7-9

Målet för undervisningen är att stödja elevernas lärande i och utanför skolan genom att hjälpa eleverna att utveckla lämpliga lärstrategier och identifiera sina styrkor. Eleverna ska uppmuntras att bland olika texter hitta och välja sådana som intresserar och är lämpliga med tanke på läsfärdigheten och som uppmuntrar till att självständigt läsa litteratur och andra texter. Eleverna ska också få lära sig trygg och etiskt ansvarsfull användning av medier. Individuell respons ska ges för att utveckla de kommunikativa färdigheterna och förmågan att producera texter. Eleverna ska erbjudas stöd för verbala inlärningssvårigheter. Eleverna ska få handledning och stöd för att lära sig nya begrepp och använda dem. Språkligt begåvade elever ska också uppmuntras att till exempel anta utmanande läsuppgifter och att ställa upp mål och hitta arbetssätt som lämpar sig för dem.

Bedömning av elevernas lärande i A-läro kursen i modersmålsinriktad finska i årskurs 7-9

Lärandet ska bedömas på olika sätt, också genom självbedömning och kamratbedömning. Bedömningen ska beakta samtliga mål och delområden av språkkunskapen. Bedömningen av delområdena ska grunda sig på den Europeiska referensramen och den finländska referensram som utarbetats utgående från den. Man bör i bedömningen ta hänsyn till att referensramen är anpassad för språkundervisningen i främmande språk och att elever som undervisas enligt den modersmålsinriktade läro kursen har relativt goda muntliga kunskaper i finska redan vid skolstarten, medan elevens kunskaper i de övriga delområdena kan variera stort.

Bedömningen ska vara mångsidig och ge eleverna möjlighet att uttrycka sig på för dem naturliga sätt. Med hjälp av uppbyggande respons hjälper man eleverna att bli medvetna om sina kunskaper och att utveckla dem. Eleverna uppmuntras att tillämpa sina kunskaper i olika kommunikationssituationer. Mångsidig bedömning ger också elever som har inlärningssvårigheter i språk, eller annars har ett annorlunda språkligt utgångsläge, möjligheter att visa sina kunskaper. Den Europeiska språkportfolion kan användas som verktyg vid bedömningen.

Slutbedömningen infaller det läsår då studierna i läroämnet som ett gemensamt läroämne avslutas. Genom slutbedömningen fastställs hur eleven har uppnått målen för A-läro kursen i modersmålsinriktad finska när studierna avslutas. Slutvitsordet bildas genom att elevens kunskapsnivå ställs i relation till de nationella kriterierna för slutbedömningen i A-läro kursen i modersmålsinriktad finska. Kunskaperna utvecklas kumulativt inom de olika delområdena av språkkunskap. I slutvitsordet ska alla nationella kriterier för slutbedömningen beaktas, oberoende av för vilken årskurs målet fastställs i den lokala läroplanen. Eleven får vitsordet åtta (8), om hen i genomsnitt uppvisar sådana kunskaper som kriterierna förutsätter. Kunskaper som överstiger nivån för vitsordet åtta inom något delområde kan kompensera svagare kunskaper inom ett annat delområde.

Bedömningskriterier för goda kunskaper (vitsordet 8) i slutbedömningen efter avslutad A-lärokurs i modersmålsinriktad finska

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsordet åtta
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet			
M1 utveckla elevens förmåga att reflektera över värderingar och företeelser som är förknippade med nationalspråkens ställning i Finland samt stärka elevens förmåga och vilja att ta del av och verka i flerspråkiga och mångkulturella miljöer	I1	Förståelse för frågor som gäller nationalspråkens status	Eleven vet att var och en har rätt att använda och utveckla sitt språk. Eleven har en uppfattning om rättigheter och skyldigheter i anslutning till Finlands nationalspråk.
M2 uppmuntra eleven att upptäcka möjligheter att mångsidigt använda finska i olika grupper och sammanhang	I1	Förmåga att använda sig av sina språkkunskaper	Eleven kan använda, producera och dela finskspråkigt material med andra.
M3 handla eleven att lägga märke till regelbundenheter i finska språket, på vilket sätt man i olika språk uttrycker samma saker samt att använda sig av språkvetenskapliga begrepp som stöd för lärandet	I1	Språklig medvetenhet	Eleven kan utgående från sina observationer dra slutsatser om finska språkets regelbundenheter och känner till finskans centrala språkvetenskapliga begrepp.
Färdigheter för språkstudier			
M4 uppmuntra eleven att sätta upp mål, att utnyttja mångsidiga sätt för att lära sig finska och att utvärdera sitt lärande med hjälp av både självbedömning och kamratbedömning samt att handla eleven att delta i en uppbyggande kommunikation i vilken det viktigaste är att man når fram med sitt budskap	I2	Förmåga att sätta upp mål, reflektera över lärandet och samarbeta	Eleven kan sätta egna mål och utvärdera sina lärostrategier i språkstudierna och delta i kommunikationen på ett sätt som uppmuntrar gruppen.
M5 stödja elevens egen aktivitet och förmåga att kreativt tillämpa sina språkkunskaper samt utveckla sina färdigheter för livslångt språklärande	I2	Förmåga att utveckla färdigheterna för livslångt lärande	Eleven märker var hen kan använda sina kunskaper i finska också utanför skolan och kan reflektera över hur hen kan använda sina kunskaper efter avslutad skolgång.
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera			Kunskapsnivå B1.2
M6 uppmuntra eleven att vara aktiv i olika, kommunikationssituationer, vilkas teman också kan vara relativt krävande	I3	Förmåga att kommunicera i olika situationer	Eleven kan relativt obehindrat delta i kommunikation också i vissa mera krävande situationer som t.ex. att själv agera som informatör
M7 handla eleven att öva sig i att föra ordet, att aktivt gå in och ta del i muntlig eller skriftlig kommunikation och att förhandla om betydelse	I3	Förmåga att använda kommunikationsstrategier	Eleven kan ta initiativ och använda lämpliga uttryck i en kommunikationssituation där ett bekant ämne behandlas. Kan relativt naturligt rätta till missförstånd. Kan diskutera betydelsen också av mera komplicerade uttryck.
M8 handla eleven att i kommunikationen fästa uppmärksamhet vid hur formell situationen är, att öva sig i att använda olika slags texter (t.ex. bloggar, intervjuer) och att i sin kommunikation bli förtrogen med kraven på kulturell växelverkan	I3	Kulturellt lämpligt språkbruk	Eleven kan för olika ändamål använda ett språk som inte är för familjärt men inte heller för formellt. Eleven känner till de viktigaste artighetskutymerna och följer dem. Eleven kan i sin kommunikation ta hänsyn till viktiga kulturellt betingade aspekter.
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter			Kunskapsnivå B1.2
M9 erbjuda eleven och tillsammans med hen söka mångsidiga och betydelsefulla texter vilka kräver slutledningsförmåga och textförståelsestrategier	I3	Förmåga att tolka texter	Eleven förstår tydligt tal som innehåller fakta om bekanta eller ganska allmänna ämnen och klarar också i någon mån av texter som förutsätter slutledning. Eleven förstår det väsentliga och de viktigaste detaljerna i en pågående mera omfattande formell eller informell diskussion.
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter			Kunskapsnivå B1.2
M10 handla eleven att producera, tolka och dela texter vars tema också kan vara något mer krävande och att i sammanhanget fästa uppmärksamhet vid texternas mångsidighet (föredrag, insändare, fiktiva berättelser) och användandet samt behållningen av varierande strukturer	I3	Förmåga att producera texter	Eleven kan berätta om vanliga konkreta ämnen genom att beskriva, specificera och jämföra. Uttrycker sig relativt obehindrat. Kan skriva personliga och mera allmänna meddelanden och uttrycka sina tankar också om en del fiktiva ämnen. Använder sig av ett relativt omfattande ordförråd, vanliga idiom, olika strukturer och även komplicerade meningar. Behåller de grundläggande uttalsreglerna också för andra än inövade uttryck.

15.4.3 Vieraat kieliet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Kielikasvatus

Kielikasvatusta koskevat tavoitteet sekä toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet on määritelty toisen kotimaisen kielen opetusta koskevassa osuudessa.

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikkisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus koulu yhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Englanti, A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaita rohkaistaan käyttämään englantia monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englannin opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun englannin kielellä eri oppiaineissa.

Englannin A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä	S1	L1, L2
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista	S1	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	L1, L3
Kielenopiskelutaidot		
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	L1, L3
T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia	S2	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä	S3	L4
T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	S3	L4
T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää	S3	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen	S3	L5

Englannin A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalien kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7 - 9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7 - 9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kielisiin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englantia entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso englannin kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumulatiivisesti. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikkomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Englannin A-oppimäärän päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaa ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas osaa kuvata pääpiirteittäin, missä englantia puhutaan ja mainita englannin levinneisyyden syitä sekä pohtia englannin kielen asemaa, variantteihin ja arvostukseen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa pohtia kielen ja kulttuurin suhdetta englannin osalta. Oppilas havaitsee, että arvot vaihtelevat riippuen yksilöllisestä kokemuksesta ja kulttuurisesta näkökulmasta.
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista	S1	Maaikmankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä	Oppilas osaa tehdä havaintoja mahdollisuuksista toimia ja oppia englanninkielisissä toimintaympäristöissä.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
Kielenopiskelutaidot			
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kannustaen.
T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää englannin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			Taitotaso B1.1 T6 – T8
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.
T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiivkeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.
T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohtelaisuusäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuuriin liittyviä näkökohtia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso B1.1
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitepoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatuksia, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso B1.1
T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9:

- A-englannin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7
- A-englannin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8
- A-englannin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Katso myös: A-englanti vuosiluokilla 3-6

A-englannin tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

A-englannin tavoitteet vuosiluokalla 7

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Kielenopiskelutaidot

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

L4 Monilukutaito (L4)

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita

L4 Monilukutaito

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

A-englannin sisällöt vuosiluokalla 7

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänuodoista, joissa englantia on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

- tarkastellaan englannin levinneisyyttä maailmassa keskeisenä yhteiskunnan kielenä, lingua francana ja tutustutaan joihinkin englannin kielen variantteihin
- kielitiedon käsitteiden käyttö oppimistilanteissa ja kielten välisessä vertailussa lisääntyy

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

- ohjataan oppilasta asettamaan itselleen ja oppimiselleen tavoitteita sekä toimimaan aktiivisena ja vastuullisena toimijana
- harjoitellaan kielen rakenteiden opiskelutaitoja ja ohjataan oppilasta valitsemaan ja hyödyntämään joitakin itselleen sopivia tapoja opiskella
- opiskellaan sanastoa oppilaille tehokkailla tavoilla, oppilaat aktiivisina valintojen tekijöinä
- oppilaalle tarjotaan mahdollisuuksia itsearviointinsa perusteella muuttaa toimintatapojaan tehokkaammiksi
- pohditaan tiedon hakemiseen ja tiedon luotettavuuteen liittyviä asioita

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisällöt yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalien kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen. vahvistetaan ääntämistä äänne-, sana- ja lausetasolla, myös pidempien tekstien ääneen lukemista

- harjoitellaan omien ajatusten ilmaisemista
- harjoitellaan erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa käytäviä dialogeja mallien avulla
- vahvistetaan erilaisten viestien ja oman mielipiteen tuottamista (esim. puhelin keskustelut, tekstiviestit, chat -viestit ja niihin vastaaminen)
- harjoitellaan viestintää ylläpitäviä kysymyksiä ja viestin uudelleen muotoilua, jotta oppilas voi olla viestintätilanteessa aloitteellinen tai varmistaa viestin välittymistä

- aiemmin opittujen rakenteiden vahvistaminen ja uusiin rakenteisiin tutustuminen sekä niiden harjoittelu ja oppiminen vuorovaikutustilanteiden kautta

Rakenteina 7. luokan loppuun mennessä muun muassa:

- alakoulun rakenteiden kertaus
- preesens, imperfekti, perfekti, pluskvamperfekti, futuuri ja 1. konditionaali
- epäsuorien verbien kaikki muodot
- adjektiivien vertailu
- sanajärjestys

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7 - 9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7 -

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kielin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englantia entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarviointin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso englannin kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumulatiivisesti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

A-Englannin tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Englannin tavoitteet vuosiluokalla 8

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Kielenopiskelutaidot

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

- L4 Monilukutaito

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä

- L4 Monilukutaito
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita

- L4 Monilukutaito

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen
 L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Englannin sisällöt vuosiluokalla 8**S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen**

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

- tarkastellaan englannin levinneisyyttä maailmassa keskeisenä yhteiskunnan kielenä, lingua francana ja tutustutaan joihinkin englannin kielen variantteihin
- kielitiedon käsitteiden käyttö oppimistilanteissa ja kielten välisessä vertailussa lisääntyy

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

- ohjataan edelleen oppilasta asettamaan itselleen ja oppimiselleen tavoitteita sekä toimimaan aktiivisena ja vastuullisena toimijana
- syvennetään kielen rakenteiden opiskelutaitoja ja ohjataan oppilasta valitsemaan ja hyödyntämään itselleen sopivia tapoja opiskella
- sanaston opiskelu perustuu oppilaiden valitsemille toimintatavoille; oppilaat aktiivisina, yksilöllisten valintojen tekijöinä
- oppilaalle tarjotaan aktiivisesti mahdollisuuksia itsearviointinsa perusteella muuttaa toimintatapojaan tehokkaammiksi
- harjoitellaan edelleen tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalien kommunikation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

- vahvistetaan ääntämistä äänne-, sana- ja lausetasolla, myös tekstien ääneen lukemista
- harjoitellaan omien ajatusten ilmaistamista
- harjoitellaan erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa käytäviä dialogeja
- vahvistetaan erilaisten viestien ja oman mielipiteen tuottamista ja mielipiteen perustelua
- harjoitellaan viestintää ylläpitäviä kysymyksiä ja viestin uudelleen muotoilua, jotta oppilas voi olla viestintätilanteessa aloitteellinen tai varmistaa viestin välittymistä
- harjoitellaan erilaisten tekstien ennakoimista
- aiemmin opittujen rakenteiden vahvistaminen ja uusiin rakenteisiin tutustuminen sekä niiden harjoittelu ja oppiminen vuorovaikutustilanteiden kautta

Rakenteina 8. luokan loppuun mennessä muun muassa:

- aiemmin opittujen rakenteiden kertaamista
- substantiivit
- relatiivipronominit
- genetiivi
- persoonapronominit
- artikkelit
- adjektiivit ja adverbit
- apuverbejä
- ehtolauseet
- liitekysymykset

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7 - 9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmytyä sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7 - 9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englantia entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarviointin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso englannin kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumulatiivasti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikkomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

A-Englannin tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Englannin tavoitteet vuosiluokalla 9

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaa ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaille valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä
L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Kielenopiskelutaidot

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

L4 Monilukutaito

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiivkeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

T9 tarjota oppilaille mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita

L4 Monilukutaito

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Englannin sisällöt vuosiluokalla 9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

- tarkastellaan englannin levinneisyyttä maailmassa keskeisenä yhteiskunnan kielenä, lingua francana ja tutustutaan joihinkin englannin kielen variantteihin
- kielitiedon käsitteiden käyttö oppimistilanteissa ja kielten välisessä vertailussa lisääntyy

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

- ohjataan edelleen oppilasta asettamaan itselleen ja oppimiselleen tavoitteita sekä toimimaan aktiivisena ja vastuullisena toimijana
- syvennetään kielen rakenteiden opiskelutaitoja ja ohjataan oppilasta valitsemaan ja hyödyntämään itselleen sopivia tapoja opiskella

- sanaston opiskelu perustuu oppilaiden valitsemille toimintatavoille; oppilaat aktiivisina, yksilöllisten valintojen tekijöinä
- oppilaalle tarjotaan aktiivisesti mahdollisuuksia itsearviointinsa perusteella muuttaa toimintatapojaan tehokkaammiksi
- työskennellään pitkäjänteisesti ja sinnikkäästi
- tietoa haetaan monipuolisesti ja tiedon luotettavuutta arvioidaan

S3 Kehittyväkielitalo, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalissa kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

- vahvistetaan ääntämistä äänne-, sana- ja lausetasolla, myös tekstien ääneen lukemista
- ilmaistaan omia ajatuksia monipuolisesti
- osallistutaan keskusteluihin erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa
- ilmaistaan ja perustellaan omia mielipiteitä
- käytetään viestintää ylläpitäviä kysymyksiä ja tarvittaessa viestin uudelleen muotoilua, jotta oppilas voi olla viestintätilanteessa aloitteellinen tai varmistaa viestin välittymistä
- aiemmin opittujen rakenteiden vahvistaminen ja uusiin rakenteisiin tutustuminen sekä niiden harjoittelu ja oppiminen vuorovaikutustilanteiden kautta

Rakenteina 9. luokan loppuun mennessä muun muassa:

- aiemmin opittujen rakenteiden kertaamista
- passiivi
- 1. ja 2. konditionaali
- verbin -ing-muoto ja perusmuoto
- epäsuora kerronta
- lukusanoja

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7 - 9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7 - 9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kielin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muuta nopeammin edistyville tai englantia entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaisen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso englannin kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumulatiivisesti. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Päätösarvioinnin kriteerit

Päätösarvioinnin kriteerit

Muu vieras kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielillä

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu karttuvan kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelman sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksytyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit).

Vieraan kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun kyseisellä kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaa liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään	S1	L1, L2
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa	S1	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	L1, L4
Kielenopiskelutaidot		
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	L1, L3
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan	S2	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	S3	L4
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteissa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	S3	L4
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	S3	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiastekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	L5

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuusien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7 - 9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7 - 9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarviointin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Kansainvälisesti

hyväksytytjää kieliakohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua tai vastaavaa työkalua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilasta autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumulatiivisesti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Vieraan kielen A-oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä, ja antaa oppilaille valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas osaa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä ilmiöitä.
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa tehdä havaintoja mahdollisuuksista oppia kohdekielissä toimintaympäristöissä.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielissä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
Kielenopiskelutaidot			
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieltä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S4	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kannustaen.
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kielenopiskelun valmiuksiaan	S4	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää kielitaitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	S3	Vuorovaikutuserilaisissa tilanteissa	Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttäen kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintävälineitä.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 tarjota oppilaille mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summattaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 tarjota oppilaille mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Vieras kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemaan kieltä monipuolisissa vuorovaikutuksissa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielillä

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kieliakohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kieliakohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu karttuvan kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kielisiin sekä eurooppalaisiin kielisiin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa

kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kielisiin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksytyt kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit).

Vieraan kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun kyseisellä kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään	S1	L1, L2
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa	S1	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielellä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	L1, L4
Kielenopiskelutaidot		
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	L1, L3
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan	S2	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	S3	L4
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteissa sekä syventämään taitoaan käyttäen kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	S3	L4
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	S3	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiategstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	L5

Vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7 - 9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7 - 9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kielisiin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muuta nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Kansainvälisesti hyväksytyt kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua tai vastaavaa työkalua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisuomotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyä kumulatiivisesti. Päätösarvosanan muodostamisessa

otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Vieraan kielen A-oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä, ja antaa oppilaille valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas osaa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä ilmiöitä.
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa tehdä havaintoja mahdollisuuksista oppia kohdekielissä toimintaympäristöissä.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielissä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
Kielenopiskelutaidot			
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieltä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S4	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kannustaen.
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kielenopiskelun valmiuksiaan	S4	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää kielitaitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			Taitotaso A2.2
			T6 – T8
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	S3	Vuorovaikutuserilaisissa tilanteissa	Oppilas selvää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteissa sekä syventämään taitoaan käyttäen kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäänsä tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaistamiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso A2.2
T9 tarjota oppilaille mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso A2.1
T10 tarjota oppilaille mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Toivakkalaiset OPS-ratkaisut

Oppiaineen tehtävä

Ohje: Tähän laitetaan oppiaineen tehtävään liittyvät kuntakohtaiset painotukset tai esim. viittaus valtakunnallisiin perusteisiin. Valtakunnallisiin perusteisiin voit viitata esimerkiksi seuraavasti:

Esimerkki: Oppiaineen tehtävä on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa (alempana tällä sivulla).

Ohje: Jos haluat lisätä painotuksia, niin jatka em. virkkeen jälkeen: Lisäksi...

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9:

- [Vieraan kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7](#)
- [Vieraan kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8](#)
- [Vieraan kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9](#)

Katso myös: [Vieras kieli vuosiluokilla 3-6](#) ja [Vieras kieli vuosiluokilla 1-2](#)

Vieraan kielen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Ohje: Tähän laitetaan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvien tavoitteiden kuntakohtaiset painotukset tai esim. viittaus valtakunnallisiin perusteisiin. Valtakunnallisiin perusteisiin voit viitata esimerkiksi seuraavasti:

Esimerkki: Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa (alempana tällä sivulla).

Ohje: Jos haluat lisätä painotuksia, niin jatka em. virkkeen jälkeen: Lisäksi...

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kielten opetuksessa vuosiluokilla 7-9

Ohje: Tähän laitetaan ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen liittyvät kuntakohtaiset painotukset tai esim. viittaus valtakunnallisiin perusteisiin. Valtakunnallisiin perusteisiin voit viitata esimerkiksi seuraavasti:

Esimerkki: Ohjaus, eriyttäminen ja tuki on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa (alempana tällä sivulla).

Ohje: Jos haluat lisätä painotuksia, niin jatka em. virkkeen jälkeen: Lisäksi...

0 kommenttia

B1-kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

B1-kielen tavoitteet vuosiluokalla 7

MITÄ TAVOITTEITA PAINOTETAAN ERI VUOSILUOKILLA, MUTTA KUITENKIN SITEN ETTÄ 9.LK KEVÄÄLLÄ KAIKKI VUOSILUOKKAKOKONAISUUDEN TAVOITTEET ON OPETETTU. SISÄLLÖT SEURAAVAT TAVOITTEITA TYÖKALUINA. ARVIOINNISTA, JOS ON JOTAIN PAIKALLISTA TOIMINTATAPAA

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Kielenopiskelutaidot

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: [Monilukutaito](#)

Ohje: Kuhunkin tavoitteeseen liittyvän laaja-alaisen osaamisen löydät suoraan valtakunnallisen OPSin taulukosta, jossa tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen on mainittu lyhenteillä L1, ... Kirjoita nämä laaja-alaiset osaamiset sanallisesti (katso esim. yllä).

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

0 kommenttia

B1-kielen sisällöt vuosiluokalla 7

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen.

- Sisältö 1
- Sisältö 2
- Sisältö 3
- jne

Esityksen voi muotoilla myös pelkäksi tekstiksi, taulukkomuotoon tai vaikkapa videona. Sisällöt kannattaa laatia "aikajanaksi" ylhäältä alaspäin.

S2 Kielenopiskelutaidot.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä.

0 kommenttia

B1-kielen arviointi vuosiluokalla 7

Ei NÄIN Oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokalla 7.

0 kommenttia

B1-kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

B1-kielen tavoitteet vuosiluokalla 8

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Kielenopiskelutaidot

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: [Monilukutaito](#)

Ohje: Kuhunkin tavoitteeseen liittyvän laaja-alaisen osaamisen löydät suoraan valtakunnallisen OPSin taulukosta, jossa tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen on mainittu lyhenteillä L1, ... Kirjoita nämä laaja-alaiset osaamiset sanallisesti (katso esim. yllä).

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

[0 kommenttia](#)

B1-kielen sisällöt vuosiluokalla 8

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen.

- Sisältö 1
- Sisältö 2
- Sisältö 3
- jne

Esityksen voi muotoilla myös pelkäksi tekstiksi, taulukkomuotoon tai vaikkapa videona. Sisällöt kannattaa laatia "aikajanaksi" ylhäältä alaspäin.

S2 Kielenopiskelutaidot.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä.

[0 kommenttia](#)

B1-kielen arviointi vuosiluokalla 8

[0 kommenttia](#)

B1-kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

B1-kielen tavoitteet vuosiluokalla 9

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Kielenopiskelutaidot

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: [Monilukutaito](#)

Ohje: Kuhunkin tavoitteeseen liittyvän laaja-alaisen osaamisen löydät suoraan valtakunnallisen OPSin taulukosta, jossa tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen on mainittu lyhenteillä L1, ... Kirjoita nämä laaja-alaiset osaamiset sanallisesti (katso esim. yllä).

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

[0 kommenttia](#)

B1-kielen sisällöt vuosiluokalla 9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen.

- Sisältö 1
- Sisältö 2

- Sisältö 3
- jne

Esityksen voi muotoilla myös pelkäksi tekstiksi, taulukkomuotoon tai vaikkapa videona. Sisällöt kannattaa laatia "aikajanaksi" ylhäältä alaspäin.

S2 Kielenopiskelutaidot.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä.

0 kommenttia

B1-kielen arviointi vuosiluokalla 9

0 kommenttia

Vieras kieli, B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hänkykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kielyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielillä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksytyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opettavalla kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen B2-oppimäärän opetuksen tavoitteet

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemissä kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisuuden kehittymistä	S1	L1, L2, L4
Kielenopiskelutaidot		
T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivaranannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä jakannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella	S2	L3
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3	L4
T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	L4
T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	L5

Vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakkoletuksia.

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmisiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Oppilaan oppimisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Kansainvälisesti hyväksytyt kielikohtaiset viitekehykset noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua tai vastaavaa työkalua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso vieraan kielen B2-oppimäärän valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehitty kumulatiivisesti. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Vieraan kielen B2-oppimäärän päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsä kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon / joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisuuden kehittymistä	S1	Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee opiskeltavan kielen asemaa maailman kielten joukossa ja keskeisimpiä kielen erityispiirteitä. Oppilas osaa luonnehtia joitakin opiskeltavan kielen kielialueen kulttuurisia ja muita ilmiöitä.
Kielenopiskelutaidot			
T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivaranon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä sekä kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omia kielienopiskelutavoitteitaan ja opiskelutapojaan. Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää kielitaitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3	Vuorovaikutuserilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu**Oppiaineen tehtävä**

Ohje: Tähän laitetaan oppiaineen tehtävään liittyvät kuntakohtaiset painotukset tai esim. viittaus valtakunnallisiin perusteisiin. Valtakunnallisiin perusteisiin voit viitata esimerkiksi seuraavasti:

Esimerkki: Oppiaineen tehtävä on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa (alempana tällä sivulla).

Ohje: Jos haluat lisätä painotuksia, niin jatka em. virkkeen jälkeen: Lisäksi...

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9:

- [Vieraan kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7](#)
- [Vieraan kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8](#)
- [Vieraan kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9](#)

Katso myös: [Vieras kieli vuosiluokilla 3-6](#) ja [Vieras kieli vuosiluokilla 1-2](#)

Vieraan kielen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Ohje: Tähän laitetaan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvien tavoitteiden kuntakohtaiset painotukset tai esim. viittaus valtakunnallisiin perusteisiin. Valtakunnallisiin perusteisiin voit viitata esimerkiksi seuraavasti:

Esimerkki: Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa (alempana tällä sivulla).

Ohje: Jos haluat lisätä painotuksia, niin jatka em. virkkeen jälkeen: Lisäksi...

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kielissä vuosiluokilla 7-9

Ohje: Tähän laitetaan ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen liittyvät kuntakohtaiset painotukset tai esim. viittaus valtakunnallisiin perusteisiin. Valtakunnallisiin perusteisiin voit viitata esimerkiksi seuraavasti:

Esimerkki: Ohjaus, eriyttäminen ja tuki on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa (alempana tällä sivulla).

Ohje: Jos haluat lisätä painotuksia, niin jatka em. virkkeen jälkeen: Lisäksi...

0 kommenttia

B2-kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

B2-kielen tavoitteet vuosiluokalla 7

MITÄ TAVOITTEITA PAINOTETAAN ERI VUOSILUOKILLA, MUTTA KUITENKIN SITEN ETTÄ 9.LK KEVÄÄLLÄ KAIKKI VUOSILUOKKAKOKONAISUUDEN TAVOITTEET ON OPETETTU. SISÄLLÖT SEURAAVAT TAVOITTEITA TYÖKALUINA. ARVIOINNISTA, JOS ON JOTAIN PAIKALLISTA TOIMINTATAPAA

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Kielenopiskelutaidot

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: [Monilukutaito](#)

Ohje: Kuhunkin tavoitteeseen liittyvän laaja-alaisen osaamisen löydät suoraan valtakunnallisen OPSin taulukosta, jossa tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen on mainittu lyhenteillä L1, ... Kirjoita nämä laaja-alaiset osaamiset sanallisesti (katso esim. yllä).

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

0 kommenttia

B2-kielen sisällöt vuosiluokalla 7

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen.

- Sisältö 1
- Sisältö 2
- Sisältö 3
- jne

Esityksen voi muotoilla myös pelkäksi tekstiksi, taulukkomuotoon tai vaikkapa videona. Sisällöt kannattaa laatia "aikajanaksi" ylhäältä alaspäin.

S2 Kielenopiskelutaidot.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä.

0 kommenttia

B2-kielen arviointi vuosiluokalla 7

Oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokalla 7.

0 kommenttia

B2-kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

B2-kielen tavoitteet vuosiluokalla 8

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Kielenopiskelutaidot

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: [Monilukutaito](#)

Ohje: Kuhunkin tavoitteeseen liittyvän laaja-alaisen osaamisen löydät suoraan valtakunnallisen OPSin taulukosta, jossa tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen on mainittu lyhenteillä L1, ... Kirjoita nämä laaja-alaiset osaamiset sanallisesti (katso esim. yllä).

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

[0 kommenttia](#)

B2-kielen sisällöt vuosiluokalla 8

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen.

- Sisältö 1
- Sisältö 2
- Sisältö 3
- jne

Esityksen voi muotoilla myös pelkäksi tekstiksi, taulukkomuotoon tai vaikkapa videona. Sisällöt kannattaa laatia "aikajanaksi" ylhäältä alaspäin.

S2 Kielenopiskelutaidot.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä.

[0 kommenttia](#)

B2-kielen arviointi vuosiluokalla 8

Oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokalla 8.

[0 kommenttia](#)

B2-kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

B2-kielen tavoitteet vuosiluokalla 9

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Kielenopiskelutaidot

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: [Monilukutaito](#)

Ohje: Kuhunkin tavoitteeseen liittyvän laaja-alaisen osaamisen löydät suoraan valtakunnallisen OPSin taulukosta, jossa tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen on mainittu lyhenteillä L1, ... Kirjoita nämä laaja-alaiset osaamiset sanallisesti (katso esim. yllä).

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

[0 kommenttia](#)

B2-kielen sisällöt vuosiluokalla 9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen.

- Sisältö 1
- Sisältö 2
- Sisältö 3
- jne

Esityksen voi muotoilla myös pelkäksi tekstiksi, taulukkomuotoon tai vaikkapa videona. Sisällöt kannattaa laatia "aikajanaksi" ylhäältä alaspäin.

S2 Kielenopiskelutaidot.**S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä.**

[0 kommenttia](#)

B2-kielen arviointi vuosiluokalla 9

Oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokalla 9.

[0 kommenttia](#)

Saamen kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppilaita rohkaistaan käyttämään saamen kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielillä.

Nämä ovat yleiset saamen kielen opetuksen perusteet. Opetuksen järjestäjä laatii näiden perusteiden mukaan paikallisen sovelluksen pohjoissaameen, inarinsaameen tai koltsaameen.

Saamen kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun saamen kielellä eri oppiaineissa.

Saamen kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia saamen kielen asemaa alkuperäiskansan kielenä liittyviä arvoja ja ilmiöitä sekä vahvistaa oppilaan taitoa ja halukkuutta toimia saamenkielissä ja saamelaiskulttuuria vaalivissa ympäristöissä	S1	L1, L2
T2 kannustaa oppilasta löytämään mahdollisuuksia käyttää saamen kieltä erilaisissa yhteisöissä ja toimintaympäristöissä ja löytää itseään kiinnostavia saamelaiskulttuurin ja saamelaisen elämänmuodon sisältöjä ja ilmiöitä	S1	L2, L7
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia saamen kielessä on ja miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	L1, L4
Kielenopiskelutaidot		
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieltä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	L1, L3, L7
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kielenopiskelun valmiuksiaan	S2	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	S3	L4
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivisia viestintätilanteissa sekä syventämään taitoaan käyttäen saamenkielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota	S3	L4
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	S3	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiastekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen ja kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	L4, L3, L5

Saamen kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat tutustumaan saamelaiskulttuurin eri ilmiöihin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielen välisessä vertailussa ja saamen kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana ovat ajankohtaisuus sekä nuoren toiminta saamenkielissä yhteisöissä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja puhumista sekä erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Saamen kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7 - 9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Saamen kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki Saamen kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7 - 9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai saamen kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi Saamen kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaismuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut saamen kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso saamen kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehitty kumulatiivisesti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Saamen kielen A-oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen			
ja kielitietoisuuteen			
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia saamen kielen asemaan alkuperäiskansan kielenä liittyviä arvoja ja ilmiöitä sekä vahvistaa oppilaan taitoa ja halukkuutta toimia saamenkielissä ja saamelaiskulttuuria vaalivissa ympäristöissä	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas tietää, että maailma on kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoinen ja että jokaisella on oikeus käyttää ja kehittää omaa kieltään. Oppilaalla on käsitys saamen kielten asemasta alkuperäiskansan kielenä.
T2 kannustaa oppilasta löytämään mahdollisuuksia käyttää saamen kieltä erilaisissa yhteisöissä ja toimintaympäristöissä ja löytää itseään kiinnostavia saamelaiskulttuurin ja saamelaisen elämänmuodon sisältöjä ja ilmiöitä	S1	Saamen kielen taidon hyödyntäminen	Oppilas osaa kertoa, missä saamen kielen taitoa voi hyödyntää.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia saamen kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä saamen kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee saamen kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
Kielenopiskelutaidot			
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieltä ja arvioidaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää saamentaitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			Taitotaso A2.2
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttäen saamenkielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään ja käyttää tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso A2.2
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnaa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen ja ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso A2.1
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen ja kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Saamen kieli, B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Kunnan OPS-sisältö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Valinnaisen B2-saamen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilaita rohkaistaan käyttämään saamen kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä. Opetusta voidaan integroida muiden oppiaineiden opetukseen ja monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun saamen kielellä eri oppiaineissa.

Saamen kielen B2-oppimäärän opetuksen tavoitteet

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 auttaa oppilasta hahmottamaan opiskelemaisensa saamen kielen suhde muihin saamen kielisiin, suomen kieleen sekä hänen aiemmin opiskelemissänsä kielisiin, tutustumaan saamen kielten puhuma-alueisiin, saamelaisalueeseen sekä joihinkin saamelaiskulttuuriin ja saamelaisen elämänmuodon keskeisiin piirteisiin	S1	L1, L2, L4
Kielenopiskelutaidot		
T2 rohkaista oppilasta näkemään saamen kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivaranannon karttumista, ohjata häntä löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä jakannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella	S2	L3
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3	L4
T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	S4
T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	S4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	L5

Saamen kielen B2-oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat saamen kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan saamen kielen levinneisyyden historialliseen taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia saamen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennako-oletuksia.

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten saamen kielen oppimista, mihin saamen kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa saamenkielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan voidaan opiskella myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, muut ja saamelaisuus. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan saamen kieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä saamenkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Havainnoidaan saamen kielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Opetellaan tarpeen mukaan foneettisia tarkekirjoitusmerkkejä ja graafisia kirjoitusmerkkejä.

Saamen kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi opettajat tekevät yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuunottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Saamen kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki Saamen kielen B2-oppimäärässä

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsa viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kielisiin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai saamen kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi Saamen kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin ja se kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua. Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut saamen kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso saamen kielen B2-oppimäärän valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehitty kumulatiivisesti. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Saamen kielen B2-oppimäärän päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineissa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 auttaa oppilasta hahmottamaan opiskelemaansa saamen kielen suhde muihin saamen kieliin, suomen kieleen sekä hänen aiemmin opiskelemissänsä kieliin, tutustumaan saamen kielten puhuma-alueisiin, saamelaisalueeseen sekä joihinkin saamelaiskulttuurin ja saamelaisen elämänmuodon keskeisiin piirteisiin	S1	Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee saamen kielten asemaa maailman kielten joukossa ja niiden keskeisimpiä erityispiirteitä. Oppilas osaa luonnehtia joitakin saamelaisen elämänmuodon ja saamelaiskulttuurin ilmiöitä.
Kielenopiskelutaidot			
T2 rohkaista oppilasta näkemään saamen kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata häntä löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieltä jakannustaa häntä käyttämään vähäistään taitoaan myös oppituntien ulkopuolella	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omia kielenopiskelutavoitteitaan ja opiskelutapojaan. Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää saamen taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3	Vuorovaikutuserillisissä tilanteissa,	Oppilas selviytyy monista rutiinimaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiinimaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisia sisältäviä kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukena. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieopin aineksia.

Latinan kieli, valinnainen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Valinnaisen latinan opetuksen kesto vaihtelee. Nämä perusteet on kirjoitettu B2-laajuiselle oppimäärälle. Valinnainen latina voi olla oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilaita rohkaistaan käyttämään monipuolisissa vuorovaikutuksissa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielillä.

Latinan B2-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 ohjata oppilasta jäsentämään käsitystään osaamiensa kielten keskinäisestä suhteesta sekä ymmärtämään latinan merkitys eurooppalaisena kielenä ja romaaniesten kielten pohjana	S1	L1, L2, L4
T2 auttaa oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään latinan ja antiikin kulttuuriin liittyviä ilmiöitä ja niiden vaikutuksia läpi keskiajan nykypäivään asti	S1	L1, L2
Kielenopiskelutaidot		
T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieltä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen.	S2	L3
T4 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kielenopiskelun valmiuksiaan	S2	L1, L4
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T5 opastaa oppilas tutustumaan latinan muoto- ja lauseopin pääpiirteisiin, keskeiseen sanastoon ja ääntämisen periaatteisiin sekä jäsentelemään oppittavaa kieliaineesta	S3	L4
T6 tarjota oppilaalle tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista suullista ja kirjallista viestintää latinan kielelle tyypillisissä asiayhteyksissä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T7 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä	S3	L5, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T8 tarjota oppilaalle tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	L5

Latinan B2-oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Perehdytään latinan asemaan muiden kielten ja aiemmin opiskeltujen kielten joukossa sekä verrataan latinaa muihin eurooppalaisiin kieliin. Tutustutaan latinan kielen ja antiikin Rooman historian keskeisiin piirteisiin ja henkilöihin, tarkastellaan latinan asemaa eri tieteenalojen sanastossa, tutustutaan joihinkin latinan kieleen liittyviin sivistysasioihin ja lentäviin lauseisiin.

S2 Kielenopiskelutaidot: Käytetään erityisesti latinaan soveltuvia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään pitkäjänteiseen työskentelyyn, kriittiseen tiedonhankintaan ja monipuoliseen yhteistyöhön ohjaavia toimintatapoja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita ja tuottaa tekstejä: Valitaan tekstejä, jotka tutustuttavat oppilaita latinan muoto- ja lauseopin perusasioihin. Harjoitellaan ääntämistä, sanapainoa sekä oikeinkirjoitusta. Valitaan oppilaita kiinnostavia latinaa ja antiikin kulttuuriin liittyviä kielenkäytön aihepiirejä ja käytetään monenlaisia tekstejä.

Latinan B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan. Latinaa käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki Latinan B2-oppimäärässä

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville oppilaille.

Latinan B2-oppimäärän arviointi oppiaineessa

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin ja se kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Arviointi on monipuolista. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut latinan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso latinan kielen B2-oppimäärän valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumulatiivasti. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Latinan B2-oppimäärän päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 ohjata oppilasta jäsentämään käsitystään osaamiensa kielten keskinäisestä suhteesta sekä ymmärtämään latinan merkitys eurooppalaisena kielenä ja romaanisten kielten pohjana	S1	Latinan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen tunteminen	Oppilas osaa kuvata latinan asemaa maailman kielten joukossa ja sen keskeisimpiä erityispiirteitä.
T2 auttaa oppilasta tunnistamaan ja ymmärtämään latinan kieleen ja antiikin kulttuuriin liittyviä ilmiöitä ja niiden vaikutuksia läpi keskiajan nykypäivään asti	S1	Antiikin kulttuurin merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata joitakin antiikin kulttuurin ilmiöitä ja niiden vaikutuksia nykypäivään.
Kielenopiskelutaidot			
T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa tavoitteita opiskelulle. Oppilas osoittaa yhteistyökykyä kielten opiskelussaan.
T4 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan	S2	Elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää latinan taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T5 opastaa oppilas tutustumaan latinan muoto- ja lauseopin pääpiirteisiin, keskeiseen sanastoon ja ääntämisen periaatteisiin sekä jäsentämään opittavaa kielialainesta	S3	Kielitiedon muodostuminen	Oppilas osoittaa osaavansa keskeisiä asioita latinan muoto- ja lauseopista, tuntee kielen keskeistä sanastoa ja ääntämisen pääsäännöt
T6 tarjota oppilaalle tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista suullista ja kirjallista viestintää latinan kielelle tyyppisissä asiayhteyksissä	S3	Taito käyttää kieltä erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy kielenkäyttötilanteista, jotka liittyvät tuttuihin aiheisiin ja joissa hyödynnetään tuttua sanastoa ja vakiintuneita ilmauksia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T7 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Voi tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
T8 tarjota oppilaalle tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan suullisesti tai kirjoittamaan hyvin lyhyesti joistakin tutuista aiheista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja perusrakenteita. Oppilaan ääntäminen on hyvää.

15.4.4 Matematiikka

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan ja positiivista minäkuvausta matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkien 7–9 matematiikan opetuksen tehtävänä on vahvistaa matemaattista yleissivistystä. Opetuksessa syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien ymmärtämistä. Opetus innostaa oppilaita löytämään ja hyödyntämään matematiikkaa omassa elämässään. Oppilaiden valmiuksiin kuuluvat ongelmien matemaattinen mallintaminen ja ratkaiseminen. Matematiikan opetus ohjaa oppilaita tavoitteelliseen, täsmälliseen, keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen toimintaan. Oppilaita rohkaistaan esittämään ratkaisujaan ja keskustelemaan niistä. Opetuksessa kehitetään oppilaiden yhteistyötaitoja.

Matematiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana	S1 – S6	L1, L3, L5
T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien	S1 – S6	L3, L7
Työskentelyn taidot		
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä	S1 – S6	L1, L4
T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti	S1 – S6	L1, L2, L4, L5
T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä	S1 – S6	L1, L3, L4, L5, L6
T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä	S1 – S6	L1, L3, L4, L6
T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa	S1 – S6	L1 – L7
T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun	S1, S4, S6	L1, L4, L5
T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa	S1 – S6	L5
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa	S1, S2	L1, L3, L4
T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla	S2	L1, L4
T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaali lukuihin	S2	L1, L4
T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta	S2, S6	L1, L3, L6
T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan	S3, S4	L1, L4
T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkintamista ja tuottamista	S3, S4	L1, L4, L5
T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä	S5	L1, L4, L5
T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia	S5	L1, L4, L5
T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia	S5	L1, L4
T19 ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä	S6	L3, L4, L5
T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen	S1	L1, L4, L5, L6

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät: Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkintamista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset: Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaali lukuihin. Pehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Pehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra: Pehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomien käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeitä ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vakiinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot: Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Pehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria: Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja pehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmiihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys: Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii edelleen tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Rohkaistaan oppilaita käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskennellessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. Oppimispelit ovat yksi motivoiva työtapo. Tieto- ja viestintäteknologiaa, kuten taulukkolaskentaa ja dynaamista geometriaohjelmistoa, hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea tarvittaessa uusien sisältöjen oppimiseksi. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilaille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä. Oppilaita tuetaan suurempien asiakkokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon jokaisen oppilaan osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta oppilaiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä oppilaita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä ja ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumuotiota. Palaute tukee oppilaiden myönteistä minäkuvaa matematiikan oppijana. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin matematiikan tavoitteisiin. Arviointi ohjaa oppilaita kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitoja. Palaute auttaa oppilaita huomaamaan, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten.

Oppilailla on aktiivinen rooli arvioinnissa. Itsearviointissa oppilaat oppivat asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja havainnoimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin. Arvioinnin kohteena ovat matemaattiset tiedot ja taidot sekä niiden soveltaminen. Lisäksi arvioinnissa kiinnitetään huomiota tekemisen tapaan ja taitoon perustella ratkaisuja sekä ratkaisujen rakenteeseen ja oikeellisuuteen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito hyödyntää välineitä mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa.

Yhdessä työskennellessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Tuotoksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota tuotoksen matemaattiseen sisältöön ja esitystapaan. Palauteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona matematiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut matematiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso matematiikan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Matematiikassa oppilaan osaaminen kehittyy eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin oppiaineen kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Matematiikan päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana.	S1 – S6		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien.	S1 – S6	Vastuunottaminen opiskelusta	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.
Työskentelyn taidot			
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.	S1 – S6	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas havaitsee ja selittää oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä
T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti	S1 – S6	Matemaattinen ilmaisu	Oppilas osaa ilmaista matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.
T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä	S1 – S6	Ongelmanratkaisutaito	Oppilas osaa jäsentää ongelmia ja ratkaista niitä hyödyntäen matematiikkaa.
T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä	S1 – S6	Taito arvioida ja kehittää matemaattisia ratkaisuja	Oppilas osaa arvioida matemaattista ratkaisuaan ja tarkastelee kriittisesti tuloksen mielekkyyttä
T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa	S1 – S6	Matematiikan soveltaminen	Oppilas osaa soveltaa matematiikkaa eri ympäristöissä
T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analyysintaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun	S1, S4, S6	Tiedon analysointi ja kriittinen tarkastelu	Oppilas osaa itse hankkia, käsitellä ja esittää tilastotietoa
T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa	S1 – S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas osaa soveltaa tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa	S1, S2	Päättely- ja laskutaito	Oppilas käyttää aktiivisesti päättely- ja päässälaskutaitoa eri tilanteissa
T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla	S2	Peruslaskutoimitukset rationaaliluvuilla	Oppilas osaa sujuvasti peruslaskutoimitukset rationaaliluvuilla
T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaaliilukuihin	S2	Lukukäsite	Oppilas tunnistaa reaaliiluvut ja osaa kuvailla niiden ominaisuuksia
T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta	S2, S6	Prosentin käsite ja prosenttilaskenta	Oppilas osaa kertoa prosenttien käsitteen käytöstä. Oppilas osaa laskea prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän kokonaisuudesta sekä muutos- ja vertailuprosentin. Oppilas osaa käyttää tietojaan eri tilanteissa.
T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan	S3, S4	Tuntemattoman käsite ja yhtälönratkaisutaidot	Oppilas osaa ratkaista ensimmäisen asteen yhtälön symbolisesti. Oppilas osaa ratkaista vaillinaisen toisen asteen yhtälön esimerkiksi päättelemällä tai symbolisesti.
T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista	S3, S4	Muuttujan ja funktion käsitteet sekä kuvaajien tulkitseminen ja tuottaminen	Oppilas ymmärtää muuttujan ja funktion käsitteen sekä osaa piirtää ensimmäisen ja toisen asteen funktion kuvaajan. Oppilas osaa tulkita kuvaajia monipuolisesti.
T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä	S5	Geometrian käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä ja kuvailla suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia sekä niiden välisiä yhteyksiä
T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia	S5	Suorakulmaisen kolmion ja ympyrän ominaisuuksien hahmottaminen	Oppilas osaa käyttää Pythagoraan lausetta ja trigonometrisia funktioita. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet.
T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia	S5	Pinta-alojen ja tilavuuksien laskutaito	Oppilas osaa laskea tasokuvioiden pinta-aloja ja kappaleiden tilavuuksia. Oppilas osaa pinta-ala- ja tilavuusyksiköiden muunnoksia.
T19 ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä	S6	Tilastolliset tunnusluvut ja todennäköisyyslaskenta	Oppilas hallitsee keskeiset tilastolliset tunnusluvut ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Oppilas osaa määrittää sekä klassisia että tilastollisia todennäköisyyksiä.
T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen.	S1	Algoritminen ajattelu ja ohjelmointitaidot	Oppilas osaa soveltaa algoritmisen ajattelun periaatteita ja osaa ohjelmoida yksinkertaisia ohjelmia.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9:

- [Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7](#)
- [Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8](#)
- [Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9](#)

Katso myös: [Matematiikka vuosiluokilla 3-6](#) ja [Matematiikka vuosiluokilla 1-2](#)

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Matematiikan tavoitteet vuosiluokalla 7

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Työskentelyn taidot

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L4 Monilukutaito
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L4 Monilukutaito

T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 7

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9**S1 Ajattelun taidot ja menetelmät**

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualetta laajennetaan reaalityöihin. Pehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosenttien käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Pehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Pehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeitä ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vakiolukuisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Pehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja pehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiä ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii edelleen tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Rohkaistaan oppilaita käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskennellessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. Oppimispelit ovat yksi motivoiva työtapo. Tieto- ja viestintäteknologiaa, kuten taulukkolaskentaa ja dynaamista geometriaohjelmistoa, hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineinä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea tarvittaessa uusien sisältöjen oppimiseksi. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilaille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä. Oppilaita tuetaan suurempien asiakokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon jokaisen oppilaan osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta oppilaiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä oppilaita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä ja ylläpidetään ja vahvistetaan

opiskelumotivaatiota. Palaute tukee oppilaiden myönteistä minäkuvaa matematiikan oppijana. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin matematiikan tavoitteisiin. Arviointi ohjaa oppilaita kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitoja. Palaute auttaa oppilaita huomaamaan, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten.

Oppilailla on aktiivinen rooli arvioinnissa. Itsearviointissa oppilaat oppivat asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja havainnoimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin. Arvioinnin kohteena ovat matemaattiset tiedot ja taidot sekä niiden soveltaminen. Lisäksi arvioinnissa kiinnitetään huomiota tekemisen tapaan ja taitoon perustella ratkaisuja sekä ratkaisujen rakenteeseen ja oikeellisuuteen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito hyödyntää välineitä mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Tuotoksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota tuotoksen matemaattiseen sisältöön ja esitystapaan. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona matematiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut matematiikan oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso matematiikan valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Matematiikassa oppilaan osaaminen kehittyy eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin oppiaineen kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Aihealueet

- laskujärjestys, vaihdannaisuus
- kokonaisluvut
- murtoluvut, jaollisuus, alkuluvut sekä käänteis- ja vastaluvun käsite ja itseisarvo
- potenssin käsite
- laskimen käyttö
- desimaaliluvut
- pyöristäminen
- suorat ja kulmat
- ympyrän perusteet
- geometrinen piirtäminen (normaali, kulman siirto ym.)
- monikulmiot (piiri ja pinta-ala) sekä tilavuuslaskuja (suorakulmainen särmiö ja kuutio)
- mittaaminen, mittayksiköt sekä tuloksen arviointi
- koordinaatisto
- peilaus ja kierto
- lauseke ja sen arvo
- tuntemattoman käsite
- perusyhtälö
- prosenttien käsite
- ohjelmointi

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Matematiikan tavoitteet vuosiluokalla 8

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Työskentelyn taidot

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L4 Monilukutaito
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L4 Monilukutaito

T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaali lukuihin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 8

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualueita laajennetaan reaaliilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosenttien käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeitä ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiäryyden ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii edelleen tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Rohkaistaan oppilaita käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskennellessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. Oppimispelit ovat yksi motivoiva työtapo. Tieto- ja viestintäteknologiaa, kuten taulukkolaskentaa ja dynaamista geometriaohjelmistoa, hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea tarvittaessa uusien sisältöjen oppimiseksi. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilaille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä. Oppilaita tuetaan suurempien asiakokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon jokaisen oppilaan osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta oppilaiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä oppilaita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä ja ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Palaute tukee oppilaiden myönteistä minäkuvaa matematiikan oppijana. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumuksesta suhteessa asetettuihin matematiikan tavoitteisiin. Arviointi ohjaa oppilaita kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitoja. Palaute auttaa oppilaita huomaamaan, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten.

Oppilailla on aktiivinen rooli arvioinnissa. Itsearviointissa oppilaat asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja havainnoimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin. Arvioinnin kohteena ovat matemaattiset tiedot ja taidot sekä niiden soveltaminen. Lisäksi arvioinnissa kiinnitetään huomiota tekemisen tapaan ja taitoon perustella ratkaisuja sekä ratkaisujen rakenteeseen ja oikeellisuuteen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito hyödyntää välineitä mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa.

Yhdessä työskennellessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Tuotoksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota tuotoksen matemaattiseen sisältöön ja esitystapaan. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita

ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona matematiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut matematiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso matematiikan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Matematiikassa oppilaan osaaminen kehittyy eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin oppiaineen kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikommalla suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Aihealueet

- prosenttilaskut (prosenttiosuus, prosenttiarvo, muutos- ja vertailuprosentti)
- potenssit
- neliöjuuri
- polynomit
- yhtälöt (1.asteen yhtälöt ja vailinainen 2.asteen yhtälö)
- suhde ja mittakaava, verrannot ja verrannollisuus
- yhdenmuotoisuus ja yhtenevyys
- Pythagoras
- ympyrä, sektori
- ohjelmointi

Matematiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Matematiikan tavoitteet vuosiluokalla 9

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvausta ja itseluottamusta matematiikan oppijana

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Työskentelyn taidot

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L4 Monilukutaito

T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaailukuihin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

T19 ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Matematiikan sisällöt vuosiluokalla 9

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualueita laajennetaan reaailukuihin. Pehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Pehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeitä ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vauillaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria: Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiäryyden ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii edelleen tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Rohkaistaan oppilaita käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskennellessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. Oppimispelit ovat yksi motivoiva työtapo. Tieto- ja viestintäteknologiaa, kuten taulukkolaskentaa ja dynaamista geometriaohjelmistoa, hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea tarvittaessa uusien sisältöjen oppimiseksi. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilaille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä. Oppilaita tuetaan suurempien asiakokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon jokaisen oppilaan osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta oppilaiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä oppilaita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä ja ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Palaute tukee oppilaiden myönteistä minäkuva matematiikan oppijana. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumuksesta suhteessa asetettuihin matematiikan tavoitteisiin. Arviointi ohjaa oppilaita kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitoja. Palaute auttaa oppilaita huomaamaan, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten.

Oppilailla on aktiivinen rooli arvioinnissa. Itsearviointissa oppilaat oppivat asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja havainnoimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin. Arvioinnin kohteena ovat matemaattiset tiedot ja taidot sekä niiden soveltaminen. Lisäksi arvioinnissa kiinnitetään huomiota tekemisen tapaan ja taitoon perustella ratkaisuja sekä ratkaisujen rakenteeseen ja oikeellisuuteen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito hyödyntää välineitä mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa.

Yhdessä työskennellessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Tuotoksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota tuotoksen matemaattiseen sisältöön ja esitystapaan. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen luvuuteen, jona matematiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut matematiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso matematiikan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Matematiikassa oppilaan osaaminen kehittyy eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin oppiaineen kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalt

Aihealueet

- prosenttilaskenta (perusarvon laskeminen, prosenttiyksikkö sekä korkolaskut)
- todennäköisyyslaskenta
- yhtälöt (myös identtiset)
- epäyhtälö
- lukujoukot
- Pythagoras

- trigonometriset funktiot
- ympyrä
- monikulmiot
- kolmiulotteinen piirtäminen
- yksikkömuunnokset
- avaruusgeometria (lieriö, kartio, pallo)
- funktion käsite ja sen ominaisuudet
- lineaarinen funktio ja ja sen ominaisuudet
- paraabeli ja 2. asteen yhtälö
- yhtälöparit
- tilastot ja ohjelmointi

Kertausta ja syventämistä

Yläkoulun keskeisten käsitteiden kertaaminen

esim. (murtolausekkeet, potenssilaskusäännöt ja polynomit, binomin neliö, tasogeometria)

Päättöarvioinnin kriteerit

Päättöarvioinnin kriteerit

15.4.5 Biologia

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Biologian opetuksen tehtävänä on auttaa oppilaita ymmärtämään elämää ja sen kehittymistä, kartuttaa oppilaan luonnontuntemusta sekä ohjata oppilaita ymmärtämään ekosysteemien toimintaa, ihmisen elintoimintoja sekä perinnöllisyyden ja evoluution perusteita.

Biologian opetuksessa työskennellään myös luonnossa ja ohjataan oppilaita tutkivan oppimisen avulla tutustumaan biologisen tiedonhankinnan luonteeseen. Luonnon tutkimisessa käytetään sekä maasto- että laboratoriotyömenetelmiä. Elämyksellinen ja kokemuksellinen oppiminen virittää oppimisen iloa ja herättää kiinnostusta tarkkailla elinympäristön tilaa ja siinä tapahtuvia muutoksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa biologian opetuksessa.

Biologian opetuksessa tuetaan oppilaiden ongelmanratkaisu- ja yhteistyötaitojen sekä yhteisöllisyyden kehittymistä ja annetaan valmiuksia biologiaa hyödyntävien alojen opiskeluun sekä työelämään.

Biologian opetus auttaa oppilaita ymmärtämään, miten biologian tietoja ja taitoja voidaan soveltaa ja hyödyntää omassa elämässä, eettisissä pohdinnoissa, ajankohtaisten biologiaan liittyvien uutisten seurannassa sekä siinä, kuinka yhteiskunnalliseen päätöksentekoon voidaan vaikuttaa. Biologian opetus kehittää oppilaiden ympäristötietoisuutta ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Oppilaat saavat valmiuksia vaikuttaa ja osallistua oman lähiympäristönsä kehittämiseen ja sen säilymiseen elinvoimaisena. Oppilaita ohjataan kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ymmärtämiseen.

Biologian opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Biologinen tieto ja ymmärrys		
T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja	S1-S4, S6	L4, L5
T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta	S1-S5	L4, L5
T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle	S1-S4, S6	L4, L7
T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution peruseräitä	S1, S4, S5	L1
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja	S5	L3
T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalvelujen merkitys	S6	L4, L7
Biologiset taidot		
T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä	S1-S6	L1
T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa	S1-S5	L1, L5
T9 ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelmaa ja kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi	S1-S4, S6	L5, L6, L7
T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella	S1-S6	L1, L5
T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisissa keskustelussa ja päätöksenteossa	S6	L2, L3, L7
Biologian asenne- ja arvotavoitteet		
T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta	S1-S6	L7
T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja	S6	L7
T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävästi tulevaisuuden rakentamiseksi	S6	L5, L7

Biologian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisällöt liittyvät toisiinsa siten, että biologinen tutkimus (S1) ja tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön (S2) sisällytetään muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Biologinen tutkimus: Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön: Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta: Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?: Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

S5 Ihminen: Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta: Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastomuutokseen, luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestäväan käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestäväan tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Tavoitteena on, että biologian opetuksessa oppilailla on mahdollisuus työskennellä erilaisissa tutkimuksellisuutta tukevilla oppimisympäristöissä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maasto- ja laboratoriotyöskentelyssä oppilaita ohjataan havainnoimaan ja käyttämään biologialle ominaisia tutkimusmenetelmiä. Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on, että oppilaita ohjataan käyttämään myös sähköisiä oppimisympäristöjä biologisen tiedon hankinnassa, käsittelyssä, tulkinnassa ja esittämisessä.

Biologian työtapoja valittaessa painotetaan vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä ottaen huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet. Monipuolisten työtapojen avulla jokainen oppilas saa erilaisia kokemuksia, pystyy omaksumaan luonnontieteelle luonteenomaisia tutkimusmenetelmiä ja harjaantuu tekemään johtopäätöksiä sekä raportoimaan ja soveltamaan oppimaansa. Biologian opetuksen tavoitteiden mukaisesti elämyksellisyys, kokemuksellisuus ja toiminnallisuus kehittävät oppilaiden taitoa pohtia omia arvoalintoja. Lisäksi oppilaille kehittyy taito tarkastella kriittisesti ilmiöitä ja erilaisia tietolähteitä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita omakohtaiseen havainnointiin ja tutkimiseen itsenäisesti ja ryhmässä sekä erilaisissa oppimisympäristöissä. Maasto- ja laboratoriotyöskentely toteutetaan siten, että turvallisuuskysymykset otetaan huomioon. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet huomioidaan erilaisten työmenetelmien valinnassa. Kasvu, kehitystä sekä oppimisen iloa tukevat tutkimuksellisuus, yhdessä tekeminen, vastuullisuus omasta työskentelystä, luontosuhteen syveneminen sekä tiedon liittäminen jo ennestään opittuun. Biologian tavoitteiden kannalta on keskeistä tiedostaa oppilaiden mahdolliset vaikeudet laboratorio- ja maastotyöskentelyssä. Oppilaita tuetaan työskentelyssä kunkin omien vahvuuksien pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaiden taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttäminen on mahdollista yhteisissä tutkimustehtävissä, joissa oppilaat toimivat erilaisissa rooleissa ja etenevät yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Oppilaan oppimisen arviointi biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksessa kannustava ja rakentava palaute opintojen aikana tukee oppilaiden motivaation rakentamista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin biologian tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa biologista tietoa. Biologian arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että biologisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Opettaja seuraa oppilaan taitoa tehdä havainnot, kerätä, käsitellä, tulkita, arvioida ja esittää erilaisia aineistoja. Lisäksi arvioidaan oppilaan taitoa käyttää biologialle ominaista välineistöä, tieto- ja viestintäteknologiaa sekä taitoa toteuttaa pienimuotoisia kokeita ja tutkimuksia koulussa ja sen ulkopuolella. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona biologian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut biologian oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso biologian valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Biologiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Biologian päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Biologian opetuksen tavoitteena on	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Biologinen tieto ja ymmärrys			
T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja	S1-S4, S6	Ekosysteemin rakenteen ja toiminnan hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata metsäekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä tunnistaa erilaisia ekosysteemejä ja niiden ravintoverkkojen lajeja. Oppilas osaa kuvata monimuotoisuuden merkitystä ekosysteemien toiminnalle sekä pohtia metsien kestävän käytön merkitystä eliölle ja ihmiselle.
T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta	S1-S5	Eliökunnan rakenteen ja eliöiden rakenteen ja elintoimintojen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata eliökunnan luokittelun periaatteita, osaa nimetä eliöiden rakenteita sekä osaa kuvata eliöiden elintoimintoja. Oppilas osaa vertailla eri eliöryhmien sukulaisuutta rakenteellisten ja toiminnallisten sopeutumien pohjalta sekä tunnistaa, luokittelee ja vertailee eliöryhmiä.
T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle	S1-S4, S6	Eliöiden sopeutumisen ja elinympäristöjen monimuotoisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa tehdä havaintoja lajien esiintymisestä ja osaa kuvata lajien sopeutumista eri elinympäristöihin. Oppilas tunnistaa lähiympäristön tyypillisiä eliölajeja ja ymmärtää niiden merkityksen luonnon monimuotoisuudelle.
T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution peruseräiteitä	S1, S4, S5	Perinnöllisyyden ja evoluution peruseräiteiden hahmottaminen	Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata perimän ja ympäristön vaikutusta eliöiden yksilönkehityksessä. Oppilas osaa kuvata miten elämä ja luonnon monimuotoisuus ovat kehittyneet maapallolla evoluution tuloksena.
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja	S5	Ihmiselimistön rakenteen ja toiminnan hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata ihmiselimistön perusrakenteita ja elintoimintoja sekä osaa selostaa ihmisen kasvun ja kehittymisen pääperiaatteita.
T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys	S6	Luonnonympäristössä tapahtuvien muutosten havainnointi	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja pieniä tutkimuksia omassa lähiympäristössä tapahtuvista luonnollisista ja ihmisen toiminnan aiheuttamista luonnonympäristön muutoksista. Oppilas ymmärtää maapallon luonnonvarojen rajallisuuden ja ekosysteemipalveluiden merkityksen sekä tuntee kestävän elämäntavan perusteet ja jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet.
T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syyn- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä	S1-S6	Luonnontieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä, osaa käyttää biologialle ominaisia peruskäsitteitä sekä tutkimus- ja tiedon-hankintamenetelmiä. Oppilas osaa esittää perusteltuja luonnontieteellisiä käsityksiä ja päätelmiä.
T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa	S1-S5	Biologisen tutkimusvälineistön ja teknologian käyttö	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti ja tavoitteellisesti laboratorioissa ja maastossa. Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.
T9 ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi	S1-S4, S6	Eliökokoelman laatiminen ja kasvien kokeellinen kasvattaminen	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti perinteisen tai digitaalisen kasvikoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa ohjatusti kasvatuskokeen.
T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella	S1-S6	Biologisen tutkimuksen tekeminen	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratorioissa ja maastossa. Oppilas osaa esittää hypoteeseja ja tehdä ohjatusti pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja osaa raportoida sen tuloksia.
T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa	S6	Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa	Oppilas osaa kuvata, miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa sekä osaa perustella näkemyksiä biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu lähiluonnon vaalimisprojektiin, sen toteuttamiseen ja tulosten raportointiin.
Biologian asenne- ja arvotavoitteet			
T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta	S1-S6	Luontosuhteen ja ympäristötietoisuuden merkityksen hahmottaminen	Oppilaan osaa perustella esimerkkien avulla miten luonnossa toimitaan kestäväällä ja luonnon monimuotoisuutta säilyttävällä tavalla.
T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja	S6	Eettisten kysymysten pohdinta	Oppilas osaa hyödyntää biologian tietoja ja taitoja ihmiseen ja ympäristöön liittyvien vastuukysymysten arvioinnissa ja esittää perusteltuja eettisesti kestäville valinnoille.
T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi	S6	Kestävän tulevaisuuden rakentamisen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata, miten toimitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9:

- Biologian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7
- Biologian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8
- Biologian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Katso myös: Ympäristöoppi vuosiluokilla 3-6 ja Ympäristöoppi vuosiluokilla 1-2

Biologian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Biologian tavoitteet vuosiluokalla 7

Biologinen tieto ja ymmärrys

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja
L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle.

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalvelujen merkitys.

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Biologiset taidot

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Biologian asenne ja arvotavoitteet

T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävä tulevaisuuden rakentamiseksi

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Biologian sisällöt vuosiluokalla 7

Biologian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisällöt liittyvät toisiinsa siten, että biologinen tutkimus (S1) ja tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön (S2) sisällytetään muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

- ekosysteemin tutkimuksia
- eläinten ja kasvien tutkiminen maastossa ja luokassa
- kasvion kerääminen

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua.

Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

- lajistoon tutustumista ja havaintojen tekemistä, korostetaan lajintuntemusta
- ihmisen vaikutus vesiympäristöön ja siinä tapahtuvat muutokset

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

- vesiekosysteemin keskeisten kasvi- ja eläinlajien tunnistaminen
- vesiekosysteemiin liittyvät perustiedot
- vesien lajien ekologiaan ja lajien välisen vuorovaikutussuhteisiin tutustuminen
- vesieläiden sopeutuminen talveen ja elämään jään alla

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuden perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

- vesiekosysteemin lajien tutkiminen ja havainnointi
- kalojen ja vesien nisäkkäiden sekä lintujen sopeutuminen vesielämään

55 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

56 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät Luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestäväan käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään bionalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestäväan tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

- luonnon monimuotoisuus ja sen merkitys
- vesiekosysteemin suojeluun tutustuminen

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Tavoitteena on, että biologian opetuksessa oppilailla on mahdollisuus työskennellä erilaisissa tutkimuksellisuutta tukevista oppimisympäristöissä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maasto- ja laboratoriotyöskentelyssä oppilaita ohjataan havainnoimaan ja käyttämään biologialle ominaisia tutkimusmenetelmiä. Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on, että oppilaita ohjataan käyttämään myös sähköisiä oppimisympäristöjä biologisen tiedon hankinnassa, käsittelyssä, tulkinnaissa ja esittämisessä.

Biologian työtapoja valittaessa painotetaan vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä ottaen huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet. Monipuolisten työtapojen avulla jokainen oppilas saa erilaisia kokemuksia, pystyy omaksuma luonnontieteelle luonteenomaisia tutkimusmenetelmiä ja harjaantuu tekemään johtopäätöksiä sekä raportoimaan ja soveltamaan oppimaansa. Biologian opetuksen tavoitteiden mukaisesti elämyksellisyys, kokemuksellisuus ja toiminnallisuus kehittävät oppilaiden taitoa pohtia omia arvoalintoja. Lisäksi oppilaille kehittyy taito tarkastella kriittisesti ilmiöitä ja erilaisia tietolähteitä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita omakohtaiseen havainnointiin ja tutkimiseen itsenäisesti ja ryhmissä sekä erilaisissa oppimisympäristöissä. Maasto- ja laboratoriotyöskentely toteutetaan siten, että turvallisuuskysymykset otetaan huomioon. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet huomioidaan erilaisten työmenetelmien valinnassa. Kasvua, kehitystä sekä oppimisen iloa tukevat tutkimuksellisuus, yhdessä tekeminen, vastuullisuus omasta työskentelystä, luontosuhteen syveneminen sekä tiedon liittäminen jo ennestään opittuun. Biologian tavoitteiden kannalta on keskeistä tiedostaa oppilaiden mahdolliset vaikeudet laboratorio- ja maastotyöskentelyssä. Oppilaita tuetaan työskentelyssä kunkin omien vahvuksien pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaiden taitoja eri tutkimusmuotoja hyödyntäen. Eriyttäminen on mahdollista yhteisissä tutkimustehtävissä, joissa oppilaat toimivat erilaisissa rooleissa ja etenevät yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Oppilaan oppimisen arviointi biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksessa kannustava ja rakentava palaute opintojen aikana tukee oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumuksesta suhteessa asetettuihin biologian tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa biologista tietoa. Biologian arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että biologisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Opettaja seuraa oppilaan taitoa tehdä havaintoja, kerätä, käsitellä, tulkita, arvioida ja esittää erilaisia aineistoja. Lisäksi arvioidaan oppilaan taitoa käyttää biologialle ominaista välineistöä, tieto- ja viestintäteknologiaa sekä taitoa toteuttaa pienimuotoisia kokeita ja tutkimuksia koulussa ja sen ulkopuolella. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona biologian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut biologian oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso biologian valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Biologiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Biologian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Biologian tavoitteet vuosiluokalla 8

Biologinen tieto ja ymmärrys

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle.

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväan tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalvelujen

merkitys.

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Biologiset taidot

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi

L5 L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Biologian asenne ja arvotavoitteet

T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävä tulevaisuuden rakentamiseksi

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Biologian sisällöt vuosiluokalla 8

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisällöt liittyvät toisiinsa siten, että biologinen tutkimus (S1) ja tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön (S2) sisällytetään muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

- metsäekosysteemin omakohtainen havainnointi ja tutkiminen
- lajistoon tutustumista ja havaintojen tekemistä

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua.

Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

- havaintoja lajien sopeutumisesta elinympäristöön
- jokamiehenoikeudet ja velvollisuudet

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisiin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

- metsäekosysteemin rakenne ja toiminta
- perustietoja eri ekosysteemeistä
- monimuotoisuuden tärkeys
- metsä- ja suoekosysteemien keskeisten kasvi-, sieni- ja eläinlajien tunnistaminen
- kasvupaikkatekijät ja metsätyypit
- metsä- ja suoluonnon syntyyn tutustuminen
- eliölajien ekologiaan ja lajien välisiin vuorovaikutussuhteisiin perehtyminen

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoinnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestäväan käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään bionalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestäväan tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

- ilmastonmuutos
- luonnonsuojelun keinot, tavoitteet ja saavutukset
- metsänhoidon perusteet

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Tavoitteena on, että biologian opetuksessa oppilailla on mahdollisuus työskennellä erilaisissa tutkimuksellisuutta tukevista oppimisympäristöissä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maasto- ja laboratoriotyöskentelyssä oppilaita ohjataan havainnoimaan ja käyttämään biologialle ominaisia tutkimusmenetelmiä. Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on, että oppilaita ohjataan käyttämään myös sähköisiä oppimisympäristöjä biologisen tiedon hankinnassa, käsitteilyssä, tulkinnaissa ja esittämisessä.

Biologian työtapoja valittaessa painotetaan vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä ottaen huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet. Monipuolisten työtapojen avulla jokainen oppilas saa erilaisia kokemuksia, pystyy omaksumaan luonnontieteelle luonteenomaisia tutkimusmenetelmiä ja harjaantuu tekemään johtopäätöksiä sekä raportoimaan ja soveltamaan oppimaansa. Biologian opetuksen tavoitteiden mukaisesti elämyksellisyys, kokemuksellisuus ja toiminnallisuus kehittävät oppilaiden taitoa pohtia omia arvovalintoja. Lisäksi oppilaille kehittyy taito tarkastella kriittisesti ilmiöitä ja erilaisia tietolähteitä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita omakohtaiseen havainnointiin ja tutkimiseen itsenäisesti ja ryhmissä sekä erilaisissa oppimisympäristöissä. Maasto- ja laboratoriotyöskentely toteutetaan siten, että turvallisuuskysymykset otetaan huomioon. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet huomioidaan erilaisten työmenetelmien valinnassa. Kasvu, kehitystä sekä oppimisen iloa tukevat tutkimuksellisuus, yhdessä tekeminen, vastuullisuus omasta työskentelystä, luontosuhteen syveneminen sekä tiedon liittäminen jo ennestään opittuun. Biologian tavoitteiden kannalta on keskeistä tiedostaa oppilaiden mahdolliset vaikeudet laboratorio- ja maastotyöskentelyssä. Oppilaita tuetaan työskentelyssä kunkin omien vahvuuksien pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaiden taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttäminen on mahdollista yhteisissä tutkimustehtävissä, joissa oppilaat toimivat erilaisissa rooleissa ja etenevät yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Oppilaan oppimisen arviointi biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksessa kannustava ja rakentava palaute opintojen aikana tukee oppilaiden motivaation rakentamista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin biologian tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa biologista tietoa. Biologian arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että biologisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Opettaja seuraa oppilaan taitoa tehdä havainnot, kerätä, käsitellä, tulkita, arvioida ja esittää erilaisia aineistoja. Lisäksi arvioidaan oppilaan taitoa käyttää biologialle ominaista välineistöä, tieto- ja viestintäteknologiaa sekä taitoa toteuttaa pienimuotoisia kokeita ja tutkimuksia koulussa ja sen ulkopuolella. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona biologian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut biologian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso biologian valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Biologiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Biologian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Biologian tavoitteet vuosiluokalla 9

Biologinen tieto ja ymmärrys

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution peruseräitä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Biologiset taidot

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Biologian asenne ja arvotavoitteet

T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävä tulevaisuuden rakentamiseksi

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Biologian sisällöt vuosiluokalla 9

Biologian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisällöt liittyvät toisiinsa siten, että biologinen tutkimus (S1) ja tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön (S2) sisällytetään muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

- aistitestejä
- pienimuotoinen biologinen tutkimus (hypoteesi, toteutus ja raportointi)
- ihmisen rakenteen tutkiminen
- keskeisten elintoimintojen tutkiminen

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua.

Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

- perinnöllisyys ja evoluution perusteet
- eliökunnan synty- ja kehitys
- ihmisen evoluutio
- perintötekijät

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

- eläinsolun rakenne ja toiminta
- ihmisen rakenne ja keskeiset elintoiminnot
- lisääntymiselimistö ja yksilönkehitys
- perinnöllisyyden perusteet

S6 Kohti kestävä tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestäväan käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteempipalveluiden mahdollisuuksia kestävä tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

- biotekniikan mahdollisuudet ja siihen liittyvät eettiset kysymykset

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Tavoitteena on, että biologian opetuksessa oppilailla on mahdollisuus työskennellä erilaisissa tutkimuksellisuutta tukevilla oppimisympäristöissä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maasto- ja laboratoriotyöskentelyssä oppilaita ohjataan havainnoimaan ja käyttämään biologialle ominaisia tutkimusmenetelmiä. Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on, että oppilaita ohjataan käyttämään myös sähköisiä oppimisympäristöjä biologisen tiedon hankinnassa, käsittelyssä, tulkinassa ja esittämisessä.

Biologian työtapoja valittaessa painotetaan vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä ottaen huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet. Monipuolisten työtapojen avulla jokainen oppilas saa erilaisia kokemuksia, pystyy omaksumaan luonnontieteelle luonteenomaisia tutkimusmenetelmiä ja harjaantuu tekemään johtopäätöksiä sekä raportoimaan ja soveltamaan oppimaansa. Biologian opetuksen tavoitteiden mukaisesti elämyksellisyys, kokemuksellisuus ja toiminnallisuus kehittävät oppilaiden taitoja pohtia omia arvovalintoja. Lisäksi oppilaille kehittyy taito tarkastella kriittisesti ilmiöitä ja erilaisia tietolähteitä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita omakohtaiseen havainnointiin ja tutkimiseen itsenäisesti ja ryhmissä sekä erilaisissa oppimisympäristöissä. Maasto- ja laboratoriotyöskentely toteutetaan siten, että turvallisuuskysymykset otetaan huomioon. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet huomioidaan erilaisten työmenetelmien valinnassa. Kasvua, kehitystä sekä oppimisen iloa tukevat tutkimuksellisuus, yhdessä tekeminen, vastuullisuus omasta työskentelystä, luontosuhteen syveneminen sekä tiedon liittäminen jo ennestään opittuun. Biologian tavoitteiden kannalta on keskeistä tiedostaa oppilaiden mahdolliset vaikeudet laboratorio- ja maastotyöskentelyssä. Oppilaita tuetaan työskentelyssä kunkin omien vahvuuksien pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaiden taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttäminen on mahdollista yhteisissä tutkimustehtävissä, joissa oppilaat toimivat erilaisissa rooleissa ja etenevät yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Oppilaan oppimisen arviointi biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksessa kannustava ja rakentava palaute opintojen aikana tukee oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin biologian tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa biologista tietoa. Biologian arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että biologisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Opettaja seuraa oppilaan taitoa tehdä havainnot, kerätä, käsitellä, tulkita, arvioida ja esittää erilaisia aineistoja. Lisäksi arvioidaan oppilaan taitoa käyttää biologialle ominaista välineistöä, tieto- ja viestintäteknologiaa sekä taitoa toteuttaa pienimuotoisia kokeita ja tutkimuksia koulussa ja sen ulkopuolella. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona biologian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut biologian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso biologian valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Biologiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikommalla suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Päättöarvioinnin kriteerit**Päättöarvioinnin kriteerit****15.4.6 Maantieto****Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet****Oppiaineen tehtävä**

Maantiedon opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden maailmankuvan rakentumista. Oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä ja koko maailmassa sekä autetaan oppilaita sijoittamaan uutiset maailman tapahtumista maantiedon opetuksessa saamaansa alueelliseen kehikseen.

Maantieto on monitieteinen ja eri tiedonaloja integroiva oppiaine, jossa tutkitaan maapalloa ja sen alueita, luontoa, ihmisen toimintaa sekä erilaisia kulttuureita. Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon luonnontieteiden, ihmistieteiden ja yhteiskuntatieteiden näkökulmat. Näin rakennetaan eheää kokonaiskuvaa monimuotoisesta maailmasta ja sen toiminnasta.

Maantiedon opetuksessa käsitellään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta ja sen yhteyttä ympäristön tilaan sekä luodaan perustaa ymmärtää erilaisia alueellisia näkökulmia ja ristiriitoja maapallolla. Maantieteellisten syy- ja seuraussuhteiden sekä ympäristömuutosten ymmärtäminen ja analysointi aktivoivat oppilasta toimimaan vastuullisesti omassa arjessa.

Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma elämämaailma. Opetus tarjoaa toiminnallisia kokemuksia erilaisissa oppimisympäristöissä, joissa oppilaat tekevät havainnot ja tutkimuksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää myös oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa oppimisessa.

Maantiedon opetuksessa vahvistetaan oppilaiden valmiuksia kestävästä kehityksestä edistävään toimintatapaan. Opetus harjaannuttaa oppilaiden osallistumis- ja vaikuttamistaitoja ja antaa oppilaille keinoja aktiiviseen kansalaisuuteen ja kestävästä tulevaisuudesta rakentamiseen.

Maantiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys		
T1 tukea oppilaan jäsenytyneen karttakuvan rakentumista maapallosta	S1-S6	L1, L4, L5
T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla	S1-S4, S6	L4, L5
T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla	S1-S6	L2, L4
T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys	S1-S6	L7
Maantieteelliset taidot		
T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä	S1-S6	L1
T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä	S1-S6	L4, L5
T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geometriaitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä	S1-S6	L5, L6
T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja	S1-S6	L1
T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoita oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa	S1-S6	L4
T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa	S1-S6	L2
T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja	S1-S6	L7
Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet		
T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi	S1-S6	L7
T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa	S1-S6	L3, L7

Maantiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisällöt liittyvät toisiinsa siten, että maapallon karttakuvan kehittäminen (S1) ja ajankohtaisen maailman seuraaminen (S2) sisällytetään muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet: Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma: Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla: Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt: Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla: Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastomuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maastotyöskentely, kenttäretket luonnossa ja rakennetussa ympäristössä sekä sähköisten oppimisympäristöjen ja paikkatiedon käyttö ovat olennainen osa maantiedon opetusta. Pelillisyyttä lisää oppilaiden motivaatiota. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee maantieteellisen ajattelun sekä ongelmanratkaisun ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä edistää yhteisöllistä ja vuorovaikutteista työskentelyä.

Opetuksessa seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä lähiympäristössä ja muualla maailmassa. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon oppilaiden elämämaailma, kansainvälisyys ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Opetuksessa annetaan aikaa oppilaiden ajattelulle, luovuudelle ja toiminnalle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja ymmärtämään sen ilmiöitä. Ajankohtaisella uutisseurannalla tuetaan kunkin oppilaan maailmankuvan rakentumista. Kenttäopetuksessa lähiympäristöä tulkitaan kaikkia aisteja hyväksi käyttäen ja jaetaan kokemuksia oppilaiden ja opettajan välillä. Maantiedon tavoitteiden kannalta tuen järjestämisessä on keskeistä tiedostaa oppilaiden spatiaalisen hahmottamisen vaikeudet ja erityisesti vaikeudet kartanluvussa ja karttatulkinnassa. Oppilaita ohjataan ja tuetaan käyttämään paikkatietoa ja muuta geomedian arjen tilanteissa. Jokaisen oppilaan taitoja hahmottaa lähiympäristöä ja maailmaa harjaannutetaan tukemalla ja kannustamalla oppilasta hänen omien vahvuksiensa pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaan taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttämistä voi toteuttaa tutkimustehtävissä, joissa oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa sekä harjoituksissa, joissa on mahdollista edetä yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Oppilaan oppimisen arviointi maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksessa kannustava ja rakentava palaute opintojen aikana tukee oppilaiden motivaation rakentamista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin maantiedon tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa tietoa. Maantiedon arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaiden tiedolliseen osaamiseen että maantiedon taitoihin kuten geometiataitoihin ja tiedon kriittiseen arviointitaitoon. Lisäksi arvioidaan taitoa käyttää maantiedolle ominaista välineistöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona maantiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut maantiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso maantiedon valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Maantiedossa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Maantiedon päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 tukea oppilaan jäsenyteen karttakuvan rakentamista maapallolla	S1-S6	Maapallon karttakuvan hahmottaminen ja keskeisen paikannimistön tunteminen	Oppilas hahmottaa maapallon karttakuvan peruspiirteet sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.
T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä Suomessa ja muualla maapallolla	S1-S4, S6	Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla Maan planetaarisuuden, vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelun sekä hahmottaa maapallon kehät ja vyöhykkeisyyden. Oppilas osaa tunnistaa ja kuvailla luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä Suomessa ja muualla maapallolla sekä osaa tuoda esille joitakin niiden syntyyn vaikuttaneita tekijöitä.
T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaantieteellisiä ilmiöitä erilaisia kulttuureja, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla	S1-S6	Ihmismaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata ihmisten elämän ja kulttuurien piirteiden sekä kulttuurimaantieteellisten vaihtelua Suomessa ja muualla maailmassa.
T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välisiä vuorovaikutuksia sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävä käytön merkitys	S1-S6	Luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen ymmärtäminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö	Oppilas osaa kuvata, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisten elämään ja elinkeinoihin sekä millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnonympäristön tilaan Suomessa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas osaa kertoa, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.
T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä	S1-S6	Maantieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa selittää että maantiedossa tutkitaan alueita ja alueiden välisiä eroja sekä hahmottaa kartoilta eri aluetasot: oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas osaa esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtia vastauksia niihin.
T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä	S1-S6	Tilatajua kehittyminen	Oppilas osaa mitata sekä jana- että suhdelukummittakaavan avulla etäisyyksiä kartalla, suunnata kartan todellisuuden mukaisesti ja liikkua maastossa kartan avulla.
T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geometriataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä	S1-S6	Geometriataidot	Oppilas osaa käyttää kuvia, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geometriaa maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä. Oppilas osaa laatia yksinkertaisia karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.
T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja	S1-S6	Tutkimustaidot	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa havainnollistaa tutkimustuloksia geometrian avulla sekä esittää tutkimustulokset suullisesti.
T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa	S1-S6	Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arviointi	Oppilas osaa havainnoida lähiympäristön muutoksia, osaa antaa esimerkkejä Suomessa ja muualla maailmassa tapahtuvista ympäristön muutoksista ja osaa nimetä keskeisiä muutoksia aiheuttavia tekijöitä. Oppilas osaa tuoda esille maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia uutisointia ja osaa selittää tapahtumien taustoja.
T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätöitä sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa	S1-S6	Ryhmässä työskentelyn ja argumentoinnin taidot	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä ja arvioida omaa toimintaansa ryhmässä. Oppilas osaa esittää mielipiteitä maantieteellisistä asioista sekä kuunnella ja suhtautua rakentavasti erilaisiin näkemyksiin.
T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja	S1-S6	Osallistumisen ja vaikuttamisen taidot	Oppilas toimii projektissa, jossa yhdessä muiden kanssa vaikutetaan lähiympäristön viihtyisyyden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen. Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata globaalien vastuun merkitystä omassa toiminnassaan.
T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi	S1-S6	Kestävä kehityksen edistäminen	Oppilas osaa kertoa, miten toimitaan vastuullisesti koulussa ja koulun ulkopuolella. Oppilas osaa ottaa kantaa kestävä kehityksen kysymyksiin ja osaa antaa esimerkkejä miten toimitaan kestävä elämäntavan mukaisesti.
T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa	S1-S6	Alueellisen identiteetin sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuuden tunnistaminen	Oppilas osaa luonnehtia omaa alueellista identiteettiään vaikuttavista tekijöistä sekä osaa kuvata lähiympäristön ja sen monimuotoisuuden merkitystä. Oppilas osaa kuvata kulttuurien ja ihmisten moninaisuuden merkitystä sekä osaa tarkastella yhteiskunnan ilmiöitä ihmisoikeuksien näkökulmasta.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9:

- Maantiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7
- Maantiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8
- Maantiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Katso myös: Ympäristöoppi vuosiluokilla 3-6 ja Ympäristöoppi vuosiluokilla 1-2

Maantiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Maantiedon tavoitteet vuosiluokalla 7

Maantieteellinen tieto ja ymmärrys

T1 tukea oppilaan jäsenytneen karttakuvan rakentumista maapallosta.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla.

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geometriataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestäväan elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Maantiedon sisällöt vuosiluokalla 7

Maantiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisällöt liittyvät toisiinsa siten, että maapallon karttakuvan kehittäminen (S1) ja ajankohtaisen maailman seuraaminen (S2) sisällytetään muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet: Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee.

Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

- maapallo, maanosat, valtameret
- ilmansuunnat, jana- ja suhdemittakaava, sijainninmäärittäminen
- maastossa liikkuminen kartan avulla
- keskeisten kohteiden sijainti ja nimistö
- yksinkertaisten karttojen ja diagrammien laadinta

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen

- ajankohtaisten uutisten seuraaminen

- kulttuurien moninaisuus ja ihmisoikeuksien kunnioitus

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

- maan planetaarisuus, vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelu
- maapallon kehät
- maapallon sisäiset- ja ulkoiset tapahtumat

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omissa lähiympäristöissä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla: Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoin Suomeen, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

- Ihmisten ja kulttuurien sijoittuminen maapallolla
- ympäristön vaikutus elinkeinoin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Pehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityksysymyksiä.

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maastotyöskentely, kenttäretket luonnossa ja rakennetussa ympäristössä sekä sähköisten oppimisympäristöjen ja paikkatiedon käyttö ovat olennainen osa maantiedon opetusta. Pelillisyyttä lisää oppilaiden motivaatiota. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee maantieteellisen ajattelun sekä ongelmanratkaisu- ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä edistää yhteisöllistä ja vuorovaikutteista työskentelyä.

Opetuksessa seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä lähiympäristössä ja muualla maailmassa. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon oppilaiden elämämaailma, kansainvälisyys ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Opetuksessa annetaan aikaa oppilaiden ajattelulle, luovuudelle ja toiminnalle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja ymmärtämään sen ilmiöitä. Ajankohtaisella uutisuurannalla tuetaan kunkin oppilaan maailmankuvan rakentumista. Kenttäopetuksessa lähiympäristöä tulkitaan kaikkia aisteja hyväksi käyttäen ja jaetaan kokemuksia oppilaiden ja opettajan välillä. Maantiedon tavoitteiden kannalta tuen järjestämisessä on keskeistä tiedostaa oppilaiden spatiaalisen hahmottamisen vaikeudet ja erityisesti vaikeudet kartanluvussa ja karttatulkinnassa. Oppilaita ohjataan ja tuetaan käyttämään paikkatietoa ja muuta geomediala arjen tilanteissa. Jokaisen oppilaan taitoja hahmottaa lähiympäristöä ja maailmaa harjaannutetaan tukemalla ja kannustamalla oppilasta hänen omien vahvuksiensa pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaan taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttämistä voi toteuttaa tutkimustehtävissä, joissa oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa sekä harjoituksissa, joissa on mahdollista edetä yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Oppilaan oppimisen arviointi maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksessa kannustava ja rakentava palaute opintojen aikana tukee oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin maantiedon tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omissa lähiympäristöissä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa tietoa. Maantiedon arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaiden tiedolliseen osaamiseen että maantiedon taitoihin kuten geomediataitoihin ja tiedon kriittiseen arviointitaitoon. Lisäksi arvioidaan taitoa käyttää maantiedolle ominaista välineistöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona maantiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut maantiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso maantiedon valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Maantiedossa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Maantiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Maantiedon tavoitteet vuosiluokalla 8

Maantieteellinen tieto ja ymmärrys

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla.

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävä käytön merkitys.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Maantieteelliset taidot

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T7 ohjata oppilasta harjaanuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätöitä ja argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet

T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Maantiedon sisällöt vuosiluokalla 8

Maantiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisällöt liittyvät toisiinsa siten, että maapallon karttakuvan kehittäminen (S1) ja ajankohtaisen maailman seuraaminen (S2) sisällytetään muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

- Euroopan karttakuva ja paikannimistö

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

- Eurooppaan liittyvät uutiset ja niiden sijoittaminen kartalle

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

- ilmasto-, lämpö- ja kasvillisuusvyöhykkeet Euroopassa

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt: Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen.

Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoin Suomeen, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta

- Eurooppalaisiin kulttuureihin tutustuminen
- Euroopan ihmisten elämään ja asumiseen sekä elinkeinoin tutustuminen
- ihmisen toiminnan vaikutus ympäristöön
- ihmisoikeudet ja hyvän elämisen edellytysten pohdintaa

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

- kestävä elämäntapa
- Euroopan luonnonvarat ja energian tuotanto, luonnonvarojen kestävä käyttö

- ilmastonmuutos Euroopan näkökulmasta

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maastotyöskentely, kenttäretket luonnossa ja rakennetussa ympäristössä sekä sähköisten oppimisympäristöjen ja paikkatiedon käyttö ovat olennainen osa maantiedon opetusta. Pelillisyyttä lisää oppilaiden motivaatiota. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee maantieteellisen ajattelun sekä ongelmanratkaisun ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä edistää yhteisöllistä ja vuorovaikutteista työskentelyä.

Opetuksessa seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä lähiympäristössä ja muualla maailmassa. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon oppilaiden elämämaailma, kansainvälisyys ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Opetuksessa annetaan aikaa oppilaiden ajattelulle, luovuudelle ja toiminnalle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja ymmärtämään sen ilmiöitä. Ajankohtaisella uutis seurannalla tuetaan kunkin oppilaan maailmankuvan rakentumista. Kenttäopetuksessa lähiympäristöä tulkitaan kaikkia aisteja hyväksi käyttäen ja jaetaan kokemuksia oppilaiden ja opettajan välillä. Maantiedon tavoitteiden kannalta tuen järjestämisessä on keskeistä tiedostaa oppilaiden spatiaalisen hahmottamisen vaikeudet ja erityisesti vaikeudet kartanluvussa ja karttatulkinnassa. Oppilaita ohjataan ja tuetaan käyttämään paikkatietoa ja muuta geomediala arjen tilanteissa. Jokaisen oppilaan taitoja hahmottaa lähiympäristöä ja maailmaa harjaannutetaan tukemalla ja kannustamalla oppilasta hänen omien vahvuksiensa pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaan taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttämistä voi toteuttaa tutkimustehtävissä, joissa oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa sekä harjoituksissa, joissa on mahdollista edetä yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Oppilaan oppimisen arviointi maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksessa kannustava ja rakentava palaute opintojen aikana tukee oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin maantiedon tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa tietoa. Maantiedon arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaiden tiedolliseen osaamiseen että maantiedon taitoihin kuten geomeediataitoihin ja tiedon kriittiseen arviointitaitoon. Lisäksi arvioidaan taitoa käyttää maantiedolle ominaista välineistöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona maantiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut maantiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso maantiedon valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Maantiedossa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Maantiedon arviointi vuosiluokalla 8

0 kommenttia

Maantiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Maantiedon tavoitteet vuosiluokalla 9

Maantieteellinen tieto ja ymmärrys

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla.

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävä käytön merkitys.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Maantieteelliset taidot

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa.

L4 Monilukutaito

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet

T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestäväan elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväan tulevaisuuden rakentaminen

T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurin moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväan tulevaisuuden rakentaminen

Maantiedon sisällöt vuosiluokalla 9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisällöt liittyvät toisiinsa siten, että maapallon karttakuvan kehittäminen (S1) ja ajankohtaisen maailman seuraaminen (S2) sisällytetään muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

- Suomen keskeistä paikannimistöä
- karttamerkit
- paikkatiedon perusteet

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

- ajankohtaisten uutisten seuraaminen ja niiden sijoittaminen kartalle
- pääpaino Suomen tapahtumissa

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestäväää käyttöä.

- kivilajien synty
- jääkauden jäljet Suomessa
- ilmasto ja sää Suomessa

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omissa lähiympäristöissä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

- Suomen maisema-alueet
- oman kotiseudun erityispiirteiden tarkastelu

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoiniin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoiniin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

- Suomen ihmisten elämään ja asumiseen sekä elinkeinoiniin tutustuminen
- Suomen väestö
- ihmisen toiminnan vaikutus ympäristöön ja aluesuunnittelu

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Pehdytään ympäristömuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

- luonnonvarojen kestävä käyttö
- ilmastonmuutos
- Itämeren suojelu
- biotalouden mahdollisuudet Suomessa
- tuotteiden elinkaari
- toimiminen vastuullisena kansalaisena ja omat kulutusvalinnat

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maastotyöskentely,

kenttäretket luonnossa ja rakennetussa ympäristössä sekä sähköisten oppimisympäristöjen ja paikkatiedon käyttö ovat olennainen osa maantiedon opetusta. Pelillisyyttä lisää oppilaiden motivaatiota. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee maantieteellisen ajattelun sekä ongelmanratkaisu- ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä edistää yhteisöllistä ja vuorovaikutteista työskentelyä.

Opetuksessa seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä lähiympäristössä ja muualla maailmassa. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon oppilaiden elämämaailma, kansainvälisyys ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Opetuksessa annetaan aikaa oppilaiden ajattelulle, luovuudelle ja toiminnalle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja ymmärtämään sen ilmiöitä. Ajankohtaisella uutis seurannalla tuetaan kunkin oppilaan maailmankuvan rakentumista. Kenttäopetuksessa lähiympäristöä tulkitaan kaikkia aisteja hyväksi käyttäen ja jaetaan kokemuksia oppilaiden ja opettajan välillä. Maantiedon tavoitteiden kannalta tuen järjestämisessä on keskeistä tiedostaa oppilaiden spatiaalisen hahmottamisen vaikeudet ja erityisesti vaikeudet kartanluvussa ja karttatulkinnassa. Oppilaita ohjataan ja tuetaan käyttämään paikkatietoa ja muuta geomediala arjen tilanteissa. Jokaisen oppilaan taitoja hahmottaa lähiympäristöä ja maailmaa harjaannutetaan tukemalla ja kannustamalla oppilasta hänen omien vahvuksiensa pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaan taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttämistä voi toteuttaa tutkimustehtävissä, joissa oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa sekä harjoituksissa, joissa on mahdollista edetä yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Oppilaan oppimisen arviointi maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksessa kannustava ja rakentava palaute opintojen aikana tukee oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin maantiedon tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa tietoa. Maantiedon arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaiden tiedolliseen osaamiseen että maantiedon taitoihin kuten geomediataitoihin ja tiedon kriittiseen arviointitaitoon. Lisäksi arvioidaan taitoa käyttää maantiedolle ominaista välineistöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona maantiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut maantiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso maantiedon valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Maantiedossa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Päättöarvioinnin kriteerit

[Päättöarvioinnin kriteerit](#)

15.4.7 Fysiikka

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Fysiikan opetus auttaa ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia keskustella fysiikan ja teknologian asioista ja ilmiöistä. Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea fysiikkaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on kvalitatiivisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun ja matemaattisten taitojen kehittyessä laajennetaan työskentelyä joidenkin ilmiöiden osalta kvantitatiiviselle tasolle. Aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat oppilaiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Fysiikan opetuksen lähtökohdina ovat luonnosta ja teknologisesta ympäristöstä tehdyt havainnot ja tutkimukset. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden omaksumisessa ja ymmärtämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita fysiikan opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan fysiikan osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa fysiikkaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Fysiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun	S1-S6	L1
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1-S6	L1, L6
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1-S6	L6, L7
T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestäväen käytön kannalta	S1-S6	L3, L7
Tutkimisen taidot		
T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1-S6	L1, L7
T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1-S6	L2, L5
T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1-S6	L2, L5
T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1-S6	L2, L3, L5
T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1-S6	L5
Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen		
T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä	S1-S6	L1
T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä	S1-S6	L1
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemään erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla	S1-S6	L2, L4
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1-S6	
T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä	S5, S6	
T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä	S1-S6	L6

Fysiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueet liittyvät toisiinsa siten, että luonnontieteellinen tutkimus (S1) kytkeytyy kaikkiin muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus: Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä: Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa: Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana: Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike: Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytkeytyvät kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö: Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohdiana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Fysiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentamista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta fysiikan ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Fysiikan tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Oppilaan oppimisen arviointi fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkkisesti työskentelyn, havainnoinnin ja mittaamisen perustaidoista ohjeistettuihin tutkimustehtäviin ja lopulta avoimiin tutkimuksiin. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsitteitänsä. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona fysiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut fysiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso fysiikan päättöarvioinnin kriteereihin. Fysiikassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Fysiikan päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun	S1-S6		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienten kokonaisuusien osalta ja työskennellä niiden saavuttamiseksi. Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan opettajan antaman palautteen, vertaispalautteen ja itsearvioinnin perusteella.
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1-S6	Fysiikan merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkiksi avulla, miten fysiikan tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas osaa kuvata fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot fysiikan kannalta	Oppilas osaa kuvata esimerkiksi avulla, miten fysiikan osaamista tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas osaa kuvata erilaisia valintoja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Tutkimisen taidot			
T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1-S6	Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä. Oppilas osaa tarkentaa kysymyksiä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1-S6	Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä muiden kanssa erilaisia tutkimuksia.
T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1-S6	Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä osaa kuvata tutkimusprosessin toimivuutta.
T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joitakin teknologisia sovelluksia ja niiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa työskennellä yhteistyössä teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknikan käyttö	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa välineinä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja päätelmiä simulaatiosta.
Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen			
T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsitteitä.	S1-S6	Käsitteiden käyttö ja jäsentäminen	Oppilas osaa kuvata ja selittää ilmiöitä fysiikan keskeisten käsitteiden avulla. Oppilas osaa yhdistää ilmiöön siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.
T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia malleja ja tehdä ennusteita sekä harjoittelee yksinkertaisten mallien muodostamista mittaustuloksista. Oppilas osaa kuvata mallia ja nimetä mallin rajoituksia tai puutteita.
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla	S1-S6	Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla.
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1, S4	Luonnontieteellisen tiedon luonnetta hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä	S5, S6	Tiedollisten jatko-opinto- valmiuksien saavuttaminen	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähköä keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.
T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä	S1-S6	Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Oppilas osaa käyttää fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteissa, jossa fysiikkaa sovelletaan eri ympäristöissä.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9:

- Fysiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7
- Fysiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8
- Fysiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Katso myös: Ympäristöoppi vuosiluokilla 3-6 ja Ympäristöoppi vuosiluokilla 1-2

Fysiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Fysiikan tavoitteet vuosiluokalla 7 vuosiluokkaistaminen??

MERKITYS, ARVOT JA ASEENTEET

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Motivointi ja kiinnostuksen ylläpito koko 7. luokan ajan

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan oma fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Oma-aloitteisuus
- Luottamus omiin kykyihin ja taitoihin
- Yritys tehdä työ loppuun asti

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

- Fysiikan merkitys eri ammattialoilla

TUTKIMISEN TAIDOT

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemä L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Työturvallisuus
- Ryhmätyötaidot ja toisten huomioiminen
- Työvälineisiin tutustuminen, nimeäminen, käyttö ja toimintakunnosta huolehtiminen
- Luonnontieteellisen tutkimuksen rakenteen ymmärtäminen (hypoteesi -> koe -> johtopäätös)
- Ajankäytön hallinta ja rytmitys kokeellisessa työskentelyssä

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Havaintojen ja johtopäätösten tekeminen
- Työn tulosten esittäminen esim. taulukkoa käyttämällä
- Työn tulosten oikeellisuuden arviointi

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten

ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Optiset laitteet ja niihin tutustuminen

T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan

oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

FYSIIKAN TIEDOT JA NIIDEN KÄYTTÄMINEN

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

- Fysiikan tiedon yhdistäminen ja soveltaminen jokapäiväiseen elämään
- Ääni- ja valo-opin perusteiden hallinta
- Ääni- ja valo-opin käsitteiden luokittelu

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

- Luonnontieteellisen tutkimuksen rakenteen ymmärtäminen
- Turvallisten työtapojen siirtäminen käytännön tilanteisiin

Fysiikan sisällöt vuosiluokalla 7

Fysiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueet liittyvät toisiinsa siten, että luonnontieteellinen tutkimus (S1) kytkeytyy kaikkiin muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus: Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsitteilyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

- Harjoitellaan kokeellisten töiden tekemistä esim. värähdys- ja aaltoliikkeeseen sekä optiikkaan liittyvien töiden avulla
- Taitojen kehittyessä tehdään avoimia tutkimuksia
- Ohjataan oppilasta ymmärtämään tieteellisen tutkimuksen perusteita, kuten hypoteesin ja havaintojen tekemistä sekä tulosten arviointia ja esittämistä
- Omatomisuuden ja päättelykyvyn kehittäminen

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana: Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

- Fysiikan merkityksen korostaminen eri ammattialoilla
- Tutustutaan fysiikan ilmiöihin, sovelluksiin ja uutisiin
- Kokeellisiin töihin liittyvien aiheiden peruskäsitteiden oppiminen
- Maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet

Aihealueet

- Peruskäsitteet, mittaaminen
- Värähdys- ja aaltoliike
- Perusilmiöt ja aaltoliikkeen synty sekä ääni
- Valo, valon ominaisuudet sekä peilit ja linssit (perusteet)
- Maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet
- Harjoitellaan työjärjestelyjen, havainnointien ja päätelmien kirjaamista.

Fysiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta fysiikan ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Fysiikan tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Oppilaan oppimisen arviointi fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkkisesti työskentelyn, havainnoinnin ja mittaamisen perustaidoista ohjeistettuihin tutkimustehtäviin ja lopulta avoimiin tutkimuksiin. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsitteitänsä. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämissaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakuja, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluita voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona fysiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut fysiikan oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso fysiikan päätösarvioinnin kriteereihin. Fysiikassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päätösarvosanan

muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Tuntityöskentelyn yhteydessä arvioidaan kokeellisen työskentelyn toteutuksen suunnittelu, työskentelyn eteneminen, havaintojen kirjaaminen ja tulosten esittäminen. Keskeisten sisältöjen hallintaa testataan kokeilla.

Fysiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Fysiikan tavoitteet vuosiluokalla 8

MERKITYS, ARVOT JA ASEENTEET

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Oman oppimisstrategian tunnistaminen ja vahvistaminen
- Tuetaan oppilasta esittämään oma mielipiteensä ja mahdollisesti ristiriitaisetkin tutkimustulokset
- Kannustetaan oppilaita pohtimaan työn havaintoja ja tuloksia

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Oma-aloitteisuus
- Luottamus omiin kykyihin ja taitoihin
- Yritys tehdä työ loppuun asti

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

- Oppilas osaa yhdistää ympärillä olevat liike- ja lämpöilmiöt oppiaineen sisältöihin

TUTKIMISEN TAIDOT

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

- yksinkertaisten fysiikan ilmiöiden tuominen tutkimuksen kohteeksi

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Kokeellisen työskentelyn taitojen vahvistaminen
- Ohjataan työskentelyä omatoimisuutta painottaen
- Tietojen ja taitojen kehittyessä tehdään mahdollisuuksien mukaan avoimia tutkimuksia.
- Työskentelyn suunnittelu työohjeen pohjalta
- Tiedon rakentaminen kokeellisten havaintojen perusteella
- Ristiriitaisten tutkimustulosten käyttö oppimisen tukena

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Työn tulosten esittäminen esim. taulukoita ja kuvaajia käyttämällä
- Kuvaajien tulkintaan tutustuminen
- Tutustutaan mittaustarkkuuteen
- Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian käyttöön mahdollisuuksien mukaan mittausten apuvälineenä sekä tulosten käsittelyssä ja esittämisessä

T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

FYSIIKAN TIEDOT JA NIIDEN KÄYTTÄMINEN

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Suureiden, yksiköiden ja laskukaavojen opettelu ja käyttö
- Fysiikan käsitteiden täsmällinen käyttö

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Opitun tiedon kytkeminen omaan elinympäristöön

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

- Fysiikan teorian kehittyminen aikojen saatossa

T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä

- Lämpöilmiöihin tutustutaan kytkemällä ne esimerkiksi rakennustekniikkaan, ruoanvalmistukseen ja -säilytykseen
- Vuorovaikutus ja voima
- Tarkastellaan kappaleeseen vaikuttavia voimia ja niiden vaikutusta kappaleen liikkeeseen.
- Kappaleen liiketilaa kuvataan tasaisen- ja muuttuvan liikkeen malleilla kvantitatiivisesti.
- Mekaaninen työ ja teho
- Energiamuodot ja energian säilyminen

T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Selvitetään fysiikan osaamisen merkitystä koulutuksessa ja eri ammateissa.

Fysiikan sisällöt vuosiluokalla 8

Fysiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueet liittyvät toisiinsa siten, että luonnontieteellinen tutkimus (S1) kytkeytyy kaikkiin muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

- Syvennyttään joihinkin lämpöilmiöihin
- Lämpöopin ja mekaniikan ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennyttään kvantitatiivisella tasolla.

- Lämpöopin ja mekaniikan ilmiöiden tuominen arkielämään

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

- Energiamuodot ja energian säilyminen
- Fysiikan sovelluksiin tutustutaan yhteiskunnan ja teknologian kehityksen tarjoamalla tavalla keskittymällä oppilaiden mielenkiinnon kohteisiin.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

- Energian säilymisen periaate ja mekaniikan lait

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvantitatiivisesti energiaan.

- Vuorovaikutustilanteet ja niihin liittyvät voimat
- Voimien vaikutus liikkeeseen
- Liikkeen kuvaaminen eri malleilla
- Mekaaninen työ ja teho

Aihealueet

- lämpötila
- lämpölaajeneminen
- lämpöenergia
- lämmön varastoituminen
- olomuodon muutokset

- energian säilyminen ja huononeminen
- lämmön siirtyminen
- tasainen ja kiihtyvä liike
- vuorovaikutuksen ja voiman peruslajit
- tarkastellaan kappaleeseen vaikuttavia voimia ja niiden vaikutusta kappaleen liikkeeseen
- työn ja teho
- hyötysuhteen käsite

Fysiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta fysiikan ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Fysiikan tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Oppilaan oppimisen arviointi fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkkisesti työskentelyn, havainnoinnin ja mittaamisen perustaidoista ohjeistettuihin tutkimustehtäviin ja lopulta avoimiin tutkimuksiin. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsitteitänsä. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona fysiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut fysiikan oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso fysiikan päätösarvioinnin kriteereihin. Fysiikassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota turvalliseen työskentelyyn työohjeen mukaisesti sekä kokeellisen työskentelyn toteutuksen suunnitteluun, työskentelyn etenemiseen, havaintojen kirjaamiseen ja tulosten esittämiseen tuntitilanteissa. Keskeisten sisältöjen hallintaa testataan kokeilla.

Fysiikan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Fysiikan tavoitteet vuosiluokalla 9

MERKITYS, ARVOT JA ASEENTEET

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Motivointi jatko-opintoja ja työelämää ajatellen

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

- Fysiikan merkityksen ymmärtäminen kehittyvässä yhteiskunnassa

T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävä tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävä käytön kannalta

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

- Fysiikan tietojen merkitys ja kestävä kehityksen huomioiminen valintoja ja päätöksiä tehtäessä
- Eri energiantuotantomuotojen vertailu ympäristön, yhteiskunnan ja talouden näkökulmista

TUTKIMISEN TAIDOT

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Rakennetaan erilaisia virtapiirejä, joiden kautta tutustutaan sähköopin ilmiöihin
- Sähköturvallisuuden huomioiminen kokeellisessa työskentelyssä

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Sähköopin ilmiöiden hyödyntäminen teknologisissa sovelluksissa

T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

FYSIIKAN TIEDOT JA NIIDEN KÄYTTÄMINEN

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsitteitä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

- Säteilypöytä sisällöissä

T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä

- Sähkö ja magnetismi yhdistetään ilmiömaailmaan, sähköntuotantoon ja -siirtoon
- Tutustutaan kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen

Fysiikan sisällöt vuosiluokalla 9

Fysiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueet liittyvät toisiinsa siten, että luonnontieteellinen tutkimus (S1) kytkeytyy kaikkiin muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä: Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

- Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin, ydinfysiikan perusteet
- Säteilyn sovelluksia
- Säteilyturvallisuus

S3 Fysiikka yhteiskunnassa: Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

- Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista.
- Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä.
- Tutustutaan erilaisiin ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana: Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

- Tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin ja nykypäivän tutkimukseen

S6 Sähkö: Virtapiiriin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin

sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

- Jännitteen ja sähkövirran välinen yhteys virtapiirissä
- Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen.
- Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään virtapiirien ilmiömaailmaan.

Fysiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Monipuolisilla työtapoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta fysiikan ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Fysiikan tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Oppilaan oppimisen arviointi fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkkisesti työskentelyn, havainnoinnin ja mittaamisen perustaidoista ohjeistettuihin tutkimustehtäviin ja lopulta avoimiin tutkimuksiin. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsitteitänsä. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakuja, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisen selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona fysiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas opiskelun päättyessä saavuttanut fysiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso fysiikan päättöarvioinnin kriteereihin. Fysiikassa oppilaan osaaminen kehittyi yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Arvioinnissa noudatetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota kokeellisen työskentelyn toteutuksen suunnitteluun, työskentelyn etenemiseen, havaintojen kirjaamiseen ja tulosten esittämiseen. Keskeisten sisältöjen hallintaa testataan kokeilla. Vuosiluokan 9 arviointi perustuu päättöarvioinnin kriteereihin.

Aihealueet

- sähkö, sen käyttö ja tuottaminen
- säteily ja ydinreaktion periaatteet

Päättöarvioinnin kriteerit

Päättöarvioinnin kriteerit

15.4.8 Kemia

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Kemian opetus auttaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia tehdä valintoja sekä käyttää tietoja ja taitoja elämän eri tilanteissa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestävästä tulevaisuuden rakentamisesta: kemian tarve uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea kemian liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on makroskooppisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun kehittyessä yhteyttä submikroskooppisiin ja symbolisiin malleihin vahvistetaan. Oppilaiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkikielellä. Opetus ohjaa luonnontieteilijä ominaisen ajattelun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Kemian opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden sisäistämiseksi, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita kemian opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan kemian osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa kemian erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Kemian opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun	S1-S6	L1
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1-S6	L1, L6
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1-S6	L6, L7
T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta	S1-S6	L3, L7
Tutkimisen taidot		
T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1-S6	L1, L7
T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1-S6	L2, L5
T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1-S6	L2, L5
T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemian soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1-S6	L2, L3, L5
T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1-S6	L5
Kemian tiedot ja niiden käyttäminen		
T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä	S1-S6	L1
T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä	S1-S6	L1
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemään erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla	S1-S6	L2, L4
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1-S6	
T14 ohjata oppilasta ymmärtämään peruserämuotoja aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista	S5, S6	
T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietoa ja taitojaan monilaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä	S1-S6	L6

Kemian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueet liittyvät toisiinsa siten, että luonnontieteellinen tutkimus (S1) kytkeytyy muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus: Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaitot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsitteilyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä: Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa: Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana: Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne: Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentamisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Pehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset: Tutustutaan energian ja aineiden muuttamiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Pehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Kemian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta kemian ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kemiassa vuosiluokilla 7-9

Kemian tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Oppilaan oppimisen arviointi kemiassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkkisesti turvallisen työskentelyn periaatteista taitotehtäviin ja suljettuista

tutkimustehtävistä aina avoimiin tutkimuksiin asti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsitteitänsä. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisuuden selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvooteen, jona kemian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kemian oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kemian päätösarvioinnin kriteereihin. Kemiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Kemian päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun	S1-S6		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienten kokonaisuuksien osalta ja työskennellä niiden saavuttamiseksi. Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan opettajan antaman palautteen, vertaispalautteen ja itsearviointin perusteella.
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1-S6	Kemian merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas osaa kuvata kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot kemian kannalta	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian osaamista tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas osaa kuvata erilaisia valintoja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Tutkimisen taidot			
T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1-S6	Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä. Oppilas osaa tarkentaa kysymyksiä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1-S6	Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Oppilas hallitsee perustyötaitot, osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä muiden kanssa suljettuja ja avoimia tutkimuksia.
T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1-S6	Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä osaa kuvata tutkimusprosessin toimivuutta.
T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaan soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joitakin esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa. Oppilas osaa työskennellä yhteistyössä yksinkertaisen kemian soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknikan käyttö	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja päätelmiä simulaatiosta.
Kemian tiedot ja niiden käyttäminen			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä.	S1-S6	Käsitteiden käyttö ja jäsentäminen	Oppilas osaa käyttää kemian keskeisiä käsitteitä oikeassa asiayhteydessä ja yhdistää niitä toisiinsa. Oppilas osaa kuvata ja selittää ilmiöitä kemian keskeisten käsitteiden avulla.
T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä malleilla tai kuvauksilla.
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelevaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla	S1-S6	Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1, S4	Luonnontieteellisen tiedon luonteen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata kemian liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
T14 ohjata oppilasta ymmärtämään peruserämuutoksia aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutosista	S5, S6	Tiedollisten jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutoksien keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä	S1-S6	Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Oppilas osaa käyttää kemian tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kemiaa sovelletaan eri ympäristöissä.
---	-------	---	--

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9:

- [Kemian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7](#)
- [Kemian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8](#)
- [Kemian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9](#)

Katso myös: [Ympäristöoppi vuosiluokilla 3-6](#) ja [Ympäristöoppi vuosiluokilla 1-2](#)

Kemian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Kemian tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 7

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Alkumotivointi

T2 Ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- oma-aloitteisuus
- luottamus omiin kykyihin
- yritys tehdä työ loppuun asti

T3 Ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

- Kemian merkitys eri ammattialoilla.

Tutkimisen taidot

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdista

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T6 Ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Työturvallisuus
- Ryhmätyötaidot ja toisten huomioiminen
- Työvälineisiin tutustuminen, nimeäminen ja käyttö
- Työympäristön ja -välineiden siisteydestä huolehtiminen
- Luonnontieteellisen tutkimuksen rakenteen ymmärtäminen (hypoteesi -> koe -> johtopäätös)
- Ajankäytön hallinta ja rytmitys kokeellisessa työskentelyssä

T7 Ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Havaintojen ja johtopäätösten tekeminen
- Työn tulosten esittäminen selkeällä tavalla

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten

hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista

havainnollistavien simulaatioiden avulla

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

T10 Ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia

käsityksiä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Kemian tiedon yhdistäminen ja soveltaminen jokapäiväiseen elämään
- Opetellaan kemialle ominaisen kielen käyttämistä

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä
L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Yksinkertaisten reaktioyhtälöiden havainnollistaminen

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
L4 Monilukutaito

T13 Ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L4 Monilukutaito

- Luonnontieteellisen tutkimuksen rakenteen ymmärtäminen
- Turvallisten työtapojen siirtäminen käytännön tilanteisiin

T14 Ohjata oppilasta ymmärtämään peruseräaiteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista
L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tutkitaan seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia
- Tutustutaan joidenkin alkuaineiden ominaisuuksiin
- Tutkitaan reaktionopeuteen vaikuttavia tekijöitä.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietoa ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kemian sisällöt vuosiluokalla 7

Kemian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueet liittyvät toisiinsa siten, että luonnontieteellinen tutkimus (S1) kytkeytyy muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentamisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Aihealueet

- Turvallisuus ja työskentelytaidot
- Paloturvallisuus
- Arjen kemikaalit ja paloturvallisuus kotona, koulussa ja ympäristössä
- Kemikaalien käyttöturvallisuus ja kemikaalivalvonta
- Eri ammattialat
- Seos ja puhdas aine
- Atomin rakenne
- Kemian kieli: kemialliset merkit, reaktioyhtälö

- Kemiallinen reaktio: reaktionopeus, palaminen
- Harjoitellaan työjärjestelyiden, havaintojen ja päätelmien tekemistä

Kemian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta kemian ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kemiassa vuosiluokilla 7-9

Kemian tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Oppilaan oppimisen arviointi kemiassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkkisesti turvallisen työskentelyn periaatteista taitotehtäviin ja suljetuista tutkimustehtävistä aina avoimiin tutkimuksiin asti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsitteitä. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kemian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kemian oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kemian päätösarvioinnin kriteereihin. Kemiassa oppilaan osaaminen kehitty yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Kemian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Kemian tavoitteet vuosiluokalla 8

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tuetaan oppilasta esittämään oma mielipiteensä ja mahdollisesti ristiriitaisetkin tutkimustulokset
- Kannustetaan oppilaita keskustelemaan työn havainnoista ja tuloksista

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Oman oppimisstrategian tunnistaminen ja vahvistaminen
- Kannustaa oppilasta panostamaan tiettyjen asioiden opetteluun

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

- Tutustutaan metallien kemiaan ja niiden merkitykseen yhteiskunnassa
- Ymmärtämään ympäröivän maailman rakentumista atomeista

T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävä tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävä käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta metallien kierrätys oikeoppisesti

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Tutkimisen taidot

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Kokeellisen työskentelyn taitojen vahvistaminen
- Ohjataan työskentelyä omatoimisuutta painottaen
- Tietojen ja taitojen kehittyessä tehdään mahdollisuuksien mukaan avoimia tutkimuksia
- Tiedon rakentaminen kokeellisten havaintojen perusteella

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Työn tulosten esittäminen esim. taulukoita käyttämällä
- Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian käyttöön mahdollisuuksien mukaan tutkimusten apuvälineenä sekä tulosten käsittelyssä ja esittämisessä

T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsitteitä kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Kemian käsitteiden täsmällinen käyttö

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Atomin rakenne käyttäen eri malleja

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

- Luonnontiede on kokeellinen tiede, joka perustuu tutkittuihin malleihin

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään peruseräitä aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

T15 ohjata mahdollisuuksien mukaan oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kemian sisällöt vuosiluokalla 8

Kemian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueet liittyvät toisiinsa siten, että luonnontieteellinen tutkimus (S1) kytkeytyy muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaitot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Aihealueet

- atomi
- jaksollinen järjestelmä kemian työkaluna
- ionisidos, kovalenttinen sidos, metallisidos
- reaktioyhtälö
- hapot ja emäkset
- suolat
- metallit
- sähkökemial
- korroosio
- harjoitellaan työjärjestelyiden, havaintojen ja päätelmien tekemistä

Kemian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Monipuolisilla työtapoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta kemian ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kemiassa vuosiluokilla 7-9

Kemian tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Oppilaan oppimisen arviointi kemiassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkkisesti turvallisen työskentelyn periaatteista taitotehtäviin ja suljetuista tutkimustehtävistä aina avoimiin tutkimuksiin asti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsitteitä. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kemian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kemian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kemian päättöarvioinnin kriteereihin. Kemiassa oppilaan osaaminen kehitty yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Kemian arviointi vuosiluokalla 8

0 kommenttia

Kemian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Kemian tavoitteet vuosiluokalla 9

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Oman oppimisstrategian tunnistaminen ja vahvistaminen
- Tuetaan oppilasta esittämään oma mielipiteensä ja mahdollisesti ristiriitaisetkin tutkimustulokset
- Kannustetaan oppilaita keskustelemaan työn havainnoista ja tuloksista

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

- Tutustutaan hiilen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin
- Orgaanisiin yhdisteryhmiin perehdytään ravintoaineiden rakenteen ymmärtämisen edellyttämällä tavalla.

T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävä tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävä käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

- Arkielämään liittyvien riskien tunnistaminen ennakoivasti kemian näkökulmasta ja toimiminen turvallisesti mahdollisissa vaaratilanteissa
- Kemian tietojen merkitys ja kestävä kehityksen huomioiminen sekä tuotteiden elinkaariajattelu valintoja ja päätöksiä tehtäessä

Tutkimisen taidot

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Kokeellisen työskentelyn taitojen vahvistaminen
- Ohjataan työskentelyä omatoimisuutta painottaen
- Tietojen ja taitojen kehittyessä tehdään mahdollisuuksien mukaan avoimia tutkimuksia
- Tiedon rakentaminen kokeellisten havaintojen perusteella

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Työn tulosten esittäminen esim. taulukoita käyttämällä
- Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian käyttöön mahdollisuuksien mukaan tutkimusten apuvälineenä sekä tulosten käsittelyssä ja esittämisessä

T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan

kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsitteitä kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Kemian käsitteiden täsmällinen käyttö

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Molekyylimallien rakentaminen ja nimeäminen

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään peruseriaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Orgaanisen yhdisteen rakenteen merkitys aineiden ominaisuuksiin.

T15 Ohjata mahdollisuuksin mukaan oppilasta soveltamaan kemian tietojen ja taitojen monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Kemian sisällöt vuosiluokalla 9

Kemian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueet liittyvät toisiinsa siten, että luonnontieteellinen tutkimus (S1) kytkeytyy muihin sisältöalueisiin. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovut pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkintamista.

Aihealueet:

- hiili
- hiilivedyt
- alkoholit, karboksyylihapot ja esterit
- energiaravintoaineet ja suojaravintoaineet
- muovit
- pesuaineet ja kosmetiikka sekä lääkeaineet
- kierrätys
- harjoitellaan työjärjestelyiden, havaintojen ja päätelmien tekemistä

Kemian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Monipuolisilla työtapoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta kemian ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kemiassa vuosiluokilla 7-9

Kemian tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Oppilaan oppimisen arviointi kemiassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkkisesti turvallisen työskentelyn periaatteista taitotehtäviin ja suljettuista tutkimustehtävistä aina avoimiin tutkimuksiin asti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämissaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakuja, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kemian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kemian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kemian päättöarvioinnin kriteereihin. Kemiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikkomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta

Päättöarvioinnin kriteerit

Päättöarvioinnin kriteerit

15.4.9 Terveystieto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan pohjautuva oppiaine. Terveystiedon opetuksen tehtävänä on oppilaiden monipuolisen terveysosaamisen kehittäminen. Lähtökohdanna on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveysteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan ikäkaudelle sopivalla tavalla terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Opetuksessa huomioidaan terveyteen liittyvien ilmiöiden moniulotteisuus ja -tasoisuus: terveyttä tukevat ja kuluttavat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät sekä näiden väliset yhteydet ja syy-seuraussuhteet. Terveyttä tarkastellaan ihmisen elämänkulun eri vaiheissa, yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla sekä soveltuvin osin myös globaalisti. Oppilaiden kehityksessä ja eliniirin kasvaessa terveyteen liittyvien kysymysten tarkastelu laajenee ja syvenee. Keskeistä on ohjata oppilaita ymmärtämään terveyttä voimavarana jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetuksen tulee tukea oppilaiden yksilöllistä ja yhteisöllistä tiedon hankintaa, rakentamista, arviointia ja käyttämistä. Lisäksi tuetaan turvallisuustaitoihin, sosiaalisiin taitoihin sekä tunteiden tunnistamiseen ja säätelyyn liittyvien valmiuksien kehittämistä.

Terveysosaamisen avulla oppilaat hahmottavat terveyden laaja-alaisuutta ja saavat valmiuksia tehdä tarkoituksenmukaisia ja perusteltuja terveyteen liittyviä valintoja ja päätöksiä. Terveysosaaminen lisää kykyä tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat oppilaiden oman ja ympäristönsä terveyden ja hyvinvoinnin arvostamisen, ylläpitämisen ja edistämisen. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia havainnoida ja tutkia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä omassa elin-, ja oppimisympäristössä, tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa sekä harjoitella ja soveltaa osaamista käytännössä.

Terveystietoa opetetaan vuosiluokilla 1-6 osana ympäristöoppia. Vuosiluokilla 7-9 opetuksessa syvennetään ja laajennetaan alempien vuosiluokkien aikana käsitellyjä teemoja ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa pyritään aiempaa tarkempaan tiedonalakohtaiseen käsitteiden käyttöön ja vahvistetaan kriittiseen ajatteluun, itsetuntemukseen ja eettiseen pohdintaan liittyvää osaamista ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa eri vuosiluokilla otetaan huomioon opetettavan aineksen ja siihen liittyvän osaamisen merkitys oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen näkökulmasta.

Terveystiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys		
T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti	S1-S3	L1, L2, L3, L7
T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa	S1	L2, L3, L4, L7
T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja tunnistamaan ja säätämään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä	S1	L1, L3, L4, L6
T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa	S1 S3	L1, L2, L3, L4, L6, L7
Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy		
T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti	S1-S3	L1, L2, L3, L4
T6 tukea oppilaan kehittämistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa	S2 S3	L2, L3, L5, L6, L7
T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja	S1 S2	L2, L3, L4, L7
T8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä	S1-S3	L1-L7
Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri		
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille	S3	L2, L4, L5, L7
T10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä	S1 S2	L1, L3, L6
T11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämäntilanteeseen kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsitteitä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista	S1-S3	L1, L2, L3, L7
T12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskeissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä	S3	L1-L7

Terveystiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteiden pohjalta luodaan ehyitä, ikätasoisesti eteneviä opetuskokonaisuuksia. Opintokokonaisuudet rakentavat monipuolista tietoa ja osaamista terveydestä voimavarana, sen fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta osa-alueesta sekä näiden välisestä vuorovaikutuksesta. Opintokokonaisuuksissa otetaan huomioon elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden kasvu, kehitys sekä niiden kehitystehtävät. Sisältöjen valinnoissa hyödynnetään paikallisia ja globaaleja ajankohtaisia aiheita ja sovelletaan niitä tavoitteiden mukaisesti.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys: Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun

ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy: Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmä, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri: Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveystieteen markkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Terveystiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomiointi luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

Monipuolisen fyysisen ympäristön lisäksi terveystiedon keskeisiä oppimisympäristöjä ovat ihmisten väliset vuorovaikutustilanteet, yhteisöt ja sähköiset ympäristöt. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa tulee huomioida, että ne mahdollistavat tiedon rakentamisen yksin ja yhdessä, toiminnallisuuden, liikunnallisuuden, kokemuksellisuuden, draaman ja tarinoiden käytön sekä terveyteen yhteydessä olevien ilmiöiden tutkimisen mahdollisimman luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

Oman oppimisympäristön aktiivinen havainnointi, oppilaiden mukaan ottaminen oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaan sekä voimavaroiltaan terveyden ja turvallisuuden edistäminen tarjoavat mahdollisuuksia terveysosaamisen harjoittelulle ja soveltamiselle kouluyhteisössä. Ne tukevat samalla yhteenkuuluvuutta, yhteisöllistä hyvinvointia ja osallisuutta omassa opetusryhmässä ja koko kouluyhteisössä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki terveystiedossa vuosiluokilla 7-9

Monet terveystiedon aihepiirit koskettavat oppilaiden kehitysvaihetta, yksilöllisiä kokemuksia ja elämäntilannetta. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen ja koskemattomuuteen itseään koskevissa terveyteen ja sairauteen liittyvissä kysymyksissä.

Opetus suunnitellaan siten, että se mahdollistaa yhteistyön eri oppiaineiden, kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon kanssa ja tarjoaa mahdollisuuksia harjoitella ja soveltaa terveysosaamiseen eri osa-alueita osana yhteisöllistä oppilashuoltoa ja koulun toimintakulttuuria. Yhteistyöllä varmistetaan myös oppilaan tarvitsema henkilökohtainen tuki oppimiseen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä.

Oppilaan oppimisen arviointi terveystiedossa vuosiluokilla 7-9

Terveystiedon arvioinnin kohteena on terveysosaamisen eri osa-alueiden arviointi. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on tukea oppimista ja kannustaa oppilaita kehittämään terveysosaamistaan sekä soveltamaan sitä arjessa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti, opetuksen eri vaiheissa ja osaamisalueen ominaispiirteet huomioon ottaen. Oppimisen tukena käytetään myös itsearviointia ja vertaispalautetta. Terveystiedossa on erityisen tärkeitä huolehtia siitä, että arviointi ei kohdistu oppilaan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen, sosiaalisuuteen, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Eettistä pohdintaa ja itsetuntemusta koskevissa tavoitteissa kiinnitetään huomiota siihen, miten oppilas pohtii ja perustelee käsiteltävää aihetta terveyden näkökulmasta, tiedonalan käsitteitä ja erilaisia lähteitä käyttäen.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona terveystiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut terveystiedon oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso terveystiedon valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen terveystiedossa kehittyy oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Terveystiedon päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys			
T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämäntapoa, kasvua ja kehitystä voimavaroiltoisesti	S1-S3	Terveyteen liittyvät käsitykset	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja näiden välistä vuorovaikutusta esimerkkien avulla sekä kuvata esimerkein mitä terveyden edistämällä tarkoitetaan. Oppilas pystyy esittelemään elämäntapojen eri vaiheita, erityisesti nuoruuden kehitystä ja kuvaamaan esimerkkien avulla terveyden, kasvun ja kehityksen merkitystä elämän voimavarana.
T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa	S1	Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä käyttäytymisen säätelyn analysointi	Oppilas osaa nimetä useita tunteita sekä osaa antaa esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta ja käyttäytymisen säätelystä. Oppilas pystyy tuottamaan ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä esitellä keinoja stressin ja kriisien käsittelyyn.
T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja tunteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelyä käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä	S1		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa	S1 S3 S4	Terveydellisen kehityksen analysointi ja toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa eritellä esimerkkien avulla yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja arvioida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa nimetä ja kuvata yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tilanteita tuottaa niihin vastuullisia ratkaisuja.
Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät ja sairauksien ehkäisy			
T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti	S1-S3	Terveyteen vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen ja terveyteen liittyvien käsitteiden käyttäminen	Oppilas pystyy nimeämään useita terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä kuvaamaan pääpiirteissään näiden välisiä yhteyksiä ja syy- ja seuraussuhteita. Oppilas osaa käyttää keskeisiä terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.
T 6 tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa	S2 S3	Terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltaminen	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää luotettavaa tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää sitä pääosin asianmukaisesti. Oppilas osaa kuvata esimerkein tai esittää asianmukaisia toimintamalleja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.
T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja	S1 S2		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T 8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä	S1-S3	Terveyteen ja sairauteen liittyvien ilmiöiden tarkastelu ja terveyteen liittyvän tiedon luotettavuuden arvioiminen	Oppilas osaa eritellä terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja osaa selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa kuvata elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esimerkkejä käyttäen arvioida elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta useantiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän pohjalta.
Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri			
T 9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin, ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille	S3	Ympäristön terveysvaikutusten hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata elinympäristön aiheuttamia keskeisiä suoria ja epäsuoria vaikutuksia terveyteen sekä esitellä yhteisöjen, kulttuurin, median ja tieto- ja viestintäteknologian yhteyksiä terveyteen.
T 10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiseksi sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä	S1 S2	Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen	Oppilas osaa laatia opiskelu-, toiminta- ja työkykyä edistäviä suunnitelmia. Oppilas osaa kuvata miten hakeutua oman koulun ja kunnan terveyspalveluihin ja antaa useampia esimerkkejä siitä, miten niitä voi hyödyntää tarkoituksenmukaisesti eri tilanteissa.
T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämäntapaan kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsitteitä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.	S1-S3	Terveyskäsitteiden arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen	Oppilas osaa pohtia esimerkein sitä, miten perhe, lähiyhteisöt, muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa esimerkein eritellä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
T 12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuuta ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskeissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.	S3	Terveyteen liittyvän viestinnän arviointi sekä terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavien keinojen tunteminen	Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän viestinnän luotettavuutta ja merkitystä sekä perustella terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä käsityksiä. Oppilas osaa eritellä elämäntapojen seurauksia toisille ja ympäristön terveydelle sekä esitellä esimerkein keinoja ja tapoja miten terveyteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisöissä.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9

- [Terveystiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7](#)
- [Terveystiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8](#)
- [Terveystiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9](#)

Katso myös: [Ympäristöoppi vuosiluokilla 3-6](#) ja [Ympäristöoppi vuosiluokilla 1-2](#)

Hyvinvoinnin vuosikello

Hyvinvoinnin vuosikello

Terveystiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Terveystiedon tavoitteet vuosiluokalla 7

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämäntapaa, kasvua ja kehitystä voimavaroiltaan.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä sekä niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkittävistä voimavaroista.

- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämäntapaan kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsitteitä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimiskeinoista.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Terveystiedon sisällöt vuosiluokalla 7

Terveystiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteiden pohjalta luodaan ehyitä, ikätasoisesti eteneviä opetuskokonaisuuksia. Opintokokonaisuudet rakentavat monipuolista tietoa ja osaamista terveydestä voimavarana, sen fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta osa-alueesta sekä näiden välisestä vuorovaikutuksesta. Opintokokonaisuuksissa otetaan huomioon elämäntapa, lapsuuden ja nuoruuden kasvu, kehitys sekä niiden kehitystehtävät. Sisältöjen valinnoissa hyödynnetään paikallisia ja globaaleja ajankohtaisia aiheita ja sovelletaan niitä tavoitteiden mukaisesti.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys: Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämäntapaa sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetti, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

- terveys käsitteenä, terveyden osa-alueet
- itsetunto, minäkuva
- tunne- ja vuorovaikutustaidot
- taito tulla toimeen itsensä ja muiden kanssa
- elämäntapa
- kasvu ja kehitys
- kehon ja mielen hyvinvointi
- ristiriitojen ratkaiseminen
- turvataidot

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy: Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmä, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

- terveyttä tukevat elintavat ja arjen valinnat
- terveyden ylläpitäminen
- riippuvuudet ja päihteet

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri: Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveystalvet, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveystalvetmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveystalvetvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

- turvallisuus
- liikenneturvallisuus (jalankulkijan ja pyöräilijän turvallinen liikennekulttuuri)
- mediataitoja

Terveystiedon arviointi vuosiluokalla 7

Terveystiedon arvioinnin kohteena on ikäluokalle asetetut tavoitteet. '.

Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on tukea oppimista ja kannustaa oppilaita kehittämään terveysosaamistaan sekä soveltamaan sitä arjessa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti ja opetuksen eri vaiheissa.

Arviointi ei kohdistu oppilaan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen, sosiaalisuuteen, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Eettistä pohdintaa ja itsetuntemusta koskevilla tavoitteilla kiinnitetään huomiota siihen, miten oppilas pohtii ja perustelee käsiteltävää aihetta terveyden näkökulmasta, tiedonalan käsitteitä ja erilaisia lähteitä käyttäen.

Terveystiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Terveystiedon tavoitteet vuosiluokalla 8

T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä sekä niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämäntapaan kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsitteitä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimiskeinoista.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyden ja sairauten liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskeissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Terveystiedon sisällöt vuosiluokalla 8

Terveystiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteiden pohjalta luodaan ehyitä, ikätasoisesti eteneviä opetuskokonaisuuksia. Opintokokonaisuudet rakentavat monipuolista tietoa ja osaamista terveydestä voimavarana, sen fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta osa-alueesta sekä näiden välisestä vuorovaikutuksesta. Opintokokonaisuuksissa otetaan huomioon elämäntapa, lapsuuden ja nuoruuden kasvu, kehitys sekä niiden kehitystehtävät. Sisältöjen valinnoissa hyödynnetään paikallisia ja globaaleja ajankohtaisia aiheita ja sovelletaan niitä tavoitteiden mukaisesti.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys: Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämäntavan sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetti, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

- itsetunto, minäkuva
- tunne- ja vuorovaikutustaidot
- taito tulla toimeen itsensä ja muiden kanssa
- seksuaalisuus
- kehon ja mielen hyvinvointi
- ristiriitojen ratkaiseminen
- turvataidot
- ravinto ja terveys

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy: Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä totumuksista käsitellään arkirytmä, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

- terveystottumusten ja terveyskäyttäytymisen merkitys hyvinvoinnille
- ajankohtaiset terveysilmiöt ja niiden tulkinta
- kehon ja mielen hyvinvointiin vaikuttavat tekijät
- ravitsemuksen perusteet
- seksuaaliterveys
- riippuvuus ja päihteet
- ensiaputiedot ja -taidot, tapaturmien ennaltaehkäisy
- kansantaudit, pitkäaikaissairaudet, tartuntataudit
- liikunta ja terveys

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri: Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävä elämäntapa tarkastellaan otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveystietokasvun ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

- terveyspalvelut ja kansalaistoiminta terveyden edistämiseksi ja sairauksien ehkäisyssä
- erilaisuuden kohtaaminen
- liikenneturvallisuus (moottoriajoneuvot liikenteessä)

- seksuaalioikeudet, vastuut ja velvollisuudet

Terveystiedon arviointi vuosiluokalla 8

Terveystiedon arvioinnin kohteena on ikäluokalle asetetut tavoitteet.

Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on tukea oppimista ja kannustaa oppilaita kehittämään terveysosaamistaan sekä soveltamaan sitä arjessa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti ja opetuksen eri vaiheissa.

Arviointi ei kohdistu oppilaan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen, sosiaalisuuteen, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Eettistä pohdintaa ja itsetuntemusta koskevilla tavoitteilla kiinnitetään huomiota siihen, miten oppilas pohtii ja perustelee käsiteltävää aihetta terveyden näkökulmasta, tiedonalan käsitteitä ja erilaisia lähteitä käyttäen.

Terveystiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Terveystiedon tavoitteet vuosiluokalla 9

T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä sekä niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito

T6 tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa.

- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja.

- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille.

- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu- ja toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalveluiden asianmukaista käyttöä.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpäiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsitteitä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimiskeinoista.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevista asioista omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Terveystiedon sisällöt vuosiluokalla 9

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

- terveyden ulottuvuudet
- elämäntapa
- kasvu ja kehitys
- minäkuva ja itsetunto
- seksuaalisuus
- kehon ja mielen hyvinvointi
- vuorovaikutustaidot ja ristiriitojen ratkaiseminen
- turvataidot

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

- terveystottumusten ja terveyskäyttäytymisen merkitys hyvinvoinnille
- ulkoisten tekijöiden merkitys terveyteen ja hyvinvointiin
- ajankohtaiset terveysilmiöt ja niiden tulkinta
- keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit
- kehon ja mielen hyvinvointiin vaikuttavat tekijät

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

- opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa
- kestävä elämäntapa
- terveyspalvelut ja kansalaistoiminta terveyden edistämiseksi ja sairauksien ehkäisyssä
- terveyspalvelut ja kansalaistoiminta
- ympäristö ja terveys
- terveys ja media

Terveystiedon arviointi vuosiluokalla 9

Terveystiedon arvioinnin kohteena on ikäluokalle asetetut tavoitteet. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on tukea oppimista ja kannustaa oppilaita kehittämään terveysosaamistaan sekä soveltamaan sitä arjessa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti ja opetuksen eri vaiheissa. Arviointi ei kohdistu oppilaan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen, sosiaalisuuteen, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Eettistä pohdintaa ja itsetuntemusta koskevista tavoitteista kiinnitetään huomiota siihen, miten oppilas pohtii ja perustelee käsiteltävää aihetta terveyden näkökulmasta, tiedonalan käsitteitä ja erilaisia lähteitä käyttäen.

Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso terveystiedon valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen terveystiedossa kehittyy oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosana muodostamisessa otetaan huomioon kaikki tavoitteet riippumatta siitä, mille vuosiluokalle tavoite on asetettu.

Päättöarvioinnin kriteerit

[Päättöarvioinnin kriteerit](#)

15.4.10 Uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaiden itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämäntaitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaille aineksia oman identiteetin, elämäntutkimuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee jokaisen oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Vuosiluokilla 7-9 uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvämonimuotoisuus	S1, S2	L1
T2 ohjata oppilasta syventämään tietoa opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	L2
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	L2, L3, L6
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin	S3	L2, L7
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisia merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1, S3	L5, L6
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S1, S2, S3	L7
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestäväään elämäntapaan	S2, S3	L1, L2
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1, S2, S3	L6

Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksen sisällöiksi valitaan opiskeltavan uskonnon syntyyn, sen monimuotoisuuteen ja suhteeseen muihin uskontoihin liittyviä teemoja. Tarkastelun kohteena ovat opiskeltavan uskonnon juuret, lähteet, oppi ja opetukset sekä symbolit, levinneisyys ja vaikutus eri puolilla maailmaa ja Suomessa. Keskeisiä sisältöjä ovat opiskeltavan uskonnon kulttuurivaikutuksiin liittyvät aiheet.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä ovat uskonnot ja uskonnottomuus maailmassa ja Suomessa, uskontojen tunteminen osana kulttuurista yleisivistystä sekä uskonnot tieteellisen tarkastelun kohteena. Keskeisinä aiheina ovat uskonnot yksilön ja yhteiskunnan voimavarana sekä uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa, uskontojen vaikutukset yhteiskuntiin ja kulttuuriin, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyvyys populaarikulttuurissa. Valittavien sisältöjen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään uskontojen käsittelyä mediassa ja sen kriittistä arviointia sekä uskontojen välistä vuorovaikutusta ja dialogia.

S3 Hyvä elämä: Valittavien sisältöjen tulee avata elämänskysymyksiä ja ikäkauteen sekä minäkuvaan liittyviä pohdintoja. Opetuksessa käsitellään ajankohtaisia yhteiskunnallisia eettisiä kysymyksiä kuten ekososiaalinen sivistys, osallistuminen ja vaikuttaminen yhteisöissä ja yhteiskunnassa sekä uskonnot rakentamassa yhteiskunta- ja maailmanrauhaa. Sisällöissä tulee korostua opiskeltavan uskonnon etiikka ja muiden uskontojen ja katsomusten etiikka sekä YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. Tarkastelun kohteena ovat myös ihmisoikeuksien loukkaukset kuten holokausti. Sisältöjen valinnassa huomioidaan uskonnon ja katsomuksellisten kysymysten merkitys ihmisenä kasvamisessa.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Tavoitteena on ilmentää uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti ja arvostavasti. Asioita tarkastellaan kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on oppittavien asioiden syventävä käsitteellistäminen ja käsitteiden yhteinen pohdinta. Uskonnon opetuksessa käytetään oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen. Keskustelu on tärkeä osa opetusta. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat sekä kehittyvä kielitaito. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta, sekä vuorovaikutus- ja dialogitaitoja edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita. Arviointi on monipuolista ja oppilaille annettava palaute ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumuksesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut uskonnon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti oppilaiden ajattelun taitojen syventyessä. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Uskonnon päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Päättöarvioinnin kriteeri arvosanalle kahdeksan
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskonnollisuuteen liittyvä monimuotoisuus	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskonnollisuuteen liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.
T2 ohjata oppilasta syventämään tietoa uskonnon opiskelevasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemissään uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.
T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisiin ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskelevan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin	S3	Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisistä sisällöistä. Oppilas tuntee opiskelevan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisia merkityksiä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1, S3	Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisia merkityksiä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyhteyden kuuluvia elämänsä kysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii ihmisyhteyden kuuluvia elämänsä kysymyksiä ja osaa kertoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
T10 rohkaista oppilasta kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1-S3		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämäntutkimus. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalta.

Evankelisluterilainen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalla.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsenetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämäntutkimuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvämmän kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänsä kysymyksiin, suomalaisen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9:

- Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7
- Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8
- Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Katso myös: [Uskonto vuosiluokilla 3-6](#) ja [Uskonto vuosiluokilla 1-2](#)

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 7

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilasta syventämään tietoa opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 7

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsenetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

- Oman uskonnon ja maailmankuvan hahmottaminen osana maailmanuskontojen kenttää

- Kristinusko ja sen nykytilanne eri puolilla maailmaa

- Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi.

- Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko

- Kirkkokuntien levinneisyys ja niiden keskeiset opetukset

- Raamatun syntyhistorian tutkiminen, keskeiset sisällöt ja tulkintatavat sekä uskonnon kulttuurivaikutukset

- Kristinusko Suomessa ja sen kulttuurivaikutukset

- Oma suhteen jäsentämistä luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämäntarkoituksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

- Keskeiset maailmanuskonnnot ja niiden kulttuurivaikutukset.

- Medialukutaidon kehittäminen

- Tutustutaan ajankohtaisten asioiden uutisointiin.

- Monikulttuurisuuskasvatus ja erilaisuuden ymmärtäminen.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvämmällä tasolla kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämäntarkoituksiin, suomalaisen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja elämiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

- Eri kristillisten kirkkojen eettiset painotukset

- Raamatun ja etiikan suhde

- Uskontojen etiikka ja maailmankatsomus

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 8

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilasta syventämään tietoa opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. L1Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 8

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

- Oman uskonnon ja maailmankuvan hahmottaminen osana kristillisten kirkkokuntien kenttää.
- Oman uskonnon ja muiden uskontojen tarkastelu paikallisuuden näkökulmasta.
- Uskontojen kentän hahmottaminen lähiympäristön kautta.
- Yhteistyötahojen, kuten Toivakan seurakunnan, hyödyntäminen opetuksen monimuotoistamisessa.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

- Uskontojen synty ja uskonnon tunnusmerkit
- Suuret maailmanuskonnot, uskonnottomuus, luonnonuskonnot ja uususkonnollisuus
- Usko ja tieto, uskonnollinen ja tieteellinen kieli
- Uskontokritiikki
- Uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa
- Tutustuminen keskeisiin kristinuskon kirkkokuntiin ja niiden kulttuurivaikutuksiin
- Medialukutaidon kehittäminen ja ajankohtaisten, asioihin liittyvien uutisointeihin tutustuminen
- Kristinuskon ja luterilaisen kirkon historia osana Euroopan ja Suomen historiaa
- uskontojen välinen dialogi

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusestiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja elämiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä

ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

- Eri kirkkokuntien etiikka ja maailmankatsomus
- Eri aineryhmien kesken tehtävä yhteistyö

- Uskontojen synty ja uskonnon tunnusmerkit
- Suuret maailmanuskonnot ja uskonnottomuus
- luonnonuskonnot, uususkonnollisuus
- Usko ja tieto, uskonnollinen ja tieteellinen kieli
- Uskontokritiikki
- Uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa
- Uskontojen välinen dialogi

Uskonnon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Uskonnon tavoitteet vuosiluokalla 9

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvämonimuotoisuus.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Uskonnon sisällöt vuosiluokalla 9

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

- Oman uskonnon ja maailmankuvan hahmottaminen osana maailmanuskontojen kenttää.
- Raamattuun tutustuminen kristinuskon pyhänä kirjana ja kulttuurihistoriallisesti merkittävänä teoksena

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämäntarkastuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

- Tutustuminen keskeisien maailmanuskontojen eettisten näkemysten kenttään ja kulttuurivaikutuksiin
- Opetuksessa tavoitteena on monipuolisten työskentelytapojen hyödyntäminen
- Medialukutaidon kehittäminen ja ajankohtaisten, asioihin liittyvien uutisointeihin tutustuminen

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämäntarkastuksiin, suomalaisen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja elämiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

- Etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen.
- Syvällisemmin perehdytään kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin.
- Raamatun ja etiikan suhde
- Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan.
- Eettisten kysymysten ja ilmiöiden pohdintaa
- Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.
- Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Käsiteltäviä sisältöjä

- Etiikan peruskäsitteet
- Kristinuskon ja muiden uskontojen eettinen opetus
- kirkkokuntien eettiset painotukset
- Raamatun ja etiikan suhde
- YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeusjulistus ja ihmisoikeusetiikka
- omien valintojen eettiset ulottuvuudet ja seuraukset
- Ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä

Päätösarvioinnin kriteerit

Päätösarvioinnin kriteerit

Islam

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

SI Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloja. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

S2 Uskontojen maailma: Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetukseen ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämäntarkastuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Juutalainen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

S2 Uskontojen maailma: Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetukseen ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämäntarkoituksena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään kymmenen käskyn ja muiden mitzvöjen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänskysymyksiin, suomalaisen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Katolinen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja pää-määriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Ortodoksinen uskonto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjänä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteerit, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteinä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämäntarkoituksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

15.4.11 Elämäkatsomustieto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Elämäkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämäkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämäkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaisiksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämäkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämäkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämäkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaiteita sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Vuosiluokilla 7-9 elämäkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on kasvattaa oppilaiden kykyä oman tulevaisuutensa hahmottamiseen ja suunnittelemiseen. Oppilaiden identiteetin ja elämäkatsomuksen rakentamisen tukemisessa otetaan erityisesti huomioon yleissivistävän tietoperustan laajentaminen sekä oppilaiden omakohtaiset valinnat perusopetuksen jälkeen. Oppilaita tuetaan omakohtaisten hyvän elämän mallien löytämisessä.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä	S1	L1, L2, L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan	S1	L2, L7
T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa	S1	L1, L2, L5
T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita	S1, S3	L1, L3
T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja	S1, S3	L2, L3, L6, L7
T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita	S1, S2, S3	L1, L2, L4
T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen	S1, S2, S3	L2, L3, L7
T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan	S2, S3	L5, L7
T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti	S1, S2, S3	L5, L6, L7
T10 ohjata oppilasta tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta	S2, S3	L1, L7

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Sisältöjen valinnassa pyrkimys yleissivistävään tietoon yhdistetään oppilaiden kokemusmaailmaan ja identiteetin ja elämäkatsomuksen etsintään. Olennaista on löytää sisältöjä, joiden kanssa työskenteleminen antaa oppilaalle mahdollisuuden rakentaa tiedosta ja omakohtaisesta pohdinnasta katsomuksellista arvostelukykyä.

S1 Katsomus ja kulttuuri: Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämäkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluita. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käännteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

S2 Etiikan perusteita: Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus: Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävä tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävä tulevaisuuden hyväksi.

Elämäkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtappoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Työtappojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä taata turvallinen ja avoin oppimis- ja keskusteluympäristö, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Erityisesti kunkin uuden ryhmän aloittaessa ryhmäytyminen on olennainen osa oppimisympäristön rakentamista. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesääntelytaitojen kehittämistä. Oppilaat elävät globalisoituvassa mediamaailmassa, jota erilaiset digitaaliset sovellukset muokkaavat. Siksi elämäkatsomustiedon oppimisympäristössä on olennaista, että välitön henkilökohtainen yhteisöllinen kanssakäyminen voi yhdistyä erilaisten medioiden ja digitaalisen vuorovaikutuksen pedagogisesti monipuoliseen hyödyntämiseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämäkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan oppiaineen käsitteellisen sisällön hahmottamiseen erityisesti eettisissä kysymyksissä sekä vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittämiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtappojen ja sisältöjen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Elämäkatsomustiedon arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin ja argumentaatioon sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, perusteluiden rakentamista, aiheen rajaamista, tiedonhakuja, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisen selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut elämäkatsomustiedon oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso elämäkatsomustiedon valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehitty kumulatiivisesti oppilaiden ajattelun taitojen syventyessä. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Elämäkatsomustiedon päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Päätösarvioinnin kriteeri arvosanalle kahdeksan
T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä	S1	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa käyttää katsomuksellisia käsitteitä ja tunnistaa niiden välisiä suhteita.
T2 rakentaa oppilaan kulttuurista yleisivistystä ohjaamalla oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan	S1	Kulttuurien ja katsomusten tunteminen	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa	S1	Erilaisten katsomusten tunteminen ja vertailu	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti
T4 ohjata oppilasta tutkimaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita	S1, S3	Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin tunteminen	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä.
T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja	S1, S3	Katsomusvapauden merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä katsomusvapaudesta ihmisoikeutena ja joistakin katsomusvapauden turvaamisen mekanismeista sekä niiden puutteista erilaisissa tilanteissa.
T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita	S1, S2, S3	Katsomuksellisten valintojen perusteiden tarkastelu	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.
T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen	S1, S2, S3	Monikulttuurisuuden ja yhdenvertaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta
T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan	S2, S3	Eettisen ajattelun taidot	Oppilas osaa käyttää eettistä käsitteistöä sekä tulkita ja soveltaa sitä
T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti	S1, S2, S3	Kestävän elämäntavan periaatteiden tunteminen	Oppilas osaa nimetä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä piirteitä ja tarkastella kestävä elämäntavan merkitystä tulevaisuudelle. Oppilas tuntee keinoja vaikuttaa paikallisesti ja globaalisti.
T10 ohjata oppilasta tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkityksen ja eettinen perusta	S2, S3	Eettisen ajattelun taidot	Oppilas osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja perustella ihmisoikeuksien merkitystä.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Toivakassa elämäkatsomustietoa opiskellaan eri vuosiluokkien muodostamassa sekaryhmässä**Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9:**

- Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7
- Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8
- Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Katso myös: Elämäkatsomustieto vuosiluokilla 3-6 ja Elämäkatsomustieto vuosiluokilla 1-2

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 7

T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia

katsomusten arvioinnissa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 7

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Sisältöjen valinnassa pyrkimys yleissivistävään tietoon yhdistetään oppilaiden kokemusmaailmaan ja identiteetin ja elämäkatsomuksen etsintään. Olennaista on löytää sisältöjä, joiden kanssa työskenteleminen antaa oppilaalle mahdollisuuden rakentaa tiedosta ja omakohtaisesta pohdinnasta katsomuksellista arvostelukykyä.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämäkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa.

Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käännteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävä tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävä tulevaisuuden hyväksi.

Elämäkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä taata turvallinen ja avoin oppimis- ja keskusteluympäristö, jossa oppilas kokee tulevana kuulluksi ja arvostetuksi. Erityisesti kunkin uuden ryhmän aloittaessa ryhmäytyminen on olennainen osa oppimisympäristön rakentamista. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Oppilaat elävät globalisoituvassa mediamaailmassa, jota erilaiset digitaaliset sovellukset muokkaavat. Siksi elämäkatsomustiedon oppimisympäristössä on olennaista, että välitön henkilökohtainen yhteisöllinen kanssakäyminen voi yhdistyä erilaisten medioiden ja digitaalisen vuorovaikutuksen pedagogisesti monipuoliseen hyödyntämiseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta.

Elämäkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan oppiaineen käsitteellisen sisällön hahmottamiseen erityisesti eettisissä kysymyksissä sekä vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Elämäkatsomustiedon arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin ja argumentaatioon sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, perusteluiden rakentamista, aiheen rajaamista, tiedonhakuja, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut elämäkatsomustiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso elämäkatsomustiedon valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehitty kumulatiivisesti oppilaiden ajattelun taitojen syventyessä. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 8

T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 8

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Sisältöjen valinnassa pyrkimys yleissivistävään tietoon yhdistetään oppilaiden kokemusmaailmaan ja identiteetin ja elämäkatsomuksen etsintään. Olennaista on löytää sisältöjä, joiden kanssa työskenteleminen antaa oppilaalle mahdollisuuden rakentaa tiedosta ja omakohtaisesta pohdinnasta katsomuksellista arvostelukykyä.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämäkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.

Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa.

Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käännteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Elämäkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä taata turvallinen ja avoin oppimis- ja keskustelu-ympäristö, jossa oppilas kokee tulevana kuulluksi ja arvostetuksi. Erityisesti kunkin uuden ryhmän aloittaessa ryhmäytyminen on olennainen osa oppimisympäristön rakentamista. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Oppilaat elävät globalisoituvassa mediamaailmassa, jota erilaiset digitaaliset sovellukset muokkaavat. Siksi elämäkatsomustiedon oppimisympäristössä on olennaista, että välitön henkilökohtainen yhteisöllinen kanssakäyminen voi yhdistyä erilaisten medioiden ja digitaalisen vuorovaikutuksen pedagogisesti monipuoliseen hyödyntämiseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämäkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan oppiaineen käsitteellisen sisällön hahmottamiseen erityisesti eettisissä kysymyksissä sekä vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Elämäkatsomustiedon arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin ja argumentaatioon sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, perusteluiden rakentamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut elämäkatsomustiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso elämäkatsomustiedon valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehitty kumulatiivisesti oppilaiden ajattelun taitojen syventyessä. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Elämäkatsomustiedon tavoitteet vuosiluokalla 9

T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito

T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen

- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan

- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestäväan tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti

- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Elämäkatsomustiedon sisällöt vuosiluokalla 9

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Sisältöjen valinnassa pyrkimys yleissivistävään tietoon yhdistetään oppilaiden kokemusmaailmaan ja identiteetin ja elämäkatsomuksen etsintään. Olennaista on löytää sisältöjä, joiden kanssa työskenteleminen antaa oppilaalle mahdollisuuden rakentaa tiedosta ja omakohtaisesta pohdinnasta katsomuksellista arvostelukykyä.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämäkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojeltavaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänneisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

S2 Etiin perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestäväen tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestäväen tulevaisuuden hyväksi.

Elämäkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä taata turvallinen ja avoin oppimis- ja keskusteluympäristö, jossa oppilas kokee tulevana kuulluksi ja arvostetuksi. Erityisesti kunkin uuden ryhmän aloittaessa ryhmäytyminen on olennainen osa oppimisympäristön rakentamista. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Oppilaat elävät globalisoituvassa mediamaailmassa, jota erilaiset digitaaliset sovellukset muokkaavat. Siksi elämäkatsomustiedon oppimisympäristössä on olennaista, että välitön henkilökohtainen yhteisöllinen kanssakäyminen voi yhdistyä erilaisten medioiden ja digitaalisen vuorovaikutuksen pedagogisesti monipuoliseen hyödyntämiseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämäkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan oppiaineen käsitteellisen sisällön hahmottamiseen erityisesti eettisissä kysymyksissä sekä vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Elämäkatsomustiedon arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin ja argumentaatioon sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, perusteluiden rakentamista, aiheen rajaamista, tiedonhakuja, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut elämäkatsomustiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso elämäkatsomustiedon valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti oppilaiden ajattelun taitojen syventyessä. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Päättöarvioinnin kriteerit

[Päättöarvioinnin kriteerit](#)

15.4.12 Historia

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentamista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennyttään lisäksi historian tutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Vuosiluokilla 7-9 historian opetuksen tehtävänä on syventää oppilaiden käsitystä historiallisen tiedon luonteesta. Opetus tukee oppilaiden oman identiteetin kehittymistä ja perehdyttää kulttuurien vaikutuksiin yksilöihin ja yhteiskuntiin. Opetuksessa korostetaan vuorovaikutuksellisia ja tutkimuksellisia työtapoja.

Historian opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena	S1-S6	L1-L7
Tiedon hankkiminen menneisyydestä		
T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa erilaisista ikätasolle sopivista lähteistä sekä arvioimaan niiden luotettavuutta	S1-S6	L1-L5
T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin	S1-S6	L1, L2, L4
Historian ilmiöiden ymmärtäminen		
T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtäähistoriallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä	S1-S6	L1, L2, L3
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa	S1-S6	L1-L4, L6, L7
T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille	S1-S6	L1, L2, L4
T7 ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta	S1-S6	L1, L2, L4
Historiallisen tiedon käyttäminen		
T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen	S1-S6	L1, L2, L4
T9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperä	S1-S6	L1-L4, L7
T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta	S1-S6	L1, L2, L4, L5
T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta	S1-S6	L1, L2, L4, L5
T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla	S1-S6	L1-L7

Historian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Keskeisissä sisältöalueissa kiinnitetään huomio oman perheen, paikkakunnan ja lähialueen historiaan soveltuviin kohdissa. Sisältöalueet voidaan käsitellä joko kronologisesti tai temaattisesti.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys: Pehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa: Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan: Pehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

S4 Suurten sotien aika: Pehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikkoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen: Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella pehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret: Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Ajankohtaisten tapahtumien historiallisia juuria tarkastelemalla liitetään opiskeltavat sisällöt yhteiskuntaopin keskeisiin käsitteisiin.

Oppiaineiden tavoitteiden kannalta keskeistä on korostaa tutkimuksellisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten ikätasolle sopivien ensi- ja toisen käden lähteiden tutkimista sekä avoimien oppimisympäristöjen käyttöä historiallisissa tutkimustehtävissä. Tavoitteena on kannustaa oppilaita omien tulkintojen tekemiseen ja eriävien tulkintojen arvioimiseen.

Oppilaita innostetaan hankkimaan tietoa koulun ulkopuolisesta historiakulttuurista, kuten peleistä, elokuvista ja kirjallisuudesta, sekä kehittämään historiallisen ajattelun taitojaan ja kriittistä arviointikykyään niiden avulla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 7-9

Historian opiskelussa rohkaistaan monipuoliseen havainnointiin, kommunikointiin, tekstin ja puheen tuottamiseen ja tulkintaan sekä draaman ja kuvallisen ilmaisuuden käyttöön. Tarvittaessa erilaisten tekstien ymmärtämiseen ohjataan yksinkertaistamalla tekstejä ja avaamalla tekstissä käytettyjä käsitteitä.

Jotkut historianopetuksessa käytetyt käsitteet (esimerkiksi yhteiskunta ja demokratia) ovat sellaisia, joiden ymmärtämistä syvennetään koko peruskoulun ajan oppilaan siirtyessä konkreettisesta ajattelusta käsitteelliseen ajatteluun.

Oppilaan oppimisen arviointi historiassa vuosiluokilla 7-9

Historian opetuksessa palautteella pyritään rohkaisemaan oppilaita omiin tulkintoihin ja näkemystensä argumentointiin. Kirjallisten tehtävien ohella arvioinnissa on otettava huomioon oppilaiden monimuotoiset työskentelyn ja tuottamisen tavat. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun hallintaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvooteen, jona historian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten kukin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut historian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla jokaisen oppilaan osaamisen taso historian valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Historian osaamisen kehittyminen on kumulatiivinen prosessi, jossa opiskeltavia sisältöjä käytetään oppilaiden historiallisen ajattelun vahvistamiseen. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä,

mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikkomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Historian päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Historian opetuksen tavoitteena on	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan syväisemmin historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena	S1-S6		Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tiedon hankkiminen menneisyydestä			
T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa sekä arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta	S1-S6	Historiatiedon hankkiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa erilaisista historian tiedonlähteistä ja havaitsee niiden luotettavuudessa eroja.
T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin	S1-S6	Lähteiden tulkitseminen	Oppilas osaa lukea ja tulkita erilaisia lähteitä.
Historian ilmiöiden ymmärtäminen			
T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä	S1-S6	Kronologian ymmärtäminen	Oppilas osaa sijoittaa opiskelemissään asioita ajallisiin yhteyksiinsä ja niiden avulla aikajärjestykseen.
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa	S1-S6	Historiallinen empatia	Oppilas pystyy asettautumaan menneen ajan ihmisen asemaan ja kuvailemaan tämän toiminnan motiiveja.
T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille	S1-S6	Syy- ja seuraus-suhteiden ymmärtäminen historiassa	Oppilas osaa erotella historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät tekijät vähemmän tärkeistä.
T7 ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta	S1-S6	Muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen	Oppilas osaa selittää, miksi joillain elämäntilanteilla toimittiin ennensamoin tai toisin kuin nykyään.
Historiallisen tiedon käyttäminen			
T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen	S1-S6	Historian tulkitseminen	Oppilas osaa muodostaa historian tapahtumista ja ilmiöistä omia perusteltuja tulkintoja.
T9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoituksiperiä	S1-S6	Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa kuvailla ihmisen toiminnan tarkoituksiperiä.
T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta	S1-S6	Historiallisten tulkintojen selittäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa arvioida historian tapahtumista tai ilmiöistä tehtyjen tulkintojen luotettavuutta.
T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta	S1-S6	Historiatiedon tuottaminen	Oppilas osaa vastata menneisyyttä koskeviin kysymyksiin käyttämällä eri lähteistä saamaansa informaatiota.
T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtojahistoriatietämyksensä avulla	S1-S6	Historiatietoisuus	Oppilas osaa kuvailla, miten menneisyyden tulkinnoilla perustellaan tulevaisuuden valintoja

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7 ja 8

Toivakan perusopetuksessa historiaa opetetaan vuosiluokilla 7 ja 8

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-8

- [Historian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7](#)
- [Historian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8](#)

Katso myös: [Historia vuosiluokilla 3-6](#).

Historian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Historian tavoitteet vuosiluokalla 7

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tiedon hankkiminen menneisyydestä

T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa erilaisista ikätasolle sopivista lähteistä sekä arvioimaan niiden luotettavuutta

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito

Historian ilmiöiden ymmärtäminen

T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

Historian sisällöt vuosiluokalla 7

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Keskeisissä sisältöalueissa kiinnitetään huomio oman perheen, paikkakunnan ja lähialueen historiaan soveltuvissa kohdissa. Sisältöalueet voidaan käsitellä joko kronologisesti tai temaattisesti.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys: perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

- teollistuminen ja sen vaikutukset ihmisten elämään
- kaupungistuminen ja liikenteen kehittyminen
- tieteiden ja tekniikan kehitys
- Keski-Suomen teollistumiskehitys

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa: tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omansa aikanaan.

- Suomen liittäminen Venäjään
- elämää 1800-luvulla ja kansallisuusaate
- 1800-luvun keskeiset valtiolliset muutokset
- 1800-luvun keskeiset aatteet (konservatismi, liberalismi, nationalismi, sosialismi)

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan: perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleella.

- elämä autonomisessa Suomessa
- uudistusten kausi Suomessa
- kansallinen herääminen
- Suomen venäläistäminen ja sen vastustaminen

S4 Suurten sotien aika: I maailmansodan syyt, tapahtumat ja seuraukset. Tarkastellaan Venäjän vallankumoukset ja vaikutukset Suomen historiaan.

- ensimmäinen maailmansota, sen taustat/syyt ja seuraukset
- Venäjän keisarikunnan luhistuminen ja vuoden 1917 vallankumoukset

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen: Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

- sääty-yhteiskunta
- elämää maalla ja kaupungeissa

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret: Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

- Afrikka
- Aasia

Opintoretkimahdollisuudet

- museot – Kansallismuseo esim. luokkaretken yhteydessä
- kotiseutu- esim. Toivakan perinnepiha
- kulttuurikävely kotiseudulla – Toivakan kirkko ja hautausmaa
- Keski-Suomen museo
- muut mahdolliset historialliset kohteet

Historian arviointi vuosiluokalla 7

7. luokalla historian opiskelun arvioinnissa arviointikriteerit hyvää osaamista varten ovat opiskeltujen sisältöjen osalta samat kuin 8. luokan päättyessä valtakunnallisissa kriteereissä, mutta tavoitteiden osalta otetaan huomioon oppilaiden vähäisempi kokemus historian opiskelusta.

Seitsemännellä luokalla hyvään osaamiseen riittää, että oppilas hallitsee pääpiirteittäin ja osittain ohjatusti 8. luokan tavoitteet.

Lisäksi oppilaita kannustetaan itsearviointiin.

Oppimisesta annetaan ohjaavaa palautetta.

Historian opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Historian tavoitteet vuosiluokalla 8

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Tiedon hankkiminen menneisyydestä

T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa erilaisista ikätasolle sopivista lähteistä sekä arvioimaan niiden luotettavuutta

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito

Historian ilmiöiden ymmärtäminen

T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito

Historiallisen tiedon käyttäminen

T7 ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito

T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4 Monilukutaito

T9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoituksiperiä

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Historian sisällöt vuosiluokalla 8

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Keskeisissä sisältöalueissa kiinnitetään huomio oman perheen, paikkakunnan ja lähialueen historiaan soveltuviin kohtiin. Sisältöalueet voidaan käsitellä joko kronologisesti tai temaattisesti.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

- jälkiteollinen yhteiskunta

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa: Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

- sosialismin romahdus

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

- itsenäistyminen
- vuoden 1918 sota - eheytyminen
- sodan jälkeinen politiikka
- Suomi ja kansainväliset suhteet

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

- maailmantalouden romahtaminen ja sen vaikutukset Eurooppaan
- elämää demokratioissa ja diktatuureissa
- toinen maailmansota, sen syyt ja seuraukset
- Suomi toisessa maailmansodassa ja sodasta selviäminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

- Suomi 1950-luvulta nykypäivään
- suomalaisten hyvinvointiyhteiskunnan piirteet
- elinkeinorakenteet: muutokset ja niiden vaikutus ihmisten elämään

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

- kylmä sota ja sen konfliktit
- maailman jakautuminen köyhiin ja rikkaisiin alueisiin ja siitä aiheutuvat ongelmat
- maailmanpolitiikan nykyiset haasteet ja muutokset

Päätösarvioinnin kriteerit

[Päätösarvioinnin kriteerit](#)

15.4.13 Yhteiskuntaoppi

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan.

Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudelliseksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Heitä harjaannutetaan hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamisissaan tilanteissa.

Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Vuosiluokkien 7-9 opetuksessa korostetaan oppilaiden vaikuttamismahdollisuuksia ja -taitoja demokratiassa sekä vastuuta omaan elämään liittyvien valintojen tekemisessä. Päätöksentekoa ja vaikuttamista harjoitellaankouluyhteisössä ja muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Opetuksessa kiinnitetään huomiota yhteiskunnan ja yhteisöllisen elämän rakenteisiin sekä niihin liittyviin käsitteisiin. Oppilaita ohjataan arvioimaan yhteiskunnan ja talouden kysymyksiä sekä vertailemaan niihin liittyviä erilaisia mielipiteitä ja toimintavaihtoehtoja erilaisten ihmisryhmien ja arvopäämäärien kannalta. Yhteiskunnallisten asioiden opiskelussa näkökulma laajenee kattamaan myös globaalit kysymykset

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja yhteiskuntaoppiin tiedonalana	S1-S4	
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1-S4	L1, L2, L4, L7
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys		
T3 ohjata oppilasta hahmottamaan oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietoa suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta	S2, S3	L2, L4, L7
T4 ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä	S1-S3	L3, L4, L5
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen		
T5 rohkaista oppilasta kehittymään yritteliäiseksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka tuntee yrittäjyyttä ja työelämää sekä niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan	S1, S4	L1, L4, L7
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti.	S1, S2, S3	L2, L4
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisökehittävänä kansalaisena	S1-S3	L1, L4, L6
T8 ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti	S1, S4	L2, L4, L7
T9 ohjata oppilasta laajentamaan yhteiskunnallisia näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa	S1-S4	L1, L2, L7

Yhteiskuntaopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta: Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

S2 Demokraattinen yhteiskunta: Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

S4 Taloudellinen toiminta: Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi kansalaisiksi käyttämällä monipuolisia toiminnallisia työtapoja. Jatkuva ajankohtaisten asioiden ja tapahtumien seuraaminen, analysoiminen ja niistä keskusteleminen on keskeistä. Vuorovaikutus yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa on niin ikään tärkeää. Opetuksessa voidaan käyttää myös oppiainerajat ylittäviä lähestymistapoja esimerkiksi erilaisten projektien yhteydessä. Yhteistoiminnallisten työtapojen lisäksi tutkiva oppiminen korostuu. Median tarkastelulla ja tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisellä on keskeinen osa opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaita näkemään itsensä kansalaisyhteiskunnan jäsenenä sekä tukea heidän kasvuaan erilaisten yhteisöjen aktiivisiksi jäseniksi. Oppilaiden monipuolista kommunikointia, osallisuutta ja yhteistoimintaa tuetaan käytännön harjoitteilla. Heitä harjaannutetaan etsimään, ymmärtämään ja soveltamaan yhteiskuntaa ja taloutta koskevaa tietoa, jonka merkitystä he arvioivat paitsi omasta myös yleisestä näkökulmasta. Oppiaineen käsitteellinen luonne ja esimerkiksi kuvien, graafien ja tilastojen avaaminen otetaan huomioon opetusjärjestelyissä ja työtapoissa.

Oppilaan oppimisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi on yhteiskuntaopissa oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolisella palautteella oppilaita kannustetaan toimimaan aktiivisesti omista lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännön arjessa yhteiskunnallista ja taloudellista osaamistaan. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden monimuotoiset toiminnan ja tuottamisen tavat. Arvioinnilla tuetaan yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen soveltamista kiinnitetään huomiota siihen, miten monipuolisesti ja näkemyksiään perustellen oppilaat oppivat rakentamaan omaa käsitystään yhteiskunnasta.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona yhteiskuntaopin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut yhteiskuntaopin oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso yhteiskuntaopin valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Yhteiskuntaopissa oppilaan osaaminen kehittyy kaikilla tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Yhteiskuntaopin päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja vahvistaa oppilaan kiinnostusta yhteiskuntaoppiin tiedonalana	S1-S4		Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1-S4		Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys			
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietojaan suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta	S2, S3	Oikeusvaltion periaatteiden ja toiminnan hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla ja selittää ihmisoikeusperiaatteita, oikeusvaltion keskeisiä periaatteita sekä suomalaisen oikeusjärjestelmän rakennetta ja toimintaa.
T4 ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä	S1-S3	Yhteiskuntaa, mediaa, taloutta ja taloudenpitoa koskevat tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvailla yhteiskunnan, talouden ja median toimintaa sekä tarkastella niihin liittyvää julkista keskustelua.
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen			
T5 rohkaista oppilasta kehittymään yritteliäiseksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka hahmottaa yrittäjyyttä ja työelämää, tuntee niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan	S1-S4	Yrittäjyys- ja työelämätaidot	Oppilas osaa kuvailla työelämän ja yrittäjyyden yhteiskunnallista merkitystä ja arvioida niiden tarjoamia mahdollisuuksia myös oman tulevaisuutensa kannalta
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti	S1-S3	Eri yhteisöjen ja vähemmistöjen tarkastelu	Oppilas pystyy tarkastelemaan ja keskustelemaan erilaisista yhteisöistä ja vähemmistöistä rakentavasti ja jäsenyteen.
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänä kansalaisena	S1-S3	Yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteiden hahmottaminen sekä demokraattisten pelisääntöjen ja toimintatapojen tunteminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä poliittisesta päätöksenteosta, vallankäytöstä, yhteiskunnan rakenteista ja toiminnasta sekä paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla että globaalisti sekä toimia omaa lähiyhteisöä kehittäen demokraattisten pelisääntöjen ja toimintaperiaatteiden mukaisesti.
T8 ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävästä kehityksen periaatteiden mukaisesti	S1, S4	Talouden perusteiden hahmottaminen	Oppilas osaa perustella säästämisen, sijoittamisen ja kuluttamisen merkityksen sekä omassa elämässään että kansantaloudessa.
T9 ohjata oppilasta laajentamaan näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa	S1-S4	Yhteiskunnallinen ajattelu, osallistumis- ja vaikuttamistaidot	Oppilas osaa ilmaista perustellun mielipiteensä tarkoituksenmukaisiin keinoin, käyttää erilaisia vaikuttamistaitoja ja toimia rakentavasti osallistuvana kansalaisena lähiyhteisössä.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Kun oppilas Toivakassa opiskelee yhteiskuntaoppia luokilla 4. ja 9., hän

- harjoittelee ajattelua, kriittisyyttä, keskustelua
- harjoittelee ymmärtämään uutisia
- harjoittelee rahankäyttöä
- harjoittelee ymmärtämään oikeuksia ja velvollisuuksia, vapautta ja vastuuta

Katso myös: [Yhteiskuntaoppi vuosiluokilla 3-6.](#)

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Yhteiskuntaopin tavoitteet vuosiluokalla 9

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja yhteiskuntaoppiin tiedonalana

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys

T3 ohjata oppilasta hahmottamaan oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietojaan suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen

T5 rohkaista oppilasta kehittämään yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka tuntee yrittäjyyttä ja työelämää sekä niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänsä kansalaisena

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta laajentamaan yhteiskunnallisia näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojään yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Yhteiskuntaopin sisällöt vuosiluokalla 9**Yhteiskuntaopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9**

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta: Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

- yksilö, perhe ja yhteisö
- yksilön oikeudet ja velvollisuudet
- työn hakeminen, työnteko ja työsuhde
- hyvinvointivaltio ja sosiaaliturva
- sisäinen ja ulkoinen turvallisuus
- oikeusjärjestelmä ja oikeudenkäyttö Suomessa

S2 Demokraattinen yhteiskunta: Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

- demokratian pelisäännöt
- vallankäyttö ja lähidemokratia
- lainsäädäntö ja budjetti
- eduskunta, presidentti ja hallitus
- Suomi osana Eurooppaa ja maailmaa

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

- kansalaisen vaikutusmahdollisuudet ja kansalaisjärjestöt
- media ja vaikuttaminen
- vaalit ja äänestämisen
- aktiivisuus, vaikuttaminen, suvaitsevaisuus ja yhteisöllisyys

S4 Taloudellinen toiminta: Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävä kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoidennäkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

- kuluttaminen ja rahan käyttö
- kuluttajansuoja ja kestävä kehitys
- yritystoiminta ja yrittäjyys
- kansantalous, ulkomaankauppa ja globaali talouselämä
- talouspolitiikka, julkinen talous ja verotus

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua aktiiviseksi kansalaiseksi käyttämällä monipuolisia toiminnallisia työtapoja. Jatkuva ajankohtaisten asioiden ja tapahtumien seuraaminen, analysoiminen ja niistä keskusteleminen on keskeistä. Vuorovaikutus yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa on niin ikään tärkeää. Opetuksessa voidaan käyttää myös oppiainerajat ylittäviä lähestymistapoja esimerkiksi erilaisten projektien yhteydessä. Yhteistoiminnallisten työtapojen lisäksi tutkiva oppiminen korostuu. Median tarkastelulla ja tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisellä on keskeinen osa opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaita näkemään itsensä kansalaisyhteiskunnan jäsenenä sekä tukea heidän kasvuaan erilaisten yhteisöjen aktiiviseksi jäseniksi. Oppilaiden monipuolista kommunikointia, osallisuutta ja yhteistoimintaa tuetaan käytännön harjoitteilla. Heitä harjaannutetaan etsimään, ymmärtämään ja soveltamaan yhteiskuntaa ja taloutta koskevaa tietoa, jonka merkitystä he arvioivat paitsi omasta myös yleisestä näkökulmasta. Oppiaineen käsitteellinen luonne ja esimerkiksi kuvien, graafien ja tilastojen avaaminen otetaan huomioon opetusjärjestelyissä ja työtavoissa.

Oppilaan oppimisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi on yhteiskuntaopissa oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolisella palautteella oppilaita kannustetaan toimimaan aktiivisesti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännön arjessa yhteiskunnallista ja taloudellista osaamistaan. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden monimuotoiset toiminnan ja tuottamisen tavat. Arvioinnilla tuetaan yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen soveltamista kiinnitetään huomiota siihen, miten monipuolisesti ja näkemyksiään perustellen oppilaat oppivat rakentamaan omaa käsitystään yhteiskunnasta.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona yhteiskuntaopin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut yhteiskuntaopin oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso yhteiskuntaopin valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Yhteiskuntaopissa oppilaan osaaminen kehittyy kaikilla tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Yhteiskuntaopin arviointi vuosiluokalla 9

Arvioinnissa korostuvat myös näytöt ja yritteliäs työskentely.

Päättöarvioinnin kriteerit

[Päättöarvioinnin kriteerit](#)

15.4.14 Musiikki

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliaista suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Vuosiluokkien 7-9 musiikin opetus luo mahdollisuuksia musiikillisen osaamisen ja maailmankuvan laajentamiseen. Samalla opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin merkityksiä ja jäsentämään musiikkiin liittyviä tunteita ja kokemuksia. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää oppilaiden kriittistä musiikkikulttuurien lukutaitoa ohjaamalla heitä analysoimaan ja arvioimaan, miten musiikilla viestitään ja vaikutetaan. Oppilaiden toimijuutta ja ajattelua vahvistetaan kertaamalla ja syventämällä aiemmin opittuja musiikillisia taitoja. Lisäksi oppilaat saavat tilaisuuksia oman oppimisensa suunnitteluun ja arviointiin. Heillä on mahdollisuus monipuoliseen luovaan musiikilliseen ilmaisuun ja musiikin tuottamiseen yksin ja yhdessä muiden kanssa. Tätä tuetaan luomalla yhteyksiä muihin ilmaisumuotoihin. Käytännössä tieto- ja viestintätekniikkaa oppilaat tutustuvat musiikin ja digitaalisen median tekijänoikeuksiin ja käyttömahdollisuuksiin sekä niihin liittyviin mahdollisiin eettisiin ongelmiin.

Musiikin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
Osallisuus		
T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä	S1-S4	L2, L7
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen		
T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	L2
T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmii-, melodia- ja sointusoittimin	S1-S4	L2
T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemukseen ja ilmaisuun	S1-S4	L2
T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääninympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan	S1-S4	L2
T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovitamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn	S1-S4	L1, L2, L6
T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia	S1-S4	L1, L2, L5
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenajajana ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.	S1-S4	L2, L4
T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa	S1-S4	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin	S1-S4	L3, L4
T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääninympäristön turvallisuudesta	S1-S4	L3
Oppimaan oppiminen musiikissa		
T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1-S4	L1

Musiikin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteidenvälisiä työskentelyä ja teknologiaa hyödyntäen. Sisällöt valitaan siten, että oppilas tutustuu musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia ja oppilaiden kokemuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan: Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmii-, melodia- ja sointusoittimien soittoaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

S2 Mistä musiikki muodostuu: Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

S4 Ohjelmisto: Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, jossa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita ja sitouttavat heidät kehittämään musiikillista osaamistaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Musiikkikäsitteitä opiskellaan musiikillisin työtapoin. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 7-9

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Työtapoja, opetusvälineitä ja soittimistoa sekä ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut tehdään oppilaita kuullen. Ratkaisuilla luodaan musiikin oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan oppilaiden itsetuntoa, työskentelytaitoja ja oma-aloitteisuutta. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota musiikkikulttuurin ja musiikin opetuksen mahdollisten sukupuolittuneiden käytäntöjen muuttamiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 7-9

Musiikin opetuksessa oppilas tarvitsee realistista ja samalla kannustavaa ja rohkaisevaa palautetta myös perusopetuksen 7-9 vuosiluokilla. Ohjaava palaute auttaa oppilasta hahmottamaan yhä paremmin soivaa musiikillista toteutusta, musiikillista ilmaisua ja musiikin merkityksiä. Palautetta oppilas tarvitsee erityisesti, kun hän toteuttaa luovaan tuottamiseen ja musiikkiteknologiaan liittyviä kokonaisuuksia.

Musiikin päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona musiikin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut musiikin yhteisenä opetettavan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso musiikin valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Musiikissa oppilaan osaaminen kehittyä kaikilla tavoitealueilla oppimäärän päättymiseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Musiikin päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Musiikin opetuksen tavoitteena on	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvion "hyvä"/arvosanan kahdeksan osaaminen
Osallisuus			
T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä	S1-S4	Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen	Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä, huolehtii osuudestaan ja kannustaa toisia.
Musiikilliset taidot ja tiedot sekä luova tuottaminen			
T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Äänenkäyttö ja laulaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun sovittaen osuutensa osaksi kokonaisuutta.
T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytm-, melodia- ja soitusoittoimien	S1-S4	Soittaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas soittaa keho-, rytm-, melodia- ja soitusoittoimien ja osallistuu yhteissoittoon melko sujuvasti.
T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemukseen ja ilmaisuun	S1-S4	Musiikkiliikunta	Oppilas osoittaa hahmottavansa musiikin perussykkeen liikkueensa ja soittaa liikeilmaisuun kuulemaansa musiikkiin.
T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan	S1-S4	Ääniympäristön ja musiikin kuuntelu ja siitä keskusteleminen	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan.
T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn	S1-S4	Musiikin luova tuottaminen	Oppilas osaa käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäessään ja toteuttaessaan uusia musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.
T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia	S1-S4	Musiikkitekniikan käyttö	Oppilas osaa käyttää musiikkitekniikan tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenajajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa	S1-S4	Kulttuurinen osaaminen	Oppilas osaa jäsentää musiikin käyttötapoja ja ilmenemismuotoja ja kertoa havainnoistaan.
T9 rohkaista ja ohjata oppilasta käyttämään musiikin merkintätapoja, käsitteitä ja terminologiaa musiikillisessa toiminnassa	S1-S4	Musiikillisten käsitteiden ja symbolien käyttö	Oppilas käyttää musiikin peruskäsitteitä ja -merkintätapoja sekä termejä musiikillisessa toiminnassa.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin	S1-S4	Musiikin hyvinvointivaikutusten tunnistaminen	Oppilaan kanssa keskustellaan musiikin vaikutuksista hyvinvointiin ja tunteisiin, mutta tavoitetta ei oteta huomioon päättöarvosanan muodostamisessa.
T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	Kuulosta sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta huolehtiminen	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia musisointitilanteissa ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen sekä muut turvalliseen toimintaan liittyvät tekijät.
Oppimaan oppiminen musiikissa			
T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1-S4	Oppimisen taidot	Oppilas asettaa ohjattuna musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita sekä arvioi edistymistään suhteessa niihin.

Toivakkalaiset OPS-ratkaisut

Oppiaineen tehtävä

Oppiaineen tehtävä on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9:

- [Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7](#)
- [Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8](#)
- [Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9](#)

Katso myös: [Musiikki vuosiluokilla 3-6](#) ja [Musiikki vuosiluokilla 1-2](#)

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa (alempana tällä sivulla).

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 7-9

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa (alempana tällä sivulla). Lisäksi musiikin opetuksessa korostuu oppilaan tasolle sopivat haasteet, jotka kannustavat oppimiseen ja antavat onnistumisen elämyksiä. Oppilaita ohjataan kokeilemaan uusia asioita. Tukitoimissa otetaan huomioon yksilön ja muun ryhmän mahdollisuudet toimia musiikin tunneilla.

0 kommenttia

Musiikin opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Päättöarvioinnin kriteerit

Päättöarvioinnin kriteerit

Musiikin tavoitteet vuosiluokalla 7

Osallisuus

T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä.

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2); Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen

T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä.

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimin

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1); Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2); Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1); Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2); Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2); Monilukutaito (L4)

T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Monilukutaito (L4)

Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3); Monilukutaito (L4)

T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Oppimaan oppiminen musiikissa

T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

[1 kommenttia](#)

Musiikin sisällöt vuosiluokalla 7

S1 Miten musiikissa toimitaan:

- Kehitetään äänenkäyttö- ja laulutaitoa.
- Syvennetään keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja yhteismusisoinnissa.
 - erityisesti bändisoittimien perusteet
- Musiikillisia ilmaisutaitoja kehitetään monipuolisesti sekä harjoitellaan omien ideoiden ja ratkaisujen tuottamista.
 - esimerkiksi äänimaisema, oma sävellys tai sanoitus

S2 Mistä musiikki muodostuu:

- Käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja musisoinnissa.
 - kerrataan nuottien nimet ja aika-arvot
 - sointumerkit
 - kappaleen rakenne

- Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa.
- Korostetaan tulkinnan merkitystä musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa:

- Tutustutaan suomalaiseen musiikkikulttuuriin kansanmusiikin, taidemusiikin ja populaarimusiikin kautta.
- Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella käydään läpi oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan.
- Huomioidaan kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat musiikissa.
- Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

S4 Ohjelmisto:

- Ohjelmistoon kuuluu suomalaista musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden sekä eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla.
- Ohjelmistossa huomioidaan myös kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa.
- Ohjelmistoon kuuluvat myös oppilaiden omat luovat tuotokset, esim. äänimaisemat ja sävellykset.

1 kommenttia

Musiikin arviointi vuosiluokalla 7

Oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokalla 7.

0 kommenttia

15.4.15 Kuvataide

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Vuosiluokilla 7-9 oppilaita ohjataan syventämään omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin sekä asettamaan määrätietoisia tavoitteita toiminnalleen. Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden kuvallisen tuottamisen taitoja sekä kannustetaan häntä toimimaan erilaisissa visuaalisissa ympäristöissä. Oppilaita harjaannutetaan tutkimaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä sekä käyttämään niitä osallistumisen ja vaikuttamisen muotoina. Opetuksessa kehitetään yhdessä toimimisen taitoja sekä rakennetaan yhteyksiä ajankohtaisiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin toimintatapoihin ja ilmiöihin. Opetus harjaannuttaa hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä luovasti, kriittisesti ja vastuullisesti. Oppilaille tarjotaan riittäviä edellytyksiä perusopetuksen jälkeisille opinnoille sekä huomioidaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia yleisiä valmiuksia.

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
Kuvallinen tuottaminen		
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5 ohjata oppilasta tutkimaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omista kuvissaan	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinna menetelmiä	S1, S2, S3	L1, L4, L5, L6
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	S1, S2, S3	L2, L3, L6, L7
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	S1, S2, S3	L1, L2, L5, L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		
T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin	S1, S2, S3	L3, L4, L6, L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttuun ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Omat kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinympäristön että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat: Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsitteisiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taitelijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 7-9 tuetaan tutkivaa ja ilmiökeskeistä työskentelyä taiteen traditioita ja aikalaisaiteen toimintatapoja hyödyntämällä. Opetuksessa luodaan mahdollisuuksia verkko- ja mediaympäristöjen monipuoliselle käytölle, taiteidenvälisille ja koulun ulkopuolisille projekteille sekä globaalien kysymysten käsittelylle.

Ohjaus, tuki ja eriyttäminen kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisua rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia. Vuosiluokilla 7-9 tavoitteena on vahvistaa oppilaan osaamista kuvataiteessa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvooteen, jona kuvataiteen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kuvataiteen oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kuvataiteen valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Kuvataiteessa oppilaan osaaminen kehittyy kaikissa opetuksen tavoitteissa kuvatuilla taideoppimisen ulottuvuuksilla

oppimäärän päättymiseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Kuvataiteen päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet kuvataiteessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	S1, S2, S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia havaintovälineitä ympäristön ja sen kuvien tarkastelussa
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelevaan näkemyksiään	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajattelun vaikutusten pohtiminen	Oppilas osaa sanallistaa havaintojaan ja ajatteluaan taiteesta, ympäristöstä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
Kuvallinen tuottaminen			
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1, S2, S3	Kuvailmaisun taitojen syventäminen	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvallisen tuottamisen materiaaleja, tekniikoita ja keinoja kuvailmaisussaan
T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	S1, S2, S3	Tutkivan lähestymistavan käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa itsenäisesti tai ryhmässä työskennellessään
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omista kuvissaan	S1, S2, S3	Kuvallisen tuottamisen avulla vaikuttaminen	Oppilas pyrkii vaikuttamaan ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kuvallisin keinoin
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä	S1, S2, S3	Kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen	Oppilas osaa käyttää joitakin kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	S1, S2, S3	Visuaalisen kulttuurin merkityksen tarkasteleminen	Oppilas osallistuu tulkinnoillaan keskusteluun taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksestä
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	S1, S2, S3	Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen soveltaminen	Oppilas osaa soveltaa joitakin kulttuurisesti erilaisia kuvailmaisun tapoja
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin	S1, S2, S3	Näkemyksen esittäminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurin moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla	S1, S2, S3	Kuvallinen ilmaiseminen ja vaikuttaminen	Oppilas tarkastelee kuvailmaisussaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävä kehitystä sekä tunnistaa kuvilla vaikuttamisen mahdollisuuksia

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7, 8 ja 9

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9:

- [Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7](#)
- [Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8](#)
- [Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9](#)

Katso myös [Kuvataide vuosiluokilla 3-6](#) ja [Kuvataide vuosiluokilla 1-2](#)

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Kuvataiteen tavoitteet vuosiluokalla 7

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelevaan näkemyksiään

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Kuvallinen tuottaminen

T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omista kuvissaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Visuaalisen kulttuurin tulkinta

T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen

T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Kuvataiteen sisällöt vuosiluokalla 7

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttuun ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Omat kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

- Kuvallinen tuottaminen tapahtuu omien kuvien ja kuvakulttuurien pohjalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita

koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiiriin että globaalin maailman näkökulmista.

- Kuvakulttuurin tuntemuksen opettelu ympäristön, esinemaailman, median ja virtuaalimaailman näkökulmista.
- Ympäristön visuaalinen havainnointi, havainnoista keskustelu sekä ilmaisu eri välinein.
- Kuvallisessa tuottamisessa käytetään eri tekniikoita: Valokuva, video, animaatio, muotoilu, arkkitehtuuri, ympäristösuunnittelu, sähköiset välineet ja sovellukset sekä muut ilmaisumuodot.
- Pohditaan ympäristön ja medioiden merkitystä yksilölle, yhteisölle ja globaalisti.

S3 Taiteen maailmat: Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Oppilaat syvenyvät erilaisiin taidekäsitteisiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

- Taiteentuntemuksessa opiskelun kohteena on taide eri aikoina, eri kulttuureissa ja eri ympäristöissä.
- Kuvallisessa tuottamisessa käytetään eri tekniikoita: Piirustus, maalaus, kolmiulotteinen työskentely, grafiikka, valokuva, elokuva, nykytaide sekä muut ilmaisumuodot.
- Pohditaan taiteen ilmiöitä, taidekäsitteitä ja taiteen tulkintaa.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisuuden tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 7-9 tuetaan tutkivaa ja ilmiökeskeistä työskentelyä taiteen traditioita ja aikalaisaiteen toimintatapoja hyödyntämällä. Opetuksessa luodaan mahdollisuuksia verkko- ja mediaympäristöjen monipuoliselle käytölle, taiteidenvälisille ja koulun ulkopuolisille projekteille sekä globaalien kysymysten käsittelylle.

Ohjaus, tuki ja eriyttäminen kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia. Vuosiluokilla 7-9 tavoitteena on vahvistaa oppilaan osaamista kuvataiteessa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kuvataiteen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kuvataiteen oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kuvataiteen valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Kuvataiteessa oppilaan osaaminen kehittyä opetuksen tavoitteissa kuvatuilla taideoppimisen ulottuvuuksilla oppimäärän päättymiseen saakka. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Keskeistä taitoalueita

- Työskentelytaidot
- Kuvan tekemisen prosessin hallinta: ilmaisuvälineen valinta, luova ongelmanratkaisu, toteutustavan määrittäminen käytettävissä olevan ajan ja materiaalin mukaan
- Tutkiva asenne: vaihtoehtoisten toteutusten etsiminen
- Luovuuden, mielikuvituksen ja kokeilun kehittäminen

Päätösarvioinnin kriteerit

[Päätösarvioinnin kriteerit](#)

15.4.16 Käsiyö

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Käsiyön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsiyöprosessin hallintaan. Käsiyö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsiyöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsiyöprosessin arviointi. Käsiyön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsiyössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia

sovelluksia sekä käyttämään oppittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsiyössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsiyön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsiyössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisen teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäriöivän materiaalisesta maailman tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämämpiiri, paikallinen ja eri ryhmien kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsiyö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsiyöilmaisuuksiin sekä halu ylläpitää ja kehittää käsiyökulttuuria.

Vuosiluokilla 7-9 käsiyön opetus vahvistaa ja syventää oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua sekä käsiyön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista. Käsiyön opiskelu pohjautuu rakennetun ympäristön ja monimateriaalisen maailman havainnointiin, tutkimiseen ja tiedon soveltamiseen. Tekemisen taitoja syvennettäessä tunnistetaan myös erilaisia teknologisia toimintaperiaatteita ja niihin liittyviä käytännön ongelmia. Käsiyön kasvatuksellisenä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa sekä työelämään ja ammattiin liittyviä valintoja.

Käsiyön opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	S2-S5	L2, L3
T2 ohjata oppilasta asettamaan käsiyöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsiyöprosessi ja arvioimaan oppimistaan	S1-S5	L1
T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita	S1- S5	L4, L6
T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsiyön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuun	S1-S5	L2, L4
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsiyöprosessissa	S6	L3, L6
T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsiyön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa	S1- S5	L5
T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsiyön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä	S7	L6
T8 ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsiyöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa	S8	L1, L4, L7

Käsiyön tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisältöjen toteuttaminen antaa oppilaalle monipuolisen kokemuksen käsiyön alueista ja mahdollisuuden useiden käsiyötaitojen omaksumiseen. Sisältöalueista muodostetaan yhtenäisiä oppimistehtäviä, joissa useat sisällöt limittyvät yhtäaikaaisesti toisiinsa.

S1 Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsiyön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsiyöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

S2 Muotoilu: Pehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

S3 Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsiyöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

S4 Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilu ja käytettävyyttä. Kokonainen käsiyöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsiyön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S6 Työturvallisuus: Pehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osanakäsiyöprosessia. Työskennellään turvallisesti.

S7 Yrittäjämäinen oppiminen: Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynnillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsiyöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen: Tutkitaan käsiyön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsiyötä hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsiyöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.

Käsiyön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuoliset laitteet, koneet, työvälineet ja ympäristöt mahdollistavat monimateriaalisen käsiyön oppimisen ja vastuullisen työskentelyasenteen omaksumisen. Arkielämää, luontoa, rakennettua ja esineympäristöä havainnoidaan ja hyödynnetään käsiyön suunnittelussa ja valmistuksessa. Käsiyössä hyödynnetään mobiililaitteita ja harjaannutaan kolmiulotteisten piirrosten ja mallien tekemiseen. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiililyön työtapoja. Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja eri tahojen kanssa oppiaineiden rajoja ylittäen. Käsiyöhön tutustutaan museo- ja näyttely- ja yritysvierailuilla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsiyössä vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen/tuen järjestämisessä on huomioida pedagogisesti erilaiset työ- ja vuorovaikutustavat, joilla tuetaan oppilaiden käsiyötaitojen oppimista, suunnittelua ja yhteisöllistä työskentelyä. Yksilö-, ryhmä- ja yhteisöllisillä työavoilla kannustetaan oppilaita osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsiyön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työvälineiden, työtapojen ja työtehtävien valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi käsiyössä vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin sekä opiskelun aikana tehtyyn jatkuvaan arviointiin ja dokumentointiin. Huolehditaan siitä, että oppilaat tietävät arvioinnin perusteet. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Oppilaat saavat monipuolista palautetta edistymisestään ja osaamisestaan. Arvioinnilla tuetaan laaja-alaisen käsityötaitojen kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehityksessä olevien taitojensa hallitsemiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Palautteen anto on vuorovaikutteista, jolloin myös opettaja saa palautetta käyttämisestään menetelmistä tai työtavoista.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut käsityön oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso käsityön valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehityy koko opiskelun ajan. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta. Numeroarvosana laaditaan yhdessä käsityön opetukseen osallistuneiden opettajien kesken.

Käsityön päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Käsityön opetuksen tavoitteena on	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliästä	S2-S5	Työskentely ja tuottaminen	Oppilas suunnittelee työskentelyään, osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.
T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan	S1-S5	Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen	Oppilas osaa asettaa työskentelylleen tavoitteita sekä työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja arvioi realistisesti oppimistaan käsityöprosessin aikana.
T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita	S1-S5	Valmistaminen, tekniikat ja työstömenetelmät	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja sekä tekniikoita ja työstömenetelmiä ja osaa käyttää niitä valmistaessaan suunnittelemaan tuotteita/teoksia.
T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuun	S1-S5	Visuaalinen materiaallinen ja teknologinen ilmaisu	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi sekä toteuttaa ne suunnitelmaan perusten ottaen huomioon esteettisyyden ja toimivuuden.
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa	S6	Turvallinen työskentely	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityöprosessissa.
T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa	S1-S5	Tieto- ja viestintätekniiset taidot Yhteisöllinen työskentely	Oppilas osaa käyttää itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa suunnittelussa ja valmistamisessa sekä oman tai yhteisen käsityöprosessin dokumentoinnissa tieto- ja viestintä-tekniologiaa.
T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä	S7	Kädentaitojen ja käsityön merkityksen hahmottaminen arkielämässä ja yhteiskunnassa	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityönmerkitystä arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.
T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävästä elämäntapaa	S8	Valintojen tekeminen ja niiden perustelut	Oppilas osaa perustella käsityön merkityksen kestäväälle elämäntavalle ja tehdä sen mukaisia valintoja työskentelyssään.

Toivakkalaiset OPS-ratkaisut

Tärkeitä periaatteita

- **Oppilaan henkilökohtaiset tavoitteet**
- **Innovointiin kannustaminen**
- **Oppilaan oma riskien arviointi**
- **Tietotekniikan soveltaminen myös valmistuksessa ja yhteisöllisen tiedon tuottamisessa sekä jakamisessa**
- **Yrittäjyyden korostaminen niin oppimisessa kuin tekemisessäkin**

Oppiaineen tehtävä

- **Oppiaineen tehtävät on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa, joita toteutamme oppilaslähtöisesti oppilaan ja ryhmän valmiuksia huomioiden.**

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

- Oppiaineessa tehdään yhteistyötä sekä teknisen että tekstiiliön painotuksien välillä: esim. tuoli ja sen verhoilu, mopon tuunaus, jne. Monet harjoitustyöt vaativat usean eri osa-alueen yhdistämistä.
- Työn etenemisen dokumentointi esimerkiksi tuntikirjanpidon tai valokuvauksen avulla. Yrittäjyyskasvatus tuntipäiväkirjalla ja kustannuslaskelmalla. Valmiin tuotteen arviointi esimerkiksi lehtiartikkelin tai vastaavan laatimisen avulla.
- Kuvallisten työohjeiden valmistaminen kännykän valokuvien sekä lyhyiden tekstien avulla.
- Kuluttajätietoutta tuotteiden elinkaaren, ekologisten valintojen sekä kierrätyksen ja ehtyvien luonnonvarojen kautta.

Käsityö mahdollistaa laajat oppimiskokonaisuudet ja ilmiöpohjaisen oppimisen kaikkien muiden perusopetuksen oppiaineiden sisältöjen kanssa. Lisäksi käsityön opetustilat ja välineistö mahdollistavat osaltaan laajan oppimiskokonaisuuden toteuttamisen, mitä normaalissa luokkatilassa ei tehdä. Käsityö kannustaa lapsia innovatiiviseen tekemiseen ja uuden luomiseen.

Käsityö voi parhaimmillaan toimia pohjana koko perusopetuksen teknologiakasvatukselle.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9:

- **Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7**

- [Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8](#)
- [Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9](#)

Katso myös: [Käsityö vuosiluokilla 3-6](#) ja [Käsityö vuosiluokilla 1-2](#)

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

- ***Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9 on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa.***

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 7-9

- ***Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 7-9 on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa alempana tällä sivulla.***

0 kommenttia

Käsityön opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Käsityön tavoitteet vuosiluokalla 7

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Käsityön sisällöt vuosiluokalla 7

Käsityön tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisältöjen toteuttaminen antaa oppilaalle monipuolisen kokemuksen käsityön alueista ja mahdollisuuden useiden käsityötaitojen omaksumiseen. Sisältöalueista muodostetaan yhtenäisiä oppimistehtäviä, joissa useat sisällöt limittyvät yhtäaikaaisesti toisiinsa.

S1 Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

S2 Muotoilu: Pehdyttään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

S3 Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

S4 Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S6 Työturvallisuus: Pehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osanakäsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.

S7 Yrittäjämäinen oppiminen: Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen: Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestäväen kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Monipuoliset laitteet, koneet, työvälineet ja ympäristöt mahdollistavat monimateriaalisen käsityön oppimisen ja vastuullisen työskentelyasenteen omaksumisen. Arkielämää, luontoa, rakennettua ja esineympäristöä havainnoidaan ja hyödynnetään käsityön suunnittelussa ja valmistuksessa. Käsityössä hyödynnetään mobiililaitteita ja harjaannutaan kolmiulotteisten piirrosten ja mallien tekemiseen. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja. Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja eri tahojen kanssa oppiaineiden rajoja ylittäen. Käsityöhön tutustutaan museo- ja näyttely- ja yritysvierailuilla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen/tuen järjestämisessä on huomioida pedagogisesti erilaiset työ- ja vuorovaikutustavat, joilla tuetaan oppilaiden käsityötaitojen oppimista, suunnittelua ja yhteisöllistä työskentelyä. Yksilö-, ryhmä- ja yhteisöllisillä työtavoilla kannustetaan oppilaita osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työvälineiden, työtapojen ja työtehtävien valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin sekä opiskelun aikana tehtyyn jatkuvaan arviointiin ja dokumentointiin. Huolehditaan siitä, että oppilaat tietävät arvioinnin perusteet. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Oppilaat saavat monipuolista palautetta edistymisestään ja osaamisestaan. Arvioinnilla tuetaan laaja-alaisen käsityötaitojen kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojensa hallitsemiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Palautteen anto on vuorovaikutteista, jolloin myös opettaja saa palautetta käyttämistään menetelmistä tai työtavoista.

Päätösarviointi sijoittuu siihen luvuuteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päätösarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut käsityön oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso käsityön valtakunnallisiin päätösarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyä koko opiskelun ajan. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikommalla suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta. Numeroarvosana laaditaan yhdessä käsityön opetuksen osallistuneiden opettajien kesken.

Päätösarvioinnin kriteerit

Päätösarvioinnin kriteerit

15.4.17 Liikunta

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurien moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestäväen toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisensatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelu. Oppilaat saavat tietoa ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

”Liikutaan yhdessä minäkäsitystä ja osallisuutta vahvistaen, taitoja soveltaen.”

Vuosiluokilla 7-9 pääpaino on monipuolisessa perustaitojen soveltamisessa ja fyysisten ominaisuuksien harjoittamisen opiskelussa eri liikuntamuotojen ja -lajien avulla. Erytisen tärkeää on vahvistaa oppilaan myönteistä minäkäsitystä ja oman muuttuvan kehon hyväksymistä. Opetus tukee oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen, osallisuuteen sekä kannustaa terveyttä edistävään omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun sekä ottavat vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta.

Liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Fyysinen toimintakyky		
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	L1,L3
T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	L1,L3, L4
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S3	L3
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S3	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta	S1	L3
T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	L3, L6,L7
Sosiaalinen toimintakyky		
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen	S2	L2, L3, L6,L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	L2, L6,L7
Psyykinen toimintakyky		
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	L1, L2,L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3	L1,L2
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3	L3
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3	L1,L3

Liikunnan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Fyysinen toimintakyky: Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotoitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehitteviä turvallisiat tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisen ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantarjestelmä Move!n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

S2 Sosiaalinen toimintakyky: Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

S3 Psyykinen toimintakyky: Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjänteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasville ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenaajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 7-9

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoiminen ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtapoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokkien 7-9 opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota toimintakyvyn tukemiseen ja mieluisan liikuntaharrastuksen ylläpitämiseen tai löytämiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 7-9

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet sekä kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet.

Liikunnan arviointi perustuu fyysisen-, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2-6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7-10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä siten, että oppilailla on mahdollisuus osoittaa parasta osaamistaan. Oppilaita ohjataan itsearviointiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut liikunnan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso liikunnan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen liikunnassa kehittyy kumulatiivisesti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikommalla suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Liikunnan päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetussa liikuntamuodoissa.
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot) eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetussa liikuntamuodoissa.
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta	S1	Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.
T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	Uima- ja vesipelastustaidot	Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 Ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunnelmaisuuttaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Psyykinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa pääsääntöisesti työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Toivakan paikallinen OPS-ratkaisu

Oppiaineen tehtävä on kuvattu valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteissa, joita tukee [Opetushallituksen laatima tukimateriaali](#)

[Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7](#)

[Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8](#)

[Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9](#)

Katso myös [Liikunta vuosiluokilla 1-2](#) ja [Liikunta vuosiluokilla 7-9](#)

Esimerkkejä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista liikunnassa

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Oppilas ymmärtää, kokee ja tuntee liikunnan vaikutuksia. Tietää erilaisia tapoja liikkua.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilas tietää oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksia. Tehdään yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa (kolmas sektori). Osallistutaan mahdollisesti Koululiikuntaliiton tapahtumiin.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilas osaa huolehtia puhtaudestaan ja kunnostaan. Tietää, että liikunta vaikuttaa hyvinvointiin. Liikkuu tarkoituksenmukaisissa vaatteissa ja varusteissa.

L4 Monilukutaito

Oppilas osaa arvoida fyysistä toimintakykyään mittauksista saadun palautteen avulla.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Liikuntatunneille tuo vaihtelua teknologian (iPad, sykemittari, älykännykkä) käyttäminen ja hyödyntäminen.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys

Oppilas osallistuu koulun liikuntatapahtumiin ja auttaa niiden järjestämisessä. Oppilasta ohjataan oma-aloitteisuuteen ja aktiivisuuteen. Oppilasta ohjataan huomioimaan fyysisen ja psyykkisen kunnan merkitys työkyvyn ylläpitäjänä.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Oppilaalle tarjotaan mahdollisuus osallistua välituntiliikuntatoimintaan ja liikuntatapahtumien suunnitteluun.

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

”Liikutaan yhdessä minäkäsitystä ja osallisuutta vahvistaen, taitoja soveltaen.”

Liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 7

Fyysinen toimintakyky:

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen L1 ja L3

T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja L1, L3 ja L4

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa L3

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa L3

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta L3

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä L3

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan L3, L6 ja L7

Sosiaalinen toimintakyky:

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen L2, L3, L6 ja L7

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista L2, L6 ja L7

Psyykinen toimintakyky:

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja L1, L2 ja L3

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä L1 ja L2

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille L3

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia L1 ja L3

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 7

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotoitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Liikuntalajien ja -muotojen valinnassa tulee huomioida monipuolisuus, eri vuodenaikojen mahdollisuudet sekä paikallinen toimintaympäristö.

Keskeisiä fyysisen toimintakyvyn sisältöalueita harjoitellaan seuraavien liikuntamuotojen yhteydessä:

- perusliikunta
- kuntoliikunta
- luontoliikunta
- sisä- ja ulkopalloilu sekä erilaiset viitepelit
- voimistelu
- talviliikunta
- rytmi- ja musiikkiliikunta

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatunneilla opitaan

- arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään
- vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä
- muiden positiivista huomiointia.

S3 Psyykinen toimintakyky

- vastuun ottaminen sekä pitkäjänteisyyden harjoittelu yksin ja yhdessä muiden kanssa
- iloa ja virkistystä tuottavat liikuntatehtävät (pätevyiden kokemus, myönteinen minäkäsitys)
- voittamisen ja häviämisen kokemuksien käsittely
- tieto liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, harjoittelun periaatteet
- tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 7

- Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla
- Opintojen aikainen arviointi perustuu sekä oppilaan oppimisen että työskentelyn arviointiin
- Oppilaan arvosanasta noin puolet muodostuu oppimisen ja taitojen arvioinnista ja toinen noin puolet oppilaan työskentelystä oppitunneilla

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

”Liikutaan yhdessä minäkäsitystä ja osallisuutta vahvistaen, taitoja soveltaen.”

Liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 8

Fyysinen toimintakyky:

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen L1 ja L3

T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja L1, L3 ja L4

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa L3

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa L3

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyttä ja liikkuvuutta L3

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä L3

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan L3, L6 ja L7

Sosiaalinen toimintakyky:

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen L2, L3, L6 ja L7

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista L2, L6 ja L7

Psyykinen toimintakyky:

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja L1, L2 ja L3

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä L1 ja L2

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille L3

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia L1 ja L3

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 8

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotoitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Liikuntalajien ja -muotojen valinnassa tulee huomioida monipuolisuus, eri vuodenaikojen mahdollisuudet sekä paikallinen toimintaympäristö.

Keskeisiä fyysisen toimintakyvyn sisältöalueita harjoitellaan seuraavien liikuntamuotojen yhteydessä:

- perusliikunta
- kuntoliikunta
- luontoliikunta
- sisä- ja ulkopalloilu sekä erilaiset viitepelit
- voimistelu
- talviliikunta
- rytmi- ja musiikkiliikunta
- vesiliikunta
 - Uimassa käydään 8. luokan keväällä 2 tuntia
- Move!-testit 8. luokan syksyllä

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatunneilla opitaan

- arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään
- vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä
- muiden positiivista huomiointia.

S3 Psyykinen toimintakyky

- vastuun ottaminen sekä pitkäjänteisyyden harjoittelu yksin ja yhdessä muiden kanssa
- iloa ja virkistystä tuottavat liikuntatehtävät (pätevyden kokemus, myönteinen minäkäsitys)
- voittamisen ja häviämisen kokemusten käsittely
- tieto liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, harjoittelun periaatteet
- tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 8

- Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla
- Opintojen aikainen arviointi perustuu sekä oppilaan oppimisen että työskentelyn arviointiin
- Oppilaan arvosanasta noin puolet muodostuu oppimisen ja taitojen arvioinnista ja toinen noin puolet oppilaan työskentelystä oppitunneilla
- Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina.

Liikunnan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

”Liikutaan yhdessä minäkäsitystä ja osallisuutta vahvistaen, taitoja soveltaen.”

Liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 9

Fyysinen toimintakyky

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen L1 ja L3

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja L1, L3 ja L4

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa L3

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa L3

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta L3

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä L3

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan L3, L6 ja L7

Sosiaalinen toimintakyky

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen L2, L3, L6 ja L7

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista L2, L6 ja L7

Psyykinen toimintakyky

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja L1, L2 ja L3

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä L1 ja L2

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille L3

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia L1 ja L3

Liikunnan sisällöt vuosiluokalla 9

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotasaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Liikuntalajien ja -muotojen valinnassa tulee huomioida monipuolisuus, eri vuodenaikojen mahdollisuudet sekä paikallinen toimintaympäristö.

Keskeisiä fyysisen toimintakyvyn sisältöalueita harjoitellaan seuraavien liikuntamuotojen yhteydessä:

- perusliikunta
- kuntoliikunta
- luontoliikunta
- sisä- ja ulkopalloilu sekä erilaiset viitepelit
- voimistelu
- talviliikunta
- rytmi- ja musiikkiliikunta
- vesiliikunta
 - Uimassa käydään 9. luokan syksyllä 2 tuntia
 - 9. luokalla suoritetaan 200 metrin uimataitotesti sekä hengenpelastustesti

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatunneilla opitaan

- arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään
- vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä
- muiden positiivista huomiointia.

S3 Psyykinen toimintakyky

- vastuun ottaminen sekä pitkäjänteisyyden harjoittelu yksin ja yhdessä muiden kanssa
- iloa ja virkistystä tuottavat liikuntatehtävät (pätevyiden kokemus, myönteinen minäkäsitys)
- voittamisen ja häviämisen kokemusten käsittely
- tieto liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, harjoittelun periaatteet
- tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista

Liikunnan arviointi vuosiluokalla 9

- Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla
- Opintojen aikainen arviointi perustuu sekä oppilaan oppimisen että työskentelyn arviointiin
- Oppilaan arvosanasta noin puolet muodostuu oppimisen ja taitojen arvioinnista ja toinen noin puolet oppilaan työskentelystä oppitunneilla

Liikunnan päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetuksissa liikuntamuodoissa.
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsitteilytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Motoriset perustaidot (välineenkäsitteilytaidot) eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsitteilytaitoja useimmissa opetuksissa liikuntamuodoissa.
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta	S1	Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.
T6 vahvistaa uima- ja vesipelustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	Uima- ja vesipelustaidot	Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunnelmaisuuttaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Psyykinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa pääsääntöisesti työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiansa osana itsearviointia.
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiansa osana itsearviointia.
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiansa osana itsearviointia.

Päättöarvioinnin kriteerit**Päättöarvioinnin kriteerit****15.4.18 Kotitalous****Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet****Oppiaineen tehtävä**

Kotitalouden opetuksen tehtävänä on kehittää kodin arjen hallinnan sekä kestävän ja hyvinvointia edistävänä elämäntavan edellyttämiä tietoja, taitoja, asenteita ja toimintavalmiuksia. Opetuksessa edistetään kädentaitoja ja luovuutta sekä kykyä tehdä valintoja ja toimia kodin arjessa kestävästi. Opetuksessa luodaan perustaa

oppilaiden kotitaloudelliselle osaamiselle, mikä merkitsee taitoa toimia eri ympäristöissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Opetuksella tuetaan oppilaiden kasvua kodin arjen perusedellytysten ylläpitämisestä huolehtiviksi kuluttajiksi. Kotitalousopetuksessa kehitetään kanssaihmisistä huoltapitäviksi lähimmäisiksi ja kasvatetaan perheen, kodin ja yhteiskunnan aktiivisiksi jäseniksi.

Opetus antaa valmiuksia vuorovaikutukseen ja yhdessä elämiseen. Kotitalousopetuksessa luodaan perusta kestäväan asumiseen, ruokaosaamiseen ja kuluttajuuteen. Oppilaat saavat käsityksen kodin teknologisoituvasta arjesta, kustannustietoisesta toiminnasta sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisestä kotitalouden toiminnassa.

Kotitalouden keskeisten sisältöjen ja oppimistehtävien avulla kehitetään oppilaiden suunnittelu-, organisointi-, työskentely- ja voimavarojen hallinnan taitoja. Kotitalouden tehtävänä on vahvistaa valmiuksia pitkäjänteiseen työskentelyyn, yhdessä toimimiseen ja kriittiseen tiedonhallintaan. Erityistä huomiota kiinnitetään jokaisen oppilaan yhdenvertaiseen ja tasapuoliseen osallisuuteen oppimistilanteissa. Oppiaine kasvattaa toiminnallisuuteen ja yritteliäisyyteen sekä vastuullisuuteen ja taloudellisuuteen.

Oppiaine soveltaa toiminnaksi eri alojen tietoa, ja yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa monipuolistaa oppimiskokemuksia. Eheyttävä opetus tukee erilaisten kodin arkeen liittyvien käsitteiden, asioiden tai ilmiöiden keskinäisten yhteyksien ja syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä syventäenoppimista. Kotitalouden opetus kattaa laaja-alaisen osaamisen kaikki osa-alueet.

Kotitalousopetus rakennetaan suunnitelmalliseksi oppimista tukevaksi jatkumoksi, jolloin tiedot ja taidot syvenevät vaiheittain kokonaisuudeksi. Oppilaiden itsenäisyys ja vastuu kasvavat vähitellen, ja opetus ohjaa ongelmanratkaisuun, tiedon ja taidon soveltamiseen ja luovuuteen. Opittua sovelletaan ja syvennetään omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.

Kotitalousopetusta voidaan opetuksen järjestäjän niin päättäessä antaa jo alemmilla vuosiluokilla. Tällöin noudatetaan kotitalouden oppimäärän opetussuunnitelman perusteita oppilaiden iän huomioon ottaen. Opetuksen tavoitteet, keskeiset sisältöalueet ja toteutus määritellään paikallisessa opetussuunnitelmassa opetussuunnitelman perusteita soveltaen.

Kotitalouden opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Käytännön toimintataidot		
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa	S1, S2, S3	L3
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja esteetiikan huomioimiseen	S1, S2	L2, L3
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestäväan kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa	S1, S2, S3	L3, L4, L5, L7
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana	S1, S2	L1, L3, L6
T5 ohjata jomotivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin	S1, S2, S3	L3, L5, L7
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot		
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa	S1, S2, S3	L1, L2, L6, L7
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä	S1, S2, S3	L2, L3
T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä	S1, S2	L3, L6, L7
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa	S1, S2, S3	L2, L6, L7
Tiedonhallintataidot		
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana	S1, S2, S3	L1, L4
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä	S1, S2, S3	L4
T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä	S1, S2, S3	L1
T13 ohjata oppilasta kestäväan elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja.	S1, S2, S3	L1, L7

Kotitalouden tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisältöjen valinnoissa otetaan huomioon monipuolinen kotitaloudellisen osaamisen ja ajattelun kehittyminen sekä kestäväan tulevaisuuteen tähtäävä toiminta. Paikallisia, alueellisia ja globaaleja ajankohtaisia aiheita hyödynnetään, ja niitä sovelletaan oppimistehtävien suunnittelussa. Kotitalouden tavoitteisiin liittyvät oppimistehtävät vaihtelevat oppilaiden, oppimisen paikallisten olosuhteiden ja koulun omien painotusten mukaisesti.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri: Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuosituksen, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlaa.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen: Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa: Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Kotitalouden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä oppimisympäristön valinnassa on, että se mahdollistaa seuraavat tekijät: vuorovaikutteinen toiminta, yhteisöllinen tiedon rakentaminen ja osaamisen jakaminen, tutkiva ja soveltava opiskelu sekä työskentelyn arviointi. Työn arvostaminen ja loppuun saattaminen, pitkäjänteinen tapa tehdä työtä, kunnioittava ja kiireetön ilmapiiri sekä mahdollisuus oppia myösepäonnistumisista ovat osa turvallisuutta. Opetuksessa hyödynnetään

niinluokkayhteisöä, koulutiloja ja kouluympäristöä kuin digitaalisia ympäristöjä ja yhteistyöverkostoja. Oppimistehtävät vahvistavat oppilaiden näkemystä arjen rakentumisesta ja monimuotoisuudesta sekä harjaannuttavat soveltamaan koulussa opiskeltuja asioita omaan perhevaiheeseen. Työtapojen ja menetelmien valinnassa on keskeistä tiedon ja taidon kietoutuminen yhteen ja soveltaminen käytäntöön.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kotitaloudessa vuosiluokilla 7-9

Kotitalouden oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden motivaation, oman toiminnan ohjauksen ja itseohjautuvuuden asteittainen lisääntyminen. Lisäksi olennaista on työskentelyn kehittyminen vuorovaikutteiseksi, pitkäjänteiseksi ja tietoperustaiseksi. Oppimistilanteen ja tietoympäristön selkeä rakenne sekä vaikeustason mielekkyys korostuvat opetuksen suunnittelussa. Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistason mukaiset arkipäivän rakentumiseen liittyvät oppimistilanteet ja joustavat opetusjärjestelyt.

Käytännön toimintataitojen tukemisen suunnittelussa korostuu arkipäivän ilmiöiden ja kotitalouden oppimistilanteiden kietoutuminen toisiinsa. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa keskitytään sosiaalisten tilanteiden harjoitteluun. Tiedonhallintataitojen kehittymistä tuetaan käyttämällä yksinkertaisia ja selkeitä ohjeita ja kuvia. Oppitunnin siirtymävaiheiden tunnistaminen edellyttää ohjausta ja tukea ajanhallinnassa ja oppimistehtävän jäsentelyssä. Kotitalous oppiaineena antaa mahdollisuuden soveltaa koulussa opittuja ja harjoiteltuja asioita oppilaiden omassa arjessa.

Ohjauksella tuetaan oppilaiden kiinnostustasyventää ja laajentaa kotitalouden oppimista sekä luodaan valmiuksia siirtyä perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen ja sen kautta kotitaloudellista asiantuntijuutta edellyttävään työelämään.

Oppilaan oppimisen arviointi kotitaloudessa vuosiluokilla 7-9

Kotitaloudessa oppimisen arviointi on monimuotoista, ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaat saavat palautetta taidostaan toimia eri asiayhteyksissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Ajattelua tuetaan ohjaamalla oppilaita pohtimaan tapaansa hahmottaa ja käsitellä omaa ympäristöä. Huomiota kiinnitetään myös kotitalouden käsitteiden hahmottamiseen ja sisältöjen omaksumiseen. Opetuksessa huolehditaan siitä, että jokainen oppilas ja hänen huoltajansa ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päättöarvioinnin kriteereistä. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kotitalouden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kotitalous-oppiaineen valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy koko yhteisen kotitalouden opetuksen ajan vahvistuvana ja etenevänä oppimisena. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Kotitalouden päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Päättöarvioinnin kriteeri osaamiselle arvosanalla kahdeksan
Käytännön toimintataidot			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa	S1,S2	Tavoitteiden asettaminen, työn toteutus, ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas asettaa tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi. Oppilas arvioi itse tavoitteiden saavuttamista ja omaa työskentelyään. Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan itsearvioinnin, opettajan antaman palautteen ja vertaispalautteen perusteella.
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen	S1,S2	Kädentaidot ja estetiikka	Oppilas osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä ruoan valmistuksessa ja leivonnassa sekä asumiseen liittyvien perustehtävien toteuttamisessa ja ottaa huomioon esteettiset näkökulmat
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävästi kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa	S1, S2,S3	Kuluttajataidot sekä terveyden edistäminen ja teknologian käyttö	Oppilas valitsee ja käyttää taloudellisesti materiaaleja ja teknologiaa kotitalouden toiminnassaan sekä pohtii valintoja terveyden ja kestävyysnäkymien kannalta.
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana	S1,S2	Ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen	Oppilas osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja järjestystä ylläpitäen sekä suunnitella ajankäyttöään sen mukaisesti.
T5 ohjata jomotoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin	S1, S2,S3	Turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta	Oppilas työskentelee ohjeiden mukaan hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen sekä ajan, kustannusten tai energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti. Oppilas pyrkii kiinnittämään huomiota ergonomiaan.
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot			
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua ja rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa	S1, S2, S3	Kuuntelu, keskustelu ja argumentointi	Oppilas pyrkii kuuntelemaan eri näkökulmia ja ilmaisemaan rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä	S1, S2, S3	Arjen rakentumisen ja kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla kodin arkirutiineita. Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista perherakenteista ja kotitalouksien perinteistä sekä pohtia niiden vaikutusta arjen rutiineihin.
T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä	S1, S2	Voimavarojen käyttäminen ja sopimuksen tekeminen	Oppilas osaa työskennellä yksin ja pyrkii toimimaan ryhmässä rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas osaa selittää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen ajankäytöstä ja työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa	S1, S2, S3		Ei käytetä oppiaineen arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tiedonhallintataidot			
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana	S1, S2, S3	Tietojen hankinta ja käyttö	Oppilas osaa etsiä kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja eri tietolähteistä ja pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta sekä osaa tulkita pakkausmerkintöjä. Oppilas tuntee ruoka- ja ravintoaineryhmät ja niiden ominaisuuksia.
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä	S1, S2	Toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttö ja jäsentäminen	Oppilas osaa tulkita ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja osaa nimetä tyypillisiä kotitalouden merkkejä ja symboleja sekä tulkita niitä arjen ilmiöiden yhteydessä.
T12 ohjata oppilasta, ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä	S1, S2, S3	Käsitteiden omaksuminen, tietojen ja taitojen soveltaminen, luova ilmaisu sekä palveluiden tunnistaminen	Oppilas pystyy käyttämään kotitalouden käsitteitä, tietoa ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kotitalouden osaamista sovelletaan eri ympäristöissä Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja	S1, S2, S3	Mittaamisen ja laskemisen sekä kierrättämisen soveltaminen omaan toimintaan ja päätöksentekoon	Oppilas osaa huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta ja osaa selittää mittaamisen ja laskemisen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toiminnan yhteydet osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa.

Toivakkalaiset OPS-ratkaisut

Kotitalous oppiaineen (vuosiluokat 7-9) tehtävä sekä opetuksen tavoitteet on kuvattu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa. Lisäksi oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä arviointi on kirjattu siihen.

Tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokilla 7-9:

- Kotitalouden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7
- Kotitalouden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8
- Kotitalouden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

0 kommenttia

Kotitalouden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Kotitalouden tavoitteet vuosiluokalla 7

Käytännön toimintataidot

T1 Ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

T2 Ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

T3 Ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestäväen kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), Monilukutaito (L4), Tieto- ja viestintäteknikka (L5), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväen tulevaisuuden rakentaminen (L7)

T4 Ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), Työelämäntaidot ja yrittäjyys (L6)

T5 Ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), Tieto- ja viestintäteknikka (L5), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväen tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

T6 Ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentoida oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2), Työelämäntaidot ja yrittäjyys (L6), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväen tulevaisuuden rakentaminen (L7)

T7 Aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2), Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

T8 Ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), Työelämäntaidot ja yrittäjyys (L6), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväen tulevaisuuden rakentaminen (L7)

T9 Kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2), Työelämäntaidot ja yrittäjyys (L6), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväen tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Tiedonhallintataidot

T10 Kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), Monilukutaito (L4)

T11 Harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Monilukutaito (L4)

T12 Ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

T13 Ohjata oppilasta kestäväen elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväen tulevaisuuden rakentaminen (L7)

0 kommenttia

Kotitalouden sisällöt vuosiluokalla 7

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

- toiminta ja yhteistyö kotitaloudessa
- ravitseminen ja monipuolinen ruokavalio
- perustaidot ja perusruuvalmistusmenetelmät
- kalenterivuoden juhlat
- reseptinlukutaito

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

- yhteistyö ja vastuunotto
- hyvät tavat ja estetiikka
- kodin puhtaanapito ja siivous
- pyykinhoito ja -huolto
- kierrätys ja lajittelu

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

- ostaminen ja erilaiset kulutustavat
- hintavertailu ja harkitut valinnat
- kuluttajan vastuu ja valinnanteko
- pakkausmerkinnät ja kestävät valinnat

Kotitalousoppiaine mahdollistaa monipuolisten opetus- ja työmenetelmien käytön, mm. yksilötyöskentely, parityöskentely, ryhmätyöskentely, projektityöskentely, aistinvarainen tutkiminen, tutkiva oppiminen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisen.

Kotitalouden arviointi vuosiluokalla 7

Oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokalla 7.

0 kommenttia

Kotitalouden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Kotitalouden tavoitteet vuosiluokalla 8

Käytännön toimintataidot

T1 Ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

T2 Ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

T3 Ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävästi kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), Monilukutaito (L4), Tieto- ja viestintätekniikka (L5), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

T4 Ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), Työelämäntaidot ja yrittäjyys (L6)

T5 Ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), Tieto- ja viestintätekniikka (L5), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

T6 Ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentoida oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2), Työelämäntaidot ja yrittäjyys (L6), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

T7 Aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2), Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

T8 Ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), Työelämäntaidot ja yrittäjyys (L6), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

T9 Kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2), Työelämäntaidot ja yrittäjyys (L6), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Tiedonhallintataidot

T10 Kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), Monilukutaito (L4)

T11 Harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Monilukutaito (L4)

T12 Ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

T13 Ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

[0 kommenttia](#)

Kotitalouden sisällöt vuosiluokalla 8

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

- Ruokakulttuurin arvot
- Suomalainen ruokakulttuuri
- Eurooppalainen ruokakulttuuri
- reseptin lukutaito ja soveltaminen
- oma ateriasuunnittelu
- erityis- ja elämäntaparuokavaliot
- kalenterivuoden juhlat
- lähiruoka ja ympäristö
- ruoka ja teknologia

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

- kestävä kehitys
- kierrätys
- kodin siivous ja puhtaanapito
- hyvät tavat ja estetiikka
- erilaiset perheet, voimavarat ja työnjako

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

- vastuullinen rahankäyttö ja kulutus
- kestävä kuluttaminen kotona

Kotitalousoppiaine mahdollistaa monipuolisten opetus- ja työmenetelmien käytön, mm. yksilötyöskentely, parityöskentely, ryhmätyöskentely, projektityöskentely, aistinvarainen tutkiminen, tutkiva oppiminen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisen.

0 kommenttia

Kotitalouden arviointi vuosiluokalla 8

Oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokalla 8.

0 kommenttia

Kotitalouden opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Kotitalouden tavoitteet vuosiluokalla 9

Käytännön toimintataidot**T1 Ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa**

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

T2 Ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

T3 Ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävää ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintätekniologiaa

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), Monilukutaito (L4), Tieto- ja viestintätekniikka (L5), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

T4 Ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), Työelämäntaidot ja yrittäjyys (L6)

T5 Ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), Tieto- ja viestintätekniikka (L5), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot**T6 Ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentoita oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa**

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2), Työelämäntaidot ja yrittäjyys (L6), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

T7 Aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2), Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

T8 Ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), Työelämäntaidot ja yrittäjyys (L6), Osallistuminen, vaikuttaminen ja

kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

T9 Kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2), Työelämäntaidot ja yrittäjyys (L6), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Tiedonhallintataidot

T10 Kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), Monilukutaito (L4)

T11 Harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Monilukutaito (L4)

T12 Ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

T13 Ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

[0 kommenttia](#)

Kotitalouden sisällöt vuosiluokalla 9

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

- maailman ruokakulttuurit
- oma ateriasuunnittelu ja työn organisointi
- reseptinlukutaito ja soveltaminen
- teknologian kehittyminen ja ruoka
- media ja ruuanvalmistus
- kestävät ruokavalinnat
- kalenterivuoden juhlat
- opiskelijan ruoka

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

- oman koti ja sen suunnittelu
- oman itsensä ja muiden huomioiminen
- erilaiset perheet ja voimavarat
- kodin siivous ja puhtaanapito
- hyvät tavat ja estetiikka

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

- kestävä kuluttaminen
- erilaiset maksutavat

Kotitalousoppiaine mahdollistaa monipuolisten opetus- ja työmenetelmien käytön, mm. yksilötyöskentely, parityöskentely, ryhmätyöskentely, projektityöskentely, aistinvarainen tutkiminen, tutkiva oppiminen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisen.

[0 kommenttia](#)

Kotitalouden arviointi vuosiluokalla 9

Oppimisen arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet vuosiluokalla 9.

0 kommenttia

Päätösarvioinnin kriteerit

Päätösarvioinnin kriteerit

15.4.19 Oppilaanohjaus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että oppilaat pystyvät kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiään ja tekemään valintansa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeuden-mukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Vuosiluokilla 7-9 oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7-9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7-9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvalmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltävien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Oppilaanohjauksen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus ja aktiivinen toiminta		
T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista	S1, S2	L3, L7
Oppimaan oppimisen taidot		
T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan	S1	L1
Elinikäinen oppiminen		
T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan	S1, S2	L1
Itsetuntemus		
T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti	S2	L3
Tavoitteiden asettaminen		
T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista	S2, S5	L1, L3
Työelämään suuntautuva oppiminen		
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta	S2, S3, S5	L6, L7
T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen	S2, S3, S4, S5	L4, L5, L6
Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa		
T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta	S4, S5	L4, L5
T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta	S2, S3, S5	L4, L5, L6
Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys		
T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailta	S4, S5	L2

Oppilaanohjauksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Oppiminen ja opiskelu: Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat koulu yhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu: Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot: Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S4 Työelämään tutustuminen: Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattiloihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen: Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Oppilaanohjauksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7-9

Oppilaanohjauksen työtapoja käytetään monipuolisesti oppilaiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Ohjausmuotoina ovat yksilöllisiin kysymyksiin syntyvä henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus ja luokkamuotoinen ohjaus. Ryhmiä muodostetaan joustavasti ohjauksen sisältö ja vertaistuen mahdollisuudet huomioiden. Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmäohjauksessa oppilas oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan oppilaan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä. Ohjauksen jatkumo turvataan tarjoamalla oppilaanohjausta kaikilla luokkatasoilla. Huoltajalle järjestetään tarvittaessa tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, opinto-ohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa.

Oppimisympäristöinä hyödynnetään koulun ja verkkoympäristöjen rinnalla lähiympäristöä ja työelämää. Oppilaalle tulee järjestää perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien aikana työelämään tutustumisjaksoja (TET) koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Oppilaan tulee voida hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammateista aidossa työympäristössä. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. Työelämään tutustumista toteutetaan yhdessä muiden oppiaineiden kanssa hyödyntäen niiden oppisisältöjä ja työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö

erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelpaiheiden ohjauksessa. Moniammatillista ja -hallinnollista yhteistyötä tehdään erityisesti tukea tarvitsevien oppilaiden ja koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Jatko-opintoja suunnitellaan yhteistyössä oppilaan, hänen huoltajansa, sekä tarvittaessa vastaanottavan oppilaitoksen ja peruskoulun edustajien kesken. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin opintoihin järjestäviin oppilaitoksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä muista tukimuodoista.

Oppilaan oppimisen arviointi oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista. Oppilaanohjauksessa arviointi perustuu oppilaiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä.

Oppilaat pohtivat yhdessä opettajan kanssa ja oppivat arvioimaan valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Oppilaita ohjataan tunnistamaan arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin. He harjaantuvat arvioimaan tiedonhankinta-, tieto- ja viestintätekniikan taitojaan koulutus- ja työelämä tiedon hankkimisessa. Oppilaita kannustetaan kiinnittämään huomiota myös taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Oppilaita ohjataan tiedostamaan erilaisten itsearviointimenetelmien ja -välineiden taustat sekä tunnistamaan niiden käyttämöhdollisuuksia omassa urasuunnittelussaan. Opettajan tuella oppilaat oppivat löytämään tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä kehittävät taitoaan hakea tarvitsemiaan palveluita.

Oppilaanohjauksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 7

Oppilaanohjauksen tavoitteet vuosiluokalla 7

Osallisuus ja aktiivinen toiminta

T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonais käsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskelu ympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

- tutustuminen omaan luokkaan ja koulu yhteisöön
- oman roolin ja vastuun ymmärtäminen: oma opiskelu ja toiminta koulu yhteisössä
- ryhmäytyminen, vuorovaikutus- ja sosiaalisten taitojen kehittyminen ja niiden merkityksen ymmärtäminen sekä vaikuttaminen koulu yhteisössä

Oppimaan oppimisen taidot

T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- omien oppimistyylien ja oppimisstrategioiden tunnistaminen
- elämänhallinta

Elinikäinen oppiminen

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- motivaatio ja määrätietoisuus opiskelussa
- arviointi, itsereflektio ja vertaisarviointi
- oppimiselle asetetut tavoitteet ja keinot

Itsetuntemus

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- minäkuvan monipuolinen ymmärtäminen (vahvuudet, toimintatavat) oppimisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi
- itsetuntemuksen lisääminen ja avartaminen
- valinnaisaineiden valinta

Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokalla 7

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat koulu yhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

- yläkoulu tutuksi

- osallistuminen koulun toimintaan ja siihen liittyvät taidot sekä vastuun ottaminen
- millainen oppija olen-> oma oppimistyyli
- ajankäytön suunnittelu
- tavoitteiden asettaminen, seuranta ja muutokset arvioinnin eri muotojen toteuttaminen

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

- minäkuva
- itseluottamus
- vahvuudet
- arvot ja asenteet valinnoissa
- motivaatio

Oppilaanohjauksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 8

Oppilaanohjauksen tavoitteet vuosiluokalla 8

Oppimaan oppimisen taidot

T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- itselle sopivien oppimistyylien löytäminen ja vahvistaminen
- monipuoliset oppimistavat

Elinikäinen oppiminen

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- omien taitojen, vahvuuksien, lahjakkuuksien sekä motivaation arviointi aj itsenäisten valintojen tekeminen niiden pohjalta
- kriittinen tiedon arviointi

Itsetuntemus

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- omien vahvuuksien ja kiinnostusten kehittäminen ja monipuolistaminen
- itsearvioinnin ja itseohjautuvuuden kehittäminen Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Työelämään suuntautuva oppiminen

Työelämään suuntautuva oppiminen

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus työelämässä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

- eri oppiaineiden ja osaamisen merkityksen ymmärtäminen
- työelämätaitoihin tutustuminen
- oman yrittelijäisyyden merkityksen tiedostaminen
- työllisyysnäkyvät

T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Eri tehtävissä tarvittavan osaamisen ymmärtäminen
- Vuorovaikutus- ja viestintätaitojen harjoittaminen
- Tiedonhaun vahvistamista
- Luotettavan tiedon etsimistä eri lähteistä ammatteihin liittyen
- Koulutus- ja työelämä tiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa

T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämä tietoa sekä Suomesta että ulkomailta

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Suomen koulutusjärjestelmään perehtyminen
- tiedonhaun vahvistaminen

T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokalla 8

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat koulu yhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

- opiskelutekniikoiden sisäistäminen
- oppilas asettaa opiskelulle tavoitteita ja pohtii niihin keinoja

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmiita ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

- motivaation tukeminen
- oppilas tunnistaa omat vahvuudet ja kehittämisen alueet
- valintojen vaikutus oppimiseen, hyvinvointiin ja tulevaisuuteen

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaalle mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

- työelämätaidot
- luotettavan tiedon etsiminen eri ammateista
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämä tietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

- TET-> omien vahvuuksien löytäminen, toteuttaminen ja kehittäminen
- ammattialat

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen: Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

- koulutus Suomessa
- 2. asteen koulutus
- korkea-asteen koulutus
- tutustuminen yhteishakuun

Oppilaanohjauksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi vuosiluokalla 9

Oppilaanohjauksen tavoitteet vuosiluokalla 9

Elinikäinen oppiminen

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- omien taitojen, lahjakkuuksien sekä motivaation arviointi
- itsenäisten valintojen tekeminen niiden pohjalta

Tavoitteiden asettaminen

T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppinen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- omien tavoitteiden ja voimavarojen tunnistaminen sekä vahvistaminen
- realististen ja mielekkäiden suunnitelmien tekeminen

Työelämään suuntautuva oppiminen

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

- työelämätaitojen ja yritteliäisyyden vahvistaminen
- osallisuuden merkityksen ymmärtäminen ja vahvistaminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia työelämätaitojen ja yritteliäisyyden vahvistaminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- osallisuuden merkityksen ymmärtäminen ja vahvistaminen
- hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen

Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa

T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- koulutus- ja ammattialoihin perehtyminen
- jatko-opintosuunnitelmien tekeminen yhteistyössä huoltajan kanssa

T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- monipuolisten tietolähteiden hyödyntäminen tulevaisuudensuunnittelussa

Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys

T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- kulttuuritietoisuuden lisääminen

Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokalla 9

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

- Asetetaan ja arvioidaan omia tavoitteita jatko-opintojen näkökulmasta
- Tehdään itselle mielekkäitä ja realistisia tulevaisuudensuunnitelmia

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

- omien vahvuuksien ja opiskelutapojen ymmärtäminen suhteessa eri alojen vaatimuksiin
- ohjausta urasuunnitteluun ja tarvittaessa elämänsuunnitteluun

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

- viestintä- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen
- merkityksellisen tiedonhankinnan ja lähdekritiikin ohjaus

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattiloihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämä-tietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja urittajyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

- Tutustutaan työelämän pelisääntöihin
- Vahvistetaan omia työelämätaitoja itsearvioinnin ja palautteen avulla
- työelämän muutokset ja tasa-arvo työelämässä

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

- Syvennetään tietoa eri koulutus- ja ammattialoista
- Tutustutaan jatko-opintomahdollisuuksiin vieraillemalla oppilaitoksissa
- Ohjataan itsenäiseen tiedonhakuun ja itsenäisten jatko-opiskelusuunnitelmien tekeminen

Ohjaus, tehostettu oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9**Ohjaus, tehostettu oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9**

Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Monialaista yhteistyötä tehdään erityisesti myös tehostettua henkilökohtaista ohjausta ja tukea tarvitsevien oppilaiden sekä erityisestä syystä koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9¹.

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa painopisteenä on oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittäminen sekä ohjaaminen oppilaalle sopiviin jatko-opintoihin. Tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle löytyy jatko-opiskelupaikka, jossa oppilas jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista perusopetuksen jälkeen.

Oppilas jatkaa perusopetuksen jälkeen² toisen asteen tutkinnon suorittamiseen, toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuslaissa³ määriteltyyn koulutukseen. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta.

¹ Perusopetuslaki 1216/2020 11 a §

² Oppivelvollisuuslaki 1214/2020 10 §

³ Oppivelvollisuuslaki 1214/2020 4 § ja 5 §

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan henkilökohtaista ja muuta oppilaanohjausta sekä laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma⁴. Henkilökohtaisen jatko-opintosuunnitelmaan kirjataan oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Näitä vahvistetaan suunnitelmallisesti oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet huomioiden.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkökulmat. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintomahdollisuuksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa oppimisen ja opiskelun tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä tarvittaessa muista tukimuodoista.

Toivakan kunnan esiopetuksen opetussuunnitelma 1.8.2023 alkaen**Luku 1 Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma****1.1 Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet****1.1 Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet**

LIITE 4607-2022

Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen takaisin yleisen tuen piiriin, käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti yhteistyössä opiskeluhuollon ammattihenkilöiden kanssa^[1]. Tähän käsitelyyn ei tarvita huoltajan suostumusta. Käsitelyä koskevat tiedot kirjataan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla, esimerkiksi kirjallisesti laadittuun pedagogiseen arvioon.

[1] Laki perusopetuslain muuttamisesta 1288/2013, 16 a §

Yhteistyö lapsen ja huoltajan kanssa on tärkeää sekä lapsen tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta. Opettaja tai opettajat laativat yhdessä kirjallisen pedagogisen arvon. Tarvittaessa arvon laatimisessa käytetään muita asiantuntijoita. Mikäli lapsella on varhaiskasvatussuunnitelma, kuntoutussuunnitelma tai muita lapsen esiopetuksen toteuttamista tukevia suunnitelmia, hyödynnetään niitä huoltajan luvalla.

Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon. Kirjallisessa pedagogisessa arviossa kuvataan

- lapsen kasvun ja oppimisen kokonaistilanne esiopetuksen henkilöstön, huoltajan ja lapsen näkökulmista
- lapsen saama yleinen tuki ja arvio eri tukimuotojen vaikutuksista
- lapsen kiinnostuksen kohteet, kasvuun ja oppimiseen liittyvät vahvuudet, oppimisvalmiudet ja erityistarpeet
- arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, ohjauksellisilla, opiskeluhuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä lasta voidaan tukea
- arvio tehostetun tuen tarpeesta.

Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana

Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana

Tehostetun tuen aikana lapselle järjestettävä tuki kirjataan lapsen oppimissuunnitelmaan^[1]. Oppimissuunnitelma on hyväksyttyyn opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma lapsen kasvun ja oppimisen tavoitteista, tarvittavista opetusjärjestelyistä sekä lapsen tarvitsemasta tuesta ja ohjauksesta.

[1] Laki perusopetuslain muuttamisesta 1288/2013, 16 a §

Tavoitteena on turvata lapsen edellytykset saavuttaa hänelle asetetut tavoitteet. Tehostettua tukea varten tehtävä oppimissuunnitelma perustuu pedagogisessa arviossa tuotettuun tietoon. Oppimissuunnitelma on laadittava, ellei siihen ole ilmeistä estettä, yhteistyössä lapsen ja huoltajan kanssa^[1]. Laatimiseen osallistuvat tarvittaessa myös muut asiantuntijat. Mikäli lapsella on varhaiskasvatussuunnitelma, kuntoutussuunnitelma tai muita lapsen esiopetuksen toteuttamista tukevia suunnitelmia, hyödynnetään niitä huoltajan luvalla. Oppimissuunnitelman laatimisen yhteydessä sovitaan tavoitteiden toteutumisen seurannasta ja suunnitelman tarkistamisen aikataulusta. Lisäksi oppimissuunnitelma tarkistetaan vastaamaan tuen tarvetta aina lapsen tilanteen muuttuessa.

[1] Perusopetuslaki 16 a § 1 mom. (642/2010)

Tehostettua tukea varten laadittavan oppimissuunnitelman tulee sisältää seuraavat tiedot sen mukaan kuin lapsen esiopetuksen ja tuen järjestäminen edellyttää:

Lapsen hyvinvointiin, kasvuun ja oppimisen liittyvät tavoitteet

- lapsen näkemys tavoitteistaan ja kiinnostuksen kohteistaan
- lapsen kasvuun ja oppimiseen liittyvät vahvuudet, oppimisvalmiudet ja erityistarpeet
- lapsen oppimiseen, työskentely- ja vuorovaikutustaitoihin liittyvät tavoitteet

Pedagogiset ratkaisut

- oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut
- lapsen tukeen liittyvät ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, työskentelytavat ja kommunikointitavat
- lapselle tarjottava osa-aikainen erityisopetus
- lapsen ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- opiskeluhuollon ja muiden asiantuntijoiden antama tuki ja eri toimijoiden vastuunjako
- esiopetukseen osallistumisen edellyttämät perusopetuslain mukaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut, erityiset apuvälineet sekä eri toimijoiden vastuunjako
- yhteistyön toteuttaminen lapsen ja huoltajan kanssa, huoltajan tarjoama tuki
- lapsen mahdollinen osallistuminen muuhun varhaiskasvatukseen ja kuvaus yhteistyöstä toiminnan järjestäjän kanssa

Tuen seuranta ja arviointi

- oppimissuunnitelman tavoitteiden toteutumisen seuranta, toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi sekä arviointiajankohdat
- oppimissuunnitelman tarkistaminen ja sen ajankohta
- suunnitelman laatimiseen osallistuneet henkilöt

Oppimissuunnitelmassa ei kuvata lapsen henkilökohtaisia ominaisuuksia.

Tehostettua tukea varten laadittavan oppimissuunnitelman tulee sisältää seuraavat tiedot sen mukaan kuin lapsen esiopetuksen ja tuen järjestäminen edellyttää:

Lapsen hyvinvointiin, kasvuun ja oppimiseen liittyvät tavoitteet

Pedagogiset ratkaisut

- oppimisympäristöön liittyvät ratkaisut
- lapsen tukeen liittyvät ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, työskentelytavat ja kommunikointitavat
- lapselle tarjottava osa-aikainen erityisopetus
- lapsen ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- mm. opiskeluhuollon ja muiden asiantuntijoiden antama tuki ja eri toimijoiden vastuunjako

Tuen seuranta ja arviointi

Oppimissuunnitelmassa ei kuvata lapsen henkilökohtaisia ominaisuuksia

5.5 Erityinen tuki

Erityinen tuki

Erityistä tukea annetaan niille lapsille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muuten. Lapsen edellytykset ovat voineet heikentyä esimerkiksi vamman tai vakavan sairauden vuoksi. Erityisen tuen tehtävänä on antaa lapselle kokonaisvaltaista ja suunnitelmallista kasvun ja oppimisen tukea sekä edistää hänen oppimisedellytyksiään. Myös erityistä tukea saavan lapsen on saatava kokea onnistumisen ja oppimisen iloa. Näin vahvistetaan hänen itsetuntoaan ja oppimismotivaatiotaan.

Lapsen erityisestä tuesta voidaan päättää joko esiopetuksen aikana tai ennen esi- tai perusopetuksen alkamista. Erityisen tuen päätös voidaan tehdä ilman sitä edeltävää pedagogista selvitystä ja oppimisen tehostetun tuen antamista, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella ilmenee, että lapsen opetusta ei vamman, sairauden, kehityksessä viivästyminen tai tunne-elämän häiriön taikka muun vastaavan erityisen syyn vuoksi voida antaa muuten.

Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta ja muusta lapsen tarvitsemasta, perusopetuslain mukaan annettavasta tuesta[1]. Erityisopetus ja lapsen saama muu tuki muodostavat järjestelmällisen kokonaisuuden. Käytettävissä ovat kaikki perusopetuslain mukaiset tukimuodot. Opetuksen järjestäjä huolehtii, että erityisen tuen toteuttamisessa on käytettävissä erityispedagogista osaamista.

[1] Perusopetuslaki 17 § 1 mom. (642/2010)

Sellaiselle lapselle, jolle on tehty erityisen tuen päätös, annetaan erityisopetusta hänelle laaditun henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti. Erityisopetukseen sisältyvillä pedagogisilla ratkaisuilla pyritään ensisijaisesti turvaamaan lapsen oppiminen. Pedagogiset ratkaisut voivat liittyä esimerkiksi opetukseen ja työtapoihin tai valittaviin materiaaleihin ja välineisiin.

Oppimista tukevien erityisopetuksen pedagogisten ratkaisujen lisäksi erityistä tukea saavalla lapsella on oikeus myös muuhun esiopetuksen tukeen. Tällaista muuta tukea ovat esimerkiksi yksilökohtainen oppilashuolto, tulkittamis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet.

Pedagoginen selvitys

Pedagoginen selvitys

Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä esiopetuksen järjestäjän on tehtävä lapsesta pedagoginen selvitys[1]. Opetuksen järjestäjän päättämä toimielin, viranhaltija tai työntekijä hankkii

- lapsen esiopetuksesta vastaavilta opettajilta kirjallisen selvityksen lapsen oppimisen etenemisestä
- opiskeluhuollon ammattihenkilöiden kanssa moniammatillisena yhteistyönä tehdyn kirjallisen selvityksen lapsen saamasta tehostetusta tuesta ja lapsen kokonaistilanteesta.

Näiden kahden selvityksen perusteella esiopetuksen järjestäjä tekee arvion lapsen erityisen tuen tarpeesta. Selvitysten ja niiden pohjalta laaditun arvion muodostamaa kokonaisuutta kutsutaan pedagogiseksi selvitykseksi.[2]

[1] Perusopetuslaki 17§ 3 mom. (642/2010) ja hallintolaki 34, 35 ja 36 § (434/2003)

[2] Perusopetuslaki 17§ 3 mom. (642/2010)

Kirjallisessa pedagogisessa selvityksessä kuvataan

- lapsen oppimisen eteneminen
- lapsen kasvun ja oppimisen kokonaistilannetta esiopetuksen henkilöstön, huoltajan ja lapsen näkökulmista
- lapsen saama tehostettu tuki ja arvio eri tukimuotojen vaikutuksista
- lapsen vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, oppimisvalmiudet sekä lapsen kehitykseen ja oppimiseen liittyvät erityistarpeet
- arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, ohjauksellisilla, opiskeluhuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä lasta voidaan tukea
- arvio erityisen tuen tarpeesta.

Pedagogisen selvityksen laatimisessa hyödynnetään lapsesta mahdollisesti aiemmin laadittua pedagogista arviota ja lapsen oppimissuunnitelmaa. Yhteistyö lapsen ja huoltajan kanssa on tärkeää sekä lapsen tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta.

Pedagogisen selvityksen lisäksi erityisen tuen päätöksen valmistelemiseksi tulee tarvittaessa hankkia muita lausuntoja, kuten psykologinen tai lääketieteellinen lausunto tai vastaava sosiaalinen selvitys. Mikäli lapsella on varhaiskasvatussuunnitelma, kuntoutussuunnitelma tai muita lapsen esiopetuksen toteuttamista tukevia suunnitelmia, hyödynnetään niitä huoltajan luvalla.

Toivakkalainen esi-OPS-ratkaisu

Pedagogisen selvityksen lomakkeet ja muistiopohjat löytyvät Wilmasta.

Erityisen tuen päätös

Erityisen tuen päätös

Erityisen tuen antamiseksi esiopetuksen järjestäjän tulee tehdä kirjallinen päätös[1]. Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava lasta ja huoltajaa[2]. Päätös tehdään hallintolain mukaisesti[3]. Erityisen tuen päätöksessä tulee päättää lapsen pääsääntöinen opetusryhmä, mahdolliset tulkittamis- ja avustajapalvelut, muut tarvittavat palvelut sekä tarvittaessa lapsen esiopetuksen poikkeava järjestäminen[4]. Päätökseen on liitettävä valitusosoitus, koska huoltajat voivat hakea siihen muutosta valittamalla[5]. Päätös on aina perusteltava[6]. Päätöksen perustelut sisältyvät yleensä pedagogiseen selvitykseen ja mahdollisiin lausuntoihin.

[1] Perusopetuslaki 17 § 2 mom. (642 /2010)

[2] Perusopetuslaki 17 § 3 mom. (642/2010)

[3] Hallintolaki (434/2003)

[4] Perusopetuslaki 17 § 2 mom. (642/2010)

[5] Perusopetuslaki 42 § 2 mom. (642/2010)

[6] Hallintolaki 45§ 1 mom. (434/2003)

Erytisen tuen päätös voidaan tehdä ennen esi- tai perusopetuksen alkamista tai esi- tai perusopetuksen aikana ilman sitä edeltävää pedagogista selvitystä ja oppimisen tehostetun tuen antamista, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella ilmenee, että lapsen opetusta ei vamma, sairauden, kehityksessä viivästymisen tai tunne-elämän häiriön tai muun vastaavan erityisen syyn vuoksi voida antaa muuten[1]. Yleensä erityisen tuen päätös tehdään aikaisintaan esiopetuksen alkaessa. Ainoastaan pidennettyä oppivelvollisuutta tarvitsevalle lapselle se tulee tehdä viisivuotiaana. Jos erityisen tuen päätös tehdään esiopetuksen aikana ilman tehostetun tuen antamista, tulee sen perustua lapsen tilanteen uudelleen arviointiin esimerkiksi onnettomuuden tai vakavan sairauden seurauksena.

[1] Perusopetuslaki 17 § 4 mom. (642/2010)

Perusopetuslain mukaan erityisen tuen tarpeellisuus tarkistetaan aina lapsen tuen tarpeen muuttuessa sellaisissa asioissa, joista päätetään erityisen tuen päätöksessä. Tarkistaminen esiopetuksen aikana tarkoittaa yleensä jonkin erityisen tuen päätöksessä määrätyn asian muuttamista. Tällaisia ovat esimerkiksi muutos avustajapalvelussa tai erityisissä apuvälineissä. Tarkistamista varten lapsesta tehdään uusi pedagoginen selvitys. Mikäli lapsi ei enää tarvitse erityistä tukea, tulee tuen lopettamisesta tehdä päätös. Tällöin lapselle ryhdytään antamaan tehostettua tukea. Koska tuen vaikutuksia ei voida yleensä todeta lyhyessä ajassa, erityisen tuen lopettaminen esiopetuksen aikana on harvinaista.

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskevat suunnitelma

Erytistä tukea koskevan päätöksen toimeenpanemiseksi lapselle on laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Suunnitelmasta tulee ilmetä lapsen erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen.[1] Se on kirjallinen suunnitelma lapsen esiopetuksen ja oppimisen tavoitteista, sisällöistä, käytettävistä pedagogisista menetelmistä ja lapsen tarvitsemasta tuesta.

[1] Perusopetuslaki 17 a § (642/2010)

Erytistä tukea varten tehtävä HOJKS perustuu pedagogisessa selvityksessä tuotettuun tietoon. Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman laatimisessa hyödynnetään lapselle mahdollisesti aiemmin laadittua oppimissuunnitelmaa. Mikäli lapsella on varhaiskasvatussuunnitelma, kuntoutussuunnitelma tai muita lapsen esiopetuksen toteuttamista tukevia suunnitelmia, hyödynnetään niitä huoltajan luvalla. Lapsen opettajat laativat suunnitelman yhteistyössä lapsen ja huoltajan kanssa, ellei siihen ole ilmeistä estettä. Laatimiseen osallistuvat tarvittaessa myös muut asiantuntijat.

Erytistä tukea varten laadittavan HOJKS:n tulee sisältää seuraavat tiedot sen mukaan kuin lapsen esiopetuksen ja tuen järjestäminen edellyttää:

Lapsen hyvinvointiin, kasvuun ja oppimisen liittyvät tavoitteet

- lapsen näkemys tavoitteistaan ja kiinnostuksen kohteistaan
- lapsen kasvuun ja oppimiseen liittyvät vahvuudet, oppimisvalmiudet ja erityistarpeet
- lapsen oppimiseen, työskentelytaitoihin sekä kehitykseen liittyvät tavoitteet, kuten tiedolliset, sosiaaliset, motoriset, kielelliset ja emotionaaliset tavoitteet

Pedagogiset ratkaisut

- oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut
- lapsen tukeen liittyvät ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, työskentelytavat ja kommunikointitavat
- lapselle tarjottava erityisopetus
- lapsen ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- opiskeluhuollon ja muiden asiantuntijoiden antama tuki ja eri toimijoiden vastuunjako
- erityistä tukea koskevan päätöksen mukaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut, erityiset apuvälineet sekä eri toimijoiden vastuunjako
- yhteistyön toteuttaminen lapsen ja huoltajan kanssa, huoltajan tarjoama tuki
- lapsen mahdollinen osallistuminen muuhun varhaiskasvatukseen ja kuvaus yhteistyöstä toiminnan järjestäjän kanssa
- kuvaus lapsen esiopetuksen kuljetusten järjestelyistä ja vastuista sekä kuljetusta odottavan lapsen ohjatusta toiminnasta ja valvonnasta

Tuen seuranta ja arviointi

- lapsen ja huoltajan kanssa yhdessä tehtävä arvio lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen kokonaistilanteesta
- HOJKS:n tavoitteiden toteutumisen seuranta ja toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi sekä arviointiajankohdat
- HOJKS:n tarkistaminen ja sen ajankohta
- suunnitelman laatimiseen osallistuneet henkilöt

Henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa ei kuvata lapsen henkilökohtaisia ominaisuuksia. HOJKSiin voidaan liittää huoltajan antamat yksilöidyt tiedonsiirtoluvat.

HOJKS tulee tarkistaa tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa, lapsen tarpeiden mukaiseksi[1]. Sitä muutetaan aina lapsen tuen tarpeen tai opetuksen tavoitteiden muuttuessa. Jos erityisen tuen antaminen päätetään lopettaa, lapselle laaditaan oppimissuunnitelma tehostetun tuen antamiseksi.

[1] Perusopetuslaki 17 a § (642/2010)

Pidennetty oppivelvollisuus

Pidennetty oppivelvollisuus

Jos perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta perusopetuslaissa säädettyä aikaisemmin^[1]. Oppivelvollisuus päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai kun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan oppivelvollisuuden alkamisesta on kulunut 11 vuotta. Esiopetus voi pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevalle lapselle annettavassa esiopetuksessa kestää yhden tai kaksi vuotta. ^[2] Tarkoitus on vahvistaa lapsen valmiuksia niin, että hän selviytyisi opiskelustaan perusopetuksessa mahdollisimman hyvin.

^[1] Perusopetuslaki 25 § 2 mom. (628/1998)

^[2] Perusopetuslaki 9 § 2 mom. (628/1998)

Pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvat vaikeasti vammaiset lapset. Myös vaikea sairaus voi olla syynä pidennettyyn oppivelvollisuuteen.^[1] Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Lapselle tehdään tällöin myös päätös erityisestä tuesta. Lapselle laaditaan HOJKS esiopetuksen alkaessa. Lapsella on oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna oikeus saada esiopetusta. ^[2] Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevalla lapsella tämä oikeus esiopetukseen alkaa sen vuoden syyslukukauden alussa, jolloin lapsi täyttää viisi vuotta. Päätös oppivelvollisuuden pidentämisestä tarvitaan ennen esiopetuksen alkua, jotta oikeus siihen voi toteutua.

^[1] Hallituksen esitys Eduskunnalle koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 86/1997)

^[2] Perusopetuslaki 17 § 4 mom. (642/2010) ja 26 a § 1 mom. (1288/1999)

Lapsen ohjautuminen riittävän varhain tuen piiriin edellyttää yhteistyötä eri hallintokuntien välillä. Lapsen huoltajalle tulee antaa ajoissa tietoa pidennetyn oppivelvollisuuden eri vaihtoehtoista ja valinnan vaikutuksista. Huoltaja päättää, osallistuu lapsi oppivelvollisuutta edeltävään esiopetukseen. Esiopetuksen kesto ja perusopetuksen aloittaminen tulee suunnitella lapsen edistymisen, tuen tarpeen ja kokonaistilanteen perusteella.

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten esiopetus voidaan järjestää vaihtoehtoisesti kolmella eri tavalla:

- Lapsi aloittaa oppivelvollisuutta edeltävässä esiopetuksessa sinä vuonna, kun hän täyttää viisi vuotta, jatkaa toisen vuoden oppivelvollisuuden suorittamiseen kuuluvassa esiopetuksessa ja aloittaa tämän jälkeen perusopetuksen.
- Lapsi aloittaa pidennettyyn oppivelvollisuuteen kuuluvan esiopetuksen sinä vuonna, kun hän täyttää kuusi vuotta ja opiskelee esiopetuksessa yhden vuoden, minkä jälkeen hän aloittaa perusopetuksen.
- Lapsi aloittaa pidennettyyn oppivelvollisuuteen kuuluvan esiopetuksen sinä vuonna, kun hän täyttää kuusi vuotta ja opiskelee esiopetuksessa kaksi vuotta. Tällöin lapsi aloittaa perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin^[1] eli sinä vuonna, kun hän täyttää 8 vuotta. Perusopetuksen myöhemmästä aloittamisesta on tehtävä erillinen hallintopäätös.

^[1] Perusopetuslaki (628/1998) 27 §

5.6 Perusopetuslaissa säädetty tukimuodot

Osa-aikainen erityisopetus

Osa-aikainen erityisopetus

Lapsella, jolla on vaikeuksia oppimisessaan tai koulunkäynnissään, on oikeus saada osa-aikaista erityisopetusta muun esiopetuksen ohessa^[1]. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan lapsille, joilla on esimerkiksi kielellisiin, matemaattisiin tai motorisiin taitoihin liittyviä vaikeuksia, vaikeuksia oman toiminnan ohjauksessa, tarkkaavaisuudessa tai vuorovaikutustaidoissa. Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteena on vahvistaa lapsen oppimisedellytyksiä ja ehkäistä kehityksen ja oppimisen vaikeuksia. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan kaikilla tuen tasoilla.

^[1] Perusopetuslaki 16 § 2 mom. (642/2010)

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan joustavin järjestelyin samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena. Osa-aikaisen erityisopetuksen toteuttamistavoista esiopetuksessa tiedotetaan kaikille huoltajille. Sen toteuttamista suunnitellaan ja sen tarvetta ja vaikutuksia arvioidaan opettajien keskinäisenä yhteistyönä sekä yhdessä lapsen ja huoltajan kanssa. Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteet ja sisällöt nivelletään lapsen saamaan muuhun opetukseen.

Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja erityiset apuvälineet

Lapsen oikeus tukipalveluihin

Lapsella on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut ja erityiset apuvälineet kaikilla tuen tasoilla^[1]. Tarkoituksena on turvata lapselle kasvun ja oppimisen perusedellytykset, esteettömyys ja mahdollisuus vuorovaikutukseen kaikissa oppimisympäristöissä.

^[1] Perusopetuslaki 31 § 1 mom. (477/2003)

Tulkkaukset

Lapselle järjestetään tarvittaessa tulkitsemista esimerkiksi kuulovamman tai kielellisen erityisvaikeuden takia. Hän voi tarvita myös puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiokojeita, kuten erilaisia symbolijärjestelmiä. Viittomakieltä käyttävien lasten kommunikaation tukena voidaan tarvittaessa käyttää viittomakielen tulkkia tai viittomakielentaitoista avustajaa. Eriasteisesti kuulovammaisten lasten kohdalla tulkkausten menetelmä saattaa olla myös jokin muu kuin viittomakielen tulkkaus. Lapsen kielellisen erityisvaikeuden takia käytetään puhevammaisten tulkkia tai puhetta tukevia ja korvaavia menetelmiä hallitsevaa avustajaa. Myös opettaja voi tukea lasta kommunikoinnissa viittomien tai muiden symbolien avulla.

Avustaja

Avustajan antama tuki edistää lapsen itsenäistä selviytymistä ja omatoimisuutta sekä myönteisen itsetunnon kehittymistä. Avustajan antama tuki voidaan suunnata yksittäiselle lapselle tai opetusryhmälle. Opettajan tehtävänä on suunnitella, opettaa, antaa tukea sekä arvioida lapsen ja koko ryhmän oppimista ja työskentelyä. Avustaja ohjaa ja tukee lasta päivittäisissä tilanteissa ja tehtävien suorittamisessa opettajan tai muiden tuen ammattihenkilöiden ohjeiden mukaisesti. Opettajat ja avustajat suunnittelevat ja arvioivat työtään yhdessä sekä tarvittaessa esiopetuksen muun henkilöstön kanssa.

Apuvälineet

Erityisten apuvälineiden tarve voi liittyä näkemiseen, kuulemiseen, liikkumiseen tai muuhun fyysiseen tarpeeseen. Se voi liittyä myös oppimisen erityistarpeisiin. Tällöin käytetään esimerkiksi erilaisia tietoteknisiä sovelluksia, äänikirjoja, matematiikan havainnollistamisen välineitä tai keskittymistä tukevia apuvälineitä. Lapsen kanssa työskentelevät perehtyvät riittävästi opetukseen osallistumisen edellyttämien apuvälineiden käyttöön sekä ohjaavat lasta ja huoltajaa näiden käytössä yhteistyössä tuen muiden ammattihenkilöiden kanssa. Apuvälineitä käytetään suunnitelmallisesti, niiden käyttöä ja tarvetta arvioidaan säännöllisesti.

Tuen suunnittelu

Lapsen kanssa työskentelevät suunnittelevat yhdessä opetukseen osallistumisen edellyttämien palvelujen ja apuvälineiden käytön eri oppimistilanteissa hyödyntäen tarvittaessa muita asiantuntijoita. Lapsen tukeminen voi edellyttää erityisosaamista, jota esiopetusyksikön omalla henkilöstöllä ei ole riittävästi. Tällöin hyödynnetään esimerkiksi oppimis- ja ohjauskeskusten lapsille tarjoamia palveluja ja henkilöstölle suunnattua koulutusta ja konsultaatiota.

Tuesta päättäminen

Opetuksen järjestäjä päättää tulkitsemis- ja avustajapalveluista sekä muista opetuspalveluista ja erityisistä apuvälineistä. Lapsen palveluiden ja apuvälineiden tarve ja määrä arvioidaan lapsen opettajien ja oppilashuollon henkilöstön yhteistyönä hyödyntäen lapsen ja huoltajan antamia tietoja sekä mahdollisten esiopetuksen ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoja. Tehostettua tukea saavan lapsen palveluiden ja apuvälineiden tarve arvioidaan pedagogisessa arvioissa. Erityistä tukea saavan lapsen palveluiden ja erityisten apuvälineiden tarve arvioidaan pedagogisessa selvityksessä ja niistä päätetään erityisen tuen päätöksessä. Yleistä ja tehostettua tukea saavalle lapselle tehdään lapsen tarvitsemista palveluista ja erityisistä apuvälineistä hallintopäätös. Palveluiden ja apuvälineiden käyttö kuvataan oppimissuunnitelmassa tai HOJKSissa.

5.7 Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisesti päätettävät asiat:

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan tuen järjestämisen käytännöt mahdollisimman konkreettisesti opetuksen järjestäjän määrittämällä tavalla. Opetussuunnitelmassa voidaan käyttää perusteiden tekstiä soveltuvin osin.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan:

Kasvun ja oppimisen tuen järjestäminen

- tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset paikalliset linjaukset
- ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen puuttumisen toimintamallit
- toiminta nivelvaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytänteet
- kasvun ja oppimisen tuen tarpeiden suunnitelmallinen seulonta tuen järjestämiseksi, arviointi tuen aikana sekä seuranta
- yhteistyö, vastuut ja työnjako esiopetuksesta vastaavan hallinnon sisällä sekä muiden hallintokuntien kanssa
- yhteistyö oppilashuollon palveluista vastaavien ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden kanssa tuen tarpeen arvioinnissa, tuen suunnittelussa, järjestämisessä sekä käytännön toteuttamisessa
- huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön keskeiset toimintaperiaatteet kasvun ja oppimisen tuen kysymyksissä
- kasvun ja oppimisen tukeen liittyvät toimivaltuudet eri hallintopäätöksissä

Yleinen tuki

- yleisen tuen käytännön järjestäminen
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken
- yhteistyö huoltajan ja lapsen kanssa

Tehostettu tuki

- tehostetun tuen käytännön järjestäminen
- pedagogisen arvion laadintaan liittyvät käytänteet
- toimintatavat lapsen tehostetun tuen aloittamisessa, toteuttamisessa ja päättämisessä
- oppimissuunnitelman laadintaan, arviointiin ja tarkistamiseen liittyvät käytänteet
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken pedagogisen arvion ja oppimissuunnitelman laadinnassa, tehostetun tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa
- menettelytavat ja yhteistyö lapsen ja huoltajan kanssa pedagogisen arvion ja oppimissuunnitelman laadinnassa, tehostetun tuen järjestämisessä

Erityinen tuki

- erityisen tuen käytännön järjestäminen
- pedagogisen selvityksen laadintaan liittyvät käytänteet
- huoltajan ja lapsen kuulemiseen liittyvä menettely
- erityisen tuen päätöksen tekeminen
- erityisen tuen päätöksen tarkistaminen
- toimintatavat, kun erityinen tuki päätetään lopettaa ja tuki jatkuu tehostettuna tukena
- HOJKSin laadintaan, arviointiin ja tarkistamiseen liittyvät käytänteet

- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken pedagogisen selvityksen ja HOJKSin laadinnassa, erityisen tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa
- menettelytavat mahdollisten asiantuntijalausuntojen käytössä
- menettelytavat ja yhteistyö lapsen ja huoltajan kanssa pedagogisen selvityksen ja HOJKSin laadinnassa, erityisen tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa
- pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten kohdalla
 - lapsen ohjautuminen pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin, monialainen yhteistyö prosessissa
 - opetuksen käytännön järjestäminen
 - yhteistyö muun varhaiskasvatuksen kanssa sekä muu yhteistyö, eri toimijoiden vastuut ja työnjako
 - yhteistyö huoltajan ja lapsen kanssa

Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

- tuen käytännön järjestäminen
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken
- huoltajalle ja lapselle tiedottamiseen ja huoltajan ja lapsen kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyvät toimintatavat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään tulkitsemis- ja avustajapalveluihin sekä muihin opetuspalveluihin ja erityisiin apuvälineisiin liittyvät^[1] hallinnolliset käytänteet ja päätöksenteko opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

[1] Perusopetuslaki 31 § 1 mom. (477/2003)

Luku 6 Opiskeluhoolto

Opiskeluhoolto

Tässä luvussa määrätään perusopetuslain mukaisesti opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimisesta⁴⁹.

Näissä perusteissa käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta käsitettä lapsi ja oppilaitoksesta nimitystä esiopetus tai esiopetusyksikkö. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä. Perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto käytetään ilmaisua opiskeluhoolto. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia⁵⁰.

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan lapsen hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa esiopetuksessa⁵¹. Lapsella on oikeus saada maksutta opiskeluhoolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää⁵². Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus⁵³.

Opiskeluhooltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä lasten ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa⁵⁴. Opiskeluhoolto on sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on ennalta ehkäisevää ja ensisijainen tapa toteuttaa opiske-luhoolto esiopetuksessa. Se on kaikkien esiopetuksessa työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi lapsilla on oikeus opiskeluhooltopalveluihin, joita ovat ikäryhmälle tarkoitettut neuvolapalvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut.⁵⁵ Opiskeluhooltopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat⁵⁶.

6.1 Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma

Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma

Opetuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän opis-ke-luhooltosuunnitelma⁵⁷. Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä⁵⁸.

Opiskeluhooltosuunnitelma laaditaan

48 Perusopetuslaki 31 § 1 mom. (477/2003)

49 Perusopetuslaki 14 § (477/2003) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

50 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1 § (377/2022)

51 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 3 §

52 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 §

53 YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989

54 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § (377/2022)

55 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §

56 Terveydenhuoltolaki 15 a § (378/2022) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (377/2022)

57 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

58 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 §

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 15

yhteistyössä esiopetuksen ja opiskeluhooltopalvelujen henkilöstön, lasten ja heidän huoltajiensa kanssa⁵⁹. Hy-vinvo-intialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhoolto-suunnitelman valmistelussa⁶⁰.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoollotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä esiopetusyksikkö-kohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-561. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhoollon suunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista esiopetusyksiköissä seurataan ja tarkistetaan tarvittaessa62.

Opetuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräjyksen mukainen opiskeluhoollon suunnitelma. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten esiopetusyksiköiden toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhoollon palvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan63.

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on esiopetusyksikkökohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5)64:

1) Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoollon palveluista

Arvioon opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoollon palveluista (ikä ryhmälle tai r-koitetut neuvolapalvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin esiopetusyksiköltä. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhoollon suunnitelmassa opiskeluhoollon palvelujen ammattilaisten henkilötietojen vuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoollon palvelujen riittävyys huomioiden lasten ja esiopetusyksiköiden tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa65.

Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoollotyössä sekä opiskeluhoollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arvioissa huomioidaan esimerkiksi esiopetusyksiköiden määrä ja esiopetuksen lapsimäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arvioissa huomioidaan lisäksi esimerkiksi tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien sekä maahanmuuttotilanteiden lasten lukumäärät ja osuudet.

59 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

60 Terveystarkastuslaki 15 a § (378/2022)

61 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

62 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

63 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

64 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

65 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 § ja terveystarkastuslaki 15 § (1326/2010)

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 16

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoollon palveluista

Opetuksen järjestäjän arvioissa käytettävissä olevista opiskeluhoollon palveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoollon palvelujen ammattilaisten (ikäryhmälle tarkoitettujen neuvolapalvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötietojen vuosina.

- Esiopetuksen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoollon on tärkeä osa esiopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Lasten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetus-suunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoollon) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä.66 Esiopetuksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu esiopetusyhteisön hyvinvoinnista67.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoollon suunnitelmassa kuvataan

- yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatavat esiopetuksessa

- esiopetusyksikkökohtaisten opiskeluhoollon ryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat68

- Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoollon)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan ikäryhmälle tarkoitettuja neuvolapalveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä lasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoollon, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä69. Yksilökohtaista opiskeluhoollon seurataan ja edistetään lapsen kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoollon perustuu esiopetuksessa huoltajan suostumukseen70. Lapsen osallisuus ja toivomukset otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuihin hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti71. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä72.

66 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 6 §

67 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §

68 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § (1501/2016)

69 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §

70 Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

71 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 §

72 EU:n tietosuoja-asetus (679 /2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 22 § (377/2022) ja 23 §, perusopetuslaki 40 § (1288/2013), laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785) ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812)

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 17

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- lapsen ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (ikäryhmälle tarkoitettujen neuvolapalvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut)⁷³
- yksittäisen lapsen tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, huoltajan suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen⁷⁴
- opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille⁷⁵
- lapsen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytännöt esiopetuksessa
 - Yhteistyön järjestäminen lasten ja heidän perheidensä sekä esiopetuksessa työskentelevien ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien esiopetuksessa työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä⁷⁶. Lasten, huoltajien, esiopetuksen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollon keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- lasten, huoltajien, esiopetuksen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimisessa ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamisessa⁷⁷
- esiopetuksen ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä
- opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä⁷⁸
- yhteistyö esiopetuksen ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten perheneuvola, lastensuojelu ja erikoissairaanhoido
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen lapsille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille⁷⁹
 - Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Lapsella on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus⁸⁰. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista

73 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 § (377/2022)

74 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 §

75 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § (377/2022) ja 21 §

76 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 §

77 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)

78 Perusopetuslaki 16 a § ja 17 § (1288/2013)

79 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 §

80 Perusopetuslaki 29 § (1267/2013)

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 18

toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista esiopetusyksiköiden kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälki-seurannan edellyttämät käytännöt. Suunnitelmassa kuvataan opettajan, päiväkodin johtajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai matkalla esiopetukseen tai kotiin tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan lapsen huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle⁸¹. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan lapsen (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin. Kuvasuunnitelmasta huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia⁸².

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja esiopetuksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.⁸³

81 Perusopetuslaki 29 § (163/2022)

82 Perusopetuslaki 40 §, oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 §, lastensuojelulaki (417/2007) 25 § ja sosiaalihuoltolaki (1301/2014) 35 §

Luku 7 Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuva esiopetus

Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuva esiopetus

Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle luvan esiopetuksen järjestämiseen^[1]. Järjestämisluvassa opetuksen järjestäjälle voidaan määrätä erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuva erityinen koulutustehtävä.

[1] Perusopetuslaki 7 § (628/1998)

Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuvassa esiopetuksessa toiminnan, kasvatuksen ja opetuksen tulee noudattaa esiopetukselle asetettuja yleisiä tavoitteita sekä oppimiskokonaisuuksien toteuttamiselle asetettuja yhteisiä tavoitteita. Esiopetuksessa noudatetaan näitä esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita sitouttamatta lapsia tiettyyn opetuksen taustalla olevaan maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään taustalla olevaan arvo- ja kasvatustieteelliseen järjestelmään. Poikkeamista ja painotuksista määrätään järjestämisluvassa ja valtioneuvoston asetuksessa^[1].

[1] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 § ja 10 §

Tuntijako

Tuntijakoluonnos 16.4.2020 Toivakka

VIITE: Valtioneuvoston asetukset perusopetuksen kielenopetuksen aloittamisesta 1.luokalta 793/2018 ja tuntimäärän kasvattamisesta 794/20.9.2018.

Aineet	Vuosilu Asetus		Asetus				Asetus Toivakka			Asetus				
	1	2	vi 1-2	3	4	5	6	vi 3-6	7	8	9	vi 7-9	vi 1-9	
Aineet	1	2	vi 1-2	3	4	5	6	vi 3-6	7	8	9	vi 7-9	vi 1-9	
Äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	14	5	5	4	4	18	3	4	3	10	84	42
A1-kieli	1	1	2	2	3	2	2	9	2	2	3	7	36	18
B1-kieli - ruotsi							2	2	1	1	2	4	12	6
Matematiikka	3	3	6	4	4	4	3	15	3	4	4	11	64	32
													98	
Ympäristöoppi: (1-6 luokilla)	2	2	4	3	3	3	2	10					14	14
BG, Fy, Ke, Tt integroituna)														
Biologia ja maantieto									2	2	3	7	7	7
Fysiikka ja kemia									2	3	2	7	7	7
Terveystieto									1	1	1	3	3	3
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yht.								10				17	31	31
Uskonto/ET	1	1	2	1	1	1	2	5	1	1	1	3	20	10
Historia ja yhteiskuntaoppi					1	2	2	5	2	2	3	7	24	12
Musiikki	1	1	2	1	1	1	2	4	2			8	23	8
Kuvataide	1	1	2	1	1	2	2	5	2			2	10	9
Käsityö	2	2	4	2	2	2	2	5	3			2	15	11
Liikunta	2	2	4	3	3	3	2	9	2	3	2	7	42	20
Kotitalous									3				3	3
Taito- ja taideaineiden valinnaiset								6		2	3	5	5	11
Taito- ja taideaineet yhteensä													64	62
Oppilaanohjaus									0,5	0,5	1		2	2
TVT (tieto- ja viestintätekniikka)				1					0,5	0,5			2	2
Valinnaiset aineet						1	1			4	2		9	9
Oppilaan viikkotuntimäärä	20	20		23	24	25	26		30	30	30		228	224
Väh.tuntim. Uusi asetus 422 - 2012	20	20		22	24	25	25		29	29	30		224	

Toivakan kunnan valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 1.8.2023 alkaen

1 Perusopetuksen valmistavan opetuksen lähtökohdat

1 Perusopetuksen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Lapsen edun ensisijaisuus 3 a §

1 Perusopetuksen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta¹. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetuksen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielellä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetuksen tai perusopetuksen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainois- ta kehitystä ja kotoutumista suomalaiseseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa². Tavoitteiden määrittely lähtökohtana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria.

Perusopetuksen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta³. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä⁴.

Perusopetuksen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä⁵. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omassa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Perusopetuksen valmistavaa opetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu.^{5a}

¹ Perusopetuslaki (628/1998)

² Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) 5 §

³ Perusopetusasetus (852/1998) 3 § (363/2015)

⁴ Perusopetuslaki (628/1998) 30 § (642/2010)

⁵ Perusopetusasetus (852/1998) 2 § (893/2010) ^{5a} Perusopetuslaki (628/1998) 3a §

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- tai ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvälistä ja suomen tai ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiseksi muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa tulee olla kuvattuna:

- toimintakulttuuri ja sen periaatteet
- opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi
- opiskeluolosuhteiden ja siihen liittyvän yhteistyön järjestäminen
- ohjaustoiminta oppimisen tukena
- oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- suunnitelma kasvatustieteellisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa
- kodin ja koulun yhteistyö
- yhteistyö muiden tahojen kanssa
- oppilaan arviointi ja todistukset.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain⁸ mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986, muutettu 1329/2014) 5 a §

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 6 §

Yhdenvertaisuuslain mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaisen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, opiskeluvälistään ja taustaltaan erilaisia. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuurista otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää suupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksella voidaan edistää oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnittää erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan. 3

3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen tai ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen tai ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt.

Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen/ ruotsin kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Oppilaille järjestetään opetusta mahdollisuuksien mukaan.

Opetus noudattaa opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

Muut kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisällötä suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä ja että valmistavan opetuksen opinnot mahdollistavat myöhemmin perusopetuksen suorittamisen Suomessa. Lähtökohtana suunnittelulle ovat perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja siirtymävaiheen kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet¹⁰.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, luvut 13, 14 ja 15.

Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Valmistavaan opetukseen ohjataan oppilas, jonka kielitaito ei vastaa kehittyvää alkeiskielitaitoa suomen kielessä perusopetuksen alkaessa.

Esiopetusikäiset voivat suorittaa esiopetuksen varhaiskasvatuksessa tai koulujen esiopetusryhmässä. Mikäli esiopetusvuoden jälkeen lapsen kielitaito on kielitaidon alkeiden hallinnan tasolla, ohjataan lapsi esi- ja perusopetuksen valmistavaan opetukseen.

Valmistavan opetuksen aikana ja jälkeen oppilaalla on mahdollisuus omien edellytystensä mukaisesti

1. siirtyä perusopetuksen opetusryhmään tuetusti,
2. siirtyä perusopetuksen opetusryhmään integroituen tarvittaessa valmistavan opetuksen ryhmään, mikäli valmistavaa opetusta annetaan ryhmämuotoisesti tai
3. jatkaa tarvittaessa valmistavan opetuksen ryhmässä oppilaaksioton perusteiden mukaisesti.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita.

Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oppilas ohjataan mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi etänä järjestettävään oman äidinkielen opetukseen.

Muut kielet

Valmistavan opetuksen aikana vieraan kielen integraatiossa sovelletaan ikäluokan lähintä oppimäärää. Perusopetukseen siirryttäessä B1-ruotsin oppimäärästä voidaan tarvittaessa vapauttaa. Kielten opinnoissa noudatetaan soveltuvin osin osin kunkin oppiaineen opetussuunnitelman perusteita.

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden

opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

Opetuksessa noudatetaan pääsääntöisesti ikä- ja vuosiluokan tuntijakoa.

4 Toimintakulttuuri

4 Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuureista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014.

11 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 (Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2014: 96)

4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaisen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta ja koulussa vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa muun koulun toimintakulttuuriin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat harjaantuvat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoihin. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Niinpä työtapojen on hyvä olla monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintätekniisiä taitoja ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä. Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkittamisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitieteiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen tai ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittään tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen tai ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen tai ruotsin kielen taitoa kehittävää sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Opetussuunnitelmaan voidaan liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Toimintakulttuurissa noudatetaan Toivakan paikallisen esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman periaatteita.

Toimintakulttuurin kehittämisessä edistetään yhteisöllisyyttä ja valmistavan opetuksen oppilaan toimimista koulun täysivaltaisena jäsenenä. Valmistavan opetuksen oppilas joko integroituu luokkaan ja/ tai valmistavan opetuksen ryhmä osallistuu koulun yhteiseen toimintaan.

Toimintakulttuurin päätavoitteena on edistää oppilaan kotoutumista Suomeen ja Toivakkaan.

4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat

Valmistavan opetuksen keskeisenä tavoitteena on integroida valmistavan ryhmän oppilas eri oppiaineissa yleisopetuksen ryhmiin heti, kun se on hänen oman opinto-ohjelmansa kannalta perusteltua. Integrointi aloitetaan yleensä taito- ja taideaineissa, matematiikassa tai vieraassa kielessä oppilaan edellytysten ja aikaisempien opintojen perusteella, ja sitä laajennetaan oppilaan henkilökohtaisen opinto-ohjelman mukaisesti.

4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Valmistavan opetuksen oppilaat osallistuvat koulujen monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin (MONO).

5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.

Oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan

- oppilaan oppimisen lähtötaso (esim. koulunkäyntihistoria, kielitaito, oppilaan vahvuudet)
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin pitkin lukuvuotta
- valmistavassa opetuksessa opiskeltavat oppiaineet, tuntimäärät ja opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.

Opinto-ohjelma laaditaan Wilmaan, ja sitä täydennetään valmistavan opetuksen aikana.

Opetushallituksen kielisalkun kielenoppimiskertomusta voidaan hyödyntää opinto-ohjelmassa.

Opinto-ohjelman lähtökohtana on luokka-asteen mukainen tuntijako.

Opinto-ohjelmaan kirjataan ne oppiaineet, joissa oppilas suorittaa valmistavan opetuksen aikana erityisen tutkinnon.

6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälisiä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välillä ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä oppilashuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

6.1 Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis-

ja opiskeluvalmiuksiltaan, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioiltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta. Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen. Tärkeässä asemassa 6

on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta. Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineiden syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisvaikeudet on tärkeää selvittää, jotta tuen tarve voidaan ottaa huomioon.

6.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvuun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

6.3 Opiskeluhoito

Tässä luvussa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta.

Näissä perusteissa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §). Opiskeluhoitoluottamusjärjestetään lähialueella, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat (terveydenhuoltolaki 15 a § (378/2022) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (377/2022)).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhoollissa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämät opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014).

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhooltoon (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 9 §). Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen kouluyhteisöön.

Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhoitoluottamusjärjestelmään, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §). Opiskeluhoitoluottamusjärjestetään lähialueella, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat (terveydenhuoltolaki 15 a § (378/2022) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (377/2022)).

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhoollia. Opiskeluhoitoluottamusjärjestelmää ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989).

Opiskeluhoollia toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § (377/2022)), kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Opiskeluhoitoluottamusjärjestelmässä turvataan oppilaan ja huoltajan turvallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkintapalveluista.

Opiskeluhoollon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta. Tiedottamisen ymmärrettävyys on tärkeä varmistaa.

6.4 Oppilaanohjaus

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten oppilaanohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan koululuokkaan. Oppilalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan koululuokkaan. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

6.5 Suunnitelma kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatustieteiden ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatustieteiden ja kurinpitokeinoissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.12

Kasvatustieteiden ja kurinpitokeinojen käyttö on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöllisiä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinoja tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatustieteiden ja kurinpitokeinoja käytetään. Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevää oppilasta voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaalla on oikeus osallistua opetuksen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.13

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.14 Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatustieteiden ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisinä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjat ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

12 Perusopetuslaki (628/1998) 35 a § (1267/2013), 36 § (477/2003) ja 36 a § (1267/2013)

13 Perusopetuslaki (628/1998) 36 § (477/2003) ja 36 a–36 i § (1267/2013) (1267/2013)

14 Perusopetuslaki (628/1998) 29 § (1267/2013)

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin.

Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. 15 Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Hyvinvointioppimisessa noudatetaan Toivakan kunnan perusopetuksen hyvinvointioppimisen (tunne- ja vuorovaikutus- sekä turvataidot) vuosikelloa.

Oppilaan ohjauksessa otetaan huomioon perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana. Erityishuomiota kiinnitetään niiden oppiaineiden suorittamiseen, joissa päättöarviointi annetaan vuosiluokalla 7 (musiikki, käsityö, kuvataide, kotitalous) ja 8 (historia).

Nivelvaiheessa tehdään pedagoginen arvio yhteistyössä valmistavan ryhmän opettamisesta vastanneen sekä vastaanottavan luokanopettajan tai -valvojan kanssa. Pedagoginen arvio ei johda automaattisesti valmistavassa opetuksessa olleen oppilaan siirtymiseen tehostettuun tukeen.

7 Oppilaan arviointi

7 Oppilaan arviointi

Opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Arvioinnissa käytetään soveltuvin osin samoja periaatteita ja monipuolisia arviointitapoja kuin perusopetuksen muussakin arvioinnissa.

Oppilaan suomen kielen taidon kehittymisen arvioinnissa voidaan hyödyntää mm. eurooppalaisen viitekehyksen taitotasosteikkoja.

Arviointi on jatkuvaa, monipuolista ja oppilaan itsearviointi- ja vertaispalautetaitoja kehitetään.

8 Todistukset

8 Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

Toivakkalainen OPS-ratkaisu

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana. Todistus arkistoidaan oppilaan oppilaskortin yhteyteen.

Oppilaalle kirjoitetaan valmistavan opetuksen osallistumistodistus lukuvuoden lopuksi, huolimatta siitä jatkaako hän valmistavassa opetuksessa vai ei. Todistus arkistoidaan oppilaan oppilaskortin yhteyteen.

Oppilaalle kirjoitetaan erotodistus, mikäli hän siirtyy kesken lukuvuoden toisen opetuksen järjestäjän piiriin. Erotodistukseen kirjataan valmistavan opetuksen aloitus- ja lopetuspäivämäärät, sekä samat asiat, mitä valmistavan opetuksen päätteeksi annettavaan todistukseen kirjoitetaan niiltä osin kuin arviointia on mahdollista suorittaa.

Oppilaalle kirjoitetaan todistus erityisestä tutkinnosta, mikäli hän suorittaa valmistavan opetuksen aikana jonkun oppiaineen oppimäärän kokonaan tai osittain.

9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Jos oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen, voidaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen hyväksilukea, jos oppilaalla on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.

Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisissa

opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

18 Perusopetusasetus (852/1998)23 §

19 Perusopetusasetus (852/1998)23 §

Erityisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

Kopio: Sirpa Orell-Pohjola

532/566